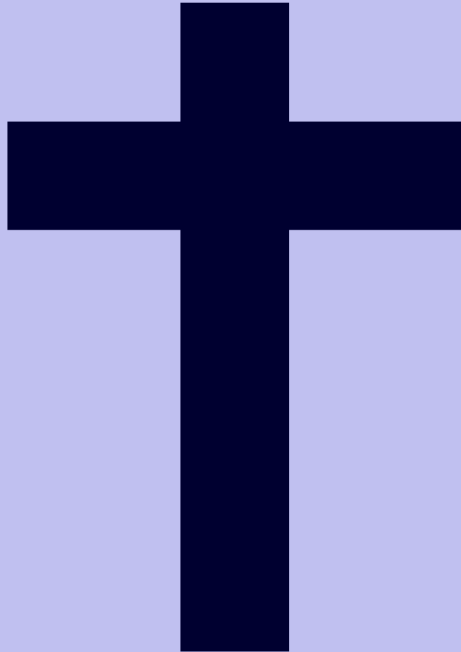

Η Καινή Διαθήκη

The Greek New Testament: SBL Edition

Ἡ Καινή Διαθήκη
The Greek New Testament: SBL Edition

copyright © 2010 Society of Biblical Literature and Logos Bible Software

Language: Ελληνικά (Greek, Ancient)

Dialect: Ancient

Updated to source dated 2023-07-10 from <https://github.com/LogosBible/SBLGNT>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word.

See Revelation 22:18-19.

2025-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 18 Apr 2025

481db0ad-89b5-5f26-acd4-a04def98bd07

Contents

FRT	1
INT	2
ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ	8
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ	53
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ	86
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ	136
ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	174
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	223
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α	240
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β	258
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ	269
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ	275
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ	281
ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ	285
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α	289
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β	293
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α	295
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β	300
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ	304
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ	306
ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ	307
ΙΑΚΩΒΟΥ	320
ΠΕΤΡΟΥ Α	325
ΠΕΤΡΟΥ Β	330
ΙΩΑΝΝΟΥ Α	333
ΙΩΑΝΝΟΥ Β	338
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ	339
ΙΟΥΔΑ	340
ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	342
ΟΤΗ	364
ΧΧΑ	366
ΒΑΚ	368

The Greek New Testament
SBL Edition
Edited by
Michael W. Holmes
Society of Biblical Literature
Atlanta, Georgia
Logos Bible Software
Bellingham, Washington

THE GREEK NEW TESTAMENT: SBL EDITION

© 2010 by the Society of Biblical Literature and Logos Bible Software

The electronic text of the SBLGNT may be freely downloaded at <http://sblgnt.com>.

End-User License Agreement

1. This work is released under the Creative Commons Attribution License 4.0.
2. If you need additional permissions and licensing, address those to:

Rights and Permissions Office
Society of Biblical Literature
825 Houston Mill Road, Suite 350
Atlanta, GA 30329 USA

3. You must always attribute quotations from the SBLGNT. If you quote fewer than 100 verses of the SBLGNT in a single print or electronic work, you can attribute it by simply adding “SBLGNT” after the quotation. Use of 100 or more verses in a single work must be accompanied by the following statement:

Scripture quotations marked SBLGNT are from the *The Greek New Testament: SBL Edition*. Copyright 2010 Society of Biblical Literature and Logos Bible Software. With online or electronic quotations, link “SBLGNT” and “*The Greek New Testament: SBL Edition*” to <http://sblgnt.com>, “Society of Biblical Literature” to <http://sbl-site.org>, and “Logos Bible Software” to <http://logos.com>.

Introduction

The Text

The Greek New Testament: SBL Edition (SBLGNT) is a new edition of the Greek New Testament, established with the help of earlier editions. In particular, four editions of the Greek New Testament were utilized as primary resources in the process of establishing the SBLGNT. These editions (and their abbreviations) are:

WH	Brooke Foss Westcott and Fenton John Anthony Hort, <i>The New Testament in the Original Greek</i>
Treg	Samuel Prideaux Tregelles, <i>The Greek New Testament, Edited from Ancient Authorities, with t</i>
NIV	Richard J. Goodrich and Albert L. Lukaszewski, <i>A Reader's Greek New Testament</i> (Grand Rap
RP	<i>The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2005</i> , compiled and arranged b

Establishing the Text

The starting point for the SBLGNT was the edition of Westcott and Hort. First, the WH text was modified to match the orthographic standards of the SBLGNT (described below). Next, the modified version was compared to the other three primary editions (Treg, NIV, and RP) in order to identify points of agreement and disagreement between them. Where all four editions agreed, the text was tentatively accepted as the text of the SBL edition; points of disagreement were marked for further consideration. The editor then worked systematically through the entire text, giving particular attention to the points of disagreement but examining as well the text where all four editions were in agreement.⁷ Where there was disagreement among the four editions, the editor determined which variant to print as the text;⁸ occasionally a reading not found in any of the four editions commended itself as the most probable representative of the text and therefore was adopted. Similarly, where all four texts were in agreement, the editor determined whether to accept that reading or to adopt an alternative variant as the text.⁹ In this manner, the text of the SBLGNT was established.

A comparison of this new text with the four editions listed above, using as the data base the 6,928 variation units recorded in the accompanying apparatus (described below), reveals the following patterns of agreement and difference:

Agreements	Disagreements	
SBL–WH:	6,048	880
SBL–Treg:	5,700	1,228
SBL–NIV:	6,311	617
SBL–RP:	969	5,959

Also interesting is a comparison of agreements of the SBLGNT with one of the four editions against the other three and, vice versa, SBLGNT and the other three against the one:

⁷ **0:** For a brief overview of the editor's methodological and historical perspectives with regard to the practice of New Testament textual criticism, see Michael W. Holmes, "Reconstructing the Text of the New Testament," in *The Blackwell Companion to the New Testament* (ed. David E. Aune; Oxford: Wiley-Blackwell, 2010), 77–89. ⁸ **0:** Or, to put the matter a bit more precisely, which variant most likely represents the form in which the text first began to be copied and to circulate. ⁹ **0:** In all, there are fifty-six variation units in the SBLGNT where the editor preferred a reading not found in any of the four primary editions. In thirty-eight of those instances, the editor's preferred reading is also read by WH^{marg} (30x) and/or Treg^{marg} (2x) and/or NA (10x).

SBL + WH vs. Treg NIV RP:	99
SBL + Treg vs. WH NIV RP:	28
SBL + NIV vs. WH Treg RP:	59
SBL + RP vs. WH Treg NIV:	66
SBL + Treg NIV RP vs. WH:	365
SBL + WH NIV RP vs. Treg:	150
SBL + WH Treg RP vs. NIV:	103
SBL + WH Treg NIV vs. RP:	4,875

Orthography and Related Matters

The orthography of this edition (including accents and breathings¹⁰) follows that of the Bauer-Danker-Arndt-Gingrich lexicon (BDAG).¹¹ This includes both text and apparatus: entries in the apparatus generally have been conformed to the orthography of BDAG regardless of the spelling of the source edition.

With regard to elision (e.g., ἀλλ' for ἀλλά), crasis (e.g., καγώ for καὶ ἐγώ), movable ν, and the interchange between first aorist and second aorist verb endings, the text of Westcott and Hort has been followed. As in the case of orthography, this guideline generally applies to the apparatus as well as the text.

Capitalization

Capitalization follows the pattern of the third edition of *The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations*,¹² which capitalizes (1) the first word of a paragraph, (2) the first word of direct speech, and (3) proper nouns.¹³ Occasionally capitalization in a variant reading in the apparatus may follow that of the source edition.

Verse Division, Punctuation, and Paragraphing

The verse divisions follow those of the Nestle-Aland/United Bible Societies Greek texts.¹⁴ Differences between editions have not been recorded.

Punctuation generally follows that of Westcott and Hort. Regular exceptions include instances where a textual decision or the adoption of NRSV paragraphing required a corresponding change in punctuation. Where Westcott and Hort employed two consecutive punctuation marks (such as a comma following or preceding a dash; see 1 Tim 1:5; 2:7), these have been reduced to a single mark. A high point has been added before direct speech if no other punctuation is present. Occasionally other changes have been made as required by context.

¹⁰ **o**: Occasionally breathings are as much a matter of interpretation as of lexicography. In agreement with a minority of the membership of the UBS Editorial Committee (see Bruce M. Metzger, *A Textual Commentary on The Greek New Testament* [London: United Bible Societies, 1971], 616 [a discussion of Phil 3:21 not found in the second edition]), the SBLGNT occasionally prints a rough breathing on forms of αὐτός. ¹¹ **o**: *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* (3rd ed., revised and edited by Frederick William Danker; based on the 6th ed. of Walter Bauer's *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur*; Chicago: University of Chicago Press, 2000). Thus ἀγνεία, not ἀγνία (so WH), or, e.g., in the case of words with movable ζ (cf. BDF §21), ἄχρι, μέχρι, and οὕτως are printed throughout, unless BDAG indicates otherwise (ἄχρις, Gal 3:19 and Heb 3:13; μέχρις, Mark 13:30, Gal 4:19, Heb 12:4; οὕτω, Acts 23:11, Phil 3:17, Heb 12:21, Rev 16:18). A rare exception to the guideline is the adoption of νοουμηνίας rather than νεομηνίας in Col 2:16. ¹² **o**: Michael W. Holmes, ed., *The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations* (3rd ed.; Grand Rapids: Baker Academic, 2007). ¹³ **o**: A category that offers, to be sure, numerous opportunities for differences of opinion. ¹⁴ **o**: A partial exception occurs at the end of Acts 19, where (in accordance with some editions and many recent translations) a forty-first verse number has been placed in the text, but in brackets ([41]), to indicate uncertainty regarding its status.

Paragraphing generally follows the pattern of the NRSV. Conflicts between NRSV paragraphing and Westcott and Hort punctuation have been resolved on a contextual basis.¹⁵

Symbols Used in the Text

⋈ or ⋈ or ⋈ ¹	A textual note pertains to the following word. When identical words in the same verse
⋈ or ⋈	A textual note pertains to the enclosed words. When identical phrases in the same vers
[]	The enclosed text is doubtful. ¹⁶

The Apparatus

The textual apparatus provides information about a wide range of textual variants.¹⁷ It records all differences between the text of the SBLGNT and the texts of WH, Treg, NIV, RP, and NA except for those differences that fall in the category of “orthography and related matters” (discussed above).¹⁸ That is, the apparatus does not take note of differences that are solely a matter of orthographic variation or that involve only elision, crasis, movable *v*, interchange between first and second aorist verb endings, and the like; it does record all other differences between the SBL text and the texts of the five other editions just listed.

The four primary editions (WH Treg NIV RP) are cited for every variation unit (of which there are 6,928).¹⁹ NA is cited only when it differs from NIV. Occasionally a marginal reading of WH or Treg or the text of another edition is cited, usually in support of a reading adopted by the editor that is not found in any of the four primary editions, but sometimes in other circumstances as well.

In each note, the reading of the text is always presented first, in bold, followed by its supporting evidence; the variant reading(s) and supporting evidence follow. Because the different editions use single brackets ([]) in the text in different ways, the apparatus does not record details regarding an edition's use of brackets in its text.

Symbols Used in the Notes

Treg	Samuel Prideaux Tregelles, <i>The Greek New Testament, Edited from Ancient Authorities</i> ,
Treg ^{marg}	Indicates a reading printed by Tregelles in the margin of his edition.
WH	Brooke Foss Westcott and Fenton John Anthony Hort, <i>The New Testament in the Original</i>
WH ^{app}	Indicates a reading discussed by WH in the <i>Appendix</i> to their edition (in vol. 2).
WH ^{marg}	Indicates an alternative reading printed by WH in the margin of their edition.

Understanding the Apparatus: A Brief Guide

This brief guide supplements what is said above about the apparatus to the SBLGNT by offering further explanation and examples.

The textual apparatus provides a textual note for each of the more than 6,900 instances of variation in the SBLGNT. In each note, the marked reading in the text is always

¹⁵ **o**: For example, at the end of Phil 1:18, WH's punctuation was given preference over the NRSV paragraph break, whereas at Phil 2:14 the NRSV paragraphing was followed rather than the WH punctuation (which was changed accordingly). ¹⁷ **o**: In general, it closely follows the pattern of the apparatus in Holmes, *The Apostolic Fathers* (3rd ed.). ¹⁸ **o**: This means that the apparatus includes nearly all the variant or alternative readings noted in the margins or notes of most recent major English translations and numerous translations into other languages as well.

¹⁹ **o**: For variants involving the verses or parts of verses that WH print between double brackets (⋈), WH is cited in the apparatus between brackets (i.e., [⋈]).

listed first, in bold, and followed immediately by its supporting evidence. The separator bracket (|) comes next, followed by the variant reading(s) and supporting evidence. Multiple variant readings in the same variation unit are separated by a semicolon (;), as in the second variant in Matt 22:30 below (τοῦ θεοῦ RP; – WH Treg NIV).

Symbols in the text alert the reader to the presence of textual notes in the apparatus. The most frequently used symbols are ʳ and ʳ; the former marks a single word, and the latter encloses a multiple-word phrase. If the same word is marked a second time in the same verse, the ʳ symbol is used to mark the second occurrence (as in Matt 10:28 below, twice). If an identical multiword phrase is marked a second time in the same verse, the ʳ symbols are used to mark the second occurrence (as in John 18:39 below). In both cases, for clarity the symbols are repeated in the textual note. (More complex cases are discussed below.)

Matt 10:28 text:

28 καὶ μὴ ʳφοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι·
ʳφοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον ʳκαὶ ψυχὴν ʳκαὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γενένη.

textual notes in apparatus:

10:28 ʳφοβεῖσθε Treg NIV RP | φοβηθῆτε WH

10:28 ʳφοβεῖσθε WH NIV | φοβήθητε Treg RP

10:28 ʳκαὶ WH Treg NIV | + τὴν RP

10:28 ʳκαὶ WH Treg NIV | + τὸ RP

John 18:39 text:

39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

textual notes in apparatus:

10:39 ἀπολύσω ὑμῖν WH Treg NIV | ὑμῖν ἀπολύσω RP

10:39 ἀπολύσω ὑμῖν WH Treg NIV | ὑμῖν ἀπολύσω RP

Matt 22:30 text:

30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ʳγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ʳθεοῦ ἐν ʳτῷ οὐρανῷ εἰσιν·

textual notes in apparatus:

22:30 γαμίζονται WH Treg NIV | ἐγκαμίζονται RP

22:30 θεοῦ Holmes | τοῦ θεοῦ RP; – WH Treg NIV

22:30 τῷ WH Treg NIV | – RP

Variant readings can be one of three types: addition, omission, or substitution. An addition is signaled by the plus sign (+), which indicates that the following word or words are added to the reading of the text by the supporting edition(s) listed after the additional words. In Matt 10:28 above, for example, taking the third and fourth variants together, the SBL text reads καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα (with WH Treg NIV), while the RP text—adding τὴν after ʳκαὶ and τὸ after ʳκαὶ—reads καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα.

An omission is signaled by the minus sign (–) or dash, which indicates that the word(s) marked in the text are omitted by the supporting edition(s) listed after the minus sign. In the second variant in Matt 22:30 above, where the SBL text reads ὡς ἄγγελοι θεοῦ, WH Treg NIV omit the word θεοῦ and thus read only ὡς ἄγγελοι (see also the last variant in 22:30).

If there is neither a plus nor a minus sign, the variant reading is a substitution: the word(s) marked in the text are replaced by the word(s) in the variant reading by the supporting edition(s) listed after the variant reading. In the first variant in Matt 10:28, for example, the SBL text reads φοβεῖσθε (with Treg NIV RP), while the WH text reads φοβηθῆτε (see also the second variant in this verse, both variants in John 18:39, and the first variant in 22:30).

The above examples cover a very large proportion of the variation units in the apparatus, though more complex cases do sometimes occur. If, for example, the same

word is marked more than twice in the same sentence, the symbols ^r1 and ^r2 are used for subsequent occurrences (as in 1 Cor 12:10 below, where the same word is marked four times). Occasionally, the ^o symbols (whose typical use was described above) can also be used to mark a shorter multiword variant that occurs inside a longer multiword variant (see Luke 22:43-44 below). Also, a single-word variant marker (°) can occur inside a regular set (°) of multiple-word variant markers (as in John 13:2 below). A key point to remember when encountering an “opening” multiple-word marker, whether ° or °, is always to look for the corresponding “closing” marker (° or °); this will help to avoid confusion.

1 Cor 12:10 text:

10 ῥἄλλω ἐνεργήματα δυνάμεων, ῥἄλλω προφητεία, ῥ¹ἄλλω διακρίσεις πνευμάτων, ῥ²ἑτέρω γένη γλωσσῶν, ῥ²ἄλλω ἑρμηνεῖα γλωσσῶν.

textual notes in apparatus:

12:10 ῥἄλλω Holmes] + δὲ WH Treg NIV RP

12:10 ῥἄλλω Treg] + δὲ WH NIV RP

12:10 ῥ¹ἄλλω Treg] + δὲ WH NIV RP

12:10 ἑτέρω WH Treg NIV] + δὲ RP

12:10 ῥ²ἄλλω Holmes] + δὲ WH Treg NIV RP

Luke 22:43-44 text:

43 ὥφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἄπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσήυχετο· «καὶ ἐγένετο» ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.»

textual notes in apparatus:

22:43-44 ὥφθη δὲ ... ἐπὶ τὴν γῆν. Treg NIV RP] [[WH]]

22:43-44 ἄπ' NIV RP] ἀπὸ τοῦ [[WH]] Treg

22:43-44 καὶ ἐγένετο [[WH]] NIV] ἐγένετο δὲ Treg RP

Here the symbols ° mark off a variant involving the inclusion (by Treg NIV RP) or omission (by WH) of verses 43-44. Within that larger variant, a smaller multiword variant marked by ^o involves a word-order difference. Since the ° “opening” symbol always is matched by a ° “closing” symbol, and the ° symbol always corresponds with °, it is possible to “nest” the two variants without confusion as to where each begins and ends.

This variant offers an opportunity to comment on the use of another symbol, [[WH]]. There are some verses that Westcott and Hort did not think belonged to the genuine text but that they did not feel free to remove completely from their printed text due to its antiquity or intrinsic interest. In the first entry in the apparatus (ὥφθη δὲ ... ἐπὶ τὴν γῆν. Treg NIV RP] [[WH]]), the symbol [[WH]] signals that Westcott and Hort placed verses 43-44 inside double brackets, whereas Treg NIV RP included them in their texts. In the third variant (καὶ ἐγένετο [[WH]] NIV] ἐγένετο δὲ Treg RP), involving a difference in word order, the presence of [[WH]] signals that Westcott and Hort support the same word order as NIV and reminds us that they did not view the phrase (or the verse of which it is a part) as part of the original text.

John 13:2 text:

2 καὶ δείπνου ῥινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος ῥισκαριώτου,

textual notes in apparatus:

13:2 ῥινομένου WH Treg NIV] ῥινομένου RP

13:2 ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος ῥισκ. WH Treg NIV] Ἰούδα Σίμωνος ῥισκ. ἵνα αὐτὸν παραδῶ RP

13:2 Ἰσκαριώτου NIV RP] Ἰσκαριώτης WH Treg

In this instance, the word-order variation (ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτου) is unrelated to the separate variant involving the spelling of Ἰσκαριώτου, so they have been set up as separate variants, the smaller one “nested” inside the larger. The larger variant bounded by the symbols [^] deals with the word-order variation, while the variant signaled by the [^] symbol deals with the spelling variation.

Two other matters call for comment. One is punctuation, which in general is not taken into account in the textual notes. Occasionally, however, a variant may carry with it consequences for how the verse is punctuated. In these cases, punctuation is included in the textual note, as in the second variant in Rev 21:4:

21:4 ἔτι. WH] ἔτι, ὅτι Treg NIV RP

Here the inclusion of ὅτι (supported by Treg NIV RP) alters the syntax of the sentence and so requires a change in punctuation, from the full stop of WH to a comma. The textual note, therefore, indicates both the textual variants and the punctuation that corresponds with them.

The other is the use of ellipsis (...) in the textual notes. Sometimes it is used to save space, especially in variants involving word order. In Matt 15:37 (καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν ἑπτὰ σφυρίδας πλήρεις), for example, giving the full text of each variant would result in a textual note like this:

15:37 τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν WH Treg NIV] ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων RP
The use of ellipses to replace exactly the same words in each variant results in a shorter note:

15:37 τὸ ... κλασμάτων ἦσαν WH Treg NIV] ἦσαν τὸ ... κλασμάτων RP.

In other cases the use of ellipses helps to make clear the places where two or more textual variants actually differ. In Acts 9:31, for example, the entire verse is enclosed by a pair of multiword variant markers (31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην οἰκοδομουμένη, καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου καὶ τῆ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο). The apparatus, however, looks like this:

9:31 Ἡ ... ἐκκλησία ... εἶχεν ... οἰκοδομουμένη ... πορευομένη ... ἐπληθύνετο WH Treg NIV] Αἱ ... ἐκκλησίαι ... εἶχον ... οἰκοδομοῦμεναι ... πορευόμεναι ... ἐπληθύνοντο RP

Here the ellipses not only save space but also reveal clearly the places where the variant readings differ and the nature of the variation (singular versus plural).²⁰

²⁰ 0: The introduction has been slightly modified to conform with the formatting of this electronic edition. The text of the New Testament has been updated to the V1.2 text from github.com/LogosBible/SBLGNT.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

¹ Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ.

² Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,

³ Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζάρα ἐκ τῆς Θαμάρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρῶμ, Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,

⁴ Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών,

⁵ Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βόες ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βόες* δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ† δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί,

⁶ Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Δαυὶδ † δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου,

⁷ Σολομών δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, §

⁸ Ἀσάφ † δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίαν,

⁹ Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωαθάμ, Ἰωαθάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχάζ, Ἀχάζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν,

¹⁰ Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμώς † δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν,*

¹¹ Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

¹² Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβαβέλ,

¹³ Ζοροβαβέλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,

¹⁴ Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ, Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ,

¹⁵ Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν, Ματθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,

¹⁶ Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος χριστός.

¹⁷ Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

¹⁸ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ † χριστοῦ ἡ γένεσις † οὕτως ἦν. Ἰμνηστευθείσης † τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.

¹⁹ Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν † δειγματίσαι* ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.

²⁰ ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν † Μαρίαν † τὴν γυναῖκά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματος ἁγίου·

²¹ τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

²² τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ἠὲ ὑπὸ † κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·

* **1:5** Βόες ... Βόες WH NA28] Βοὸς ... Βοὸς Treg; Βοὸζ ... Βοὸζ RP † **1:5** Ἰωβὴδ ... Ἰωβὴδ WH Treg NA28] Ὡβὴδ ... Ὡβὴδ RP ‡ **1:6** δὲ WH Treg NA28] + ὁ βασιλεὺς RP § **1:7** 7-8 Ἀσάφ Ἀσάφ WH Treg NA28] Ἀσά Ἀσά NIV RP

* **1:10** Ἀμώς Ἀμώς WH Treg NA28] Ἀμών Ἀμών NIV RP † **1:18** Ἰησοῦ WH NA28 RP] - Treg ‡ **1:18** γένεσις WH Treg NA28] γέννησις RP § **1:18** μνηστευθείσης WH Treg NA28] + γὰρ RP * **1:19** δειγματίσαι WH Treg NA28] παραδειγματίσαι RP † **1:20** Μαρίαν WH NA28] Μαριάμ Treg RP ‡ **1:22** ὑπὸ WH Treg NA28] + τοῦ RP

23 Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἷον, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ· ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.

24 Ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·

25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἷόν* καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

2

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα

2 λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἦλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης* ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ,

4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται.

5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

6 Καὶ σύ, Βηθλέεμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,

8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλέεμ εἶπεν· Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς† περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ δὲ εὔρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη‡ ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.

10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.

12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ§ τῷ Ἰωσήφ λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.

14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον,

15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ* κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἷόν μου.

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεΐλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλέεμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων.

17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν †διὰ† Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος·

18 Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη‡ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ§ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ

20 λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ, τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

§ 1:24 ἐγερθεὶς WH Treg NA28] Διεγερθεὶς RP * 1:25 υἷόν WH Treg NA28] τὸν υἷον αὐτῆς τὸν πρωτότοκον RP * 2:3 ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης WH Treg NA28] Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς RP † 2:8 ἐξετάσατε ἀκριβῶς WH Treg NA28] ἀκριβῶς ἐξετάσατε RP ‡ 2:9 ἐστάθη WH Treg NA28] ἔστη RP § 2:13 φαίνεται κατ' ὄναρ WH NA28 RP] κατ' ὄναρ φαίνεται Treg * 2:15 ὑπὸ WH Treg NA28] + τοῦ RP † 2:17 διὰ WH Treg NA28] ὑπὸ RP ‡ 2:18 ἠκούσθη WH Treg NA28] + θρήνος καὶ RP § 2:19 φαίνεται κατ' ὄναρ WH Treg NA28] κατ' ὄναρ φαίνεται RP

21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν* εἰς γῆν Ἰσραήλ.

22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει† τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου‡ ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας,

23 καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῆ τὸ ρηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας

2 καὶ* λέγων· Μετανοεῖτε, ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

3 οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ρηθὲς διὰ† Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

4 αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ‡ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περὶχωρος τοῦ Ἰορδάνου,

6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ἔνθα ὕπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ* εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας

9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

10 ἤδη ἔδῃ† ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

11 Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω‡ ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρίῳ·

12 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συναΐξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην* τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

14 ὁ δὲ Ἰωάννης† διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με;

15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν‡· Ἄφες ἄρτι, οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν.

16 βαπτισθεὶς δὲ§ ὁ Ἰησοῦς ἐϋθύς ἀνέβη* ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεώχθησαν† οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα‡ θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν·§

17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

4

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον ἐπείνασεν.

* 2:21 εἰσῆλθεν WH Treg NA28] ἦλθεν RP † 2:22 βασιλεύει WH NA28] + ἐπὶ RP Treg ‡ 2:22 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου WH Treg NA28] Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ RP * 3:2 καὶ Treg NA28 RP] - WH † 3:3 διὰ WH Treg NA28] ὑπὸ RP ‡ 3:4 ἦν αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ ἦν RP § 3:6 ποταμῷ WH Treg NA28] - RP * 3:7 αὐτοῦ Treg NA28 RP] - WH † 3:10 δὲ WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 3:11 ὑμᾶς βαπτίζω WH Treg NA28] βαπτίζω ὑμᾶς RP § 3:11 καὶ πυρὶ WH Treg NA28] - RP * 3:12 ἀποθήκην WH NA28 RP] + αὐτοῦ Treg † 3:14 Ἰωάννης Treg NA28 RP] - WH ‡ 3:15 πρὸς αὐτόν Treg NA28 RP] αὐτῷ WH § 3:16 βαπτισθεὶς δὲ WH Treg NA28] Καὶ βαπτισθεὶς RP * 3:16 ἐϋθύς ἀνέβη WH Treg NA28] ἀνέβη ἐϋθύς RP † 3:16 ἠνεώχθησαν WH NIV] + αὐτῷ Treg RP NA28 ‡ 3:16 πνεῦμα WH] τὸ πνεῦμα τοῦ Treg NA28 RP § 3:16 περιστερὰν WH] + καὶ Treg NA28 RP

³ καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ*. Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

⁴ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.

⁵ Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,

⁶ καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

⁷ ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται· Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.

⁸ Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν

⁹ καὶ εἶπεν* αὐτῷ· Ταῦτά σοι πάντα† δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.

¹⁰ τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε‡ Σατανᾶ· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

¹¹ τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσήλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

¹² Ἀκούσας δὲ Σὺτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

¹³ καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὀρίοις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλίμ·

¹⁴ ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·

¹⁵ Γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλίμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,

¹⁶ ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ* φῶς εἶδεν† μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

¹⁷ Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· Μετανοεῖτε, ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

¹⁸ Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν, ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς·

¹⁹ καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

²⁰ οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

²¹ Καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.

²² οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

²³ Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ‡, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

²⁴ καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις ἑσυνεχομένους§ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

²⁵ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5

¹ Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·

* **4:3** ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν RP † **4:4** ὁ WH Treg NA28] – RP ‡ **4:4** ἐπὶ WH NA28 RP] ἐν Treg § **4:5** ἔστησεν WH Treg NA28] ἵστησιν RP * **4:9** εἶπεν WH Treg NA28] λέγει RP † **4:9** σοι πάντα WH Treg NA28] πάντα σοι RP ‡ **4:10** Ὑπαγε WH Treg NA28] + ὀπίσω μου NIV RP § **4:12** δὲ WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP * **4:16** σκοτίᾳ WH Treg] σκότει NA28 RP † **4:16** φῶς εἶδεν WH Treg NA28] εἶδεν φῶς RP ‡ **4:23** ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ WH NA28] ὁ Ἰησοῦς ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ Treg; ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς RP § **4:24** συνεχομένους WH Treg] + καὶ NA28 RP

² καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων·

³ Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

⁴ μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

⁵ μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

⁶ μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

⁷ μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

⁸ μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.

⁹ μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.

¹⁰ μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

¹¹ μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν ἁπονηρὸν* καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ.

¹² χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

¹³ Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἕξω† καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

¹⁴ Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·

¹⁵ οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

¹⁶ οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

¹⁷ Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλύσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλύσαι ἀλλὰ πληρῶσαι·

¹⁸ ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

¹⁹ ὅς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

²⁰ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη‡ πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

²¹ Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

²² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ ἁυτοῦ§ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ· Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

²³ ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ,

²⁴ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

²⁵ ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ ἁμετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ*, μὴ ποτέ σε παραδῶ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς† τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ·

²⁶ ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

²⁷ Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Οὐ μοιχεύσεις.

²⁸ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

²⁹ εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

* **5:11** πονηρὸν WH Treg NA28] + ῥῆμα RP † **5:13** βληθὲν ἕξω WH Treg NA28] βληθῆναι ἕξω καὶ RP ‡ **5:20** ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη WH NA28] ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν Treg RP § **5:22** αὐτοῦ WH NA28] + εἰκῆ Treg RP * **5:25** μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ WH Treg NA28] ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ RP † **5:25** κριτῆς WH NA28] + σε παραδῶ Treg RP

30 καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου· εἰς γέενναν ἀπέλθῃ[‡].

31 Ἐρρέθη ἡ δὲ Ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.

32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι· πᾶς ὁ ἀπολύων* τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτήν ἡμοιχευθῆναι[†] καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιπορεύσεσθε, ἀποδώσεσθε δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου.

34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ·

35 μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·

36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν[‡].

37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστὶν.

38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.

39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει[§] εἰς* τὴν δεξιὰν ἱσυχάζονα[†] στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·

40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·

41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο.

42 τῷ αἰτοῦντί σε ἡ δόξ[‡] καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

43 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπάτε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν[§] καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν* διωκόντων ὑμᾶς·

45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν[†] οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

46 ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ[‡] ποιοῦσιν;

47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς[§] ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἔθνηκοι* τὸ αὐτὸ[†] ποιοῦσιν;

48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς[‡] ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος[§] τέλειός ἐστιν.

6

1 Προσέχετε ἡ δὲ* τὴν δικαιοσύνην[†] ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μὴ γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Ὄταν οὖν ποιῆς ἔλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 σοῦ δὲ ποιῶντος ἔλεημοσύνην μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου,

4 ὅπως ἡ σου ἡ ἔλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ[‡] καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι[§]

‡ 5:30 εἰς γέενναν ἀπέλθῃ WH Treg NA28] βληθῆ εἰς γέενναν RP § 5:31 δὲ WH Treg NA28] + ὅτι RP * 5:32 πᾶς ὁ ἀπολύων WH Treg NA28] ὃς ἂν ἀπολύσῃ RP † 5:32 μοιχευθῆναι WH Treg NA28] μοιχᾶσθαι RP ‡ 5:36 ποιῆσαι ἢ μέλαιναν WH Treg NA28] ἢ μέλαιναν ποιῆσαι RP § 5:39 ῥαπίζει WH Treg NA28] ῥαπίσει RP * 5:39 εἰς WH Treg NA28] ἐπὶ RP † 5:39 σιαγόνα NIV RP] + σου WH Treg NA28 ‡ 5:42 δός WH Treg NA28] δίδου RP § 5:44 ὑμῶν WH Treg NA28] + εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς RP * 5:44 τῶν WH Treg NA28] + ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ RP † 5:45 ἐν WH Treg NA28] + τοῖς RP ‡ 5:46 τὸ αὐτὸ WH NA28 RP] οὕτως Treg § 5:47 ἀδελφοὺς WH Treg NA28] φίλους RP * 5:47 ἔθνηκοι WH Treg NA28] τελῶναι RP † 5:47 τὸ αὐτὸ WH Treg NA28] οὕτως RP ‡ 5:48 ὡς WH Treg NA28] ὥσπερ RP § 5:48 οὐράνιος WH Treg NA28] ἐν τοῖς οὐρανοῖς RP * 6:1 δὲ WH NA28] – Treg NIV RP † 6:1 δικαιοσύνην WH Treg NA28] ἔλεημοσύνην RP ‡ 6:4 κρυπτῷ WH Treg NA28] + αὐτὸς RP § 6:4 σοι WH Treg NA28] + ἐν τῷ φανερωῦ RP

⁵ Καὶ ὅταν ᾿προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς* οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως† φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ᾿ὕμῖν‡ ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

⁶ σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει ᾿σοι§

⁷ Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὡσπερ οἱ ἐθνικοί, δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται·

⁸ μὴ οὖν ὁ* οἰωθῆτε αὐτοῖς, οἶδεν γὰρ ᾿ὁ πατήρ ὑμῶν ὧν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

⁹ Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου,

¹⁰ ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ᾿ἐπὶ† γῆς·

¹¹ τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον·

¹² καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ᾿ἀφήκαμεν‡ τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·

¹³ καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ᾿πονηροῦ§

¹⁴ ἔάν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·

¹⁵ ἔάν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ᾿ἀνθρώποις* οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

¹⁶ Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ᾿ὡς† οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί, ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ᾿ὕμῖν‡ ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.

¹⁷ σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,

¹⁸ ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ ᾿κρυφαίῳ§ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ ᾿κρυφαίῳ* ἀποδώσει σοι.

¹⁹ Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν·

²⁰ θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν·

²¹ ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρός ᾿σου† ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ᾿σου‡

²² Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός. ἔάν οὖν ᾿ἧ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς§, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·

²³ ἔάν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾿ἧ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον.

²⁴ Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

²⁵ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί ᾿φάγητε* μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;

²⁶ ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;

²⁷ τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα;

²⁸ καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς ᾿αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν†·

²⁹ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.

* 6:5 προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς WH Treg NA28] προσεύχη οὐκ ἔση ὡσπερ RP † 6:5 ὅπως WH Treg NA28] + ἄν RP ‡ 6:5 ὑμῖν WH Treg NA28] + ὅτι RP § 6:6 σοι WH Treg NA28] + ἐν τῷ φανερωῷ RP * 6:8 ὁ Treg NA28 RP] + θεὸς ὁ WH † 6:10 ἐπὶ WH Treg NA28] + τῆς RP ‡ 6:12 ἀφήκαμεν WH Treg NA28] ἀφίεμεν RP § 6:13 πονηροῦ WH Treg NA28] + Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμὴν RP * 6:15 ἀνθρώποις NA28] + τὰ παραπτώματα αὐτῶν WH Treg NIV RP † 6:16 ὡς WH Treg NA28] ὡσπερ RP ‡ 6:16 ὑμῖν WH Treg NA28] + ὅτι RP § 6:18 □κρυφαίῳ WH Treg NA28] κρυπτῷ RP * 6:18 □κρυφαίῳ WH Treg NA28] κρυπτῷ RP † 6:21 □σου WH Treg NA28] ὑμῶν RP ‡ 6:21 □σου WH Treg NA28] ὑμῶν RP § 6:22 ἧ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς WH NA28] ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἧ Treg RP * 6:25 φάγητε Holmes WHmarg] + ἡ τί πῆιτε WH Treg NA28; + καὶ τί πῆιτε RP † 6:28 αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν WH NA28] αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν Treg; αὐξάνει οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει RP

30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μάλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;

31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· Τί φάγωμεν; ἢ· Τί πίωμεν; ἢ· Τί περιβαλώμεθα;

32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων.

33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει αὐτῆς* ἄρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

7

1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε·

2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν.

3 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;

4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες ἐκ* ἄλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἴδου ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ;

5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκὸν†, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλῃτε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν καὶ στραφέντες ρήξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται §

9 ἢ τίς ἐστὶν* ἔξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ† οὐκ εὐρίσκει αὐτοῦ ἄρτον— μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;

10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ §— μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μάλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

12 Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν* θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη† καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς·

14 ὅτι § στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

15 Προσέχετε § ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων ἔσωθεν δὲ εἰσὶν λύκοι ἄρπαγες.

16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς* ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

17 οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ·

18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν† οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν.

19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

‡ 6:32 ἐπιζητοῦσιν WH Treg NA28] ἐπιζητεῖ RP § 6:33 βασιλείαν WH] + τοῦ θεοῦ Treg NA28 RP * 6:34 αὐτῆς WH] ἑαυτῆς Treg NA28; τὰ ἑαυτῆς RP * 7:4 ἐκ WH Treg NA28] ἀπὸ RP † 7:5 ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκὸν WH Treg NA28] τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου RP ‡ 7:6 καταπατήσουσιν WH Treg NA28] καταπατήσωσιν RP § 7:8 ἀνοιγήσεται WH NA28 RP] ἀνοίγεται Treg * 7:9 ἐστὶν NA28 RP] - WH Treg † 7:9 αἰτήσῃ WH Treg NA28] ἐὰν αἰτήσῃ NIV RP ‡ 7:10 ἢ WH Treg NA28] - RP § 7:10 ἰχθὺν αἰτήσῃ WH Treg NA28] ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ RP * 7:12 ἐὰν WH NA28] ἂν Treg RP † 7:13 ἢ πύλη Treg NA28 RP] - WH ‡ 7:14 ὅτι WH] ὅτι δὲ NIV; τί Treg RP NA28 § 7:15 Προσέχετε WH NA28] + δὲ Treg RP * 7:16 σταφυλὰς WH Treg NA28] σταφυλήν RP † 7:18 ποιεῖν Treg NA28 RP] ἐνεγκεῖν WH

20 ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι· Κύριε κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἄνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ὠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν* ἐπὶ τὴν πέτραν.

25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν, τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

26 καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς ὁμοιωθήσεται ἄνδρὶ μωρῷ, ὅστις ὠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν† ἐπὶ τὴν ἄμμον.

27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἔτέλεσεν‡ ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

29 ἦν γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν§

8

1 Καταβάντος δὲ αὐτοῦ* ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

2 καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἑπρόσελθὼν† προσεκύνη αὐτῷ λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρῶσαι.

3 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ‡ λέγων· Θέλω, καθαρῶσθητι· καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅρα μηδενὶ εἶπης, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ§ εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν

6 καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.

7 καὶ* λέγει αὐτῷ† Ἐγὼ ἔλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.

8 καὶ ἀποκριθεὶς‡ ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἶπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου·

9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἑξουσίαν§ ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

10 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ* εὔρον.

11 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

‡ 7:21 τοῖς WH Treg NA28] - RP § 7:24 ὁμοιωθήσεται WH Treg NA28] ὁμοιώσω αὐτόν RP * 7:24 αὐτοῦ τὴν οἰκίαν WH Treg NA28] τὴν οἰκίαν αὐτοῦ RP † 7:26 αὐτοῦ τὴν οἰκίαν WH Treg NA28] τὴν οἰκίαν αὐτοῦ RP ‡ 7:28 ἐτέλεσεν WH Treg NA28] συνετέλεσεν RP § 7:29 αὐτῶν WH Treg NA28] - RP * 8:1 Καταβάντος δὲ αὐτοῦ WH Treg NA28] Καταβάντι δὲ αὐτῷ RP † 8:2 προσελθὼν WH Treg NA28] ἐλθὼν RP ‡ 8:3 αὐτοῦ WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 8:5 Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ WH Treg NA28] Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ RP * 8:7 καὶ Treg NA28 RP] - WH † 8:7 αὐτῷ WH NA28] + ὁ Ἰησοῦς Treg RP ‡ 8:8 καὶ ἀποκριθεὶς NA28 RP] ἀποκριθεὶς δὲ WH Treg § 8:9 ἐξουσίαν Treg NA28 RP] + τασσόμενος WH * 8:10 παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ WH Treg NA28] οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν RP

13 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχη· Ὑπάγε, ὡς[†] ἐπίστευσας γεννηθήτω σοι· καὶ ἰάθη ὁ ἄρτιος[‡] ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν·

15 καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει αὐτῷ.

16 Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν·

17 ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους[§] περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.

20 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει.

21 ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν^{*} εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει[†] αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς[‡] πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24 καὶ ἰδοὺ σεισμός μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων, αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.

25 καὶ προσελθόντες[§] ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, σῶσον^{*} ἀπολλύμεθα.

26 καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· Ποταπός ἐστίν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν[†];

28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ[‡] εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν[§] σύπηντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοί^{*} υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσει ἡμᾶς;

30 ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς[†] εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους[‡]· καὶ ἰδοὺ ὠρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη[§] κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι.

33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.

34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν^{*} τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

9

1 Καὶ ἐμβὰς^{*} εἰς[‡] πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

† 8:13 ὡς WH NA28] καὶ ὡς Treg RP ‡ 8:13 παῖς WH Treg] + αὐτοῦ NA28 RP § 8:18 πολλοὺς ὄχλους Treg RP] ὄχλον WH NA28 * 8:21 μαθητῶν WH Treg] + αὐτοῦ NA28 RP † 8:22 λέγει WH Treg NA28] εἶπεν RP ‡ 8:23 εἰς WH Treg] + τὸ NA28 RP § 8:25 προσελθόντες WH Treg NA28] + οἱ μαθηταὶ RP * 8:25 σῶσον WH Treg NA28] + ἡμᾶς NIV RP † 8:27 αὐτῷ ὑπακούουσιν WH Treg NA28] ὑπακούουσιν αὐτῷ RP ‡ 8:28 ἐλθόντος αὐτοῦ WH Treg NA28] ἐλθόντι αὐτῷ RP § 8:28 Γαδαρηνῶν WH Treg NA28] Γεργεσηνῶν RP * 8:29 σοί WH Treg NA28] + Ἰησοῦ RP † 8:31 ἀπόστειλον ἡμᾶς WH Treg NA28] ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν RP ‡ 8:32 τοὺς χοίρους WH Treg NA28] τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων RP § 8:32 ἀγέλη WH Treg NA28] + τῶν χοίρων RP * 8:34 ὑπάντησιν WH Treg NA28] συνάντησιν RP * 9:1 ἐμβὰς WH Treg RP NA28] + ὁ Ἰησοῦς NIV † 9:1 εἰς WH Treg NA28] + τὸ RP

² Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει, τέκνον· ἀφίενταί[‡] σου αἱ ἁμαρτίαι[§].

³ καὶ ἰδοὺ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ.

⁴ καὶ εἰδὼς^{*} ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· Ἰνατί[†] ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

⁵ τί γὰρ ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφίενταί[‡] σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἔγειρε[§] καὶ περιπάτει;

⁶ ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας— τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· Ἐγερθεῖς^{*} ἄρῃ σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

⁷ καὶ ἐγερθεὶς ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

⁸ ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν[†] καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

⁹ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

¹⁰ Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ[‡] ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

¹¹ καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον[§] τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;

¹² ὁ δὲ^{*} ἀκούσας εἶπεν[†] Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες.

¹³ πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν· Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς[‡]

¹⁴ Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ[§] οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν;

¹⁵ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.

¹⁶ οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

¹⁷ οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ρήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται^{*} ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφοτέροι συντηροῦνται.

¹⁸ Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων εἷς ἐλθὼν[†] προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

¹⁹ καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθει[‡] αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

²⁰ Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

²¹ ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ σωθήσομαι.

²² ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφείς[§] καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπεν· Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

²³ καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον

²⁴ ἔλεγεν^{*} Ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει· καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.

[‡] 9:2 ἀφίενταί WH Treg NA28] ἀφέωνταί RP § 9:2 σου αἱ ἁμαρτίαι WH Treg NA28] σοι αἱ ἁμαρτίαι σου RP

* 9:4 εἰδὼς WH Treg NIV] ἰδὼν RP NA28 † 9:4 Ἰνατί WH Treg NA28] + ὑμεῖς RP ‡ 9:5 Ἀφίενταί WH Treg NA28] Ἀφέωνταί RP § 9:5 Ἔγειρε WH Treg NA28] Ἔγειραι RP * 9:6 Ἐγερθεῖς NA28 RP] Ἔγειρε WH Treg

† 9:8 ἐφοβήθησαν WH Treg NA28] ἐθαύμασαν RP ‡ 9:10 καὶ WH Treg RP NA28] - NIV § 9:11 ἔλεγον WH Treg NA28] εἶπον RP * 9:12 δὲ WH NA28] + Ἰησοῦς Treg RP † 9:12 εἶπεν WH Treg NA28] + αὐτοῖς RP ‡ 9:13

ἀμαρτωλούς WH Treg NA28] + εἰς μετάνοιαν RP § 9:14 πολλὰ Treg RP NA28] - WH NIV * 9:17 ἀπόλλυνται WH Treg NA28] ἀπολοῦνται RP † 9:18 ἐλθὼν Treg NA28 RP] προσελθὼν WH ‡ 9:19 ἠκολούθει WH Treg] ἠκολούθησεν NA28 RP § 9:22 στραφείς WH Treg NA28] ἐπιστραφείς RP * 9:24 ἔλεγεν WH Treg NA28] λέγει αὐτοῖς RP

- 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.
 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.
 27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν ἑαυτῶν δύο τυφλοὶ κρᾶζοντες καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυίδ.
 28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, κύριε.
 29 τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.
 30 καὶ ἠνεώχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἔνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ὁρατε μηδεὶς γινωσκέτω·
 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
 32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον* κωφὸν δαιμονιζόμενον·
 33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.
 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
 35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἄμαρταν·
 36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
 37 τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
 38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

10

- 1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἄμαρταν.
 2 τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ* Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
 3 Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖος†
 4 Σίμων ὁ Καναναῖος‡ καὶ Ἰούδας ὁ Σικαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.
 5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγεῖλας αὐτοῖς λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε·
 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
 7 πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι Ἦγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
 8 ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε*, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.
 9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,
 10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον† ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ‡
 11 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιος ἐστίν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.
 12 εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν·
 13 καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἄξια, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἄξια, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἔστω πρὸς τὸ ἄμαρταν ἐπιστραφήτω.

† 9:27 αὐτῷ Treg NA28 RP] - WH ‡ 9:27 υἱὲ WH RP] υἱὸς Treg NA28 § 9:30 ἐνεβριμήθη WH Treg NA28] ἐνεβριμήσατο RP * 9:32 ἄνθρωπον Treg NA28 RP] - WH † 9:35 μαλακίαν WH Treg NA28] + ἐν τῷ λαῷ RP ‡ 9:36 ὡσεὶ WH NA28 RP] ὡς Treg * 10:2 αὐτοῦ Treg RP] + καὶ WH NA28 † 10:3 Θαδδαῖος WH Treg NA28] Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος RP ‡ 10:4 Καναναῖος WH Treg NA28] Κανανίτης RP § 10:4 ὁ WH NA28] - Treg RP * 10:8 νεκροὺς ἐγείρετε WH Treg NA28] - RP † 10:10 ῥάβδον WH Treg NA28] ῥάβδους RP ‡ 10:10 αὐτοῦ WH Treg NA28] + ἐστίν RP § 10:13 πρὸς Treg NA28 RP] ἐφ' WH

14 καὶ ὃς ἂν* μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω† τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·

18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

19 ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε § δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε·

20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.

23 ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν* ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις ἑαυτῶν Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τοῦ διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τοῦ κύριον αὐτοῦ.

25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἑπεκάλεσαν § πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ.

26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἔστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐκ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων.

28 καὶ μὴ φοβεῖσθε* ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε† δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον ἑαυτὸν καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γενέσῃ.

29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.

30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν.

31 μὴ οὖν φοβεῖσθε* πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοῖ ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἐμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς·

33 ὅστις δ' ἂν ἄρνήσῃται με ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι ἐγὼ αὐτὸν § ἐμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν.

35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς,

36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.

37 ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος·

38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος.

* **10:14** ἂν WH Treg NA28] ἐὰν RP † **10:14** ἔξω WH Treg NA28] - RP ‡ **10:19** παραδῶσιν WH Treg NA28] παραδιδῶσιν RP § **10:19** λαλήσητε WH Treg NA28] λαλήσετε RP * **10:23** ἑτέραν WH Treg NA28] ἄλλην RP † **10:23** τοῦ WH RP NA28] - Treg NIV ‡ **10:23** ἂν Treg NA28 RP] - WH § **10:25** ἐπεκάλεσαν WH Treg NA28] ἐκάλεσαν RP * **10:28** [φοβεῖσθε Treg NA28 RP] φοβηθῆτε WH † **10:28** [φοβεῖσθε WH NA28] φοβήθητε Treg RP ‡ **10:28** [καὶ WH Treg NA28] + τὴν RP § **10:28** [καὶ WH Treg NA28] + τὸ RP * **10:31** φοβεῖσθε WH Treg NA28] φοβηθῆτε RP † **10:32** ἐν NIV RP] + τοῖς WH Treg NA28 ‡ **10:33** δ' ἂν NA28 RP] δὲ WH Treg § **10:33** καὶ αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτὸν καὶ RP * **10:33** ἐν NIV RP] + τοῖς WH Treg NA28

³⁹ ὁ εὐρών τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.

⁴⁰ Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

⁴¹ ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.

⁴² καὶ ὃς ἂν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

11

¹ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

² Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

³ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;

⁴ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε·

⁵ τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·

⁶ καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

⁷ Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

⁸ ἀλλὰ τί ἐξήλατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἤμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων *εἰσίν†

⁹ ἀλλὰ τί ἐξήλατε; προφήτην ἰδεῖν; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.‡

¹⁰ οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἐμπροσθέν σου.

¹¹ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν.

¹² ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασται ἀρπάζουσιν αὐτήν.

¹³ πάντες γὰρ οἱ προφήται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν·

¹⁴ καὶ εἰ θέλετε δεξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.

¹⁵ ὁ ἔχων ὄψα *ἀκουέτω.

¹⁶ Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίῳς ἑκαθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐτέροις†

¹⁷ λέγουσιν· Ἡὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἔθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκόψασθε·§

¹⁸ ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· Δαιμόνιον ἔχει·

¹⁹ ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· Ἴδου ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων *αὐτῆς.

²⁰ Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν·

²¹ Οὐαὶ σοι, Χοραζὶν· οὐαὶ σοι, Βηθσαϊδᾶ· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.

²² πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν.

† 10:42 ἂν WH Treg NA28] ἐὰν RP * 11:2 διὰ WH Treg NA28] δύο RP † 11:5 καὶ WH Treg NA28] – RP ‡ 11:6 ἐὰν NA28 RP] ἂν WH Treg § 11:8 μαλακοῖς WH Treg NA28] + ἱματίοις RP * 11:8 βασιλέων WH Treg NA28] βασιλείων RP † 11:8 εἰσίν Treg NA28 RP] – WH ‡ 11:9 ; προφήτην ἰδεῖν WH] ἰδεῖν; προφήτην Treg NA28 RP § 11:10 οὗτός WH NA28] + γὰρ Treg RP * 11:15 ὄψα WH NA28] + ἀκούειν Treg RP † 11:16 καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐτέροις WH Treg NA28] ἐν ἀγοραῖς καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν τοῖς ἐταίροις αὐτῶν RP ‡ 11:17 λέγουσιν WH Treg NA28] καὶ λέγουσιν RP § 11:17 ἐθρηνήσαμεν WH Treg NA28] + ὑμῖν RP * 11:19 ἔργων WH Treg NA28] τέκνων RP † 11:20 ἤρξατο WH Treg RP NA28] + ὁ Ἰησοῦς NIV

23 καὶ σύ, Καφαρναούμ, ἢ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἄδου καταβήσῃ ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν* αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.

24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυσας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις·

26 ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃς ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

28 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

29 ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῦς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν·

30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἕλαφρόν ἐστιν.

12

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέινασαν καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν.

2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· Ἴδου οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.

3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε ἐπέινασεν* καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ ἢ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις;

5 ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν;

6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε.

7 εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστιν· Ἐλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.

8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν·

10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἔχειρα ἔχων ξηράν. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασιν θεραπεύειν ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἔσται* ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

12 πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν.

13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα†· καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη.

14 ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς πάντας,

16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερόν αὐτὸν ποιήσωσιν,

17 ἵνα* πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·

18 Ἴδου ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν† εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

‡ 11:23 μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ WH Treg NA28] ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα RP § 11:23 καταβήσῃ WH Treg NA28] καταβιβασθήσῃ RP * 11:23 ἐγενήθησαν WH Treg NA28] ἐγένοντο RP † 11:23 ἔμεινεν WH Treg NA28] ἔμειναν RP ‡ 11:25 ἔκρυσας WH Treg NA28] ἀπέκρυσας RP § 11:26 εὐδοκία ἐγένετο WH NA28] ἐγένετο εὐδοκία Treg RP * 12:3 ἐπέινασεν WH Treg NA28] + αὐτὸς RP † 12:4 ἔφαγον, ὃ WH NA28] ἔφαγεν, ὃ Treg; ἔφαγεν οὐς RP ‡ 12:10 ἄνθρωπος WH Treg NA28] + ἦν τὴν RP § 12:10 θεραπεύειν WH Treg RP] θεραπεύσαι NA28 * 12:11 ἔσται WH NA28 RP] - Treg † 12:13 σου τὴν χεῖρα WH Treg NA28] τὴν χεῖρά σου RP ‡ 12:14 ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι ... αὐτοῦ WH Treg NA28] Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ... αὐτοῦ ἐξελθόντες RP § 12:15 αὐτῷ WH NIV] + ὄχλοι Treg RP NA28 * 12:17 ἵνα WH Treg NA28] ὅπως RP † 12:18 εἰς ὃν NA28 RP] ὃν WH; ἐν ᾧ Treg

19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.

21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσιν.

22 Τότε ἑπροσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός[‡]· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν ἑκωφὸν[§] λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23 καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· Μήτηρ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυὶδ;

24 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25 εἰδὼς ἡ δὲ^{*} τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται.

26 καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;

27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν[†].

28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

29 ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἄρπάσαι[‡] ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει[§]

30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.

31 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται^{*} τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται.

32 καὶ ὅς ἐὰν εἶπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἶπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ[†] αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἑλαλήσουσιν[‡] οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως·

37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ[§] τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

40 ὡσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε.

‡ 12:22 προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός Treg RP NA28] προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ κωφόν WH NIV § 12:22 κωφὸν WH Treg NA28] τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ RP * 12:25 δὲ WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP † 12:27 κριταὶ ἔσονται ὑμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν ἔσονται κριταὶ RP ‡ 12:29 ἀρπάσαι WH Treg NA28] διαρπάσαι RP § 12:29 διαρπάσει WH Treg RP NA28] διαρπάση NIV * 12:31 ἀφεθήσεται WH Treg NA28] + τοῖς ἀνθρώποις RP † 12:32 τούτῳ τῷ WH Treg NA28] τῷ νῦν RP ‡ 12:36 λαλήσουσιν WH Treg NA28] ἐὰν λαλήσωσιν RP § 12:38 αὐτῷ WH Treg NA28] - RP

43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει.

44 τότε λέγει· Ἐἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω* ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει†σχολάζοντα‡σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.

45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἔτι ἡμεῖς αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἕξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλήσαι.

47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἕξω ἐστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλήσαι*·

48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι· αὐτῷ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· Ἴδου ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου·

50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν·

2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει.

3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων· Ἴδου ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά.

5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς,

6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη.

7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αὐτὰς ἀκάνθαι καὶ ἐπνιξαν* αὐτά.

8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν ὃ δὲ ἐξήκοντα ὃ δὲ τριάκοντα.

9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.

12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνίουσιν·

14 καὶ ἀναπληροῦνται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· Ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἴασομαι αὐτούς.

16 ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν

* 12:44 Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω WH Treg NA28] Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου RP † 12:44 εὐρίσκει WH Treg RP NA28] + τὸν οἶκόν NIV ‡ 12:44 σχολάζοντα Treg NA28 RP] + καὶ WH § 12:46 δὲ RP] - WH Treg NA28 * 12:47 εἶπεν ... λαλήσαι Treg NA28 RP] - WH † 12:48 λέγοντι WH Treg NA28] εἰπόντι RP * 13:1 Ἐν WH Treg NA28] + δὲ RP † 13:1 τῆς WH Treg NA28] ἀπὸ τῆς RP ‡ 13:2 εἰς WH Treg NA28] + τὸ RP § 13:4 ἐλθόντα τὰ πετεινὰ WH NA28] ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ RP; ἦλθον τὰ πετεινὰ καὶ Treg * 13:7 ἐπνιξαν NA28] ἀπέπνιξαν WH Treg RP † 13:9 ὦτα WH NA28] + ἀκούειν Treg RP ‡ 13:11 αὐτοῖς Treg RP NA28] - WH NIV § 13:16 ἀκούουσιν WH Treg NA28] ἀκούει RP

17 ἄμην γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ ἱσπείραντος*

19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς.

20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθύς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν,

21 οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθύς σκανδαλίζεται.

22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου† καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν ἱκαλὴν γῆν‡ σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ ἱσυνιεῖς§ ὅς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν ὁ δὲ ἐξήκοντα ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἱσπείραντι* καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἑπέσπειρεν† ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν.

26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας‡ ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια;

28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἀνθρώπου τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ ἑδοῦλοι αὐτῷ λέγουσιν§· Θέλεις οὖν ἀπελθόντες ἱσυλλέξωμεν* αὐτά;

29 ὁ δὲ ἑφησιν† Οὐ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον·

30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρα ἱμέχρι‡ τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον ἱσυναγάγετε§ εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἀνθρώπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·

32 ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἑνέκρυσεν* εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἱησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς ἑοῦδὲν† ἐλάλει αὐτοῖς·

35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ ἑκαταβολῆς‡

36 Τότε ἀφείς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν ἑοικίαν§ καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ἑΔιασάφησον* ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.

37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑεῖπεν† Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·

* 13:18 σπείραντος WH Treg NA28] σπείροντος RP † 13:22 τούτου RP] - WH Treg NA28 ‡ 13:23 καλὴν γῆν WH Treg NA28] γῆν τὴν καλὴν RP § 13:23 συνιεῖς WH Treg NA28] συνιών RP * 13:24 σπείραντι WH Treg NA28] σπείροντι RP † 13:25 ἐπέσπειρεν WH Treg NA28] ἔσπειρεν RP ‡ 13:27 ἔσπειρας WH NA28 RP] ἔσπειρες Treg § 13:28 δοῦλοι αὐτῷ λέγουσιν Treg] αὐτῷ λέγουσιν WH; δοῦλοι εἶπον αὐτῷ NA28; δοῦλοι εἶπον αὐτῷ RP * 13:28 συλλέξωμεν WH Treg NA28] συλλέξομεν RP † 13:29 φησιν WH Treg NA28] ἔφη RP ‡ 13:30 μέχρι RP] ἕως WH Treg NA28 § 13:30 συναγάγετε NA28 RP] συνάγετε WH Treg * 13:33 ἐνέκρυσεν WH Treg NA28] ἔκρυσεν RP † 13:34 οὐδὲν WH Treg NA28] οὐκ RP ‡ 13:35 καταβολῆς WH Treg] + κόσμου NA28 RP § 13:36 οἰκίαν WH Treg NA28] + ὁ ἱησοῦς RP * 13:36 Διασάφησον WH Treg NA28] φράσον RP † 13:37 εἶπεν WH Treg NA28] + αὐτοῖς RP

38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,

39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια ἁϊωνός* ἐστὶν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσιν.

40 ὡς περ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ καίεται § οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ ἁϊωνός*

41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,

42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὄψα† ἀκουέτω.

44 Ὁμοία* ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρῶν ἀνθρώπος ἔκρυπεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει § καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἁνθρώπῳ* ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·

46 εὐρῶν δὲ† ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθείση εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούση·

48 ἦν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη‡ τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰωνός· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων

50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 Ὑνήκατε § ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· Ναί*

52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ† τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἐστὶν ἁνθρώπῳ οἰκοδεσπότη ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιὰ.

53 καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκεῖθεν.

54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις;

55 οὐχ* οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; ἢ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ § καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;

56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;

57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι* καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

14

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ,

2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.

3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτόν* καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο† διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,

‡ 13:39 αἰωνός WH Treg NA28] τοῦ αἰωνός RP § 13:40 καίεται Treg RP] κατακαίεται WH NA28 * 13:40 αἰωνός WH Treg NA28] + τούτου RP † 13:43 ὄψα WH NA28] + ἀκούειν Treg RP ‡ 13:44 Ὁμοία WH Treg NA28] Πάλιν ὁμοία RP § 13:44 πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει Treg NA28] πωλεῖ ὅσα ἔχει WH; πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ RP * 13:45 ἁνθρώπῳ Treg NA28 RP] - WH † 13:46 εὐρῶν δὲ WH Treg NA28] δς εὐρῶν RP ‡ 13:48 ἄγγη WH Treg NA28] ἀγγεῖα RP § 13:51 Ὑνήκατε WH Treg NA28] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὑνήκατε NIV RP * 13:51 Ναί WH Treg NA28] + κύριε RP † 13:52 τῇ βασιλείᾳ WH Treg NA28] εἰς τὴν βασιλείαν RP ‡ 13:55 οὐχ WH Treg NA28] οὐχὶ RP § 13:55 Ἰωσήφ WH Treg NA28] Ἰωσῆς RP * 13:57 πατρίδι WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * 14:3 αὐτόν Treg NA28 RP] - WH † 14:3 ἐν φυλακῇ ἀπέθετο WH NA28] ἐν τῇ φυλακῇ ἀπέθετο Treg; ἔθετο ἐν φυλακῇ RP

- 4 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης‡· Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν·
 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
 6 ἑνεσίοις δὲ γενομένοις§ τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρρεσεν τῷ Ἡρώδῃ,
 7 ὅθεν μετὰ ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἔάν* αἰτήσῃται.
 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
 9 καὶ ἑλυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ† τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι,
 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν‡ Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ·
 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
 12 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα§ καὶ ἔθαψαν αὐτόν* καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.
 13 Ἀκούσας δὲ† ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.
 14 καὶ ἔξελθὼν‡ εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.
 15 ὁψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ§ λέγοντες· Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.
 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρειάν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.
 18 ὁ δὲ εἶπεν· Φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς*.
 19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου†, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.
 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.
 21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
 22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν‡ τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς§ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσει τοὺς ὄχλους.
 23 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὁψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ.
 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν*, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
 25 τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν† πρὸς αὐτούς‡ περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν§.
 26 οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτόν* ἐπὶ τῆς θαλάσσης† περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι Φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
 27 εὐθὺς‡ δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς§ λέγων· Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

‡ 14:4 αὐτῷ ὁ Ἰωάννης RP] ὁ Ἰωάννης αὐτῷ WH NA28; ὁ Ἰωάννης Treg § 14:6 γενεσίοις δὲ γενομένοις WH Treg NA28] Γενεσίω δὲ ἀγομένων RP * 14:7 ἔάν WH NA28 RP] ἂν Treg † 14:9 λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ WH Treg NA28] ἐλυπηθῆ ὁ βασιλεὺς διὰ δὲ RP ‡ 14:10 τὸν NA28 RP] - WH Treg § 14:12 πτῶμα WH Treg NA28] σῶμα RP * 14:12 αὐτόν WH Treg NA28] αὐτὸ NIV RP † 14:13 Ἀκούσας δὲ WH Treg NA28] Καὶ ἀκούσας RP ‡ 14:14 ἔξελθὼν WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 14:15 μαθηταὶ WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * 14:18 ὧδε αὐτούς WH Treg NA28] αὐτούς ὧδε RP † 14:19 τοῦ χόρτου WH Treg NA28] τοὺς χόρτους RP ‡ 14:22 ἠνάγκασεν WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 14:22 εἰς WH Treg] + τὸ NA28 RP * 14:24 σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν WH Treg NA28] μέσον τῆς θαλάσσης ἦν RP † 14:25 ἦλθεν WH Treg NA28] ἀπῆλθεν NIV RP ‡ 14:25 αὐτούς WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 14:25 τὴν θάλασσαν WH Treg NA28] τῆς θαλάσσης RP * 14:26 οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτόν WH NA28] καὶ ἰδόντες αὐτόν οἱ μαθηταὶ Treg RP † 14:26 τῆς θαλάσσης WH Treg NA28] τὴν θάλασσαν RP ‡ 14:27 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP § 14:27 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Treg RP] ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς WH NA28

28 Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν*· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἔλθειν πρὸς σὲ† ἐπὶ τὰ ὕδατα·
 29 ὁ δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. καὶ καταβάς ἀπὸ τοῦ πλοίου‡ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα· καὶ ἦλθεν§
 πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν* ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων·
 Κύριε, σῶσόν με.

31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί
 ἐδίστασας;

32 καὶ ἄναβάντων† αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ‡ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς§ Γεννησαρέτ.

35 καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην,
 καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας,

36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο
 διεσώθησαν.

15

1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ* ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς† λέγοντες

2 Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς
 χεῖρας αὐτῶν‡ ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
 παράδοσιν ὑμῶν;

4 ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν§ Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καί· Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ
 τελευτάτῳ·

5 ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ὁς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς,

6 οὐ* μὴ τιμήσει† τὸν πατέρα αὐτοῦ‡ καὶ ἠκυρώσατε τὸν λόγον§ τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
 ὑμῶν.

7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων·

8 Ὁ λαὸς οὗτος* τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·

9 μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνίετε·

11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος
 τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ† λέγουσιν‡ αὐτῷ· Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον
 ἐσκανδαλίσθησαν;

13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται.

14 ἄφετε αὐτούς· τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν§· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὀδηγῆ, ἀμφοτέροι εἰς
 βόθυνον πεσοῦνται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην*

16 ὁ δὲ εἶπεν· Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνητοί ἐστε;

* 14:28 αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν Treg NA28 RP] ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ WH † 14:28 ἐλθεῖν πρὸς σὲ WH Treg NA28] πρὸς
 σε ἐλθεῖν RP ‡ 14:29 πλοίου WH Treg] + ὁ NA28 RP § 14:29 καὶ ἦλθεν WH NA28] ἐλθεῖν Treg RP * 14:30 ἰσχυρὸν
 Treg RP NA28] - WH NIV † 14:32 ἀναβάντων WH Treg NA28] ἐμβάντων RP ‡ 14:33 πλοίῳ WH NA28] + ἐλθόντες
 Treg RP § 14:34 ἐπὶ τὴν γῆν εἰς WH Treg NA28] εἰς τὴν γῆν RP * 15:1 Ἰησοῦ WH Treg NA28] + οἱ RP † 15:1
 Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς WH Treg NA28] γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι RP ‡ 15:2 αὐτῶν Treg NA28 RP] - WH § 15:4
 εἶπεν WH Treg NA28] ἐνετείλατο λέγων RP * 15:6 οὐ WH Treg NA28] καὶ οὐ RP † 15:6 τιμήσει WH Treg
 NA28] τιμήσῃ RP ‡ 15:6 αὐτοῦ WH NA28] + ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ Treg RP § 15:6 τὸν λόγον WH Treg NA28] τὴν
 ἐντολὴν RP * 15:8 Ὁ λαὸς οὗτος WH Treg NA28] Ἐγγίξει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν καὶ RP † 15:12 μαθηταὶ
 WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP ‡ 15:12 λέγουσιν WH Treg NA28] εἶπον RP § 15:14 τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν
 Treg NA28] τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοὶ WH NIV; ὁδηγοὶ εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν RP * 15:15 ταύτην NA28 RP] - WH Treg † 15:16
 δὲ WH Treg NA28] + Ἰησοῦς RP

17 γού[‡]νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;

18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κάκεινα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 ταῦτά ἐστὶν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον, τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραζεν[§] λέγουσα· Ἐλέησόν με, κύριε γιὸς* Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων[†] αὐτὸν λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν.

24 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.

25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνη[‡] αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι.

26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

27 ἡ δὲ εἶπεν· Ναί, κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις, καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν ἄκωφους, τυφλοὺς, χωλοὺς, κυλλοὺς[§], καὶ ἑτέρους πολλοὺς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ* καὶ ἑθεράπευσεν αὐτούς·

31 ὥστε τὸν ὄχλον[†] θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας ἄκωφους ὑγιεῖς[‡] καὶ[§] χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστευσι οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί* Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;

34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 καὶ παραγγείλας[†] τῷ ὄχλῳ[‡] ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν

36 ἔλαβεν[§] τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ* τοὺς ἰχθύδας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου[†] τοῖς μαθηταῖς[‡] οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις[§].

37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν* ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.

38 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν[†]

‡ 15:17 οὐ WH Treg NA28] Οὐπω RP § 15:22 ἔκραζεν WH Treg NA28] ἐκράυασεν αὐτῷ RP * 15:22 υἱὸς WH Treg NA28] υἱὲ RP † 15:23 ἠρώτων WH Treg NA28] ἠρώτων RP ‡ 15:25 προσεκύνη WH Treg NA28] προσεκύνησεν RP § 15:30 κωφοὺς, τυφλοὺς, χωλοὺς, κυλλοὺς Holmes] χωλοὺς, κυλλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς WH; χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς Treg RP; χωλοὺς, τυφλοὺς, κυλλοὺς, κωφοὺς NA28 * 15:30 αὐτοῦ WH Treg NA28] τοῦ Ἰησοῦ RP † 15:31 τὸν ὄχλον WH NA28] τοὺς ὄχλους Treg RP ‡ 15:31 κυλλοὺς ὑγιεῖς Treg NA28 RP] - WH § 15:31 καὶ WH Treg NA28] - RP * 15:33 μαθηταὶ WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP † 15:35 παραγγείλας WH Treg NA28] ἐκέλευσεν RP ‡ 15:35 τῷ ὄχλῳ WH Treg NA28] τοῖς ὄχλοις RP § 15:36 ἔλαβεν WH Treg NA28] καὶ λαβὼν RP * 15:36 καὶ WH Treg NA28] - RP † 15:36 ἐδίδου WH Treg NA28] ἔδωκεν RP ‡ 15:36 μαθηταῖς WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP § 15:36 τοῖς ὄχλοις WH Treg NA28] τῷ ὄχλῳ RP * 15:37 τὸ ... κλασμάτων ἦραν WH Treg NA28] ἦραν τὸ ... κλασμάτων RP † 15:39 Μαγαδάν WH Treg NA28] Μαγαδάλ RP

16

1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξάιναι αὐτοῖς.

2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁψίας γενομένης λέγετε· Εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός·*†

3 καὶ πρωΐ· Σήμερον χειμῶν, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. Ἐὰν μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε·)

4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ‡ καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ Ἰουδαῖοι τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.

8 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν* Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε†

9 οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε;

10 οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σφυρίδας ἐλάβετε;

11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων‡εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ§ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

12 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης ἄρτων* ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· Τίνα†λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;

14 οἱ δὲ εἶπαν· Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν.

15 λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 ἀποκριθεὶς δὲ‡ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·

18 καὶ γὰρ ἐγὼ σοὶ λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς·

19 δώσω§σοι τὰς κλεῖδας* τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν†δήσης ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν‡λύσης ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

20 τότε διεστείλατο§τοῖς Ἰουδαῖοις* ἵνα μηδενὶ εἰπῶσιν ὅτι αὐτός ἐστιν†ὁ χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς‡ δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν§ καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

22 καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· Ἰλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.

23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ*, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

* **16:2** 16:2-3 Ὁψίας γενομένης ... οὐ δύνασθε Treg NA28 RP] [[WH] † **16:2** τὸ Treg NA28 [[WH]] Ὑποκριταὶ τὸ RP ‡ **16:4** Ἰωανᾶ WH Treg NA28] + τοῦ προφήτου RP § **16:5** μαθηταὶ WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * **16:8** εἶπεν WH Treg NA28] + αὐτοῖς RP † **16:8** ἐλάβετε Treg RP] ἔχετε WH NA28 ‡ **16:11** ἄρτων WH Treg NA28] ἄρτου RP § **16:11** προσέχετε δὲ WH Treg NA28] προσέχειν RP * **16:12** τῶν ἄρτων WH Treg NA28] τοῦ ἄρτου RP † **16:13** Τίνα WH Treg NA28] + με RP ‡ **16:17** ἀποκριθεὶς δὲ WH Treg NA28] Καὶ ἀποκριθεὶς RP § **16:19** δώσω WH NA28] καὶ δώσω Treg RP * **16:19** κλεῖδας WH Treg NA28] κλεῖς RP † **16:19** [ἐὰν WH NA28 RP] ἂν Treg ‡ **16:19** [ἐὰν WH NA28 RP] ἂν Treg § **16:20** διεστείλατο Treg RP NA28] ἐπετίμησεν WH NIV * **16:20** μαθηταῖς WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP † **16:20** ἐστιν WH Treg NA28] + Ἰησοῦς RP ‡ **16:21** ὁ Ἰησοῦς Treg NA28 RP] Ἰησοῦς Χριστὸς WH § **16:21** εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν WH Treg NA28] ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα RP * **16:23** εἶ ἐμοῦ WH Treg NA28] μου εἶ RP

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι.

25 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.

26 τί γὰρ ὠφελήσεται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἕκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ.

28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τινες ἐστῶτων* οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἔρχομενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17

1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.

2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἔγένετο* λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας· συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ.†

4 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ἑποίησω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεὶ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν*.

5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ.†

6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀψάμενος αὐτῶν εἶπεν· Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ αὐτὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἔγερθῇ*.

10 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον;

11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἡλίας μὲν ἔρχεται* καὶ ἀποκαταστήσει πάντα·

12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν

15 καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει* πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

† 16:25 ἐὰν WH Treg NA28] ἂν RP † 16:26 ὠφελήσεται WH Treg NA28] ὠφελείται RP § 16:28 ὅτι WH NA28] - Treg RP * 16:28 τῶν ὧδε ἐστῶτων WH Treg NA28] ὧδε ἐστῶτες RP * 17:2 ἐγένετο WH Treg NA28] ἐγένοντο RP † 17:3 ὤφθη WH Treg NA28] ὤφθησαν RP † 17:3 συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ WH Treg NA28] μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες RP § 17:4 ποιήσω WH NA28] ποιήσωμεν Treg RP * 17:4 Ἡλίᾳ μίαν WH Treg NA28] μίαν Ἡλίᾳ RP † 17:5 ἀκούετε αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ ἀκούετε RP † 17:7 προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀψάμενος αὐτῶν WH NA28] προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἤψατο αὐτῶν Treg; προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ RP § 17:8 αὐτὸν WH NA28] τὸν Treg RP * 17:9 ἐγέρθη WH Treg NA28] ἀναστῆ RP † 17:10 μαθηταὶ WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP † 17:11 δὲ WH Treg NA28] + Ἰησοῦς RP § 17:11 εἶπεν WH Treg NA28] + αὐτοῖς RP * 17:11 ἔρχεται WH Treg NA28] + πρῶτον RP † 17:14 ἐλθόντων WH Treg NA28] + αὐτῶν RP † 17:15 πάσχει NA28 RP] ἔχει WH Treg § 17:17 μεθ' ὑμῶν ἔσομαι WH Treg NA28] ἔσομαι μεθ' ὑμῶν RP

18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξήλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

20 ὁ δὲ λέγει * αὐτοῖς· Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν† ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Ἔμεταβα ἔνθεν‡ ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν§

22 Ἐυστρεφομένων * δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,

23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσήλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;

25 λέγει· Ναί. καὶ ἔλθόντα† εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἰῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

26 εἰπόντος δέ‡· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἴρα γε ἐλεύθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί.

27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς§ θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα* πρῶτον ἰχθὺν ἄρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

18

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 καὶ προσκαλεσάμενος* παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν

3 καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσεέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

5 καὶ ὃς ἐὰν† δέξεται ἓν παιδίον τοιοῦτο‡ ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.

6 Ὅς δ' ἂν σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς§ ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγῃ τῆς θαλάσσης.

7 οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ* ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ† δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτόν‡ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ἢ κυλλὸν ἢ χωλόν§, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς* διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

* 17:20 λέγει WH Treg NA28] Ἰησοῦς εἶπεν RP † 17:20 ὀλιγοπιστίαν WH Treg NA28] ἀπιστίαν RP ‡ 17:20 Μετάβα ἔνθεν WH Treg NA28] Μετάβηθι ἔντεῦθεν RP § 17:20 ὑμῖν WH NA28] + 21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Treg RP * 17:22 Συστρεφομένων WH Treg NA28] Ἀναστρεφομένων RP † 17:25 ἐλθόντα WH Treg NA28] ὅτε εἰσῆλθεν RP ‡ 17:26 εἰπόντος δέ WH Treg NA28] λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος RP § 17:27 εἰς WH Treg NA28] + τὴν NIV RP * 17:27 ἀναβάντα WH Treg NA28] ἀναβαίνοντα RP * 18:2 προσκαλεσάμενος WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP † 18:5 ἐὰν WH NA28 RP] ἂν Treg ‡ 18:5 ἐν παιδίον τοιοῦτο WH NA28] ἐν παιδίον τοιοῦτον Treg; παιδίον τοιοῦτον ἐν RP § 18:6 εἰς RP] περὶ WH Treg NA28 * 18:7 γὰρ WH Treg NA28] + ἐστὶν RP † 18:7 ἀνθρώπῳ WH Treg NA28] + ἐκεῖνον RP ‡ 18:8 αὐτόν WH Treg NA28] αὐτὰ RP § 18:8 κυλλὸν ἢ χωλόν WH NA28] χωλὸν ἢ κυλλόν Treg RP * 18:10 οὐρανοῖς WH Treg NA28] + 11 Ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. RP

12 τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἐν ἓξ αὐτῶν, οὐχὶ ἄφήσει† τὰ ἑνεήκοντα ἑννέα ἐπὶ τὰ ὄρη †καὶ‡ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἑνεήκοντα ἑννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα †ἐμπροσθεν‡ τοῦ πατρὸς †ὑμῶν* τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται †ἐν† τῶν μικρῶν τούτων.

15 Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ †εἰς σὲ‡ ὁ ἀδελφός σου, †ὑπάγε‡ ἔλεγχον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου·

16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἓτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα·

17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικός καὶ ὁ τελώνης.

18 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα †ἐὰν* δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα †ἐν† οὐρανῷ καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα †ἐν† οὐρανῷ.

19 Πάλιν †ἀμὴν‡ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο †συμφωνήσωσιν‡ ἐξ ὑμῶν* ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν †αὐτῷ‡ ὁ Πέτρος εἶπεν†· Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ.

23 Διὰ τοῦτο ὠμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὃς ἠθέλησεν συναῖραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ·

24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν †προσηνέχθη‡ αὐτῷ εἷς ὁφειλέτης μυρίων ταλάντων. §

25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ †κύριος* †πραθῆναι‡ καὶ τὴν †γυναῖκα† καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα †ἔχει‡ καὶ ἀποδοθῆναι.

26 πεσὼν οὖν ὁ δούλος προσεκύνη αὐτῷ λέγων· †Μακροθύμησον‡ ἐπ' ἐμοί* καὶ πάντα ἀποδώσω σοι†.

27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ.

28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκεῖνος εὗρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὠφείλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· †Ἀπόδος‡ εἰ τι ὀφείλεις.

29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος †αὐτοῦ‡ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· †Μακροθύμησον‡ ἐπ' ἐμοί* καὶ ἀποδώσω σοι.

30 ὁ δὲ οὐκ ἠθέληεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως †οὗ† ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον.

31 ἰδόντες †οὖν‡ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα.

32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· †Δοῦλε‡ πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκᾰ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·

33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καγὼ σὲ ἠλέησα;

† 18:12 ἀφήσει WH Treg NA28] ἀφείς RP ‡ 18:12 καὶ WH Treg NA28] – RP § 18:14 ἐμπροσθεν WH Treg RP NA28] – NIV * 18:14 ὑμῶν NA28 RP] μου WH Treg † 18:14 ἐν WH Treg NA28] εἷς RP ‡ 18:15 εἰς σὲ Treg NA28 RP] – WH § 18:15 ὑπάγε WH Treg NA28] + καὶ RP * 18:18 ἐὰν WH NA28 RP] ἄν Treg † 18:18 ἐν WH NA28] + τῷ Treg RP ‡ 18:18 ἐν WH NA28] + τῷ Treg RP § 18:19 ἀμὴν WH Treg RP NA28] – NIV * 18:19 συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν συμφωνήσωσιν RP † 18:21 αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν RP] ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ WH Treg NA28 ‡ 18:24 προσηνέχθη NA28 RP] προσήχη WH Treg § 18:24 αὐτῷ εἷς Treg NA28 RP] εἷς αὐτῷ WH * 18:25 κύριος WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP † 18:25 γυναῖκα WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP ‡ 18:25 ἔχει WH Treg NA28] εἶχεν RP § 18:26 Μακροθύμησον WH Treg NA28] Κύριε Μακροθύμησον RP * 18:26 ἐμοί WH NA28 RP] ἐμέ Treg † 18:26 ἀποδώσω σοι WH Treg NA28] σοι ἀποδώσω RP ‡ 18:28 Ἀπόδος WH Treg NA28] + μοι RP § 18:29 αὐτοῦ WH Treg NA28] + εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ RP * 18:29 ἐμοί WH NA28 RP] ἐμέ Treg † 18:30 οὗ RP] – WH Treg NA28 ‡ 18:31 οὖν WH Treg NA28] δὲ RP

34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασιανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ ῥοφειλόμενον[§]

35 Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος* ποιήσει ὑμῖν ἔαν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ῥύμων†

19

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ* Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες† Εἰ ἔξεστιν ἄνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;

4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν[§] Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ κτίσας* ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς

5 καὶ εἶπεν· Ἔνεκα† τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται† τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν;

6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

7 λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν[§]

8 λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν, ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως.

9 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι* ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμῆσῃ ἄλλην μοιχᾶται καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται†.

10 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.

11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον[§] ἀλλ' οἷς δέδοται.

12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνοουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

13 Τότε προσηνέχθησαν* αὐτῷ παιδία ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς† ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· Διδάσκαλε[§] τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ* ζωὴν αἰώνιον;

17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός†· εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον[§] τὰς ἐντολάς.

18 λέγει αὐτῷ· Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν* Τὸ Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις,

19 Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

§ 18:34 ὀφειλόμενον WH Treg NA28] + αὐτῷ RP * 18:35 οὐράνιος WH Treg NA28] ἐπουράνιος RP † 18:35 ὑμῶν WH Treg NA28] + τὰ παραπτώματα αὐτῶν RP * 19:3 αὐτῷ WH Treg NA28] + οἱ RP † 19:3 λέγοντες WH Treg NA28] + αὐτῷ RP ‡ 19:3 ἀνθρώπῳ Treg NA28 RP] - WH § 19:4 εἶπεν WH Treg NA28] + αὐτοῖς RP * 19:4 κτίσας WH Treg NA28] ποιήσας RP † 19:5 Ἔνεκα WH Treg NA28] ἔνεκεν RP ‡ 19:5 κολληθήσεται WH Treg NA28] προσκολληθήσεται RP § 19:7 αὐτήν NA28 RP] - WH Treg * 19:9 ὅτι WH NA28 RP] - Treg † 19:9 καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται Treg RP] - WH NA28 ‡ 19:10 μαθηταί WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP NA28 § 19:11 τοῦτον Treg NA28 RP] - WH * 19:13 προσηνέχθησαν WH Treg NA28] προσηνέχθη RP † 19:15 τὰς χεῖρας αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς τὰς χεῖρας RP ‡ 19:16 αὐτῷ εἶπεν WH Treg NA28] εἶπεν αὐτῷ RP § 19:16 Διδάσκαλε WH Treg NA28] + ἀγαθέ RP * 19:16 σχῶ WH Treg NA28] ἔχω RP † 19:17 ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός WH Treg NA28] λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός εἰ μὴ εἷς ὁ θεός RP ‡ 19:17 εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν WH Treg NA28] εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν RP § 19:17 τήρησον NA28 RP] τήρει WH Treg * 19:18 εἶπεν Treg NA28 RP] ἔφη WH

20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα† ἐφύλαξα‡ τί ἔτι ὑστερῶ;

21 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ ἴδος § πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς* καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.

22 ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον† ἀπῆλθεν λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως‡ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν·

24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος § ραφίδος εἰσελεθεῖν* ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ†.

25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ‡ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἴδου ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

28 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε § καὶ ὑμεῖς* ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

29 καὶ πᾶς ὅστις† ἀφήκεν οἰκίας ἢ‡ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ § τέκνα ἢ ἄγρους* ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου†, ἑκατονταπλασίονα‡ λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

30 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

20

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῷ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

2 συμφωνήσας δὲ* μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·

4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον δώσω ὑμῖν·

5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν† ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως,

6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην‡ ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας § καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;

7 λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα*

8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος ἑαυτοῖς† τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων.

9 καὶ ἐλθόντες‡ οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνά δηνᾶριον.

10 καὶ ἐλθόντες § οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον* λήμψονται· καὶ ἔλαβον ἑπτά ἀνά δηνᾶριον καὶ αὐτοί†.

† 19:20 Πάντα ταῦτα NA28 RP] Ταῦτα πάντα WH Treg ‡ 19:20 ἐφύλαξα WH Treg NA28] ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου RP § 19:21 δὸς RP] + τοῖς WH Treg NA28 * 19:21 οὐρανοῖς WH Treg NA28] οὐρανῶ RP † 19:22 λόγον Treg NA28 RP] + τοῦτον WH ‡ 19:23 πλούσιος δυσκόλως WH Treg NA28] δυσκόλως πλούσιος RP § 19:24 τρυπήματος Treg NA28 RP] τρήματος WH * 19:24 εἰσελεθεῖν WH Treg] διελεθεῖν NA28 RP † 19:24 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ WH] εἰσελεθεῖν εἰς ... τοῦ θεοῦ NA28; εἰς ... τοῦ θεοῦ εἰσελεθεῖν RP; εἰσελεθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν Treg ‡ 19:25 μαθηταὶ WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP § 19:28 καθήσεσθε WH NA28] καθίσεσθε Treg RP * 19:28 ὑμεῖς WH NA28 RP] αὐτοὶ Treg † 19:29 ὅστις WH Treg NA28] ὅς RP ‡ 19:29 οἰκίας ἢ WH NA28 RP] – Treg § 19:29 γυναῖκα ἢ RP] – WH Treg NA28 * 19:29 ἀγρούς WH NA28 RP] + ἢ οἰκίας Treg † 19:29 ὀνόματός μου Treg NA28 RP] ἐμοῦ ὀνόματος WH ‡ 19:29 ἑκατονταπλασίονα NA28 RP] πολλαπλασίονα WH Treg * 20:2 συμφωνήσας δὲ WH Treg NA28] καὶ συμφωνήσας RP † 20:5 πάλιν NIV RP] + δὲ WH Treg NA28 ‡ 20:6 ἐνδεκάτην WH Treg NA28] + ὥραν RP § 20:6 ἐστῶτας WH Treg NA28] + ἀργούς RP * 20:7 ἀμπελῶνα WH Treg NA28] + καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον λήψεσθε RP † 20:8 αὐτοῖς Treg NA28 RP] – WH ‡ 20:9 καὶ ἐλθόντες Treg NA28 RP] ἐλθόντες δὲ WH § 20:10 καὶ ἐλθόντες WH Treg NA28] ἔλθόντες δὲ RP * 20:10 πλεῖον WH Treg NA28] πλεῖονα RP † 20:10 τὸ ἀνά δηνᾶριον καὶ αὐτοὶ WH Treg NA28] καὶ αὐτοὶ ἀνά δηνᾶριον RP

11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου

12 ῥέγοντες‡ Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἑαυτοὺς ἡμῖν§ ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα.

13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν*· Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;

14 ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἔσχατῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί·

15 ῥοὺκ‡ ἔξεστίν μοι ὁ θέλω ποιῆσαι‡ ἐν τοῖς ἐμοῖς; ῥῆ§ δὲ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι;

16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι* πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ῥσχατοι.

17 ῥκαὶ ἀναβαίνων ὁ † Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα ῥμαθητὰς‡κατ' ἰδίαν, ῥκαὶ ἐν τῇ ὁδῷ§ εἶπεν αὐτοῖς·

18 Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ,

19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ῥεγερθήσεται*

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι ῥπαρ' αὐτοῦ.

21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· Εἶπε ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοὶ μου εἷς ἐκ δεξιῶν ῥσου‡καὶ εἷς ἐξ ἐυωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω ῥπίνειν§ λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα.

23 ῥλέγει* αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου ῥπίεσθε† τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ῥευωνύμων‡οὐκ ἔστιν ῥἐμόν§δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.

24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.

25 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

26 οὐχ οὕτως ἔσται* ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ῥἀν‡θέλη ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι ἔσται ὑμῶν διάκονος,

27 καὶ ὅς ῥἀν‡θέλη ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος ῥἔσται§ὕμῶν δοῦλος·

28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχῶ ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, ῥυἱὸς Δαυίδ.*†

31 ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ῥἔκραξαν‡λέγοντες· Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, ῥυἱὸς Δαυίδ.§*

32 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· Τί θέλετε ποιῆσω ὑμῖν;

‡ 20:12 λέγοντες WH Treg NA28] + ὅτι RP § 20:12 αὐτοὺς ἡμῖν WH] ἡμῖν αὐτοὺς Treg NA28 RP * 20:13 ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν WH NA28] εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν Treg RP † 20:15 οὐκ WH Treg NIV] ἢ οὐκ RP NA28 ‡ 20:15 ὁ θέλω ποιῆσαι WH Treg NA28] ποιῆσαι ὁ θέλω RP § 20:15 ἡ WH Treg NA28] εἰ RP * 20:16 ἔσχατοι WH NA28] + πολλοὶ γὰρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ Treg RP † 20:17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Treg NA28 RP] μέλλων δὲ ἀναβαίνειν WH ‡ 20:17 μαθητὰς WH NA28 RP] - Treg § 20:17 καὶ ἐν τῇ ὁδῷ WH Treg NA28] ἐν τῇ ὁδῷ καὶ RP; καὶ NIV * 20:19 ἐγερθήσεται WH Treg NA28] ἀναστήσεται RP † 20:20 παρ' RP] ἀπ' WH Treg NA28 ‡ 20:21 σου Treg NA28 RP] - WH § 20:22 πίνειν WH Treg NA28] + ἡ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι RP * 20:23 λέγει WH Treg NA28] καὶ λέγει RP † 20:23 πίεσθε WH Treg NA28] + καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε RP ‡ 20:23 ἐυωνύμων WH Treg NA28] + μου RP § 20:23 ἐμόν WH Treg NIV RP] + τοῦτο WH marg NA28 * 20:26 ἔσται NA28] δέ ἔσται RP; ἐστίν WH Treg † 20:26 ἀν WH Treg] ἐὰν NA28 RP ‡ 20:27 ἀν WH Treg NA28] ἐὰν RP § 20:27 ἔσται WH Treg NA28] ἔστω RP * 20:30 Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς WH Treg NIV] Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε RP NA28 † 20:30 υἱὸς WH Treg RP NA28] υἱὲ NIV ‡ 20:31 ἔκραξαν WH Treg NA28] ἔκραζον RP § 20:31 Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς WH Treg NIV] Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε RP NA28 * 20:31 υἱὸς WH Treg RP NA28] υἱὲ NIV

³³ λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν†.

³⁴ σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21

¹ Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἤλθον εἰς Βηθφαγὴ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς

² λέγων αὐτοῖς· Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι δύμων, καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.

³ καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ κύριος αὐτῶν χρειὰν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.

⁴ Τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·

⁵ Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· Ἴδου ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοιπραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.

⁶ πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς

⁷ ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.

⁸ ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ.

⁹ οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

¹⁰ καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· Τίς ἐστὶν οὗτος;

¹¹ οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέθ τῆς Γαλιλαίας.

¹² Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς,

¹³ καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν.

¹⁴ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

¹⁵ ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς σπαῖδας τοὺς κρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, ἠγανάκτησαν

¹⁶ καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;

¹⁷ καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

¹⁸ Πρωτὶ δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπέινασεν.

¹⁹ καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἤλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ.

²⁰ καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ;

† 20:33 ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν WH Treg NA28] ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ RP ‡ 20:34 ὀμμάτων WH Treg NA28] ὀφθαλμῶν RP § 20:34 ἀνέβλεψαν WH Treg NA28] + αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ RP * 21:1 εἰς WH Treg NA28] πρὸς RP † 21:1 Ἰησοῦς WH NA28] ὁ Ἰησοῦς Treg RP ‡ 21:2 Πορεύεσθε WH Treg NA28] Πορεύητε RP § 21:2 κατέναντι WH Treg NA28] ἀπέναντι RP * 21:2 εὐθέως Treg NA28 RP] εὐθὺς WH † 21:2 ἀγάγετέ WH NA28 RP] ἄγετέ Treg ‡ 21:3 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP § 21:3 ἀποστελεῖ WH Treg NA28] ἀποστέλλει RP * 21:4 δὲ WH Treg NA28] + ὄλον RP † 21:5 ἐπὶ WH Treg NA28] – RP ‡ 21:6 συνέταξεν WH Treg NA28] προσέταξεν RP § 21:7 ἐπ' WH Treg NA28] ἐπάνω RP * 21:7 ἱμάτια WH Treg NA28] + αὐτῶν RP † 21:9 αὐτὸν WH Treg NA28] – RP ‡ 21:11 ὁ προφήτης Ἰησοῦς WH Treg NA28] Ἰησοῦς ὁ προφήτης RP § 21:12 Ἰησοῦς WH Treg NA28] ὁ Ἰησοῦς RP * 21:12 ἱερόν WH Treg NA28] + τοῦ θεοῦ RP † 21:13 ποιεῖτε WH Treg NA28] ἐποιήσατε RP ‡ 21:14 τυφλοὶ καὶ χωλοὶ WH Treg NA28] χωλοὶ καὶ τυφλοὶ RP § 21:15 τοὺς WH Treg NA28] – RP * 21:18 Πρωτὶ WH Treg NA28] Πρωτῆς RP † 21:18 ἐπανάγων Treg NA28 RP] ἐπαναγαγὼν WH ‡ 21:19 Μηκέτι Treg NA28 RP] Οὐ μηκέτι WH

21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· Ἐρηθι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·

22 καὶ πάντα ὅσα ἂν ᾤκησῃτε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ* εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἓνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·

25 τὸ ἄβραμῖμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο ἑνᾷ ἑαυτοῖς λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

26 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον, πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην§.

27 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· Οὐκ οἶδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο. Ἐπροσελθὼν* τῷ πρώτῳ εἶπεν· Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι†

29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν.‡

30 Ἐπροσελθὼν δὲ§ τῷ δευτέρῳ* εἶπεν ὡσαύτως· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθεν.†

31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; Ἐλέγουσιν‡ Ὁ πρῶτος§ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς* ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες ὅτι οὐδὲ† μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἐάνθρωπος‡ ἦν οἰκοδομητής ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ὑκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.

34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.

37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· Ἐντραπήσονταί τὸν υἱόν μου.

38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ ἰσχύμεν§ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ·

39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.

40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;

41 λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ

§ 21:22 ἂν WH NA28] ἐὰν Treg RP * 21:23 ἐλθόντος αὐτοῦ WH Treg NA28] ἐλθόντι αὐτῷ RP † 21:25 τὸ WH Treg NA28] - RP ‡ 21:25 ἐν WH Treg NA28] παρ' RP § 21:26 ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην WH Treg NA28] ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην RP * 21:28 προσελθὼν WH] καὶ προσελθὼν Treg NA28 RP † 21:28 ἀμπελῶνι WH Treg NA28] + μου RP ‡ 21:29 Οὐ θέλω ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς Treg NA28 RP] Ἐγὼ κύριε καὶ οὐκ WH § 21:30 προσελθὼν δὲ WH Treg NA28] καὶ προσελθὼν RP * 21:30 δευτέρῳ WH Treg RP] ἐτέρῳ NA28 † 21:30 Ἐγὼ κύριε καὶ οὐκ Treg NA28 RP] Οὐ θέλω ὕστερον μεταμεληθεὶς WH ‡ 21:31 λέγουσιν WH Treg NA28] + αὐτῷ RP § 21:31 πρῶτος NA28 RP] ὕστερος WH Treg * 21:32 Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς WH Treg NA28] πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης RP † 21:32 οὐδὲ WH Treg NA28] οὐ RP ‡ 21:33 Ἄνθρωπος WH Treg NA28] + τις RP § 21:38 ἰσχύμεν WH Treg NA28] κατάσχυμεν RP

ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

⁴³ διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

⁴⁴ Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσει αὐτόν.*

⁴⁵ Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει·

⁴⁶ καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς† προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22

¹ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς* λέγων·

² Ὡμοιωθῆ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

³ καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.

⁴ πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἴδου τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα† οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

⁵ οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ἵδμεν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ἵδμεν δὲ ἐπὶ* τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·

⁶ οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.

⁷ ὁ δὲ βασιλεὺς† ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν.

⁸ τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι·

⁹ πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἔαν* εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

¹⁰ καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ἄνευρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος* ἀνακειμένων.

¹¹ εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου·

¹² καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφίμωθη.

¹³ τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν† τοῖς διακόνοις· Δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν‡ εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

¹⁴ πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

¹⁵ Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

¹⁶ καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντες§ Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων·

¹⁷ εἶπὸν οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ;

¹⁸ γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;

¹⁹ ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

²⁰ καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;

²¹ λέγουσιν αὐτῷ* Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.

²² καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπήλθον.

²³ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, λέγοντες† μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρεώτησαν αὐτόν

* **21:44** Καὶ ... αὐτόν. WH Treg NA28 RP] - WHmarg † **21:46** ἐπεὶ εἰς WH Treg NA28] ἐπειδὴ ὡς RP * **22:1** ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς RP † **22:4** ἡτοίμακα WH Treg NA28] ἡτοίμασα RP ‡ **22:5** ὁ δὲ WH Treg NA28] ὁ RP § **22:5** ὁ δὲ WH Treg NA28] ὁ RP * **22:5** ἐπὶ WH Treg NA28] εἰς RP † **22:7** ὁ δὲ βασιλεὺς WH Treg NA28] Καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος RP ‡ **22:9** ἐὰν WH Treg NA28] ἂν RP § **22:10** οὐς WH Treg NA28] ὅσους Treg RP * **22:10** γάμος Treg NA28 RP] νυμφῶν WH † **22:13** ὁ βασιλεὺς εἶπεν WH Treg NA28] εἶπεν ὁ βασιλεὺς RP ‡ **22:13** ἐκβάλετε αὐτόν WH Treg NA28] ἄρατε αὐτόν καὶ ἐκβάλετε RP § **22:16** λέγοντες NA28 RP] λέγοντας WH Treg * **22:21** αὐτῷ Treg NA28 RP] - WH † **22:23** λέγοντες WH Treg NA28] οἱ λέγοντες RP

24 λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος ἠγάπησεν· ἔτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ·

26 ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ·

27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ ἑβδόμη.

28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν* τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μὴδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ·

30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἠγαμίζονται† ἀλλ' ὡς ἄγγελοι θεοῦ‡ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσιν·

31 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος·

32 Ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς* Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων.

33 καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν†

36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

37 ὁ δὲ ἐξέφη αὐτῷ· Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ* ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου·

38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη† ἐντολή.

39 Δευτέρα δὲ‡ ὁμοία αὐτῇ§ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφήται*.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς

42 λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱὸς ἐστίν; λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦ Δαβὶδ.

43 λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον† λέγων·

44 Ἐἶπεν‡ κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου;

45 εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν;

46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ* λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ

2 λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν* εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε†, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.

‡ 22:25 γήμας WH Treg NA28] γαμήσας RP § 22:27 ἡ WH NA28] καὶ ἡ Treg RP * 22:28 ἀναστάσει οὖν WH Treg NA28] οὖν ἀναστάσει RP † 22:30 γαμίζονται WH Treg NA28] ἐγαμίζονται RP ‡ 22:30 θεοῦ Holmes] τοῦ θεοῦ RP; - WH Treg NA28 § 22:30 τῷ WH Treg NA28] - RP * 22:32 ὁ θεὸς WH Treg NA28] ὁ θεὸς θεὸς RP; θεὸς WH marg † 22:35 αὐτόν WH Treg NA28] + καὶ λέγων RP ‡ 22:37 δὲ WH Treg NA28] + Ἰησοῦς RP § 22:37 [τῇ Treg NA28] - WH RP * 22:37 [τῇ WH Treg NA28] - RP † 22:38 ἡ μεγάλη καὶ πρώτη WH Treg NA28] πρώτη καὶ μεγάλη RP ‡ 22:39 δὲ Treg NA28 RP] - WH § 22:39 αὐτῇ Treg NA28 RP] αὕτη WH * 22:40 κρέμαται καὶ οἱ προφῆται WH Treg NA28] καὶ οἱ προφῆται κρέμανται RP † 22:43 καλεῖ αὐτὸν κύριον WH Treg NA28] κύριον αὐτὸν καλεῖ RP ‡ 22:44 Εἶπεν WH Treg NA28] + ὁ RP § 22:44 ὑποκάτω WH Treg NA28] ὑποπόδιον RP * 22:46 ἀποκριθῆναι αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτῷ ἀποκριθῆναι RP * 23:3 ἐὰν WH NA28 RP] ἂν Treg † 23:3 ποιήσατε καὶ τηρεῖτε WH Treg NA28] τηρεῖν τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε RP

4 δεσμεύουσιν ἡ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ* δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά.

5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα‡

6 φιλοῦσι ἡ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δεῖπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς

7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· Ῥαββί*

8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε· Ῥαββί, εἷς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος† πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε·

9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, εἷς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ πατήρ‡ ὁ οὐράνιος§

10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστὶν εἷς* ὁ χριστός·

11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος.

12 ὅστις δὲ ὑψώσῃ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὑψωθήσεται†

13 Οὐαὶ ἡ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε ἡ εἰσελεθεῖν§

15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· Ὁς ἂν ὁμόση ἐν τῷ ναῶ, οὐδὲν ἐστὶν, ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ ὀφείλει.

17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας* τὸν χρυσόν;

18 καὶ· Ὁς ἂν ὁμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστὶν, ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ ὀφείλει.

19 ἡ τυφλοὶ‡ τί γὰρ μείζων, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;

20 ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνυεῖ ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·

21 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῶ ὁμνυεῖ ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν·

22 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνυεῖ ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος* καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα† ἔδει ποιῆσαι κάκεῖνα μὴ ἀφίεναι‡

24 ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ σδιῦλίζοντες τὸν κώνωπα τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας*

26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος†, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς ἡ αὐτοῦ‡ καθαρόν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἡ παρομοιάζετε ἡ στάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας·

‡ 23:4 δὲ WH Treg NA28] γὰρ RP § 23:4 βαρέα WH NIV] + καὶ δυσβάστακτα Treg RP NA28 * 23:4 αὐτοὶ δὲ τῷ WH Treg NA28] τῷ δὲ RP † 23:5 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP ‡ 23:5 κράσπεδα WH Treg NA28] + τῶν ἱματίων αὐτῶν NIV RP § 23:6 δὲ WH Treg NA28] τε RP * 23:7 Ῥαββί WH Treg NA28] + Ῥαββί RP † 23:8 διδάσκαλος WH Treg NA28] καθηγητῆς ὁ χριστός RP ‡ 23:9 ὑμῶν ὁ πατήρ WH Treg NA28] ὁ πατήρ ὑμῶν RP § 23:9 οὐράνιος WH Treg NA28] ἐν τοῖς οὐρανοῖς RP * 23:10 ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστὶν εἷς WH Treg NA28] εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητῆς RP † 23:12 ὑψωθήσεται WH Treg NA28] + 13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψετε περισσότερον κρίμα (and re-number SBL v. 13 as 14) RP ‡ 23:13 δὲ WH Treg NA28] – RP § 23:13 εἰσελεθεῖν WH Treg NA28 RP] + 14 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψετε περισσότερον κρίμα TR * 23:17 ἁγιάσας WH Treg NA28] ἁγιάζων RP † 23:18 ἂν WH Treg NA28] ἐὰν RP ‡ 23:19 τυφλοὶ WH Treg NA28] μωροὶ καὶ τυφλοὶ RP § 23:21 κατοικοῦντι WH NA28] κατοικήσαντι Treg RP * 23:23 τὸ ἔλεος WH Treg NA28] τὸν ἔλεον RP † 23:23 ταῦτα NIV RP] + δὲ WH Treg NA28 ‡ 23:23 ἀφίεναι WH NA28 RP] ἀφίεναι Treg § 23:24 οἱ Treg NA28 RP] – WH * 23:25 ἀκρασίας WH Treg NA28] ἀδικίας RP † 23:26 καὶ τῆς παροψίδος WH Treg NIV RP] – WHmarg NA28 ‡ 23:26 αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτῶν RP § 23:27 παρομοιάζετε WH NA28 RP] ὁμοιάζετε Treg

28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ἔστε μεστοὶ* ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,

30 καὶ λέγετε· Εἰ ἤμεθα† ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα‡ αὐτῶν κοινωνοὶ§ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν·

31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἔστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

33 ὄφεις γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἔξ* αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·

35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἤξει† ταῦτα πάντα‡ ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

37 Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα§ τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν — ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει* τὰ νοσσία †αὐτῆς‡ ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;

38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος‡

39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

24

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο*, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειξάμενοι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ·

2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς† εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ βλέπετε †ταῦτα πάντα‡; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται.

3 Καθημένοι δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· Εἰπὼν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ§ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας †καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος.

4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ·

5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· Ἐγὼ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁράτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ* γενέσθαι, ἀλλ' οὕτως ἔστιν τὸ τέλος.

7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται †λιμοὶ‡ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους·

8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.

10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους·

* 23:28 ἔστε μεστοὶ WH Treg NA28] μεστοὶ ἔστε RP † 23:30 □ ἤμεθα WH Treg NA28] ἤμεν RP ‡ 23:30 □ ἤμεθα WH Treg NA28] ἤμεν RP § 23:30 αὐτῶν κοινωνοὶ WH Treg NA28] κοινωνοὶ αὐτῶν RP * 23:34 ἐξ WH Treg NA28] καὶ ἐξ RP † 23:36 ἤξει WH Treg NA28] ὅτι ἤξει RP ‡ 23:36 ταῦτα πάντα WH NA28] πάντα ταῦτα Treg RP § 23:37 ἀποκτείνουσα WH Treg NA28] ἀποκτενοῦσα RP * 23:37 ὄρνις ἐπισυνάγει WH Treg NA28] ἐπισυνάγει ὄρνις RP † 23:37 αὐτῆς WH Treg NA28] ἐαυτῆς RP ‡ 23:38 ἔρημος Treg NA28 RP] - WH * 24:1 ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο WH Treg NA28] ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ RP † 24:2 ἀποκριθεὶς WH Treg NA28] Ἰησοῦς RP ‡ 24:2 ταῦτα πάντα WH Treg NA28] πάντα ταῦτα RP § 24:3 καὶ WH Treg NA28] + τῆς RP * 24:6 γὰρ WH Treg NA28] + πάντα RP † 24:7 λιμοὶ WH Treg NA28] + καὶ λοιμοὶ RP

- 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς·
 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.
 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.
 14 καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος.
 15 Ὅταν οὖν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ρηθὲν διὰ Δαనిήλ τοῦ προφήτου ἔστος[‡] ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω,
 16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ[§] τὰ ὄρη,
 17 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω^{*} ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ,
 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον[†] αὐτοῦ.
 19 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
 20 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτω·
 21 ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
 22 καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβώθησονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.
 23 τότε ἂν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἴδου ὧδε ὁ χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε·
 24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα ὥστε ἁπαντῆσαι[‡] ἐν δυνάμει καὶ τοὺς ἐκλεκτούς·
 25 ἴδου προεῖρηκα ὑμῖν.
 26 ἂν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἴδου ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· Ἴδου ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε·
 27 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται[§] ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
 28 ὅπου^{*} ἂν ᾖ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ αἰετοί.
 29 εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ[†] οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς·
 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ[‡] σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυναξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν[§] τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως τῶν ἄκρων αὐτῶν.
 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος·
 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε πάντα ταῦτα^{*}, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις.
 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι[†] οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.
 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται[‡] οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.
 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός[§], εἰ μὴ ὁ πατήρ^{*} μόνος.
 37 ὥσπερ γὰρ[†] αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται[‡] ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·

‡ 24:15 ἐστος WH Treg NA28] ἐσώς RP § 24:16 ἐπὶ RP] εἰς WH Treg NA28 * 24:17 καταβάτω WH Treg NA28] καταβαινέτω RP † 24:18 τὸ ἱμάτιον WH Treg NA28] τὰ ἱμάτια RP ‡ 24:24 πλανῆσαι NA28 RP] πλανᾶσθαι WH Treg § 24:27 ἔσται WH Treg NA28] + καὶ RP * 24:28 ὅπου WH Treg NA28] + γὰρ RP † 24:30 τῷ RP] – WH Treg NA28 ‡ 24:31 σάλπιγγος WH NA28] + φωνῆς Treg RP § 24:31 τῶν WH Treg NA28] – RP * 24:33 πάντα ταῦτα WH NA28] ταῦτα πάντα Treg RP † 24:34 ὅτι WH Treg NA28] – RP ‡ 24:35 παρελεύσεται WH Treg NA28] παρελεύσονται RP § 24:36 οὐδὲ ὁ υἱός WH NA28] – Treg RP * 24:36 πατήρ WH Treg NA28] + μου RP † 24:37 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP ‡ 24:37 ἔσται WH Treg NA28] + καὶ RP

38 ὥς ἄρα ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις* ταῖς πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες† ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθεν Ἡὼε εἰς τὴν κιβωτὸν,

39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἧλθεν ὁ κατακλισμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

40 τότε δύο ἔσονται ἑν τῷ ἀγρῷ, εἷς* παραλαμβάνεται καὶ εἷς† ἀφίεται·

41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ‡ μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται.

42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα ἡμέρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

43 ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῆ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἡ οὐ δοκεῖτε ὥρα* ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος ὃν κατέστησεν ὁ κύριος† ἐπὶ τῆς οἰκετείας‡ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι ἑαυτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ;

46 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει οὕτως ποιοῦντα*·

47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

48 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει μου ὁ κύριος†,

49 καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθύοντων,‡

50 ἢ ξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἧ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἧ οὐ γινώσκει,

51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25

1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν* ἐξήλθον εἰς ὑπάντησιν† τοῦ νυμφίου.

2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν‡ μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι§.

3 αἱ γὰρ* μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·

4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις† μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν‡

5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.

6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἴδου ὁ νυμφίος§ ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν ἑαυτοῦ*

7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν†

8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· Μήποτε οὐ μὴ‡ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε§ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσηλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· Κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν·

§ 24:38 ὡς WH Treg NA28] ὧσπερ RP * 24:38 ἡμέραις NIV RP] + ἐκεῖναις WH Treg NA28 † 24:38 γαμίζοντες WH NA28] ἐγκαμίζοντες Treg RP ‡ 24:39 καὶ RP NA28] - WH Treg NIV § 24:40 δύο ἔσονται Treg NA28 RP] ἔσονται δύο WH * 24:40 [εἷς WH Treg NA28] ὁ εἷς RP † 24:40 [εἷς WH Treg NA28] ὁ εἷς RP ‡ 24:41 μύλῳ WH Treg NA28] μύλωνι RP § 24:42 ἡμέρᾳ WH Treg NA28] ὥρᾳ RP * 24:44 οὐ δοκεῖτε ὥρα WH Treg NA28] ὥρα οὐ δοκεῖτε RP † 24:45 κύριος WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP ‡ 24:45 οἰκετείας WH Treg NA28] θεραπείας RP § 24:45 δοῦναι WH Treg NA28] διδόναι RP * 24:46 οὕτως ποιοῦντα WH Treg NA28] ποιοῦντα οὕτως RP † 24:48 μου ὁ κύριος WH Treg NA28] ὁ κύριός μου ἐλθεῖν RP ‡ 24:49 αὐτοῦ ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ WH Treg NA28] ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν RP * 25:1 ἑαυτῶν WH Treg NA28] αὐτῶν RP † 25:1 ὑπάντησιν WH Treg NA28] ἀπάντησιν RP ‡ 25:2 ἐξ αὐτῶν ἦσαν WH Treg NA28] ἦσαν ἐξ αὐτῶν RP § 25:2 μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι WH Treg NA28] φρόνιμοι καὶ αἱ πέντε μωραὶ RP * 25:3 αἱ γὰρ WH Treg NA28] Αἵτινες RP † 25:4 ἀγγεῖοις WH Treg NA28] + αὐτῶν RP ‡ 25:4 ἑαυτῶν WH NA28] αὐτῶν Treg RP § 25:6 νυμφίος WH Treg NA28] + ἔρχεται RP * 25:6 αὐτοῦ Treg NA28 RP] - WH † 25:7 ἑαυτῶν WH Treg NA28] αὐτῶν RP ‡ 25:9 οὐ μὴ WH Treg NA28] οὐκ RP § 25:9 πορεύεσθε WH Treg NA28] + δὲ RP

12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν*

14 Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ,

15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα ᾧ δὲ δύο ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως

16 ἠπορευθεὶς† ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἔκέρδησεν‡ ἄλλα ἑπτὰ§

17 ὡσαύτως* ὁ τὰ δύο ἔκέρδησεν† ἄλλα δύο·

18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρουξεν ἠγῆν‡ καὶ ἔκρουψεν§ τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον* ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει ἄλογον μετ' αὐτῶν†

20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἔκέρδησα‡

21 ἔφη§ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

22 προσελθὼν ἔδῃ* καὶ ὁ τὰ δύο ἑπτὰ† εἶπεν· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἔκέρδησα‡

23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν· Κύριε, ἔγνωσα σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·

25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρουσα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.

26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;

27 ἔδει ἴσε οὖν§ βαλεῖν ἑτὰ ἀργυρίᾳ* μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.

28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα·

29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ† μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δούλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ‡ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ·

32 καὶ συναχθήσονται§ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,

33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

35 ἐπέινασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετέ με,

36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἦμην καὶ ἤλθατε πρὸς με.

* 25:13 ὥραν WH Treg NA28] + ἐν ἡ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται RP † 25:16 πορευθεὶς WH NA28] + δὲ Treg RP ‡ 25:16 ἐκέρδησεν WH Treg NA28] ἐποίησεν RP § 25:16 πέντε WH Treg NA28] + τάλαντα RP * 25:17 ὡσαύτως WH NA28] + καὶ Treg RP † 25:17 ἐκέρδησεν WH Treg NA28] + καὶ αὐτὸς RP ‡ 25:18 γῆν WH Treg NA28] ἐν τῇ γῆ RP § 25:18 ἔκρουψεν WH Treg NA28] ἀπέκρουψεν RP * 25:19 πολὺν χρόνον WH Treg NA28] χρόνον πολὺν RP † 25:19 λόγον μετ' αὐτῶν WH Treg NA28] μετ' αὐτῶν λόγον RP ‡ 25:20 ἐκέρδησα WH Treg NA28] + ἐπ' αὐτοῖς RP § 25:21 ἔφη WH Treg NA28] + δὲ RP * 25:22 δὲ Treg NA28 RP] - WH † 25:22 τάλαντα WH Treg NA28] + λαβὼν RP ‡ 25:22 ἐκέρδησα WH Treg NA28] + ἐπ' αὐτοῖς RP § 25:27 σε οὖν WH Treg NA28] οὖν σε RP * 25:27 τὰ ἀργυρίᾳ WH NA28] τὸ ἀργυρίον Treg RP † 25:29 τοῦ δὲ WH Treg NA28] ἀπὸ δὲ τοῦ RP ‡ 25:31 οἱ WH Treg NA28] + ἄγιοι RP § 25:32 συναχθήσονται WH Treg NA28] συναχθήσεται RP

37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῶ οἱ δίκαιοι λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;

38 πότε δέ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν;

39 πότε δέ σε εἶδομεν ἄσθενοῦντα* ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;

40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ †οἱ †κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.

42 ἐπεινάσα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, †ἐδίψησα †καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,

43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.

44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι;

45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·

2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἄρχιερεῖς* καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα,

4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν·

5 ἔλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,

7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου † βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς † αὐτοῦ ἀνακειμένου.

8 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ † ἠγανάκτησαν λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;

9 ἐδύνατο γὰρ † τοῦτο* †πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.

10 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ·

11 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε·

12 βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.

13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰουδᾶς Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς

15 εἶπεν· Τί θέλετέ μοι δοῦναι κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.

16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες † Ποῦ θέλεις † ἑτοιμάσωμέν † σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

18 ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

* 25:39 ἀσθενοῦντα WH Treg NA28] ἀσθενῆ RP † 25:41 οἱ Treg NA28 RP] - WH ‡ 25:42 ἐδίψησα Treg NA28 RP] καὶ ἐδίψησα WH * 26:3 ἀρχιερεῖς WH Treg NA28] + καὶ οἱ γραμματεῖς RP † 26:7 ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου WH Treg NA28] ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα RP ‡ 26:7 τῆς κεφαλῆς WH Treg NA28] τὴν κεφαλὴν RP § 26:8 μαθηταὶ WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * 26:9 τοῦτο WH Treg NA28] + τὸ μύρον NIV RP † 26:17 λέγοντες WH Treg NA28] αὐτῷ RP ‡ 26:17 ἑτοιμάσωμέν WH Treg NA28] ἑτοιμάσομέν RP

- 20 Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν §
 21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.
 22 καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ· εἷς ἕκαστος*· Μήτι ἐγὼ εἶμι, κύριε;
 23 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ† οὗτός με παραδώσει·
 24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι'
 οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
 25 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδίδους αὐτὸν εἶπεν· Μήτι ἐγὼ εἶμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας.
 26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβῶν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον‡ καὶ εὐλογήσας § ἔκλασεν καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς*
 εἶπεν· Λάβετε φάγετε, τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου.
 27 καὶ λαβῶν† ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες,
 28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου‡ τῆς § διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·
 29 λέγω δὲ ὑμῖν* οὐ μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης
 ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.
 30 καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.
 31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, γέγραπται
 γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται† τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς·
 32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
 33 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ‡ οὐδέποτε
 σκανδαλισθήσομαι.
 34 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήση
 με.
 35 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κὰν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἄπαρνήσομαι § ὁμοίως* καὶ πάντες
 οἱ μαθηταὶ εἶπαν.
 36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς·
 Καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθῶν ἐκεῖ προσεύξωμαι†.
 37 καὶ παραλαβῶν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
 38 τότε λέγει αὐτοῖς‡ Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ'
 ἐμοῦ.
 39 καὶ προελθὼν § μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ
 δυνατὸν ἐστίν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ.
 40 καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὕρισκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως οὐκ
 ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;
 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ
 ἀσθενής.
 42 πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τούτο* † παρελθεῖν † ἐὰν
 μὴ αὐτὸ πῖω, γεννηθῆτω τὸ θέλημά σου.
 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὔρεν αὐτοὺς‡ καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.
 44 καὶ ἀφείρας αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν § προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν*

§ 26:20 μαθητῶν WH] - Treg NA28 RP * 26:22 εἷς ἕκαστος WH Treg NA28] ἕκαστος αὐτῶν RP † 26:23 τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ WH Treg NA28] ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα RP ‡ 26:26 ἄρτον WH Treg NA28] τὸν ἄρτον RP § 26:26 εὐλογήσας WH Treg NA28] εὐχαριστήσας RP * 26:26 δους τοῖς μαθηταῖς WH Treg NA28] ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ RP † 26:27 λαβῶν WH Treg NA28] + τὸ RP ‡ 26:28 μου WH Treg NA28] + τὸ RP § 26:28 τῆς WH NA28] + καινῆς Treg RP * 26:29 ὑμῖν WH Treg NA28] + ὅτι RP † 26:31 διασκορπισθήσονται WH Treg NA28] διασκορπισθήσεται RP ‡ 26:33 ἐγὼ WH Treg NA28] + δὲ RP § 26:35 ἀπαρνήσομαι WH Treg NA28] ἀπαρνήσομαι RP * 26:35 ὁμοίως WH Treg NA28] + δὲ RP † 26:36 ἐκεῖ προσεύξωμαι WH Treg NA28] προσεύξωμαι ἐκεῖ RP ‡ 26:38 αὐτοῖς WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 26:39 προελθὼν WH NA28] προσελθὼν Treg RP * 26:42 τοῦτο WH Treg NA28] + τὸ ποτήριον RP † 26:42 παρελθεῖν WH Treg NA28] + ἀπ' ἐμοῦ RP ‡ 26:43 πάλιν εὔρεν αὐτοὺς WH Treg NA28] εὕρισκει αὐτοὺς πάλιν RP § 26:44 πάλιν ἀπελθὼν WH Treg NA28] ἀπελθὼν πάλιν RP * 26:44 πάλιν WH NA28] - Treg RP

45 τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς[†] καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε ἡμεῖς ἄλλοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν.

46 ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

48 ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν.

49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· Χαῖρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐταῖρε, ἐφ' ὃ σπάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

51 καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

52 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου* εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται[†]

53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων;

54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;

55 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν* ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων[†] καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.

56 τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.

58 ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὄλον ἐζήτησαν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν[§],

60 καὶ οὐχ εὔρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο*[†]

61 εἶπαν· Οὗτος ἔφη· Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι.

62 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνη; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

64 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων[§] Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρειαίαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν*

66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἐνοχος θανάτου ἐστίν.

67 τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν

68 λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν, χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παῖσας σε;

† 26:45 μαθητὰς WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP ‡ 26:45 τὸ Treg NA28 RP] - WH § 26:50 ὁ WH Treg NA28] ᾗ RP

* 26:52 τὴν μάχαιράν σου WH Treg NA28] σου τὴν μάχαιραν RP † 26:52 ἀπολοῦνται WH Treg NA28] ἀποθανοῦνται

RP ‡ 26:53 δύναμαι WH Treg NA28] + ἄρτι RP § 26:53 ἄρτι πλείω WH Treg NA28] πλείους ἢ RP * 26:55 ἡμέραν

WH NA28] + πρὸς ὑμᾶς Treg RP † 26:55 ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων WH Treg NA28] ἐκαθεζόμεν διδάσκων

ἐν τῷ ἱερῷ RP ‡ 26:59 καὶ WH Treg NA28] + οἱ πρεσβύτεροι καὶ RP § 26:59 αὐτὸν θανατώσωσιν WH NA28] αὐτὸν

θανατώσουσιν Treg; θανατώσωσιν αὐτόν RP * 26:60 60-61 πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες

δύο WH Treg NA28] καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὔρον. Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες RP

† 26:60 οἰκοδομῆσαι WH Treg NA28] + αὐτόν RP ‡ 26:63 καὶ WH Treg NA28] + ἀποκριθεὶς RP § 26:65 λέγων WH

Treg NA28] + ὅτι RP * 26:65 βλασφημίαν WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἕξω† ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου·

70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν‡ πάντων λέγων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις.

71 ἐξεληθόντα ἑξῆς§ εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει ἑτοῖς* ἐκεῖ· Ὁὗτος† ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου·

72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὄρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.

73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δηλὸν σε ποιεῖ·

74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως‡ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν·

75 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος§ Ἰησοῦ εἰρηκότος* ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με, καὶ ἐξεληθὼν ἕξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

27

1 Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατῶσαι αὐτόν·

2 καὶ δῆσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν* Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδούς† αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν‡ τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἑκαὶ§ πρεσβυτέροις

4 λέγων· Ἡμαρτον παραδοὺς αἷμα ἁθῶν* οἱ δὲ εἶπαν· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ†

5 καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν‡ ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.

6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἱματός ἐστιν·

7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν Ἄγρον τοῦ Κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἄγρος Αἱματος ἕως τῆς σήμερον.

9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὄν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ,

10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη§ ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη* Σὺ λέγεις.

12 καὶ† ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων ἑκαὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν;

14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἠθέλον.

16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Ἰησοῦν‡ Βαραββᾶν.

17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Ἰησοῦν τὸν§ Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν;

18 ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.

19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ, πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

† 26:69 ἐκάθητο ἕξω WH Treg NA28] ἕξω ἐκάθητο RP ‡ 26:70 ἔμπροσθεν WH Treg NA28] + αὐτῶν RP § 26:71 δὲ WH Treg NA28] + αὐτόν RP * 26:71 τοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς RP † 26:71 Οὗτος WH NA28] Καὶ οὗτος Treg RP ‡ 26:74 εὐθέως NA28 RP] εὐθὺς WH Treg § 26:75 ῥήματος WH Treg NA28] + τοῦ RP * 26:75 εἰρηκότος WH Treg NA28] + αὐτῷ RP * 27:2 παρέδωκαν WH Treg NA28] + αὐτόν Ποντίῳ RP † 27:3 παραδιδούς Treg NA28 RP] παραδοὺς WH ‡ 27:3 ἔστρεψεν WH Treg NA28] ἀπέστρεψεν RP § 27:3 καὶ WH Treg NA28] + τοῖς RP * 27:4 ἁθῶν Treg NA28 RP] δίκαιον WH † 27:4 ὄψῃ WH Treg NA28] ὄψει RP ‡ 27:5 εἰς τὸν ναὸν WH Treg NA28] ἐν τῷ ναῷ RP § 27:11 ἐστάθη WH Treg NA28] ἔστη RP * 27:11 ἔφη WH NA28] + αὐτῷ Treg RP † 27:12 καὶ WH NA28] + τῶν Treg RP ‡ 27:16 Ἰησοῦν NA28] - WH Treg NIV RP § 27:17 Ἰησοῦν τὸν NA28] τὸν WH; - Treg NIV RP

20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· Ἐπιπέσει ὁ Βαραββᾶν.

22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγουσιν ἅπαντες· Σταυρωθήτω.

23 ὁ δὲ ἔφη· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· Σταυρωθήτω.

24 Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἁπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· Ἄθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.

25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.

28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν ἔλαβον ἄνω ἀπὸ τοῦ κεφαλήν αὐτοῦ ἄνω,

29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἕνα ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔνεπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων,

30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

31 καὶ ὅτε ἐνεπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃ ἐστὶν Ἐρανίου Τόπος λεγόμενος,

34 ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν.

35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον,

36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.

37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.

39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινεῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν

40 καὶ λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

41 ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον·

42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστίν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν.

43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω· νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.

44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταί οἱ συσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

45 Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.

* 27:21 Τὸν WH Treg NA28] - RP † 27:22 λέγουσιν WH Treg NA28] + αὐτῷ RP ‡ 27:23 δὲ WH Treg NA28] + ἡγεμῶν RP § 27:24 ἀπέναντι NA28 RP] κατέναντι WH Treg * 27:24 αἵματος WH NA28] + τοῦ δικαίου Treg RP † 27:28 χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ WH Treg NA28] περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην RP ‡ 27:29 τῆς κεφαλῆς WH Treg NA28] τὴν κεφαλὴν RP § 27:29 ἐν τῇ δεξιᾷ WH Treg NA28] ἐπὶ τὴν δεξιάν RP * 27:29 ἐνεπαιξαν WH NA28] ἐνεπαιζον Treg RP † 27:29 βασιλεῦ WH Treg NA28] ὁ βασιλεὺς RP ‡ 27:33 Κρανίου Τόπος λεγόμενος WH Treg NA28] λεγόμενος Κρανίου Τόπος RP § 27:34 οἶνον WH Treg NA28] ὄξος RP * 27:34 ἠθέλησεν WH Treg NA28] ἤθελεν RP † 27:40 κατάβηθι WH Treg NIV RP] καὶ κατάβηθι NA28 ‡ 27:41 καὶ WH NA28] δὲ καὶ Treg RP § 27:41 πρεσβυτέρων WH Treg NA28] + καὶ Φαρισαίων RP * 27:42 βασιλεὺς WH Treg NA28] Εἰ βασιλεὺς RP † 27:42 αὐτόν WH Treg NA28] αὐτῷ RP ‡ 27:43 νῦν WH NA28] + αὐτόν Treg RP § 27:44 σὺν WH Treg NA28] - RP

46 περι δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἄνεβόησεν* ὁ Ἰησοῦς φωνῆ μεγάλης λέγων· Ἥλι ἡλί† λεμὰ σαβαχθάνι; τοῦτ' ἔστιν· Θεέ μου θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;

47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων‡ ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἥλιαν φωνεῖ οὗτος.

48 καὶ εὐθέως δραμῶν εἰς ἕξ αὐτῶν καὶ λαβῶν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν.

49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον§ Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος σώσων ἑαυτόν*

50 ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῆ μεγάλης ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα.

51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο†, καὶ ἡ γῆ ἐσειόθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,

52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεψώθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν‡

53 καὶ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

54 Ὁ δὲ ἐκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γενόμενα§ ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες· Ἀληθῶς ἑοῦ υἱὸς* ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ·

56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ† μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἔμαθητεύθη‡ τῷ Ἰησοῦ·

58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἄποδοθῆναι§

59 καὶ λαβῶν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν ἑαυτόν* σινδόνι καθαρῶ,

60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.

61 ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριάμ† ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον

63 λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι·

64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ ἑαυτοῦ‡ κλέψωσιν αὐτόν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης.

65 ἔφη§ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Ἐχετε κουστῳδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

66 οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφάλισαν τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστῳδίας.

28

1 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαριάμ* ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον.

2 καὶ† ἰδοὺ σεισμός ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ ἑκαὶ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον‡ καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.

* 27:46 ἀνεβόησεν NA28 RP] ἐβόησεν WH Treg † 27:46 Ἥλι ἡλί Treg RP NA28] Ἐλωῖ ἔλωι WH NIV ‡ 27:47 ἐστηκότων WH Treg NA28] ἐστότων RP § 27:49 ἔλεγον NA28 RP] εἶπαν WH Treg * 27:49 αὐτόν Treg NA28 RP] + [[ἄλλος δὲ λαβῶν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα]] WH † 27:51 ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο WH Treg NA28] εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω RP ‡ 27:52 ἠγέρθησαν WH Treg NA28] ἠγέρθη RP § 27:54 γενόμενα NA28 RP] γινόμενα WH Treg * 27:54 θεοῦ υἱὸς WH NA28 RP] υἱὸς θεοῦ Treg † 27:56 Ἰωσήφ WH NA28] Ἰωσῆ Treg NIV RP ‡ 27:57 ἔμαθητεύθη WH Treg NA28] ἐμαθήτευσεν RP § 27:58 ἀποδοθῆναι WH NA28] + τὸ σῶμα Treg RP * 27:59 αὐτό RP] + ἐν WH Treg NA28 † 27:61 Μαριάμ WH NA28] Μαρία Treg RP ‡ 27:64 αὐτοῦ Treg NA28] - WH; αὐτοῦ νυκτός RP § 27:65 ἔφη WH Treg NA28] + δὲ RP * 28:1 Μαριάμ NA28] Μαρία WH Treg RP † 28:2 καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 28:2 λίθον WH Treg NA28] + ἀπὸ τῆς θύρας RP

³ ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ὁ ἄστροπῆ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών.

⁴ ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς* νεκροί.

⁵ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς, οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε·

⁶ οὐκ ἔστιν ὧδε, ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο†

⁷ καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.

⁸ καὶ ἄπελθοῦσαι‡ ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

⁹ ἄλλοῖς ἰδοὺ* Ἰησοῦς ὑπήντησεν† αὐταῖς λέγων· Χαίρετε· αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.

¹⁰ τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κάκεῖ με ὄψονται.

¹¹ Πορευομένων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.

¹² καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις

¹³ λέγοντες· Εἶπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων·

¹⁴ καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ‡ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν§ καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν.

¹⁵ οἱ δὲ λαβόντες τὰ* ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας†

¹⁶ οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

¹⁷ καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἄπροσεκύνησαν‡ οἱ δὲ ἐδίστασαν.

¹⁸ καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς§ γῆς·

¹⁹ πορευθέντες ὡς* μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες† αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος,

²⁰ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος‡ 'p' / 'book'

§ 28:3 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP * 28:4 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP † 28:6 ἔκειτο WH NA28] + ὁ κύριος Treg RP ‡ 28:8 ἀπελθοῦσαι WH Treg NA28] ἐξελθοῦσαι RP § 28:9 καὶ WH Treg NA28] Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ RP * 28:9 ἰδοὺ WH NA28 RP] + ὁ Treg † 28:9 ὑπήντησεν WH Treg NA28] ἀπήντησεν RP ‡ 28:14 ἐπὶ WH NA28 RP] ὑπὸ Treg § 28:14 αὐτὸν Treg NA28 RP] - WH * 28:15 τὰ Treg NA28 RP] - WH † 28:15 ἡμέρας WH Treg NA28] - RP ‡ 28:17 προσεκύνησαν WH Treg NA28] + αὐτῷ RP § 28:18 τῆς WH Treg NA28] - NIV RP * 28:19 οὗν WH Treg NA28] - RP † 28:19 βαπτίζοντες WH NA28 RP] βαπτίσαντες Treg ‡ 28:20 αἰῶνος WH Treg NA28] + Ἀμήν RP

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

- 1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ ἁριστοῦ*
- 2 Καθὼς† γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ‡ Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν ἑσου·§*
- 3 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ,
4 ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ‡ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν.
5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ἕπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν·§*
- 6 καὶ ἦν† ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ·
8 ἐγὼ‡ ἐβάπτισα ὑμᾶς§ ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν* πνεύματι ἁγίῳ.
9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου†.
10 καὶ εὐθὺς‡ ἀναβαίνων ἐκ§ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς* περιστερὰν καταβαῖνον εἰς† αὐτόν·
11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ἑσοῖ‡ εὐδόκησα.
12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
13 καὶ ἦν§ ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας* πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.
14 Καὶ μετὰ† τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον‡ τοῦ θεοῦ
15 καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
16 Καὶ παράγων§ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν* Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας† ἐν τῇ θαλάσῃ, ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς·
17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων.
18 καὶ εὐθὺς‡ ἀφέντες τὰ δίκτυα§ ἠκολούθησαν αὐτῷ.
19 καὶ προβάς* ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα,
20 καὶ εὐθὺς† ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

* 1:1 ἁριστοῦ WH] + υἱοῦ θεοῦ Treg NA28; υἱοῦ τοῦ θεοῦ RP † 1:2 Καθὼς WH Treg NA28] ὡς RP ‡ 1:2 τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ WH Treg NA28] τοῖς προφήταις RP § 1:2 Ἰδοὺ WH Treg NA28] + ἐγὼ RP * 1:2 σου WH Treg NA28] + ἔμπροσθέν σου RP † 1:4 ὁ WH Treg NA28] - RP ‡ 1:4 ἐρήμῳ WH] + καὶ Treg NA28 RP § 1:5 πάντες καὶ ἐβαπτίζοντο WH Treg NA28] καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες RP * 1:5 ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ WH Treg NA28] ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ RP † 1:6 καὶ ἦν WH Treg NA28] ἦν δὲ RP ‡ 1:8 ἐγὼ WH Treg NA28] + μὲν RP § 1:8 ὑμᾶς WH NA28] + ἐν Treg RP * 1:8 ἐν Treg NA28 RP] - WH † 1:9 εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου WH Treg NA28] ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην RP ‡ 1:10 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP § 1:10 ἐκ WH Treg NA28] ἀπὸ RP * 1:10 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP † 1:10 εἰς WH Treg NA28] ἐπ' RP ‡ 1:11 σοὶ WH Treg NA28] ᾧ RP § 1:13 ἦν WH Treg NA28] + ἐκεῖ RP * 1:13 τεσσαράκοντα ἡμέρας WH Treg NA28] ἡμέρας τεσσαράκοντα RP † 1:14 Καὶ μετὰ WH Treg] Μετὰ δὲ NA28 RP ‡ 1:14 εὐαγγέλιον WH Treg NA28] + τῆς βασιλείας RP § 1:16 Καὶ παράγων WH Treg NA28] Περιπατῶν δὲ RP * 1:16 ἀδελφὸν WH Treg NA28] + αὐτοῦ τοῦ RP † 1:16 ἀμφιβάλλοντας WH Treg NA28] βάλλοντας ἀμφίβληστρον RP ‡ 1:18 εὐθὺς WH NA28] εὐθέως RP Treg § 1:18 δίκτυα WH Treg NA28] + αὐτῶν RP * 1:19 προβάς WH Treg NA28] ἐκεῖθεν RP † 1:20 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναοῦμ. καὶ εὐθύς τοῖς σάββασις ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν §.
 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
 23 καὶ εὐθύς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ καὶ ἀνέκραξεν
 24 λέγων· Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.
 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.
 27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες ὥστε συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας· Τί ἐστὶν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ.
 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθύς πανταχοῦ § εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς Γαλιλαίας.
 29 Καὶ εὐθύς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
 30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθύς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.
 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός § καὶ ἀφήκεν αὐτὴν ὁ πυρετός * καὶ διηκόνει αὐτοῖς.
 32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·
 33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν.
 34 καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἦφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾗδειςαν αὐτόν §
 35 Καὶ πρῶτ' ἔννυχα λίαν ἀναστάς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον κάκεῖ προσηύχeto.
 36 καὶ κατεδίωξεν * αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ,
 37 καὶ εὗρον αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες ζητοῦσιν σε §.
 38 καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἄγωμεν ἄλλαχοῦ * εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω, εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον·
 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
 40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν * λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι.
 41 καὶ ὀργισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο § καὶ λέγει αὐτῷ· Θέλω, καθαρίσθητι·
 42 καὶ εὐθύς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.
 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθύς ἐξέβαλεν αὐτόν,
 44 καὶ λέγει αὐτῷ· Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπησ, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

‡ 1:21 εὐθύς WH NA28] εὐθέως Treg RP § 1:21 ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν Holmes WHmarg] εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν WH Treg NA28 RP * 1:23 εὐθύς WH NA28] – Treg RP † 1:24 τί WH Treg NA28] Ἐὰ τί RP ‡ 1:26 φωνῆσαν WH Treg NA28] κράξαν RP § 1:27 ἅπαντες WH Treg NA28] πάντες RP * 1:27 πρὸς ἑαυτοὺς Treg NA28 RP] αὐτοῦ WH † 1:27 διδαχὴ καινὴ WH Treg NA28] τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη ὅτι RP ‡ 1:28 καὶ ἐξῆλθεν WH Treg NA28] ἔξῆλθεν δὲ RP § 1:28 πανταχοῦ WH Treg NA28] – RP * 1:29 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP † 1:29 ἐξελθόντες ἦλθον WH NA28 RP] ἐξελθὼν ἦλθεν Treg ‡ 1:30 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP § 1:31 χειρός WH NA28] + αὐτῆς Treg RP * 1:31 πυρετός WH Treg NA28] + εὐθέως RP † 1:32 ἔδυ NA28 RP] ἔδυσεν WH Treg ‡ 1:33 ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη WH Treg NA28] ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν RP § 1:34 αὐτόν Treg NA28 RP] + χριστὸν εἶναι WH * 1:36 κατεδίωξεν WH NA28] κατεδίωξαν Treg RP † 1:36 Σίμων WH NA28] ὁ Σίμων Treg RP ‡ 1:37 εὗρον αὐτὸν καὶ WH Treg NA28] εὐρόντες αὐτόν RP § 1:37 ζητοῦσιν σε WH Treg NA28] σε ζητοῦσιν RP * 1:38 ἄλλαχοῦ WH Treg NA28] – RP † 1:38 ἐξῆλθον WH Treg NA28] ἐξελήλυθα RP ‡ 1:39 ἦλθεν WH Treg NA28] ἦν RP § 1:39 εἰς τὰς συναγωγὰς WH Treg NA28] ἐν ταῖς συναγωγαῖς RP * 1:40 γονυπετῶν WH] + καὶ NA28; αὐτόν καὶ Treg RP † 1:41 καὶ WH Treg NA28] Ὁ δὲ Ἰησοῦς RP ‡ 1:41 ὀργισθεὶς Holmes WHmarg] σπλαγχνισθεὶς WH Treg NA28 RP § 1:41 αὐτοῦ ἥψατο WH Treg NA28] ἥψατο αὐτοῦ RP * 1:42 εὐθύς WH Treg NA28] εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως RP † 1:43 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP

45 ὁ δὲ ἐξεληθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερώς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ ἕξω ἐπ' ἑρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν §

2

- 1 Καὶ εἰσελθὼν* πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν† ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ‡ ἐστίν·
 2 † καὶ § συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
 3 καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν* αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.
 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι† αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου‡ ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβατον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.
 5 † καὶ ἰδὼν § ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφίενταί σου* αἱ ἁμαρτίαι†
 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·
 7 Τί οὕτως οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ‡ τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός;
 8 καὶ εὐθύς § ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως* διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς λέγει† αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
 9 τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἐφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγειρε § καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου* καὶ περιπάτει;
 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας†— λέγει τῷ παραλυτικῷ·
 11 Σοὶ λέγω, ἔγειρε‡ ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
 12 καὶ ἠγέρθη † καὶ εὐθύς § ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν* πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι Οὕτως οὐδέποτε† εἶδομεν.
 13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.
 14 καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
 15 Καὶ γίνεται‡ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν § αὐτῷ.
 16 καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων* ἰδόντες† ὅτι ἐσθίει‡ μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν § ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὅτι* μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν† ἐσθίει‡
 17 καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς ὅτι § οὐ χρειάν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοῦς*

‡ 1:45 ἐπ' WH Treg NA28] ἐν RP § 1:45 πάντοθεν WH Treg NA28] πανταχόθεν RP * 2:1 εἰσελθὼν WH Treg NA28] εἰσηλθεν RP † 2:1 ἡμερῶν WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 2:1 ἐν οἴκῳ WH Treg NA28] εἰς οἶκόν RP § 2:2 καὶ WH NA28] + εὐθέως Treg RP * 2:3 φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν WH NA28] πρὸς αὐτὸν φέροντες παραλυτικὸν Treg; πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες RP † 2:4 προσενέγκαι WH NA28] προσεγγίσει Treg RP ‡ 2:4 ὅπου WH Treg NA28] ἐφ' ὃ RP § 2:5 καὶ ἰδὼν WH NA28] ἰδὼν δὲ Treg RP * 2:5 ἀφίενταί σου WH Treg NA28] ἀφένονται σοι RP † 2:5 ἁμαρτίαι WH Treg NA28] + σου RP ‡ 2:7 βλασφημεῖ WH Treg NA28] βλασφημίας RP § 2:8 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP * 2:8 οὕτως WH Treg NA28] + αὐτοῖ RP † 2:8 λέγει WH Treg NA28] εἶπεν RP ‡ 2:9 Ἀφίενταί WH Treg NA28] Ἀφένονται RP § 2:9 Ἐγειρε NA28] Ἐγείρου WH Treg; Ἐγειραι RP * 2:9 τὸν κράβαττόν σου WH Treg NA28] σου τὸν κράβαττον RP † 2:10 ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας Treg] ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς WH NA28; ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας RP ‡ 2:11 ἔγειρε WH Treg NA28] ἔγειραι καὶ RP § 2:12 καὶ εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως καὶ RP * 2:12 ἔμπροσθεν WH NA28] ἐναντίον Treg RP † 2:12 Οὕτως οὐδέποτε WH Treg NA28] Οὐδέποτε οὕτως RP ‡ 2:15 γίνεται WH NA28] γίνεται ἐν τῷ Treg; ἐγένετο ἐν τῷ RP § 2:15 ἠκολούθουν WH Treg NA28] ἠκολούθησαν RP * 2:16 τῶν Φαρισαίων WH Treg NA28] καὶ οἱ Φαρισαῖοι RP † 2:16 ἰδόντες WH NA28 RP] καὶ ἰδόντες Treg ‡ 2:16 ὅτι ἐσθίει WH NA28] ὅτι ἦσθιεν Treg; αὐτὸν ἐσθίοντα RP § 2:16 ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν WH Treg NA28] τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν RP * 2:16 Ὅτι WH Treg NA28] Τί ὅτι RP † 2:16 τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν WH NA28 RP] ἁμαρτωλῶν καὶ τῶν τελωνῶν Treg ‡ 2:16 ἐσθίει WH NA28] + καὶ πίνει Treg RP § 2:17 ὅτι WH NA28] - Treg RP * 2:17 ἁμαρτωλοῦς WH Treg NA28] + εἰς μετάνοιαν RP

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ ῥαρισαῖοι† νηστεύοντες, καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῶ· Διὰ τί οἱ μαθηταὶ† Ἰωάννου καὶ οἱ ῥαρισαῖοι τῶν νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν;

19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν § οὐ δύναται νηστεύειν·

20 ἔλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ*.

21 Ὅυδεις† ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν‡· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται.

22 καὶ οὐδεις βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούσ παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος* τοὺσ ἀσκούσ, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοὶ†. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούσ ῥκαινούσ‡

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖσ σάββασιν παραπορεύεσθαι § διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο* ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺσ στάχυασ.

24 καὶ οἱ ῥαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῶ· Ἴδε τί ῥποιούσιν† τοῖσ σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν;

25 καὶ ῥλέγει‡ αὐτοῖσ· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸσ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

26 ῥπῶσ § εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθάρ ἀρχιερέωσ καὶ τοὺσ ἄρτους τῆσ προθέσεωσ ἔφαγεν, οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ ῥτουσ ἱερεῖσ*, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖσ σὺν αὐτῶ οἰσιν;

27 καὶ† ἔλεγεν αὐτοῖσ· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο ῥκαὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·

28 ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3

1 Καὶ εἰσηλθεν πάλιν ῥεἰσ* συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα.

2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖσ σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα ῥκατηγορήσωσιν† αὐτοῦ.

3 καὶ λέγει τῶ ἀνθρώπῳ τῶ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν‡· ῥῥεγειρε § εἰσ τὸ μέσον.

4 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ῥξεστιν τοῖσ σάββασιν ῥἀγαθοποιῆσαι* ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.

5 καὶ περιβλεψάμενος αὐτούσ μετ' ὀργῆσ, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆσ καρδίασ αὐτῶν, λέγει τῶ ἀνθρώπῳ· ῥεκτεινον τὴν ῥχεῖρα† καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ ῥαὐτοῦ‡

6 καὶ ἐξελθόντες οἱ ῥαρισαῖοι ῥεὐθύσ § μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ῥἐδίδουν* κατ' αὐτοῦ ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ῥμετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν† πρὸσ τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίας ῥἠκολούθησεν‡ καὶ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίας

† 2:18 ῥαρισαῖοι WH Treg NA28] τῶν ῥαρισαῖων RP ‡ 2:18 μαθηταὶ WH Treg NA28] - RP § 2:19 ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν WH Treg NA28] μεθ' αὐτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον RP * 2:20 ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ WH Treg NA28] ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ RP † 2:21 Οὐδεις WH Treg NA28] Καὶ οὐδεις RP ‡ 2:21 ἱμάτιον παλαιόν WH Treg NA28] ἱματίῳ παλαιῷ RP § 2:21 ἀπ' WH NA28] - Treg RP * 2:22 ῥήξει ὁ οἶνος WH Treg NA28] ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος RP † 2:22 ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοὶ WH Treg NA28] ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται RP ‡ 2:22 καινούσ WH NA28] + βλητέον Treg RP § 2:23 αὐτὸν ... σάββασιν παραπορεύεσθαι NA28] αὐτὸν ... σάββασιν διαπορεύεσθαι WH Treg; παραπορεύεσθαι αὐτὸν ... σάββασιν RP * 2:23 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο WH Treg NA28] ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ RP † 2:24 ποιοῦσιν WH Treg NA28] + ἐν RP ‡ 2:25 λέγει WH Treg NA28] αὐτὸσ ἔλεγεν RP § 2:26 πῶσ WH Treg RP NA28] - NIV * 2:26 τοὺσ ἱερεῖσ WH NA28] τοῖσ ἱερεῦσιν Treg RP † 2:27 καὶ WH Treg NA28] - RP * 3:1 εἰσ WH] + τὴν Treg NA28 RP † 3:2 κατηγορήσωσιν WH NA28 RP] κατηγορήσουσιν Treg ‡ 3:3 τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν WH Treg] τὴν ξηράν χεῖρα ἔχοντι NA28; ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα RP § 3:3 ῥεγειρε WH Treg NA28] ῥεγειραι RP * 3:4 ἀγαθοποιῆσαι WH Treg RP] ἀγαθὸν ποιῆσαι NA28 † 3:5 χεῖρα NA28] + σου WH Treg RP ‡ 3:5 αὐτοῦ WH Treg NA28] + ὑγιῆσ ὡσ ἢ ἄλλη RP § 3:6 εὐθύσ WH Treg NA28] εὐθέωσ RP * 3:6 ἐδίδουν WH Treg NA28] ἐπόιουν RP † 3:7 μετὰ ... αὐτοῦ ἀνεχώρησεν WH Treg NA28] ἀνεχώρησεν μετὰ ... αὐτοῦ RP ‡ 3:7 ἠκολούθησεν WH Treg NA28] ἠκολούθησαν αὐτῶ RP

8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας ἔπειραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ* περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει ἤλθον πρὸς αὐτόν.

9 καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν·

10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μᾶστιγας.

11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτόν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. §*†

12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτόν φανερόν ποιήσωσιν §

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται οὓς ἠθέλεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα* ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν

15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια·

16 καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον, §

17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου (καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα* Βοανηργές, ὃ ἐστὶν Υἱοὶ Βροντῆς),

18 καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον †

19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν.

21 καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν, ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.

22 καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

23 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν;

24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύνησεται ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι §.

26 καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν καὶ ἐμερίσθη* οὐ δύναται στήναι ἄλλα τέλος ἔχει.

27 ἄλλ' οὐδεὶς δύναται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει*

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἀμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι ὅσα ἐὰν βλασφημήσωσιν· † ‡

29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἐστὶν αἰωνίου ἁμαρτήματος §

30 ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

§ 3:8 [καὶ WH Treg RP NA28] + οἱ NIV * 3:8 [καὶ WH Treg NA28] + οἱ RP † 3:8 ἀκούοντες WH Treg NA28 ἀκούσαντες RP ‡ 3:8 ἐποίει NA28 RP] ποιεῖ WH Treg § 3:11 ἐθεώρουν προσέπιπτον WH Treg NA28] ἐθεώρει προσέπιπτεν RP * 3:11 ἔκραζον WH Treg NA28] ἔκραζεν RP † 3:11 λέγοντα WH Treg RP] λέγοντες NA28 ‡ 3:12 αὐτόν φανερόν WH Treg NA28] φανερόν αὐτόν RP § 3:12 ποιήσωσιν WH NA28 RP] ποιῶσιν Treg * 3:14 δώδεκα Treg RP] + οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν WH NA28 † 3:15 ἐξουσίαν WH Treg NA28] θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ RP ‡ 3:16 ἐποίησεν τοὺς δώδεκα καὶ WH NA28] - Treg RP § 3:16 ὄνομα τῷ Σίμωνι WH Treg NA28] τῷ Σίμωνι ὄνομα RP * 3:17 ὀνόματα Treg NA28 RP] ὄνομα WH † 3:18 Καναναῖον WH Treg NA28] Κανανίτην RP ‡ 3:19 Ἰσκαριώθ WH Treg NA28] Ἰσκαριώτην RP § 3:20 ἔρχεται WH NA28 RP] ἔρχονται Treg * 3:20 ὁ WH Treg NA28] - RP † 3:20 μηδὲ WH Treg NA28] μήτε RP ‡ 3:25 δύνησεται WH Treg NA28] δύναται RP § 3:25 ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι NA28] ἡ οἰκία ἐκείνη στήναι WH Treg; σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη RP * 3:26 ἐμερίσθη WH NA28] μεμέρισται Treg RP † 3:26 στήναι WH Treg NA28] σταθῆναι RP ‡ 3:27 ἄλλ' οὐδεὶς δύναται Treg] ἄλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς WH NA28; οὐδεὶς δύναται RP § 3:27 εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη WH Treg NA28] τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν RP * 3:27 διαρπάσει WH Treg NA28] διαρπάσῃ RP † 3:28 τοῖς ... ἀνθρώπων τὰ ἀμαρτήματα WH Treg NA28] τὰ ἀμαρτήματα τοῖς ... ἀνθρώπων RP ‡ 3:28 αἱ βλασφημίαι ὅσα ἐὰν WH Treg NA28] βλασφημίαι ὅσας ἂν RP § 3:29 ἁμαρτήματος WH Treg NA28] κρίσεως RP

31 Καὶ ἔρχονται * ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ† καὶ ἕξω ἰστήκοντες‡ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἑκαλοῦντες§ αὐτόν.

32 καὶ ἐκάθητο ἑπὶ αὐτὸν ὄχλος*, καὶ λέγουσιν† αὐτῷ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου‡ καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἑσου ἕξω ζητοῦσίν σε.

33 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει§· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου ἢ* οἱ ἀδελφοὶ ἑμου†

34 καὶ περιβλεψάμενος ἑτούς περὶ αὐτὸν κύκλω‡ καθήμενος λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοὶ μου·

35 ὅς ἑγάρ§ ἀν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἑαδελφὴ* καὶ μήτηρ ἐστίν.

4

1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ ἑσυνάγεται* πρὸς αὐτὸν ὄχλος ἑπλεῖστος† ὥστε αὐτὸν ἑεῖς πλοῖον ἐμβάντα‡ καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἑἦσαν§

2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

3 Ἀκούετε. ἰδὸν ἕξῆλθεν ὁ ἑσπεῖρων* σπεῖραι.

4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὁ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἑἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 καὶ ἄλλο‡ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες ἑὸπου‡ οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ ἑεὐθύς§ ἕξξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἕχειν βάθος γῆς·

6 καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἑἥλιος* ἑἐκαυματίσθη† καὶ διὰ τὸ μὴ ἕχειν ρίζαν ἕξηράνθη.

7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἑἀκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἕδωκεν.

8 καὶ ἑἄλλα‡ ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ ἑαὐξανόμενα§ καὶ ἕφερον ἑἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἐξήκοντα καὶ ἐν* ἑεκατόν.

9 καὶ ἔλεγεν· Ὅς ἕχει† ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

10 Καὶ ὅτε‡ ἐγένετο κατὰ μόνας, ἑἠρώτων§ αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα ἑτὰς παραβολάς*.

11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται† τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἕξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται,

12 ἑἵνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ἑἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ σὺνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῆ† αὐτοῖς‡

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ ὀἶδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνῶσεσθε;

14 ὁ σπεῖρων τὸν λόγον σπεῖρει.

15 οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπεῖρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν ἑεὐθύς§ ἕρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἑσπαρμένον ἑεἰς αὐτούς*.

* 3:31 Καὶ ἔρχονται WH Treg] Καὶ ἕρχεται NA28; ἑἔρχονται οὖν RP † 3:31 ἑἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ WH Treg NA28] οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἑἡ μήτηρ αὐτοῦ RP ‡ 3:31 ἑστήκοντες WH Treg NA28] ἑεστῶτες RP § 3:31 καλοῦντες WH Treg NA28] φωνοῦντες RP * 3:32 περὶ αὐτὸν ὄχλος WH Treg NA28] ὄχλος περὶ αὐτόν RP † 3:32 καὶ λέγουσιν WH Treg NA28] εἶπον δὲ RP ‡ 3:32 σου WH Treg NIV] + καὶ αἱ ἀδελφαὶ σου RP NA28 § 3:33 ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει WH Treg NA28] ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων RP * 3:33 ἢ RP] καὶ WH Treg NA28 † 3:33 μου Treg NA28 RP] - WH ‡ 3:34 τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλω WH Treg NA28] κύκλω τοὺς περὶ αὐτόν RP § 3:35 γὰρ Treg NA28 RP] - WH * 3:35 ἀδελφὴ WH Treg NA28] + μου RP * 4:1 σὺνάγεται WH Treg NA28] σὺνήχη RP † 4:1 πλεῖστος WH Treg NA28] πολὺς RP ‡ 4:1 εἰς πλοῖον ἐμβάντα WH Treg NA28] ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον RP § 4:1 ἑἦσαν WH Treg NA28] ἑἦν RP * 4:3 σπεῖρων WH NA28] + τοῦ Treg RP † 4:5 καὶ ἄλλο WH Treg NA28] ἑἄλλο δὲ RP ‡ 4:5 ὅπου NA28 RP] καὶ ὅπου WH Treg § 4:5 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP * 4:6 καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἑἥλιος WH Treg NA28] ἑἡλίου δὲ ἀνατείλαντος RP † 4:6 ἑκαυματίσθη WH RP NA28] ἑκαυματίσθησαν Treg NIV ‡ 4:8 ἄλλα WH NA28] ἑἄλλο Treg RP § 4:8 αὐξανόμενα WH NA28] αὐζάνομενον Treg; αὐζάνοντα RP * 4:8 ἐν ... ἐν ... ἐν NA28] εἰς ... ἐν ... ἐν WH; εἰς ... εἰς ... εἰς Treg; ἐν ... ἐν ... ἐν RP † 4:9 Ὅς ἕχει WH Treg NA28] Ὅ ἕχων RP ‡ 4:10 Καὶ ὅτε WH Treg NA28] Ὅτε δὲ RP § 4:10 ἑἠρώτων WH Treg NA28] ἑἠρώτησαν RP * 4:10 τὰς παραβολὰς WH Treg NA28] τὴν παραβολὴν RP † 4:11 τὸ μυστήριον δέδοται WH Treg NA28] δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον RP ‡ 4:12 αὐτοῖς WH Treg NA28] + τὰ ἀμαρτήματα RP § 4:15 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP * 4:15 εἰς αὐτούς WH Treg NA28] ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν RP

16 καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως† οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον ἑυθύς‡ μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν,

17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον ἑυθύς§ σκανδαλίζονται.

18 καὶ ἄλλοι* εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν† οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες‡

19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος§ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

20 καὶ ἑκεῖνοί* εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν ἕν τριάκοντα καὶ ἕν ἐξήκοντα καὶ ἕν ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς‡ Μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος§ ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ* ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἑτεθῆ;

22 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν† ἐὰν μὴ ἵνα‡ φανερωθῆ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν§.

23 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

24 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν* καὶ προστεθήσεται ὑμῖν.

25 ὅς γὰρ ἔχει† δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὁ ‡ οὐκ ἔχει, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ὡς§ ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς

27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγειρήται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ* καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

28 αὐτομάτη† ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἴτα στάχυν, εἴτα‡ πλήρης σίτον§ ἐν τῷ στάχυϊ.

29 ὅταν δὲ παραδοῖ* ὁ καρπός, ἑυθύς† ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγεν· Πῶς‡ ὁμοιωσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι§ αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν*;

31 ὡς κόκκῳ† σινάπεως, ὅς ὅταν σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν‡ πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς—§

32 καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων* καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύνατο ἀκούειν·

34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς† ἐπέλυεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτόν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα‡ ἦν μετ' αὐτοῦ.

37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μέγαλη ἀνέμου§, καὶ τὰ* κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἦδη

† 4:16 ὁμοίως WH Treg NIV RP] - NA28 ‡ 4:16 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP § 4:17 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP * 4:18 ἄλλοι WH Treg NA28] οὗτοί RP † 4:18 οὗτοί εἰσιν WH Treg NA28] - RP ‡ 4:18 ἀκούσαντες WH Treg NA28] ἀκούοντες RP § 4:19 αἰῶνος WH Treg NA28] + τούτου RP; βίου NIV * 4:20 ἐκεῖνοί WH Treg NA28] οὗτοί RP † 4:20 ἐν ... ἐν ... ἐν NA28] ἐν ... ἐν ... ἐν WH Treg RP ‡ 4:21 αὐτοῖς Treg NA28 RP] + ὅτι WH § 4:21 ἔρχεται ὁ λύχνος WH Treg NA28] ὁ λύχνος ἔρχεται RP * 4:21 τεθῆ WH Treg NA28] ἐπιτεθῆ RP † 4:22 κρυπτόν WH Treg NA28] τι κρυπτόν, ὁ RP ‡ 4:22 ἵνα WH NA28] - Treg RP § 4:22 ἔλθῃ εἰς φανερόν WH Treg NA28] εἰς φανερόν ἔλθῃ RP * 4:24 ὑμῖν WH Treg NA28] + τοῖς ἀκούουσιν RP † 4:25 ἔχει WH Treg NA28] ἂν ἔχη RP ‡ 4:25 ὁ WH NA28 RP] ὅς Treg § 4:26 ὡς WH Treg NA28] + ἐὰν RP * 4:27 βλαστᾷ WH Treg NA28] βλαστάνη RP † 4:28 αὐτομάτη WH Treg NA28] + γὰρ RP ‡ 4:28 εἴτα ... εἴτα Treg NA28 RP] εἴτεν ... εἴτεν WH § 4:28 πλήρης σίτον NA28] πλήρη σίτον WH RP; πλήρης σίτος Treg * 4:29 παραδοῖ WH Treg NA28] παραδῶ RP † 4:29 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP ‡ 4:30 Πῶς WH Treg NA28] Τίνι RP § 4:30 τίνι WH Treg NA28] ποῖα RP * 4:30 αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν WH Treg NA28] παραβολῇ παραβάλλωμεν αὐτὴν RP † 4:31 κόκκῳ WH NA28] κόκκον Treg RP ‡ 4:31 μικρότερον ὂν WH Treg NA28] μικρότερος RP § 4:31 σπερμάτων WH Treg NA28] + ἐστὶν RP * 4:32 μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων WH NA28] μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων Treg; πάντων τῶν λαχάνων μεῖζων RP † 4:34 ἰδίοις μαθηταῖς WH NA28] μαθηταῖς αὐτοῦ Treg RP ‡ 4:36 πλοῖα WH Treg NA28] δὲ πλοῖαρία RP § 4:37 μέγαλη ἀνέμου WH Treg NA28] ἀνέμου μέγαλη RP * 4:37 καὶ τὰ WH Treg NA28] τὰ δὲ RP

γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον†.

38 καὶ αὐτὸς ἦν‡ ἐν§τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἔγειρουσιν* αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;

39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε; οὐπω†ἔχετε πίστιν;

41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει‡αὐτῷ;

5

1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν*

2 καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ† ἐκ τοῦ πλοίου εὐθύς ὑπήντησεν‡ αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι§ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι

4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσει δεδέσθαι καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν* δαμάσαι·

5 καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν† ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.

6 καὶ ἰδὼν‡ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν ἑαυτόν§

7 καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἔλεγεν* Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς.

8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· Ἐξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.

9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· Τί ὄνομά σοι†; καὶ ἔλεγεν αὐτῷ‡· Λεγιῶν§ ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν·

10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ ἑαυτὰ* ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη·

12 καὶ παρεκάλεσαν ἑαυτόν† λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

13 καὶ ἐπέτρεψεν ἑαυτοῖς‡ καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημονοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὥς§δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.

14 Καὶ οἱ* βόσκοντες ἑαυτοὺς†ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν‡εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον§ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός.

15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον ἑαυτὸν* ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν ἑαυτὸν† καὶ ἐφοβήθησαν.

16 καὶ διηγήσαντο‡ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων.

17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

18 καὶ ἐμβαίνοντος§αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα ἑαυτοῦ ἦ*.

† 4:37 ἦδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον WH Treg NA28] αὐτὸ ἦδη γεμίζεσθαι RP ‡ 4:38 αὐτὸς ἦν WH NA28] ἦν αὐτὸς Treg RP § 4:38 ἐν WH Treg NA28] ἐπὶ RP * 4:38 ἐγειρουσιν WH Treg NA28] διεγείρουσιν RP † 4:40 οὐπω WH Treg NA28] οὕτως πῶς οὐκ RP ‡ 4:41 ὑπακούει WH Treg NA28] ὑπακούουσιν RP * 5:1 Γερασηνῶν WH Treg NA28] Γαδαρηνῶν RP † 5:2 ἐξελθόντος αὐτοῦ WH Treg NA28] ἐξελθόντι αὐτῷ RP ‡ 5:2 εὐθύς ὑπήντησεν WH Treg NA28] εὐθέως ἀπήντησεν RP § 5:3 οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι WH Treg NA28] οὔτε ἀλύσει RP * 5:4 ἴσχυεν αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτὸν ἴσχυεν RP † 5:5 μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν WH Treg NA28] ὄρεσιν καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν RP ‡ 5:6 καὶ ἰδὼν WH Treg NA28] ἰδὼν δὲ RP § 5:6 αὐτόν WH] αὐτῷ Treg NA28 RP * 5:7 λέγει WH Treg NA28] εἶπεν RP † 5:9 ὄνομά σοι WH Treg NA28] σοὶ ὄνομα RP ‡ 5:9 λέγει αὐτῷ WH Treg NA28] ἀπεκρίθη λέγων RP § 5:9 Λεγιῶν WH Treg NA28] Λεγεῶν RP * 5:10 αὐτὰ WH Treg NA28] αὐτοὺς RP † 5:12 αὐτόν WH Treg NA28] + πάντες οἱ δαίμονες RP ‡ 5:13 αὐτοῖς WH Treg NA28] + εὐθέως ὁ Ἰησοῦς RP § 5:13 ὡς WH Treg NA28] ἦσαν δὲ ὡς RP * 5:14 Καὶ οἱ WH Treg NA28] οἱ δὲ RP † 5:14 αὐτοὺς WH Treg NA28] τοὺς χοίρους RP ‡ 5:14 ἀπήγγειλαν WH Treg NA28] ἀνήγγειλαν RP § 5:14 ἦλθον WH Treg NA28] ἐξῆλθον RP * 5:15 καθήμενον WH Treg NA28] + καὶ RP † 5:15 λεγιῶνα WH Treg NA28] Λεγεῶνα RP ‡ 5:16 καὶ διηγήσαντο WH Treg NA28] Διηγήσαντο δὲ RP § 5:18 ἐμβαίνοντος WH Treg NA28] ἐμβάντος RP * 5:18 μετ' αὐτοῦ ἦ WH Treg NA28] ἦ μετ' αὐτοῦ RP

19 Ἔκαι†οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀπάγγειλον‡αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι§ πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε.

20 καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

22 Ἔκαι* ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰαίριος, καὶ ἰδὼν αὐτόν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ

23 καὶ ἑ παρακαλεῖ†αὐτόν πολλὰ λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς ἑ τὰς χεῖρας αὐτῆ‡ ἑ ἵνα§σωθῆ καὶ ἑζήσῃ*

24 καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

25 καὶ ἑ γυνῆ†οῦσα ἐν ῥύσει αἵματος ἑ δώδεκα ἑτη‡

26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἱατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα,

27 ἑ ἀκούσασα§περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὅπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἑ Ἐὰν ἄψωμαι κᾶν τῶν ἱματίων αὐτοῦ* σωθήσομαι.

29 καὶ ἑ εὐθὺς†ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἵαται ἀπὸ τῆς μᾶστιγος.

30 καὶ ἑ εὐθὺς‡ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων;

31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἤψατο;

32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.

33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἑ αὐτῆ§ ἤλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῆ· ἑ Θυγάτηρ* ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὑπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιῆς ἀπὸ τῆς μᾶστιγός σου.

35 ἑ Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγῶγου λέγοντες ὅτι ἑ Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

36 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἑ παρακούσας†τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγῶγῳ· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.

37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα ἑ μετ' αὐτοῦ‡ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ ἑ τὸν§Πέτρον καὶ ἑ Ἰάκωβον καὶ ἑ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἑ Ἰακώβου.

38 καὶ ἑ ἔρχονται* εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγῶγου, καὶ†θεωρεῖ θόρυβον ἑ καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά,

39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει.

40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ἑ αὐτὸς‡δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ ἑ παιδίον§

41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῆ· Ταλιθα ἑ κουμ* ὃ ἑστιν μεθερμηνευόμενον· Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἑ ἔγειρε†

† 5:19 καὶ WH Treg NA28] Ὁ δὲ Ἰησοῦς RP ‡ 5:19 ἀπάγγειλον WH Treg NA28] ἀνάγγειλον RP § 5:19 ὁ κύριός σοι WH Treg NA28] σοὶ ὁ κύριος RP * 5:22 καὶ WH Treg NA28] + ἰδοῦ RP † 5:23 παρακαλεῖ WH Treg NA28] παρεκάλει RP ‡ 5:23 τὰς χεῖρας αὐτῆ WH Treg NA28] αὐτῆ τὰς χεῖρας RP § 5:23 ἵνα WH Treg NA28] ὅπως RP * 5:23 ζήση WH Treg NA28] ζήσεται RP † 5:25 γυνὴ WH Treg NA28] + τις RP ‡ 5:25 δώδεκα ἑτη WH NA28] ἑτη δώδεκα Treg RP § 5:27 ἀκούσασα Treg NA28 RP] + τὰ WH * 5:28 Ἐὰν ἄψωμαι κᾶν ... αὐτοῦ WH NA28] κᾶν ... αὐτοῦ ἄψωμαι Treg RP † 5:29 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP ‡ 5:30 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP § 5:33 αὐτῆ WH Treg NA28] ἐπ' αὐτῆ RP * 5:34 Θυγάτηρ WH Treg NA28] θύγατερ RP † 5:36 παρακούσας WH Treg NA28] εὐθέως ἀκούσας RP ‡ 5:37 μετ' αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτῷ RP § 5:37 τὸν WH Treg NA28] – RP * 5:38 ἔρχονται WH Treg NA28] ἔρχεται RP † 5:38 καὶ WH Treg NA28] – RP ‡ 5:40 αὐτὸς WH Treg NA28] Ὁ RP § 5:40 παιδίον WH Treg NA28] + ἀνακείμενον RP * 5:41 κουμ WH Treg NA28] κοῦμι RP † 5:41 ἔγειρε WH Treg NA28] ἔγειραι RP

42 καὶ εὐθύς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἑτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν εὐθύς ἕκστασει μεγάλη.

43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

6

1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται* εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ†. καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· Πόθεν τούτω σταυτά, καὶ τίς ἡ σοφία ἢ δοθεῖσα τούτῳ, καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι†

3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσήτος* καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

4 καὶ ἔλεγεν† αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ‡ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν§, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν·

6 καὶ ἐθαύμαζεν* διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδασκῶν.

7 καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἔξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,

8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ράβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν,†

9 ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσθηθε δύο χιτῶνας.

10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπου ἐὰν εἰσελήθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

11 καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται* ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς†

12 Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν§

13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειπον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερόν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον* ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν†, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ·

15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὧς εἷς τῶν προφητῶν.

16 ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν† Ὅν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἡγήρθη‡

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν·

18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

‡ 5:42 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP § 5:42 εὐθύς WH Treg NA28] – RP * 6:1 ἔρχεται WH Treg NA28] ἦλθεν RP † 6:2 διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ WH Treg NA28] ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν RP ‡ 6:2 οἱ WH] – Treg NA28 RP § 6:2 τούτῳ WH Treg NA28] αὐτῷ RP * 6:2 αἱ WH NA28] – Treg RP † 6:2 γινόμεναι WH Treg NA28] γίνονται RP ‡ 6:3 τῆς WH Treg NA28] – RP § 6:3 καὶ ἀδελφὸς WH Treg NA28] ἀδελφὸς δὲ RP * 6:3 Ἰωσήτος WH Treg NA28] Ἰωσή RP † 6:4 καὶ ἔλεγεν WH Treg NA28] ἔλεγεν δὲ RP ‡ 6:4 συγγενεῦσιν αὐτοῦ WH Treg NA28] συγγενέσιν RP § 6:5 ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν WH Treg NA28] οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι RP * 6:6 ἐθαύμαζεν Treg NA28 RP] ἐθαύμασεν WH † 6:8 ἄρτον μὴ πήραν WH Treg NA28] πήραν μὴ ἄρτον RP ‡ 6:9 ἐνδύσθηθε Treg NA28 RP] ἐνδύσασθαι WH § 6:10 ἐὰν WH NA28 RP] ἂν Treg * 6:11 ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται WH Treg NA28] ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται RP † 6:11 αὐτοῖς WH Treg NA28] + Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. RP ‡ 6:12 ἐκήρυξαν WH Treg NA28] ἐκήρυσσον RP § 6:12 μετανοῶσιν WH Treg NA28] μετανοήσωσιν RP * 6:14 ἔλεγον WH NA28] ἔλεγεν Treg RP † 6:14 ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν WH Treg NA28] ἐκ νεκρῶν ἡγήρθη RP ‡ 6:15 δὲ WH Treg NA28] – RP § 6:15 προφήτης WH Treg NA28] + ἐστίν RP * 6:16 ὁ WH Treg NA28] – RP † 6:16 ἔλεγεν WH Treg NA28] εἶπεν ὅτι RP ‡ 6:16 ἡγήρθη WH NA28] ἡγήρθη ἐκ νεκρῶν Treg; ἐκ νεκρῶν ἡγήρθη NIV; ἐστὶν αὐτὸς ἡγήρθη ἐκ νεκρῶν RP

19 ἡ δὲ Ἑρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο·

20 ὁ γὰρ Ἑρωδῆς ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει[§] καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν.

21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ ὅτε Ἑρωδῆς τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν* τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας,

22 καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς[†] Ἑρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης καὶ ἀρεσάσης[‡] τῷ Ἑρωδῆ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς[§] τῷ κορασίῳ· Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι·

23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ* Ὅ τι[†] ἐὰν με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσουσ τῆς βασιλείας μου.

24 καὶ[‡] ἐξελοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσωμαι[§] ἡ δὲ εἶπεν· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος*·

25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς[†] μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· Θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῶς μοι[‡] ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους[§] οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν*·

27 καὶ εὐθὺς[†] ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι[‡] τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ[§] ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ

28 καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα* ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

31 καὶ λέγει[†] αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε[‡] ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαιροῦν.

32 καὶ ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον[§] κατ' ἰδίαν.

33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν* πολλοί, καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς[†]

34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν[‡] πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς[§] ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον* ὅτι Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·

36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλω ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν[†].

37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους καὶ δώσομεν[‡] αὐτοῖς φαγεῖν;

§ 6:20 ἠπόρει WH NA28] ἐποίει Treg RP * 6:21 ἐποίησεν WH Treg NA28] ἐποίει RP † 6:22 αὐτῆς τῆς Treg RP] αὐτοῦ WH NA28 ‡ 6:22 καὶ ἀρεσάσης RP] ἤρσεσεν WH Treg NA28 § 6:22 εἶπεν ὁ βασιλεὺς NA28 RP] ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν WH Treg * 6:23 αὐτῆ WH Treg NIV RP] + πολλά NA28 † 6:23 Ὅ τι NA28] Ὅτι WH; ὅτι Ὅ Treg RP ‡ 6:24 καὶ WH Treg NA28] Ἡ δὲ RP § 6:24 αἰτήσωμαι WH Treg NA28] αἰτήσομαι RP * 6:24 βαπτίζοντος WH Treg NA28] βαπτιστοῦ RP † 6:25 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP ‡ 6:25 ἐξαυτῆς δῶς μοι WH Treg NA28] μοι δῶς ἐξαυτῆς RP § 6:26 ἀνακειμένους WH Treg NA28] συνανακειμένους RP * 6:26 ἀθετῆσαι αὐτήν WH Treg NA28] αὐτὴν ἀθετῆσαι RP † 6:27 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP ‡ 6:27 ἐνέγκαι WH Treg NA28] ἐνεχθῆναι RP § 6:27 καὶ WH Treg NA28] Ὅ δὲ RP * 6:30 πάντα WH Treg NA28] + καὶ RP † 6:31 λέγει WH Treg NA28] εἶπεν RP ‡ 6:31 ἀναπαύσασθε WH Treg NA28] ἀναπαύεσθε RP § 6:32 ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον WH NA28] εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ Treg RP * 6:33 ἐπέγνωσαν NA28] + αὐτόν RP; ἔγνωσαν WH Treg † 6:33 αὐτούς WH Treg NA28] + καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν RP ‡ 6:34 εἶδεν WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 6:34 αὐτούς WH Treg NA28] αὐτοῖς RP * 6:35 ἔλεγον WH Treg NA28] λέγουσιν RP † 6:36 τί φάγωσιν WH Treg NA28] ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν RP ‡ 6:37 δώσομεν WH Treg NA28] δώμεν RP

38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους ἔχετε ἄρτους§; ὑπάγετε* ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἄνακλῖναι† πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.

40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαὶ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα.

41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ* ἵνα παρατιθῶσιν† αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν.

42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν·

43 καὶ ἦσαν κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα‡ καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους§ πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθὺς* ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν† πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτοῦ ἀπολύει‡ τὸν ὄχλον.

46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 καὶ ἰδὼν§ αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς* περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς.

49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα† ἔδοξαν ὅτι φάντασμα ἐστίν‡ καὶ ἀνέκραξαν,

50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς§ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ* ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο†

52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν‡ αὐτῶν ἡ καρδιά πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς§ Γεννησαρέτ καὶ προσωρμίσθησαν.

54 καὶ ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς* ἐπιγνόντες αὐτὸν

55 ἐπεριέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ† ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον ὅτι‡ ἐστίν.

56 καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς§ ἀγρούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν* τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤψαντο† αὐτοῦ ἐσώζοντο.

7

1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων

§ 6:38 ἔχετε ἄρτους WH] ἄρτους ἔχετε Treg NA28 RP * 6:38 ὑπάγετε WH Treg NA28] + καὶ RP † 6:39 ἀνακλῖναι Treg NA28 RP] ἀνακλιθῆναι WH ‡ 6:40 [κατὰ WH Treg NA28] ἀνά RP § 6:40 [κατὰ WH Treg NA28] ἀνά RP * 6:41 αὐτοῦ NA28 RP] - WH Treg † 6:41 παρατιθῶσιν WH NA28] παραθῶσιν Treg RP ‡ 6:43 κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα WH NA28] κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πληρώματα Treg; κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις RP § 6:44 τοὺς ἄρτους WH Treg RP NA28] - NIV * 6:45 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP † 6:45 εἰς τὸ πέραν WH Treg RP NA28] - NIV ‡ 6:45 ἀπολύει WH Treg NA28] ἀπολύση RP § 6:48 ἰδὼν WH Treg NA28] εἶδεν RP * 6:48 αὐτοῖς WH Treg NA28] + καὶ RP † 6:49 ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα WH NA28] περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης Treg RP ‡ 6:49 ὅτι φάντασμα ἐστίν WH NA28] φάντασμα εἶναι Treg RP § 6:50 ὁ δὲ εὐθὺς WH NA28] καὶ εὐθὺς Treg; Καὶ εὐθέως RP * 6:51 ἐκ περισσοῦ Treg NA28 RP] - WH † 6:51 ἐξίσταντο WH Treg NA28] + καὶ ἐθαύμαζον RP ‡ 6:52 ἀλλ' ἦν WH Treg NA28] ἦν γὰρ RP § 6:53 ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς WH NA28] ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Treg RP * 6:54 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP † 6:55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ WH Treg NA28] περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην RP ‡ 6:55 ὅτι WH NA28] + ἐκεῖ Treg RP § 6:56 εἰς πόλεις ἢ εἰς WH Treg NA28] πόλεις ἢ RP * 6:56 ἐτίθεσαν WH Treg NA28] ἐτίθουν RP † 6:56 ἤψαντο WH Treg NA28] ἤπτοντο RP

2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν*
† τοὺς† ἄρτους‡

3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν,
κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,

4 καὶ ἀπ' ἄγορᾶς§ ἐὰν μὴ βαπτίσωνται* οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν,
βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν†—

5 † καὶ‡ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διὰ τί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου§
κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ † κοιναῖς* χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον;

6 ὁ δὲ † εἶπεν † αὐτοῖς‡ Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται
ἵ ὅτι § Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·

7 μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων·

8 † ἀφέντες* τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων†

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν † τηρήσητε‡

10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα
θανάτῳ τελευτάτω·

11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· Κορβᾶν, ὃ ἐστὶν Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
ὠφελῆθῃς,

12 † οὐκέτι § ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ † πατρὶ* ἢ τῇ † μητρί†

13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ
ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος † πάλιν‡ τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· † Ἀκούσατέ § μου πάντες καὶ † σύνετε*
15 οὐδὲν ἐστὶν ἕξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται † κοινῶσαι αὐτόν†· ἀλλὰ

τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά‡ ἐστὶν τὰ κοινῶντα τὸν † ἄνθρωπον §

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν † εἰς* οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολὴν†.

18 καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοὶ ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἕξωθεν εἰσπορευόμενον
εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι,

19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα
ἐκπορεύεται;— † καθαρίζων‡ πάντα τὰ βρώματα.

20 ἔλεγεν δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον·

21 ἕσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, † πορνεῖαι,
κλοπαί, φόνοι, §

22 μοιχεῖαι, † πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη·

23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἕσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

* 7:2 ὅτι κοιναῖς ... ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν WH Treg NA28] κοιναῖς ... ἀνίπτοις ἐσθίοντας RP † 7:2 τοὺς WH Treg
NA28] - RP ‡ 7:2 ἄρτους WH Treg NA28] + ἐμέμφαντο RP § 7:4 ἀγορᾶς WH Treg RP NA28] + ὅταν ἔλθωσιν NIV

* 7:4 βαπτίσωνται Treg NA28 RP] ραντίσωνται WH † 7:4 καὶ κλινῶν Treg RP NA28] - WH NIV ‡ 7:5 καὶ WH
Treg NA28] † ἐπειτα RP § 7:5 οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου WH Treg NA28] οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσιν RP

* 7:5 κοιναῖς WH Treg NA28] ἀνίπτοις RP † 7:6 δὲ WH Treg NA28] + ἀποκριθεὶς RP ‡ 7:6 αὐτοῖς WH NA28] ὅτι
Treg RP § 7:6 ὅτι WH NA28] - Treg RP * 7:8 ἀφέντες WH Treg NA28] + γὰρ RP † 7:8 ἀνθρώπων WH
NA28] + βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε Treg RP ‡ 7:9 τηρήσητε WH Treg NIV

RP] στήσητε WH marg NA28 § 7:12 οὐκέτι WH Treg NA28] καὶ οὐκέτι RP * 7:12 πατρὶ WH Treg NA28] + αὐτοῦ
RP † 7:12 μητρί WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP ‡ 7:14 πάλιν WH Treg NA28] πάντα RP § 7:14 Ἀκούσατέ WH
Treg NA28] Ἀκούετέ RP * 7:14 σύνετε WH Treg NA28] συνίετε RP † 7:15 κοινῶσαι αὐτόν WH NA28] αὐτὸν
κοινῶσαι Treg RP ‡ 7:15 ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά WH NA28] + ἐκεῖνά Treg; ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἐκεῖνά
RP § 7:15 ἄνθρωπον WH NA28] + 16 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω Treg RP * 7:17 εἰς WH Treg RP NA28] + τὸν
NIV † 7:17 τὴν παραβολὴν WH Treg NA28] περὶ τῆς παραβολῆς RP ‡ 7:19 καθαρίζων WH Treg NA28] καθαρίζων
RP § 7:21 21-22 πορνεῖαι κλοπαί φόνοι μοιχεῖαι WH Treg NA28] μοιχεῖαι πορνεῖαι φόνοι κλοπαί RP

24 Ἐκεῖθεν δὲ* ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὄρια† Τύρου‡ καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν·

25 ἄλλ' εὐθὺς ἀκούσασα§ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ·

26 ἢ δὲ γυνὴ ἦν* Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλη ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

27 καὶ ἔλεγεν† αὐτῇ· Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα, οὐ γὰρ καλόν ἐστιν‡ λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν§.

28 ἢ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· Κύριε* καὶ† τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἔσθίουσιν‡ ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.

29 καὶ εἶπεν αὐτῇ· Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον§.

30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός*.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὀρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς† τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὀρίων Δεκαπόλεως.

32 καὶ‡ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν ἄνθρωπον καὶ ἄμα καὶ μογιλάλον§ καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὕδατα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ,

34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· Εφραθα, ὃ ἐστὶν Διανοίχθητι·

35 καὶ* ἤνοιγσαν† αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς·

36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν‡ ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. §

37 καὶ* ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

8

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ* ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς·††

2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν·

3 § αἰ εἰδὼν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ τινες αὐτῶν ἀπὸ* μακρόθεν ἦκασιν†

4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι‡ Πόθεν τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;

5 καὶ ἠρώτα§ αὐτούς· Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν· Ἑπτά.

* 7:24 Ἐκεῖθεν δὲ WH NA28] Καὶ ἐκεῖθεν Treg RP † 7:24 ὄρια WH Treg NA28] μεθόρια RP ‡ 7:24 Τύρου NA28] + καὶ Σιδῶνος WH Treg RP § 7:25 ἄλλ' εὐθὺς ἀκούσασα WH Treg NA28] Ἀκούσασα γὰρ RP * 7:26 ἢ δὲ γυνὴ ἦν WH NA28] ἢ γυνὴ δὲ ἦν Treg; ἦν δὲ ἢ γυνὴ RP † 7:27 καὶ ἔλεγεν WH Treg NA28] Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν RP ‡ 7:27 καλόν ἐστιν RP] ἐστὶν καλὸν WH Treg NA28 § 7:27 τοῖς κυναρίοις βαλεῖν WH Treg NA28] βαλεῖν τοῖς κυναρίοις RP * 7:28 Κύριε NA28] Ναὶ κύριε WH Treg NIV RP † 7:28 καὶ WH Treg NA28] + γὰρ NIV RP ‡ 7:28 ἐσθίουσιν WH Treg NA28] ἐσθίει RP § 7:29 ἐκ ... σου τὸ δαιμόνιον WH NA28] τὸ δαιμόνιον ἐκ ... σου Treg RP * 7:30 παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός WH Treg NA28] δαιμόνιον ἐξεληλυθός καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης RP † 7:31 ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς WH Treg NA28] καὶ Σιδῶνος ἦλθεν πρὸς RP ‡ 7:32 καὶ WH Treg NA28] – RP § 7:32 μογιλάλον WH NA28] μογιλάλον Treg RP * 7:35 καὶ WH Treg] + εὐθέως NA28 RP † 7:35 ἠνοιγσαν WH Treg NA28] διανοίχθησαν RP ‡ 7:36 λέγωσιν WH Treg NA28] εἶπωσιν RP § 7:36 αὐτοῖς διεστέλλετο αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς αὐτοῖς διεστέλλετο RP * 7:37 καὶ WH Treg] + τοὺς NA28 RP * 8:1 πάλιν πολλοῦ WH Treg NA28] παμπόλλου RP † 8:1 προσκαλεσάμενος WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP ‡ 8:1 μαθητὰς WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP § 8:3 καὶ τινες WH Treg NA28] τινές γὰρ RP * 8:3 ἀπὸ WH Treg NA28] – RP † 8:3 ἦκασιν Treg NA28] εἰσὶν WH; ἦκουσιν RP ‡ 8:4 ὅτι WH Treg NA28] – RP § 8:5 ἠρώτα WH Treg NA28] ἐπηρώτα RP

6 καὶ ἠπαγγέλλει * τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα ἠαρατιθῶσιν† καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.

7 καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας ἠαῦτὰ‡ εἶπεν ἠαῦτα παρατιθέναι§.

8 ἠαὶ ἔφαγον* καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σφυρίδας.

9 ἦσαν ἠδὲ† ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 καὶ ἠεὐθὺς‡ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἦρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

12 καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· Τί ἠ γενεὰ αὕτη ἠζητεῖ σημεῖον§; ἀμὴν λέγω ἠμῖν* εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.

13 καὶ ἀφείς αὐτούς ἠάλιν ἐμβὰς† ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· Ὅρατε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης ἠρῳδου.

16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἠἀλλήλους‡ ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσιν§

17 καὶ ἠγνοὺς* λέγει αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἠπεπωρωμένην† ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;

18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε καὶ ὤτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε

19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους ἠκλασμάτων πλήρεις‡ ἦρατε; λέγουσιν αὐτῷ· Δώδεκα.

20 ὅτε ἠκαὶ§ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἦρατε; ἠκαὶ λέγουσιν αὐτῷ*· Ἐπτὰ.

21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπω† συνίετε;

22 Καὶ ἔρχονται‡ εἰς Βηθσαῖδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν καὶ παρακαλοῦσιν αὐτόν ἵνα αὐτοῦ ἄψῃται.

23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἠἐξήνεγκεν§ αὐτόν ἐξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν· Εἶ τι ἠβλέπεις*

24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα ὀρῳ περιπατοῦντας.

25 εἶτα ἠάλιν ἠἐπέθηκεν† τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἠδιέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη καὶ ἐνέβλεπεν‡ τηλαυγῶς ἠἄπαντα§

26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτόν ἠεἰς* οἶκον αὐτοῦ λέγων· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην ἠεἰσέλθῃς†

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἠησοὺς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἠάνθρωποι εἶναι;

* 8:6 παραγγέλλει WH Treg NA28] παρήγγειλεν RP † 8:6 παρατιθῶσιν WH Treg NA28] παραθῶσιν RP ‡ 8:7 αὐτὰ WH Treg NA28] - RP § 8:7 καὶ ταῦτα παρατιθέναι WH Treg NA28] παραθεῖναι καὶ αὐτὰ RP * 8:8 καὶ ἔφαγον WH Treg NA28] ἔφαγον δὲ RP † 8:9 δὲ WH NA28] + οἱ φαγόντες Treg RP ‡ 8:10 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP § 8:12 ζητεῖ σημεῖον WH Treg NA28] σημεῖον ἐπιζητεῖ RP * 8:12 ὑμῖν Treg NA28 RP] - WH † 8:13 ἠάλιν ἐμβὰς WH NA28] ἠάλιν ἐμβὰς εἰς πλοῖον Treg; ἐμβὰς ἠάλιν εἰς τὸ πλοῖον NIV; ἐμβὰς ἠάλιν εἰς πλοῖον RP ‡ 8:16 ἀλλήλους WH Treg NA28] + λέγοντες NIV RP § 8:16 ἔχουσιν WH Treg NA28] ἔχομεν NIV RP * 8:17 γνοὺς WH NA28] + ὁ ἠησοὺς Treg NIV RP † 8:17 πεπωρωμένην WH Treg NA28] ἠἔτι πεπωρωμένην RP ‡ 8:19 κλασμάτων πλήρεις WH Treg NA28] πλήρεις κλασμάτων RP § 8:20 καὶ NIV] - WH NA28; δὲ Treg RP * 8:20 καὶ λέγουσιν αὐτῷ WH NA28] οἱ δὲ εἶπον Treg RP † 8:21 Ὅπω WH NA28] Πῶς Treg; Πῶς οὐ RP ‡ 8:22 ἔρχονται WH Treg NA28] ἔρχεται RP § 8:23 ἐξήνεγκεν WH Treg NA28] ἐξήγαγεν RP * 8:23 βλέπεις WH NA28] βλέπει Treg RP † 8:25 ἐπέθηκεν NA28 RP] ἔθηκεν WH Treg ‡ 8:25 διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη καὶ ἐνέβλεπεν WH Treg NA28] ἐποίησεν αὐτόν ἀναβλέψαι. Καὶ ἀποκατεστάθη καὶ ἐνέβλεψεν RP § 8:25 ἠἄπαντα WH Treg NA28] ἠἄπαντας RP * 8:26 εἰς WH Treg NA28] + τὸν RP † 8:26 εἰσέλθῃς WH NA28] + μηδὲ εἵπῃς τινὲ ἐν τῇ κώμῃ Treg RP

28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες· ὅτι ὁ Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἄλλοι Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶς* τῶν προφητῶν.

29 καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ χριστός.

30 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι·

32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν* ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.

33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ· καὶ λέγει· Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν* ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.

35 ὃς γὰρ ἐάν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ* σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ* ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου σώσει αὐτήν.

36 τί γὰρ ὠφελεῖ* ἄνθρωπον ὁ κερδησαί τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι* τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

37 τί γὰρ* δοῖ* ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

38 ὃς γὰρ ἐάν ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

9

1 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε* ἐστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,

3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο* στίλβοντα λευκὰ ὡς ὁ ἰσὶς γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως* λευκᾶναι.

4 καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.

5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ραββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν.

6 οὐ γὰρ ἤδει τί ἀποκριθῆ* ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.

7 καὶ ἐγένετο* νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ.

‡ 8:28 εἶπαν αὐτῷ λέγοντες WH NA28] ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λέγοντες Treg; ἀπεκρίθησαν RP § 8:28 ὅτι WH NA28] - Treg RP * 8:28 ὅτι εἶς WH Treg NA28] ἕνα RP † 8:29 ἐπηρώτα αὐτούς WH Treg NA28] λέγει αὐτοῖς RP ‡ 8:29 ἀποκριθεὶς WH Treg NA28] + δὲ RP § 8:31 ὑπὸ WH Treg NA28] ἀπὸ RP * 8:32 ὁ Πέτρος αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτὸν ὁ Πέτρος RP † 8:33 Πέτρῳ WH Treg NA28] τῷ Πέτρῳ RP ‡ 8:33 καὶ λέγει WH Treg NA28] λέγων RP § 8:34 Εἴ τις WH Treg NA28] ὅστις RP * 8:34 ἔλθειν WH] ἀκολουθεῖν Treg NA28 RP † 8:35 ἐὰν WH Treg NA28] ἂν RP ‡ 8:35 [ψυχὴν αὐτοῦ] Treg NA28 RP] ἑαυτοῦ ψυχὴν WH § 8:35 ἀπολέσει WH Treg NA28] ἀπολέση RP * 8:35 [ψυχὴν αὐτοῦ] WH NA28] ἑαυτοῦ ψυχὴν Treg RP † 8:35 σώσει WH Treg NA28] οὗτος σώσει RP ‡ 8:36 ὠφελεῖ WH NA28] ὠφελήσει Treg RP § 8:36 ἄνθρωπον WH NA28 RP] τὸν ἄνθρωπον Treg * 8:36 κερδήσαι τὸν ... καὶ ζημιωθῆναι WH NA28] ἐὰν κερδήσῃ τὸν ... καὶ ζημιωθῆ Treg RP † 8:37 τί γὰρ WH Treg NA28] ἢ τί RP ‡ 8:37 δοῖ WH Treg NA28] δώσει RP * 9:1 τῶν ὧδε RP] ὧδε τῶν WH Treg NA28 † 9:2 καὶ WH Treg RP] + τὸν NA28 ‡ 9:3 ἐγένετο WH NA28] ἐγένοντο Treg RP § 9:3 λίαν WH Treg NA28] + ὡς χιῶν RP * 9:3 οὕτως WH Treg NA28] - RP † 9:5 τρεῖς σκηνάς WH Treg NA28] σκηνάς τρεῖς RP ‡ 9:6 ἀποκριθῆ WH Treg NA28] λαλήσει RP § 9:6 ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο WH Treg NA28] ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι RP * 9:7 ἐγένετο WH NA28] ἦλθεν Treg RP † 9:7 ἀκούετε αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ ἀκούετε RP

- 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἄλλα τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν‡.
- 9 Καὶ καταβαινόντων § αὐτῶν ἐκ* τοῦ ὄρους διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἅ εἶδον διηγήσονται†, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ.
- 10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
- 11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἥλιαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον;
- 12 ὁ δὲ ἔφη‡ αὐτοῖς· Ἥλιος μὲν ἔλθων πρῶτον ἄποκαθιστάνει § πάντα, καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθη καὶ ἔξουδενηθῆ*.
- 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἥλιος ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον† καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
- 14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον‡ ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας πρὸς αὐτούς §.
- 15 καὶ εὐθύς* πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν†, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.
- 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς‡ Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς §
- 17 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου*. Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον·
- 18 καὶ ὅπου ἔαν† αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας‡ καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
- 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς § λέγει· ἼΩ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με.
- 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἄποκαθιστάνει § τὸ πνεῦμα εὐθύς* ἵνα ἐκβάλῃ αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων.
- 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκ‡ παιδιόθεν·
- 22 καὶ πολλάκις ἔειπεν αὐτῷ § καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν § ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἶ τι δύνη* βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.
- 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τὸ εἶ δύνη† πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.
- 24 Ἐὐθύς‡ κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου § ἔλεγεν· Πιστεύω* βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.
- 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· Τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα†, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι‡, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.
- 26 καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας § ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς ὥστε τούς* πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.
- 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ† ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη.

‡ 9:8 ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν Treg NA28 RP] μεθ' ἑαυτῶν εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον WH § 9:9 Καὶ καταβαινόντων WH Treg NA28] καταβαινόντων δὲ RP * 9:9 ἐκ WH NA28] ἀπὸ Treg RP † 9:9 ἅ εἶδον διηγήσονται WH Treg NA28] διηγήσονται ἅ εἶδον RP ‡ 9:12 ἔφη WH Treg NA28] ἀποκριθεὶς εἶπεν RP § 9:12 ἀποκαθιστάνει WH Treg NA28] ἀποκαθιστᾷ RP * 9:12 ἐξουδενηθῆ WH Treg NA28] ἐξουδενωθῆ RP † 9:13 ἤθελον WH Treg NA28] ἠθέλησαν RP ‡ 9:14 ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον WH Treg NA28] ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν RP § 9:14 πρὸς αὐτούς WH Treg NA28] αὐτοῖς RP * 9:15 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP † 9:15 ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν WH Treg NA28] ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη RP ‡ 9:16 αὐτούς WH Treg NA28] τοὺς γραμματεῖς RP § 9:16 αὐτούς Holmes] αὐτούς WH Treg NA28 RP * 9:17 ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ... ὄχλου WH Treg NA28] ἀποκριθεὶς εἰς ... ὄχλου εἶπεν RP † 9:18 ἔαν WH Treg NA28] ἄν RP ‡ 9:18 ὀδόντας WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP § 9:19 αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτῷ RP * 9:20 τὸ πνεῦμα εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως τὸ πνεῦμα RP † 9:20 συνεσπάραξεν WH NA28] ἐσπάραξεν Treg RP ‡ 9:21 Ἐκ WH Treg NA28] – RP § 9:22 καὶ εἰς πῦρ αὐτόν WH NA28] αὐτόν καὶ εἰς πῦρ Treg; αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ RP * 9:22 δύνη WH Treg NA28] δύνασαι RP † 9:23 δύνη WH Treg NA28] δύνασαι πιστεῦσαι RP ‡ 9:24 εὐθύς WH NA28] καὶ εὐθύς Treg; καὶ εὐθέως RP § 9:24 παιδίου WH Treg NA28] + μετὰ δακρῶν RP * 9:24 Πιστεύω WH Treg NA28] + κύριε RP † 9:25 ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα WH Treg NA28] πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν RP ‡ 9:25 ἐπιτάσσω σοι WH Treg NA28] σοι ἐπιτάσσω RP § 9:26 κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας WH Treg NA28] κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν RP * 9:26 τοὺς WH Treg NA28] – RP † 9:27 τῆς χειρὸς αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτόν τῆς χειρὸς RP

28 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ[‡] εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν[§]. Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν εἰ μὴ ἐν ἱεροσολύμοις^{*}

30 Κάκειθεν ἐξελθόντες ἱεροπορεύοντο[†] διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ·

31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας[‡] ἀναστήσεται.

32 οἱ δὲ ἠγνούντο τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβούντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθον[§] εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς· Τί ἐν τῇ ὁδοῦ^{*} διελογίζεσθε;

34 οἱ δὲ ἐσιώπων, πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδοῦ τίς μείζων.

35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος.

36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς·

37 Ὅς ἂν[†] ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἂν[‡] ἐμὲ δέχηται[§] οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

38 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης^{*}· Διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν[†] τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν[‡].

39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Μὴ κωλύετε αὐτόν, οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογήσαί με·

40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν[§] ἐστιν.

41 Ὅς γὰρ ἂν ποτίση ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι^{*} ὅτι[†] χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέση[‡] τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

42 Καὶ ὃς ἂν[§] σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων^{*} τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ[†], καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περὶκεῖται μύλος ὀνικὸς[‡] περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.

43 Καὶ ἐὰν ἱεροπορεύῃ[§] σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν ἐστὶν σε^{*} κυλλὸν εἰσελεῖν εἰς τὴν ζωὴν[†] ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον[‡]

45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίξη σε[§] ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶν σε εἰσελεῖν εἰς τὴν ζωὴν κωλὸν ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν^{*}

47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίξη σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν ἐστὶν[†] σέ^{*} εἰσελεῖν εἰς τὴν ζωὴν[‡] εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν[§]

48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἄλισθήσεται^{*}

‡ 9:28 εἰσελθόντος αὐτοῦ WH Treg NA28] εἰσελθόντα αὐτόν RP § 9:28 κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν WH Treg NA28] ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν RP * 9:29 προσευχῆ WH NA28] + καὶ νηστεία Treg RP † 9:30 παρεπορεύοντο NA28 RP] ἐπορεύοντο WH Treg ‡ 9:31 μετὰ τρεῖς ἡμέρας WH Treg NA28] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ RP § 9:33 ἦλθον WH Treg NA28] ἦλθεν RP * 9:33 ὁδοῦ WH Treg NA28] + πρὸς ἑαυτοῦς RP † 9:37 ἄν WH Treg NA28] ἐὰν RP ‡ 9:37 ἄν WH Treg NA28] ἐὰν RP § 9:37 δέχηται WH Treg NA28] δέξηται RP * 9:38 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης WH NA28] + λέγων Treg; Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ Ἰωάννης λέγων RP † 9:38 ἐν WH Treg NA28] - RP ‡ 9:38 καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν WH NA28] ὃς οὐκ ἠκολουθεῖ ἡμῖν καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν ὅτι οὐκ ἠκολουθεῖ ἡμῖν Treg; ὃς οὐκ ἠκολουθεῖ ἡμῖν καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν ὅτι οὐκ ἠκολουθεῖ ἡμῖν RP; ὃς οὐκ ἠκολουθεῖ ἡμῖν καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν Greeven § 9:40 ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν RP * 9:41 ὀνόματι WH Treg NA28] + μου RP † 9:41 ὅτι WH Treg NA28] - RP ‡ 9:41 ἀπολέση WH NA28 RP] ἀπολέσει Treg § 9:42 ἄν WH Treg NA28] ἐὰν RP * 9:42 τούτων WH Treg NA28] - RP † 9:42 εἰς ἐμέ Treg NA28 RP] - WH ‡ 9:42 μύλος ὀνικὸς WH Treg NA28] λίθος μυλικὸς RP § 9:43 σκανδαλίξη Treg NA28 RP] σκανδαλίση WH * 9:43 ἐστὶν σε WH Treg NA28] σοὶ ἐστὶν RP † 9:43 εἰσελεῖν εἰς τὴν ζωὴν WH Treg NA28] εἰς τὴν ζωὴν εἰσελεῖν RP ‡ 9:43 ἄσβεστον WH NA28] + 44 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται Treg RP § 9:45 σε WH Treg NA28] σοὶ RP * 9:45 γέενναν WH NA28] + εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον 46 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται Treg RP † 9:47 σέ WH Treg NA28] σοὶ RP ‡ 9:47 τὴν Treg NA28 RP] - WH § 9:47 γέενναν WH Treg NA28] + τοῦ πυρός RP * 9:49 ἀλισθήσεται WH NA28] + καὶ πᾶσα θυσία ἀλί ἀλισθήσεται Treg RP

50 καλὸν τὸ ἄλα†· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας †καὶ* πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 †Καὶ† ἐπηρώτων αὐτόν εἰ ἔξοστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν.

3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς;

4 οἱ δὲ εἶπαν· Ἐπέτρεπεν Μωϋσῆς § βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι.

5 †ὁ δὲ* Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην·

6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν †αὐτούς†

7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα †καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ‡,

8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ·

9 ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ †εἰς τὴν οἰκίαν§ πάλιν οἱ μαθηταὶ †περὶ τούτου* †ἐπηρώτων† αὐτόν.

11 καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὅς †ἀν‡ ἀπολύση τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν,

12 καὶ ἐὰν †αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον§ μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα †αὐτῶν ἄψηται*· οἱ δὲ μαθηταὶ †ἐπετίμησαν αὐτοῖς†.

14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς †ἀν‡ μὴ δέξεται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ †κατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά§.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμῶν εἰς καὶ γονυπετήσας αὐτόν ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.

19 τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ †φονεύσης, Μὴ μοιχεύσης, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρήσης, Μὴ ἀποστερήσης, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα.*

20 ὁ δὲ †ἔφη† αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

21 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησε‡ αὐτόν καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν †σε ὑστερεῖ· ὕπαγε ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δός †τοῖς§ πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ †μοι*·

22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται.

24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἔθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν †ἐστὶν† εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεῖν·

† 9:50 ἄλα WH Treg NA28] ἄλας RP * 10:1 καὶ WH Treg NA28] διὰ τοῦ RP † 10:2 Καὶ Holmes WH-marg] + προσελθόντες Φαρισαῖοι WH Treg NA28 RP ‡ 10:2 ἐπηρώτων WH Treg NA28] ἐπηρώτησαν RP § 10:4 Ἐπέτρεπεν Μωϋσῆς WH Treg NA28] Μωϋσῆς ἐπέτρεπεν RP * 10:5 ὁ δὲ WH Treg NA28] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ RP † 10:6 αὐτούς WH Treg NA28] + ὁ θεός RP ‡ 10:7 καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Treg NA28 RP] - WH § 10:10 εἰς τὴν οἰκίαν WH Treg NA28] ἐν τῇ οἰκίᾳ RP * 10:10 περὶ τούτου WH Treg NA28] αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ RP † 10:10 ἐπηρώτων WH NA28] ἐπηρώτησαν Treg RP ‡ 10:11 ἀν WH Treg NA28] ἐὰν RP § 10:12 αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον WH Treg NA28] ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμήσῃ ἄλλω RP * 10:13 αὐτῶν ἄψηται WH NA28] ἄψηται αὐτῶν Treg RP † 10:13 ἐπετίμησαν αὐτοῖς WH NA28] ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν Treg RP ‡ 10:15 ἀν WH Treg NA28] ἐὰν RP § 10:16 κατευλόγει τιθεὶς ... αὐτά WH NA28] κατηλόγει τιθεὶς ... αὐτά Treg; τιθεὶς ... αὐτά, εὐλόγει αὐτά RP * 10:19 φονεύσης Μὴ μοιχεύσης WH NA28] μοιχεύσης μὴ φονεύσης Treg RP † 10:20 ἔφη WH NA28] ἀποκριθεὶς ἔφη Treg; ἀποκριθεὶς εἶπεν RP ‡ 10:21 σε WH NA28] σοι Treg RP § 10:21 τοῖς WH NA28] Treg RP * 10:21 μοι WH Treg NA28] + ἄρας τὸν σταυρόν RP † 10:24 ἐστὶν WH NA28] + τοὺς πεποηότας ἐπὶ χρήμασιν Treg RP

25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιαῆς τῆς[‡] ραφίδος διελθεῖν[§] ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς* Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

27 ἔμβλέψας[‡] αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον ἄλλ' οὐ παρὰ θεῶ, πάντα γὰρ δυνατὰ[‡] παρὰ τῷ θεῷ.

28 Ἦρξατο λέγειν ὁ Πέτρος[§] αὐτῷ· Ἴδου ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν* σοι.

29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς[†]· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα[‡] ἢ τέκνα ἢ ἀγρούς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,

30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας[§] καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ* ἔσχατοι πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτούς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔθαμβοῦντο, οἱ δὲ[†] ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν

33 ὅτι Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς[‡] ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν

34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν[§] καὶ ἀποκτενοῦσιν* καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας[†] ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης[†] οἱ[‡] υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ[§] Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμέν σε* ποιήσης ἡμῖν.

36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιήσω[†] ὑμῖν;

37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν[‡] καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν[§] καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ* τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;

39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ[†] ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε,

40 τὸ δὲ καθίσαί ἐκ δεξιῶν μου ἢ[‡] ἐξ ἐυωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτούς ὁ Ἰησοῦς[§] λέγει αὐτοῖς· Οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

43 οὐχ οὕτως δέ[‡] ἐστὶν* ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν[†] θέλῃ μέγας γενέσθαι[‡] ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος,

44 καὶ ὃς ἂν[§] θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι* πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος·

[‡] 10:25 τῆς τρυμαλιαῆς τῆς NA28 RP] τρυμαλιαῆς WH Treg § 10:25 διελθεῖν WH Treg NA28] εἰσελθεῖν RP * 10:26 ἑαυτούς Treg NA28 RP] αὐτόν WH † 10:27 ἔμβλέψας WH Treg NA28] + δὲ RP ‡ 10:27 δυνατὰ WH Treg NA28] + ἐστὶν RP § 10:28 λέγειν ὁ Πέτρος WH NA28] ὁ Πέτρος λέγειν Treg RP * 10:28 ἠκολουθήκαμέν WH Treg NA28] ἠκολουθήσαμέν RP † 10:29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς WH NA28] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Treg RP ‡ 10:29 μητέρα ἢ πατέρα WH Treg NA28] πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα RP § 10:30 μητέρας WH NA28 RP] μητέρα Treg * 10:31 οἱ WH Treg NA28] - RP † 10:32 οἱ δὲ WH Treg NA28] καὶ RP ‡ 10:33 τοῖς WH Treg NA28] - RP § 10:34 ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν WH Treg NA28] μαστιγώσουσιν αὐτόν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ RP * 10:34 ἀποκτενοῦσιν WH NA28] + αὐτόν Treg RP † 10:34 μετὰ τρεῖς ἡμέρας WH Treg NA28] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ RP ‡ 10:35 οἱ Treg NA28 RP] + δύο WH § 10:35 αὐτῷ WH Treg NA28] - RP * 10:35 σε WH Treg NA28] - RP † 10:36 ποιήσω WH Treg] με ποιήσω NA28; ποιησαί με RP ‡ 10:37 σου ἐκ δεξιῶν WH Treg NA28] ἐκ δεξιῶν σου RP § 10:37 ἀριστερῶν WH Treg NA28] ἐυωνύμων σου RP * 10:38 ἢ WH Treg NA28] καὶ RP † 10:39 Τὸ WH Treg NA28] + μὲν RP ‡ 10:40 ἢ WH Treg NA28] καὶ RP § 10:42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτούς ὁ Ἰησοῦς WH Treg NA28] Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς RP * 10:43 ἐστὶν WH Treg NA28] ἔσται RP † 10:43 ἂν WH Treg NA28] ἐὰν RP ‡ 10:43 μέγας γενέσθαι WH Treg NA28] γενέσθαι μέγας RP § 10:44 ἂν WH NA28] ἐὰν Treg RP * 10:44 ἐν ὑμῖν εἶναι WH NA28] ὑμῶν εἶναι Treg; ὑμῶν γενέσθαι RP

45 καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχώ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος τυφλὸς προσαίτης ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν §.

47 καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός* ἐστὶν ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· Υἱὲ Δαυίδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με.

49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Φωνήσατε αὐτόν ‡. καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειρε § φωνεῖ σε.

50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας* ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν †· Τί σοι θέλεις ποιήσω ‡; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· Ραββουνι, ἵνα ἀναβλέψω.

52 καὶ ὁ § Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ὑπάγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς* ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

11

1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

2 καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς* εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὐπω* ἀνθρώπων ἐκάθισεν ‡· λύσατε αὐτόν καὶ φέρετε §.

3 καὶ ἂν τις ὑμῖν εἴπῃ· Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε ὅτι* Ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ εὐθὺς † αὐτόν ἀποστέλλει ἄλλοι § ὡς.

4 καὶ ἀπῆλθον § καὶ εὔρον πῶλον δεδεμένον πρὸς* θύραν ἕξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

5 καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν † ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7 καὶ φέρουσιν ‡ τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν § αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν*.

8 καὶ πολλοὶ † τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν ‡.

9 καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον § Ὡσαννά· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·

10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία* τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα † εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα ὀψέ ‡ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπέινασεν.

† 10:46 ὁ WH Treg NA28] - RP ‡ 10:46 τυφλὸς WH Treg NA28] ὁ τυφλὸς RP § 10:46 προσαίτης ἐκάθητο ... ὁδόν WH Treg NA28] ἐκάθητο ... ὁδὸν προσαιτῶν NIV RP * 10:47 Ναζαρηνός WH Treg NA28] Ναζωραῖός RP † 10:47 Υἱὲ WH Treg NA28] Ὁ υἱὸς RP ‡ 10:49 Φωνήσατε αὐτόν WH Treg NA28] αὐτόν φωνηθῆναι RP § 10:49 ἔγειρε WH Treg NA28] ἔγειραι RP * 10:50 ἀναπηδήσας WH Treg NA28] ἀναστὰς RP † 10:51 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν WH Treg NA28] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς RP ‡ 10:51 σοι θέλεις ποιήσω WH Treg NA28] θέλεις ποιήσω σοί RP § 10:52 καὶ ὁ WH NA28] ὁ δὲ Treg RP * 10:52 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP † 10:52 αὐτῷ WH Treg NA28] τῷ Ἰησοῦ RP * 11:2 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP † 11:2 οὐπω WH Treg NA28] - RP ‡ 11:2 ἐκάθισεν WH NA28] κεκάθικεν Treg RP § 11:2 λύσατε αὐτόν καὶ φέρετε WH Treg NA28] λύσαντες αὐτόν ἀγάγετε RP * 11:3 ὅτι RP] - WH Treg NA28 † 11:3 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP ‡ 11:3 πάλιν WH Treg NA28] - RP § 11:4 καὶ ἀπῆλθον WH Treg NA28] Ἀπῆλθον δὲ RP * 11:4 πρὸς WH Treg NA28] + τὴν RP † 11:6 εἶπεν WH Treg NA28] ἐνετείλατο RP ‡ 11:7 φέρουσιν WH Treg NA28] ἤγαγον RP § 11:7 ἐπιβάλλουσιν WH Treg NA28] ἐπέβαλον RP * 11:7 αὐτόν WH Treg NA28] αὐτῷ RP † 11:8 καὶ πολλοὶ WH Treg NA28] Πολλοὶ δὲ RP ‡ 11:8 κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν WH Treg NA28] ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννυσον εἰς τὴν ὁδόν RP § 11:9 ἔκραζον WH Treg NA28] + λέγοντες RP * 11:10 βασιλεία WH Treg NA28] + ἐν ὀνόματι κυρίου RP † 11:11 Ἱεροσόλυμα WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς καὶ RP ‡ 11:11 ὀψέ WH] ὀψίας Treg NA28 RP

13 καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὐρήσει * ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα, ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν† σύκων.

14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν* εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς† πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περισσότερὰς κατέστρεψεν

16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ,

17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν‡ αὐτοῖς § Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε* αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.

18 καὶ ἤκουσαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς†, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ‡ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅταν ὁψέ ἐγένετο, ἐξεπορεύοντο* ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωτῆ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν.

21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· Ραββί, ἴδε ἡ συκὴ ἦν κατηράσω ἐξήρανται.

22 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν θεοῦ·

23 ἄμην‡ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ ἔν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ πιστεύῃ § ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ*.

24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε†, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε‡ καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 καὶ ὅταν στήκετε § προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν* ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι

28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην § ἵνα ταῦτα ποιῆς;

29 ὁ δὲ Ἰησοῦς* εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς† ἓνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·

30 τὸ‡ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἔξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.

31 καὶ διελογίζοντο § πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· Τί εἵπωμεν;* ἐὰν εἵπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διὰ τί οὖν† οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

32 ἀλλὰ εἵπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων;— ἐφοβοῦντο τὸν ὄχλον‡ ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι § προφήτης ἦν.

§ 11:13 ἀπὸ WH Treg NA28] - RP * 11:13 τι εὐρήσει WH Treg NA28] εὐρήσει τι RP † 11:13 ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν WH Treg NA28] οὐ γὰρ ἦν καιρὸς RP ‡ 11:14 ἀποκριθεὶς WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 11:14 εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ WH Treg NA28] ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα RP * 11:15 εἰσελθὼν WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP † 11:15 τοὺς WH Treg NA28] - RP ‡ 11:17 καὶ ἔλεγεν WH Treg NA28] λέγων RP § 11:17 αὐτοῖς Treg NA28 RP] - WH * 11:17 πεποιήκατε WH Treg NA28] ἐποιήσατε RP † 11:18 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς WH Treg NA28] γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς RP ‡ 11:18 πᾶς γὰρ WH Treg NA28] ὅτι πᾶς RP § 11:19 ὅταν WH Treg NA28] ὅτε RP * 11:19 ἐξεπορεύοντο WH Treg NA28] ἐξεπορεύετο RP † 11:20 παραπορευόμενοι πρωτῆ WH Treg NA28] πρωτῆ παραπορευόμενοι RP ‡ 11:23 ἀμην WH NA28] + γὰρ Treg RP § 11:23 πιστεύῃ WH NA28] πιστεύση Treg RP * 11:23 ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ WH Treg NA28] ἂ λέγει γίνεται ἔσται αὐτῷ ὁ ἐὰν εἴπῃ RP † 11:24 προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε WH Treg NA28] ἂν προσευχόμενοι αἰτήσθε RP ‡ 11:24 ἐλάβετε WH Treg NA28] λαμβάνετε RP § 11:25 στήκετε WH Treg NA28] στήκητε RP * 11:25 ὑμῶν WH Treg NA28] + 26 εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν RP † 11:28 ἔλεγον WH Treg NA28] λέγουσιν RP ‡ 11:28 ἢ WH NA28] καὶ Treg RP § 11:28 ἔδωκεν τὴν ... ταύτην WH Treg NA28] τὴν ... ταύτην ἔδωκεν RP * 11:29 Ἰησοῦς WH Treg NA28] + ἀποκριθεὶς RP † 11:29 ὑμᾶς WH Treg NA28] + καὶ ἐγὼ RP ‡ 11:30 τὸ WH Treg NA28] - RP § 11:31 διελογίζοντο WH Treg NA28] ἐλογίζοντο RP * 11:31 Τί εἵπωμεν; Holmes] - WH Treg NA28 RP † 11:31 οὖν WH NA28 RP] - Treg ‡ 11:32 ὄχλον WH NA28] λαόν Treg RP § 11:32 ὄντως ὅτι WH Treg NA28] ὅτι ὄντως RP

³³ καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν*· Οὐκ οἶδαμεν· καὶ ὁ Ἰησοῦς†λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

12

¹ Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς ἱλαεῖν* Ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν†, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὠρυξεν ὑπολήνιον καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.

² καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν‡ τοῦ ἀμπελῶνος·

³ καὶ Ἰλαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

⁴ καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· ἱκάκεινον* ἑκεφαλίωσαν† καὶ ἠτίμασαν‡

⁵ καὶ Ἰἄλλον ἀπέστειλεν· κάκεινον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες οὓς δὲ ἀποκτένοντες*·

⁶ ἔτι ἓνα εἶχεν, υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν† αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς‡ λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

⁷ ἑκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν§ ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

⁸ καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν* ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

⁹ τί†ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

¹⁰ οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·

¹¹ παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

¹² Καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον, ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

¹³ Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ.

¹⁴ καὶ ἔλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι§ ἢ οὐ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν;

¹⁵ ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.

¹⁶ οἱ δὲ ἤνεγκαν· καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος.

¹⁷ ὁ δὲ* Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς† Ἐὰν Καίσαρος ἀπόδοτε‡ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ· καὶ ἔξεθαύμαζον§ ἐπ' αὐτῷ.

¹⁸ Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων* αὐτὸν λέγοντες·

* 11:33 τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν WH Treg NA28] λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ RP † 11:33 Ἰησοῦς WH Treg NA28] + ἀποκριθεὶς RP

* 12:1 λαλεῖν WH Treg NA28] λέγειν RP † 12:1 ἄνθρωπος ἐφύτευσεν WH NA28] ἐφύτευσεν ἄνθρωπος Treg RP

‡ 12:2 τῶν καρπῶν WH Treg NA28] τοῦ καρποῦ RP § 12:3 καὶ WH Treg NA28] οἱ δὲ RP * 12:4 κάκεινον WH Treg NA28] + λιθοβολήσαντες RP † 12:4 ἐκεφαλίωσαν WH NA28] ἐκεφαλαίωσαν Treg RP ‡ 12:4 ἠτίμασαν WH

NA28] ἠτίμησαν Treg; ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον RP § 12:5 καὶ WH Treg NA28] + πάλιν RP * 12:5 οὓς μὲν δέροντες οὓς δὲ ἀποκτένοντες WH Treg NA28] τοὺς μὲν δέροντες τοὺς δὲ ἀποκτένοντες RP † 12:6 ἓνα ... ἀπέστειλεν WH Treg NA28] οὓν ἓνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητόν αὐτοῦ, ἀπέστειλεν καὶ RP ‡ 12:6 ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς WH Treg NA28] πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον RP § 12:7 πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν WH Treg NA28] εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς RP * 12:8 ἀπέκτειναν αὐτόν,

καὶ ἐξέβαλον αὐτόν WH Treg NA28] αὐτὸν ἀπέκτειναν καὶ ἐξέβαλον RP † 12:9 τί WH] + οὓν Treg NA28 RP ‡ 12:14 καὶ WH Treg NA28] οἱ δὲ RP § 12:14 δοῦναι κῆνσον Καίσαρι WH Treg NA28] κῆνσον Καίσαρι δοῦναι RP * 12:17 ὁ δὲ WH Treg NA28] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ RP † 12:17 αὐτοῖς Treg NA28 RP] - WH ‡ 12:17 Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε

WH Treg NA28] Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος RP § 12:17 ἔξεθαύμαζον WH NA28] ἐθαύμαζον Treg; ἐθαύμασαν RP * 12:18 ἐπηρώτων WH Treg NA28] ἐπηρώτησαν RP

19 Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ ἡμὴ τέκνον†, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα‡καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

20 Ἐπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφήκεν σπέρμα·

21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν ἡμὴ καταλιπὼν§ σπέρμα, καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως·

22 καὶ οἱ ἑπτὰ* οὐκ ἀφήκαν σπέρμα· ἔσχατον† πάντων ἡμὴ γυνὴ ἀπέθανεν‡.

23 Ἐν τῇ ἀναστάσει ὅταν ἀναστῶσιν§ τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.

24 Ἐφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς*. Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ;

25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται† ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι‡ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·

26 περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγείρονται οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάρτου ἥπως§ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ;

27 οὐκ ἔστιν ἡθεὸς† νεκρῶν ἡἀλλὰ‡ ζώντων· ἡπολὺ§ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, ἰδὼν* ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς†, ἐπηρώτησεν αὐτόν· Ποία ἐστὶν ἡἐντολὴ πρώτη πάντων‡;

29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς§ ὅτι Πρώτη ἡἐστίν* ἡἌκουε, Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν,

30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης ἡτῆς† καρδίας σου‡καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος ἡσου.

31 ἡδευτέρα§ αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἡμείζων τούτων ἡἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν.

32 ἡκαὶ* εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς ἐστίν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ·

33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης ἡτῆς† καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἡσυνέσεως‡καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν ἡπερισσότερόν§ ἐστίν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσῶν.

34 καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν ἡαὐτόν* ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς ἡΔαυὶδ ἐστίν†;

36 ἡαὐτὸς‡ Δαυὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ § ἀγίῳ· ἡεἶπεν* ἡκύριος† τῷ κυρίῳ μου· ἡΚάθου‡ ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ἡὑποκάτω§ τῶν ποδῶν σου.

37 ἡαὐτὸς* Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν ἡαὐτοῦ ἐστίν υἱός†; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἡἤκουεν αὐτοῦ ἡἠδέως.

† 12:19 μὴ ἀφῆ τέκνον WH NA28] τέκνα μὴ ἀφῆ Treg RP ‡ 12:19 γυναῖκα WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP § 12:21 μὴ καταλιπὼν WH Treg NA28] καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφήκεν RP * 12:22 οἱ ἑπτὰ WH Treg NA28] ἔλαβον αὐτήν οἱ ἑπτὰ καὶ RP † 12:22 ἔσχατον WH Treg NA28] ἔσχατη RP ‡ 12:22 καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν WH Treg NA28] ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνὴ RP § 12:23 ὅταν ἀναστῶσιν RP NA28] -WH Treg NIV * 12:24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς WH Treg NA28] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς RP † 12:25 γαμίζονται WH Treg NA28] γαμίσκονται RP ‡ 12:25 ἄγγελοι WH NA28] + οἱ Treg RP § 12:26 πῶς WH Treg NA28] ὡς RP * 12:26 ὁ θεὸς ... καὶ ὁ NA28 RP] θεὸς... καὶ WH Treg † 12:27 θεὸς WH Treg NA28] ὁ θεὸς NIV RP ‡ 12:27 ἀλλὰ WH Treg NA28] + θεὸς RP § 12:27 πολὺ WH NA28] ὅμοιος οὖν πολὺ Treg RP * 12:28 ἰδὼν Treg NA28] εἰδὼς WH RP † 12:28 ἀπεκρίθη αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς ἀπεκρίθη RP ‡ 12:28 ἐντολὴ πρώτη πάντων WH Treg NA28] πρώτη πάντων ἐντολὴ RP § 12:29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς WH NA28] + αὐτῷ Treg; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ RP * 12:29 ἐστίν WH Treg NA28] πάντων τῶν ἐντολῶν RP † 12:30 τῆς Treg NA28 RP] - WH ‡ 12:30 σου WH NA28] + αὕτη πρώτη ἐντολὴ Treg RP § 12:31 δευτέρα WH NA28] + ὅμοια Treg; Καὶ δευτέρα ὅμοια RP * 12:32 καὶ Treg NA28 RP] - WH † 12:33 τῆς Treg NA28 RP] - WH ‡ 12:33 συνέσεως WH NA28] + καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς Treg RP § 12:33 περισσότερόν WH Treg NA28] πλεῖόν RP * 12:34 αὐτόν WH Treg RP NA28] - NIV † 12:35 Δαυὶδ ἐστίν WH Treg NA28] ἐστίν Δαυὶδ RP ‡ 12:36 αὐτὸς WH NA28] + γὰρ Treg RP § 12:36 τῷ πνεύματι τῷ WH Treg NA28] πνεύματι RP * 12:36 εἶπεν WH NA28] λέγει Treg RP † 12:36 κύριος WH Treg NA28] ὁ κύριος RP ‡ 12:36 Κάθου WH NA28 RP] Κάθισον Treg § 12:36 ὑποκάτω WH NA28] ὑποπόδιον Treg RP * 12:37 αὐτὸς WH Treg NA28] + οὖν RP † 12:37 αὐτοῦ ἐστίν υἱός WH Treg NA28] υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν RP

38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν[‡]. Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς

39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις,

40 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήμψονται περισσώτερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας[§] κατέναντι* τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά·

42 καὶ ἔλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶν κοδράντης.

43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν[†] αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν[‡] τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·

44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

13

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

2 καὶ ὁ Ἰησοῦς* εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῆ ᾧδε[†] λίθος ἐπὶ λίθον[‡] ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ.

3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπηρώτα[§] αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας·

4 Εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα*.

5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς[†]. Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ·

6 πολλοὶ[‡] ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι Ἐγὼ εἶμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

7 ὅταν δὲ ἀκούσητε[§] πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ* γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω τὸ τέλος.

8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται[†] σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται[‡] λιμοὶ[§] ἀρχῆ* ὠδίνων ταῦτα.

9 βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσιν[†] ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

10 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ[‡] κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.

11 καὶ ὅταν[§] ἄγωσιν* ὑμᾶς παραδίδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε[†] ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε, οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

12 καὶ παραδώσει[‡] ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς·

13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.

14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως[†] ἐστηκότα[§] ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,

‡ 12:38 ἐν ... αὐτοῦ ἔλεγεν WH Treg NA28] ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν ... αὐτοῦ RP § 12:41 καθίσας WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP * 12:41 κατέναντι WH NA28 RP] ἀπέναντι Treg † 12:43 εἶπεν WH Treg NA28] λέγει RP ‡ 12:43 ἔβαλεν WH Treg NA28] βέβληκεν RP * 13:2 Ἰησοῦς WH Treg NA28] + ἀποκριθεὶς RP † 13:2 ᾧδε WH Treg NA28] - RP ‡ 13:2 λίθον WH Treg NA28] λίθῳ RP § 13:3 ἐπηρώτα WH Treg NA28] ἐπηρώτων RP * 13:4 ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα WH Treg NA28] πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι RP † 13:5 ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς WH Treg NA28] ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν RP ‡ 13:6 πολλοὶ WH NA28] + γὰρ Treg RP § 13:7 ἀκούσητε WH NA28 RP] ἀκούετε Treg * 13:7 δεῖ WH NA28] + γὰρ Treg RP † 13:8 ἔσονται WH Treg NA28] καὶ ἔσονται RP ‡ 13:8 ἔσονται WH NA28] καὶ ἔσονται Treg RP § 13:8 λιμοὶ WH Treg NA28] + καὶ ταραχαί RP * 13:8 ἀρχῆ WH Treg NA28] ἀρχαί RP † 13:9 παραδώσουσιν WH NA28] + γὰρ Treg RP ‡ 13:10 πρῶτον δεῖ WH Treg NA28] δεῖ πρῶτον RP § 13:11 καὶ ὅταν WH Treg NA28] Ὅταν δὲ RP * 13:11 ἄγωσιν WH Treg NA28] ἀγάγωσιν RP † 13:11 λαλήσητε WH Treg NA28] + μὴδὲ μελετᾶτε RP ‡ 13:12 καὶ παραδώσει WH Treg NA28] Παραδώσει δὲ RP § 13:14 ἐστηκότα WH Treg NA28] τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιήλ τοῦ προφήτου ἐστὼς RP

- 15 Ἦ* ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μὴδὲ εἰσελθάτω ἵτι ἄραι‡ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ,
 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἄγρον § μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
 17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
 18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται *χειμῶνος·
 19 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλιψίς οἷα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἦν † ἔκτισεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται.
 20 καὶ εἰ μὴ ἔκολόβωσεν κύριος ‡ τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ. ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας.
 21 Ἦ καὶ § τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἦ Ἰδε* ὧδε ὁ Ἰησοῦς † Ἦ Ἰδε ‡ ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε·
 22 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν εἰ δυνατὸν § τοὺς ἐκλεκτοὺς·
 23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προείρηκα * ὑμῖν πάντα.
 24 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλιψὶν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
 25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες †, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.
 26 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης·
 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἄγγέλους ‡ καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς § ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.
 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς * ἀπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύη τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·
 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα † γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις.
 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ἵταῦτα πάντα ‡ γένηται.
 31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ † παρελεύσονται § οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ * παρελεύσονται †
 32 Περὶ δὲ τῆς † ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
 33 βλέπετε ἄγρυπνεῖτε * οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν·
 34 ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείλε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δούε τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστω † τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορή.
 35 γρηγορεῖτε οὖν, οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἦ † ὁ ψὲ ἢ ἡ μεσονύκτιον § ἡ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωί,
 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρη ὑμᾶς καθεύδοντας·
 37 Ἦ * δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσιν λέγω· γρηγορεῖτε.

* 13:15 ὁ WH NIV] + δὲ Treg RP NA28 † 13:15 καταβάτω WH NA28] + εἰς τὴν οἰκίαν Treg RP ‡ 13:15 τι ἄραι WH Treg] ἄραι τι NA28 RP § 13:16 ἀγρον WH Treg NA28] + ὦν RP * 13:18 γένηται WH Treg NA28] + ἡ φυγὴ ὑμῶν RP † 13:19 ἦν WH Treg NA28] ἦς RP ‡ 13:20 ἐκολόβωσεν κύριος WH NA28] κύριος ἐκολόβωσεν Treg RP § 13:21 καὶ WH Treg NA28] - RP * 13:21 Ἦ Ἰδε WH Treg NA28] Ἰδοῦ RP † 13:21 Ἰησοῦς WH NA28] + ἦ Treg RP ‡ 13:21 Ἦ Ἰδε WH Treg NA28] Ἰδοῦ RP § 13:22 δυνατὸν WH NA28] + καὶ Treg RP * 13:23 προείρηκα WH Treg NA28] Ἰδοῦ προείρηκα RP † 13:25 ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες WH Treg NA28] τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες RP ‡ 13:27 ἄγγέλους WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP § 13:27 ἐκλεκτοὺς Treg] + αὐτοῦ WH NA28 RP * 13:28 ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς WH Treg NA28] αὐτῆς ἦδη ὁ κλάδος RP † 13:29 ἴδῃτε ταῦτα WH Treg NA28] ταῦτα ἴδῃτε RP ‡ 13:30 ταῦτα πάντα WH Treg NA28] πάντα ταῦτα RP § 13:31 Ἦ παρελεύσονται WH Treg NA28] παρελεύσεται RP * 13:31 μὴ NA28 RP] - WH Treg † 13:31 Ἦ παρελεύσονται WH Treg NA28] παρέλθωσιν RP ‡ 13:32 τῆς WH Treg NA28] - RP § 13:32 ἐν WH Treg NA28] οἱ ἐν RP * 13:33 ἄγρυπνεῖτε WH NA28] + καὶ προσεύχεσθε Treg RP † 13:34 ἑκάστω WH Treg NA28] καὶ ἑκάστω RP ‡ 13:35 ἦ WH Treg NA28] - RP § 13:35 μεσονύκτιον WH Treg NA28] μεσονυκτίου RP * 13:37 ὁ WH Treg NA28] Ἦ A RP

14

¹ Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν,

² ἔλεγον γάρ* Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος† τοῦ λαοῦ.

³ Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα‡ τὴν ὀσφύα αὐτοῦ κατέχευεν αὐτοῦ* τῆς κεφαλῆς.

⁴ ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς† Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;

⁵ ἡδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον‡ πραθῆναι ἐπάνω ἡδονῶν τριακοσίων§ καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.

⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί·

⁷ πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς* εὖ ποιῆσαι, ἐμεῖ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε·

⁸ ὁ ἔσχεν† ἐποίησεν, προέλαβεν μυρία ἑκατὸν τὰ σώματά μου‡ εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.

⁹ ἀμὴν † δὲ § λέγω ὑμῖν, ὅπου ἔαν* κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον† εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

¹⁰ Καὶ‡ Ἰούδας Ἰσκαριώθ ὁ § εἷς τῶν δώδεκα ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς*.

¹¹ οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτην πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ†.

¹² Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἄζυμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθουον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγης τὸ πάσχα;

¹³ καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,

¹⁴ καὶ ὅπου ἔαν‡ εἰσέλθῃ εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου § ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

¹⁵ καὶ* αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον· καὶ ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.

¹⁶ καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ† καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

¹⁷ Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

¹⁸ καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν‡· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.

¹⁹ ἤρξαντο § λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· Μῆτι ἔγώ*

²⁰ ὁ δὲ† εἶπεν αὐτοῖς· Εἷς‡ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ § τρύβλιον·

²¹ ὅτι* ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν† αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος.

* **14:2** γάρ WH Treg NA28] δέ RP † **14:2** ἔσται θόρυβος WH Treg NA28] θόρυβος ἔσται RP ‡ **14:3** συντρίψασα WH NA28] καὶ συντρίψασα Treg RP § **14:3** τὴν WH Treg NA28] τὸ RP * **14:3** αὐτοῦ WH Treg NA28] + κατὰ RP † **14:4** ἑαυτούς WH NA28] + καὶ λέγοντες Treg RP ‡ **14:5** τὸ μύρον WH Treg NA28] - RP § **14:5** ἡδονῶν τριακοσίων WH Treg NA28] τριακοσίων ἡδονῶν RP * **14:7** αὐτοῖς NA28 Treg] αὐτοῖς πάντοτε WH; αὐτοῖς RP † **14:8** ἔσχεν WH NA28] + αὕτη Treg RP ‡ **14:8** τὸ σώμα μου WH Treg NA28] μου τὸ σώμα RP § **14:9** δὲ WH Treg NA28] - RP * **14:9** ἔαν WH NA28 RP] ἄν Treg † **14:9** εὐαγγέλιον WH Treg NA28] + τοῦτο RP ‡ **14:10** Καὶ WH Treg NA28] + ὁ RP § **14:10** Ἰσκαριώθ ὁ WH NA28] Ἰσκαριώτης ὁ Treg; ὁ Ἰσκαριώτης RP * **14:10** παραδοῖ αὐτοῖς WH Treg NA28] παραδῶ αὐτὸν RP † **14:11** αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ WH Treg NA28] εὐκαίρως αὐτὸν παραδῶ RP ‡ **14:14** ἔαν WH NA28 RP] ἄν Treg § **14:14** μου WH Treg NA28] - RP * **14:15** καὶ WH Treg NA28] - RP † **14:16** μαθηταὶ WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP ‡ **14:18** ὁ Ἰησοῦς εἶπεν WH NA28] εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Treg RP § **14:19** ἤρξαντο WH NA28] οἱ δὲ ἤρξαντο Treg RP * **14:19** ἐγώ WH Treg NA28] + καὶ ἄλλος Μῆτι ἐγώ RP † **14:20** δὲ WH Treg NA28] + ἀποκριθεὶς RP ‡ **14:20** εἷς WH NA28] + ἐκ Treg RP § **14:20** τὸ Treg NA28 RP] + ἐν WH * **14:21** ὅτι WH Treg NA28] - RP † **14:21** καλὸν WH NA28] + ἦν Treg RP

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν ἄρα λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· Ἄβετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. §

23 καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν.

25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε ὅτι γέγραπται· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται*.

28 ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

29 ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Ἐὶ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτη τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃς.

31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει*. Ἐὰν δέ με συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.

33 καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ* καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,

34 καὶ λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.

35 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσήχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα,

36 καὶ ἔλεγεν· Αββα ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ.

37 καὶ ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;

38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσήξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

40 καὶ πάλιν ἐλθὼν εὔρεν αὐτοὺς* καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι· καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ.

41 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε· τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει ἡλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν.

42 ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.

43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα καὶ μετ' αὐτοῦ

‡ 14:22 λαβὼν WH NA28] + ὁ Ἰησοῦς Treg NIV RP § 14:22 Ἄβετε WH Treg NA28] + φάγετε RP * 14:23 λαβὼν WH Treg NA28] + τὸ RP † 14:24 τῆς WH NA28] τὸ τῆς Treg; τὸ τῆς καινῆς RP ‡ 14:24 ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν WH Treg NA28] περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον RP § 14:27 σκανδαλισθήσεσθε WH Treg NA28] + ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτη RP * 14:27 τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται WH Treg NA28] διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα RP † 14:29 Εὶ καὶ WH Treg NA28] καὶ εἰ RP ‡ 14:30 ταύτη τῇ νυκτὶ WH Treg NA28] ἐν τῇ νυκτὶ ταύτη RP § 14:30 με ἀπαρνήσῃ WH Treg NA28] ἀπαρνήσῃ με RP * 14:31 ἐκπερισσῶς ἐλάλει WH Treg NA28] ἐκπερισσοῦ ἔλεγεν μᾶλλον RP † 14:31 δέ με WH Treg NA28] με δέ με RP ‡ 14:31 ἀπαρνήσομαι WH Treg NA28] ἀπαρνήσωμαι RP § 14:33 Ἰάκωβον καὶ Treg NIV RP] τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν WH NA28 * 14:33 αὐτοῦ WH Treg NA28] ἑαυτοῦ RP † 14:35 προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν WH NA28] προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν Treg RP ‡ 14:36 τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ WH Treg NA28] ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο RP § 14:38 ἔλθητε WH NA28] εἰσέλθητε Treg RP * 14:40 πάλιν ἐλθὼν εὔρεν αὐτοὺς WH NA28] ἐλθὼν εὔρεν αὐτοὺς Treg; ὑποστρέψας εὔρεν αὐτοὺς πάλιν RP † 14:40 αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ WH NA28] οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν Treg RP ‡ 14:40 καταβαρυνόμενοι WH Treg NA28] βεβαρημένοι RP § 14:40 ἀποκριθῶσιν αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτῷ ἀποκριθῶσιν RP * 14:41 τὸ WH NA28] - Treg RP † 14:43 εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως RP ‡ 14:43 Ἰούδας NA28 RP] ὁ Ἰούδας WH; ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης Treg § 14:43 εἰς WH Treg NA28] + ὦν RP

ὄχλος* μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ῥάπαγετε † ἀσφαλῶς.
 45 καὶ ἐλθὼν ἑυθύς † προσελθὼν αὐτῷ λέγει· Ῥαββί § καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν ῥὰς χεῖρας αὐτῷ* καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
 47 εἷς δὲ ῥτις † τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ῥωτάριον †
 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με;
 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.
 50 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες §.
 51 Καὶ νεανίσκος τις* ῥσυνηκολούθει † αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν ῥαὐτόν †
 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ῥἔφυγεν §
 53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ ῥσυνέρχονται* πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.
 54 καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
 55 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ἠύρισκον·
 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.
 57 καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες
 58 ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω·
 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
 61 ὁ δὲ εἰώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν †. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;
 62 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων;
 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτόν ἔνοχον εἶναι † θανάτου.
 65 καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον § καὶ κολαφίζειν αὐτόν καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτόν ἔλαβον*
 66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ † ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως,
 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ †.

* 14:43 ὄχλος WH Treg NA28] + πολλὸς RP † 14:44 ἀπάγετε WH Treg NA28] ἀπαγάγετε RP † 14:45 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως RP § 14:45 Ῥαββί WH Treg NA28] αὐτῷ Ῥαββί ῥαββί RP * 14:46 τὰς χεῖρας αὐτῷ WH Treg NA28] ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν RP † 14:47 τις WH NA28 RP] - Treg † 14:47 ῥωτάριον WH Treg NA28] ῥωτίον RP § 14:50 ἔφυγον πάντες WH Treg NA28] πάντες ἔφυγον RP * 14:51 νεανίσκος τις WH Treg NA28] εἷς τις νεανίσκος RP † 14:51 συνηκολούθει WH Treg NA28] ἠκολούθησεν RP † 14:51 αὐτόν WH Treg NA28] + οἱ νεανίσκοι RP § 14:52 ἔφυγεν WH Treg NA28] + ἀπ' αὐτῶν RP * 14:53 συνέρχονται WH NA28] + αὐτῷ Treg RP † 14:61 οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν WH Treg NA28] οὐδὲν ἀπεκρίνατο RP † 14:64 ἔνοχον εἶναι WH Treg NA28] εἶναι ἔνοχον RP § 14:65 αὐτοῦ τὸ πρόσωπον WH Treg NA28] τὸ πρόσωπον αὐτοῦ RP * 14:65 ἔλαβον WH Treg NA28] ἔβαλλον RP † 14:66 κάτω ἐν τῇ αὐλῇ WH Treg NA28] ἐν τῇ αὐλῇ κάτω RP † 14:67 ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ ἦσθα RP

68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· Ὅυτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τίς λέγεις, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν*.

69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν† λέγειν τοῖς παρεστῶσιν‡ ὅτι Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.

70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει§.

71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνῦναι ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.

72 καὶ ἑυθύς* ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς† εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις τρίς με ἀπαρνήσῃ‡, καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

15

1 Καὶ ἑυθύς* πρῶτῃ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὄλον τὸ συνέδριον δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν† Πιλάτῳ.

2 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει‡· Σὺ λέγεις.

3 καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά.

4 ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἑπηρώτα§ αὐτὸν λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν*.

5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ὃν παρητοῦντο†.

7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν‡ δεδεμένος οἴτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.

8 καὶ ἀναβάς§ ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι ἑκαθὼς* ἐποίει αὐτοῖς.

9 ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.

11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

12 ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν† αὐτοῖς· Τί οὖν θέλετε‡ ποιήσω ὃν λέγετε§ τὸν* βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν.

14 ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν†; οἱ δὲ περισσῶς‡ ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν.

15 ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτόν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἐστὶν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὄλην τὴν σπεῖραν.

17 καὶ ἐνδιδύσκουσιν§ αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον·

18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαῖρε, βασιλεῦ* τῶν Ἰουδαίων·

19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυσαν αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ.

§ 14:68 Οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί WH Treg NA28] Οὐκ οἶδα οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ RP * 14:68 καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν Treg RP NA28] - WH NIV † 14:69 ἤρξατο πάλιν WH NA28] πάλιν ἤρξατο Treg RP ‡ 14:69 παρεστῶσιν WH Treg NA28] παρεστηκόσιν RP § 14:70 καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει RP] - WH Treg NA28 * 14:72 εὐθύς WH Treg NA28] - RP † 14:72 ὡς WH Treg NA28] ὁ RP ‡ 14:72 φωνῆσαι δις τρίς με ἀπαρνήσῃ NA28] δις φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ WH Treg; φωνῆσαι δις ἀπαρνήσῃ με τρίς RP * 15:1 εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως ἐπὶ τὸ RP † 15:1 παρέδωκαν WH Treg NA28] + τῷ RP ‡ 15:2 αὐτῷ λέγει WH Treg NA28] εἶπεν αὐτῷ RP § 15:4 ἐπηρώτα WH Treg NA28] ἐπηρώτησεν RP * 15:4 κατηγοροῦσιν WH Treg NA28] καταμαρτυροῦσιν RP † 15:6 ὃν παρητοῦντο WH NA28] ὄνπερ ἠτοῦντο Treg RP ‡ 15:7 στασιαστῶν WH Treg NA28] συστασιαστῶν RP § 15:8 ἀναβάς WH Treg NA28] ἀναβοήσας RP * 15:8 καθὼς WH NA28] + ἀεὶ Treg RP † 15:12 πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν WH Treg NA28] ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν RP ‡ 15:12 θέλετε Treg RP NA28] - WH NIV § 15:12 ὃν λέγετε WH NA28 RP] - Treg * 15:12 τὸν WH Treg NA28] - RP † 15:14 ἐποίησεν κακόν WH Treg NA28] κακὸν ἐποίησεν RP ‡ 15:14 περισσῶς WH Treg NA28] περισσοτέρως RP § 15:17 ἐνδιδύσκουσιν WH Treg NA28] ἐνδύουσιν RP * 15:18 βασιλεῦ WH Treg NA28] ὁ βασιλεὺς RP

20 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῶ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια†. καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

22 καὶ φέρουσιν αὐτὸν § ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν * τόπον, ὃ ἐστὶν ἑμεθερμηνευόμενον† Κρανίου Τόπος,

23 καὶ ἐδίδουν αὐτῶ § ἐσμυρνισμένον οἶνον, ἃς § δὲ οὐκ ἔλαβεν.

24 καὶ σταυροῦσιν αὐτὸν καὶ * διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ.

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

26 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

27 καὶ σὺν αὐτῶ σταυροῦσιν δύο ληστὰς, ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ†

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· Οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις‡,

30 σῶσον σεαυτὸν καταβάς § ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

31 ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι·

32 ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς * Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν† καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι § σὺν αὐτῶ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 Καὶ γενομένης § ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.

34 καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ * ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλη† Ἐλωὶ ἔλωι ἑλεμά § σαβαχθάνι; ὃ ἐστὶν ἑμεθερμηνευόμενον Ὁ θεὸς μου ὁ θεὸς μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με §;

35 καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον· Ἦ Ἰδε * Ἡλίαν φωνεῖ.

36 δραμῶν δὲ τίς καὶ † γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεῖς § καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· Ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.

37 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείρσας φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν.

38 καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω.

39 ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὸς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως § ἐξέπνευσεν εἶπεν· Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος * υἱὸς θεοῦ ἦν†.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς † καὶ Μαρία § ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήτος † μήτηρ καὶ Σαλώμη,

41 αἱ † ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῶ καὶ διηκόνουν αὐτῶ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναβαῖσαι αὐτῶ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἐστὶν προσάββατον §

43 ἔλθων * Ἰωσήφ ὁ † ἀπὸ Ἀριμαθαίας εὐσχήμων βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν

† 15:20 τὰ ἴδια Treg RP] αὐτοῦ WH NA28 ‡ 15:20 σταυρώσωσιν WH NA28 RP] σταυρώσουσιν Treg § 15:22 τὸν WH Treg NA28] - RP * 15:22 Γολγοθᾶν WH NA28] Γολγοθᾶ Treg RP † 15:22 ἑμεθερμηνευόμενον Treg NA28 RP] ἑμεθερμηνευόμενος WH ‡ 15:23 αὐτῶ WH Treg NA28] + πειν RP § 15:23 ὃς WH Treg NA28] ὁ RP * 15:24 σταυροῦσιν αὐτόν καὶ WH Treg NA28] σταυρώσαντες αὐτόν RP † 15:27 αὐτοῦ WH NA28] + 28 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἢ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη Treg RP ‡ 15:29 οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις WH NA28] οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις Treg; ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν RP § 15:30 καταβάς WH Treg NA28] καὶ κατάβα RP * 15:32 βασιλεὺς WH Treg NA28] + τοῦ RP † 15:32 πιστεύσωμεν WH Treg NA28] + αὐτῶ RP ‡ 15:32 σὺν WH NA28] - Treg RP § 15:33 Καὶ γενομένης WH Treg NA28] Γενομένης δὲ RP * 15:34 ἐνάτη ὥρα WH Treg NA28] ὥρα τῇ ἐνάτῃ RP † 15:34 μεγάλη WH Treg NA28] + λέγων RP ‡ 15:34 λεμά NA28] λαμά WH Treg; λιμά RP § 15:34 ἐγκατέλιπές με WH Treg NA28] με ἐγκατέλιπες RP * 15:35 Ἰδε WH Treg NA28] Ἰδοῦ RP † 15:36 τίς καὶ Treg NA28] τίς WH; εἷς καὶ RP ‡ 15:36 περιθεῖς WH Treg NA28] + τε RP § 15:39 οὕτως WH NA28] + κράξας Treg NIV RP * 15:39 οὗτος ὁ ἄνθρωπος WH Treg NA28] ὁ ἄνθρωπος οὗτος RP † 15:39 θεοῦ ἦν WH NA28] ἦν θεοῦ Treg RP ‡ 15:40 αἷς WH NA28] + ἦν Treg RP § 15:40 Μαρία Treg NA28 RP] Μαριάμ WH * 15:40 ἡ WH Treg NA28] + τοῦ RP † 15:40 Ἰωσήτος WH Treg NA28] Ἰωσή RP ‡ 15:41 αἱ WH NA28] + καὶ Treg RP § 15:42 προσάββατον WH NA28 RP] πρὸς σάββατον Treg * 15:43 ἐλθὼν WH Treg NA28] ἦλθεν RP † 15:43 ὁ Treg NA28 RP] - WH

βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

⁴⁴ ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλα § ἀπέθανεν·

⁴⁵ καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτώμα* τῷ Ἰωσήφ.

⁴⁶ καὶ ἀγοράσας σινδόνα† καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ ἔθηκεν‡ αὐτὸν ἐν μνημείῳ § ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

⁴⁷ ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος* ἐθεώρουν ποῦ τέθειται†

16

¹ Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία* ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ† Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

² καὶ λίαν πρωὶ τῇ μιᾷ τῶν‡ σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

³ καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ‡ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

⁴ καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται* ὁ λίθος, ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

⁵ καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

⁶ ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν·

⁷ ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.

⁸ καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἶχεν γὰρ† αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπαν, ἐφοβοῦντο γάρ‡ [[Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερόν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας. ἀμήν.]]

⁹ Ὁ Ἀναστάς δὲ πρωὶ πρώτη σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, παρ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπτὰ δαιμόνια.

¹⁰ ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσι καὶ κλαίουσιν·

¹¹ κάκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.

¹² Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ πορευομένοις εἰς ἀγρόν·

¹³ κάκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

¹⁴* στερον γὰρ ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερῶθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον† οὐκ ἐπίστευσαν.

¹⁵ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.

¹⁶ ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.

¹⁷ σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα παρακολουθήσει‡, ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν † καιναῖς §

¹⁸ ὄφεις* ἀροῦσιν κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξουσιν.

‡ 15:43 τὸν WH Treg NA28] - RP § 15:44 πάλα NA28 RP] ἤδη WH Treg * 15:45 πτώμα WH Treg NA28] σῶμα RP
† 15:46 σινδόνα WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 15:46 ἔθηκεν WH Treg NA28] κατέθηκεν RP § 15:46 μνημείῳ Treg NA28 RP] μνήματι WH * 15:47 ἡ Ἰωσήτος WH Treg NA28] Ἰωσή RP † 15:47 τέθειται WH Treg NA28] τίθειται RP
* 16:1 Μαρία Treg NA28 RP] ἡ Μαρία WH † 16:1 ἡ τοῦ WH Treg NA28] - RP ‡ 16:2 τῇ μιᾷ τῶν WH NA28] μιᾷ τῶν Treg; τῆς μιᾶς RP § 16:3 ἐκ WH NA28 RP] ἀπὸ Treg * 16:4 ἀποκεκύλισται NA28 RP] ἀνακεκύλισται WH Treg † 16:8 [γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP ‡ 16:8 [γὰρ WH NA28] + 9-20 Treg RP; + Intermediate ending and 9-20 NIV.
§ 16:9 παρ' [WH] Treg NA28] ἀφ' RP * 16:14 δὲ [WH] Treg NA28] - RP † 16:14 ἐγηγερμένον Treg NA28 RP] + ἐκ νεκρῶν [WH] ‡ 16:17 ταῦτα παρακολουθήσει NA28 RP] ἀκολουθήσει ταῦτα [WH] Treg § 16:17 καιναῖς NA28 RP] - [WH] Treg * 16:18 ὄφεις RP] καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις [WH] Treg NA28

19 † μὲν οὖν κύριος Ἰησοῦς μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ.

20 ‡ κεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων ἰσημείων.]] ‘/book’

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,

2 καθὼς παρέδωκαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,

3 ἔδοξε καμοὶ παρηκολουθηκότες ἀνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε,

4 ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου* βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ ἔγγυνη αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.

6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαίωμασιν τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι.

7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ* στεῖρα, καὶ ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ θεοῦ

9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου,

10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἕξω τῆ ὥρα τοῦ θυμιάματος·

11 ὥφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἐστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.

12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.

13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην·

14 καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται·

15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίη, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ,

16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν·

17 καὶ αὐτὸς προλεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.

18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· Κατὰ τί γνῶσομαι τοῦτο; ἐγὼ γὰρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.

19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·

20 καὶ ἰδοὺ ἔση σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν.

22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἔδύνατο* λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὄπτασίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός.

23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα

25 ὅτι Οὕτως μοι ἔπεποιήκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέιδεν ἀφελεῖν ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέθ

* 1:5 Ἡρώδου WH Treg NA28] + τοῦ RP † 1:5 καὶ WH Treg NA28] + ἡ RP ‡ 1:5 αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτοῦ RP § 1:6 ἐναντίον WH Treg NA28] ἐνώπιον RP * 1:7 ἦν ἡ Ἐλισάβετ WH Treg NA28] ἡ Ἐλισάβετ ἦν RP † 1:14 γενέσει WH Treg NA28] γεννήσει RP ‡ 1:15 τοῦ Treg NA28 RP] - WH § 1:21 ἐν τῷ ναῷ αὐτόν WH NA28] αὐτόν ἐν τῷ ναῷ Treg RP * 1:22 ἐδύνατο WH Treg NA28] ἠδύνατο RP † 1:25 πεποιήκεν WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ 1:25 ἀφελεῖν WH Treg NA28] + τὸ RP § 1:26 ἀπὸ WH Treg NA28] ὑπὸ RP

27 πρὸς παρθένον ἔμνηστευμένην* ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ ἐξ οἴκου Δαυὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ.

28 καὶ εἰσελθὼν† πρὸς αὐτὴν εἶπεν· Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ‡

29 ἢ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη§ καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.

30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ·

31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἴον, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,

33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

34 εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;

35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται, υἱὸς θεοῦ·

36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβητ ἡ συγγενὶς* σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν† υἴον ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα·

37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ‡ πᾶν ῥῆμα.

38 εἶπεν δὲ Μαριάμ· Ἴδου ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα,

40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβητ.

41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβητ§, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβητ,

42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ* μεγάλη καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ†

44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος‡ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον,

47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτηρὶ μου·

48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τῆς δούλης αὐτοῦ, ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί·

49 ὅτι ἐποίησέν μοι †μεγάλα§ δύνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,

50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς †καὶ γενεὰς* τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

51 Ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν·

52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς,

53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς.

54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,

55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμείνεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡς† μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβητ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἴον.

* 1:27 ἔμνηστευμένην WH Treg NA28] μεμνηστευμένην RP † 1:28 εἰσελθὼν WH NA28] + ὁ ἄγγελος Treg NIV RP ‡ 1:28 σοῦ WH NA28] + εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν Treg RP § 1:29 ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη WH Treg NA28] ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ RP * 1:36 συγγενὶς WH NA28] συγγενίης Treg RP † 1:36 συνείληφεν WH Treg NA28] συνείληφεν WH Treg NA28] συγγενίης WH Treg NA28] ἡ Ἐλισάβητ τὸν ... Μαρίας ἡ Ἐλισάβητ WH Treg NA28] ἡ Ἐλισάβητ τὸν ... Μαρίας RP * 1:42 κραυγῇ WH Treg NA28] φωνῇ RP † 1:43 ἐμέ WH NA28] μέ Treg RP ‡ 1:44 ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος WH Treg NA28] τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει RP § 1:49 μεγάλα WH Treg NA28] μεγαλεῖα RP * 1:50 καὶ γενεὰς WH Treg NA28] γενεῶν RP † 1:56 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP

58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

59 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ[‡] ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.

60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.

61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδεὶς ἐστὶν ἐκ τῆς συγγενείας[§] σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.

62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι ἑαυτοῦ*.

63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἔστιν ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες.

64 ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν.

65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,

66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ ἑαυτῶν[‡] χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν[§] λέγων·

68 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,

69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν* οἴκῳ Δαυὶδ[†] παιδὸς αὐτοῦ,

70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων[‡] ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,

71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,

72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,

73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν

74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν[§] ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ

75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσαις ταῖς ἡμέραις* ἡμῶν.

76 καὶ σὺ δέ[†] παιδίον, προφήτης Ὑψίστου κληθήσῃ, προπορεύσῃ γὰρ ἑνώπιον[‡] κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,

77 τοῦ δοῦναι γινῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν,

78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέπεται[§] ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους,

79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἠὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

2

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην·

2 (αὕτη* ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου·)

3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ[†] πόλιν.

4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρέθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἣτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυὶδ,

5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ[‡], οὔσῃ ἐγκύῳ.

6 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν,

‡ 1:59 ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ WH Treg NA28] ὀγδόῃ ἡμέρᾳ RP § 1:61 ἐκ τῆς συγγενείας WH Treg NA28] ἐν τῇ συγγενείᾳ RP * 1:62 αὐτό WH Treg NA28] αὐτόν RP † 1:63 ἐστὶν WH Treg NA28] + τὸ RP ‡ 1:66 γὰρ WH Treg NA28] - RP § 1:67 ἐπροφήτευσεν WH Treg NA28] προεφήτευσεν RP * 1:69 ἐν WH Treg NA28] + τῷ RP † 1:69 Δαυὶδ WH Treg NA28] + τοῦ RP ‡ 1:70 ἁγίων WH Treg NA28] + τῶν RP § 1:74 ἐχθρῶν WH Treg NA28] τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν RP * 1:75 πάσαις ταῖς ἡμέραις WH Treg NA28] πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς RP † 1:76 δέ WH Treg NA28] - RP ‡ 1:76 ἐνώπιον WH NA28] πρὸ προσώπου Treg RP § 1:78 ἐπισκέπεται WH NA28] ἐπεσκέψατο Treg RP * 2:2 αὕτη WH Treg NA28] + ἡ RP † 2:3 ἑαυτοῦ WH Treg NA28] ἰδίαν RP ‡ 2:5 ἐμνηστευμένη αὐτῷ WH Treg NA28] μεμνηστευμένη αὐτῷ γυναικί RP

7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν.

9 καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν·

10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε, ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ,

11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὃς ἔστιν χριστὸς κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ·

12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ.

13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανοῦ σαίνοντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων·

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας*

15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἔλάλουν πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλέεμ καὶ ἴδωμεν τὸ ρῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.

16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες καὶ ἀνεῦραν τὴν τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ·

17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ρήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου.

18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς,

19 ἢ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ρήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτῶ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστήσαι τῷ κυρίῳ,

23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται,

24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζευγὸς τρυγόνων ἢ δύο νοσσοῦς περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν·

26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου.

27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτούς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ

28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν·

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ρῆμά σου ἐν εἰρήνῃ·

30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου

31 ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,

32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ.

33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

§ 2:7 ἐν WH Treg NA28] + τῇ RP * 2:9 καὶ WH NA28] + ἰδοὺ Treg RP † 2:12 τὸ Treg NA28 RP] - WH ‡ 2:12 καὶ WH Treg NA28] - RP § 2:13 οὐρανοῦ WH NA28 RP] οὐρανοῦ Treg * 2:14 εὐδοκίας WH Treg NA28] εὐδοκία RP † 2:15 οἱ WH NA28] καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ Treg RP ‡ 2:15 ἐλάλουν WH NA28] εἶπον Treg RP § 2:17 ἐγνώρισαν WH Treg NA28] διεγνώρισαν RP * 2:19 Μαρία WH Treg] Μαριάμ NA28 RP † 2:24 τῷ WH Treg NA28] - RP ‡ 2:25 ἄνθρωπος ἦν WH Treg NA28] ἦν ἄνθρωπος RP § 2:26 ἢ ἂν WH NA28] ἂν Treg; ἢ RP * 2:28 ἀγκάλας WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP † 2:33 ὁ πατὴρ αὐτοῦ WH Treg NA28] Ἰωσήφ RP ‡ 2:33 μήτηρ WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP

34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἴδου οὗτος κεῖται εἰς πτωσὶν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον,

35 καὶ σοῦ ἔδραυτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ (αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἕτη * ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς,

37 καὶ αὕτη χήρα ἕως ἑτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων,) ἢ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείας καὶ δεήσεων λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.†

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ.

40 Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίᾳ, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς

43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ.

44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἤλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς,

45 καὶ μὴ εὐρόντες ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀναζητοῦντες αὐτόν.

46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς·

47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.

48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.

49 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδιδετε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναί με;

50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

3

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,

2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3 καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν περιχώρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν,

§ 2:35 δὲ Treg NA28 RP] - WH * 2:36 μετὰ ἀνδρὸς ἕτη WH Treg NA28] ἕτη μετὰ ἀνδρὸς RP † 2:37 ἕως WH Treg NA28] ὡς RP ‡ 2:37 ἀφίστατο WH Treg NA28] + ἀπὸ RP § 2:38 καὶ WH Treg NA28] + αὕτη RP * 2:38 θεῷ WH Treg NA28] κυρίῳ RP † 2:38 λύτρωσιν WH Treg NA28] + ἐν RP ‡ 2:39 πάντα WH Treg NA28] ἅπαντα RP § 2:39 ἐπέστρεψαν WH Treg NA28] ἐπέστρεψαν RP * 2:39 εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP † 2:40 πληρούμενον σοφία WH Treg NA28] πνεύματι πληρούμενον σοφίας RP ‡ 2:42 ἀναβαινόντων WH Treg NA28] ἀναβάντων RP § 2:42 αὐτῶν WH NA28] + εἰς Ἱεροσόλυμα Treg RP * 2:43 ἔγνωσαν οἱ γονεῖς WH Treg NA28] ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ RP † 2:44 εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ WH Treg NA28] ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι RP ‡ 2:44 καὶ WH Treg NA28] + ἐν RP § 2:45 εὐρόντες WH Treg NA28] + αὐτόν RP * 2:45 ἀναζητοῦντες WH Treg NA28] ζητοῦντες RP † 2:48 εἶπεν πρὸς ... αὐτοῦ WH Treg NA28] πρὸς ... αὐτοῦ εἶπεν RP ‡ 2:48 ἐζητοῦμέν Treg NA28 RP] ζητοῦμέν WH § 2:51 ταῦτα Treg RP] - WH NA28 * 2:52 σοφία καὶ ἡλικία NIV RP] τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ WH; ἡλικία καὶ σοφία Treg; ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ NA28 * 3:3 πᾶσαν WH Treg] + τὴν NA28 RP

4 ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου† Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν‡ καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας·

6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

7 Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· Τί οὖν ποιήσωμεν§

11 ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν* αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω.

12 ἤλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν†

13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς‡; καὶ εἶπεν ἑαυτοῖς§ Μηδένα διασεΐσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός,

16 ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης*· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί·

17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθαῖραι† τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν‡ τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν·

19 ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,

20 προσέθηκεν καὶ § τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, ἑκατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν* φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν

22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὡς† περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι‡ Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν§ Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα*, ὧν υἱός, ὡς ἐνομιζέτο, Ἰωσήφ τοῦ Ἠλι†

24 τοῦ Μαθθαὶ τοῦ Λευὶ τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσήφ

25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμῶς τοῦ Ναοῦμ τοῦ Ἐσλὶ τοῦ Ναγγαὶ

26 τοῦ Μάαθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεῖν τοῦ Ἰωσήφ‡ τοῦ Ἰωδᾶ

27 τοῦ Ἰωανᾶν τοῦ Ῥησᾶ τοῦ Ζοροβαβέλ τοῦ Σαλαθιήλ τοῦ Νηρὶ

28 τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἀδδὶ τοῦ Κωσᾶμ τοῦ Ἐλμαδάμ τοῦ Ἡρ

† 3:4 προφήτου WH Treg NA28] + λέγοντος RP ‡ 3:5 εὐθείαν NA28 RP] εὐθείας WH Treg § 3:10 ποιήσωμεν WH Treg NA28] ποιήσομεν RP * 3:11 ἔλεγεν WH Treg NA28] λέγει RP † 3:12 ποιήσωμεν WH Treg NA28] ποιήσομεν RP ‡ 3:14 Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς WH Treg NA28] Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν RP § 3:14 αὐτοῖς WH Treg NA28] πρὸς αὐτούς RP * 3:16 λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης WH NA28] ὁ Ἰωάννης ἅπασιν λέγων Treg RP † 3:17 διακαθαῖραι WH NA28] διακαθαριεῖ Treg; καὶ διακαθαριεῖ RP ‡ 3:17 συναγαγεῖν WH NA28] συναξει Treg RP § 3:20 καὶ Treg NA28 RP] - WH * 3:20 ἐν WH Treg NA28] + τῇ RP † 3:22 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP ‡ 3:22 γενέσθαι WH Treg NA28] + λέγουσαν RP § 3:23 ἦν WH Treg NA28] + ὁ RP * 3:23 ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα WH Treg NA28] ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος RP † 3:23 υἱός ὡς ἐνομιζέτο WH Treg NA28] ὡς ἐνομιζέτο υἱός RP ‡ 3:26 Ἰωσήφ WH Treg NA28] Ἰωσήφ RP

29 τοῦ Ἰησοῦ § τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρίμ τοῦ Μαθθαῖ τοῦ Λευὶ
 30 τοῦ Συμεῶν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωνάμ τοῦ Ἐλιακίμ
 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθαῖ τοῦ Ναθαῖμ τοῦ Δαυίδ
 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβήλ τοῦ Βόος τοῦ Ἰσαλά* τοῦ Ναασσῶν
 33 τοῦ Ἀμιναδάβ τοῦ Ἀδμὶν τοῦ Ἀρνὶ† τοῦ Ἐσρώμ τοῦ Φαρὲς τοῦ Ἰούδα
 34 τοῦ Ἰακώβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχώρ
 35 τοῦ Σερούχ τοῦ Ῥαγαὺ τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλαῖ
 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ
 37 τοῦ Μαθουσαλά τοῦ Ἐνώχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μαλελεήλ τοῦ Καϊνὰμ
 38 τοῦ Ἐνώς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

4

1 Ἰησοῦς δὲ ἐπλήρης πνεύματος ἁγίου* ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι
 ἐν τῇ ἐρήμῳ†

2 ἡμέρας τεσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις
 ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν‡ ἐπέειπεν.

3 εἶπεν δὲ § αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.

4 καὶ ἀπεκρίθη ἑπὶ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς*· Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ† ἄνθρωπος‡

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν § ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου·

6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ
 παραδέδοται καὶ ᾧ ἄν* θέλω δίδωμι αὐτήν·

7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα.

8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ†· Γέγραπται· Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις‡ καὶ αὐτῷ
 μόνῳ λατρεύσεις.

9 Ἦγαγεν δὲ § αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἔστησεν* ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ
 υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

10 γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε,

11 καὶ ὅτι† Ἐπὶ χειρῶν ἀρουσίν σε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται· Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.

13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ φήμη ἐξῆλθεν
 καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.

15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς‡ Ναζαρά, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσηλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
 σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.

17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου § καὶ ἀναπτύξας* τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον
 οὗ ἦν γεγραμμένον·

§ 3:29 Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰωσή RP * 3:32 Σαλαῖ WH NA28] Σαλμών Treg NIV RP † 3:33 Ἀμιναδάβ τοῦ
 Ἀδμὶν τοῦ Ἀρνὶ NA28] Ἀδμὶν τοῦ Ἀρνὶ WH; Ἀμιναδάβ τοῦ Ἀράμ Treg NIV RP * 4:1 πλήρης πνεύματος ἁγίου WH
 Treg NA28] πνεύματος ἁγίου πλήρης RP † 4:1 ἐν τῇ ἐρήμῳ WH Treg NA28] εἰς τὴν ἐρήμον RP ‡ 4:2 αὐτῶν WH
 Treg NA28] + ὕστερον RP § 4:3 εἶπεν δὲ WH Treg NA28] Καὶ εἶπεν RP * 4:4 πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς WH NA28
 Treg] Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν λέγων RP † 4:4 ὁ WH Treg NA28] – RP ‡ 4:4 ἄνθρωπος WH NA28] + ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
 θεοῦ Treg RP § 4:5 αὐτὸν WH Treg NA28] + ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν NIV RP * 4:6 ἄν WH Treg] ἐὰν NA28 RP
 † 4:8 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ WH NA28] αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Treg; αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ RP ‡ 4:8
 Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις WH Treg NA28] Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου RP § 4:9 Ἦγαγεν δὲ WH
 Treg NA28] Καὶ ἦγαγεν RP * 4:9 ἔστησεν WH NA28] + αὐτὸν Treg RP † 4:11 ὅτι WH Treg NA28] – RP ‡ 4:16
 εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP § 4:17 τοῦ προφήτου Ἡσαΐου WH Treg NA28] Ἡσαΐου τοῦ προφήτου RP * 4:17
 ἀναπτύξας NA28 RP] ἀνοίξας WH Treg

18 Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με[†] εὐαγγελισασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν ἄγε κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεισιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,

19 κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν.

20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν· καὶ πάντων ὁ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ[‡] ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.

21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὤσιν ὑμῶν.

22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Ὁὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος[§];

23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναοὺμ^{*} ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 εἶπεν δέ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰησοῦ ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,

26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας[‡] πρὸς γυναῖκα χήραν.

27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου[§], καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Ναϊμὰν ὁ Σύρος.

28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα,

29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὄφρυος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε[†] κατακρημνίσαι αὐτόν·^{*}

30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν·

32 καὶ ἐξεπλήσσαντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ·

34 Ἔα[†] τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.

35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ[‡]. καὶ ῥίψαν αὐτὸ[§] τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· Τίς ὁ λόγος οὗτος ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται;

37 καὶ ἐξεπορεύετο ἤχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ^{*} τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.

39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου ἅπαντες[†] ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν[‡] αὐτούς.

41 ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν κραυγάζοντα[§] καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ[†] εἶ^{*} ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτησαν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

† 4:18 με WH Treg NA28] + ἰασασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν RP ‡ 4:20 οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ WH Treg NA28] ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ RP § 4:22 Οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος WH NA28] Οὐχὶ οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ Treg; Οὐχ οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ RP * 4:23 εἰς τὴν Καφαρναοὺμ WH NA28] εἰς Καφαρναοὺμ Treg; ἐν τῇ Καπερναοῦμ RP † 4:25 ἐπὶ NA28 RP] - WH Treg ‡ 4:26 Σιδωνίας WH Treg NA28] Σιδωνος RP § 4:27 ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ ... προφήτου WH Treg NA28] ἐπὶ ... προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ RP * 4:29 ὠκοδόμητο αὐτῶν ὥστε WH Treg NA28] αὐτῶν ὠκοδόμητο εἰς τὸ RP † 4:34 Ἔα WH NA28] λέγων Ἔα Treg RP ‡ 4:35 ἀπ' WH Treg NA28] ἐξ RP § 4:35 τὸ WH Treg NA28] - RP * 4:38 ἀπὸ WH Treg NA28] ἐκ RP † 4:40 ἅπαντες WH NA28] πάντες Treg RP ‡ 4:40 ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν WH Treg NA28] ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν RP § 4:41 κραυγάζοντα NA28] κράζοντα WH Treg RP * 4:41 εἶ WH Treg NA28] + ὁ χριστὸς RP

43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἔπι† τοῦτο ἄπεστάλην‡

44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς§ τῆς Ῥ'Ιουδαίας*

5

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ Ῥ'καὶ* ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ,

2 καὶ εἶδεν Ῥ'δύο πλοῖα† ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην, οἱ δὲ ἀλιεῖς ἄπ' αὐτῶν ἀποβάντες‡ ἔπλυνον§ τὰ δίκτυα.

3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ Ῥ'ἦν* Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον, Ῥ'καθίσας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν† τοὺς ὄχλους.

4 ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.

5 καὶ ἀποκριθεὶς Ῥ'Σίμων‡εἶπεν§ Ἐπιστάτα, δι' ὄλης* νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ Ῥ'ρήματί σου χαλάσω Ῥ'τὰ δίκτυα†.

6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολὺ, Ῥ'διερρήσσετο‡δὲ Ῥ'τὰ δίκτυα§ αὐτῶν.

7 καὶ κατένευσαν τοῖς Ῥ'μετόχοις* ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

8 ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· Ἐξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, κύριε·

9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων Ῥ'ῶν† συνέλαβον,

10 ὃ‡οῖός δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα Ῥ'ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔση ζωγρῶν.

11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν ἀφέντες Ῥ'πάντα§ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· Ῥ'καὶ ἰδὼν* τὸν Ἰησοῦν πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρῖσαι.

13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ Ῥ'εἰπὼν† Θέλω, καθαρῖσθητι· καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ Ῥ'θεραπεύεσθαι‡ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν·

16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι Ῥ'αὐτόν§

18 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἀνθρώπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ Ῥ'θεῖναι* ἐνώπιον αὐτοῦ.

† 4:43 ἐπὶ WH Treg NA28] εἰς RP ‡ 4:43 ἀπεστάλην WH Treg NA28] ἀπεστάλμαι RP § 4:44 εἰς τὰς συναγωγὰς WH Treg NA28] ἐν ταῖς συναγωγαῖς RP * 4:44 Ἰουδαίας WH NA28] Γαλιλαίας Treg RP * 5:1 καὶ WH Treg NA28] τοῦ RP † 5:2 δύο πλοῖα Treg NA28 RP] πλοῖα δύο WH ‡ 5:2 ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες WH Treg NA28] ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν RP § 5:2 ἔπλυνον WH Treg NA28] ἀπέπλυναν RP * 5:3 ἦν WH Treg NA28] + τοῦ RP † 5:3 καθίσας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν WH NA28] καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου Treg RP ‡ 5:5 Σίμων WH Treg NA28] ὁ Σίμων RP § 5:5 εἶπεν WH NA28] + αὐτῷ Treg RP * 5:5 ὄλης WH Treg NA28] + τῆς RP † 5:5 τὰ δίκτυα WH Treg NA28] τὸ δίκτυον RP ‡ 5:6 διερρήσσετο WH Treg NA28] διερρήγγυτο RP § 5:6 τὰ δίκτυα WH Treg NA28] τὸ δίκτυον RP * 5:7 μετόχοις WH Treg NA28] + τοῖς RP † 5:9 ῶν WH Treg NA28] ἦ RP ‡ 5:10 ὁ Treg NA28 RP] - WH § 5:11 πάντα WH Treg NA28] ἅπαντα RP * 5:12 καὶ ἰδὼν Treg RP] ἰδὼν δὲ WH NA28 † 5:13 εἰπὼν RP] λέγων WH Treg NA28 ‡ 5:15 θεραπεύεσθαι WH Treg NA28] + ὑπ' αὐτοῦ RP § 5:17 αὐτόν WH NA28] αὐτοῦς Treg RP * 5:18 θεῖναι Treg RP] + αὐτόν WH NA28

19 καὶ μὴ εὐρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.

20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν† Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι‡ εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ θεός;

22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

23 τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· Ἔγειρε§ καὶ περιπάτει;

24 ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει* ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας— εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· Σοὶ λέγω, ἔγειρε† καὶ ἄρας τὸ κλινιδίόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.

25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ’ ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν.

26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λεὺν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολουθεὶ μοι.

28 καὶ καταλιπὼν ἅπαντα‡ ἀναστὰς ἠκολούθει§ αὐτῷ.

29 Καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λεὺς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος ἄλλων* καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ’ αὐτῶν κατακείμενοι.

30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν† πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;

31 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες·

32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ‡ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν.

34 ὁ ἄρδῃ§ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ’ αὐτῶν ἐστὶν ποιῆσαι ἠηστεῦσαι*

35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ νυμφίος τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

36 ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα ἄπο† ἱματίου καινοῦ σχίσας‡ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει§ καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα* τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος† τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·

38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς ἂβλητέον‡

39 ἄκαὶ§ οὐδεὶς πίων ἄπαλιόν* θέλει νέον· λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς ἄχρηστός† ἐστίν.

† 5:20 εἶπεν WH Treg NA28] + αὐτῷ RP ‡ 5:21 ἁμαρτίας ἀφεῖναι WH Treg NA28] ἀφεῖναι ἁμαρτίας RP § 5:23 Ἔγειρε WH Treg NA28] Ἐγειραι RP * 5:24 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει WH Treg NA28] ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου RP † 5:24 ἔγειρε WH Treg NA28] ἔγειραι RP ‡ 5:28 πάντα WH Treg NA28] ἅπαντα RP § 5:28 ἠκολούθει WH Treg NA28] ἠκολούθησεν RP * 5:29 πολὺς τελωνῶν WH Treg NA28] τελωνῶν πολὺς RP † 5:30 Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν WH Treg NA28] γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι RP ‡ 5:33 Οἱ WH NA28] Διὰ τί οἱ Treg RP § 5:34 δὲ RP] + Ἰησοῦς WH Treg NA28 * 5:34 νηστεῦσαι WH Treg NA28] νηστεύειν RP † 5:36 ἀπὸ WH Treg NA28] – RP ‡ 5:36 σχίσας WH Treg NA28] – RP § 5:36 σχίσει WH Treg NA28] σχίζει RP * 5:36 συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα WH Treg NA28] συμφωνεῖ RP † 5:37 οἶνος ὁ νέος WH Treg NA28] νέος οἶνος RP ‡ 5:38 βλητέον WH NA28] + καὶ ἀμφοτέροι συντηροῦνται Treg RP § 5:39 καὶ Treg NA28 RP] – WH * 5:39 παλιόν WH Treg NA28] + εὐθέως RP † 5:39 χρηστός WH Treg NA28] χρηστότερός NIV RP

6

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑσπερίῳ* διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ[†]σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἦσθιον τοὺς στάχους[‡] ψώχοντες ταῖς χερσίν.

2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπαν[§] Τί ποιεῖτε ὁ οὐκ ἔξεστιν* τοῖς σάββασιν;

3 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυὶδ ὅποτε[†]ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες[‡]

4 ὥς[§]εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως λαβῶν* ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν[†]τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;

5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς[‡] Κύριός ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου[§].

6 Ἐγένετο δὲ^{*} ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ[†] καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά·

7 παρετηροῦντο[‡] δὲ[§] οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει* ἵνα εὕρωσιν κατηγορεῖν[†] αὐτοῦ.

8 αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ[‡] τῷ ἀνδρὶ[§] τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἐγείρε* καὶ[†]στῆθι εἰς τὸ μέσον· καὶ ἀναστὰς ἔστη.

9 εἶπεν δὲ[‡] ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· Ἐπερωτῶ[§] σύμας, εἰ* ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ[†] ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι[‡]

10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· Ἐκτεῖνον τὴν χεῖρά σου· ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ[§]

11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελεθεῖν αὐτὸν* εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ.

13 καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν,

14 Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ[†] Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ[‡] Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον

15 καὶ[§] Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ^{*} Ἰάκωβον[†] Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν

16 καὶ[‡] Ἰούδαν Ἰακώβου καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώ[§] ὃς* ἐγένετο προδότης.

17 Καὶ καταβάς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς[†] μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος,

18 οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ ἔνοχλοῦμενοι ἀπὸ[‡] πνευμάτων ἀκαθάρτων[§] ἐθεραπεύοντο·

* 6:1 σαββάτῳ WH Treg NA28] + δευτεροπρώτῳ RP † 6:1 διὰ WH Treg NA28] + τῶν RP ‡ 6:1 καὶ ἦσθιον τοὺς στάχους WH Treg NA28] τοὺς στάχους καὶ ἦσθιον RP § 6:2 εἶπαν WH Treg NA28] + αὐτοῖς RP * 6:2 ἔξεστιν WH Treg NA28] + ποιεῖν ἐν RP † 6:3 ὅποτε RP] ὅτε WH Treg NA28 ‡ 6:3 ὄντες NA28 RP] - WH Treg § 6:4 ὥς WH Treg RP NA28] - NIV * 6:4 λαβῶν WH Treg NA28] ἔλαβεν καὶ RP † 6:4 ἔδωκεν WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 6:5 αὐτοῖς WH NA28] + ὅτι Treg RP § 6:5 τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου WH NA28] ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου Treg RP * 6:6 δὲ WH Treg NA28] + καὶ RP † 6:6 ἄνθρωπος ἐκεῖ WH Treg NA28] ἐκεῖ ἄνθρωπος RP ‡ 6:7 παρετηροῦντο WH Treg NA28] Παρετήρουν RP § 6:7 δὲ Treg RP] + αὐτὸν WH NA28 * 6:7 θεραπεύει WH Treg NA28] θεραπεύσει RP † 6:7 κατηγορεῖν WH Treg NA28] κατηγορίαν RP ‡ 6:8 εἶπεν δὲ WH Treg NA28] καὶ εἶπεν RP § 6:8 ἀνδρὶ WH Treg NA28] ἀνθρώπῳ RP * 6:8 Ἐγείρε WH Treg NA28] Ἐγείραι RP † 6:8 καὶ WH Treg NA28] Ὁ δὲ RP ‡ 6:9 δὲ WH Treg NA28] οὓν RP § 6:9 Ἐπερωτῶ WH Treg NA28] Ἐπερωτήσω RP * 6:9 εἰ WH Treg NA28] τί RP † 6:9 τῷ σαββάτῳ WH Treg NA28] τοῖς σάββασιν RP ‡ 6:9 ἀπολέσαι WH Treg NA28] ἀποκτεῖναι RP § 6:10 αὐτοῦ WH NA28] + ὡς ἡ ἄλλη Treg; + ὑγιῆς ὡς ἡ ἄλλη RP * 6:12 ἐξελεθεῖν αὐτὸν WH Treg NA28] ἐξηλθεν RP † 6:14 □καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 6:14 □καὶ WH Treg NA28] - RP § 6:15 □καὶ WH Treg NA28] - RP * 6:15 □καὶ WH NA28] - Treg RP † 6:15 Ἰάκωβον WH Treg NA28] + τὸν τοῦ RP ‡ 6:16 καὶ WH Treg NA28] - RP § 6:16 Ἰσκαριώ WH Treg NA28] Ἰσκαριώτην RP * 6:16 ὃς WH NA28] + καὶ Treg RP † 6:17 πολὺς WH NA28] - Treg RP ‡ 6:18 ἔνοχλοῦμενοι ἀπὸ WH Treg NA28] ὀχλοῦμενοι ὑπὸ RP § 6:18 ἀκαθάρτων WH Treg NA28] + καὶ RP

- 19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν* ἄπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντας.
- 20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
- 21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.
- 22 Μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
- 23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ† γὰρ ἐποιοῦν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
- 24 πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.
- 25 οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι ἄνῳ† ὅτι πεινάσετε. ἄνῳ‡ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.
- 26 Οὐαὶ ὅταν ἁπλοῶς ὑμᾶς* εἴπωσιν ἁπλοῶς† οἱ ἄνθρωποι, κατὰ τὰ αὐτὰ‡ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
- 27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς,
- 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς‡ προσεύχεσθε ἑκαστοῦ ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
- 29 τῷ τύποντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα ἀρέχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης.
- 30 ἁπαντὶ† αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
- 31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι‡ ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.
- 32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν.
- 33 καὶ‡ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ* οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν.
- 34 καὶ ἐὰν ἁποδοῦνται† παρ' ὧν ἐλπίζετε ἁποδοῦναι‡ ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ‡ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς ἁποδοῦσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα.
- 35 πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστίν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς.
- 36 γίνεσθε* οἰκτίρμονες ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν·
- 37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ† οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε·
- 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον ἁποδοῦναι‡ ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ὃ γὰρ μέτρω* μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
- 39 Εἶπεν δὲ καὶ† παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον ἁποδοῦνται‡
- 40 οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τοῦ διδάσκαλον‡ κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
- 41 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

* 6:19 ἐζήτουν WH Treg NA28] ἐζήτει RP † 6:23 τὰ αὐτὰ WH Treg NA28] ταῦτα RP ‡ 6:25 νῦν WH Treg NA28] - RP § 6:25 οὐαὶ WH Treg NA28] + ὑμῖν RP * 6:26 καλῶς ὑμᾶς WH Treg RP] ὑμᾶς καλῶς NA28 † 6:26 πάντες WH Treg NA28] - RP ‡ 6:26 τὰ αὐτὰ WH Treg NA28] ταῦτα RP § 6:28 ὑμᾶς WH Treg NA28] ὑμῖν RP * 6:28 περὶ WH NA28] ὑπὲρ Treg RP † 6:30 παντὶ WH NA28] + δὲ τῷ Treg RP ‡ 6:31 ἄνθρωποι WH NA28] + καὶ ὑμεῖς Treg RP § 6:33 [καὶ Treg NIV RP] + γὰρ WH NA28 * 6:33 [καὶ WH NA28] + γὰρ Treg RP † 6:34 δανίσητε WH NA28] δανείζετε Treg; δανείζετε RP ‡ 6:34 λαβεῖν WH Treg NA28] ἀπολαβεῖν RP § 6:34 καὶ WH NA28] + γὰρ Treg RP * 6:36 γίνεσθε WH Treg NA28] + οὖν RP † 6:36 καθὼς WH NIV] + καὶ Treg RP NA28 ‡ 6:37 καὶ WH NA28] - Treg RP § 6:38 σεσαλευμένον WH Treg NA28] καὶ σεσαλευμένον καὶ RP * 6:38 ὃ γὰρ μέτρω WH Treg NA28] Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρω ὃ RP † 6:39 καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 6:39 ἁποδοῦνται WH Treg NA28] πεσοῦνται RP § 6:40 διδάσκαλον WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP

42 ἄρα δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν†.

43 Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ ἄλλο δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν.

44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκειται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου ἵσταφυλὴν τρυγῶσιν§.

45 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ* προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ ἠπονηρὸς† ἐκ τοῦ ἠπονηροῦ‡ προφέρει τὸ ἠπονηρόν· ἐκ γὰρ ἡ περισσεύματος§ καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε· Κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;

47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος·

48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτήν· διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆσαι αὐτήν*.

49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ἧ προσέρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ ἐθύς συνέπεσεν†, καὶ ἐγένετο τὸ ῥήγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

7

1 Ἐπειδὴ* ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

2 Ἐκατοντάρχου δὲ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἡμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθῶν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.

4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες ὅτι Ἄξιός ἐστιν ᾧ παρεξῆ† τοῦτο,

5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾧκοδόμησεν ἡμῖν.

6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς· ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας ἔπεμψεν φίλους ὁ ἑκατοντάρχης‡ λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου, οὐ γὰρ ἵκανός εἰμι§ ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς·

7 διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἶπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω* ὁ παῖς μου·

8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ† ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον.

10 καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες‡ εὔρον τὸν§ δοῦλον ὑγιαίνοντα.

* 6:42 πῶς WH NA28] ἢ πῶς Treg RP † 6:42 τὸ κάρφος ... σου ἐκβαλεῖν WH NA28] ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ... σου Treg RP ‡ 6:43 πάλιν WH Treg NA28] - RP § 6:44 σταφυλὴν τρυγῶσιν WH Treg NA28] τρυγῶσιν σταφυλὴν RP
* 6:45 αὐτοῦ Treg RP] - WH NA28 † 6:45 πονηρὸς WH Treg NA28] + ἄνθρωπος RP ‡ 6:45 πονηροῦ WH Treg NA28] + θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ NIV RP § 6:45 περισσεύματος WH Treg NA28] τοῦ περισσεύματος τῆς RP * 6:48 διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆσαι αὐτήν WH Treg NA28] τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν RP † 6:49 εὐθύς συνέπεσεν WH Treg NA28] εὐθέως ἔπεσεν RP * 7:1 Ἐπειδὴ WH Treg NA28] Ἐπει δὲ RP † 7:4 παρέξῃ WH Treg NA28] παρέξει RP ‡ 7:6 φίλους ὁ ἑκατοντάρχης WH NA28] πρὸς αὐτὸν φίλους ὁ ἑκατόνταρχος Treg; πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους RP § 7:6 ἵκανός εἰμι WH Treg NA28] εἰμι ἵκανός RP * 7:7 ἰαθήτω WH Treg NA28] ἰαθήσεται RP † 7:9 οὐδὲ WH Treg NA28] οὔτε RP ‡ 7:10 εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες WH Treg NA28] οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον RP § 7:10 τὸν WH Treg NA28] + ἀσθενοῦντα RP

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξῆς ἔπορεύθη* εἰς πόλιν καλουμένην Ναῖν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ἄυτου[†] καὶ ὄχλος πολὺς.

12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς ἴμονογενῆς υἱὸς[‡] τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἦν[§] Σχήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἰκανὸς ἦν* σὺν αὐτῇ.

13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ κλαῖε.

14 καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.

15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

16 ἔλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας ἠγέρθη[†] ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

17 καὶ[‡] ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ ἄκαὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης

19 ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον[§] λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον* προσδοκῶμεν;

20 παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς ἄπέστειλεν[†] ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

21 ἐν ἑκείνῃ[‡] τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἔχαρίσατο[§] βλέπειν.

22 καὶ ἄποκριθεὶς* εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ἄτυφλοι[†] ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, ἄκωφοὶ[‡] ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·

23 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν ἄπρὸς τοὺς ὄχλους[§] περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθατε* εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

25 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε[†] ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.

26 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε[‡] ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ[§] ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἐμπροσθέν σου.

28 ἄλέγω* ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάννου[†] οὐδεὶς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν.

29 (καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·

30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.)

31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;

32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ἄ λέγει[‡]· Ἠυλόησαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἔθρηνησαμεν[§] καὶ οὐκ ἐκλαύσατε·

* 7:11 ἐπορεύθη WH NA28] ἐπορεύετο Treg RP † 7:11 αὐτοῦ WH Treg NA28] + ἰκανοί RP ‡ 7:12 μονογενῆς υἱὸς WH Treg NA28] υἱὸς μονογενῆς RP § 7:12 ἦν WH Treg NA28] - RP * 7:12 ἦν WH Treg NA28] - RP † 7:16 ἠγέρθη WH Treg NA28] ἐγήγερται RP ‡ 7:17 καὶ WH NA28] + ἐν Treg RP § 7:19 κύριον WH Treg NA28] Ἰησοῦν RP * 7:19 ἄλλον NA28 RP] ἕτερον WH Treg † 7:20 ἀπέστειλεν WH NA28] ἀπέσταλκεν Treg RP ‡ 7:21 ἐκείνη WH Treg NA28] αὐτῇ δὲ RP § 7:21 ἐχαρίσατο WH Treg NA28] + τὸ RP * 7:22 ἀποκριθεὶς WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP † 7:22 τυφλοὶ WH NA28] ὅτι τυφλοὶ Treg RP ‡ 7:22 κωφοὶ Treg RP] καὶ κωφοὶ WH NA28 § 7:24 πρὸς τοὺς ὄχλους WH Treg NA28] τοῖς ὄχλοις RP * 7:24 ἐξήλθατε WH Treg NA28] ἐξεληλύθατε RP † 7:25 ἐξήλθατε WH Treg NA28] ἐξεληλύθατε RP ‡ 7:26 ἐξήλθατε WH Treg NA28] ἐξεληλύθατε RP § 7:27 ἰδοὺ WH Treg NA28] + ἐγὼ RP * 7:28 λέγω WH Treg NA28] + γὰρ RP † 7:28 Ἰωάννου WH NA28] προφήτης Ἰωάννου Treg; προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ RP ‡ 7:32 ἄ λέγει WH NA28] λέγοντες Treg; καὶ λέγουσιν RP § 7:32 ἐθρηνησαμεν WH Treg NA28] + ὑμῖν RP

33 ἔλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἡ μὴ* ἔσθίων ἄρτον μήτε πίνων οἶνον†, καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει·

34 ἔλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν.

35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς‡.

36 Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγη μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον§ τοῦ Φαρισαίου ἡ κατεκλίθη*

37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει† ἁμαρτωλός, ἡ καὶ‡ ἐπιγνοῦσα ὅτι ἡ κατάκειται§ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου

38 καὶ σταῖσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ* κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ† καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειπεν τῷ μύρῳ.

39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· Οὗτος εἰ ἡ ἦν‡ προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν.

40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ· Διδάσκαλε, εἶπέ, φησὶν·§

41 δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῆτινι· ὁ εἷς ὥφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα.

42 μὴ ἔχόντων* αὐτῶν† ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν‡;

43 ἡ ἀποκριθεὶς§ Σίμων εἶπεν· Ὑπολαμβάνω ὅτι ὁ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὁρθῶς ἔκρινας.

44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσηλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἡ μοι* ἐπὶ πόδας† οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξεν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν‡ αὐτῆς ἐξέμαξεν.

45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσηλθὼν οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.

46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειπεν τοὺς πόδας μου§.

47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλάι, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ· ὁ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.

48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι.

49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν;

50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

8

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,

2 καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει,

3 καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλάι, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἡ ἐκ* τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

* 7:33 μὴ WH NA28] μήτε Treg RP † 7:33 ἔσθίων ἄρτον μήτε πίνων οἶνον WH Treg NA28] ἄρτον ἔσθίων μὴτε οἶνον πίνων RP ‡ 7:35 πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς WH Treg NA28] τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων RP § 7:36 τὸν οἶκον WH Treg NA28] τὴν οἰκίαν RP * 7:36 κατεκλίθη WH Treg NA28] ἀνεκλίθη RP † 7:37 ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει WH Treg NA28] ἐν τῇ πόλει ἥτις ἦν RP ‡ 7:37 καὶ WH Treg NA28] – RP § 7:37 κατάκειται WH Treg NA28] ἀνάκειται RP * 7:38 ὀπίσω παρὰ ... αὐτοῦ WH Treg NA28] παρὰ ... αὐτοῦ ὀπίσω RP † 7:38 τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο ... αὐτοῦ WH Treg NA28] ἤρξατο ... αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν RP ‡ 7:39 ἦν Treg NA28 RP] + ὁ WH § 7:40 Διδάσκαλε εἶπέ φησὶν WH Treg NA28] φησὶν Διδάσκαλε εἶπέ RP * 7:42 ἐχόντων WH Treg NA28] + δὲ RP † 7:42 αὐτῶν WH Treg NA28] + εἶπέ RP ‡ 7:42 ἀγαπήσει αὐτόν WH Treg NA28] αὐτὸν ἀγαπήσει RP § 7:43 ἀποκριθεὶς WH NA28] + ὁ Treg; + δὲ ὁ RP * 7:44 μοι WH Treg NA28] – RP † 7:44 πόδας WH Treg NA28] τοὺς πόδας μου RP ‡ 7:44 θριξίν WH Treg NA28] + τῆς κεφαλῆς RP § 7:46 τοὺς πόδας μου WH Treg NA28] μου τοὺς πόδας RP * 8:3 ἐκ WH Treg NA28] ἀπὸ RP

- 4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς·
 5 Ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν αὐτὸν ὁ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.
 6 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.
 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αὐτὸν ἀκάνθαι ἀπέπνιξαν αὐτό.
 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
 9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολή·
 10 ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.
 11 Ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ.
 12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.
 13 οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ρίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν.
 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.
 16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς.
 17 οὐ γὰρ ἐστὶν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῆ· καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ.
 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
 19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
 20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες·
 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες·
 22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης, καὶ ἀνήχθησαν.
 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνεον.
 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα· ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.
 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν ἥτις ἐστὶν ἀντιπέρα τῆς Γαλιλαίας.

† 8:6 κατέπεσεν WH Treg NA28] ἔπεσεν RP † 8:9 αὐτοῦ WH Treg NA28] + λέγοντες RP § 8:9 αὕτη εἴη ἡ παραβολή WH NA28] εἴη ἡ παραβολή αὕτη Treg RP * 8:12 ἀκούσαντες WH Treg NA28] ἀκούοντες RP † 8:16 τίθησιν WH Treg NA28] ἐπιτίθησιν RP † 8:17 μὴ γνωσθῆ WH Treg NA28] γνωσθήσεται RP § 8:18 ἂν γὰρ WH Treg NA28] γὰρ ἂν RP * 8:18 ἂν WH Treg NA28] ἂν RP † 8:19 Παρεγένετο WH Treg NA28] Παρεγένοντο RP † 8:20 ἀπηγγέλη δὲ WH Treg NA28] καὶ ἀπηγγέλη RP § 8:20 αὐτῷ WH Treg NA28] + λέγοντων RP * 8:20 σε θέλοντες RP] θέλοντές σε WH Treg NA28 † 8:21 ποιοῦντες WH Treg NA28] + αὐτόν RP † 8:22 Ἐγένετο δὲ WH Treg NA28] καὶ ἐγένετο RP § 8:24 διεγερθεὶς WH Treg NA28] ἐγερθεὶς RP * 8:25 Ποῦ WH Treg NA28] + ἐστὶν RP † 8:26 Γερασηνῶν WH Treg NA28] Γαδαρηνῶν RP

27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ἠπὴντησεν ἄνθρωπος τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια· καὶ χρόνω ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον*, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν.

28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς·

29 παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελεθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο δαλύσειν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους.

30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· Λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ* εἰς αὐτόν.

31 καὶ παρεκάλουν αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονός* ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὔρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν.

36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς.

37 καὶ ἠρώτησεν αὐτόν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γερασηνῶν* ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν.

38 ἐδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτόν λέγων·

39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοὶ ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτόν ὁ ὄχλος, ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

41 καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ὃνομα Ἰαίρος, καὶ οὗτος ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτόν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ,

42 ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἑτῶν δώδεκα καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκεν.

Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἑτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὄλον τὸν βίον* οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,

44 προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.

‡ 8:27 ὑπὴντησεν WH NA28] + αὐτῷ Treg RP § 8:27 ἔχων WH NA28] ὅς εἶχεν Treg RP * 8:27 καὶ χρόνω ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον WH Treg NA28] ἐκ χρόνων ἱκανῶν καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο RP † 8:28 Ἰησοῦν WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 8:29 παρήγγελλεν WH Treg] παρήγγειλεν NA28 RP § 8:29 ἐδεσμεύετο WH Treg NA28] ἐδεσμεῖτο RP * 8:29 ὑπὸ Treg NA28 RP] ἀπὸ WH † 8:29 δαιμονίου WH Treg NA28] δαίμονος RP ‡ 8:30 Ἰησοῦς WH NA28] + λέγων Treg RP § 8:30 ὄνομά ἐστιν WH Treg NA28] ἐστιν ὄνομα RP * 8:30 εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ WH NA28] δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν Treg RP † 8:31 παρεκάλουν WH Treg NA28] παρεκάλει RP ‡ 8:32 βοσκομένη WH NA28] βοσκομένων Treg RP § 8:32 παρεκάλεσαν WH Treg NA28] παρεκάλουν RP * 8:34 γεγονός WH Treg NA28] γεγενημένον RP † 8:35 ἐξῆλθεν WH NA28] ἐξεληλύθει Treg RP ‡ 8:36 αὐτοῖς WH Treg NA28] + καὶ RP § 8:37 ἠρώτησεν WH Treg NA28] ἠρώτησαν RP * 8:37 Γερασηνῶν WH Treg NA28] Γαδαρηνῶν RP † 8:37 εἰς WH Treg NA28] + τὸ RP ‡ 8:38 αὐτόν WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 8:39 σοὶ ἐποίησεν WH Treg NA28] ἐποίησεν σοὶ RP * 8:40 Ἐν δὲ WH Treg NA28] Ἐγένετο δὲ ἐν RP † 8:40 ὑποστρέφειν WH NA28] ὑποστρέψαι Treg RP ‡ 8:41 οὗτος WH Treg NA28] αὐτὸς RP § 8:41 τοῦ Treg NA28 RP] - WH * 8:43 ἰατροῖς προσαναλώσασα ὄλον τὸν βίον Treg RP NA28] - WH NIV † 8:43 ἀπ' WH Treg NA28] ὑπ' RP

45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος‡ Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. §

46 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἦψατό μου τις, ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν* ἀπ' ἐμοῦ.

47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἡν αἰτίαν ἦψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν† ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.

48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Ἐθαύμαζομαι ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων § ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι* σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ† Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευσον‡ καὶ σωθήσεται.

51 ἔλθων δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τίνα σὺν αὐτῷ § εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα.

52 ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν· Μὴ κλαίετε, οὐ γὰρ* ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει.

53 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 αὐτὸς δὲ† κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· Ἦ παῖς, ἔγειρε‡

55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.

56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

9

1 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν,

2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενεῖς*,

3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον† μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἄνα‡ δύο χιτῶνας ἔχειν.

4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.

5 καὶ ὅσοι ἂν § μὴ δέχωνται* ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκεῖνης† τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε‡ εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.

6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα § πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινῶν ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη* ἐκ νεκρῶν,

8 ὑπὸ τινῶν δὲ ὅτι Ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις† τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

9 εἶπεν δὲ‡ ὁ § Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗ* ὅς περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά†.

11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ ἀποδεξάμενος‡ αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἰάτο.

‡ 8:45 Πέτρος WH NA28] + καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Treg; + καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ RP § 8:45 ἀποθλίβουσιν WH NA28] + καὶ λέγεις Τίς ὁ ἀψάμενός μου Treg RP * 8:46 ἐξεληλυθυῖαν WH Treg NA28] ἐξεληλυθούσαν RP † 8:47 ἀπήγγειλεν WH Treg NA28] + αὐτῷ RP ‡ 8:48 Ἐθαύμαζομαι WH Treg NA28] Ἐθαύμασε TH Treg NA28 RP § 8:49 λέγων WH NA28] + αὐτῷ Treg RP * 8:49 μηκέτι WH Treg NA28] μὴ RP † 8:50 αὐτῷ WH Treg NA28] + λέγων RP ‡ 8:50 πίστευσον WH Treg NA28] πίστευε RP § 8:51 τίνα σὺν αὐτῷ WH Treg NA28] οὐδένα RP * 8:52 οὐ γὰρ WH Treg NA28] οὐκ RP † 8:54 δὲ WH Treg NA28] + ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ RP ‡ 8:54 ἔγειρε WH Treg NA28] ἔγειρου RP * 9:2 τοὺς ἀσθενεῖς Treg NA28] – WH; τοὺς ἀσθενούντας RP † 9:3 ῥάβδον WH Treg NA28] ῥάβδους RP ‡ 9:3 ἄνα Treg NA28 RP] – WH § 9:5 ἂν WH Treg NA28] ἔάν RP * 9:5 δέχωνται WH Treg NA28] δέξονται RP † 9:5 ἐκεῖνης WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 9:5 ἀποτινάσσετε WH NA28] ἀποτινάξατε Treg RP § 9:7 γινόμενα WH Treg NA28] + ὑπ' αὐτοῦ RP * 9:7 ἠγέρθη WH Treg NA28] ἐγήγερται RP † 9:8 τις WH Treg NA28] εἷς RP ‡ 9:9 εἶπεν δὲ WH Treg NA28] Καὶ εἶπεν RP § 9:9 ὁ WH RP] – Treg NA28 * 9:9 οὗ WH NA28] + ἐγὼ Treg RP † 9:10 πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά WH Treg NA28] τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδάν RP ‡ 9:11 ἀποδεξάμενος WH Treg NA28] δεξάμενος RP

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπαν αὐτῷ· Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες § εἰς τὰς κύκλω κώμας καὶ* ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.

13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν†. οἱ δὲ εἶπαν· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε‡ καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.

14 ἦσαν γὰρ ὡσεὶ § ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἄνα πεντήκοντα.

15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ ἑκάτεκλιναν* ἅπαντας.

16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἑκαστῷ τῷ ὄχλῳ.

17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινι δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν‡ εἶναι;

19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

20 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς § εἶπεν· Τὸν χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν* τοῦτο,

22 εἰπὼν ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἔγερθῆναι†

23 Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.‡ §

24 ὃς γὰρ ἂν* θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.

25 τί γὰρ ὠφελείται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς;

26 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

27 λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ† ἑστηκότων‡ οἱ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ καὶ § παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστράπτων.

30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας,

31 οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνῷ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ* Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηναὶς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεὶ καὶ μίαν Ἡλίᾳ, μὴ εἰδῶς ὃ λέγει.

§ 9:12 πορευθέντες WH Treg NA28] ἀπελθόντες RP * 9:12 καὶ WH NA28] + τοὺς Treg RP † 9:13 ὑμεῖς φαγεῖν Treg NA28 RP] φαγεῖν ὑμεῖς WH ‡ 9:13 ἄρτοι πέντε WH NA28] πέντε ἄρτοι Treg RP § 9:14 ὡσεὶ WH Treg NA28] - RP * 9:15 κατέκλιναν WH Treg NA28] ἀνέκλιναν RP † 9:16 παραθεῖναι WH Treg NA28] παρατιθέναι RP ‡ 9:18 οἱ ὄχλοι λέγουσιν WH Treg] λέγουσιν οἱ ὄχλοι NA28 RP § 9:20 Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς WH Treg NA28] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος RP * 9:21 λέγειν WH Treg NA28] εἰπεῖν RP † 9:22 ἐγερθῆναι WH Treg NA28] ἀναστῆναι RP ‡ 9:23 ἔρχεσθαι ἀρνησάσθω WH Treg NA28] ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω RP § 9:23 καθ' ἡμέραν WH Treg NA28] - RP * 9:24 ἂν WH Treg NA28] ἐὰν RP † 9:27 αὐτοῦ WH Treg NA28] ὧδε RP ‡ 9:27 ἑστηκότων WH NA28] ἐστῶτων Treg RP § 9:28 καὶ Treg NA28 RP] - WH * 9:33 ὁ WH Treg NA28] - RP

34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἔπεσκίαζεν†αυτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτούς‡ εἰς τὴν νεφέλην.

35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἑκκελεγμένος§ αὐτοῦ ἀκούετε.

36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν ἑυρέθη*Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ εἰσέγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

37 Ἐγένετο ἑδὲ†τῆ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήνητησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἔβόησεν‡λέγων· Διδάσκαλε, δέομαί σου ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοί ἐστιν§,

39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κρᾶζει, καὶ σπαράσσει αὐτόν μετὰ ἀφροῦ καὶ ἡμόγισ*ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντριβὸν αὐτόν·

40 καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου†.

42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτόν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

43 ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.‡

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἔποιε εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·

44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους, ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτόν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν.

47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς§τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενος ἑταῖριον*ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ,

48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὁς ἂν†δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται, καὶ ὃς ἂν‡ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτός ἐστιν§μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ*Ἰωάννης εἶπεν· Ἐπιστάτα, εἶδομέν τινα ἐν†τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἑκωλύομεν‡αὐτόν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.

50 εἶπεν δὲ§ πρὸς αὐτόν ὁ*Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε, ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν† ἐστιν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον‡ἔστήρισεν§τοῦ πορευέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ,

52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαριτῶν, ὡς*ἑτοιμάσαι αὐτῷ·

53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.

54 ἰδόντες δὲ οἱ ἑταῖροι†Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· Κύριε, θέλεις εἰπῶμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι ἑαυτούς‡

† 9:34 ἐπεσκίαζεν WH Treg NA28] ἐπεσκίασεν RP ‡ 9:34 εἰσελθεῖν αὐτούς WH Treg NA28] ἐκείνους εἰσελθεῖν RP § 9:35 ἐκκελεγμένος WH Treg NA28] ἀγαπητός RP * 9:36 εὑρέθη WH Treg NA28] + ὁ RP † 9:37 δὲ WH NA28] + ἐν Treg RP ‡ 9:38 ἐβόησεν WH Treg NA28] ἀνεβόησεν RP § 9:38 μοί ἐστιν WH Treg NA28] ἐστίν μοι RP * 9:39 μόγισ Treg NA28 RP] μόλις WH † 9:41 ὧδε τὸν υἱόν σου WH Treg NA28] τὸν υἱόν σου ὧδε RP ‡ 9:43 ἐποίηι WH Treg NA28] ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς RP § 9:47 εἰδὼς WH NA28] ἰδὼν Treg RP * 9:47 παιδίον WH Treg NA28] παιδίου RP † 9:48 ἂν WH] ἐὰν Treg NA28 RP ‡ 9:48 ἂν WH NA28] ἐὰν Treg RP § 9:48 ἐστιν WH Treg NA28] ἔσται RP * 9:49 δὲ WH Treg NA28] + ὁ RP † 9:49 ἐν WH Treg NA28] ἐπὶ RP ‡ 9:49 ἐκωλύομεν WH NA28] ἐκωλύσαμεν Treg RP § 9:50 εἶπεν δὲ WH Treg NA28] Καὶ εἶπεν RP * 9:50 ὁ Treg NA28 RP] – WH † 9:50 ὑμῶν ... ὑμῶν WH Treg NA28] ἡμῶν ... ἡμῶν RP ‡ 9:51 πρόσωπον WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP § 9:51 ἐστήρισεν WH Treg NA28] ἐστήριξεν RP * 9:52 ὡς WH NA28] ὥστε Treg RP † 9:54 ἑταῖροι WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP ‡ 9:54 αὐτούς WH Treg NA28] + ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησεν RP

55 στραφείς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς §

56 καὶ* ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ† πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν† ἀπέρχῃ §

58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει.

59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· Κύριε* ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον† θάψαι τὸν πατέρα μου.

60 εἶπεν δὲ αὐτῷ‡ Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

61 εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.

62 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς §· Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα* ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ† τοῦ θεοῦ.

10

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ* ἑτέρους ἑβδομήκοντα δύο† καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο δύο‡ πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.

2 ἔλεγεν δὲ § πρὸς αὐτούς· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλη* εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

3 ὑπάγετε· ἴδου† ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.

4 μὴ‡ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα, καὶ μηδὲνα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.

5 εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν § πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.

6 καὶ ἂν ἡ ἐκεῖ* υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτόν ἢ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.

7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν, ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ† μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν,

9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἦγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε‡ καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἶπατε·

11 Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας § ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἡγγικεν* ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

12 λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

13 Οὐαὶ σοι, Χοραζίν· οὐαὶ σοι, Βηθσαϊδᾶ· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν† αἱ δυνάμεις αἰ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι‡ μετενόησαν.

14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν.

§ 9:55 αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ οἰδατε οἴου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς RP * 9:56 καὶ WH Treg NA28] ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ RP † 9:57 Καὶ WH Treg NA28] Ἐγένετο δὲ RP ‡ 9:57 ἂν WH Treg NA28] ἂν RP § 9:57 ἀπέρχῃ WH Treg NA28] + κύριε RP * 9:59 Κύριε Treg NA28 RP] – WH † 9:59 ἀπελθόντι πρῶτον NA28 RP] πρῶτον ἀπελθόντι WH Treg ‡ 9:60 αὐτῷ WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 9:62 ὁ Ἰησοῦς NIV] πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς WH NA28; ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν Treg RP * 9:62 χεῖρα WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP † 9:62 τῇ βασιλείᾳ WH Treg NA28] εἰς τὴν βασιλείαν RP * 10:1 καὶ Treg RP] – WH NA28 † 10:1 [δύο WH NA28] – Treg RP ‡ 10:1 [δύο WH NA28] – Treg RP § 10:2 δὲ WH Treg NA28] οὖν RP * 10:2 ἐργάτας ἐκβάλη WH Treg NA28] ἐκβάλη ἐργάτας RP † 10:3 ἴδου WH Treg NA28] + ἐγὼ RP ‡ 10:4 μὴ WH Treg NA28] μὴ δὲ RP § 10:5 εἰσέλθητε οἰκίαν WH Treg NA28] οἰκίαν εἰσέρχησθε RP * 10:6 ἡ ἐκεῖ Treg RP] ἐκεῖ ἢ WH NA28 † 10:7 αὐτοῦ WH Treg NA28] + ἐστίν RP ‡ 10:10 εἰσέλθητε WH Treg NA28] εἰσέρχησθε RP § 10:11 εἰς τοὺς πόδας WH Treg NA28] – RP * 10:11 ἡγγικεν WH Treg NA28] + ἐφ' ὑμᾶς RP † 10:13 ἐγενήθησαν WH Treg NA28] ἐγένοντο RP ‡ 10:13 καθήμενοι WH Treg NA28] καθήμενοι RP

- 15 καὶ σύ, Καφαρναούμ, 'μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ§; ἕως τῆς ἄδοι καταβιβασθήσῃ†
- 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
- 17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα δύο μετὰ χαρᾶς λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
- 18 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.
- 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ*
- 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
- 21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ§ καὶ εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαι σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐὺδοκία ἐγένετο* ἔμπροσθέν σου.
- 22 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
- 23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε.
- 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.
- 25 Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν § λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
- 26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;
- 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ† σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ§ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
- 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήσῃ.
- 29 Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦσαι* ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστὶν μου πλησίον;
- 30 ὑπολαβὼν δὲ† ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ†
- 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν·
- 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης§ κατὰ τὸν τόπον ἔλθων καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.
- 33 Σαμαρίτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν* ἐσπλαγχνίσθη,
- 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
- 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον† ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν§ Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι.
- 36 τίς* τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστές;
- 37 ὁ δὲ† εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως.

§ 10:15 μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ WH Treg NA28] ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα RP * 10:15 τοῦ WH Treg NA28] - RP † 10:15 καταβιβασθήσῃ Treg RP] καταβήσῃ WH NA28 ‡ 10:17 δύο WH NA28] - Treg RP § 10:19 δέδωκα WH Treg NA28] δίδωμι RP * 10:19 ἀδικήσῃ NA28 RP] ἀδικήσει WH Treg † 10:20 ἐγγέγραπται WH Treg NA28] ἐγράφη RP ‡ 10:21 τῷ WH Treg RP] ἐν τῷ NA28 § 10:21 τῷ ἀγίῳ WH Treg NA28] ὁ Ἰησοῦς RP * 10:21 εὺδοκία ἐγένετο WH Treg NA28] ἐγένετο εὺδοκία RP † 10:22 πάντα WH Treg NA28] Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν πάντα RP ‡ 10:22 ἐὰν NA28 RP] ἂν WH Treg § 10:25 αὐτὸν WH NA28] + καὶ Treg RP * 10:27 τῆς Treg NA28 RP] - WH † 10:27 ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ WH Treg NA28] ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς RP ‡ 10:27 ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ WH Treg NA28] ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος RP § 10:27 ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ WH Treg NA28] ἐξ ὅλης τῆς διανοίας RP * 10:29 δικαιοῦσαι WH Treg NA28] δικαιοῦν RP † 10:30 δὲ RP] - WH Treg NA28 ‡ 10:30 ἡμιθανῆ WH Treg NA28] + τυγχάνοντα RP § 10:32 Λευίτης WH Treg] + γενόμενος NA28 RP * 10:33 ἰδὼν WH NA28] + αὐτὸν Treg RP † 10:35 αὔριον WH Treg NA28] + ἐξελαθὼν RP ‡ 10:35 δύο δηνάρια ἔδωκεν WH Treg RP] ἔδωκεν δύο δηνάρια NA28 § 10:35 εἶπεν WH Treg NA28] + αὐτῷ RP * 10:36 τίς WH NA28] + οὖν Treg RP † 10:37 δὲ WH Treg NA28] οὖν RP

38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνή δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν*

39 καὶ τῆδε ἦν ἀδελφή καλουμένη Μαριάμ† ἢ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ᾤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ.

40 ἢ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλήν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλειπεν* διακονεῖν; εἰπέ τοῦν αὐτῆ ἵνα μοι συναντιλάβηται.

41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῆ ὁ κύριος‡ Μαρία Μαρία, μεριμνᾷς καὶ θορυβάζῃ σπερὶ πολλά,

42 ὀλίγων δὲ ἐστὶν χρεία ἢ ἐνός*. Μαριάμ γὰρ† τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο ἥτις οὐκ ἀφαιρεθῆσεται αὐτῆς‡

11

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδασκεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ὄταν προσεύχησθε, λέγετε· Πάτερ* ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου† ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·

3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν·

4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν‡

5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἶπη αὐτῷ· Φίλε, χρήσόν μοι τρεῖς ἄρτους,

6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·

7 κάκεινος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη· Μὴ μοι κόπους παρέχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι.

8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ*, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων† χρήζει.

9 Καγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν·

10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς Σιχθύν, καὶ* ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσῃ†;

12 ἢ καὶ αἰτήσῃ ὄφιν, ἐπιδώσῃ αὐτῷ σκορπίον;

13 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον* κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι·

15 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Ἐν Βεελζεβούλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια·

‡ 10:38 Ἐν δὲ WH Treg NA28] Ἐγένετο δὲ ἐν RP § 10:38 αὐτοὺς WH NA28] + καὶ Treg RP * 10:38 αὐτὸν NA28] αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν WH; αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς Treg RP † 10:39 Μαριάμ WH NA28] Μαρία Treg RP ‡ 10:39 παρακαθεσθεῖσα πρὸς WH Treg NA28] παρακαθίσασα παρὰ RP § 10:39 Ἰησοῦ RP] κυρίου WH Treg NA28 * 10:40 κατέλειπεν WH Treg RP] κατέλιπεν NA28 † 10:40 εἰπέ Treg NA28 RP] εἶπὸν WH ‡ 10:41 κύριος WH NA28] Ἰησοῦς Treg RP § 10:41 θορυβάζῃ WH Treg NA28] τυρβάζῃ RP * 10:42 ὀλίγων δὲ ἐστὶν χρεία ἢ ἐνός WH] ἐνός δὲ ἐστὶν χρεία Treg RP NA28 † 10:42 Μαριάμ γὰρ WH NA28] Μαρία δὲ Treg RP ‡ 10:42 αὐτῆς WH NA28] ἀπ' αὐτῆς Treg RP * 11:2 Πάτερ WH Treg NA28] + ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς RP † 11:2 σου WH Treg NA28] + Γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς RP ‡ 11:4 πειρασμόν WH Treg NA28] + ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ RP § 11:6 μου WH Treg NA28] - RP * 11:8 φίλον αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ φίλον RP † 11:8 ὅσων WH Treg NA28] ὅσον RP ‡ 11:11 ἐξ WH Treg NA28] - RP § 11:11 υἱὸς WH NA28] + ἄρτον μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ ἢ καὶ Treg RP * 11:11 καὶ NA28] μὴ WH Treg RP † 11:11 αὐτῷ ἐπιδώσει WH Treg NA28] ἐπιδώσει αὐτῷ RP ‡ 11:12 αἰτήσῃ WH Treg NA28] ἐὰν αἰτήσῃ RP § 11:12 ἐπιδώσει WH NA28] μὴ ἐπιδώσει Treg RP * 11:14 δαιμόνιον WH] + καὶ αὐτὸ ἦν Treg NA28 RP † 11:15 τῷ WH Treg NA28] - RP

16 ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ‡.

17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.

18 εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.

19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ § ἔσονται.

20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ* ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

21 ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·

22 ἐπὶ ἂν ὁ ἰσχυρότερος ἑαυτοῦ‡ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἣ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.

23 ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.

24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὐρίσκον § λέγει· Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον·

25 καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει* σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.

26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπτά†, καὶ εἰσελθόντα‡ κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.

27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασα τις ἄφωνην γυνή § ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας·

28 αὐτὸς δὲ εἶπεν· Μακαριοὶ οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες †

29 τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν· Ἡ γενεὰ‡ αὕτη γενεὰ πονηρὰ ἐστίν· σημεῖον § ζητεῖ § καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ*·

30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς † τοῖς Νινευίταις σημεῖον‡, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὤδε.

32 ἄνδρες Ἰωνᾶ § ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινουσὶν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὤδε.

33 Οὐδεὶς* λύχνον ἄψας εἰς κρύπτῃν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μῶδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος † βλέπωσιν.

34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστίν ὁ ὀφθαλμὸς σου‡ ὅταν § ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἐστίν· ἐπὶ δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.

35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν.

36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος τι* σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζη σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἔρωτᾷ † αὐτὸν Φαρισαῖος‡ ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.

‡ 11:16 ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ WH Treg NA28] παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ RP § 11:19 αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ WH NA28] αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν Treg; κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ RP * 11:20 θεοῦ RP] + ἐγὼ WH Treg NA28 † 11:22 δὲ WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ 11:22 αὐτοῦ WH Treg RP NA28] - NIV § 11:24 εὐρίσκον Treg RP] + τότε WH NA28 * 11:25 εὐρίσκει Treg NA28 RP] + σχολάζοντα WH † 11:26 ἕτερα ... ἑαυτοῦ ἐπτά WH Treg NA28] ἐπτά ἕτερα ... ἑαυτοῦ RP ‡ 11:26 εἰσελθόντα WH Treg NA28] ἐλθόντα RP § 11:27 φωνὴν γυνή WH NA28] γυνή φωνήν Treg RP * 11:28 Μενοῦν WH Treg NA28] Μενοῦνγε RP † 11:28 φυλάσσοντες WH Treg NA28] + αὐτόν RP ‡ 11:29 γενεὰ WH Treg NA28] - RP § 11:29 ζητεῖ WH Treg NA28] ἐπιζητεῖ RP * 11:29 Ἰωνᾶ WH Treg NA28] + τοῦ προφήτου RP † 11:30 Ἰωνᾶς Treg NA28 RP] ὁ Ἰωνᾶς WH ‡ 11:30 τοῖς Νινευίταις σημεῖον WH Treg NA28] σημεῖον τοῖς Νινευίταις RP § 11:32 Νινευῖται WH Treg NA28] Νινευῖ RP * 11:33 Οὐδεὶς WH Treg NA28] + δὲ RP † 11:33 φέγγος RP] φῶς WH Treg NA28 ‡ 11:34 σου WH Treg NA28] - RP § 11:34 ὅταν WH Treg NA28] + οὖν RP * 11:36 μέρος τι WH Treg NA28] τι μέρος RP † 11:37 ἐρωτᾷ WH Treg NA28] ἠρωτᾷ RP ‡ 11:37 Φαρισαῖος WH Treg NA28] + τις RP

38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.

39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἕξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἕσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας.

40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἕξωθεν καὶ τὸ ἕσωθεν ἐποίησεν;

41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν.

42 Ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἴδὲ δεῖ ποιῆσαι κάκεῖνα μὴ παρεῖναι*

43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἄσπασμους ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

44 οὐαὶ ὑμῖν† ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

45 Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

46 ὁ δὲ εἶπεν· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψάυετε τοῖς φορτίοις.

47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.

48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε*

49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· Ἀποστελῶ εἰς αὐτούς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ διώξουσιν†

50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκκεχυμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,

51 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 Κάκεῖθεν ἐξεληθόντος αὐτοῦ* ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,

54 ἐνεδρεύοντες αὐτὸν† θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ‡

12

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις, τῶν Φαρισαίων*.

2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται.

3 ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐς ἐλάλησατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.

4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι.

5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν† ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε.

§ 11:42 δὲ WH Treg NA28] - RP * 11:42 παρεῖναι WH Treg NA28] ἀφιέναι RP † 11:44 ὑμῖν WH Treg NA28] + γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί RP ‡ 11:44 οἱ WH Treg NA28] - RP § 11:48 μάρτυρές ἐστε WH Treg NA28] μάρτυρεῖτε RP * 11:48 οἰκοδομεῖτε WH Treg NA28] + αὐτῶν τὰ μνημεῖα RP † 11:49 διώξουσιν WH Treg NA28] ἐκδιώξουσιν Treg RP ‡ 11:51 ἀπὸ WH Treg NA28] + τοῦ NIV RP § 11:51 ἕως WH Treg NA28] + τοῦ NIV RP * 11:53 Κάκεῖθεν ἐξεληθόντος αὐτοῦ WH Treg NA28] λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς RP † 11:54 αὐτὸν WH NA28] + ζητοῦντες Treg RP ‡ 11:54 αὐτοῦ WH NA28] + ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ Treg RP * 12:1 ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις τῶν Φαρισαίων WH NA28] τῶν Φαρισαίων ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις Treg RP † 12:5 ἔχοντα ἐξουσίαν WH Treg NA28] ἐξουσίαν ἔχοντα RP

6 οὐχὶ πέντε στρουθία ἠπλωῦνται ἀσσοῦ δύο; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλεησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται· μὴ φοβεῖσθε πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.

8 Λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ* ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ.

9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ.

10 καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.

11 ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἶπητε·

12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπεν δὲ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ*. Διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;

15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἔστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ*

16 εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς λέγων· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.

17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου;

18 καὶ εἶπεν· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὸν σῖτον καὶ τὰ ἀγαθὰ μου,

19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· Ἄφρων ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίني ἔσται;

21 οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε.

23 ἢ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.

24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν.

25 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν;

26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;

27 κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.

28 εἰ δὲ ἐν ἄγρῳ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέξει πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι.

‡ 12:6 πλωῦνται WH Treg NA28] πωλεῖται RP § 12:7 μὴ WH Treg NA28] + οὖν RP * 12:8 ὁμολογήση Treg NA28 RP] ὁμολογήσει WH † 12:11 εἰσφέρωσιν WH Treg NA28] προσφέρωσιν RP ‡ 12:11 μεριμνήσητε WH Treg NA28] μεριμνᾶτε RP § 12:11 ἢ τί WH Treg RP NA28] - NIV * 12:13 ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ WH NA28] αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου Treg RP † 12:14 κριτὴν WH Treg NA28] δικαστὴν RP ‡ 12:15 πάσης WH Treg NA28] τῆς RP § 12:15 αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτῷ RP * 12:15 αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτοῦ RP † 12:17 ἑαυτῷ Treg NA28 RP] αὐτῷ WH ‡ 12:18 τὸν σῖτον WH Treg NA28] τὰ γενήματά μου RP § 12:20 Ἄφρων WH Treg NA28] Ἄφρον RP * 12:20 ἀπαιτοῦσιν NA28 RP] αἰτοῦσιν WH Treg † 12:21 ἑαυτῷ Treg NA28 RP] αὐτῷ WH ‡ 12:22 λέγω ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῖν λέγω RP § 12:22 ψυχῇ WH Treg NA28] + ὑμῶν RP * 12:22 σώματι Treg NA28 RP] + ὑμῶν WH † 12:23 γὰρ WH Treg NA28] - RP ‡ 12:25 ἐπὶ ... αὐτοῦ προσθεῖναι WH NA28] προσθεῖναι ἐπὶ ... αὐτοῦ Treg RP § 12:25 πῆχυν WH NA28] + ἕνα Treg NIV RP * 12:26 οὐδὲ WH Treg NA28] οὐτὲ RP † 12:28 ἐν ἄγρῳ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον WH NA28] τὸν χόρτον σήμερον ἐν τῷ ἄγρῳ ὄντα Treg; τὸν χόρτον ἐν τῷ ἄγρῳ σήμερον ὄντα RP ‡ 12:28 ἀμφιέξει WH Treg NA28] ἀμφιένυσιν RP

- 29 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μὴ ζητεῖτε τί φάγητε ἢ πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε,
 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν* ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων.
 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ† καὶ ταῦτα‡ προστεθήσεται ὑμῖν.
 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.
 33 πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει·
 34 ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.
 35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀφθαλμοὶ περιεζωσμένοι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι,
 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοιξώσιν αὐτῶ.
 37 μακάριοι οἱ δούλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.
 38 ἢ κὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ κὰν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὐρὴ οὕτως, μακάριοι εἰσὶν* ἐκεῖνοι.
 39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, οὐκ ἂν† ἀφῆκεν διορυχθῆναι‡ τὸν οἶκον αὐτοῦ.
 40 καὶ ὑμεῖς ὁμοιωθήσεσθε ἑτοιμοί, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
 41 Εἶπεν γὰρ δὲ* ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας;
 42 καὶ εἶπεν† ὁ κύριος· Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος, ὃς φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;
 43 μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως·
 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
 45 ἂν δὲ εἶπῃ ὁ δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι,
 46 ἢ ξεῖ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.
 47 ἐκεῖνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ* καὶ μὴ ἐτοιμάσας ἢ† ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς·
 48 ὁ δὲ μὴ γνοὺς ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ὃ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ὃ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.
 49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη;
 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου στελεσθῆ.
 51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῆ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμὸν.
 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ* διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν,
 53 διαμερισθήσονται† πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρᾳ‡ καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρᾳ*, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν†

§ 12:29 καὶ WH Treg NA28] ἢ RP * 12:30 ἐπιζητοῦσιν WH Treg NA28] ἐπιζητεῖ RP † 12:31 αὐτοῦ WH Treg NA28] τοῦ θεοῦ RP ‡ 12:31 ταῦτα WH Treg NA28] + πάντα RP § 12:38 κὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ κὰν WH Treg NA28] καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ καὶ RP * 12:38 εἰσὶν WH NA28] + οἱ δούλοι Treg RP † 12:39 οὐκ ἂν NA28] ἐγγηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν RP ‡ 12:39 διορυχθῆναι WH NA28] διορυγῆναι Treg RP § 12:40 ὑμεῖς WH Treg NA28] + οὖν RP * 12:41 δὲ WH Treg NA28] + αὐτῷ RP † 12:42 καὶ εἶπεν WH Treg NA28] Εἶπεν δὲ RP ‡ 12:42 ὁ WH Treg NA28] καὶ RP § 12:42 τὸ WH NA28 RP] - Treg * 12:47 αὐτοῦ WH Treg NA28] ἑαυτοῦ RP † 12:47 ἢ WH NA28] μηδὲ Treg RP ‡ 12:49 ἐπὶ WH Treg NA28] εἰς RP § 12:50 ὅτου WH Treg NA28] οὗ RP * 12:52 ἐνὶ οἴκῳ WH Treg NA28] οἴκῳ ἐνὶ RP † 12:53 διαμερισθήσονται WH Treg NA28] Διαμερισθήσεται RP ‡ 12:53 ἐπὶ WH Treg RP] + τὴν NA28 § 12:53 θυγατέρα WH Treg NA28] θυγατρί RP * 12:53 τὴν μητέρα WH Treg NA28] μητρί RP † 12:53 πενθεράν WH Treg NA28] + αὐτῆς RP

54 Ἐλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· Ὅταν ἴδῃτε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ Σδυμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι Ὅμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως·

55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.

56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν;

57 Τί δὲ καὶ ἄφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;

58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει στῶν πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακὴν.

59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως 'καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῶς.

13

1 Παρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν;

3 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὁμοίως ἀπολεισθε.

4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτὼ Σέφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ;

5 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθε.

6 Ἐλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν. Συκὴν εἶχεν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὔρεν.

7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἴδου τρία ἔτη ἄφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὗρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;

8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν καὶ βάλω κόπρια·

9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον— εἰ δὲ μήγε, ἔκκοψεις αὐτήν.*

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι.

11 καὶ ἰδὼν γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτὼ καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

12 ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου,

13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν.

14 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;

‡ 12:54 ἴδῃτε WH Treg] + τὴν NA28 RP § 12:54 ἐπὶ WH NA28] ἀπὸ Treg RP * 12:54 ὅτι WH Treg NA28] - RP † 12:56 δὲ καιρὸν Treg RP] καιρὸν δὲ WH NA28 ‡ 12:56 οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν WH Treg NA28] οὐ δοκιμάζετε RP § 12:58 παραδώσει WH Treg NA28] παραδῶ RP * 12:58 βαλεῖ WH Treg NA28] βάλῃ RP † 12:59 καὶ τὸ WH Treg NA28] οὐ καὶ τὸν RP * 13:2 ἀποκριθεὶς WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP † 13:2 ταῦτα WH Treg NA28] τοιαῦτα RP ‡ 13:3 ὁμοίως WH Treg NA28] ὡσαύτως RP § 13:4 δεκαοκτὼ WH NA28] δέκα καὶ ὀκτὼ RP Treg * 13:4 αὐτοὶ WH Treg NA28] οὗτοι RP † 13:4 τοὺς WH Treg NA28] - RP ‡ 13:4 κατοικοῦντας WH Treg NA28] + ἐν RP § 13:5 μετανοῆτε NA28 RP] μετανοήσητε WH Treg * 13:5 ὡσαύτως WH Treg NA28] ὁμοίως RP † 13:6 πεφυτευμένην ἐν ... αὐτοῦ WH Treg NA28] ἐν ... αὐτοῦ πεφυτευμένην RP ‡ 13:7 ἄφ' οὗ WH Treg NA28] - RP § 13:7 ἔκκοψον WH Treg NIV RP] + οὖν NA28 * 13:9 εἰς τὸ μέλλον — εἰ δὲ μήγε, WH Treg NA28] εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον RP † 13:11 γυνὴ WH Treg NA28] + ἦν RP ‡ 13:11 δεκαοκτὼ WH NA28] δέκα καὶ ὀκτὼ RP Treg § 13:14 ὅτι WH NA28] - Treg RP * 13:14 αὐταῖς WH Treg NA28] ταύταις RP † 13:15 δὲ WH Treg NA28] οὖν RP ‡ 13:15 ἀπαγαγὼν Treg NA28 RP] ἀπάγων WH

16 ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραάμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

17 καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;

19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἠῤῥησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον* καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 Καὶ πάλιν εἶπεν· Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ;

21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα

23 εἶπεν δέ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·

24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας* ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν,

25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἕξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· Κύριε ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

26 τότε ἄρξεσθε λέγειν· Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας·

27 καὶ ἐρεῖ λέγων ὑμῖν· Οὐκ οἶδα πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, πάντες ἐργάται ἀδικίας.

28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἕξω.

29 καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ· Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.

32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἴδου ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ* σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.

33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἕξω Ἱερουσαλήμ.

34 Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν— ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσοῖαν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε.

35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν λέγω δὲ ὑμῖν οὐ μὴ ἴδητέ με* ἕως ἡξίει ὅτε εἶπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

14

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔλθειν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.

2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· Ἔξεστιν* τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὐ;

§ 13:18 οὖν WH Treg NA28] δέ RP * 13:19 δένδρον WH NA28] + μέγα Treg RP † 13:20 Καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 13:21 ἔκρυψεν WH Treg] ἐνέκρυψεν NA28 RP § 13:22 Ἱεροσόλυμα WH NA28] Ἱερουσαλήμ Treg RP * 13:24 θύρας WH Treg NA28] πόλης RP † 13:25 Κύριε WH Treg NA28] + κύριε RP ‡ 13:27 λέγων WH NA28] λέγω Treg RP § 13:27 οἶδα WH Treg] + ὑμᾶς NA28 RP * 13:27 ἐργάται WH Treg NA28] οἱ ἐργάται τῆς RP † 13:28 ὄψησθε WH NA28 RP] ὄψεσθε Treg ‡ 13:29 ἀπὸ WH Treg NA28] - RP § 13:31 ὥρα WH NA28] ἡμέρα Treg RP * 13:32 ἀποτελῶ WH Treg NA28] ἐπιτελῶ RP † 13:35 ὑμῶν WH Treg NA28] + ἔρημος NIV RP ‡ 13:35 δὲ WH Treg RP NA28] - NIV § 13:35 ὑμῖν WH Treg NA28] + ὅτι RP * 13:35 ἴδητέ με WH Treg NA28] με ἴδητε RP † 13:35 ἡξίει ὅτε Treg NA28] - WH NIV; ἂν ἡξίει ὅτε RP * 14:3 Ἔξεστιν WH Treg NA28] εἰ ἔξεστιν RP † 14:3 θεραπεῦσαι ἢ οὐ WH Treg NA28] θεραπεύειν RP

4 οἱ δὲ ἠσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν.

5 †καὶ‡πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἴπεσεῖται§ καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἔν* ἡμέρα τοῦ σαββάτου;

6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἄνταποκριθῆναι†πρὸς ταῦτα.

7 Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς·

8 Ὅταν κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ

9 καὶ ἔλθῶν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

10 ἀλλ' ὅταν κληθῆς πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε ἔρεῖ‡σοι· Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων§τῶν συνανακειμένων σοι.

11 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

12 Ἐλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκώτι αὐτόν· Ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίου, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε* καὶ γένηται ἄνταπόδομά σοι†.

13 ἀλλ' ὅταν ἴδοις ποιῆς‡, κάλει πτωχοὺς, ἀναπεῖρους, χωλοὺς, τυφλοὺς·

14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι, ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος ὅστις§φάγεται ἄρτον* ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπός τις ἔποιε†δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλοὺς,

17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἔστιν‡

18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι§. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἄγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκη ἐξελθῶν* ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.

19 καὶ ἕτερος εἶπεν· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.

20 καὶ ἕτερος εἶπεν· Γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

21 καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος†ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπεῖρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς‡ εἰσάγαγε ὧδε.

22 καὶ εἶπεν ὁ δούλος· Κύριε, γέγονεν ὁ§ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν.

23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον· Ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος*.

24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου†

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς·

‡ 14:5 καὶ WH Treg NA28] + ἀποκριθεὶς RP § 14:5 πεσεῖται WH Treg NA28] ἐμπεσεῖται RP * 14:5 ἐν WH NA28] ἐν τῇ RP; τῇ Treg † 14:6 ἀνταποκριθῆναι WH Treg NA28] + αὐτῷ RP ‡ 14:10 ἐρεῖ WH Treg NA28] εἶπῃ RP § 14:10 πάντων WH Treg NA28] - RP * 14:12 ἀντικαλέσωσίν σε WH Treg NA28] σε ἀντικαλέσωσιν RP † 14:12 ἀνταπόδομά σοι WH Treg NA28] σοι ἀνταπόδομα RP ‡ 14:13 δοχὴν ποιῆς WH NA28] ποιῆς δοχὴν Treg RP § 14:15 ὅστις WH Treg NA28] ὅς RP * 14:15 ἄρτον WH Treg NA28] ἄριστον NIV RP † 14:16 ἐποίηι WH Treg NA28] ἐποίησεν RP ‡ 14:17 ἐστίν WH NA28] + πάντα Treg RP § 14:18 πάντες παραιτεῖσθαι WH Treg NA28] παραιτεῖσθαι πάντες RP * 14:18 ἐξελθῶν WH Treg NA28] ἐξελθεῖν καὶ RP † 14:21 δούλος WH Treg NA28] + ἐκείνος RP ‡ 14:21 τυφλοὺς καὶ χωλοὺς WH Treg NA28] χωλοὺς καὶ τυφλοὺς RP § 14:22 ὃ WH Treg NA28] ὡς RP * 14:23 μου ὁ οἶκος WH Treg NA28] ὁ οἶκος μου RP † 14:24 δείπνου WH Treg NA28] + Πολλοὶ γὰρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ RP

26 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ[‡] καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι ἑ[§] καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ^{*}, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητῆς[†].

27 Ὅστις[‡] οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ[§] καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής.

28 τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν^{*} θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει[†] εἰς ἀπαρτισμόν;

29 ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίξουσιν[‡]

30 λέγοντες ὅτι Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.

31 ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν[§] εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέσεται^{*} εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι[†] τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;

32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω[‡] ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ ἑ[§] πρὸς εἰρήνην.

33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναι μου^{*} μαθητής.

34 Καλὸν ἔστιν[†] τὸ ἄλλας· ἐὰν δὲ ἑ[‡] καὶ[‡] τὸ ἄλλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;

35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἕξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

15

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες^{*} πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ.

2 καὶ διεγόγγυζον οἱ ἑ[†] Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς,

3 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων·

4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἑ[‡] ἀπολέσας[‡] ἐξ αὐτῶν ἑ[§] οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἑννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὗρη αὐτό;

5 καὶ εὗρων ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ^{*} χαίρων,

6 καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· Συγχαρήτέ μοι ὅτι εὔρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.

7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται[†] ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἑννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσιν μετανοίας.

8 Ἦ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ἑ[‡] εὗρη;

9 καὶ εὗρουσα ἑ[§] συγκαλεῖ[§] τὰς φίλας ἑ^{*} γείτονας λέγουσα· Συγχαρήτέ μοι ὅτι εὔρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.

10 οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ[†] ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 Εἶπεν δὲ ὁ ἄνθρωπος τις εἶχεν δύο υἱούς.

‡ 14:26 ἑαυτοῦ WH NA28] αὐτοῦ Treg RP § 14:26 τε WH Treg NA28] δέ RP * 14:26 ψυχὴν ἑαυτοῦ WH NA28] ἑαυτοῦ ψυχὴν Treg RP † 14:26 εἶναι μου μαθητῆς WH Treg NA28] μου μαθητῆς εἶναι RP ‡ 14:27 ὅστις WH NA28] καὶ ὅστις Treg NIV RP § 14:27 ἑαυτοῦ WH NA28] αὐτοῦ Treg; αὐτοῦ RP * 14:28 ὑμῶν WH Treg NA28] + ὁ RP † 14:28 ἔχει WH Treg NA28] + τὰ RP ‡ 14:29 αὐτῷ ἐμπαίξουσιν WH Treg NA28] ἐμπαίξουσιν αὐτῷ RP § 14:31 ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν WH Treg NA28] συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασιλεῖ RP * 14:31 βουλευέσεται WH NA28] βουλευεται Treg RP † 14:31 ὑπαντῆσαι WH Treg NA28] ἀπαντῆσαι RP ‡ 14:32 αὐτοῦ πόρρω WH Treg NA28] πόρρω αὐτοῦ RP § 14:32 τὰ Treg NA28 RP] - WH * 14:33 εἶναι μου WH Treg NA28] μου εἶναι RP † 14:34 οὖν WH Treg NA28] - RP ‡ 14:34 καὶ WH Treg NA28] - RP * 15:1 αὐτῷ ἐγγίζοντες WH Treg NA28] ἐγγίζοντες αὐτῷ RP † 15:2 τε WH Treg NA28] - RP ‡ 15:4 ἀπολέσας WH NA28 RP] ἀπολέσῃ Treg § 15:4 ἐξ αὐτῶν ἐν WH Treg NA28] ἐν ἐξ αὐτῶν RP * 15:5 αὐτοῦ WH Treg NA28] ἑαυτοῦ RP † 15:7 ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται WH NA28] ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ Treg RP ‡ 15:8 οὐ WH Treg NA28] ὅπου RP § 15:9 συγκαλεῖ WH NA28] συγκαλεῖται Treg RP * 15:9 καὶ WH Treg NA28] + τὰς RP † 15:10 γίνεται χαρὰ WH Treg NA28] χαρὰ γίνεται RP

12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας· ὁ δὲ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν πάντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως.

14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ* κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.

15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους·

16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ† τῶν κερατίων ὧν ἦσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη‡ Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύονται§ ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ὤδε* ἀπόλλυμαι·

18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου,

19 ἡ οὐκέτι† εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.

20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ‡ ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

21 εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ§ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι* εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου†

22 εἶπεν δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ταχὺ‡ ἐξενέγκατε§ στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας,

23 καὶ φέρετε* τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν,

24 ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς† καὶ εὐρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν,

26 καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί ἄν‡ εἴη ταῦτα·

27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἤκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.

28 ὠργίσθη δὲ§ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐξεληθὼν παρεκάλει αὐτόν.

29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ ἑαυτοῦ* Ἴδου τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλαθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·

30 ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ† πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτόν μόσχον‡.

31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν·

32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν§ καὶ ἀπολωλὼς* καὶ εὐρέθη.

‡ 15:12 ὁ δὲ WH Treg NA28] καὶ RP § 15:13 πάντα WH Treg NA28] ἅπαντα RP * 15:14 ἰσχυρὰ WH Treg NA28] ἰσχυρὸς RP † 15:16 γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ Treg NIV RP] χορτασθῆναι ἐκ WH NA28 ‡ 15:17 ἔφη WH NA28] εἶπεν Treg RP § 15:17 περισσεύονται WH Treg NA28] περισσεύουσιν RP * 15:17 λιμῷ ὤδε WH NA28] ὤδε λιμῷ Treg; λιμῷ RP † 15:19 οὐκέτι WH Treg NA28] καὶ οὐκέτι RP ‡ 15:20 ἑαυτοῦ WH NA28] αὐτοῦ Treg RP § 15:21 ὁ υἱὸς αὐτῷ WH NA28] αὐτῷ ὁ υἱὸς Treg RP * 15:21 οὐκέτι WH Treg NA28] καὶ οὐκέτι RP † 15:21 σου Treg NA28 RP] + ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου WH ‡ 15:22 Ταχὺ WH Treg NA28] – RP § 15:22 ἐξενέγκατε WH Treg NA28] + τὴν RP * 15:23 φέρετε WH Treg NA28] ἐνέγκαντες RP † 15:24 ἦν ἀπολωλὼς WH Treg NA28] καὶ ἀπολωλὼς ἦν RP ‡ 15:26 ἄν WH Treg NA28] – RP § 15:28 δὲ WH Treg NA28] οὖν RP * 15:29 αὐτοῦ WH Treg NA28] – RP † 15:30 μετὰ WH NA28 RP] + τῶν Treg ‡ 15:30 σιτευτόν μόσχον WH Treg NA28] μόσχον τὸν σιτευτόν RP § 15:32 ἐζησεν WH Treg NA28] ἀνέζησεν NIV RP * 15:32 ἀπολωλὼς WH Treg NA28] + ἦν RP

16

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς* Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου, οὐ γὰρ δύνῃ† ἔτι οἰκονομεῖν.

3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι·

4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ† τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν§

5 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

6 ὁ δὲ* εἶπεν· Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου· ὁ δὲ† εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὰ γράμματα† καὶ καθίσας ταχέως γράψον πενήκοντα.

7 ἔπειτα ἐτέρῳ εἶπεν· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν κόρους σίτου· λέγει† αὐτῷ· Δέξαι σου τὰ γράμματα§ καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.

8 καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν.

9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε* φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπη† δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.

11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεῦσει;

12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον† τίς δώσει ὑμῖν§;

13 οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.

14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα* οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται †μέχρι† Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17 Εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ† γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, †καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.

19 Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.

20 πτωχὸς δὲ †τις§ ὀνόματι Λάζαρος* ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλκωμένος

21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι †ἀπὸ† τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι †ἐπέλειχον† τὰ ἔλκη αὐτοῦ.

22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη.

23 καὶ ἐν τῷ ἄδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, †ὄρα§ Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ.

* 16:1 μαθητάς WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP † 16:2 δύνη WH Treg NA28] δύνῃση RP ‡ 16:4 ἐκ WH Treg NA28] - RP
 § 16:4 ἑαυτῶν WH Treg] αὐτῶν NA28 RP * 16:6 ὁ δὲ WH Treg NA28] καὶ RP † 16:6 τὰ γράμματα WH Treg NA28] τὸ γράμμα RP ‡ 16:7 λέγει WH Treg NA28] καὶ λέγει RP § 16:7 τὰ γράμματα WH Treg NA28] τὸ γράμμα RP
 * 16:9 ἑαυτοῖς ποιήσατε WH NA28] Ποιήσατε ἑαυτοῖς Treg RP † 16:9 ἐκλίπη WH Treg NA28] ἐκλίπητε RP ‡ 16:12 ὑμέτερον Treg NA28 RP] ἡμέτερον WH § 16:12 δώσει ὑμῖν WH Treg] ὑμῖν δώσει NA28 RP * 16:14 πάντα WH Treg NA28] + καὶ RP † 16:16 μέχρι WH Treg NA28] ἕως RP ‡ 16:18 καὶ WH Treg NA28] + πᾶς RP § 16:20 τις WH Treg NA28] + ἦν RP * 16:20 Λάζαρος WH Treg NA28] + ὃς RP † 16:21 ἀπὸ WH NA28] + τῶν ψυχίων Treg RP ‡ 16:21 ἐπέλειχον WH Treg NA28] ἀπέλειχον RP § 16:23 ὄρα WH Treg NA28] + τὸν RP

24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογί ταύτῃ.

25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἄπέλαβες* τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.

26 καὶ ἐν†πᾶσι τούτοις μεταξύ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, ἢ μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.‡

27 εἶπεν δέ· Ἐρωτῶ σε οὖν§, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου,

28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.

29 λέγει ἡ δὲ* Ἀβραάμ· Ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.

30 ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς μετανοήσουσιν.

31 εἶπεν δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

17

1 εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἑαυτοῦ* Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ ἐλθεῖν†, ἢ πλὴν οὐαὶ‡ δι' οὗ ἔρχεται·

2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς§ περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἵνα σκανδαλίση ἑτῶν μικρῶν τούτων ἕνα*.

3 προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτη† ὁ ἀδελφός σου ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ ἄφες αὐτῷ·

4 καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ‡ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις§ ἐπιστρέψῃ πρὸς σὲ* λέγων· Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· Πρόσθεθες ἡμῖν πίστιν.

6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· Ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ ἑαυτῷ† Εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε,

8 ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· Ἐτοίμασον τί δειπνήσω καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίνω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ;

9 μὴ ἔχει χάριν‡ τῷ δούλῳ§ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα*.

10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοὶ ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν† ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι‡ εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον§ Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.

12 καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἶς τινα κώμην ἁπῆντησαν* δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν† πόρρωθεν,

13 καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.

14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν.

* 16:25 ἀπέλαβες WH Treg NA28] + σὺ RP † 16:26 ἐν WH NA28] ἐπὶ Treg RP ‡ 16:26 μηδὲ WH Treg NA28] + οἱ RP § 16:27 σε οὖν WH Treg NA28] οὖν σε RP * 16:29 δὲ WH NA28] δὲ αὐτῷ Treg; αὐτῷ RP * 17:1 αὐτοῦ WH Treg NA28] – RP † 17:1 τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν WH Treg NA28] μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα RP ‡ 17:1 πλὴν οὐαὶ WH Treg NA28] οὐαὶ δὲ RP § 17:2 λίθος μυλικὸς WH Treg NA28] μύλος ὀνικὸς RP * 17:2 τῶν μικρῶν τούτων ἕνα WH Treg NA28] ἕνα τῶν μικρῶν τούτων RP † 17:3 ἁμάρτη WH Treg NA28] δὲ ἁμάρτη εἰς σὲ RP ‡ 17:4 ἁμαρτήση WH Treg NA28] ἁμάρτη RP § 17:4 ἐπτάκις WH Treg NA28] + τῆς ἡμέρας RP * 17:4 πρὸς σὲ WH Treg NA28] – RP † 17:7 αὐτῷ WH Treg NA28] – RP ‡ 17:9 ἔχει χάριν WH Treg NA28] χάριν ἔχει RP § 17:9 δούλῳ WH Treg NA28] + ἐκείνῳ RP * 17:9 διαταχθέντα WH Treg NA28] + οὐ δοκῶ RP † 17:10 ὃ ὠφείλομεν WH Treg NA28] ὅτι ὃ ὠφείλομεν RP ‡ 17:11 πορεύεσθαι WH NA28] + αὐτὸν Treg RP § 17:11 μέσον WH Treg NA28] μέσου RP * 17:12 ἁπῆντησαν WH] + αὐτῷ Treg NA28 RP † 17:12 ἔστησαν Treg NA28 RP] ἀνέστησαν WH

- 15 εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν,
 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης.
 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὁὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;
 18 οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος;
 19 καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.
 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν·
 Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως,
 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· Ἴδου ὧδε ἡ· Ἐκεῖ ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.
 22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ
 ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ ὄψεσθε.
 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· Ἴδου ἐκεῖ· Ἴδου ὧδε*· μὴ ἀπέλθῃτε μηδὲ διώξητε.
 24 ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπὸ οὐρανὸν λάμπει, οὕτως
 ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ§.
 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
 26 καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
 27 ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο* ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν
 ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας†
 28 ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῴτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον,
 ὠκοδόμουν·
 29 ἦ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λῴτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπὸ οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν
 ἅπαντας§
 30 κατὰ τὰ αὐτὰ* ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.
 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκευὴ αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι
 αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.
 32 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λῴτ.
 33 ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι ἀπολέσει αὐτήν, ὃς δ' ἂν§
 ἀπολέσῃ* ζωογονήσῃ αὐτήν.
 34 λέγω ὑμῖν, ταύτη τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, ὃς εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος
 ἀφεθήσεται·
 35 ἔσονται δύο ἀλήθουςαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται ἡ δὲ* ἑτέρα ἀφεθήσεται†
 37 καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· Ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἄετοὶ
 ἐπισυναχθήσονται‡.

18

- 1 Ἐλεγεν δὲ* παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς† καὶ μὴ ἐγκακεῖν,
 2 λέγων· Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντροπέμενος.
 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου
 μου.

‡ 17:17 Οὐχὶ Treg NA28 RP] Οὐχ WH § 17:21 Ἐκεῖ WH NA28] Ἴδου ἐκεῖ Treg RP * 17:23 ἐκεῖ· Ἴδου ὧδε Treg] ἐκεῖ,
 ἢ Ἴδου ὧδε WH NA28; ὧδε, ἢ· Ἴδου ἐκεῖ RP † 17:24 ἀστραπὴ WH NA28] + ἡ Treg RP ‡ 17:24 ὑπὸ τὸν WH Treg
 NA28] ὑπ' RP § 17:24 ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ Treg NA28 RP] – WH * 17:27 ἐγαμίζοντο WH Treg NA28] ἐξεγαμίζοντο
 RP † 17:27 πάντας WH Treg NA28] ἅπαντας RP ‡ 17:28 καθὼς WH Treg NA28] καὶ ὡς RP § 17:29 πάντας WH
 Treg NA28] ἅπαντας RP * 17:30 τὰ αὐτὰ WH Treg NA28] ταῦτα RP † 17:31 ἐν WH Treg NA28] + τῷ RP ‡ 17:33
 περιποιήσασθαι WH Treg NA28] σῶσαι RP § 17:33 ὃς δ' ἂν WH Treg NA28] καὶ ὃς ἐὰν RP * 17:33 ἀπολέσῃ Treg
 NA28] ἀπολέσῃ αὐτήν RP; ἀπολέσει WH † 17:34 ὁ WH NA28] – Treg RP ‡ 17:35 ἔσονται δύο WH Treg NA28] Δύο
 ἔσονται RP § 17:35 ἡ WH Treg NA28] – RP * 17:35 ἡ δὲ WH Treg NA28] καὶ ἡ RP † 17:35 ἀφεθήσεται WH Treg
 NA28 RP] + 36 δύο ἐν ἀγρῷ· εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται TR ‡ 17:37 καὶ οἱ ἄετοὶ ἐπισυναχθήσονται
 WH Treg NA28] συναχθήσονται οἱ ἄετοὶ RP * 18:1 δὲ WH NA28] + καὶ Treg RP † 18:1 αὐτοῦς WH Treg NA28] – RP

4 καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον, μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι· οὐδὲ ἄνθρωπον* ἐντρέπομαι,

5 διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζη με.

6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει·

7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων· αὐτῶν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς;

8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὕρησει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην·

10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσεύξασθαι, ὁ* εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.

11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήυχετο· Ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης·

12 νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

13 ὁ δὲ* τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν†, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων· Ὁ θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

14 λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ' ἐκεῖνον*· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἄπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς.

16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπρωτότησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.

20 τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύσης, Μὴ φονεύσης, Μὴ κλέψης, Μὴ ψευδομαρτυρήσης, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα*

21 ὁ δὲ εἶπεν· Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος μου‡

22 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς* καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.

23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.

24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται·

‡ 18:4 ἤθελεν WH Treg NA28] ἠθέλησεν RP § 18:4 ταῦτα δὲ WH Treg] δὲ ταῦτα NA28 RP * 18:4 οὐδὲ ἄνθρωπον WH Treg NA28] καὶ ἄνθρωπον οὐκ RP † 18:7 αὐτῷ WH Treg NA28] πρὸς αὐτὸν RP ‡ 18:7 μακροθυμεῖ WH Treg NA28] μακροθυμῶν RP § 18:9 καὶ WH Treg NA28] - RP * 18:10 ὁ NA28 RP] - WH Treg † 18:11 πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα NA28 RP] ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν WH Treg ‡ 18:11 ὡσπερ WH NA28 RP] ὡς Treg § 18:12 ἀποδεκατῶ Treg NA28 RP] ἀποδεκατεύω WH * 18:13 ὁ δὲ WH NA28] καὶ ὁ Treg RP † 18:13 ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν WH Treg NA28] εἰς τὸν οὐρανόν ἐπάραι RP ‡ 18:13 ἔτυπτε WH Treg NA28] + εἰς RP § 18:13 αὐτοῦ NA28 RP] ἑαυτοῦ WH Treg * 18:14 παρ' ἐκεῖνον WH Treg NA28] ἢ γὰρ ἐκεῖνος RP † 18:15 ἐπετίμων WH Treg NA28] ἐπετίμησαν RP ‡ 18:16 προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων WH Treg NA28] προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν RP § 18:17 ἂν WH Treg NA28] ἐὰν RP * 18:20 μητέρα WH Treg NA28] + σου RP † 18:21 ἐφύλαξα WH Treg NA28] ἐφυλαξάμην RP ‡ 18:21 μου Treg RP] - WH NA28 § 18:22 δὲ WH Treg NA28] + ταῦτα RP * 18:22 οὐρανοῖς Holmes WHmarg] τοῖς οὐρανοῖς WH Treg NA28; οὐρανῶ RP † 18:23 ἐγενήθη WH Treg NA28] ἐγένετο RP ‡ 18:24 Ἰησοῦς WH NIV] + περίλυπον γενόμενον Treg RP NA28 § 18:24 εἰς ... θεοῦ εἰσπορεύονται WH Treg NA28] εἰσελεύσονται εἰς ... θεοῦ RP

25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης* εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

27 ὁ δὲ εἶπεν· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν†.

28 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἴδου ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια§ ἠκολουθήσαμεν σοι.

29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐστιν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς* ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,

30 ὃς οὐχὶ† μὴ ἀπολάβῃ‡ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ§ καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου·

32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται,

33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.

34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχώ τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἑπαίτων*

36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί† εἶη τοῦτο·

37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.

38 καὶ ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ‡ αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

40 σταθεὶς δὲ ὁ§ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν·

41 τί* σοὶ θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.

42 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

19

1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ.

2 καὶ ἰδὼν ἀνὴρ ὀνόματι Καλούμενος* Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς† ἦν ἀρχιτελώνης καὶ αὐτὸς πλούσιος·

3 καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.

4 καὶ προδραμῶν εἰς τὸ‡ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἡμέλλεν διέρχεσθαι.

5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς§ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι, σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.

6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων.

7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι Παρὰ ἁμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.

8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· Ἴδου τὰ ἡμίσιά* μου τῶν ὑπαρχόντων†, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι‡, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.

* 18:25 τρήματος βελόνης WH Treg NA28] τρυμαλιᾶς ῥαφίδος RP † 18:27 παρὰ τῷ θεῷ ἐστιν WH Treg NA28] ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ RP ‡ 18:28 ὁ WH Treg NA28] – RP § 18:28 ἀφέντες τὰ ἴδια WH Treg NA28] ἀφήκαμεν πάντα καὶ RP * 18:29 γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς WH NA28] γονεῖς ἢ ἀδελφούς ἢ γυναῖκα Treg RP † 18:30 οὐχὶ WH NA28] οὐ Treg RP ‡ 18:30 ἀπολάβῃ Treg NA28 RP] λάβῃ WH § 18:31 Ἱερουσαλήμ WH Treg NA28] Ἱεροσόλυμα RP * 18:35 ἐπαίτων WH Treg NA28] προσαιτῶν RP † 18:36 τί WH NA28 RP] + ἂν Treg ‡ 18:39 σιγήσῃ WH Treg NA28] σιωπήσῃ RP § 18:40 ὁ Treg NA28 RP] – WH * 18:41 τί WH NA28] λέγων τί Treg RP * 19:2 καλούμενος WH Treg RP NA28] – NIV † 19:2 αὐτὸς WH Treg NA28] οὗτος ἦν RP ‡ 19:4 εἰς τὸ WH Treg NA28] – RP § 19:5 Ἰησοῦς WH Treg NA28] + εἶδεν αὐτόν καὶ RP * 19:8 ἡμίσιά WH Treg NA28] ἡμίση RP † 19:8 μου τῶν ὑπαρχόντων WH Treg NA28] τῶν ὑπαρχόντων μου RP ‡ 19:8 τοῖς πτωχοῖς δίδωμι WH Treg NA28] δίδωμι τοῖς πτωχοῖς RP

9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν·

10 ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν § καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρήμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι·

12 εἶπεν οὖν· Ἄνθρωπός τις εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι.

13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Πραγματεύσασθε* ἐν ᾧ † ἔρχομαι.

14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσησαν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.

15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς † δεδώκει ‡ τὸ ἀργύριον, ἵνα † γνοῖ § τί † διεπραγματεύσαντο* †

16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου † δέκα προσηργάσατο † μνᾶς.

17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὐγε † ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· Ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. §

19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου* πέντε πόλεων.

20 καὶ ὁ ἄλλος ἦλθεν λέγων· Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου ἦν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·

21 ἐφοβούμην γὰρ σε ὅτι ἄνθρωπος ἀστυερὸς εἶ, αἴρεις ὁ οὐκ ἔθηκας καὶ θερίζεις ὁ οὐκ ἔσπειρας.

22 † λέγει † αὐτῷ· Ἐκ τοῦ στόματός σου κρίνω σε, πονηρὲ δοῦλε· ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος ἀστυερὸς εἰμι, αἴρων ὁ οὐκ ἔθηκα καὶ θερίζων ὁ οὐκ ἔσπειρα;

23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς † μου τὸ ἀργύριον § ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν † αὐτὸ ἔπραξα* †.

24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι—

25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς—

26 † λέγω † ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει † ἀρθήσεται. †

27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου † τούτους § τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς* ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε † αὐτούς ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν †

30 † λέγων †· Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ἧ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, † καὶ § λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· Διὰ τί λύετε; οὕτως † ἐρεῖτε* ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρειάν ἔχει.

32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.

33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· Τί λύετε τὸν πῶλον;

34 οἱ δὲ εἶπαν † ὅτι † Ὁ κύριος αὐτοῦ χρειάν ἔχει.

35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπὶ ῥίψαντες † αὐτῶν † τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν

§ 19:11 εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ RP * 19:13 Πραγματεύσασθε Treg NA28 RP] πραγματεύσασθαι WH † 19:13 ἐν ᾧ WH Treg NA28] ἔως RP † 19:15 δεδώκει WH Treg NA28] ἔδωκεν RP

§ 19:15 γνοῖ WH Treg NA28] γνῶ τίς RP * 19:15 διεπραγματεύσαντο WH Treg NA28] διεπραγματεύσατο RP

† 19:16 δέκα προσηργάσατο WH Treg NA28] προσηργάσατο δέκα RP † 19:17 Εὐγε WH Treg NA28] Εὐ RP § 19:18

Ἡ μνᾶ σου κύριε WH Treg NA28] Κύριε ἡ μνᾶ σου RP * 19:19 ἐπάνω γίνου WH NA28] γίνου ἐπάνω Treg RP † 19:20 ὁ

WH Treg NA28] – RP † 19:22 λέγει WH Treg NA28] + δὲ RP § 19:23 μου τὸ ἀργύριον WH Treg NA28] τὸ ἀργύριον

μου RP * 19:23 αὐτὸ ἔπραξα WH Treg NA28] ἔπραξα αὐτό RP † 19:26 λέγω WH NA28] + γὰρ Treg RP † 19:26

ἀρθήσεται WH NA28] + ἀπ' αὐτοῦ Treg RP § 19:27 τούτους WH Treg NA28] ἐκείνους RP * 19:27 αὐτούς WH

Treg NA28] – RP † 19:29 μαθητῶν WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP † 19:30 λέγων WH Treg NA28] εἰπὼν RP § 19:30

καὶ WH Treg NA28] – RP * 19:31 ἐρεῖτε WH Treg NA28] + αὐτῷ RP † 19:34 ὅτι WH Treg NA28] – RP † 19:35

αὐτῶν WH Treg NA28] – RP

τὸν Ἰησοῦν·

³⁶ πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννουν τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν § ἐν τῇ ὁδῷ.

³⁷ ἐγγίζοντας δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ ἑαυτῶν * ὧν εἶδον δυνάμεων,

³⁸ λέγοντες· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς † ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη ‡ καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

³⁹ καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.

⁴⁰ καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν § λέγω ὑμῖν, ὅτι * ἐὰν οὗτοι ἑσιωπήσουσιν † οἱ λίθοι κράξουσιν ‡

⁴¹ καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν §

⁴² λέγων ὅτι εἰ ἔγνων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ * τὰ πρὸς εἰρήνην † νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.

⁴³ ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ καὶ παρεμβαλοῦσιν ‡ οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσιν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν,

⁴⁴ καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί §, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

⁴⁵ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας *

⁴⁶ λέγων αὐτοῖς· Γέγραπται· Καὶ ἔσται † ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ‡ ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

⁴⁷ καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ,

⁴⁸ καὶ οὐχ εὗρισκον § τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20

¹ καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν * διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς † καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,

² καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν· Εἶπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστὶν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ‡

³ ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καγὼ § λόγον, καὶ εἴπατέ μοι·

⁴ τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

⁵ οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

⁶ ἐὰν δὲ εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας * καταλιθάσει ἡμᾶς, πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι·

⁷ καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.

⁸ καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

⁹ Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπος † ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἰκανούς.

§ 19:36 ἑαυτῶν WH Treg] αὐτῶν NA28 RP * 19:37 πασῶν WH NA28 RP] πάντων Treg † 19:38 βασιλεὺς Treg RP] ὁ βασιλεὺς WH NA28 ‡ 19:38 ἐν οὐρανῷ εἰρήνη WH Treg NA28] εἰρήνη ἐν οὐρανῷ RP § 19:40 εἶπεν WH NA28] + αὐτοῖς Treg RP * 19:40 ὅτι Treg RP] – WH NA28 † 19:40 ἑσιωπήσουσιν WH Treg NA28] ἑσιωπήσωσιν RP ‡ 19:40 κράξουσιν WH Treg NA28] κεκράξονται RP § 19:41 αὐτήν WH Treg NA28] αὐτὴ RP * 19:42 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ WH NA28] καὶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ Treg; καὶ σὺ καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου RP † 19:42 εἰρήνην WH NA28] + σου Treg RP ‡ 19:43 παρεμβαλοῦσιν WH Treg NA28] περιβαλοῦσιν RP § 19:44 λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί WH Treg NA28] ἐν σοί λίθον ἐπὶ λίθον RP * 19:45 πωλοῦντας WH Treg NA28] + ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας RP † 19:46 καὶ ἔσται WH Treg NA28] – RP ‡ 19:46 προσευχῆς WH Treg NA28] + ἐστίν RP § 19:48 εὗρισκον NA28 RP] ἠύρισκον WH Treg * 20:1 ἡμερῶν WH Treg NA28] + ἐκείνων RP † 20:1 ἀρχιερεῖς WH Treg NA28] ἱερεῖς RP ‡ 20:2 λέγοντες πρὸς αὐτόν WH NA28] πρὸς αὐτόν λέγοντες RP; πρὸς αὐτόν Treg § 20:3 καγὼ WH Treg NA28] + ἕνα RP * 20:6 ὁ λαὸς ἅπας WH Treg NA28] πᾶς ὁ λαὸς RP † 20:9 Ἄνθρωπος WH Treg NIV RP] + τις NA28

10 Ἔπειτα ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες* κενόν.

11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι† δοῦλον· οἱ δὲ κάκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν.

12 καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι‡ οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.

13 εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἔντραπήσονται.

14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους* λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν† αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία·

15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;

16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· Μὴ γένοιτο.

17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· Τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

19 καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς‡ ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν§, ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην*.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε† παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.

21 καὶ ἐπρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις·

22 ἔξεστιν ἡμᾶς‡ Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὐ;

23 κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς§

24 Δεῖξατέ* μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; Ἀποκριθέντες† δὲ εἶπαν· Καίσαρος.

25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τοῖνυν ἀπόδοτε' τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.‡

26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι τοῦ ἑρμήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες* ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπρώτησαν αὐτόν

28 λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἦ† ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος·

30 καὶ ὁ δεύτερος‡

31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν§ ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον·

32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν*.

‡ 20:10 καὶ WH Treg NA28] + ἐν RP § 20:10 δώσουσιν WH Treg NA28] δώσιν RP * 20:10 ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες WH NA28] δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν Treg RP † 20:11 ἕτερον πέμψαι WH Treg NA28] πέμψαι ἕτερον RP ‡ 20:12 τρίτον πέμψαι WH Treg NA28] πέμψαι τρίτον RP § 20:13 τοῦτον WH Treg NA28] + ἰδόντες RP * 20:14 ἀλλήλους WH Treg NA28] ἑαυτοῦς RP † 20:14 ἀποκτείνωμεν WH Treg NA28] δεῦτε ἀποκτείνωμεν RP ‡ 20:19 γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς WH Treg NA28] ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς RP § 20:19 τὸν λαόν WH Treg NA28] - RP * 20:19 εἶπεν τὴν ... ταύτην WH Treg NA28] τὴν ... ταύτην εἶπεν RP † 20:20 ὥστε WH Treg NA28] εἰς τὸ RP ‡ 20:22 ἡμᾶς WH Treg NA28] ἡμῖν RP § 20:23 αὐτούς WH Treg NA28] + τί με πειράζετε RP * 20:24 Δεῖξατέ WH Treg NA28] Ἐπιδείξατέ RP † 20:24 ἀποκριθέντες Treg RP] οἱ WH NA28 ‡ 20:25 πρὸς αὐτούς Τοῖνυν ἀπόδοτε WH Treg NA28] αὐτοῖς Ἀπόδοτε τοῖνυν RP § 20:26 τοῦ WH] αὐτοῦ Treg NA28 RP * 20:27 ἀντιλέγοντες NA28 RP] λέγοντες WH Treg † 20:28 ἡ WH Treg NA28] ἀποθάνῃ RP ‡ 20:30 ὁ δεύτερος WH Treg NA28] ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος RP § 20:31 αὐτήν WH Treg NA28] + ὡσαύτως RP * 20:32 καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν WH Treg NA28] δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνὴ RP

33 ἢ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
 34 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται·
 35 οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται·
 36 οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γὰρ εἰσὶν καὶ υἱοὶ θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.
 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ·
 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων, πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
 39 ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας·
 40 οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.
 41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν·;
 42 αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου
 43 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
 44 Δαυὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν;
 45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς·
 46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις,
 47 οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

21

1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν* πλουσίους.
 2 εἶδεν δὲ τινὰ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο·,
 3 καὶ εἶπεν· Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἢ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν·
 4 πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.
 5 Καὶ τινῶν λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται εἶπεν·
 6 Ταῦτα ἂ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ καταλυθήσεται.
 7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλη ταῦτα γίνεσθαι;
 8 ὁ δὲ εἶπεν· Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες* Ἐγὼ εἰμι καὶ Ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.
 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.
 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,

† 20:33 ἢ γυνὴ οὖν ἐν τῇ WH NA28] ἐν τῇ οὖν Treg RP † 20:34 Καὶ WH Treg NA28] + ἀποκριθεὶς RP § 20:34 γαμίσκονται WH Treg NA28] ἐγαμίσκονται RP * 20:35 γαμίζονται WH Treg NA28] ἐγαμίζονται RP † 20:36 οὐδὲ WH Treg NA28] οὔτε RP † 20:36 εἰσὶν WH Treg NA28] + τοῦ RP § 20:37 [καὶ WH Treg NA28] + τὸν RP * 20:37 [καὶ WH Treg NA28] + τὸν RP † 20:40 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP † 20:41 εἶναι Δαυὶδ υἱόν WH NA28] υἱὸν Δαυὶδ εἶναι Treg RP § 20:42 αὐτὸς γὰρ WH NA28] καὶ αὐτὸς Treg RP * 20:42 Εἶπεν WH Treg NA28] + ὁ RP † 20:44 αὐτὸν κύριον WH Treg] κύριον αὐτὸν NA28 RP † 20:44 αὐτοῦ υἱός WH Treg NA28] υἱὸς αὐτοῦ RP § 20:45 μαθηταῖς WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP NA28 * 21:1 εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν WH Treg NA28] τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον RP † 21:2 τινὰ WH Treg NA28] + καὶ RP † 21:2 λεπτὰ δύο WH Treg NA28] δύο λεπτὰ RP § 21:3 ἢ πτωχὴ αὕτη RP] αὕτη ἢ πτωχὴ WH Treg NA28 * 21:4 πάντες WH NA28] ἅπαντες Treg RP † 21:4 δῶρα WH NA28] + τοῦ θεοῦ Treg RP † 21:4 πάντα WH Treg NA28] ἅπαντα RP § 21:6 λίθῳ Treg NA28 RP] + ὧδε WH * 21:8 λέγοντες WH NA28] + ὅτι Treg RP † 21:8 μὴ WH Treg NA28] + οὖν RP

11 σεισμοί τε μεγάλοι 'καὶ κατὰ τόπους‡ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ§ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ 'σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα* ἔσται.

12 Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς†χειρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἁπαγομένους‡ ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου·

13 ἁποβήσεται§ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.

14 ἄθετε* οὖν ἐν ταῖς καρδίαις† ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι,

15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν ἣ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν‡ ἅπαντες§ οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.

16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων*, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν,

17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.

18 καὶ θριξ̄ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται.

19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε† τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

20 Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλομένην ὑπὸ στρατοπέδων‡ Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.

21 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν,

22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

23 οὐαὶ§ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄργη* τῷ λαῷ τούτῳ,

24 καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα†, καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ‡ πληρωθῶσιν§ καιροὶ ἐθνῶν.

25 Καὶ ἔσονται* σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους† θαλάσσης καὶ σάλου,

26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ, αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

27 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς· Ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ δένδρα·

30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·

31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται.

33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ † παρελεύσονται‡ οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι§ ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῆ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος* ἡ ἡμέρα ἐκείνη

‡ 21:11 καὶ κατὰ τόπους WH Treg NA28] κατὰ τόπους καὶ RP § 21:11 λιμοὶ καὶ λοιμοὶ NA28 RP] λοιμοὶ καὶ λιμοὶ WH Treg * 21:11 σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα Treg RP] ἀπ' οὐρανοῦ σημεῖα μεγάλα WH NA28; σημεῖα μεγάλα ἀπ' οὐρανοῦ WH marg † 21:12 τὰς WH Treg NA28] - RP ‡ 21:12 ἀπαγομένους WH Treg NA28] ἀγομένους RP § 21:13 ἀποβήσεται WH NA28] + δὲ Treg RP * 21:14 θέτε WH Treg NA28] θέσθε RP † 21:14 ἐν ταῖς καρδίαις WH Treg NA28] εἰς τὰς καρδίας RP ‡ 21:15 ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν WH Treg NA28] ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι RP § 21:15 ἅπαντες WH Treg NA28] πάντες RP * 21:16 ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων WH Treg NA28] συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν RP † 21:19 κτήσασθε NA28 RP] κτήσεσθε WH Treg ‡ 21:20 στρατοπέδων WH Treg NA28] + τὴν RP § 21:23 οὐαὶ WH Treg NA28] + δὲ RP * 21:23 ὄργη WH Treg NA28] + ἐν RP † 21:24 τὰ ἔθνη πάντα WH Treg NA28] πάντα τὰ ἔθνη RP ‡ 21:24 οὗ WH Treg NA28] - RP § 21:24 πληρωθῶσιν Treg NA28 RP] + καὶ ἔσονται WH * 21:25 ἔσονται WH Treg NA28] ἔσται RP † 21:25 ἤχους WH Treg NA28] ἠχούσης RP ‡ 21:33 παρελεύσονται WH Treg NA28] παρέλωσιν RP § 21:34 ὑμῶν αἱ καρδίαι NA28 RP] αἱ καρδία ὑμῶν WH Treg * 21:34 ἐπιστῆ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος WH Treg NA28] αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῆ RP

35 ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ† ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

36 ἀγρυπνεῖτε ἡ δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα ἡ κατισχύσητε ἡ ἐκφυγεῖν ἡ ταῦτα* πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδασκῶν†, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠύλιζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν·

38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

22

1 Ἦγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἢ λεγομένη Πάσχα.

2 καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλθωσιν αὐτόν, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον* Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα·

4 καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν†.

5 καὶ ἐχάρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.

6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτόν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς‡.

7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἡ ἡ δὲ εἶδε θύεσθαι τὸ πάσχα·

8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπὼν· Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα φάγωμεν.

9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν*·

10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἴδου εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν· εἰς ἣν† εἰσπορεύεται.

11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας· Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

12 κάκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.

13 ἀπελθόντες δὲ εὔρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν καὶ οἱ δὲ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.

15 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν·

16 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι* οὐ μὴ φάγω αὐτό† ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς‡·

18 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὁ ὅτι μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ* γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅ† ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ.

19 καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Τοῦτό ἐστὶν τὸ σῶμά μου [τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.‡§

20 ἡ καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως ἡ μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον]·

21 πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης·

22 ὅτι ὁ υἱὸς μὲν* τοῦ ἀνθρώπου ἡ κατὰ τὸ ὠρισμένον πορεύεται†, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ δι' οὗ παραδίδοται.

23 καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς τὸ τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλον πράσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.

† 21:35 ἐπεισελεύσεται γὰρ WH Treg NA28] γὰρ ἐπελεύσεται RP ‡ 21:36 δὲ WH Treg NA28] οὖν RP § 21:36 κατισχύσητε WH Treg NA28] καταξιωθῆτε RP * 21:36 ταῦτα WH Treg NA28] - RP † 21:37 ἐν τῷ ἱερῷ διδασκῶν WH NA28 RP] διδασκῶν ἐν τῷ ἱερῷ Treg * 22:3 καλούμενον WH Treg NA28] ἐπικαλούμενον RP † 22:4 αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν WH Treg NA28] αὐτόν παραδῶ αὐτοῖς RP ‡ 22:6 ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου RP § 22:7 ἡ WH Treg NIV] ἐν ἡ RP NA28 * 22:9 ἐτοιμάσωμεν WH Treg NA28] ἐτοιμάσομεν RP † 22:10 εἰς ἣν WH Treg NA28] οὐ RP ‡ 22:13 εἰρήκει WH Treg NA28] εἰρηκεν RP § 22:14 οἱ WH Treg NA28] + δώδεκα RP * 22:16 ὅτι WH NA28] + οὐκέτι Treg RP † 22:16 αὐτό WH Treg NA28] ἐξ αὐτοῦ RP ‡ 22:17 εἰς ἑαυτούς WH Treg NA28] ἑαυτοῖς RP § 22:18 οὐ WH Treg NIV] ὅτι οὐ RP NA28 * 22:18 νῦν ἀπὸ τοῦ WH Treg NA28] - RP † 22:18 οὐ WH Treg NA28] ὅτου RP ‡ 22:19 19-20 τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ... ἐκχυννόμενον Treg NA28 RP] [[WH]] § 22:19 καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως Treg NA28 [[WH]]] ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον RP * 22:22 ὅτι ὁ υἱὸς μὲν WH Treg NA28] καὶ ὁ μὲν υἱὸς RP † 22:22 κατὰ τὸ ὠρισμένον πορεύεται WH Treg NA28] πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον RP

25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται.

26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω[‡] ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν.

27 τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι[§] ὡς ὁ διακονῶν.

28 Ὑμεῖς δὲ ἔστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.

29 καγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν,

30 ἵνα ἔσθητε^{*} καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου[†], καὶ καθήσεσθε[‡] ἐπὶ θρόνων ἑτάς δώδεκα φυλάς κρίνοντες[§] τοῦ Ἰσραήλ.

31 Ἰσίμων^{*} Σίμων, ἰδοὺ ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον.

32 ἐγὼ δὲ ἐδέηθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπη ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας ἑστήρισον[†] τοὺς ἀδελφούς σου.

33 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.

34 ὁ δὲ εἶπεν· Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσῃ[‡] σήμερον ἀλέκτωρ ἕως[§] τρίς ἢ με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι^{*}.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· Οὐθενός.

36 εἶπεν ἑδὲ[†] αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων ἑπωλησάτω[‡] τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω[§] μάχαιραν.

37 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι^{*} τοῦτο τὸ[†] γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

38 οἱ δὲ εἶπαν· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰκανόν ἐστιν.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί[‡].

40 γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.

41 καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσήυχετο

42 λέγων· Πάτερ, εἰ βούλει ἑπαρένεγκε[§] τοῦτο τὸ ποτήριον^{*} ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν ἑγινέσθω[†].

43 ὥφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν.^{‡§*}

44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσήυχετο· ἑγένετο[†] ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.

45 καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὔρεν ἑκοιμωμένους αὐτούς[†] ἀπὸ τῆς λύπης,

46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἐτι[‡] αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλησάμενος αὐτόν.

[‡] 22:26 γινέσθω WH Treg NA28] γενέσθω RP § 22:27 ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι WH Treg NA28] εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν RP

^{*} 22:30 ἔσθητε WH Treg NA28] ἐσθήητε RP † 22:30 ἐν τῇ βασιλείᾳ μου WH Treg NA28] – RP ‡ 22:30 καθήσεσθε NA28 Treg] καθήσθη WH; καθίσεσθε RP

§ 22:30 τὰς ... φυλάς κρίνοντες WH NA28] κρίνοντες τὰς ... φυλάς Treg RP

^{*} 22:31 Σίμων WH NA28] εἶπεν δὲ ὁ κύριος Σίμων Treg RP † 22:32 στήρισον WH Treg NA28] στήριξον RP

[‡] 22:34 φωνήσῃ WH Treg NA28] μὴ φωνήσῃ RP § 22:34 ἕως WH Treg NA28] πρὶν ἢ RP ^{*} 22:34 με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι WH Treg NA28] ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με RP

† 22:36 δὲ WH Treg NA28] οὐν RP ‡ 22:36 πωλησάτω WH Treg NA28] πωλήσει RP

§ 22:36 ἀγορασάτω WH Treg NA28] ἀγοράσει RP ^{*} 22:37 ὅτι WH Treg NA28] + ἔτι RP

† 22:37 τὸ WH Treg NA28] τὰ RP ‡ 22:39 μαθηταί WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP § 22:42 παρένεγκε WH Treg NA28] παρενεγκεῖν RP

^{*} 22:42 τοῦτο τὸ ποτήριον WH Treg NA28] τὸ ποτήριον τοῦτο RP † 22:42 γινέσθω WH Treg NA28] γενέσθω RP

[‡] 22:43 43–44 ὥφθη δὲ ... ἐπὶ τὴν γῆν. Treg NA28 RP] [[WH]] § 22:43 ἀπ' NA28 RP] ἀπὸ τοῦ [[WH]] Treg

^{*} 22:43 καὶ ἐγένετο [[WH]] NA28] ἐγένετο δὲ Treg RP † 22:45 κοιμωμένους αὐτούς WH Treg NA28] αὐτούς κοιμωμένους RP

[‡] 22:47 Ἐτι WH Treg NA28] + δέ RP

- 48 Ἰησοῦς δὲ § εἶπεν αὐτῶ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;
 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν* Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ;
 50 καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον† καὶ ἀφείλεν τὸ οὖς αὐτοῦ‡ τὸ δεξιόν.
 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐἄτε ἕως τούτου· καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου § δίασατο αὐτόν.
 52 εἶπεν ἑξῆς* Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξήλθατε† μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων;
 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν‡ ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.
 54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον § δεις τὴν οἰκίαν* τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.
 55 περιψάντων† δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων‡ ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἑμέσος § αὐτῶν.
 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν·
 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο* λέγων· Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι·.†
 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη‡ Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.
 59 καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διῖσχυρίζετο λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν·
 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις, καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ.
 61 καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου § τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι ἑσήμερον* ἀπαρνήσῃ με τρίς.
 62 καὶ ἐξελθὼν ἐξῶ† ἔκλαυσεν πικρῶς.
 63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν‡ ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες,
 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων § λέγοντες· Προφήτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παίσις σε;
 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.
 66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε* καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον† αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν,
 67 λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ἐὰν ὑμῖν εἴπω οὐ μὴ πιστεύσητε·
 68 ἐὰν ἑξῆς‡ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε §
 69 ἀπὸ τοῦ νῦν ἑξῆς* ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.
 70 εἶπαν δὲ πάντες· Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι.
 71 οἱ δὲ εἶπαν· Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρεῖαν‡; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

23

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλαῶτον.

§ 22:48 Ἰησοῦς δὲ WH Treg NA28] Ὁ δὲ Ἰησοῦς RP * 22:49 εἶπαν WH Treg NA28] + αὐτῶ RP † 22:50 τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον WH Treg NA28] τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως RP ‡ 22:50 τὸ οὖς αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ τὸ οὖς RP § 22:51 ὠτίου WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * 22:52 δὲ WH Treg NA28] + ὁ RP † 22:52 ἐξήλθατε WH Treg NA28] ἐξεληλύθατε RP ‡ 22:53 ἐστὶν ὑμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν ἐστὶν RP § 22:54 εἰσήγαγον WH Treg NA28] + αὐτὸν RP * 22:54 τὴν οἰκίαν WH Treg NA28] τὸν οἶκον RP † 22:55 περιψάντων WH Treg NA28] Ἀψάντων RP ‡ 22:55 συγκαθισάντων WH Treg NA28] + αὐτῶν RP § 22:55 μέσος WH Treg NA28] ἐν μέσῳ RP * 22:57 ἠρνήσατο WH Treg NA28] + αὐτόν RP † 22:57 Οὐκ οἶδα αὐτόν γύναι WH Treg NA28] Γύναι οὐκ οἶδα αὐτόν RP ‡ 22:58 ἔφη WH Treg NA28] εἶπεν RP § 22:61 λόγου Treg RP] ῥήματος WH NA28 * 22:61 σήμερον WH Treg NA28] - RP † 22:62 ἐξῶ WH Treg NA28] + ὁ Πέτρος RP ‡ 22:63 αὐτόν WH Treg NA28] τὸν Ἰησοῦν RP § 22:64 αὐτόν ἐπηρώτων WH Treg NA28] αὐτόν ἔτυπον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ ἐπηρώτων αὐτόν RP * 22:66 τε WH Treg NA28] - RP † 22:66 ἀπήγαγον WH Treg NA28] ἀνήγαγον RP ‡ 22:68 δὲ WH Treg NA28] + καὶ RP § 22:68 ἀποκριθῆτε WH NA28] μοι ἢ ἀπολύσητε Treg RP * 22:69 δὲ WH Treg NA28] - RP † 22:71 ἔχομεν μαρτυρίας χρεῖαν WH Treg NA28] χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας RP

2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· Τοῦτον εὐραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν* καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι† διδόναι ἡκαὶ λέγοντα αὐτὸν § χριστὸν βασιλέα εἶναι.

3 ὁ δὲ Πιλάτος ἠρώτησεν* αὐτὸν λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· Σὺ λέγεις.

4 ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· Οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.

5 οἱ δὲ ἐπίσχουν λέγοντες ὅτι Ἀνασεῖι τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἡκαὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ᾧδε.

6 Πιλάτος δὲ ἠκούσας † ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν,

7 καὶ ἐπιγνούς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

8 ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν, ἦν γὰρ ἐξ ἰκανῶν χρόνων θέλων § ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἠκούειν* περὶ αὐτοῦ, καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.

9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.

10 εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ἡκαὶ ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας ἡπεριβαλὼν † ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.

12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὁ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος § ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἐχθρᾷ ὄντες πρὸς αὐτούς*.

13 Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν

14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας ἡοὔθεν † εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ᾧ κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.

15 ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης, ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς † καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ·

16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἡπολύσω §

18 ἡἀνέκραγον* δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν ἡτὸν † Βαραββᾶν·

19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον ἡβληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ †.

20 πάλιν ἡδὲ § ὁ Πιλάτος ἡπροσεφώνησεν, θέλων ἡπολύσαι τὸν Ἰησοῦν.*

21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· Σταύρου σταύρου † αὐτόν.

22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὔτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἡπολύσω.

23 οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχουν αἱ φωναὶ ἡαὐτῶν †.

24 ἡκαὶ § Πιλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν·

25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον ἡεἰς* φυλακὴν ὃν ἡτοῦντο, τὸν δὲ ἡἸησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

* 23:2 ἡμῶν WH Treg NA28] - RP † 23:2 φόρους Καίσαρι WH Treg NA28] Καίσαρι φόρους RP ‡ 23:2 καὶ WH Treg NA28] - RP § 23:2 αὐτὸν WH] ἡαὐτὸν Treg NA28 RP * 23:3 ἡρώτησεν WH Treg NA28] ἐπηρώτησεν RP † 23:5 καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 23:6 ἀκούσας WH NA28] + Γαλιλαίαν Treg RP § 23:8 ἐξ ἰκανῶν χρόνων θέλων WH Treg NA28] θέλων ἐξ ἰκανοῦ RP * 23:8 ἀκούειν WH Treg NA28] + πολλὰ RP † 23:11 καὶ NA28] - WH Treg RP ‡ 23:11 περιβαλὼν WH NA28] αὐτόν Treg RP § 23:12 ἡἩρώδης καὶ ὁ Πιλάτος WH Treg NA28] Πιλάτος καὶ ὁ ἡἩρώδης RP * 23:12 αὐτούς WH] αὐτούς Treg NA28; ἡαὐτούς RP † 23:14 οὐθέν WH Treg NA28] οὐδὲν RP ‡ 23:15 ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς WH NA28] ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν Treg RP § 23:16 ἡπολύσω WH Treg NA28] + 17 ἡἈνάγκη δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἡεορτὴν ἕνα. RP * 23:18 ἡἈνέκραγον WH Treg NA28] ἡἈνέκραξαν RP † 23:18 τὸν WH Treg NA28] - RP ‡ 23:19 βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ WH Treg NA28] βεβλημένος εἰς φυλακὴν RP § 23:20 δὲ WH Treg NA28] οὖν RP * 23:20 προσεφώνησεν Treg RP] + αὐτοῖς WH NA28 † 23:21 Σταύρου σταύρου WH Treg NA28] Σταύρωσον σταύρωσον RP ‡ 23:23 αὐτῶν WH NA28] + καὶ τῶν ἀρχιερέων Treg RP § 23:24 καὶ WH Treg NA28] ὁ δὲ RP * 23:25 εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον† ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

27 Ἦκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρῆνον αὐτόν.

28 στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν,

29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν Μακάριαι αἱ στείραι καὶ αἱ κοιλίαὶ αἱ οὐκ ἐγέννησαν καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν†

30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς· Καλύψατε ἡμᾶς·

31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι ἁκαοῦργοι δύο § σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 καὶ ὅτε ἦλθον* ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν καὶ τοὺς ἁκαοῦργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν† διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους‡

35 καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες § λέγοντες· Ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς τοῦ θεοῦ, ὃ ἐκλεκτός.*

36 ἐνέπαιξαν† δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος‡ προσφέροντες αὐτῷ

37 καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.

38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ § ἐπ' αὐτῷ* Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος†

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων ἁκαοῦργων ἐβλασφήμει αὐτόν λέγων‡ Οὐχὶ § σὺ εἶ ὁ χριστός; σῶσον σεαυτόν καὶ ἡμᾶς.

40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη*· Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;

41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.

42 καὶ ἔλεγεν† Ἰησοῦς, μνήσθητί μου‡ ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ § σου.

43 καὶ εἶπεν αὐτῷ* Ἀμὴν σοι λέγω† σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 Καὶ ἦν‡ ἡδη § ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης

45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος*, ἐσχίσθη† τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι‡ τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ § εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

47 Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν* τὸν θεὸν λέγων· Ὀντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

48 καὶ πάντες οἱ συμπαραγερόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες† τὰ γενόμενα, τύπτοντες‡ τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

† 23:26 Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον WH Treg NA28] Σίμωνός τινος Κυρηναίου ἐρχομένου RP ‡ 23:27 αἱ WH Treg NA28] + καὶ RP § 23:28 ὁ NA28 RP] - WH Treg * 23:29 αἱ WH Treg NA28] - RP † 23:29 ἔθρεψαν WH Treg NA28] ἐθήλασαν RP ‡ 23:31 τῷ Treg NA28 RP] - WH § 23:32 ἁκαοῦργοι δύο WH NA28] δύο ἁκαοῦργοι Treg RP * 23:33 ἦλθον WH Treg NA28] ἀπῆλθον RP † 23:34 ὁ δὲ ... ποιοῦσιν Treg NA28 RP] [[WH] ‡ 23:34 κλήρους NA28] κλήρον WH Treg RP § 23:35 ἄρχοντες WH Treg NA28] + σὺν αὐτοῖς RP * 23:35 τοῦ θεοῦ ὁ WH NA28] ὁ τοῦ θεοῦ Treg RP † 23:36 ἐνέπαιξαν WH NA28] ἐνέπαιζον Treg RP ‡ 23:36 ὄξος WH Treg NA28] καὶ ὄξος RP § 23:38 ἐπιγραφὴ WH NA28] + ἐπιγεγραμμένη Treg; + γεγραμμένη RP * 23:38 αὐτῷ WH Treg NA28] + γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς Οὗτός ἐστιν RP † 23:38 οὗτος WH Treg NA28] - RP ‡ 23:39 λέγων Treg NA28 RP] - WH § 23:39 Οὐχὶ WH Treg NA28] εἰ RP * 23:40 ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη WH Treg NA28] ἐπετίμα αὐτῷ λέγων RP † 23:42 ἔλεγεν WH Treg NA28] + τῷ RP ‡ 23:42 μου WH Treg NA28] + κύριε RP § 23:42 ἐν τῇ βασιλείᾳ Treg RP] εἰς τὴν βασιλείαν WH NA28 * 23:43 αὐτῷ WH NA28] + ὁ Ἰησοῦς Treg RP † 23:43 σοι λέγω WH Treg NA28] λέγω σοι RP ‡ 23:44 Καὶ ἦν WH Treg NA28] Ἦν δὲ RP § 23:44 ἡδη WH Treg NA28] - RP * 23:45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος WH NA28] καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ Treg RP † 23:45 δὲ WH NA28] - Treg RP ‡ 23:46 παρατίθεμαι WH Treg NA28] παραθήσομαι RP § 23:46 τοῦτο δὲ WH Treg NA28] καὶ ταῦτα RP * 23:47 ἐδόξαζεν WH Treg NA28] ἐδόξασεν RP † 23:48 θεωρήσαντες WH Treg NA28] θεωροῦντες RP ‡ 23:48 τύπτοντες WH Treg NA28] + ἑαυτῶν RP

49 εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ § μακρόθεν* καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι † αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ † ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτῆς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος—

51 οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν— ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο § τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,

52 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ,

53 καὶ καθελὼν* ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν † ἐν μνήματι λαξευτῷ οὐ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐπω † κείμενος.

54 καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ ἡ σάββατον ἐπέφωσκεν. §

55 κατακολουθήσασαι δὲ αἱ* γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ †, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ,

56 ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα.

Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν,

24

1 τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνημα ἦλθον* φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα †

2 εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου,

3 εἰσελθοῦσαι δὲ † οὐχ εὗρον τὸ σῶμα §

4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι* αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἔσθητι ἀστραπούση †.

5 ἐμβόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα † εἰς τὴν γῆν εἶπαν πρὸς αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. † μνησθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὡν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, §

7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ* παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,

9 καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς.

10 ἦσαν δὲ ἡ † Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς· ἔλεγον † πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα τὰ ταῦτα § καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόνα· καὶ ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός* † †

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι § εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαοῦς,

14 καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

§ 23:49 αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτοῦ RP * 23:49 μακρόθεν Treg RP] ἀπο μακρόθεν WH NA28 † 23:49 συνακολουθοῦσαι WH Treg NA28] συνακολουθήσασαι RP † 23:50 ἀνὴρ WH Treg RP] καὶ ἀνὴρ NA28 § 23:51 προσεδέχετο WH Treg NA28] καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς RP * 23:53 καθελὼν WH Treg NA28] + αὐτὸ RP † 23:53 αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτὸ NIV RP † 23:53 οὐδεὶς οὐπω WH Treg NA28] οὐδέπω οὐδεὶς RP § 23:54 παρασκευῆς καὶ WH Treg NA28] Παρασκευῆ RP * 23:55 αἱ WH Treg NA28] – RP † 23:55 ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ WH NA28] αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας Treg RP * 24:1 ἐπὶ τὸ μνημα ἦλθον WH NA28] ἦλθον ἐπὶ τὸ μνημα Treg RP † 24:1 ἀρώματα WH Treg NA28] + καὶ τινες σὺν αὐταῖς RP † 24:3 εἰσελθοῦσαι δὲ WH Treg NA28] Καὶ εἰσελθοῦσαι RP § 24:3 σῶμα WH] + τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Treg NA28 RP * 24:4 ἀπορεῖσθαι WH Treg NA28] διαπορεῖσθαι RP † 24:4 ἐσθητὶ ἀστραπούση WH Treg NA28] ἐσθήσεσιν ἀστραπούσαις RP † 24:5 τὰ πρόσωπα WH Treg NA28] τὸ πρόσωπον RP § 24:6 οὐκ ἔστιν ὧδε ἀλλὰ ἠγέρθη Treg NA28 RP] [[WH]] * 24:7 τὸν ... ἀνθρώπου ὅτι δεῖ WH Treg NA28] ὅτι δεῖ τὸν ... ἀνθρώπου RP † 24:10 ἡ WH Treg NA28] – RP † 24:10 ἔλεγον WH Treg NA28] αἱ ἔλεγον RP § 24:11 ταῦτα WH Treg NA28] αὐτῶν RP * 24:12 Ὁ δὲ ... τὸ γεγονός Treg NA28 RP] [[WH]] † 24:12 ὀθόνια [[WH]] Treg NA28] + κείμενα RP † 24:12 αὐτὸν [[WH]]] αὐτὸν Treg; ἑαυτὸν NA28 RP § 24:13 ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι WH NA28] ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ Treg RP

15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν καὶ αὐτὸς* Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς,
 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.

17 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὐς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἑστάθησαν†σκυθρωποί.

18 ἀποκριθεὶς δὲ εἷς ὀνόματι‡ Κλεοπᾶς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;

19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ἰαζαρηνοῦ§ ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ,

20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε †καὶ* σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν †ἀγχεῖ† ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ‡ ἐπὶ τὸ μνημεῖον

23 καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτόν ζῆν.

24 καὶ §ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον οὕτως καθὼς †καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτόν δὲ οὐκ εἶδον.

25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεῦειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται·

26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;

27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν †διερμήνευσεν* αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ †ἑαυτοῦ†

28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς †προσεποιήσατο‡ †πορρώτερον§ πορεύεσθαι.

29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν λέγοντες· Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς.

30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτόν μετ' αὐτῶν λαβῶν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς·

31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

32 καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν† ὡς‡ ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὥς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

33 καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὔρον †ἠθροισμένους§ τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος* καὶ ὤφθη Σίμωνι.

35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων †αὐτὸς‡ ἔστη ἐν μέσῳ †αὐτῶν‡

37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.

38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ§ ὑμῶν;

* 24:15 αὐτὸς WH Treg NA28] + ὁ RP † 24:17 ἐστάθησαν WH Treg NA28] ἐστε RP ‡ 24:18 εἷς ὀνόματι WH Treg NA28] εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι NIV; ὁ εἷς ᾧ ὄνομα RP § 24:19 Ναζαρηνοῦ WH Treg NA28] Ναζωραίου RP * 24:21 καὶ WH Treg NA28] - RP † 24:21 ἄγχεῖ WH NA28] + σήμερον Treg RP ‡ 24:22 ὀρθριναὶ WH Treg NA28] ὄρθρια RP § 24:24 καὶ NA28 RP] - WH Treg * 24:27 διερμήνευσεν WH Treg NA28] διηρμήνευεν RP † 24:27 ἑαυτοῦ WH NA28 RP] αὐτοῦ Treg ‡ 24:28 προσεποιήσατο WH Treg NA28] προσεποιεῖτο RP § 24:28 πορρώτερον WH Treg NA28] πορρωτέρω RP * 24:29 ἡδη WH Treg NA28] - RP † 24:32 ἐν ἡμῖν Treg NA28 RP] - WH ‡ 24:32 ὡς WH Treg NA28] καὶ ὡς RP § 24:33 ἠθροισμένους WH Treg NA28] συνηθροισμένους RP * 24:34 ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος WH Treg NA28] ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως RP † 24:36 αὐτὸς WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP ‡ 24:36 αὐτῶν WH] + καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν Treg NA28 RP § 24:38 τῇ καρδίᾳ WH Treg NA28] ταῖς καρδίαις RP

- 39 ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός*· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.
- 40 [καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.]†‡
- 41 ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς· Ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε;
- 42 οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ ἄμερος§
- 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.
- 44 εἶπεν δὲ ἑπὶ αὐτούς*· Οὗτοι οἱ λόγοι ἄκουστέ μου† οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὡν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως ἁγίων καὶ προφηταῖς καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.
- 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς,
- 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως ἄρχεται§ παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,
- 47 καὶ* κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν ἑκάστῳ ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη— ἀρχάμενοι† ἀπὸ Ἱερουσαλήμ·
- 48 ὑμεῖς ἔστε‡ μάρτυρες τούτων.
- 49 καὶ ἰδοὺ ἐγώ ἔξαποστέλλω§ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει* ἕως ὅσον ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δυνάμιν†.
- 50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως‡ πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς.
- 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν [καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν*].
- 52 καὶ αὐτοὶ [προσκυνήσαντες αὐτὸν†] ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
- 53 καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ εὐλογοῦντες‡ τὸν θεόν§ ἡμεῖς / 'book'

* 24:39 ἐγώ εἰμι αὐτός WH Treg NA28] αὐτός ἐγώ εἰμι RP † 24:40 καὶ τοῦτο ... τοὺς πόδας Treg NA28 RP] [[WH]]
‡ 24:40 ἔδειξεν [[WH]] Treg NA28] ἐπέδειξεν RP § 24:42 μέρος WH NA28] + καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου Treg RP
* 24:44 πρὸς αὐτούς WH Treg NA28] αὐτοῖς RP † 24:44 μου WH Treg NA28] - RP ‡ 24:44 καὶ RP] + τοῖς WH Treg NA28 § 24:46 γέγραπται WH Treg NA28] + καὶ οὕτως ἔδει RP * 24:47 καὶ Treg NIV RP] εἰς WH NA28 † 24:47 ἀρχάμενοι WH Treg NA28] ἀρχάμενον RP ‡ 24:48 ἐστε Treg] - WH NA28; δέ ἐστε RP § 24:49 ἔξαποστέλλω WH Treg] ἀποστέλλω NA28 RP * 24:49 πόλει WH Treg NA28] + Ἱερουσαλήμ RP † 24:49 ἐξ ὕψους δυνάμιν WH Treg NA28] δυνάμιν ἐξ ὕψους RP ‡ 24:50 ἕως WH Treg NIV] ἕξω ἕως RP NA28 § 24:50 πρὸς WH Treg NA28] εἰς RP * 24:51 καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν Treg NA28 RP] [[WH]] † 24:52 προσκυνήσαντες αὐτὸν Treg NA28 RP] [[WH]] ‡ 24:53 εὐλογοῦντες WH NA28] αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες Treg RP § 24:53 θεόν WH Treg NA28] + Ἀμήν RP

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

- 1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.
 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.
 3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. ὃ γέγονεν
 4 ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων·
 5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
 6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης·
 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ.
 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.
 9 ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
 10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.
 11 εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.
 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
 13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.
 14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας·
 15 (Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· Οὗτος ἦν ὃν εἶπον*· Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν·)
 16 ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος·
 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
 18 θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· μονογενὴς θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
 19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου ὅτε ἠπέστειλαν σοὶ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ;
 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ* ὁ χριστός.
 21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· Τί οὖν; σὺ Ἠλίας εἶ;[†] καὶ λέγει· Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σὺ; καὶ ἀπεκρίθη· Οὐ.
 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισὶν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;
 23 ἔφη· Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.
 24 Καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.
 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν καὶ εἶπαν αὐτῷ· Τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς οὐδὲ Ἠλίας οὐδὲ ὁ προφήτης;
 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος* ὑμῶν ἔστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε,
 27 ὃ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ὁ οὐκ εἰμὶ* ἄξιός ἐστιν ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
 28 ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

* **1:15** ὃν εἶπον Treg NA28 RP] ὁ εἰπὼν WH † **1:16** ὅτι WH Treg NA28] καὶ RP ‡ **1:18** μονογενὴς θεὸς WH Treg NA28] ὁ μονογενὴς υἱὸς RP § **1:19** ἀπέστειλαν NIV RP] + πρὸς αὐτόν WH Treg NA28 * **1:20** Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ WH Treg NA28] οὐκ εἰμὶ ἐγὼ RP † **1:21** σὺ Ἠλίας εἶ WH Treg NA28] Ἠλίας εἶ σὺ RP ‡ **1:24** Καὶ WH Treg NA28] + οἱ RP § **1:25** οὐδὲ ... οὐδὲ WH Treg NA28] οὔτε ... οὔτε RP * **1:26** μέσος WH Treg NA28] + δὲ NIV RP † **1:26** ἔστηκεν NA28 RP] στήκει WH Treg ‡ **1:27** ὁ Treg NA28] – WH; αὐτός ἐστιν ὁ RP § **1:27** ἐρχόμενος WH Treg NA28] + ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν RP * **1:27** οὐκ εἰμὶ Holmes WHmarg] οὐκ εἰμὶ ἐγὼ WH Treg NA28; ἐγὼ οὐκ εἰμὶ RP † **1:28** ὁ WH Treg NA28] – RP

29 Τῆ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

30 οὗτός ἐστιν ἡπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὅπισω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν·

31 καγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τῷ Ἰσραὴλ διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.

32 καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι Τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ἡμῶς* περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν·

33 καγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ·

34 καγὼ ἐώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ἑκλεκτός τοῦ θεοῦ.

35 Τῆ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο,

36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.

37 καὶ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι λαλοῦντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

38 στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ῥαββί (ὃ λέγεται ἡμεθερμηνευόμενον* Διδάσκαλε), ποῦ μένεις;

39 λέγει αὐτοῖς· Ἐρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.

40 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ·

41 εὐρίσκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν (ὃ ἐστὶν ἡμεθερμηνευόμενον χριστός).

42 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου* σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς (ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος).

43 Τῆ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ εὐρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀκολούθει μοι.

44 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.

45 εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταὶ εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.

46 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ· Ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ ὁ Φίλιππος· Ἐρχου καὶ ἴδε.

47 εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν.

48 λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· Πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε.

49 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναὴλ· Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραὴλ.

50 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψη

51 καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγῆκα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

‡ 1:30 ὑπὲρ WH Treg NA28] περι RP § 1:31 ἐν WH Treg NA28] + τῷ RP * 1:32 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP † 1:34 ἐκλεκτός Holmes WH marg] υἱὸς WH Treg NA28 RP ‡ 1:35 ὁ NA28 RP] - WH Treg § 1:37 οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ RP * 1:38 ἡμεθερμηνευόμενον WH Treg NA28] ἐρμηνευόμενον RP † 1:39 ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν WH Treg NA28] ἴδετε. ἦλθαν RP ‡ 1:41 πρῶτον WH Treg NA28] πρῶτος RP § 1:42 ἤγαγεν WH Treg NA28] καὶ ἤγαγεν RP * 1:42 Ἰωάννου WH Treg NA28] Ἰωνᾶ RP † 1:45 Ἰησοῦν WH NA28] + τὸν Treg RP ‡ 1:46 ὁ WH Treg NA28] - RP § 1:47 ὁ RP NA28] - WH Treg * 1:49 αὐτῷ Ναθαναὴλ WH Treg NA28] Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ RP † 1:49 βασιλεὺς εἶ WH Treg NA28] εἶ ὁ βασιλεὺς RP ‡ 1:50 ὅτι WH Treg NA28] - RP § 1:50 ὄψη WH Treg NA28] ὄψει RP * 1:51 ὑμῖν WH Treg NA28] + ἀπ' ἄρτι RP

2

1 Καὶ τῆ ἡμέρα τῆ τρίτῃ* γάμος ἐγένετο ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ·

2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

3 καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσιν.

4†καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου.

5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· Ὅ τι‡ ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε.

6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαὶ§ ἐξ ἑκατὰ τὸν καθαρισμόν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι*, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.

7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος· καὶ ἐγένετο αὐτὰς ἕως ἄνω.

8 καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ· οἱ δὲ† ἤνεγκαν.

9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνῆ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλίνος

10 καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν ἡμεθυσθῶσιν‡τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.

11 ταύτην ἐποίησεν§ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφάνέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ* καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.

14 καὶ εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους,

15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὰ κέρματα† καὶ τὰς τραπέζας ἄνεστρεψεν‡

16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου.

17 ἐμνήσθησαν§οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με.

18 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;

19 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσεράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;

21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ἃν* εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει·

24 αὐτὸς δὲ† Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν‡αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας

25 καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων·

* 2:1 ἡμέρα τῆ τρίτῃ WH NA28 RP] τρίτῃ ἡμέρα Treg † 2:4 καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 2:5 Ὅ τι Treg NA28 RP] Ὅτι WH § 2:6 λίθιναι ὑδρίαὶ WH Treg NA28] ὑδρίαὶ λίθιναι RP * 2:6 κατὰ ... Ἰουδαίων κείμεναι WH Treg NA28] κείμεναι κατὰ ... Ἰουδαίων RP † 2:8 οἱ δὲ WH Treg NA28] Καὶ RP ‡ 2:10 μεθυσθῶσιν WH NA28] + τότε Treg RP § 2:11 ἐποίησεν WH Treg NA28] + τὴν RP * 2:12 ἀδελφοὶ WH Treg] + αὐτοῦ NA28 RP † 2:15 τὰ κέρματα WH Treg] τὸ κέρμα NA28 RP ‡ 2:15 ἀνεστρεψεν Treg RP] ἀνέτρεψεν WH NA28 § 2:17 ἐμνήσθησαν WH Treg NA28] + δὲ RP * 2:22 ὃν WH Treg NA28] ᾧ RP † 2:24 δὲ WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ 2:24 αὐτὸν WH] αὐτὸν Treg NA28; ἑαυτὸν RP

² οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ἔδυναται ταῦτα τὰ σημεῖα* ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ.

³ ῥαπεκρίθη† Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

⁴ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ‡ Νικόδημος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέροντων; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρου εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;

⁵ ῥαπεκρίθη§ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

⁶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν.

⁷ μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

⁸ τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

⁹ ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;

¹⁰ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

¹¹ ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

¹² εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε;

¹³ καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἄνθρωπου*

¹⁴ καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,

¹⁵ ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ† ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

¹⁶ Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν‡ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλὰ ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

¹⁷ οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν§ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

¹⁸ ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ* μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

¹⁹ αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς, ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ† τὰ ἔργα.

²⁰ πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσει μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

²¹ ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

²² Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτισεν.

²³ ἦν δὲ καὶ ὁ‡ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·

²⁴ οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ§ Ἰωάννης.

²⁵ Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ.

²⁶ καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

²⁷ ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν ὀυδὲ ἐν* ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

* **3:2** δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα WH Treg NA28] ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται RP † **3:3** ἀπεκρίθη WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ **3:4** ὁ WH NA28 RP] - Treg § **3:5** ἀπεκρίθη NA28 RP] + ὁ WH Treg * **3:13** ἀνθρώπου WH NA28] + ὁ ὦν ἐν τῷ οὐρανῷ Treg RP † **3:15** ἐν αὐτῷ WH Treg NA28] εἰς αὐτόν μὴ ἀπόληται ἀλλ' RP ‡ **3:16** υἱὸν WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP § **3:17** υἱὸν WH NA28] + αὐτοῦ Treg RP * **3:18** δὲ Treg NA28 RP] - WH † **3:19** αὐτῶν πονηρὰ WH Treg NA28] πονηρὰ αὐτῶν RP ‡ **3:23** ὁ WH NA28] - Treg RP § **3:24** ὁ Treg NA28 RP] - WH * **3:27** οὐδὲ ἐν NA28] οὐδὲν WH Treg RP

28 αὐτοὶ ὑμεῖς ἄνθρωποι† μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον‡ Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός, ἀλλ' ὅτι Ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.

29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἐστηκώς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾶ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.

30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν·

32 ὁ δὲ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.

33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν.

34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ, οὐ γὰρ ἐκ μέτρου ἰδίωσιν* τὸ πνεῦμα.

35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

4

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς* ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης—

2 καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ—

3 ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν ἄλλοτε πάλιν† εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.

5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ τῷ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ·

6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ἡ ὥρα ἡμέρας.

7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλησάσα ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πεῖν·

8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν.

9 λέγει οὖν αὐτῇ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρίτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς ἄνθρωπος Σαμαρίτιδος οὔσης*; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρίταις.

10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ἤδειξες τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι· Δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.

11 λέγει αὐτῇ ἡ γυνὴ†· Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;

12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;

13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν·

14 ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει‡ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

15 λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

16 λέγει αὐτῇ* Ὑπάγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου† καὶ ἐλθέ ἐνθάδε.

17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν αὐτῷ‡ Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·

18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἐστὶν σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας.

† 3:28 μοι WH Treg NA28] - RP ‡ 3:28 εἶπον Treg RP] + ἐγὼ WH; + ὅτι NA28 § 3:32 ὁ WH Treg NA28] καὶ ὁ RP
* 3:34 δίδωσιν WH NA28] + ὁ θεὸς Treg RP * 4:1 Ἰησοῦς NA28] κύριος WH Treg NIV RP † 4:3 πάλιν WH Treg NA28] - RP ‡ 4:5 τῷ WH NA28] - Treg RP § 4:6 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP * 4:9 γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὔσης WH Treg NA28] οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος RP † 4:11 ἡ γυνὴ Treg NA28 RP] - WH ‡ 4:14 διψήσει WH Treg NA28] διψήσῃ RP § 4:15 διέρχωμαι WH NA28] ἔρχομαι Treg; ἔρχομαι RP * 4:16 αὐτῇ WH NA28] + ὁ Ἰησοῦς Treg RP † 4:16 τὸν ἄνδρα σου Treg NA28 RP] σου τὸν ἄνδρα WH ‡ 4:17 αὐτῷ WH NA28] - Treg RP

19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.

20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου ἔπροσκυνεῖν δεῖ§.

21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Πίστευέ μοι, γύναι*, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί.

22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν·

23 ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρί ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, καὶ γὰρ ὁ πατήρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν·

24 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα†

26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἔθαύμαζον‡ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν· Τί ζητεῖς; ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;

28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις·

29 Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ἃ ὄσα§ἐποίησα· μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός;

30 ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 Ἐν* τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Ῥαββί, φάγε.

32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἢν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;

34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ἔποιήσω†τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι Ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς θερισμόν· ἤδη

36 ἔσθ' ἡθερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα§ὁ σπεύρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.

37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἔστιν* ἀληθινός ὅτι Ἄλλος ἐστὶν ὁ σπεύρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων·

38 ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυροῦσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ†ἐποίησα.

40 ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτόν οἱ Σαμαριῖται, ἡρώτων αὐτόν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.

41 καὶ πολλῶν πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ,

42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου‡

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἔκειθεν§εἰς τὴν Γαλιλαίαν·

44 αὐτὸς ἔγ' ἄρ* Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.

45 ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτόν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ†ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

§ 4:20 προσκυνεῖν δεῖ WH Treg NA28] δεῖ προσκυνεῖν RP * 4:21 Πίστευέ μοι, γύναι WH Treg NA28] Γύναι, πίστευέ μοι RP † 4:25 ἅπαντα WH Treg NA28] πάντα RP ‡ 4:27 ἐθαύμαζον WH Treg NA28] ἐθαύμασαν RP § 4:29 ὄσα Treg NA28 RP] ἃ WH * 4:31 Ἐν WH Treg NA28] + δε RP † 4:34 ποιήσω WH Treg NA28] ποιῶ RP ‡ 4:36 ὁ WH Treg NA28] καὶ ὁ RP § 4:36 ἵνα WH Treg NA28] + καὶ RP * 4:37 ἐστὶν WH Treg NA28] + ὁ RP † 4:39 ἃ WH Treg NA28] ὄσα RP ‡ 4:42 κόσμου WH Treg NA28] + ὁ χριστός RP § 4:43 ἐκεῖθεν WH Treg NA28] + καὶ ἀπῆλθεν RP * 4:44 γὰρ WH Treg NA28] + ὁ RP † 4:45 ὄσα WH Treg NA28] ἃ RP

46 ἤλθεν οὖν ἄλιν εἰς τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καφαρναούμ.

47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἴκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτα σίνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν, ἥμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν.

48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.

49 λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.

50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου· ὁ υἱὸς σου ζῆ. ἔπιστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπορεύετο.

51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπῆντησαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῆ.

52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ἧ κομψότερον ἔσχεν· εἶπαν οὖν αὐτῷ ὅτι Ἐχθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτόν ὁ πυρετός.

53 ἔγνω οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐκείνη τῇ ὥρᾳ ἐν ἧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὁ υἱὸς σου ζῆ, καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

54 τοῦτο δὲ ἄλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά πέντε στοὰς ἔχουσα·

3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν·

4 ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ·

5 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι;

6 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ βάλη με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

7 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγειρε σῆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.

8 καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

9 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράβαττον·

10 ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.

11 ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι Ἄρον καὶ περιπάτει;

12 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστίν, ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

13 μετὰ ταῦτα εὕρισκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοί τι γένηται.

‡ 4:46 ἄλιν WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 4:47 ἠρώτα WH Treg NA28] + αὐτόν RP * 4:50 ἐπίστευσεν WH Treg NA28] καὶ ἐπίστευσεν RP † 4:50 ὃν WH Treg NA28] ᾧ RP ‡ 4:51 ὑπῆντησαν WH Treg NA28] ἀπῆντησαν RP § 4:51 αὐτῷ WH NA28] + καὶ ἀπήγγειλαν Treg RP * 4:51 αὐτοῦ WH Treg NA28] σου RP † 4:52 τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν WH Treg NA28] παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν RP ‡ 4:52 εἶπαν οὖν WH Treg NA28] καὶ εἶπον RP § 4:52 Ἐχθὲς WH Treg NA28] χθὲς RP * 4:53 ὅτι WH] + ἐν Treg NA28 RP † 4:53 Ἰησοῦς WH Treg NA28] + ὅτι RP ‡ 4:54 δὲ WH Treg NA28] - RP * 5:1 ἦν WH Treg NA28] + ἡ RP † 5:1 ἀνέβη WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ 5:2 Βηθεσδά Treg NIV RP] Βηθζαθά WH NA28 § 5:3 πλῆθος WH Treg NA28] + πολὺ RP * 5:3 ξηρῶν WH Treg NA28] + ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. 4 ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασεν τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιῆς ἐγένετο, ᾧ δὴποτε κατείχετο νοσήματι. RP † 5:5 τριάκοντα Treg RP] + καὶ WH NA28 ‡ 5:5 αὐτοῦ WH Treg NA28] - RP § 5:8 Ἐγειρε WH Treg NA28] Ἐγειραι RP * 5:10 καὶ WH Treg NA28] - RP † 5:10 κράβαττον WH Treg RP] + σου NA28 ‡ 5:11 ὃς δὲ WH Treg] ὁ δὲ NA28; - RP § 5:12 οὖν Treg RP] - WH NA28 * 5:12 Ἄρον WH NA28] + τὸν κράβαττόν σου Treg RP † 5:14 σοί τι WH Treg NA28] τί σοι RP

- 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.
 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.
 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται καγὼ ἐργάζομαι.
 18 διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.
 19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα ποιῶντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
 20 ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.
 21 ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὐς θέλει ζωοποιεῖ.
 22 οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ,
 23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
 24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.
 25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν*
 26 ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ·
 27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν.
 28 μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἧ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.
 30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με†
 31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής·
 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστὶν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
 33 ὑμεῖς ἀπεστάλακετε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ·
 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.
 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ·
 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μερίζω τοῦ Ἰωάννου, τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν,
 37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἠκούσατε οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε,
 38 καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.
 39 Ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ·
 40 καὶ οὐ θέλετε ἔλθεῖν πρὸς με ἵνα ζωὴν ἔχητε.

‡ 5:15 ἀνήγγειλεν Treg NA28 RP] εἶπεν WH § 5:16 οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν WH Treg NA28] τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι RP * 5:17 δὲ WH] + Ἰησοῦς Treg NA28 RP † 5:19 ἔλεγεν WH NA28] εἶπεν Treg RP ‡ 5:19 ἐὰν Treg NA28 RP] ἂν WH § 5:25 ἀκούσουσιν WH Treg NA28] ἀκούσονται RP * 5:25 ζήσουσιν WH Treg NA28] ζήσονται RP † 5:26 καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν WH Treg NA28] ἔδωκεν καὶ τῷ υἱῷ RP ‡ 5:27 αὐτῷ WH Treg NA28] + καὶ RP § 5:28 ἀκούσουσιν WH Treg NA28] ἀκούσονται RP * 5:29 δὲ Treg NA28 RP] – WH † 5:30 με WH Treg NA28] + πατρός RP ‡ 5:36 μερίζω WH NA28 RP] μερίζων Treg § 5:36 δέδωκέν WH Treg NA28] ἔδωκέν RP * 5:36 ἃ WH Treg NA28] + ἐγὼ RP † 5:37 ἐκεῖνος WH Treg NA28] αὐτός RP ‡ 5:37 πώποτε ἀκηκόατε WH Treg NA28] ἀκηκόατε πώποτε RP § 5:38 ἐν ὑμῖν μένοντα WH Treg NA28] μένοντα ἐν ὑμῖν RP

41 δόξαν παρά ανθρώπων οὐ λαμβάνω,

42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.

43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψετε.

44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρ' ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

45 μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠπίκατε.

46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί, περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.

47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε;

6

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος.

2 ἤκολούθει δὲ* αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἔθεώρουν† τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

3 ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος‡ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.

5 ἐπάρας οὖν τὸς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς§ καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς* αὐτὸν λέγει πρὸς Φίλιππον· Πόθεν ἄγοράσωμεν† ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι;

6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν, αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν.

7 ἀπεκρίθη αὐτῷ‡ Φίλιππος· Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς ἵνα ἕκαστος§ βραχὺ ἴτ' ἰλάβῃ.

8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·

9 Ἔστιν ἡ παιδάριον† ὧδε ἄρτους ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσοῦτους;

10 εἶπεν§ ὁ Ἰησοῦς· Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ἄρτων ἕως* πεντακισχίλιοι.

11 ἔλαβεν οὖν† τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν‡ τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.

12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται.

13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων ἃ ἐπερίσσευσαν§ τοῖς βεβρωκόσιν.

14 οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὅ ἐποίησεν σημεῖον* ἔλεγον† ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

15 Ἰησοῦς οὖν γινούς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτόν ἵνα ποιήσωσιν‡ βασιλέα ἀνεχώρησεν πάλιν§ εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν,

17 καὶ ἐμβάντες εἰς* πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἦδη ἐγεγόνει καὶ οὐπω† ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς,

* 6:2 ἠκολούθει δὲ WH Treg NA28] καὶ ἠκολούθει RP † 6:2 ἐθεώρουν WH Treg NA28] ἔωρων αὐτοῦ RP ‡ 6:3 ὄρος WH Treg NA28] + ὁ RP § 6:5 τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς WH Treg NA28] ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς RP * 6:5 πρὸς WH Treg NA28] + τὸν RP † 6:5 ἀγοράσωμεν WH Treg NA28] ἀγοράσομεν RP ‡ 6:7 αὐτῷ WH Treg RP] + ὁ NA28 § 6:7 ἕκαστος WH Treg NA28] + αὐτῶν RP * 6:7 τι RP NA28] - WH Treg † 6:9 παιδάριον WH Treg NA28] + ἐν RP ‡ 6:9 ὄς WH Treg NA28] ὁ RP § 6:10 εἶπεν WH Treg NA28] + δὲ RP * 6:10 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP † 6:11 οὖν WH Treg NA28] δὲ RP ‡ 6:11 διέδωκεν WH Treg NA28] + τοῖς μαθηταῖς οἱ δὲ μαθηταὶ RP § 6:13 ἐπερίσσευσαν WH Treg NA28] ἐπερίσσευσεν RP * 6:14 ὁ ἐποίησεν σημεῖον Treg NA28 RP] ἃ ἐποίησεν σημεῖα WH † 6:14 ἔλεγον WH Treg NA28] ὁ Ἰησοῦς ἔλεγον RP ‡ 6:15 ποιήσωσιν WH Treg NA28] + αὐτόν RP § 6:15 πάλιν WH Treg NA28] - RP * 6:17 εἰς WH Treg NA28] + τὸ RP † 6:17 οὐπω WH Treg NA28] οὐκ RP

18 ἢ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος ἠδιεγεῖρετο‡

19 ἔληλακότες οὖν ὡς σταδίουσ εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆσ θαλάσσης καὶ ἐγγὺσ τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβῆθησαν.

20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· Ἐγὼ εἶμι, μὴ φοβεῖσθε.

21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέωσ ἔγενετο τὸ πλοῖον§ ἐπὶ τῆσ γῆσ εἰσ ἦν ὑπῆγον.

22 Τῆ ἐπαύριον ὁ ὄχλοσ ὁ ἐστηκὼσ πέραν τῆσ θαλάσσης ἔϊδον* ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἔν† καὶ ὅτι οὐ συνεισηῆλθεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἠπλοῖον‡ ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηται αὐτοῦ ἀπῆλθον·

23 ἄλλὰ§ ἤλθεν ἠπλοιάρια* ἐκ Τιβεριάδοσ ἐγγὺσ τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντοσ τοῦ κυρίου.

24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηται αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοῖ εἰσ τὰ ἠπλοιάρια† καὶ ἤλθον εἰσ Καφαρναοῦμ ζητοῦντεσ τὸν Ἰησοῦν.

25 Καὶ εὐρόντεσ αὐτὸν πέραν τῆσ θαλάσσης εἶπον αὐτῶ· Ῥαββί, πότε ὤδε γέγονασ;

26 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτε με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε·

27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρωσιν τὴν ἀπολλυμένην ἀλλὰ τὴν βρωσιν τὴν μένουσαν εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἦν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει, τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν ὁ θεὸσ.

28 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· Τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ;

29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ ἵνα ἠπιστεύητε§ εἰσ ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ.

30 εἶπον οὖν αὐτῶ· Τί οὖν ποιεῖσ σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν σοι; τί ἐργάζη;

31 οἱ πατέρεσ ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῆ ἐρήμῳ, καθὼσ ἐστιν γεγραμμένον· Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ φαγεῖν.

32 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆσ ἠδέδωκεν* ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν·

33 ὁ γὰρ ἄρτοσ τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺσ τῶ κόσμῳ.

34 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸσ ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 Ἐἶπεν† αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· Ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ· ὁ ἐρχόμενοσ πρὸσ ἐμεῖ‡ οὐ μὴ πεινάση, καὶ ὁ πιστεύων εἰσ ἐμεῖ οὐ μὴ ἠδιψησει§ πώποτε.

36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε.

37 πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατήρ πρὸσ ἐμεῖ ἤξει, καὶ τὸν ἐρχόμε* ὃν πρὸσ ἠμε οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω,

38 ὅτι καταβέβηκα ἠἀπό† τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με·

39 τοῦτο δὲ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ ἠμεῖ‡ ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ ἀλλὰ ἀναστήσω ἠαὐτὸ§ τῆ ἐσχάτη ἠμέρα.

40 τοῦτο ἠγάρ* ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ ἠπατρόσ μου† ἵνα πᾶσ ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰσ αὐτόν ἔχη ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτόν ἠἐγὼ‡ τῆ ἐσχάτη ἠμέρα.

41 Ἐγὼγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτοσ ὁ καταβάσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

‡ 6:18 διεγεῖρετο WH Treg NA28] διηγεῖρετο RP § 6:21 ἐγένετο τὸ πλοῖον WH Treg NA28] τὸ πλοῖον ἐγένετο RP

* 6:22 εἶδον WH Treg NA28] ἰδὼν RP † 6:22 ἔν WH Treg NA28] + ἐκεῖνο εἰσ ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηται αὐτοῦ RP ‡ 6:22

πλοῖον WH Treg NA28] πλοιάριον RP § 6:23 ἀλλὰ WH Treg] ἄλλα NA28; ἄλλα δὲ RP * 6:23 πλοιάρια Treg NA28

RP] πλοῖα WH † 6:24 πλοιάρια WH Treg NA28] πλοῖα RP ‡ 6:29 ὁ WH Treg NA28] – RP § 6:29 πιστεύητε

WH Treg NA28] πιστεύσητε RP * 6:32 δέδωκεν NA28 RP] ἔδωκεν WH Treg † 6:35 Εἶπεν WH Treg NA28] + οὖν

NIV; + δὲ RP ‡ 6:35 ἐμεῖ WH Treg NA28] με RP § 6:35 διψησει WH Treg NA28] διψηση RP * 6:37 με WH Treg

RP] ἐμεῖ NA28 † 6:38 ἀπό WH Treg NA28] ἐκ RP ‡ 6:39 με WH Treg NA28] + πατρόσ RP § 6:39 αὐτὸ WH Treg

RP] + ἐν NA28 * 6:40 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP † 6:40 πατρόσ μου WH Treg NA28] πέμψαντόσ με RP ‡ 6:40

ἐγὼ WH Treg RP] + ἐν NA28

42 καὶ ἔλεγον· Ὁὐχὶ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς ἔτι λέγει ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.

44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με εἰ μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· Καὶ ἔσονται πάντες διδασκατοὶ θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ·

46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἐώρακέν τις εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα.

47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

48 ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς·

49 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον·

50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ·

51 ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσει ἐν τῷ αἰῶνι, καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σὰρξ μου ἔστιν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα αὐτοῦ φαγεῖν;

53 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

55 ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθὴς ἐστὶ βρωσίς, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθὴς ἐστὶ πόσις.

56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

57 καθὼς ἀπέστειλὲν με ὁ ζῶν πατήρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει ἐν ἐμοί.

58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει ἐν τῷ αἰῶνι.

59 ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδασκῶν ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπαν· Σκληρὸς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;

61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;

62 ἐάν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;

63 τὸ πνεῦμά ἐστὶν τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγαμι ὑμῖν πνεῦμά ἐστὶν καὶ ζωὴ ἐστὶν.

64 ἀλλὰ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν. ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων αὐτόν.

65 καὶ ἔλεγεν· Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με εἰ μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς·

§ 6:42 Οὐχ NA28 RP] Οὐχὶ WH Treg * 6:42 οὐν WH Treg NA28] οὖν RP † 6:42 λέγει WH Treg NA28] + οὗτος RP ‡ 6:43 ἀπεκρίθη WH Treg NA28] + οὖν ὁ RP § 6:44 με WH Treg NA28] ἐμέ RP * 6:45 πᾶς WH Treg NA28] + οὖν RP † 6:45 ἀκούσας WH Treg NA28] ἀκούων RP ‡ 6:45 ἐμέ WH Treg NA28] με RP § 6:46 ἐώρακέν τις WH Treg NA28] τις ἐώρακεν RP * 6:47 πιστεύων WH NA28] + εἰς ἐμέ Treg RP † 6:49 ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα WH Treg NA28] τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ RP ‡ 6:51 ζήσει WH NA28] ζήσεται Treg RP § 6:51 ἐστὶν WH Treg NA28] + ἦν ἐγὼ δώσω RP * 6:52 αὐτοῦ WH NA28] - Treg RP † 6:55 ἀληθὴς WH Treg NA28] ἀληθῶς RP ‡ 6:55 ἀληθὴς WH Treg NA28] ἀληθῶς RP § 6:57 ζήσει WH Treg NA28] ζήσεται RP * 6:58 ἐξ WH Treg NA28] ἐκ τοῦ RP † 6:58 πατέρες WH Treg NA28] + ὑμῶν τὸ μάννα NIV RP ‡ 6:58 ζήσει WH Treg NA28] ζήσεται RP § 6:60 ὁ λόγος οὗτος WH Treg NA28] οὗτος ὁ λόγος RP * 6:63 λελάληκα WH Treg NA28] λαλῶ RP † 6:65 πατρός WH Treg NA28] + μου RP

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον[§] εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν.

67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

68 ἀπεκρίθη^{*} αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις,

69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος[†] τοῦ θεοῦ[‡]

70 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.

71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου[§] οὗτος γὰρ ἔμελλεν παραδιδόναι αὐτόν^{*}, εἷς[†] ἐκ τῶν δώδεκα.

7

1 Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς^{*} ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, οὐ γὰρ ἠθέληεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.

3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν[†] σοῦ τὰ ἔργα[‡] ἃ ποιεῖς·

4 οὐδεὶς γὰρ τι ἐν κρυπτῷ[§] ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἔτοιμος.

7 οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν.

8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν^{*} ἐγὼ οὐκ[†] ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς[‡] οὐπω πεπλήρωται.

9 ταῦτα δὲ[§] εἰπὼν αὐτὸς^{*} ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερώς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ.[†]

11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;

12 καὶ γογγυσμὸς ἐπερὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς[‡] ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι Ἄγαθός ἐστιν, ἄλλοι δὲ[§] ἔλεγον· Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.

13 οὐδεὶς μὲντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη^{*} Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκεν.

15 ἐθαύμαζον οὖν[†] οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς;

16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ[‡] Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με·

17 ἔάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.

‡ 6:66 ἐκ WH Treg NA28] - RP § 6:66 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον WH Treg NA28] ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ RP * 6:68 ἀπεκρίθη WH Treg NA28] + οὖν RP † 6:69 ἅγιος WH Treg NA28] χριστὸς ὁ υἱὸς RP ‡ 6:69 θεοῦ WH Treg NA28] + τοῦ ζῶντος RP § 6:71 Ἰσκαριώτου WH Treg NA28] Ἰσκαριώτην RP * 6:71 παραδιδόναι αὐτόν WH Treg NA28] αὐτὸν παραδιδόναι RP † 6:71 εἷς WH Treg NA28] + ὦν RP * 7:1 μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς WH Treg NA28] περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα RP † 7:3 θεωρήσουσιν WH Treg NA28] θεωρήσωσιν RP ‡ 7:3 σοῦ τὰ ἔργα WH Treg NA28] τὰ ἔργα σου RP; τὰ ἔργα NIV § 7:4 τι ἐν κρυπτῷ WH Treg NA28] ἐν κρυπτῷ τι RP * 7:8 ἑορτήν WH Treg NA28] + ταύτην RP † 7:8 οὐκ Treg NA28] οὐπω WH NIV RP ‡ 7:8 ἐμὸς καιρὸς WH Treg NA28] καιρὸς ὁ ἐμὸς RP § 7:9 δὲ WH NA28 RP] - Treg * 7:9 αὐτὸς Treg NA28] αὐτοῖς WH RP † 7:10 εἰς τὴν ἑορτήν τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη WH Treg NA28] τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν RP ‡ 7:12 περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς WH Treg NA28] πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν RP § 7:12 δὲ WH Treg NA28] - RP * 7:14 ἀνέβη WH Treg NA28] + ὁ RP † 7:15 ἐθαύμαζον οὖν WH Treg NA28] καὶ ἐθαύμαζον RP ‡ 7:16 ὁ NA28 RP] - WH Treg

18 ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

19 Οὐ Μωϋσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;

20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος* Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;

21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.

22 διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν— οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστὶν ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων— καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον.

23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῆ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;

24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε.

25 Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;

26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν· μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός;

27 ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.

28 ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδασκῶν ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· Κάμῃ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε·

29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι κάκεινός με ἀπέστειλεν.

30 ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

31 ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ* ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον Ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν;

32 Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας* ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.

33 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.

34 ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὐρήσετε καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας;

36 τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπε· Ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὐρήσετε* καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν λέγων· Ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω.

38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.

39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ὃ ἐμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἔδοξάσθη.

40 Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης·

41 ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς· οἱ δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται;

§ 7:19 δέδωκεν NA28 RP] ἔδωκεν WH Treg * 7:20 ὄχλος WH Treg NA28] + καὶ εἶπεν RP † 7:23 λαμβάνει Treg NA28 RP] + ὁ WH ‡ 7:24 κρίνετε WH Treg NA28] κρίνατε RP § 7:26 ἐστὶν WH Treg NA28] + ἀληθῶς RP * 7:31 ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ WH Treg NA28] Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου RP † 7:31 ἔλεγον WH Treg NA28] + ὅτι RP ‡ 7:31 μὴ WH Treg NA28] μήτι RP § 7:31 σημεῖα WH Treg NA28] + τούτων RP * 7:32 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας WH Treg NA28] ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς RP † 7:33 χρόνον μικρὸν WH Treg NA28] μικρὸν χρόνον RP ‡ 7:34 εὐρήσετε Treg RP] + με WH NA28 § 7:36 ὁ λόγος οὗτος WH Treg NA28] οὗτος ὁ λόγος RP * 7:36 εὐρήσετε Treg RP] + με WH NA28 † 7:39 οὐ WH Treg RP] ὁ NA28 ‡ 7:39 πιστεύσαντες WH Treg NA28] πιστεύοντες RP § 7:39 πνεῦμα WH NA28] + ἅγιον Treg RP; + δεδομένον NIV * 7:39 οὐδέπω NA28 RP] οὐπω WH Treg † 7:40 Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν WH Treg NA28] Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου RP ‡ 7:40 τῶν λόγων τούτων WH Treg NA28] τὸν λόγον RP § 7:40 ἔλεγον Treg NA28 RP] + ὅτι WH * 7:41 οἱ δὲ WH Treg NA28] ἄλλοι RP

42 Ἐπιγράψατο ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυίδ, καὶ ἀπὸ Βηθλέεμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυίδ, ἔρχεται ὁ χριστός;†

43 σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ § δι' αὐτόν.

44 τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν * ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;

46 ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως † ἄνθρωπος ‡

47 ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

48 μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;

49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί § εἰσιν.

50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν * πρὸς αὐτόν πρότερον † εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν·

51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ ‡ καὶ γινῶ τί ποιεῖ;

52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης § οὐκ ἐγείρεται *

53 [καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ·

8

1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

2 Ὁρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

3 ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ καταλήφθεισαν· καὶ στήσαντες αὐτήν ἐν μέσῳ,

4 λέγουσιν αὐτῷ, πειράζοντες· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη.

5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις;

6 τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν, μὴ προσποιούμενος.

7 ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτον ἐπ' αὐτήν τὸν λίθον βαλέτω.

8 καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.

9 οἱ δὲ, ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα.

10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· Ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; Οὐδεὶς σε κατέκρινεν;

11 ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, κύριε. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγὼ σε κρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.]]

† 7:42 οὐχ WH Treg NA28] Οὐχὶ RP ‡ 7:42 ἔρχεται ὁ χριστός WH Treg NA28] ὁ χριστός ἔρχεται RP § 7:43 ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ WH Treg NA28] ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο RP * 7:44 ἐπέβαλεν NA28 RP] ἔβαλεν WH Treg † 7:46 ἐλάλησεν οὕτως WH Treg NA28] οὕτως ἐλάλησεν RP ‡ 7:46 ἄνθρωπος WH NA28] + ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος Treg RP § 7:49 ἐπάρατοί WH Treg NA28] ἐπικατάρατοί RP * 7:50 ἐλθὼν WH Treg NA28] + νυκτὸς RP † 7:50 πρότερον WH Treg] τὸ πρότερον NA28; - RP ‡ 7:51 πρῶτον παρ' αὐτοῦ WH Treg NA28] παρ' αὐτοῦ πρότερον RP § 7:52 ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης WH Treg NA28] προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας RP * 7:52 ἐγείρεται WH Treg NA28] ἐγγέρται RP; + 7:53-8:11 RP: 53 καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ· 8:1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. 2 Ὁρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. 3 ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ καταλήφθεισαν· καὶ στήσαντες αὐτήν ἐν μέσῳ, 4 λέγουσιν αὐτῷ, πειράζοντες· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη. 5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν, μὴ προσποιούμενος. 7 ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτον ἐπ' αὐτήν τὸν λίθον βαλέτω. 8 καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 9 οἱ δὲ, ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα. 10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· Ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; Οὐδεὶς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, κύριε. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγὼ σε κρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς* λέγων· Ἐγὼ εἶμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἔμοι[†] οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Κὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ[‡] ποῦ ὑπάγω.

15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.

16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἄληθινή[§] ἐστίν, ὅτι μόνος οὐκ εἶμι, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ.

17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστίν.

18 ἐγὼ εἶμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.

19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστίν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἄν ᾔδειτε*.

20 ταῦτα τὰ ῥήματα ἔλάλησεν[†] ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς[‡]· Ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτία ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν ὃτι λέγει· Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

23 καὶ ἔλεγεν[§] αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἶμι· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου* ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἶμι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἶμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν.

25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; εἶπεν[†] αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ὅ[‡] τι καὶ λαλῶ ὑμῖν;

26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστίν, ἀγὰρ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ ταῦτα λαλῶ[§] εἰς τὸν κόσμον.

27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν.

28 εἶπεν αὖ^{*} ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἶμι, καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ[†] ταῦτα λαλῶ.

29 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον[‡] ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ,

32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν[§]· Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἀμαρτίας·

35 ὁ^{*} δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.

37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

* 8:12 ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς WH Treg NA28] ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν RP † 8:12 ἐμοὶ NA28 RP] μοι WH Treg ‡ 8:14 ἢ WH Treg NA28] καὶ RP § 8:16 ἀληθινή WH Treg NA28] ἀληθής RP * 8:19 ἄν ᾔδειτε WH Treg NA28] ᾔδειτε ἄν RP † 8:20 ἐλάλησεν WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP ‡ 8:21 αὐτοῖς WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 8:23 ἔλεγεν WH Treg NA28] εἶπεν RP * 8:23 τούτου τοῦ κόσμου WH Treg NA28] τοῦ κόσμου τούτου RP † 8:25 εἶπεν WH Treg NA28] καὶ εἶπεν RP ‡ 8:25 ὅ τι Treg NA28 RP] ὅτι WH § 8:26 λαλῶ WH Treg NA28] λέγω RP * 8:28 οὖν WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP NA28 † 8:28 πατήρ WH Treg NA28] + μου RP ‡ 8:29 μόνον WH Treg NA28] ὁ πατήρ RP § 8:33 πρὸς αὐτόν WH Treg NA28] αὐτῷ RP * 8:35 ὁ WH Treg RP NA28] + δὲ NIV

38 ἄ ἐγὼ† ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ[‡]λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἄ ἠκούσατε[§] παρὰ τοῦ πατρὸς* ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε† τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε[‡]

40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν.

41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν[§] αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα*· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν.

42 εἶπεν† αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ, ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν.

43 διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστε καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν[‡], ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι.

46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἀμαρτίας; εἰ[§] ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι;

47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ.

48 Ἀπεκρίθησαν* οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις;

49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με.

50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμόν λόγον† τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

52 εἶπον[‡] αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα·

53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν[§] ποιεῖς;

54 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω* ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστὶν· ἔστιν ὁ πατὴρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν† ἐστὶν,

55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῖν[‡] ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

56 Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλίασατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη.

57 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις καὶ Ἀβραάμ ἐώρακας;

58 εἶπεν αὐτοῖς[§] Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί.

59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ*

9

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.

2 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ραββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;

† 8:38 ἄ ἐγὼ WH Treg NA28] Ἐγὼ ὁ RP ‡ 8:38 πατρὶ WH Treg NA28] + μου RP § 8:38 ἄ ἠκούσατε WH Treg NA28] ὁ ἐώρακατε RP * 8:38 τοῦ πατρὸς WH Treg NA28] + ὑμῶν NIV; τῷ πατρὶ ὑμῶν RP † 8:39 ἐστε WH Treg NA28] ἦτε NIV RP ‡ 8:39 ἐποιεῖτε Treg NA28 RP] ποιεῖτε WH § 8:41 εἶπαν WH Treg NIV] + οὖν RP NA28 * 8:41 οὐ γεγεννήμεθα NA28 RP] οὐκ ἐγεννήθημεν WH Treg † 8:42 εἶπεν WH Treg NA28] + οὖν RP ‡ 8:44 οὐκ ἔστηκεν WH NA28] οὐχ ἔστηκεν Treg RP § 8:46 εἰ WH Treg NA28] + δὲ RP * 8:48 Ἀπεκρίθησαν WH Treg NA28] + οὖν RP † 8:51 ἐμόν λόγον WH Treg NA28] λόγον τὸν ἐμόν RP ‡ 8:52 εἶπον WH Treg] + οὖν NA28 RP § 8:53 σεαυτὸν WH Treg NA28] + σὺ RP * 8:54 δοξάσω WH Treg NA28] δοξάζω RP † 8:54 ἡμῶν Treg NA28 RP] ὑμῶν WH ‡ 8:55 ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῶν RP § 8:58 αὐτοῖς WH Treg NA28] + ὁ RP * 8:59 ἱεροῦ WH Treg NA28] + διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρήγεν οὕτως RP

³ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.

⁴ ἡμᾶς * δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νῦξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

⁵ ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἶμι τοῦ κόσμου.

⁶ ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν† αὐτοῦ‡ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς·§

⁷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὃ ἐρμηνεύεται Ἀπεσταλμένος). ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἤλθεν βλέπων.

⁸ οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι ἑπροσαίτης * ἦν ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;

⁹ ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· Οὐχί, ἀλλὰ ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγὼ εἶμι.†

¹⁰ ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς‡ ἠνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;

¹¹ ἀπεκρίθη ἑκεῖνος § Ὁ ἄνθρωπος ὁ * λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπέν μοι ὅτι† Ὑπαγε εἰς τὸν‡ Σιλωάμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν οὖν § καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα.

¹² καὶ εἶπαν * αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· Οὐκ οἶδα.

¹³ Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους τὸν ποτε τυφλόν.

¹⁴ ἦν δὲ σάββατον ἐν ἧ ἡμέρᾳ† τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

¹⁵ πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.

¹⁶ ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος‡, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι § ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

¹⁷ λέγουσιν οὖν * τῷ τυφλῷ πάλιν· Τί σὺ† λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνέωξεν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν.

¹⁸ Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλός‡ καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ ἑτοῦ ἀναβλέψαντος §

¹⁹ καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι*;

²⁰ ἀπεκρίθησαν οὖν† οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη·

²¹ πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.‡

²² ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους, ἥδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυναγάγωγος γένηται.

* **9:4** ἡμᾶς WH Treg NA28] Ἐμὲ RP † **9:6** ἐπέχρισεν Treg NA28 RP] ἐπέθηκέν WH ‡ **9:6** αὐτοῦ WH Treg NA28] - RP § **9:6** ὀφθαλμούς WH Treg NA28] + τοῦ τυφλοῦ RP * **9:8** προσαιτῆς WH Treg NA28] τυφλὸς RP † **9:9** ἔλεγον Οὐχί ἀλλὰ WH Treg NA28] δὲ ὅτι RP ‡ **9:10** Πῶς Treg RP] + οὖν WH NA28 § **9:11** ἐκεῖνος WH Treg NA28] + καὶ εἶπεν RP * **9:11** Ὁ ἄνθρωπος ὁ WH Treg NA28] Ἄνθρωπος RP † **9:11** ὅτι WH Treg NA28] - RP ‡ **9:11** τὸν WH Treg NA28] τὴν κολυμβήθραν τοῦ RP § **9:11** οὖν WH Treg NA28] δὲ RP * **9:12** καὶ εἶπαν WH Treg NA28] εἶπον οὖν RP † **9:14** ἐν ἧ ἡμέρᾳ WH Treg NA28] ὅτε RP ‡ **9:16** Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος WH Treg NA28] Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν παρὰ τοῦ θεοῦ RP § **9:16** ἄλλοι Treg RP] + δὲ WH NA28 * **9:17** οὖν WH Treg NA28] - RP † **9:17** Τί σὺ WH Treg NA28] Σὺ τί RP ‡ **9:18** ἦν τυφλὸς WH Treg NA28] τυφλὸς ἦν RP § **9:18** τοῦ ἀναβλέψαντος WH Treg RP NA28] - NIV * **9:19** βλέπει ἄρτι WH Treg NA28] ἄρτι βλέπει RP † **9:20** οὖν WH Treg NA28] δὲ αὐτοῖς RP ‡ **9:21** αὐτὸν ἐρωτήσατε ἡλικίαν ἔχει WH Treg NA28] αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει αὐτὸν ἐρωτήσατε RP

- 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι Ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἔπερωτήσατε[§]
- 24 Ἐφώνησαν οὖν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου* ὃς ἦν τυφλὸς καὶ εἶπαν αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος[†] ἁμαρτωλὸς ἐστίν.
- 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος[‡]· Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω.
- 26 εἶπον οὖν αὐτῷ[§]· Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς;
- 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;
- 28 ἔλοιδόρησαν* αὐτὸν καὶ εἶπον· Σὺ μαθητῆς εἶ[†] ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί·
- 29 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν.
- 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν τούτῳ γὰρ τὸ[‡] θαυμαστόν ἐστίν ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἠνοίξεν μου τοὺς ὀφθαλμούς.
- 31 οἶδαμεν[§] ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεός* οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἢ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ τούτου ἀκούει.
- 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἠνέφξεν τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου·
- 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.
- 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
- 35 Ἦκουσεν[†] Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρὼν αὐτὸν εἶπεν[‡]· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου[§]
- 36 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Καὶ τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
- 37 εἶπεν* αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἑώρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστίν.
- 38 ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.
- 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.
- 40 ἤκουσαν[†] ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες[‡], καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν;
- 41 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ[§] ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

10

- 1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν ἐκεῖνος κλέπτης ἐστίν καὶ ληστής·
- 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστίν τῶν προβάτων.
- 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ* κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά.
- 4 ὅταν[†] τὰ ἴδια πάντα[‡] ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ·
- 5 ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν[§] ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἄλλοτρίων τὴν φωνήν.

§ 9:23 ἐπερωτήσατε WH NA28] ἐρωτήσατε Treg RP * 9:24 τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου WH Treg NA28] ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον RP † 9:24 οὗτος ὁ ἄνθρωπος WH NA28] ὁ ἄνθρωπος οὗτος Treg RP ‡ 9:25 ἐκεῖνος WH Treg NA28] + καὶ εἶπεν RP § 9:26 οὖν αὐτῷ WH Treg NA28] δὲ αὐτῷ πάλιν RP * 9:28 ἐλοιδόρησαν RP] καὶ ἐλοιδόρησαν WH NA28; οἱ δὲ ἐλοιδόρησαν Treg † 9:28 μαθητῆς εἶ WH Treg NA28] εἶ μαθητῆς RP ‡ 9:30 τούτῳ γὰρ τὸ WH Treg NA28] γὰρ τούτῳ RP § 9:31 οἶδαμεν WH Treg NA28] + δὲ RP * 9:31 ἁμαρτωλῶν ὁ θεός NA28 RP] ὁ θεός ἁμαρτωλῶν WH Treg † 9:35 Ἦκουσεν WH NA28] + ὁ Treg RP ‡ 9:35 εἶπεν WH NA28] + αὐτῷ Treg RP § 9:35 ἀνθρώπου WH NA28] θεοῦ Treg RP * 9:37 εἶπεν WH Treg NA28] + δὲ RP † 9:40 ἤκουσαν WH Treg NA28] καὶ ἤκουσαν RP ‡ 9:40 μετ' αὐτοῦ ὄντες WH Treg NA28] ὄντες μετ' αὐτοῦ RP § 9:41 ἡ WH Treg NA28] + οὖν RP * 10:3 φωνεῖ WH Treg NA28] καλεῖ RP † 10:4 ὅταν WH Treg NA28] καὶ ὅταν RP ‡ 10:4 πάντα WH Treg NA28] πρόβατα RP § 10:5 ἀκολουθήσουσιν WH Treg NA28] ἀκολουθήσωσιν RP

- 6 ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν* ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.
 7 Εἶπεν οὖν πάλιν ἑαυτοῖς† ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι‡ ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
 8 πάντες ὅσοι ἤλθον ἑμοῦ§ κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.
 9 ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἂν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει.
 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἤλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν.
 11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων·
 12 ὁ ἄμισθωτός* καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ ἔστιν† τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει— καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει‡
 13 ὅτι§μισθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
 14 ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμὰ*,
 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κάγῳ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
 16 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κάκεῖνα ἴδετέ με† ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσονται‡μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν.
 17 διὰ τοῦτο ἔμε ὁ πατὴρ§ ἀγαπᾷ ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
 18 οὐδεὶς αἴρει* αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἑμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου.
 19 Ἐσχίσμα† πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.
 20 ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;
 21 ἄλλοι‡ ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι§
 22 Ἐγένετο ἰσχυρῶς* τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς† Ἱεροσολύμοις· χειμῶν‡ ἦν,
 23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ§ Σολομῶνος.
 24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπέ ἡμῖν παρρησίᾳ.
 25 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ·
 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ* ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν†
 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν‡ κάγῳ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι,
 28 κάγῳ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον§, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου.
 29 ὁ πατὴρ μου ἰσχυρῶς* δέδωκέν μοι† πάντων μεϊζων‡ ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς§
 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἑσμέν.

* 10:6 ἦν WH NA28 RP] ἦ Treg † 10:7 αὐτοῖς Treg RP] - WH NA28 ‡ 10:7 ὅτι NA28 RP] - WH Treg § 10:8 πρὸ ἐμοῦ WH Treg NA28] - RP * 10:12 μισθωτός WH NA28] + δέ Treg RP † 10:12 ἔστιν WH Treg NA28] εἰσὶν RP ‡ 10:12 σκορπίζει WH Treg NA28] + τὰ πρόβατα RP § 10:13 ὅτι WH Treg NA28] Ὅδε μισθωτός φεύγει ὅτι RP * 10:14 γινώσκουσί με τὰ ἐμὰ WH Treg NA28] γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν RP † 10:16 δεῖ με WH Treg NA28] με δεῖ RP ‡ 10:16 γενήσονται WH Treg NA28] γενήσεται RP § 10:17 με ὁ πατὴρ WH Treg NA28] ὁ πατὴρ με RP * 10:18 αἴρει Treg NA28 RP] ἤρην WH † 10:19 Σχίσμα WH Treg NA28] + οὖν RP ‡ 10:21 ἄλλοι WH Treg RP NA28] + δὲ NIV § 10:21 ἀνοῖξαι WH Treg NA28] ἀνοίγειν RP * 10:22 τότε WH NA28] δέ Treg RP † 10:22 τοῖς WH Treg NA28] - RP ‡ 10:22 χειμῶν WH Treg NA28] καὶ χειμῶν RP § 10:23 τοῦ WH Treg NA28] - RP * 10:26 ὅτι οὐκ WH Treg NA28] οὐ γάρ RP † 10:26 ἐμῶν WH Treg NA28] + καθὼς εἶπον ὑμῖν RP ‡ 10:27 ἀκούουσιν WH Treg NA28] ἀκούει RP § 10:28 δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον WH Treg NA28] ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς RP * 10:29 ὁ WH Treg NA28] ὁς NIV RP † 10:29 μοι WH Treg RP NA28] + αὐτὰ NIV ‡ 10:29 πάντων μεϊζων Holmes WHmarg] πάντων μεϊζόν WH Treg NA28; μεϊζων πάντων NIV RP § 10:29 πατρός WH NA28] + μου Treg RP

31 Ἐβάστασαν οὖν* πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.

32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν† ἐκ τοῦ πατρὸς‡ διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε§;

33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι* Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.

34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι† Ἐγὼ εἶπα· Θεοὶ ἐστε;

35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή,

36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγάσεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἶμι;

37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι·

38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε τοῖς ἔργοις ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε§ ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρὶ*.

39 ἐζήτησαν οὖν πάλιν αὐτόν† πιάσαι· καὶ ἐξήλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.

41 καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν.

42 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν ἐκεῖ‡.

11

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

2 ἦν δὲ Μαριάμ* ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρω καὶ ἐκμάζασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.

3 ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν λέγουσαι· Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.

4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς.

5 ἡγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.

6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·

7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.

8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββί, νῦν ἐζήτησαν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκα ὥραί εἰσιν† τῆς ἡμέρας; ἐὰν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει·

10 ἐὰν δὲ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

11 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται, ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.

12 εἶπαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἅ† Κύριε, εἰ κεκοίμηται σωθήσεται.

13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.

14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν,

15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

* 10:31 οὖν Treg RP] - WH NA28 † 10:32 ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν NA28] καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν Treg RP; ἔργα ἔδειξα ὑμῖν καλὰ WH ‡ 10:32 πατὸς WH NA28] + μου Treg RP § 10:32 ἐμὲ λιθάζετε WH Treg NA28] λιθάζετε ἐμὲ RP

* 10:33 Ἰουδαῖοι WH Treg NA28] + λέγοντες RP † 10:34 ὅτι WH Treg NA28] - RP ‡ 10:38 πιστεύετε WH Treg NA28] πιστεύσατε RP § 10:38 γινώσκητε WH Treg NA28] πιστεύσητε RP * 10:38 τῷ πατρὶ WH Treg NA28] αὐτῷ RP † 10:39 πάλιν αὐτόν Treg RP] αὐτόν πάλιν WH NA28 ‡ 10:42 πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν ἐκεῖ WH Treg NA28] ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν RP * 11:2 Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρία RP † 11:9 ὥραί εἰσιν WH Treg NA28] εἰσιν ὥραί RP ‡ 11:12 αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτοῦ RP

- 17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἤδη ἡμέρας § ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.
 18 ἦν δὲ ἡ* Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.
 19 πολλοὶ δὲ† ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὴν‡ Μάρθαν καὶ Μαριάμ § ἵνα παραμυθῆσονται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ*
 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία† δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
 21 εἶπεν οὖν ἡ‡ Μάρθα πρὸς τὸν § Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου*·
 22 καὶ† νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι ὁ θεός.
 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.
 24 λέγει αὐτῷ ἡ‡ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται,
 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο;
 27 λέγει αὐτῷ· Ναί, κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
 28 Καὶ τῆς τοῦτο § εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριάμ* τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε.
 29 ἐκείνη δὲ† ὡς ἤκουσεν ἠγέρθη‡ ταχὺ καὶ ἦρχετο § πρὸς αὐτόν·
 30 οὕτω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι* ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.
 31 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριάμ† ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ ἰδοῦσάς τι ἔτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.
 32 ἡ οὖν Μαριάμ § ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν* Ἰησοῦς ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς† τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε οὐκ ἂν ἔμου ἀπέθανεν‡ ὁ ἀδελφός.
 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν,
 34 καὶ εἶπεν· Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.
 35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.
 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.
 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν· Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;
 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.
 39 λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος § Μάρθα· Κύριε, ἤδη ὄζει, τεταρταῖος γάρ ἐστιν.
 40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶπὸν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ* τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;
 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον† ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου,

§ 11:17 ἤδη ἡμέρας WH Treg NA28] ἡμέρας ἤδη RP * 11:18 ἡ Treg NA28 RP] - WH † 11:19 πολλοὶ δὲ WH Treg NA28] καὶ πολλοὶ RP ‡ 11:19 τὴν WH Treg NA28] τὰς περὶ RP § 11:19 Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρίαν RP * 11:19 ἀδελφοῦ WH Treg NA28] + αὐτῶν RP † 11:20 Μαρία Treg RP] Μαριάμ WH NA28 ‡ 11:21 ἡ WH Treg NA28] - RP § 11:21 τὸν Treg NA28 RP] - WH * 11:21 οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου WH Treg NA28] ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει RP † 11:22 καὶ WH Treg] ἀλλὰ καὶ NA28 RP ‡ 11:24 ἡ WH Treg NA28] - RP § 11:28 τοῦτο WH Treg NA28] ταῦτα RP * 11:28 Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρίαν RP † 11:29 δὲ WH Treg NA28] - RP ‡ 11:29 ἠγέρθη WH Treg NA28] ἐγείρεται RP § 11:29 ἦρχετο WH Treg NA28] ἔρχεται RP * 11:30 ἔτι WH Treg NA28] - RP † 11:31 Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρίαν RP ‡ 11:31 δόξαντες WH Treg NA28] λέγοντες RP § 11:32 Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρία RP * 11:32 ἦν WH Treg NA28] + ὁ RP † 11:32 πρὸς WH Treg NA28] εἰς RP ‡ 11:32 μου ἀπέθανεν WH Treg NA28] ἀπέθανεν μου RP § 11:39 τετελευτηκότος WH NA28] τελευτηκότος Treg; τεθνηκότος RP * 11:40 ὄψῃ WH Treg NA28] ὄψει RP † 11:41 λίθον WH Treg NA28] + οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κειμένους RP

42 ἐγὼ δὲ ἤδην ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιστώτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.

43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκράυγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἕξω.

44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει· αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς §· Λύσατε αὐτὸν* καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριάμ† καὶ θεασάμενοι ἃ‡ ἐποίησεν § ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν·

46 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν* Ἰησοῦς.

47 συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα‡;

48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

49 εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν,

50 οὐδὲ λογίζεσθε‡ ὅτι συμφέρεי ὑμῖν § ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,

52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν.

53 ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο* ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ὁ οὖν Ἰησοῦς† οὐκέτι παρησία περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κάκει ἔμεινεν‡ μετὰ τῶν μαθητῶν §

55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς.

56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 δεδώκεισαν ἡ δὲ* οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς† ἵνα ἐάν τις γνῶ ποῦ ἐστὶν μηνύση, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος* ὃν ἠγείρεν ἐκ νεκρῶν † Ἰησοῦς ‡

2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκ‡, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ·

3 ἡ οὖν Μαριάμ § λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἠλείψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

4 λέγει ἡ δὲ* Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ†, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·

5 Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;

‡ 11:44 ἐξῆλθεν WH Treg NA28] καὶ ἐξῆλθεν RP § 11:44 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Treg NA28 RP] ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς WH
* 11:44 αὐτόν WH Treg NA28] - RP † 11:45 Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρίαν RP ‡ 11:45 ἃ RP NA28] ὁ WH
Treg § 11:45 ἐποίησεν WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP * 11:46 ἐποίησεν WH Treg NA28] + ὁ RP † 11:47 ποιεῖ
σημεῖα WH Treg NA28] σημεῖα ποιεῖ RP ‡ 11:50 λογίζεσθε WH Treg NA28] διαλογίζεσθε RP § 11:50 ὑμῖν WH
Treg NA28] ἡμῖν RP * 11:53 ἐβουλεύσαντο WH Treg NA28] συνεβουλεύσαντο RP † 11:54 Ὁ οὖν Ἰησοῦς WH Treg
NA28] Ἰησοῦς οὖν RP ‡ 11:54 ἔμεινεν WH Treg NA28] διέτριβεν RP § 11:54 μαθητῶν WH Treg NA28] + αὐτοῦ
RP * 11:57 δὲ WH Treg NA28] + καὶ RP † 11:57 ἐντολὰς WH Treg NA28] ἐντολήν RP * 12:1 Λάζαρος WH
NA28] + ὁ τεθνηκὼς Treg RP † 12:1 Ἰησοῦς WH NA28] ὁ Ἰησοῦς Treg; - RP ‡ 12:2 ἐκ WH Treg NA28] - RP § 12:3
Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρία RP * 12:4 δὲ WH NA28] οὖν Treg RP † 12:4 Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ WH Treg] Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ NA28; εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ἰούδας Σίμωνος
Ἰσκαριώτης RP

6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων· τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.

7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες αὐτήν, ἵνα ᾤσῃς τὴν ἡμέραν τοῦ ἔνταφιασμοῦ μου· τηρήσῃ * αὐτό·

8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 Ἔγνω ὁ οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν,

11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,

13 ἔλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραύγαζον * Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

14 εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον·

15 Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

16 ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.

17 ἔμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ·

21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

22 ἔρχεται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.

23 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.

25 ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει * αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

26 ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἶπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω.

29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.

30 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη * γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

‡ 12:6 ἔχων WH Treg NA28] εἶχεν καὶ RP § 12:7 ἵνα WH Treg NA28] - RP * 12:7 τηρήσῃ WH Treg NA28] τετήρηκεν RP † 12:9 οὖν Treg RP] + ὁ WH NA28 ‡ 12:12 ὁ WH NA28] - Treg RP § 12:12 ὁ NA28] - WH Treg RP * 12:13 ἔκραύγαζον WH Treg NA28] ἔκραζον RP † 12:13 καὶ ὁ WH Treg NA28] - RP ‡ 12:16 ταῦτα WH Treg NA28] + δὲ RP § 12:16 αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ WH NA28] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Treg RP * 12:18 καὶ WH RP NA28] - Treg NIV † 12:18 ἤκουσαν WH Treg NA28] ἤκουσεν RP ‡ 12:19 κόσμος WH Treg RP NA28] + ὄλος NIV § 12:20 Ἕλληνές τινες WH Treg NA28] τινες Ἕλληνές RP * 12:22 ὁ WH Treg NA28] - RP † 12:22 ἔρχεται WH Treg NA28] καὶ πάλιν RP ‡ 12:22 καὶ WH Treg NA28] - RP § 12:23 ἀποκρίνεται WH Treg NA28] ἀπεκρίνατο RP * 12:25 ἀπολλύει WH Treg NA28] ἀπολέσει RP † 12:26 τις διακονῇ WH Treg NA28] διακονῇ τις RP ‡ 12:26 ἐὰν WH Treg NA28] καὶ ἐάν RP § 12:30 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Treg NA28 RP] καὶ εἶπεν Ἰησοῦς WH * 12:30 ἡ φωνὴ αὕτη WH Treg NA28] αὕτη ἡ φωνὴ RP

31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω·
 32 καὶ γὰρ ἔὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν.
 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποῖω θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
 34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;
 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὡς ἐστὶν μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἔν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὥς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ, καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει.
 36 ὥς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.*
 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
 37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν,
 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν· Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;
 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας·
 40 Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπέρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούς.
 41 ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ.
 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὠμολόγουν ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται,
 43 ἡγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με,
 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.
 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.
 47 καὶ ἐὰν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν, οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον.
 48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ·
 49 ὅτι ἐγὼ ἔξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.
 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

13

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τέλος ἡγάπησεν αὐτούς.
 2 καὶ δεῖπνον γινομένου τοῦ διαβόλου ἡδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτου, §
 3 εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει,
 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεῖπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια καὶ λαβῶν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν·

† 12:32 ἐὰν Treg NA28 RP] ἂν WH ‡ 12:34 οὖν WH NA28] – Treg RP § 12:34 λέγεις σὺ WH Treg NA28] σὺ λέγεις RP * 12:34 ὅτι WH Treg NA28] – RP † 12:35 ἐν ὑμῖν WH Treg NA28] μεθ' ὑμῶν RP ‡ 12:35 ὡς WH Treg NA28] ἕως RP § 12:36 ὡς WH Treg NA28] ἕως RP * 12:36 ἐλάλησεν WH Treg NA28] + ὁ RP † 12:40 ἐπέρωσεν WH Treg NA28] πεπώρωκεν RP ‡ 12:40 στραφῶσιν WH Treg NA28] ἐπιστραφῶσιν RP § 12:40 ἰάσομαι WH Treg NA28] ἰάσωμαι RP * 12:41 ὅτι WH Treg NA28] ὅτε RP † 12:47 φυλάξῃ WH Treg NA28] πιστεύσῃ RP ‡ 12:49 δέδωκεν WH Treg NA28] ἔδωκεν RP § 12:50 ἐγὼ λαλῶ WH Treg NA28] λαλῶ ἐγὼ RP * 13:1 ἦλθεν WH Treg NA28] ἐλήλυθεν RP † 13:2 γινομένου WH Treg NA28] γενομένου RP ‡ 13:2 ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκ. WH Treg NA28] Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκ. ἵνα αὐτὸν παραδῶ RP § 13:2 Ἰσκαριώτου NA28 RP] Ἰσκαριώτης WH Treg * 13:3 εἰδὼς WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP † 13:3 ἔδωκεν WH Treg NA28] δέδωκεν RP

5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.

6 ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. Ἔλεγει· ἀὐτῷ § Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;

7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ μετὰ ταῦτα.

8 λέγει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ νίψης ἄμου τοὺς πόδας* εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ†· Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.

9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν.

10 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρεῖαν § εἰ μὴ* τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.

11 ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι† Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν §, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν;

13 ὑμεῖς φωνεῖτέ με Ὁ διδάσκαλος καὶ Ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ.

14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας·

15 ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα ἄ τίνας* ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὁ τρώγων μου† τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.

19 ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται † ὅτι ἐγὼ εἰμι.

20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν § τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 ἔβλεπον † εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

23 ἦν † ἀνακειμένος εἰς ἄκ § τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς·

24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη* περὶ οὗ λέγει.

25 ἀναπεσὼν † ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστιν;

26 ἀποκρίνεται † ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ ἄβραμ § τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ*· ἄβραμ οὖν † τὸ ψωμίον † δίδωσιν Ἰουδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου §

27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ *Σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ ποιεῖς ποίησον τάχιον.

28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ·

‡ 13:6 λέγει WH Treg NA28] καὶ λέγει RP § 13:6 αὐτῷ WH NA28] + ἐκεῖνος Treg RP * 13:8 μου τοὺς πόδας WH Treg NA28] τοὺς πόδας μου RP † 13:8 Ἰησοῦς αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς RP ‡ 13:10 ὁ Treg NA28 RP] - WH § 13:10 οὐκ ἔχει χρεῖαν WH Treg NA28] οὐ χρεῖαν ἔχει RP * 13:10 εἰ μὴ WH Treg NA28] ἢ RP † 13:11 ὅτι WH Treg NA28] - RP ‡ 13:12 καὶ WH Treg RP NA28] - NIV § 13:12 καὶ ἀνέπεσεν WH Treg NA28] ἀναπεσὼν RP * 13:18 τίνας WH Treg NA28] οὗς RP † 13:18 μου WH Treg NA28] μετ' ἐμοῦ RP ‡ 13:19 πιστεύσητε ὅταν γένηται NA28] πιστεύητε ὅταν γένηται WH Treg; ὅταν γένηται πιστεύσητε RP § 13:20 ἄν WH Treg NA28] ἐάν RP * 13:21 ὁ NA28 RP] - WH Treg † 13:22 ἔβλεπον WH NA28] + οὖν RP Treg ‡ 13:23 ἦν WH Treg NA28] + δὲ RP § 13:23 ἐκ WH Treg NA28] - RP * 13:24 πυθέσθαι τίς ἂν εἴη NA28 RP] καὶ λέγει αὐτῷ εἶπε τίς ἐστιν WH Treg † 13:25 ἀναπεσὼν WH Treg] ἀναπεσὼν οὖν NA28; ἐπιπεσὼν δὲ RP ‡ 13:26 ἀποκρίνεται Treg NA28 RP] + οὖν WH § 13:26 ἄβραμ WH Treg NA28] ἄβραμ RP * 13:26 καὶ δώσω αὐτῷ WH Treg NA28] ἐπιδώσω RP † 13:26 ἄβραμ οὖν WH Treg NA28] καὶ ἐμῆρα RP ‡ 13:26 ψωμίον NIV RP] + λαμβάνει καὶ WH Treg NA28 § 13:26 Ἰσκαριώτου WH Treg NA28] Ἰσκαριώτη RP * 13:27 ὁ NA28 RP] - WH Treg

29 τινές γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον ἔειχεν Ἰουδάς, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ.

30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς. ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν λέγει Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.

32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν.

33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

35 ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθήσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον.

37 λέγει αὐτῷ Πέτρος· Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθήσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.

38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

14

1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεῦτε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεῦτε.

2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν ὅτι πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμι ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε.

4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.

5 λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;

6 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδειτε· ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἐωράκατε αὐτόν.

8 λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τοσοῦτω χρόνῳ μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἐωρακῶς ἐμὲ ἐώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστίν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

† 13:29 εἶχεν WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ 13:29 ὁ Treg NA28 RP] - WH § 13:30 ἐξῆλθεν εὐθύς WH Treg NA28] εὐθέως ἐξῆλθεν RP * 13:31 οὖν WH Treg NA28] - RP † 13:31 λέγει WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ 13:32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ Treg NA28 RP] - WH § 13:32 αὐτῷ WH] αὐτῷ Treg NA28; ἐαυτῷ RP * 13:33 ἐγὼ ὑπάγω WH Treg NA28] ὑπάγω ἐγὼ RP † 13:36 ἀπεκρίθη WH Treg NIV] + αὐτῷ ὁ RP; + αὐτῷ NA28 ‡ 13:36 ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον WH Treg NA28] ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι RP § 13:37 ὁ WH Treg NA28] - RP * 13:37 ἀκολουθήσαι NA28 RP] ἀκολουθεῖν WH Treg † 13:38 ἀποκρίνεται WH Treg NA28] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ RP ‡ 13:38 ἀρνήση WH Treg NA28] ἀπαρνήση RP * 14:2 ὅτι WH Treg NA28] - RP † 14:3 καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 14:3 τόπον ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῖν τόπον RP § 14:4 τὴν ὁδόν WH Treg NA28] καὶ τὴν ὁδὸν οἶδατε RP * 14:5 πῶς WH Treg NA28] καὶ πῶς RP † 14:5 δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι NA28 RP] οἶδαμεν τὴν ὁδὸν WH Treg ‡ 14:6 ὁ Treg NA28 RP] - WH § 14:7 ἐγνώκειτέ WH Treg NIV RP] ἐγνώκατέ NA28 * 14:7 ἂν ἤδειτε WH Treg NIV] ἐγνώκειτε ἂν RP; γνώσεσθε NA28 † 14:7 ἀπ' WH Treg] καὶ ἀπ' NA28 RP ‡ 14:7 αὐτόν Treg NA28 RP] - WH § 14:9 Τοσοῦτω χρόνῳ NA28] Τοσοῦτον χρόνον WH Treg RP * 14:9 πῶς WH NA28] καὶ πῶς Treg RP † 14:10 λέγω WH Treg NA28] λαλῶ RP ‡ 14:10 πατὴρ WH NA28] + ὁ Treg RP § 14:10 μένων WH Treg NA28] + αὐτὸς RP * 14:10 αὐτοῦ WH Treg NA28] - RP

- 11 πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ ἱπιστεύετε†
 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν ἱπατέρα‡πορεύομαι·
 13 καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ·
 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με§ἐν τῷ ὀνόματί μου ἑγὼ* ποιήσω.
 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς ἱτηρήσετε†
 16 κάγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν ἵνα ἱῆ‡μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν ἱαῖωνα§
 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ ἱγινώσκει* ἱυμεῖς†γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἱῆσται‡
 18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
 19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ἱζήσετε§
 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἱγνώσεσθε ὑμεῖς* ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί κάγὼ ἐν ὑμῖν.
 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτὰς ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, κάγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.
 22 λέγει αὐτῷ ἱούδας, οὐχ ὁ ἱσκαριώτης· Κύριε, τί†γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;
 23 ἀπεκρίθη ἱησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐὰν τις ἀγαπᾶ με τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ἱποιησόμεθα‡
 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.
 25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων·
 26 ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ἱυμῖν§
 27 εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω.
 28 ἱκούσατε ὅτι* ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ἱπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἱγαπᾶτέ με ἐχάρητε ἂν, ἱὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ ἱπατὴρ†μειζῶν μου ἔστιν.
 29 καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.
 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν, ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων· καὶ ἐν ἐμοί οὐκ ἔχει οὐδέν,
 31 ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἱἐνετείλατο‡μοι ὁ πατὴρ οὕτως ποιῶ. Ἑγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

15

- 1 Ἑγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατὴρ μου ὁ γεωργός ἐστιν·
 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοί μὴ φέρον καρπὸν αἶρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτό ἵνα ἱκαρπὸν πλείονα* φέρῃ.
 3 ἱῆδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν·
 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κάγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ ἱμένῃ†ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοί ἱμένῃτε‡

† 14:11 πιστεύετε WH NA28] + μοι Treg RP ‡ 14:12 πατέρα WH Treg NA28] + μου RP § 14:14 με WH NA28 RP] - Treg * 14:14 ἐγὼ Treg NA28 RP] τοῦτο WH † 14:15 τηρήσετε WH Treg NA28] τηρήσατε RP ‡ 14:16 ἱῆ WH Treg] - NA28; + μένη RP § 14:16 αῖωνα WH Treg RP] + ἱ NA28 * 14:17 γινώσκει WH NA28] + αὐτό Treg RP † 14:17 ὑμεῖς WH NA28] + δὲ Treg RP ‡ 14:17 ἔσται NA28 RP] ἐστίν WH Treg § 14:19 ζήσετε WH Treg NA28] ζήσεσθε RP * 14:20 γνώσεσθε ὑμεῖς NA28 RP] ὑμεῖς γνώσεσθε WH Treg † 14:22 τί WH Treg] καὶ τί NA28 RP ‡ 14:23 ποιησόμεθα WH Treg NA28] ποιήσομεν RP § 14:26 ὑμῖν Treg RP] + ἐγὼ WH NA28 * 14:28 ὅτι WH Treg NA28] + εἶπον RP † 14:28 πατὴρ WH Treg NA28] + μου RP ‡ 14:31 ἐνετείλατο NA28 RP] ἐντολὴν ἔδωκέν WH Treg * 15:2 καρπὸν πλείονα WH Treg NA28] πλείονα καρπὸν RP † 15:4 μένη WH NA28] μείνη Treg RP ‡ 15:4 μένητε WH Treg NA28] μείνητε RP

⁵ ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν αὐτῷ οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

⁶ ἐὰν μὴ τις ἴμενη § ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλημα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συναγούσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν καὶ καίεται.

⁷ ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν θέλητε ἰαίτησασθε* καὶ γενήσεται ὑμῖν·

⁸ ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ ἰγένησθε† ἐμοὶ μαθηταί.

⁹ καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, καὶ ἐγὼ ἠγάπησα‡, μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

¹⁰ ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ ἵτὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς μου § τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

¹¹ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ἴῃ* καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

¹² Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς·

¹³ μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.

¹⁴ ὑμεῖς φίλοι μου ἐστε ἐὰν ποιῆτε ἰἀ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.

¹⁵ οὐκέτι ἰλέγω ὑμᾶς‡ δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἵρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἰῆκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν.

¹⁶ οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν.

¹⁷ ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους.

¹⁸ Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ἰμῶν § μεμίσηκεν.

¹⁹ εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἴητε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

²⁰ μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.

²¹ ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ἰεἰς ὑμᾶς* διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με.

²² εἰ μὴ ἴηλον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἀμαρτίαν οὐκ ἰεἶχσαν† νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν.

²³ ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.

²⁴ εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἰοὐδεὶς ἄλλος ἰεποίησεν‡ ἀμαρτίαν οὐκ ἰεἶχσαν § νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.

²⁵ ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος* ὅτι ἰεμίσησάν με δωρεάν.

²⁶ Ὅταν† ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ·

²⁷ καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἰπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

16

¹ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.

² ἀποσυναγωγὸς ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὦρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ.

³ καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ.

⁴ ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὦρα ἰαὐτῶν* μνημονεύητε ἰαὐτῶν† ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μετ' ὑμῶν ἴημην.

§ 15:6 μένη WH Treg NA28] μείνη RP * 15:7 αἰτήσασθε WH Treg NA28] αἰτήσεσθε RP † 15:8 γένησθε WH Treg NA28] γενήσεσθε RP ‡ 15:9 ὑμᾶς ἠγάπησα WH Treg NA28] ἠγάπησα ὑμᾶς RP § 15:10 τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς μου Treg NA28 RP] τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολάς WH * 15:11 ἴῃ WH Treg NA28] μείνη RP † 15:14 ἰ Treg NA28] ὁ WH; ὅσα RP ‡ 15:15 λέγω ὑμᾶς WH Treg NA28] ὑμᾶς λέγω RP § 15:18 ὑμῶν WH Treg RP NA28] - NIV * 15:21 εἰς ὑμᾶς WH Treg NA28] ὑμῖν RP † 15:22 εἶχσαν WH Treg NA28] εἶχον RP ‡ 15:24 ἐποίησεν WH Treg NA28] πεποίηκεν RP § 15:24 εἶχσαν WH Treg NA28] εἶχον RP * 15:25 ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος WH Treg NA28] γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν RP † 15:26 Ὅταν WH NA28] + δὲ Treg RP * 16:4 ἰαὐτῶν WH Treg NA28] - NIV RP † 16:4 ἰαὐτῶν WH Treg RP NA28] - NIV

- 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Ποῦ ὑπάγεις;
 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.
 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος ὃς οὐ μὴ ἔλθῃ § πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς.
 8 καὶ ἔλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως·
 9 περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ·
 10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα* ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·
 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.
 12 Ὅτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν†, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι·
 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ‡, οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσει § λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
 15 πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
 16 Μικρὸν καὶ οὐκέτι* θεωρεῖτέ με† καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με.
 17 εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστὶν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καί· Ὅτι‡ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;
 18 ἔλεγον οὖν· Τί ἐστὶν τοῦτο § ὃ λέγει* μικρόν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ.
 19 ἔγνω† Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με;
 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς‡ ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· Ἔμεις λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.
 21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.
 22 καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην § ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς ἀίρει* ἀφ' ὑμῶν.
 23 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι† αἰτήσητε τὸν πατέρα δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου‡.
 24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἦ πεπληρωμένη.
 25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται § ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ* ὑμῖν.
 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·
 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ† ἐξῆλθον.
 28 ἐξῆλθον ἐκ‡ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.
 29 Ἄλγουσιν § οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε νῦν ἐν* παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

‡ 16:7 γὰρ WH Treg NA28] + ἐγὼ RP § 16:7 οὐ μὴ ἔλθῃ WH Treg] οὐκ ἐλεύσεται NA28 RP * 16:10 πατέρα WH Treg NA28] + μου RP † 16:12 ὑμῖν λέγειν WH Treg NA28] λέγειν ὑμῖν RP ‡ 16:13 ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ NA28] εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν WH Treg; εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν RP § 16:13 ἀκούσει Treg NA28] ἀκούει WH; ἂν ἀκούσῃ RP * 16:16 οὐκέτι WH Treg NA28] οὐ RP † 16:16 με WH Treg NA28] + ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα RP ‡ 16:17 Ὅτι WH Treg NA28] + Ἐγὼ RP § 16:18 τί ἐστὶν τοῦτο WH Treg NA28] τοῦτο τί ἐστὶν RP * 16:18 λέγει WH Treg] + τὸ NA28 RP † 16:19 ἔγνω WH Treg] + ὁ NA28; + οὖν ὁ RP ‡ 16:20 ὑμεῖς WH Treg NA28] + δὲ RP § 16:22 νῦν μὲν λύπην WH Treg NA28] λύπην μὲν νῦν RP * 16:22 ἀίρει NA28 RP] ἀρεῖ WH Treg † 16:23 ἄν τι WH Treg NA28] ὅτι ὅσα ἂν RP ‡ 16:23 δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου WH Treg] ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει ὑμῖν NA28 RP § 16:25 ἔρχεται WH Treg NA28] ἀλλ' ἔρχεται RP * 16:25 ἀπαγγελῶ WH Treg NA28] ἀναγγελῶ RP † 16:27 θεοῦ NA28 RP] πατρὸς WH Treg ‡ 16:28 ἐκ WH Treg] παρὰ NA28 RP § 16:29 Ἄλγουσιν WH Treg NA28] + αὐτῷ RP * 16:29 ἐν WH Treg NA28] - RP

³⁰ νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.

³¹ ἀπεκρίθη ἡ αὐτοῖς Ἰησοῦς· Ἄρτι πιστεύετε;

³² ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα ἡ καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κάμῃ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.

³³ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

17

¹ Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς ᾄξῃ σε,

² καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

³ αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

⁴ ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἡτελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·

⁵ καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῶ τῆ δόξης ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.

⁶ Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν κάμοι αὐτοὺς ἔδωκας καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν.

⁷ νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσὶν

⁸ ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

⁹ ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν,

¹⁰ καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.

¹¹ καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶν, καὶ γὰρ πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν ἡμῖν.

¹² ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ.

¹³ νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς

¹⁴ ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

¹⁵ οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

¹⁶ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

¹⁷ ἀγίασον αὐτούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθεια ἐστίν.

¹⁸ καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτούς εἰς τὸν κόσμον·

¹⁹ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα ὧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

²⁰ Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ,

† 16:31 αὐτοῖς WH Treg NA28] + ὁ RP † 16:32 καὶ WH Treg NA28] νῦν RP * 17:1 ἐλάλησεν WH Treg NA28] + ὁ RP † 17:1 ἐπάρας τοὺς ... οὐρανὸν εἶπεν WH Treg NA28] ἐπῆρην τοὺς ... οὐρανὸν καὶ εἶπεν RP † 17:1 ἵνα WH Treg NA28] + καὶ RP § 17:1 υἱὸς WH Treg NA28] + σου RP * 17:2 δώση Treg NA28] δώσει WH RP † 17:4 τελειώσας WH Treg NA28] ἐτελείωσα RP † 17:6 ἔδωκάς WH Treg NA28] δέδωκάς RP § 17:6 ἔδωκας WH Treg NA28] δέδωκας RP * 17:7 δέδωκάς Treg NA28 RP] ἔδωκάς WH † 17:7 εἰσιν WH Treg NA28] ἐστίν RP † 17:8 ἔδωκάς WH Treg NA28] δέδωκάς RP § 17:11 αὐτοὶ WH NA28] οὗτοι Treg RP * 17:11 καθὼς WH NA28 RP] + καὶ Treg † 17:12 αὐτῶν WH Treg NA28] + ἐν τῷ κόσμῳ RP † 17:12 ᾧ WH Treg NA28] οὓς RP § 17:12 καὶ WH Treg NA28] - RP * 17:13 ἑαυτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς RP † 17:16 οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου WH Treg NA28] ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμὶ RP † 17:17 ἀληθείᾳ WH Treg NA28] + σου RP § 17:19 ὧσιν καὶ αὐτοὶ WH Treg NA28] καὶ αὐτοὶ ὧσιν RP

21 ἵνα πάντες ἐν ὧσιν, καθὼς σύ, ἴνα * ἄτερ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὧσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἔνθ

23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα * ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

24 ἴνα ἄτερ ὁ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὧσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

25 ἴνα ἄτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας,

26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

18

1 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ Κεδρῶν ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

3 ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων.

4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε;

5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.

6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί.

7 πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς· Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν·

9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι Οὐκ δέδωκάς μοι οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.

10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

11 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ οὐ μὴ πῖω αὐτό;

12 Ἦ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν

13 καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου·

14 ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἦκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητής ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως,

* 17:21 πάτερ WH NA28 RP] πατήρ Treg † 17:21 ἡμῖν WH Treg NA28] + ἐν RP ‡ 17:21 πιστεύῃ WH Treg NA28] πιστεύσῃ RP § 17:22 ἐν WH Treg NA28] + ἐσμεν RP * 17:23 ἵνα WH Treg NA28] καὶ ἵνα RP † 17:24 πάτερ WH NA28 RP] Πατήρ Treg ‡ 17:24 ὃ WH Treg NA28] οὓς RP § 17:24 δέδωκάς WH Treg NA28] ἔδωκάς RP * 17:25 Πάτερ WH NA28 RP] Πατήρ Treg * 18:1 εἰπὼν WH Treg NA28] + ὁ RP † 18:1 τοῦ Treg NA28] τῶν WH RP ‡ 18:2 συνήχθη WH Treg NA28] + ὁ RP § 18:3 ἐκ τῶν WH Treg NA28] - RP * 18:4 οὖν WH NA28 RP] δὲ Treg † 18:4 ἐξῆλθεν καὶ λέγει WH Treg NA28] ἐξελθὼν εἶπεν RP ‡ 18:5 αὐτοῖς WH Treg NA28] + ὁ Ἰησοῦς RP § 18:6 αὐτοῖς WH Treg NA28] + ὅτι RP * 18:7 ἐπηρώτησεν αὐτούς WH Treg NA28] αὐτοὺς ἐπηρώτησεν RP † 18:10 ὠτάριον WH Treg NA28] ὠτίον RP ‡ 18:11 μάχαιραν WH Treg NA28] + σου RP § 18:13 ἤγαγον WH Treg NA28] ἀπήγαγον αὐτὸν RP * 18:14 ἀποθανεῖν WH Treg NA28] ἀπολέσθαι RP † 18:15 καὶ WH NA28] + ὁ Treg RP

16 ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῆς θύρας ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως § καὶ εἶπεν τῆς θυρωρῶς καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον.

17 λέγει οὖν τῶς Πέτρῳ ἢ παιδίσκῃ ἢ θυρωρῶς *· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· Οὐκ εἰμί.

18 εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποηκότες, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν † ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

20 ἀπεκρίθη τῶς Ἰησοῦς· Ἐγὼ παρρησίᾳ λέλάληκα τῶς κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῶς ἱερῶς, ὅπου πάντες * οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῶς ἐλάλησα οὐδέν·

21 τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον † τοὺς ἀκηκοτάς τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.

22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκῶς τῶν ὑπηρετῶν † ἔδωκεν ῥάπισμα τῶς Ἰησοῦ εἰπών· Οὕτως ἀποκρίνη τῶς ἀρχιερεῖ;

23 ἀπεκρίθη τῶς Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

24 ἀπέστειλεν οὖν * αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφην τὸν ἀρχιερέα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῶς· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο † ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί.

26 λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὧν οὗς ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῶς κήπῳ μετ' αὐτοῦ;

27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο † Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἄλλὰ § φάγωσιν τὸ πάσχα.

29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος ἔξω * πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν † Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ † τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῶς· Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν §, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ * Πιλάτος· Λάβετε αὐτόν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον † αὐτῶς οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα·

32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον † ὁ Πιλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῶς· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

34 ἀπεκρίθη § Ἰησοῦς· Ἀπὸ σεαυτοῦ * σὺ τοῦτο λέγεις ἢ ἄλλοι εἶπόν σοι † περὶ ἐμοῦ;

35 ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;

36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἢ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἢ βασιλεία ἢ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν †, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἢ βασιλεία ἢ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

‡ 18:16 ὁ WH Treg NA28] ὅς ἦν RP § 18:16 τοῦ ἀρχιερέως WH Treg NA28] τῶς ἀρχιερεῖ RP * 18:17 τῶς Πέτρῳ ἢ παιδίσκῃ ἢ θυρωρῶς WH Treg NA28] ἢ παιδίσκῃ ἢ θυρωρῶς τῶς Πέτρῳ RP † 18:18 καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν WH Treg NA28] μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος RP ‡ 18:20 αὐτῶς WH Treg NA28] + ὁ RP § 18:20 λελάληκα WH Treg NA28] ἐλάλησα RP * 18:20 πάντες WH Treg NA28] πάντοτε RP † 18:21 ἐρωτᾷς; ἐρώτησον WH Treg NA28] ἐπερωτᾷς; Ἐπερώτησον RP ‡ 18:22 παρεστηκῶς τῶν ὑπηρετῶν WH Treg NA28] τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκῶς RP § 18:23 αὐτῶς WH Treg NA28] + ὁ RP * 18:24 οὖν WH Treg NA28] – RP † 18:25 ἠρνήσατο WH Treg NA28] + οὖν RP ‡ 18:27 ἠρνήσατο WH Treg NA28] + ὁ RP § 18:28 ἀλλὰ WH Treg NA28] ἀλλ' ἵνα RP * 18:29 ἔξω WH Treg NA28] – RP † 18:29 φησίν WH Treg NA28] εἶπεν RP ‡ 18:29 κατὰ Treg NA28 RP] – WH § 18:30 κακὸν ποιῶν WH Treg NA28] κακοποιός RP * 18:31 ὁ Treg NA28 RP] – WH † 18:31 εἶπον WH Treg NA28] + οὖν RP ‡ 18:33 πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον WH Treg NA28] εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν RP § 18:34 ἀπεκρίθη WH Treg NA28] + αὐτῶς ὁ RP * 18:34 Ἀπὸ σεαυτοῦ WH Treg NA28] Ἀφ' ἑαυτοῦ RP † 18:34 εἶπόν σοι WH Treg NA28] σοι εἶπόν RP ‡ 18:36 οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν WH Treg NA28] ἄν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο RP

37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Σπιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἶμι* ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

38 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστὶν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν†.

39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν‡ ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν§ τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν* λέγοντες· Μὴ τοῦτον ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

19

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔμαστίγωσεν.

2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν,

3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ* ἔλεγον· Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ραπίσματα.

4 καὶ ἐξῆλθεν† πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτόν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ‡.

5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδου§ ἄνθρωπος.

6 ὅτε οὖν εἶδον αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται ἐκραύγασαν λέγοντες· Σταύρωσον Ἰησοῦν* λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε, ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

7 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον‡ ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν‡ ἐποίησεν.

8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη,

9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

10 λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαι§ σε;

11 ἀπεκρίθη αὐτῷ* Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν† εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι‡ ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς§ μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

12 ἐκ τούτου ὁ Πιλάτος ἐζήτηε* ἀπολύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν† λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων‡ ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ§ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθα.

14 ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἣν ὡς* ἔκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

15 ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι†· Ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.

§ 18:37 ὁ WH Treg NA28] - RP * 18:37 εἶμι WH Treg NA28] + ἐγὼ RP † 18:38 εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν WH Treg NA28] αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ RP ‡ 18:39 ἀπολύσω ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῖν ἀπολύσω RP § 18:39 ἀπολύσω ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῖν ἀπολύσω RP * 18:40 πάλιν WH NA28] + πάντες Treg RP * 19:3 ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ WH Treg NA28] - RP † 19:4 καὶ ἐξῆλθεν WH Treg NA28] Ἐξῆλθεν οὖν RP ‡ 19:4 οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ WH Treg NA28] ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω RP § 19:5 Ἴδου WH Treg NA28] Ἴδε RP * 19:6 σταύρωσον WH Treg NA28] + αὐτόν RP † 19:7 νόμον WH Treg NA28] + ἡμῶν RP ‡ 19:7 υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν WH Treg NA28] ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ RP § 19:10 ἀπολύσαι σε ... ἔχω σταυρῶσαι WH Treg NA28] σταυρῶσαι σε ... ἔχω ἀπολύσαι RP * 19:11 αὐτῷ WH Treg NA28] - RP † 19:11 κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν WH Treg NA28] οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ RP ‡ 19:11 δεδομένον σοι WH Treg NA28] σοι δεδομένον RP § 19:11 παραδούς WH NA28] παραδιδούς Treg RP * 19:12 ὁ Πιλάτος ἐζήτηε WH Treg NA28] ἐζήτηε ὁ Πιλάτος RP † 19:12 ἐκραύγασαν WH Treg NA28] ἐκραζον RP ‡ 19:13 τῶν λόγων τούτων WH Treg NA28] τοῦτον τὸν λόγον RP § 19:13 ἐπὶ WH Treg NA28] + τοῦ RP * 19:14 ἦν ὡς WH Treg NA28] δὲ ὡσεὶ RP † 19:15 ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι WH Treg NA28] Οἱ δὲ ἐκραύγασαν RP

16 τότε οὖν[‡]παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῆ. §

Παρέλαβον ἄρα οὖν τὸν Ἰησοῦν·

17 καὶ βαστάζων αὐτῷ τὸν σταυρὸν* ἐξῆλθεν εἰς τὸν[†]λεγόμενον Κρανίου Τόπον, ὃ[‡]λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθα,

18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

19 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. §

21 ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράφῃ· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων εἰμί*.

22 ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὁ γέγραφα γέγραφα.

23 οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιῶτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου·

24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφή πληρωθῆ ἢ λέγουσα[†]· Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

25 Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ.

26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα λέγει τῇ[‡] μητρί[‡] Γύναϊ, ἴδε[§] υἱὸς σου·

27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε* ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς[†] ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα[‡] τετέλεσται ἵνα τελειωθῆ ἡ γραφή λέγει· Διψῶ.

29 Ἰσκέυος[§] ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ* ὄξους ὑσσώπῳ[†] περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.

30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν.[‡]

32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ·

33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν[§] τεθηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη,

34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς* αἷμα καὶ ὕδωρ.

‡ 19:16 οὖν WH Treg NA28] δὲ RP § 19:16 Ἰησοῦν WH Treg NA28] + καὶ ἠγαγον RP * 19:17 αὐτῷ τὸν σταυρὸν WH Treg] ἐαυτῷ τὸν σταυρὸν NA28; τὸν σταυρὸν αὐτοῦ RP † 19:17 τὸν WH Treg NA28] τόπον RP ‡ 19:17 ὃ WH Treg NA28] ὅς RP § 19:20 Ῥωμαϊστί Ἑλληνιστί WH Treg NA28] Ἑλληνιστί Ῥωμαϊστί RP * 19:21 τῶν Ἰουδαίων εἰμί WH Treg] εἰμι τῶν Ἰουδαίων NA28 RP † 19:24 ἢ λέγουσα Treg NA28 RP] - WH ‡ 19:26 μητρί WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP § 19:26 ἴδε WH Treg NA28] ἰδοῦ RP * 19:27 ἴδε WH Treg NA28] ἰδοῦ RP † 19:28 εἰδὼς WH Treg NA28] ἰδὼν RP ‡ 19:28 ἤδη πάντα WH Treg NA28] πάντα ἤδη RP § 19:29 σκευὸς WH Treg NA28] + οὖν RP * 19:29 σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ WH Treg NA28] οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον RP † 19:29 ὑσσώπῳ WH Treg NA28] καὶ ὑσσώπῳ RP ‡ 19:31 ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν ἵνα ... σαββάτῳ WH Treg NA28] ἵνα ... σαββάτῳ ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν RP § 19:33 ἤδη αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτὸν ἤδη RP * 19:34 ἐξῆλθεν εὐθὺς WH Treg NA28] εὐθέως ἐξῆλθεν RP

35 καὶ ὁ ἑωρακῶς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστίν† ἡ μαρτυρία, καὶ‡ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ς καὶ ὑμεῖς ς πιστεύητε§

36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὅσοι οὖν οὐ συντριβήσεται ς αὐτοῦ*

37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· Ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ ς δὲ† ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλάτον Ἰωσήφ ἀπὸ‡ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος, ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα ς αὐτοῦ§

39 ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς ς αὐτὸν* νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων ς μίγμα† σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν.

40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν ς αὐτὸ‡ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος§.

42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

20

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτῃ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

2 τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,

5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.

6 ἔρχεται οὖν ς καὶ* Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον·

8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν·

9 οὐδέπω γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ς αὐτοῦς‡ οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἕξω κλαίουσα‡. ὡς οὖν ἔκλαιεν παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον,

12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13 καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι Ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

14 ς ταῦτα§ εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ἤδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν.

15 λέγει ς αὐτῇ* Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκεῖνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστίν λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ.

† 19:35 αὐτοῦ ἐστίν WH Treg NA28] ἐστίν αὐτοῦ RP ‡ 19:35 καὶ WH Treg NA28] – RP § 19:35 πιστεύητε WH Treg] πιστεύσητε NA28 RP * 19:36 αὐτοῦ WH Treg NA28] ἀπ' αὐτοῦ RP † 19:38 δὲ WH Treg NA28] – RP ‡ 19:38 ἀπὸ WH Treg] ὁ ἀπὸ NA28 RP § 19:38 αὐτοῦ WH Treg NA28] τοῦ Ἰησοῦ RP * 19:39 αὐτὸν WH Treg NA28] τὸν Ἰησοῦν RP † 19:39 μίγμα Treg NA28 RP] ἔλιγμα WH ‡ 19:40 αὐτὸ WH Treg NA28] + ἐν RP § 19:41 ἦν τεθειμένος WH NA28] ἐτέθη Treg RP * 20:6 καὶ WH Treg NA28] – RP † 20:10 αὐτοῦς WH] αὐτοῦς Treg NA28; ἑαυτοῦς RP ‡ 20:11 τῷ μνημείῳ ἕξω κλαίουσα WH Treg NA28] τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἕξω RP § 20:14 ταῦτα WH Treg NA28] Καὶ ταῦτα RP * 20:15 αὐτῇ WH Treg NA28] + ὁ RP

16 λέγει αὐτῇ† Ἰησοῦς· Μαριάμ‡ στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί§ Ραββουνι (ὃ λέγεται Διδάσκαλε).

17 λέγει αὐτῇ* Ἰησοῦς· Μὴ μου ἄπτου, οὕπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα† πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἶπε αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεὸν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.

18 ἔρχεται Μαριάμ‡ ἢ Μαγδαληνὴ ἄγγέλουσα§ τοῖς μαθηταῖς ὅτι Ἑώρακα* τὸν κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὐσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ† σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταῖ‡ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.

20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν§ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς* ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταῖ ἰδόντες τὸν κύριον.

21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς† πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς.

22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε πνεῦμα ἅγιον·

23 ἄν τινων ἀφήτε τὰς ἀμαρτίας ἀφένονται‡ αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν§ Ἰησοῦς.

25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταῖ· Ἑώρακαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα* εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτῶ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταῖ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν.

27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός.

28 ἀπεκρίθη† Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.

29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἑώρακάς με πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν‡ ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·

31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε§ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζῶν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

21

1 Μετὰ ταῦτα ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ* Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφάνέρωσεν δὲ οὕτως.

2 ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἀλιεύειν· λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον† καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

† 20:16 αὐτῇ WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ 20:16 Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρία RP § 20:16 Ἑβραϊστί WH Treg NA28] - RP * 20:17 αὐτῇ WH Treg NA28] + ὁ RP † 20:17 πατέρα WH Treg NA28] + μου RP ‡ 20:18 Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρία RP § 20:18 ἀγγέλουσα WH Treg NA28] ἀπαγγέλουσα RP * 20:18 Ἑώρακα WH Treg NA28] ἐώρακεν RP † 20:19 μιᾷ WH Treg NA28] + τῶν RP ‡ 20:19 μαθηταῖ WH Treg NA28] + συνηγμένοι RP § 20:20 ἔδειξεν NA28] + καὶ WH Treg; + αὐτοῖς RP * 20:20 αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῦ RP † 20:21 ὁ Ἰησοῦς WH NA28 RP] - Treg ‡ 20:23 ἀφένονται WH Treg NA28] ἀφιένται RP § 20:24 ἦλθεν WH Treg NA28] + ὁ RP * 20:25 μου τὴν χεῖρα WH Treg NA28] τὴν χεῖρά μου RP † 20:28 ἀπεκρίθη WH Treg NA28] Καὶ ἀπεκρίθη RP ‡ 20:30 μαθητῶν WH Treg] + αὐτοῦ NA28 RP § 20:31 πιστεύητε WH] πιστεύητε Treg NA28 RP * 21:1 ὁ NA28 RP] - WH Treg † 21:3 πλοῖον WH Treg NA28] + εὐθύς RP

4 Πρωΐας δὲ ἤδη ἡγενομένης[‡] ἔστη[§] Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν.

5 λέγει οὖν αὐτοῖς ἡ^ο Ἰησοῦς· Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὐ.

6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυον[†] ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

7 λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν·

8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν βλέπουσιν ἀνθρακίαν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον.

10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.

11 ἀνέβη ἡ^ο Σίμων Πέτρος καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν[§] μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενήκοντα τριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

12 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς ἡ^ο ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν.

13 ἔρχεται[‡] ἡ^ο Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως.

14 τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ἡ^ο Ἰησοῦς τοῖς ἡ^ο μαθηταῖς^{*} ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων ἡ^ο Ἰωάννου[†] ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· Ναί, κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· Βόσκε τὰ ἀρνία μου.

16 λέγει αὐτῷ πάλιν δευτέρον· Σίμων ἡ^ο Ἰωάννου[‡] ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· Ναί, κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων ἡ^ο Ἰωάννου[§] φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν^{*} αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με; καὶ ἡ^ο εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, πάντα σὺ[†] οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ἡ^ο Ἰησοῦς· Βόσκε τὰ ἡ^ο πρόβατά[§] μου.

18 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεες ὅπου ἠθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει^{*} καὶ οἴσει ὅπου σὺ θέλεις.

19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι.

20 ἡ^ο Ἐπιστραφεῖς[†] ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσον ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν· Κύριε, τίς ἐστίν ὁ παραδιδούς σε;

21 τοῦτον ἡ^ο ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί;

22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σὺ μοι ἀκολουθεῖ[§].

23 ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος^{*} εἰς τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. οὐκ εἶπεν δὲ[†] αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει ἀλλ'· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;

24 Οὗτός ἐστιν ὁ ἡ^ο μαθητῆς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ ἡ^ο γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθῆς ἡ^ο αὐτοῦ ἡ^ο μαρτυρία ἐστίν[§].

‡ 21:4 γενομένης NA28 RP] γινομένης WH Treg § 21:4 ἔστη WH Treg NA28] + ὁ RP * 21:5 ὁ Treg NA28 RP] - WH † 21:6 ἴσχυον WH Treg NA28] ἴσχυσαν RP ‡ 21:11 οὖν WH Treg NA28] - RP § 21:11 εἰς τὴν γῆν WH Treg NA28] ἐπὶ τῆς γῆς RP * 21:12 δὲ Treg NA28 RP] - WH † 21:13 ἔρχεται WH Treg NA28] + οὖν RP ‡ 21:13 ὁ RP] - WH Treg NA28 § 21:14 ὁ RP] - WH Treg NA28 * 21:14 μαθηταῖς WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP † 21:15 Ἰωάννου WH Treg NA28] Ἰωνᾶ RP ‡ 21:16 Ἰωάννου WH Treg NA28] Ἰωνᾶ RP § 21:17 Ἰωάννου WH Treg NA28] Ἰωνᾶ RP * 21:17 εἶπεν WH Treg RP] λέγει NA28 † 21:17 πάντα σὺ WH Treg NA28] σὺ πάντα RP ‡ 21:17 ὁ NA28 RP] - WH Treg § 21:17 πρόβατά WH NA28 RP] προβάτιά Treg * 21:18 σε ζώσει NA28 RP] ζώσει σε WH Treg † 21:20 Ἐπιστραφεῖς WH Treg NA28] + δὲ RP ‡ 21:21 οὖν WH Treg NA28] - RP § 21:22 μοι ἀκολουθεῖ WH Treg NA28] ἀκολουθεῖ μοι RP * 21:23 οὗτος ὁ λόγος WH Treg NA28] ὁ λόγος οὗτος RP † 21:23 οὐκ εἶπεν δὲ WH Treg NA28] καὶ οὐκ εἶπεν RP ‡ 21:24 ὁ WH Treg NA28] - RP § 21:24 αὐτοῦ ἡ^ο μαρτυρία ἐστίν WH Treg NA28] ἐστίν ἡ^ο μαρτυρία αὐτοῦ RP

²⁵ ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ* ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρήσειν† τὰ γραφόμενα βιβλία‡ /book'

* **21:25** ἃ WH Treg NA28] ὅσα RP † **21:25** χωρήσειν WH Treg] χωρήσαι NA28 RP ‡ **21:25** βιβλία WH Treg NA28] + Ἀμὴν RP

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

¹ Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ἡ ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν.

² ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὐς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη·

³ οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὁπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ·

⁴ καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου·

⁵ ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

⁶ Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;

⁷ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὐς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ,

⁸ ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρεία καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

⁹ καὶ ταῦτα εἰπὼν βλέπόντων αὐτῶν ἐπήρθη καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

¹⁰ καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς,

¹¹ οἱ καὶ εἶπαν· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

¹² Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.

¹³ καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῶν ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτῆς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.

¹⁴ οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναίξιν καὶ Μαριάμ τῇ μητρὶ τοῦ ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

¹⁵ Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι)·

¹⁶ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν ἰησοῦν

¹⁷ ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.—

¹⁸ Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνῆς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ.

¹⁹ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ' ἐστὶν Χωρίον Αἵματος.—

* **1:1** ὁ NA28 RP] - WH Treg † **1:5** ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε WH Treg NA28] βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι RP ‡ **1:6** ἠρώτων WH Treg NA28] ἐπηρώτων RP § **1:7** δὲ NA28 RP] - WH Treg * **1:8** μου WH Treg NA28] μοι RP † **1:10** ἐσθήσεσι λευκαῖς WH Treg NA28] ἐσθήτη λευκῇ RP ‡ **1:11** βλέποντες WH Treg] ἐμβλέποντες NA28 RP § **1:13** εἰς τὸ ὑπερῶν ἀνέβησαν WH Treg NA28] ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν RP * **1:13** Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος WH Treg NA28] Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης RP † **1:14** προσευχῇ WH Treg NA28] + καὶ τῇ δεήσει RP ‡ **1:14** Μαριάμ WH Treg NA28] Μαρία RP § **1:14** σὺν WH Treg RP] - NA28 * **1:15** ἀδελφῶν WH Treg NA28] μαθητῶν RP † **1:15** ὡς WH Treg RP] ὡσεὶ NA28 ‡ **1:16** γραφὴν WH Treg NA28] + ταύτην RP § **1:16** ἰησοῦν WH Treg NA28] τὸν ἰησοῦν RP * **1:17** ἐν WH Treg NA28] σὺν RP † **1:19** ἰδίᾳ Treg RP NA28] - WH NIV

²⁰ γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ ἄβιβετῶς ἕτερος.

²¹ δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ ᾤσειῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς,

²² ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ ἄσυν ἡμῖν γενέσθαι * ἓνα τούτων.

²³ καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Μαθθίαν.

²⁴ καὶ προσευξάμενοι εἶπαν Σὺ κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω, ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα,

²⁵ λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.

²⁶ καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς § καὶ ἔπεσεν ὁ κληρὸς ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

2

¹ Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ * ἐπὶ τὸ αὐτό,

² καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι,

³ καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμενοι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν † ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν,

⁴ καὶ ἐπλήσθησαν πάντες † πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς §.

⁵ Ἦσαν δὲ ἐν * Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν·

⁶ γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον † εἷς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν·

⁷ ἐξίσταντο δὲ † καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες § Οὐχ * ἰδοὺ πάντες † οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

⁸ καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ἧ ἐγεννήθημεν;

⁹ Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,

¹⁰ Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι,

¹¹ Ἰουδαῖοι τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ.

¹² ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν † ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· Τί θέλει § τοῦτο εἶναι;

¹³ ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες * ἔλεγον ὅτι Γλεύκουσ μεμεστῶμενοι εἰσίν.

¹⁴ Σταθεῖς δὲ ὁ † Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς· Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες † τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου.

¹⁵ οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας,

¹⁶ ἀλλὰ τοῦτο ἔστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ·

‡ 1:20 λαβέτω WH Treg NA28] λάβοι RP § 1:21 ᾧ WH Treg NA28] ἐν ᾧ RP * 1:22 σὺν ἡμῖν γενέσθαι WH Treg NA28] γενέσθαι σὺν ἡμῖν RP † 1:25 τόπον WH Treg NA28] κληρὸν RP ‡ 1:25 ἀφ' WH Treg NA28] ἐξ RP § 1:26 αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτῶν RP * 2:1 πάντες ὁμοῦ WH Treg NA28] ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν RP † 2:3 καὶ ἐκάθισεν WH Treg NA28] ἐκάθισεν τε RP ‡ 2:4 πάντες WH Treg NA28] ἅπαντες RP § 2:4 ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι RP * 2:5 ἐν WH Treg RP] εἰς NA28 † 2:6 ἤκουον Treg NA28 RP] ἤκουσεν WH ‡ 2:7 δὲ WH NA28] + πάντες Treg RP § 2:7 λέγοντες WH Treg NA28] + πρὸς ἀλλήλους RP * 2:7 Οὐχ NA28] Οὐχὶ WH Treg; Οὐκ RP † 2:7 πάντες WH Treg RP] ἅπαντες NA28 ‡ 2:12 διηπόρουν NA28 RP] διηποροῦντο WH Treg § 2:12 θέλει WH Treg NA28] ἄν θέλοι RP * 2:13 διαχλευάζοντες WH Treg NA28] χλευάζοντες RP † 2:14 ὁ WH Treg NA28] – RP ‡ 2:14 πάντες WH Treg NA28] ἅπαντες RP

17 Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἔνυπνιοις ἔνυπνιασθήσονται·

18 καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν.

19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἶμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ·

20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα πρὶν ἢ ἔλθειν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ.

21 καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἐὰν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.

22 Ἄνδρες Ἰσραηλίται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους. Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμει καὶ τέρασι καὶ σημεῖοις οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἶδατε,

23 τοῦτον τῇ ὠρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε,

24 ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ·

25 Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· Προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν ἵνα μὴ σαλευθῶ.

26 διὰ τοῦτο ἠψφράνθη ἡ καρδία μου καὶ ἠγαλλίασατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·

27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης·

30 προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσει ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ,

31 προῖδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ἄδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν.

32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες.

33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὅσπερ ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε.

34 οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός· Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσωμεν ἄνδρες ἀδελφοί;

§ 2:17 ἐνυπνιοίς WH Treg NA28] ἐνύπνια RP * 2:20 ἢ RP] - WH Treg NA28 † 2:20 ἐλθεῖν WH Treg NA28] + τὴν RP ‡ 2:21 ἐὰν WH Treg] ἂν NA28 RP § 2:22 ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ WH Treg NA28] ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον RP * 2:22 καθὼς WH Treg NA28] + καὶ RP † 2:23 ἔκδοτον WH Treg NA28] + λαβόντες RP ‡ 2:23 χειρὸς WH Treg NA28] χειρῶν RP § 2:26 ἡ καρδία μου NA28 RP] μου ἡ καρδία WH Treg * 2:27 ἄδην WH Treg NA28] ἄιδου RP † 2:30 αὐτοῦ WH Treg NA28] + τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστόν RP ‡ 2:30 τὸν θρόνον WH Treg NA28] τοῦ θρόνου RP § 2:31 οὔτε ἐγκατελείφθη WH Treg NA28] οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ RP * 2:31 ἄδην WH NA28] ἄδου Treg; ἄιδου RP † 2:31 οὔτε WH Treg NA28] οὐδὲ RP ‡ 2:33 πνεύματος τοῦ ἁγίου WH Treg NA28] ἁγίου πνεύματος RP § 2:33 ὃ WH Treg NA28] + νὺν RP * 2:33 ὑμεῖς Treg NIV RP] + καὶ WH NA28 † 2:34 ὁ NA28 RP] - WH Treg ‡ 2:36 αὐτὸν καὶ χριστόν WH Treg NA28] καὶ χριστόν αὐτόν RP § 2:36 ἐποίησεν ὁ θεός WH NA28] ὁ θεὸς ἐποίησεν Treg RP * 2:37 τὴν καρδίαν WH Treg NA28] τῇ καρδίᾳ RP † 2:37 ποιήσωμεν WH Treg NA28] ποιήσομεν RP

38 Πέτρος δὲ ἑπὶ αὐτοῦς· Μετανοήσατε‡, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ ὄνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν* ὑμῶν† καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος·

39 ὑμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν ὄσους ἂν προσκαλέσεται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.

41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν* τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλια.

42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ† τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 Ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ φόβος, πολλὰ τε στέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο.

44 πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες* ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά,

45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν·

46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας,

47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό‡.

3

1 Πέτρος δὲ* καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην,

2 καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουσαν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερὸν,

3 ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν†

4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· Βλέψον εἰς ἡμᾶς.

5 ὁ δὲ ἐπέιχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν.

6 εἶπεν δὲ Πέτρος· Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι, ὃ δὲ ἔχω τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου περιπάτει‡

7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν§ παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ* καὶ τὰ σφυδρά†

8 καὶ ἐξαλλόμενος ἕστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν.

9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν‡ περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν,

10 ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτὸν ὅτι οὗτος* ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθημένος ἐπὶ τῇ Ὠραίᾳ Πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ† τὸν‡ Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς§ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομώντος ἔκθαμβοι.

‡ 2:38 πρὸς αὐτοὺς· Μετανοήσατε WH Treg] πρὸς αὐτοὺς Μετανοήσατε φησὶν NA28; ἔφη πρὸς αὐτοὺς Μετανοήσατε RP
 § 2:38 ἐπὶ NA28 RP] ἐν WH Treg * 2:38 τῶν WH Treg NA28] - RP † 2:38 ὑμῶν WH Treg NA28] - RP ‡ 2:40 αὐτοῦς WH Treg NA28] - RP § 2:41 οὖν WH Treg NA28] + ἀσμένως RP * 2:41 ἐν WH Treg NA28] - RP † 2:42 κοινωνία WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 2:43 Ἐγένετο WH Treg NA28] Ἐγένετο RP § 2:43 τε Treg NA28 RP] δὲ WH * 2:44 πιστεύοντες Treg NA28 RP] πιστεύσαντες WH † 2:44 ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ Treg NA28 RP] ἐπὶ τὸ αὐτό WH ‡ 2:47 ἐπὶ τὸ αὐτό WH Treg NA28] τῇ ἐκκλησίᾳ RP * 3:1 Πέτρος δὲ WH Treg NA28] Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος RP † 3:3 λαβεῖν WH Treg NA28] - RP ‡ 3:6 περιπάτει WH NIV] ἔγειρε καὶ περιπάτει Treg NA28; ἔγειραι καὶ περιπάτει RP § 3:7 αὐτόν WH Treg NA28] - RP * 3:7 αἱ βάσεις αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ αἱ βάσεις RP † 3:7 σφυδρά WH NA28] σφυρά Treg RP ‡ 3:9 πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς RP § 3:10 δὲ WH Treg NA28] τε RP * 3:10 οὗτος WH Treg RP] αὐτὸς NA28 † 3:11 αὐτοῦ WH Treg NA28] τοῦ ἱαθέντος χωλοῦ RP ‡ 3:11 τὸν WH Treg NA28] - RP § 3:11 πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς WH Treg NA28] πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς RP

12 ἰδὼν δὲ ὁ* Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· Ἄνδρες Ἰσραηλίται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιοηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;

13 ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἔμεν* παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε ἑκατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν·

14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν,

15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.

16 καὶ ἐπὶ* τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡσερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν·

18 ὁ δὲ θεὸς ἄπροκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν* παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ* ἐπλήρωσεν οὕτως.

19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε ἑπρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας,

20 ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν χριστὸν Ἰησοῦν,

21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος* τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν*.

22 Μωϋσῆς ἔμεν* εἶπεν ὅτι Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς* ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.

23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἣτις ἂν* μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφήται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.

25 ὑμεῖς ἐστε οἱ* υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς* πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν* λέγων πρὸς Ἀβραάμ· Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἔνευλογηθήσονται* πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.

26 ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς* τὸν παῖδα αὐτοῦ* ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς* καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,

2 διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ* νεκρῶν,

3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον, ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.

4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ὁ* ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡς* ἑκατὰ χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς* πρεσβυτέρους καὶ τοὺς* γραμματεῖς ἐν* Ἱερουσαλήμ

* 3:12 ὁ WH Treg NA28] - RP † 3:13 Ἰσαὰκ καὶ WH Treg NIV RP] ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς NA28 ‡ 3:13 μὲν WH Treg RP NA28] - NIV § 3:13 ἠρνήσασθε WH NA28] + αὐτόν Treg RP * 3:16 ἐπὶ Treg NA28 RP] - WH † 3:18 προφητῶν WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP ‡ 3:18 αὐτοῦ WH Treg NA28] - RP § 3:19 πρὸς WH] εἰς Treg NA28 RP * 3:21 στόματος WH Treg NA28] + πάντων RP † 3:21 ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν WH Treg NA28] αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος RP ‡ 3:22 μὲν WH Treg NA28] + γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας RP § 3:22 θεὸς WH] + ὑμῶν Treg NA28; + ἡμῶν RP * 3:23 ἂν WH Treg] ἐὰν NA28 RP † 3:25 οἱ WH Treg NA28] - RP ‡ 3:25 διέθετο ὁ θεὸς Treg NA28 RP] ὁ θεὸς διέθετο WH § 3:25 ὑμῶν WH Treg NA28] ἡμῶν RP * 3:25 ἐνευλογηθήσονται Treg NA28 RP] εὐλογηθήσονται WH † 3:26 ἀναστήσας ὁ θεὸς WH NA28] ὁ θεὸς ἀναστήσας Treg RP ‡ 3:26 αὐτοῦ WH Treg NA28] + Ἰησοῦν RP * 4:1 ἱερεῖς Treg NA28 RP] ἀρχιερεῖς WH † 4:2 τὴν ἐκ WH Treg NA28] τῶν RP ‡ 4:4 ὁ Treg NA28 RP] - WH § 4:4 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP * 4:5 [τοὺς WH Treg NA28] - RP † 4:5 [τοὺς WH Treg NA28] - RP ‡ 4:5 ἐν WH Treg NA28] εἰς RP

6 (καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος[§] καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ),

7 καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ* μέσω ἐπυθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;

8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι†

9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται,

10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.

11 οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων‡ ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.

12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία, οὐδὲ[§] γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν* τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν,

14 τὸν τε† ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τεθεραπευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.

15 κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους

16 λέγοντες· Τί ποιήσωμεν‡ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι[§]

17 ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα* αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.

18 καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν τὸ† καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς‡· Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε,

20 οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἂ εἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν.

21 οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται[§] αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι·

22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν γέγονει* τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν.

24 οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· Δέσποτα, σὺ† ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,

25 ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν‡ διὰ πνεύματος ἁγίου[§] στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών· Ἰνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ.

27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ* ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,

28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή† προώρισεν γενέσθαι.

§ 4:6 Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος WH Treg NA28] Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξανδρον RP * 4:7 τῷ WH Treg NA28] - RP † 4:8 πρεσβύτεροι WH Treg NA28] + τοῦ Ἰσραὴλ RP ‡ 4:11 οἰκοδόμων WH Treg NA28] οἰκοδομούντων RP § 4:12 οὐδὲ WH Treg NA28] οὔτε RP * 4:12 ὑπὸ τὸν οὐρανὸν WH Treg NA28] - RP † 4:14 τε WH Treg NA28] δὲ RP ‡ 4:16 ποιήσωμεν WH Treg NA28] ποιήσομεν RP § 4:16 ἀρνεῖσθαι WH Treg NA28] ἀρνήσασθαι RP * 4:17 ἀπειλησώμεθα WH Treg NA28] ἀπειλῆ ἀπειλησόμεθα RP † 4:18 τὸ Treg NA28] - WH; αὐτοῖς τὸ RP ‡ 4:19 εἶπον πρὸς αὐτούς WH Treg NA28] πρὸς αὐτούς εἶπον RP § 4:21 κολάσωνται WH Treg NA28] κολάσονται RP * 4:22 γέγονει WH Treg NA28] ἐγεγόνει RP † 4:24 σὺ WH Treg NA28] + ὁ θεὸς RP ‡ 4:25 τοῦ πατρὸς ἡμῶν WH Treg NA28] - RP § 4:25 πνεύματος ἁγίου WH Treg NA28] - RP * 4:27 ἐν τῇ πόλει ταύτῃ WH Treg NA28] - RP † 4:28 βουλή WH] + σου Treg NA28 RP

29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 ἐν τῷ τῆν χειρὰ σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδὸς σου Ἰησοῦ.

31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδιά* καὶ ψυχὴ†μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς πάντα§κοινά.

33 καὶ δυνάμει μεγάλη* ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ†, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.

34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ἦν* ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων

35 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν.

36 Ἰωσήφ§δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρναβᾶς ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει,

37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν παρὰ* τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

5

1 Ἄνῆρ δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφίρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα

2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυῖς καὶ τῆς γυναικός* καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.

3 εἶπεν δὲ ὁ† Πέτρος Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι‡ ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;

4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενον καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ.

5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας§

6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσηλθεν.

8 ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν* ὁ Πέτρος† Εἶπέ μοι, εἰ τοσοῦτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· Ναί, τοσοῦτου.

9 ὁ δὲ ὁ Πέτρος‡ πρὸς αὐτὴν· Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσίν σε.

10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς§ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὔρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἅμα ἐν τῷ λαῷ*· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες† ἐν τῇ Στοᾷ Σολομῶντος·

13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός,

‡ 4:30 σου NA28 RP] - WH Treg § 4:31 τοῦ ἁγίου πνεύματος WH Treg NA28] πνεύματος ἁγίου RP * 4:32 καρδία WH Treg NA28] ἡ καρδία RP † 4:32 ψυχὴ WH Treg NA28] ἡ ψυχὴ RP ‡ 4:32 αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτῶν RP § 4:32 πάντα WH] ἅπαντα Treg NA28 RP * 4:33 δυνάμει μεγάλη WH Treg NA28] μεγάλη δυνάμει RP † 4:33 τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Treg NA28 RP] τοῦ κυρίου Ἰησοῦ τῆς ἀναστάσεως WH ‡ 4:34 ἦν WH Treg NA28] ὑπῆρχεν RP § 4:36 Ἰωσήφ WH Treg NA28] Ἰωσῆς RP * 4:37 παρὰ WH Treg RP] πρὸς NA28 * 5:2 γυναικός WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP † 5:3 ὁ WH Treg NA28] - RP ‡ 5:3 νοσφίσασθαι WH Treg NA28] + σε RP § 5:5 ἀκούοντας WH Treg NA28] + ταῦτα RP * 5:8 πρὸς αὐτὴν WH Treg NA28] αὐτῇ RP † 5:8 Πέτρος WH Treg NA28] ὁ Πέτρος RP ‡ 5:9 Πέτρος WH Treg NA28] + εἶπεν RP § 5:10 πρὸς WH Treg NA28] παρὰ RP * 5:12 πολλὰ ἐν τῷ λαῷ WH Treg NA28] ἐν τῷ λαῷ πολλὰ RP † 5:12 ἅπαντες NA28 RP] πάντες WH Treg

14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν·

15 ὥστε καὶ εἰς‡ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ ἑκκλησιῶν§ καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιά ἑπισκιάσῃ* τινὶ αὐτῶν.

16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν περὶ τὴν πόλιν† Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστάς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὕσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου

18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας‡ ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.

19 ἄγγελος δὲ κυρίου ἑδύνατο§ διὰ τῆς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν·

20 Πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 ἀκούσαντες δὲ εἰσηλθόντες ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκον.

Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερούσιαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.

22 οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρεταί† οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν

23 λέγοντες ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὔρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὔρομεν.

24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ ἑστρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι Ἴδου οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρεταῖς ἤγαγεν† αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ‡ λιθασθῶσιν.

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς

28 λέγων§ Παραγγεῖλαι παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν· Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

30 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου·

31 τοῦ* ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὑψώσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·

32 καὶ ἡμεῖς ἔσμεν† μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα‡ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες§ διεπρίοντο καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

34 ἀναστάς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ* τοὺς ἀνθρώπους† ποιῆσαι,

35 εἰπὼν τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλίται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν.

‡ 5:15 καὶ εἰς WH Treg NA28] κατὰ RP § 5:15 κλιναρίων WH Treg NA28] κλινῶν RP * 5:15 ἐπισκιάσει NA28 RP] ἐπισκιάσει WH Treg † 5:16 πόλεων WH Treg NA28] + εἰς RP ‡ 5:18 χεῖρας WH Treg NA28] + αὐτῶν RP § 5:19 διὰ WH Treg NA28] + τῆς RP * 5:19 ἤνοιξε WH Treg RP] ἀνοίξας NA28 † 5:22 παραγενόμενοι ὑπηρεταί WH Treg NA28] ὑπηρεταί παραγενόμενοι RP ‡ 5:23 τὸ WH Treg NA28] + μὲν RP § 5:23 ἐπὶ WH Treg NA28] πρὸ RP * 5:24 τε WH Treg NA28] + ἱερεὺς καὶ ὁ RP † 5:26 ἤγαγεν Treg RP] ἤγεν WH NA28 ‡ 5:26 μὴ WH Treg NA28] ἵνα μὴ RP § 5:28 λέγων WH Treg NIV] + οὐ RP NA28 * 5:31 τοῦ WH NA28] - Treg RP † 5:32 ἔσμεν WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP ‡ 5:32 πνεῦμα WH Treg NA28] + δὲ RP § 5:33 ἀκούσαντες WH Treg NA28] ἀκούοντες RP * 5:34 βραχὺ WH Treg NA28] + τι RP † 5:34 ἀνθρώπους WH Treg NA28] ἀποστόλους RP

³⁶ πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ ἠροσεκλίθη[‡] ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς § τετρακοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.

³⁷ μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησε Ἰαδὸν* ὀπίσω αὐτοῦ· κάκεινος ἀπώλετο καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.

³⁸ καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε[†] αὐτούς· (ὅτι ἐὰν ἧ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλή ἄυτη[‡] ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται,

³⁹ εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνησεσθε § καταλυῖσαι ἑαυτούς*) μήποτε καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε. ἐπέισθησαν δὲ αὐτῷ,

⁴⁰ καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἄπέλυσαν[†]

⁴¹ οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου ὅτι ἑκατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος[‡] ἀτιμασθῆναι·

⁴² πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν §.

6

¹ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.

² προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν· Οὐκ ἀρεστὸν ἐστίν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις·

³ ἐπισκέψασθε ἑδέ* ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις ἑνεύματος[†] καὶ σοφίας, οὓς ἑκαταστήσομεν[‡] ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης·

⁴ ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.

⁵ καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα ἑπλήρης § πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,

⁶ οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

⁷ Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἠῤῥαυεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

⁸ Στέφανος δὲ ἑπλήρης ἑχαρίτος* καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

⁹ ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ,

¹⁰ καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.

¹¹ τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν·

¹² συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,

¹³ ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ἑλαλῶν ῥήματα[†] κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου[‡] καὶ τοῦ νόμου,

‡ 5:36 προσεκλίθη WH Treg NA28] προσεκλήθη RP § 5:36 ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς WH Treg NA28] ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ RP * 5:37 λαδὸν WH Treg NA28] + ἱκανὸν RP † 5:38 ἄφετε WH Treg NA28] ἐάσατε RP ‡ 5:38 αὐτη WH Treg NA28] - RP § 5:39 δυνήσεσθε WH Treg NA28] δύνασθε RP * 5:39 αὐτούς WH Treg NA28] αὐτό RP † 5:40 ἀπέλυσαν WH Treg NA28] + αὐτούς RP ‡ 5:41 κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος WH Treg NA28] ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατηξιώθησαν RP § 5:42 τὸν χριστὸν Ἰησοῦν WH Treg NA28] Ἰησοῦν τὸν χριστὸν RP * 6:3 δέ WH NA28] οὖν Treg RP † 6:3 πνεύματος WH Treg NA28] + ἁγίου RP ‡ 6:3 ἑκαταστήσομεν WH Treg NA28] ἑκαταστήσομεν RP § 6:5 ἑπλήρης NA28 RP] ἑπλήρη WH Treg * 6:8 ἑχαρίτος WH Treg NA28] πίστεως RP † 6:13 λαλῶν ῥήματα WH Treg NA28] ῥήματα βλάσφημα λαλῶν RP ‡ 6:13 ἁγίου Treg RP] + τοῦτου WH NA28

¹⁴ ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.

¹⁵ καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἄπαντες σοὶ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

7

¹ Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· Εἰ* ταῦτα οὕτως ἔχει;

² ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε· Ὁ θεὸς τῆς δόξης ὠφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν,

³ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω.

⁴ τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν. κάκειθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε,

⁵ καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγέλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.

⁶ ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεὸς ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια·

⁷ καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἔαν* δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσιν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

⁸ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

⁹ Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ,

¹⁰ καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

¹¹ ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χανάαν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ ἠύρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν·

¹² ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα ἰστίᾳ εἰς Αἴγυπτον ἔξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον·

¹³ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τὸ γένος Ἰωσήφ.

¹⁴ ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε,

¹⁵ καὶ κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν,

¹⁶ καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραάμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν Συχέμ.

¹⁷ Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὠμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠύξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ,

¹⁸ ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.

¹⁹ οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἕκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.

§ 6:15 πάντες WH Treg NA28] ἅπαντες RP * 7:1 Εἰ WH Treg NA28] + ἄρα RP † 7:3 ἐκ NA28 RP] - WH Treg † 7:3 τὴν WH Treg NA28] - RP § 7:6 δὲ WH Treg RP NA28] + αὐτῷ NIV * 7:7 ἔαν NA28 RP] ἄν WH Treg † 7:7 δουλεύσουσιν WH Treg NA28] δουλεύσωσιν RP † 7:7 ὁ θεὸς εἶπεν WH Treg NA28] εἶπεν ὁ θεὸς RP § 7:8 [καὶ WH Treg NA28] + ὁ RP * 7:8 [καὶ WH Treg NA28] + ὁ RP † 7:10 καὶ WH Treg NIV RP] + ἐφ' NA28 † 7:11 Αἴγυπτον WH Treg NA28] γῆν Αἰγύπτου RP § 7:12 σιτία εἰς Αἴγυπτον WH Treg NA28] σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ RP * 7:13 ἀνεγνωρίσθη NA28 RP] γνωρίσθη WH Treg † 7:13 γένος WH Treg] + τοῦ NA28 RP † 7:14 Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ WH Treg NA28] τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ RP § 7:15 καὶ κατέβη Treg NA28] κατέβη δὲ WH RP * 7:16 ᾧ WH Treg NA28] ὁ RP † 7:16 ἐν WH Treg NA28] τοῦ RP † 7:17 ὠμολόγησεν WH Treg NA28] ὠμοσεν RP § 7:18 ἐπ' Αἴγυπτον WH Treg NA28] - RP * 7:19 πατέρας WH Treg] + ἡμῶν NA28 RP † 7:19 τὰ βρέφη ἕκθετα WH Treg NA28] ἕκθετα τὰ βρέφη RP

20 ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς·

21 ἔκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν[‡] ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.

22 καὶ ἐπαιδεύθη Ἐπαρῆ σοφία Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ*

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ.

24 καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμίνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον.

25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς[†] ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν ἰσχυρίαν αὐτοῖς[‡], οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.

26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις καὶ ἑσπλάσσειν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών· ἄνδρες, ἀδελφοί ἔστε* ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;

27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπόσπασε αὐτὸν εἰπών· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν[†]

28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὄν τρόπον ἀνείλες ἑχθῆς[‡] τὸν Αἰγύπτιον;

29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος[§] ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου·

31 ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμασεν* τὸ ὄραμα. προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου[†]

32 Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ[‡] Ἰσαὰκ καὶ[§] Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.

33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· Λύσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν.

34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτοῦ[†] ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω[‡] σε εἰς Αἴγυπτον.

35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ[§] δικαστὴν, τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν* χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.

36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ[†] Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ Θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα.

37 οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἶπας[‡] τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς[§] ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ.

38 οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια* ζῶντα δοῦναι ἡμῖν[†]

39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπόσπασαν καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις[‡] αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,

‡ 7:21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν WH Treg NA28] Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλετο RP § 7:22 Μωϋσῆς WH RP] + ἐν Treg NA28 * 7:22 αὐτοῦ WH Treg NA28] - RP † 7:25 ἀδελφοὺς WH Treg] + αὐτοῦ NA28 RP ‡ 7:25 ἰσχυρίαν αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς ἰσχυρίαν RP § 7:26 ἐσπλάσσειν WH Treg NA28] ἐσπλάσσειν RP * 7:26 ἔστε WH Treg NA28] + ὑμεῖς RP † 7:27 ἡμῶν WH Treg NA28] ἡμᾶς RP ‡ 7:28 ἐχθῆς WH Treg NA28] χθῆς RP § 7:30 ἄγγελος WH Treg NA28] + κυρίου RP * 7:31 ἐθαύμασεν WH Treg] ἐθαύμαζεν NA28 RP † 7:31 κυρίου WH Treg NA28] + πρὸς αὐτόν RP ‡ 7:32 [καὶ WH Treg NA28] + ὁ θεὸς RP § 7:32 [καὶ WH Treg NA28] + ὁ θεὸς RP * 7:33 ἐφ' WH Treg NA28] ἐν RP † 7:34 αὐτοῦ WH Treg] αὐτῶν NA28 RP ‡ 7:34 ἀποστείλω WH Treg NA28] ἀποστείλω RP § 7:35 καὶ WH Treg NA28] - NIV RP * 7:35 ἀπέσταλκεν σὺν WH Treg NA28] ἀπέστειλεν ἐν RP † 7:36 γῆ NA28 RP] τῇ WH Treg ‡ 7:37 εἶπας WH Treg NA28] εἰπὼν RP § 7:37 ὁ θεὸς WH Treg NA28] κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν RP * 7:38 λόγια WH Treg NA28] λόγον RP † 7:38 ἡμῖν Treg NA28 RP] ὑμῖν WH ‡ 7:39 ἐν ταῖς καρδίαις WH Treg NA28] τῇ καρδίᾳ RP

40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών· Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.

41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν·

Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ;

43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολοχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ*†Ραιφάν† τοὺς τύπους οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς, καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῆ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακει,

45 ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῴσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ·

46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἤτήσατο εὐρεῖν σκηνῶμα τῷ θεῷ‡†Ἰακώβ.

47 Σολομῶν δὲ οἰκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.

48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις Σκατοικεῖ· καθὼς ὁ προφήτης λέγει·

49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ* γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

50 οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα;

51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις†καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.

52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε‡

53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.

55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ,

56 καὶ εἶπεν· Ἴδου θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους Σκαὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θεοῦ.

57 κρᾶξαντες δὲ φωνῇ μεγάλη συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν,

58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν* παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου.

59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου·

60 θεὸς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν†· καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

8

1 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων.

2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν* κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.

3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

§ 7:40 ἐγένετο WH Treg NA28] γέγονεν RP * 7:43 θεοῦ WH Treg] + ὑμῶν NA28 RP † 7:43 Ραιφάν NA28] Ρομφά WH; Ρεφάν Treg; Ρεμφάν RP ‡ 7:46 θεῷ WH Treg NIV RP] οἴκῳ NA28 § 7:48 χειροποιήτοις WH Treg NA28] + ναοῖς RP * 7:49 ἡ δὲ Treg NA28 RP] καὶ ἡ WH † 7:51 καρδίαις WH Treg NA28] τῇ καρδίᾳ RP ‡ 7:52 ἐγένεσθε WH Treg NA28] γεγένησθε RP § 7:56 διηνοιγμένους WH Treg NA28] ἀνεωγμένους RP * 7:58 αὐτῶν WH Treg NA28] - RP † 7:60 ταύτην τὴν ἁμαρτίαν WH Treg NA28] τὴν ἁμαρτίαν ταύτην RP * 8:2 ἐποίησαν WH Treg NA28] ἐποίησαντο RP

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν.

6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει·

7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ μεγάλη ἐξήρχοντο* πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν·

8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἀνὴρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προϋπήρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν,

10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ Δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη Μεγάλη.

11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς.

12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην,

15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον·

16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

17 τότε ἐπέτιθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβανον πνεῦμα ἅγιον.

18 ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα

19 λέγων· Δότε κάμοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ὡς ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον.

20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.

21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κληρὸς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ.

22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου· εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου·

23 εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.

24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα πολλὰς τε κώμας τῶν Σαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο·

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.

† 8:5 τὴν WH NA28] - Treg RP ‡ 8:6 δὲ WH Treg NA28] τε RP § 8:7 πολλοὶ WH Treg NA28] Πολλῶν RP * 8:7 ἐξήρχοντο WH Treg NA28] ἐξήρχετο RP † 8:8 ἐγένετο δὲ WH Treg NA28] Καὶ ἐγένετο RP ‡ 8:8 πολλὴ χαρὰ WH Treg NA28] χαρὰ μεγάλη RP § 8:9 ἐξιστάνων WH Treg NA28] ἐξιστῶν RP * 8:10 πάντες WH Treg NA28] - RP † 8:10 καλουμένη WH Treg NA28] - RP ‡ 8:12 περὶ WH Treg NA28] τὰ περὶ RP § 8:13 σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας WH Treg NA28] δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα RP * 8:14 αὐτοὺς WH Treg NA28] + τὸν RP † 8:16 οὐδέπω WH Treg NA28] οὐπω RP ‡ 8:16 κυρίου WH Treg NA28] χριστοῦ RP § 8:17 ἐπέτιθεσαν WH Treg NA28] ἐπέτιθουν RP * 8:18 ἰδὼν WH Treg NA28] Θεασάμενος RP † 8:18 πνεῦμα WH NA28] + τὸ ἅγιον Treg RP ‡ 8:21 ἔναντι WH Treg NA28] ἐνώπιον RP § 8:22 κυρίου WH Treg NA28] θεοῦ RP * 8:25 ὑπέστρεφον WH Treg NA28] ὑπέστρεψαν RP † 8:25 Ἱεροσόλυμα WH Treg NA28] Ἱερουσαλὴμ RP ‡ 8:25 εὐηγγελίζοντο WH Treg NA28] εὐηγγελίσαντο RP

27 καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Ῥανδάκης βασιλείσης Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ,

28 ἦν ἄρμα ὑποστρέφων καὶ καθημένος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.

29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ.

30 προσδραμῶν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην καὶ εἶπεν· Ἄρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;

31 ὁ δὲ εἶπεν· Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφρονος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός;

35 ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

36 ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ, καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος· Ἴδου ὕδωρ, τί κωλύει με βαπτισθῆναι;

38 καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφοτέροι εἰς τὸ ὕδωρ ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.

39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

9

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεὶ ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐὰν τινὰς εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.

3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις;

5 εἶπεν δέ· Τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ· Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις·

6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι ὃ τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς μηδένα δὲ θεωροῦντες.

8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεωγμένων ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν.

9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

§ 8:27 Κανδάκης WH Treg NA28] + τῆς RP * 8:28 τε Treg NA28 RP] δὲ WH † 8:30 Ἡσαΐαν τὸν προφήτην WH Treg NA28] τὸν προφήτην Ἡσαΐαν RP ‡ 8:31 ὁδηγήσει WH Treg NA28] ὁδηγήσῃ RP § 8:32 κείραντος WH NA28] κείροντος Treg RP * 8:33 ταπεινώσει WH Treg] + αὐτοῦ NA28 RP † 8:33 τὴν WH Treg NA28] + δὲ RP ‡ 8:34 τοῦτο WH Treg RP NA28] - NIV § 8:36 βαπτισθῆναι; WH Treg NA28 RP] + 37 εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν· ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. TR * 9:3 ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν WH Treg NA28] καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν RP † 9:3 ἐκ WH Treg NA28] ἀπὸ RP ‡ 9:5 δέ WH Treg NA28] + κύριος εἶπεν RP § 9:6 ὃ τί Treg NA28] ὅτι WH; τί RP * 9:8 Σαῦλος WH Treg NA28] ὁ Σαῦλος RP † 9:8 δὲ WH Treg NA28] τε RP ‡ 9:8 οὐδὲν WH Treg NA28] οὐδένα RP

10 Ἦν δέ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῶ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὄραματι ὁ κύριος § Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· Ἴδου ἐγώ, κύριε.

11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· Ἐγὼ ἀναστὰς* πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθεΐαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα, ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται,

12 καὶ εἶδεν ἄνδρα ἐν ὄραματι Ἀνανίαν ὀνόματι† εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ ἁγεῖρας‡ ὅπως ἀναβλέψη.

13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· Κύριε, ἤκουσα § ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἀγίοις σου ἐποίησεν* ἐν Ἱερουσαλήμ·

14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.

15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ κύριος· Πορεύου, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς ἐστίν μοι† οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἔθνων‡ τε § καὶ βασιλέων υἰῶν τε Ἰσραήλ,

16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.

17 ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ’ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς* ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς πνεύματος ἀγίου.

18 καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν† ὡς‡ λεπίδες, ἀνέβλεψεν τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη,

19 καὶ λαβὼν τροφήν ἐνίσχυσεν § Ἐγένετο γὰρ* μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῶ μαθητῶν ἡμέρας τινὰς,

20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν† ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν‡ Ἱερουσαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μάλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν § τοὺς* Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῶ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν·

24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. ἔπαρηγοῦντο δὲ καὶ† τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν·

25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ‡ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτόν § χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ εἰς* Ἱερουσαλήμ ἐπέειραζεν† κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητῆς.

27 Βαρναβᾶς δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγῆσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ καὶ πῶς ἐν Δαμασκῶ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ† Ἰησοῦ.

28 καὶ ἦν μετ’ αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος § εἰς Ἱερουσαλήμ* παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου†

§ 9:10 ἐν ὄραματι ὁ κύριος WH Treg NA28] ὁ κύριος ἐν ὄραματι RP * 9:11 ἀναστὰς Treg NA28 RP] ἀνάστα WH † 9:12 ἄνδρα ἐν ὄραματι Ἀνανίαν ὀνόματι WH Treg NA28] ἐν ὄραματι ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν RP ‡ 9:12 χεῖρας Treg] τὰς χεῖρας WH NA28; χεῖρα RP § 9:13 ἤκουσα WH Treg NA28] ἀκήκοα RP * 9:13 τοῖς ἀγίοις σου ἐποίησεν WH Treg NA28] ἐποίησεν τοῖς ἀγίοις σου RP † 9:15 ἐστίν μοι WH Treg NA28] μοι ἐστίν RP ‡ 9:15 ἐθνῶν Treg NA28 RP] τῶν ἐθνῶν WH § 9:15 τε WH Treg NA28] - RP * 9:17 Ἰησοῦς WH Treg NA28] - RP † 9:18 αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν WH Treg NA28] ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ RP ‡ 9:18 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP § 9:19 ἐνίσχυσεν Treg NA28 RP] ἐνίσχύθη WH * 9:19 δὲ WH Treg NA28] + ὁ Σαῦλος RP † 9:20 Ἰησοῦν WH Treg NA28] χριστόν RP ‡ 9:21 ἐν WH Treg RP] εἰς NA28 § 9:22 συνέχυνεν WH NA28] συνέχυνεν Treg RP * 9:22 τοὺς Treg NA28 RP] - WH † 9:24 παρηγοῦντο δὲ καὶ WH Treg NA28] Παρητήρουν τε RP ‡ 9:25 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτὸν οἱ μαθηταὶ RP § 9:25 διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτόν WH Treg NA28] καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους RP * 9:26 εἰς WH Treg NA28] ὁ Σαῦλος ἐν RP † 9:26 ἐπέειραζεν WH Treg NA28] ἐπειράτο RP ‡ 9:27 τοῦ NA28 RP] - WH Treg § 9:28 καὶ ἐκπορευόμενος WH Treg NA28] - RP * 9:28 Ἱερουσαλήμ WH Treg NA28] + καὶ RP † 9:28 κυρίου WH Treg NA28] + Ἰησοῦ RP

29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν‡.

30 ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην οἰκοδομουμένη, καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο§.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα.

33 εὔρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα ὀνόματι Αἰνέαν* ἐξ ἐτῶν ὀκτῶ κατακείμενον ἐπὶ κραιβάττου† ὃς ἦν παραλελυμένος.

34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰαταί σε Ἰησοῦς Ἐχριστός‡ ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ· καὶ εὐθέως ἀνέστη.

35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σαρῶνα§ οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν* καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.

37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν† ἐν ὑπερώῳ.

38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας‡ πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· Μὴ ὀκνήσης§ διελθεῖν ἕως ἡμῶν*.

39 ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶν, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὕσα ἢ Δορκάς.

40 ἐκβαλὼν δὲ ἕξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ†θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἣ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν.

41 δούς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.

42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς† Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ§ ἐπὶ τὸν κύριον.

43 ἐγένετο δὲ* ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι† ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

10

1 Ἀνὴρ δὲ τις* ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς,

2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν† ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός,

3 εἶδεν ἐν ὀράματι φανερώς ὡσεὶ περι† ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε.

4 ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμβορος γενόμενος εἶπεν· Τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ· Αἰ προσευχαῖ σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν§ τοῦ θεοῦ·

‡ 9:29 ἀνελεῖν αὐτόν WH Treg NA28] αὐτόν ἀνελεῖν RP § 9:31 Ἡ ... ἐκκλησία ... εἶχεν ... οἰκοδομουμένη ... πορευομένη ... ἐπληθύνετο WH Treg NA28] Αἱ ... ἐκκλησίαι ... εἶχον ... οἰκοδομουμένη ... πορευομένη ... ἐπληθύνοντο RP
* 9:33 ὀνόματι Αἰνέαν WH Treg NA28] Αἰνέαν ὀνόματι RP † 9:33 κραιβάττου WH Treg NA28] κραιβάτῳ RP ‡ 9:34 Ἐχριστός WH Treg NA28] ὁ χριστός RP § 9:35 Σαρῶνα WH Treg NA28] Ἀσσάρωνα RP * 9:36 ἔργων ἀγαθῶν WH Treg NA28] ἀγαθῶν ἔργων RP † 9:37 ἔθηκαν αὐτὴν Treg NA28] αὐτὴν ἔθηκαν RP; ἔθηκαν WH ‡ 9:38 δύο ἄνδρας WH Treg NA28] - RP § 9:38 ὀκνήσης WH Treg NA28] ὀκνήσαι RP * 9:38 ἡμῶν WH Treg NA28] αὐτῶν RP † 9:40 καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 9:42 τῆς Treg NA28 RP] - WH § 9:42 ἐπίστευσαν πολλοὶ WH Treg NA28] πολλοὶ ἐπίστευσαν RP * 9:43 δὲ WH NA28 RP] + αὐτόν Treg † 9:43 μεῖναι WH Treg NA28] + αὐτόν RP * 10:1 τις WH Treg NA28] + ἦν RP † 10:2 ποιῶν WH Treg NA28] + τε RP ‡ 10:3 περὶ WH Treg NA28] - RP § 10:4 ἔμπροσθεν WH Treg NA28] ἐνώπιον RP

5 καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην* καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινά ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος†·

6 οὗτος ξενίζεται παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν.

7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἑαυτῷ‡ φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν§ καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ

8 καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς* ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.

10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ ἑαυτῶν† ἐγένετο‡ ἐπ' αὐτὸν ἕκστασις,

11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ καταβαῖνον§ σκευῶς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἄρχαῖς* καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς,

12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἔρπετὰ τῆς γῆς καὶ† πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.

14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ‡ ἀκάθαρτον.

15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.

16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς§ ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, ἰδοῦ* οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ† τοῦ‡ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα,

18 καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο§ εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται.

19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν ἑαυτῷ τὸ πνεῦμα*. Ἴδου ἄνδρες† ζητοῦντές‡ σε·

20 ἀλλὰ ἀναστάς κατάβηθι καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι§ ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

21 καταβάς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· Ἴδου ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;

22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.

23 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.*

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἄναστάς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ.

24 τῇ δὲ† ἐπαύριον εἰσῆλθεν‡ εἰς τὴν Καισάρειαν. ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

25 ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν.

26 ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν§ λέγων· Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.

27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὕρισκει συνεληλυθότας πολλούς,

* 10:5 ἄνδρας εἰς Ἰόππην WH Treg NA28] εἰς Ἰόππην ἄνδρας RP † 10:5 τινά ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος WH Treg NA28] τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον RP ‡ 10:7 αὐτῷ WH Treg NA28] τῷ Κορνηλίῳ RP § 10:7 οἰκετῶν WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * 10:8 ἅπαντα αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς ἅπαντα RP † 10:10 αὐτῶν WH Treg NA28] ἐκείνων RP ‡ 10:10 ἐγένετο WH Treg NA28] ἐπέπεσαν RP § 10:11 καταβαῖνον WH Treg NA28] + ἐπ' αὐτόν RP * 10:11 ἀρχαῖς WH Treg NA28] + δεδεμένον καὶ RP † 10:12 καὶ ἔρπετὰ τῆς γῆς καὶ WH Treg NA28] τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετὰ καὶ τὰ RP ‡ 10:14 καὶ WH Treg NA28] ἡ RP § 10:16 εὐθὺς WH Treg NA28] πάλιν RP * 10:17 ἰδοῦ WH Treg NA28] καὶ ἰδοῦ RP † 10:17 ὑπὸ WH NA28] ἀπὸ Treg RP ‡ 10:17 τοῦ WH Treg NA28] - RP § 10:18 ἐπυνθάνοντο Treg NA28 RP] ἐπύθοντο WH * 10:19 αὐτῷ τὸ πνεῦμα NA28 RP] τὸ πνεῦμα αὐτῷ Treg; τὸ πνεῦμα WH † 10:19 ἄνδρες RP] + τρεῖς Treg NA28; + δύο WH ‡ 10:19 ζητοῦντές WH NA28] ζητοῦσίν Treg RP § 10:20 ὅτι WH Treg NA28] διότι RP * 10:23 ἀναστάς WH Treg NA28] ὁ Πέτρος RP † 10:24 τῇ δὲ WH Treg NA28] Καὶ τῇ RP ‡ 10:24 εἰσῆλθεν WH Treg NA28] εἰσῆλθον RP § 10:26 ἤγειρεν αὐτόν WH Treg NA28] αὐτὸν ἤγειρεν RP

28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλαῖσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καί μοι ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἀνθρώπων·

29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἤλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με.

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην* τὴν ἐνάτην† προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ

31 καὶ φησί· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

32 πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν‡

33 ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου§

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός,

35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν.

36 τὸν λόγον ὃν* ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος.

37 Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος† ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,

38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὃς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διήλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ·

39 καὶ ἡμεῖς‡ μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ § Ἱερουσαλήμ· ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ* τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι,

41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·

42 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι ὁ οὗτός† ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.

43 τούτῳ πάντες οἱ προφητῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ὅτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.

45 καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι‡ συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος § ἐκκέχυται·

46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη* Πέτρος·

47 Μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλυσαί† τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὥς‡ καὶ ἡμεῖς;

48 προσέταξεν δὲ § αὐτούς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι*. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

* 10:30 ἤμην WH Treg NA28] + νηστεύων καὶ RP † 10:30 ἐνάτην WH Treg NA28] + ὥραν RP ‡ 10:32 θάλασσαν WH Treg NA28] + ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι RP § 10:33 κυρίου WH Treg NA28] θεοῦ RP * 10:36 ὃν Treg NA28 RP] - WH † 10:37 ἀρξάμενος WH Treg NA28] ἀρξάμενον RP ‡ 10:39 ἡμεῖς WH Treg NA28] + ἐσμεν RP § 10:39 καὶ WH Treg] + ἐν NA28 RP * 10:40 τῇ WH Treg RP] ἐν τῇ NA28 † 10:42 οὗτός WH Treg NA28] αὐτός RP ‡ 10:45 ὅσοι Treg NA28 RP] οἱ WH § 10:45 ἁγίου πνεύματος Treg NA28 RP] πνεύματος τοῦ ἁγίου WH * 10:46 ἀπεκρίθη WH Treg NA28] + ὁ RP † 10:47 δύναται κωλυσαί WH Treg NA28] κωλυσαί δύναται RP ‡ 10:47 ὥς WH Treg NA28] καθὼς RP § 10:48 δὲ WH Treg NA28] τε RP * 10:48 ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι WH Treg NA28] βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου RP

11

1 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

2 ὅτε δὲ* ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ† διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς

3 λέγοντες ὅτι Ἐισήλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες‡ αὐτοῖς.

4 ἀρξάμενος †δὲ§ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων·

5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππη προσευχόμενος καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ·

6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ·

7 ἤκουσα δὲ †καὶ* φωνῆς λεγούσης μοι· Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.

8 εἶπον δὲ· Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι† κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσήλθεν εἰς τὸ στόμα μου.

9 ἀπεκρίθη δὲ †φωνὴ ἐκ δευτέρου‡ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.

10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἄνεσπάσθη πάλιν§ ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.

11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἧ ἡμεν* ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με.

12 εἶπεν δὲ †τὸ πνεῦμά μοι† συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν †διακρίναντα‡ ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἐξ ἀδελφοῦ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός.

13 ἀπήγγειλεν †δὲ§ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ †εἰπόντα* Ἄποστείλον εἰς Ἱόππην† καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,

14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σέ ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὡσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.

16 ἐμνήσθη δὲ τοῦ‡ ῥήματος †τοῦ κυρίου ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

17 εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεύσασι ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, †ἐγὼ§ τίς ἤμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν θεόν;

18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν καὶ †ἐδόξασαν* τὸν θεὸν λέγοντες· Ἰᾶρα† καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν †εἰς ζωὴν ἔδωκεν‡.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις.

20 ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες †ἐλθόντες§ εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν †καὶ* πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς† εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν.

21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς ὁ‡ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον.

22 ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὠτα τῆς ἐκκλησίας τῆς †οὔσης§ ἐν Ἱερουσαλήμ* περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Ἐβναβᾶν† ἕως Ἀντιοχείας·

* 11:2 ὅτε δὲ WH Treg NA28] καὶ ὅτε RP † 11:2 Ἱερουσαλήμ WH Treg NA28] Ἱεροσόλυμα RP ‡ 11:3 Εἰσήλθες πρὸς ... ἔχοντας καὶ συνέφαγες NA28] Πρὸς ... ἔχοντας εἰσήλθες καὶ συνέφαγες RP; Εἰσήλθεν πρὸς ... ἔχοντας καὶ συνέφαγεν WH Treg § 11:4 δὲ WH Treg NA28] + ὁ RP * 11:7 καὶ WH Treg NA28] - RP † 11:8 ὅτι WH Treg NA28] + πᾶν RP ‡ 11:9 φωνὴ ἐκ δευτέρου Treg NA28] ἐκ δευτέρου φωνῆς WH; μοι φωνῆ ἐκ δευτέρου RP § 11:10 ἀνεσπάσθη πάλιν WH Treg NA28] πάλιν ἀνεσπάσθη RP * 11:11 ἡμεν WH Treg NA28] ἡμῖν NIV RP † 11:12 τὸ πνεῦμά μοι WH Treg NA28] μοι τὸ πνεῦμά RP ‡ 11:12 διακρίναντα WH Treg NA28] διακρινόμενον RP § 11:13 δὲ WH Treg NA28] τε RP * 11:13 εἰπόντα WH Treg NA28] + αὐτῷ RP † 11:13 Ἱόππην WH Treg NA28] + ἄνδρας RP ‡ 11:16 τοῦ WH Treg NA28] - RP § 11:17 ἐγὼ WH Treg NA28] + δὲ RP * 11:18 ἐδόξασαν WH Treg NA28] ἐδόξαζον RP † 11:18 Ἰᾶρα WH Treg NA28] + γε RP ‡ 11:18 εἰς ζωὴν ἔδωκεν WH Treg NA28] ἔδωκεν εἰς ζωὴν RP § 11:20 ἐλθόντες WH Treg NA28] εἰσελθόντες RP * 11:20 καὶ WH Treg NA28] - RP † 11:20 Ἑλληνιστάς WH Treg NA28] Ἑλληνας Treg NIV ‡ 11:21 ὁ WH Treg NA28] - RP § 11:22 οὔσης WH Treg NA28] - RP * 11:22 Ἱερουσαλήμ WH Treg NA28] Ἱεροσόλυμοις RP † 11:22 Βαρναβᾶν WH Treg NIV] + διελθεῖν RP NA28

23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ, ἐχάρη καὶ παρεκάλει πάντας τῆ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν § τῷ κυρίῳ,

24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ κυρίῳ.

25 ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀναζητῆσαι Σαῦλον,

26 καὶ εὐρῶν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐν αὐτὸν ὄλον συναθῆσαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανόν, χρηματίσαι τε πρῶτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφηταὶ εἰς Ἀντιόχειαν·

28 ἀναστάς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαθος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἣτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου §

29 τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτο τις ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·

30 ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστειλάντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρναβᾶ καὶ Σαύλου.

12

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.

2 ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρη.

3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον (ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων),

4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτόν τῷ λαῷ.

5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενωσθεῖς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτόν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκεῖνη ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν δεδεμένος ἀλύσειν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν.

7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἴκῳ· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτόν λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει· καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.

8 εἶπεν δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου· ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι.

9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν.

10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.

11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν· Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν ὁ κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.

12 Συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἰκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

‡ 11:23 τὴν WH Treg NA28] - RP § 11:23 προσμένειν Treg NA28 RP] + ἐν WH * 11:25 Ταρσὸν WH Treg NA28] + ὁ Βαρναβᾶς RP † 11:26 ἤγαγεν WH Treg NA28] + αὐτόν RP ‡ 11:26 αὐτοῖς καὶ WH Treg NA28] αὐτοὺς RP § 11:26 ἐν WH Treg NA28] - RP * 11:26 πρῶτως WH Treg NA28] πρῶτον RP † 11:28 μεγάλην WH Treg NA28] μέγαν RP ‡ 11:28 ἣτις WH Treg NA28] ὅστις καὶ RP § 11:28 Κλαυδίου WH Treg NA28] + Καίσαρος RP * 12:3 ἰδὼν δὲ WH Treg NA28] καὶ ἰδὼν RP † 12:3 δὲ WH Treg] + αἱ NA28 RP ‡ 12:5 ἐκτενωσθεῖς WH Treg NA28] ἐκτενῆς RP § 12:5 περὶ WH Treg NA28] ὑπὲρ RP * 12:6 προαγαγεῖν αὐτόν NA28] προαγαγεῖν αὐτόν WH; προάγειν αὐτόν Treg; αὐτόν προάγειν RP † 12:8 δὲ WH Treg NA28] τε RP ‡ 12:8 Ζῶσαι WH Treg NA28] Περίζωσαι RP § 12:9 ἠκολούθει WH Treg NA28] + αὐτῷ RP * 12:11 ἐν ἑαυτῷ γενόμενος WH Treg NA28] γενόμενος ἐν ἑαυτῷ RP † 12:11 ὁ WH NA28] - Treg RP ‡ 12:12 τῆς WH Treg NA28] - RP

13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ ἡ θύραν τοῦ πυλῶνος προσήλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι Ῥόδη,
14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.

15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· Μαίνη· ἡ δὲ διῖσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ*.

16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν.

17 κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε Ἰαπαγγείλατε Ἰακώβω καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρὼν ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισάρειαν διέτριβεν.

20 Ἦν δὲ Ἰουδαίων καὶ Σιδωνίων ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἡτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.

21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς·

22 ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου.

23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤρξανεν καὶ ἐπληθύνετο.

25 Βαρναβᾶς δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν, εἰς Ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μᾶρκον.

13

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε Βαρναβᾶς καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος.

2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρναβᾶν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.

3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν.

4 Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατήλθον εἰς Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον,

5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.

6 διελθόντες δὲ ὄλην νῆσον ἄχρι Πάφου εὔρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον ὃν ὄνομα Βαρισησοῦ

7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρναβᾶν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·

8 ἀντίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως.

§ 12:13 αὐτοῦ WH Treg NA28] τοῦ Πέτρου RP * 12:15 ἐστιν αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ ἐστιν RP † 12:17 τε WH Treg NA28] δέ RP ‡ 12:19 εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP § 12:20 δὲ WH Treg NA28] + ὁ Ἡρώδης RP * 12:21 καὶ Treg NA28 RP] - WH † 12:22 Θεοῦ φωνὴ WH Treg NA28] φωνὴ Θεοῦ RP ‡ 12:23 τὴν WH Treg NA28] - RP § 12:24 Θεοῦ Treg NA28 RP] κυρίου WH * 12:25 εἰς WH RP NA28] ἐξ Treg; ἀπὸ NIV † 12:25 συμπαραλαβόντες WH Treg NA28] + καὶ RP * 13:1 δὲ WH Treg NA28] + τινες RP † 13:2 καὶ WH Treg NA28] + τὸν RP ‡ 13:4 Αὐτοὶ WH Treg NA28] Οὗτοι RP § 13:4 ἁγίου πνεύματος WH Treg NA28] πνεύματος τοῦ ἁγίου RP * 13:4 [εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP † 13:4 τε WH Treg NA28] δέ RP ‡ 13:4 [εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP § 13:6 ὄλην WH Treg NA28] - RP * 13:6 ἄνδρα WH Treg NA28] - RP † 13:6 Βαρισησοῦ NA28] Βαρισησοῦς WH Treg RP

- 9 Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου[‡] ἀτενίσας εἰς αὐτὸν
 10 εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς[§] κυρίου τὰς εὐθείας;
 11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ^{*†} ἔπεσεν[†] ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς.
 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν ἐκπλησόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ ῥεῖσι[‡] Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα.
 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν[§], καὶ εἰσελθόντες^{*} εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν.
 15 μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τίς[†] ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος[‡] παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.
 16 ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασεύσας τῇ χειρὶ εἶπεν· Ἄνδρες Ἰσραηλίται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε.
 17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ[§] ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῆ Αἰγύπτου^{*} καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς,
 18 καί, ὡς τεσσερακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 19 καὶ[†] καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῆ Χανάαν κατεκληρονόμησεν[‡] τὴν γῆν αὐτῶν
 20 ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πενήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.^{§*}
 21 κάκειθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσεράκοντα·
 22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἠγειρεν τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς[†] εἰς βασιλέα, ὃ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.
 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν[‡],
 24 προκηρῦξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ[§] Ἰσραὴλ.
 25 ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης^{*} τὸν δρόμον, ἔλεγεν· Τί ἐμε[†] ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.
 26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν[‡] ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη[§]
 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν,
 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες ἠτήσαντο Πιλαῶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν·
 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον.
 30 ὁ δὲ θεὸς ἠγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·

‡ 13:9 ἁγίου WH Treg NA28] + καὶ RP § 13:10 ὁδοὺς Treg RP] + τοῦ WH NA28 * 13:11 δὲ WH Treg RP] τε NA28
 † 13:11 ἔπεσεν WH Treg NA28] ἐπέπεσεν RP ‡ 13:13 περὶ WH Treg NA28] + τὸν RP § 13:14 τὴν Πισιδίαν WH Treg NA28] τῆς Πισιδίας RP * 13:14 εἰσελθόντες NA28 RP] ἐλθόντες WH Treg † 13:15 τίς WH Treg NA28] - RP
 ‡ 13:15 ἐν ὑμῖν λόγος WH Treg NA28] λόγος ἐν ὑμῖν RP § 13:17 Ἰσραὴλ WH Treg NA28] - RP * 13:17 Αἰγύπτου WH Treg NA28] Αἰγύπτῳ RP † 13:19 καὶ Treg NA28 RP] - WH ‡ 13:19 κατεκληρονόμησεν WH Treg NA28] + αὐτοῖς RP § 13:20 ὡς ... πενήκοντα καὶ μετὰ ταῦτα WH Treg NA28] καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ... πενήκοντα RP
 * 13:20 τοῦ NA28 RP] - WH Treg † 13:22 τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ RP ‡ 13:23 σωτῆρα Ἰησοῦν WH Treg NA28] σωτηρίαν RP § 13:24 παντὶ τῷ λαῷ WH Treg NA28] τῷ RP * 13:25 Ἰωάννης WH Treg NA28] ὁ Ἰωάννης RP † 13:25 Τί ἐμε WH Treg NA28] Τίνα με RP ‡ 13:26 ἡμῖν WH NA28] ὑμῖν Treg RP § 13:26 ἐξαπεστάλη WH Treg NA28] ἀπεστάλη RP

31 ὃς ὥφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες ἠνῶν* εἰσὶ μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην

33 ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ†· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά.

35 ἰδιότι§ καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει· Οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν·

36 Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν,

37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν οὐκ εἶδεν διαφθοράν.

38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν* νόμῳ Μωϋσέως δικαιοῦσθαι

39 ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται.

40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ† τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·

41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ‡ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον§ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν* παρεκάλουν† εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα‡

43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾶ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς§ ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν* τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.

44 Τῷ δὲ† ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου‡

45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου § λαλουμένοις* βλασφημοῦντες†

46 παρρησιασάμενοι τε‡ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρναβᾶς εἶπαν· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ§ ἀπαθθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη·

47 οὕτως γὰρ ἐντέταται ἡμῖν ὁ κύριος· Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον* καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου† καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον·

49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.

50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας‡ τὰς εὐσχήμονας καὶ § τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρναβᾶν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

51 οἱ δὲ ἐκτιναζάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν* ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον,

52 οἱ τε† μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

* 13:31 νῦν WH Treg NA28] - RP † 13:33 ἡμῶν WH Treg] αὐτῶν ἡμῖν NA28 RP ‡ 13:33 ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ WH NA28] ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται RP; πρῶτῳ ψαλμῷ γέγραπται Treg § 13:35 διότι WH Treg NA28] Διὸ RP * 13:38 ἐν WH Treg NA28] + τῷ RP † 13:40 ἐπέλθη WH Treg NA28] + ἐφ' ὑμᾶς RP ‡ 13:41 ἐργάζομαι ἐγὼ WH Treg NA28] ἐγὼ ἐργάζομαι RP § 13:41 ἔργον WH Treg NA28] - RP * 13:42 αὐτῶν WH Treg NA28] αὐτῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς NIV; ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων RP † 13:42 παρεκάλουν WH Treg NA28] + τὰ ἔθνη RP ‡ 13:42 ταῦτα WH Treg NA28] - RP § 13:43 αὐτοῖς WH Treg NA28] - RP * 13:43 προσμένειν WH Treg NA28] ἐπιμένειν RP † 13:44 δὲ WH Treg NA28] τε RP ‡ 13:44 κυρίου Treg NA28] θεοῦ WH RP § 13:45 ὑπὸ WH Treg NA28] + τοῦ RP * 13:45 λαλουμένοις WH Treg NA28] λεγομένοις RP † 13:45 βλασφημοῦντες WH Treg NA28] ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες RP ‡ 13:46 τε WH Treg NA28] δὲ RP § 13:46 ἐπειδὴ WH Treg NA28] + δὲ RP * 13:48 ἔχαιρον WH Treg NA28] ἔχαιρεν RP † 13:48 κυρίου Treg NA28 RP] θεοῦ WH ‡ 13:50 γυναῖκας WH Treg NA28] + καὶ RP § 13:50 καὶ WH Treg NA28] + τὸν RP * 13:51 ποδῶν WH Treg NA28] + αὐτῶν RP † 13:52 τε WH Treg NA28] δὲ RP

14

¹ Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.

² οἱ δὲ ἀπειθήσαντες* Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.

³ ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ†κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἑαυτῶν λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.

⁴ ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.

⁵ ὥς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,

⁶ συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περὶχωρον,

⁷ κάκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν‡.

⁸ Καί τις ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις§ τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς ἑαυτοῦ* ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν†

⁹ οὗτος ἤκουσεν‡τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν§ τοῦ σωθῆναι

¹⁰ εἶπεν ἑαυτῷ ἰσχυρῶς· Ἄνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός† καὶ ἤλατο‡καὶ περιεπάτει.

¹¹ οἱ ἑταῖροι ἰδόντες ὃ ἔποίησεν* Παῦλος ἐπήρασαν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες· Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς

¹² ἐκάλουν τε τὸν†Βαρναβᾶν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.

¹³ ὁ ἑταῖρος τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως§ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν.

¹⁴ ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρναβᾶς καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν* ἐξεπήδησαν†εἰς τὸν ὄχλον κράζοντες

¹⁵ καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν‡ζῶντα ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

¹⁶ ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·

¹⁷ καί τοι§ οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν* ἀφῆκεν ἁγαθουργῶν† οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοῦς διδοῦς καὶ καιροῦς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἑαυτῶν‡

¹⁸ καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

¹⁹ Ἐπήλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες§αὐτὸν τεθνηκένοι.

²⁰ κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν* ἀναστάς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρναβᾶ εἰς Δέρβην.

²¹ εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἰκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς†Ἰκόνιον καὶ εἰς‡Ἀντιόχειαν,

²² ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

* **14:2** ἀπειθήσαντες WH Treg NA28] ἀπειθοῦντες RP † **14:3** τῷ WH Treg RP] ἐπὶ τῷ NA28 ‡ **14:7** εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν WH Treg NA28] ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι RP § **14:8** ἀδύνατος ἐν Λύστροις WH NA28] ἐν Λύστροις ἀδύνατος Treg RP * **14:8** αὐτοῦ WH Treg NA28] + ὑπάρχων RP † **14:8** περιεπάτησεν WH Treg NA28] περιπεπατήκει RP ‡ **14:9** ἤκουσεν Treg NA28 RP] ἤκουεν WH § **14:9** ἔχει πίστιν WH Treg NA28] πίστιν ἔχει RP * **14:10** μεγάλη WH Treg NA28] + τῇ RP † **14:10** ὀρθός WH Treg NA28] ὀρθῶς RP ‡ **14:10** ἤλατο WH Treg NA28] ἤλλετο RP § **14:11** τε WH NA28] δὲ Treg RP * **14:11** ἐποίησεν WH Treg NA28] + ὁ RP † **14:12** τὸν WH Treg NA28] + μὲν RP ‡ **14:13** τε WH Treg NA28] δὲ RP § **14:13** πόλεως WH Treg NA28] + αὐτῶν RP * **14:14** αὐτῶν Treg NA28 RP] ἑαυτῶν WH † **14:14** ἐξεπήδησαν WH Treg NA28] εἰσεπήδησαν RP ‡ **14:15** θεὸν WH Treg NA28] τὸν θεὸν τὸν RP § **14:17** καί τοι WH Treg NA28] Καί τοιγε RP * **14:17** αὐτὸν WH] ἑαυτὸν RP; αὐτὸν Treg NA28 † **14:17** ἁγαθουργῶν WH Treg NA28] ἀγαθοποιῶν RP ‡ **14:17** ὑμῶν WH Treg NA28] ἡμῶν RP § **14:19** νομίζοντες WH Treg NA28] νομίσαντες RP * **14:20** τῶν μαθητῶν αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτὸν τῶν μαθητῶν RP † **14:21** [εἰς WH Treg NA28] - RP ‡ **14:21** [εἰς WH Treg NA28] - RP

23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς 'κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους[§] προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.

24 καὶ διελθόντες τὴν* Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν,

25 καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν,

26 κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.

27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν ἠνήγγελλον† ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως.

28 διέτριβον ἑξῆς χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15

1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ ἠεριτμηθῆτε* τῷ† ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.

2 γενομένης ἑξῆς στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾶ πρὸς αὐτοὺς ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρναβᾶν καὶ τινὰς ἄλλοις ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες[§] ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν ἑτερονομίαν καὶ Σαμάρειαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.

4 παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα* ἠπαρεδέχθησαν† ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν.

5 ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν ἑπτά[§] ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.

7 πολλῆς δὲ ἑκκλησίας* γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀπ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς† διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι,

8 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς ἑξῆς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν,

9 καὶ οὐθὲν[§] διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρῆς τὰς καρδίας αὐτῶν.

10 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κάκεῖνοι.

12 Ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρναβᾶ καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν.

13 μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου.

14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν ἑλθόν* τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν καὶ τὰ ἑκατεσκαμμένα† αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν,

17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει ὁ κύριος[§] ποιῶν τὰ ταῦτα[§]

§ 14:23 κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους WH Treg NA28] πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν RP * 14:24 τὴν WH Treg NA28] - RP † 14:27 ἀνήγγελλον WH Treg NA28] ἀνήγγειλαν RP ‡ 14:28 δὲ WH Treg NA28] + ἐκεῖ RP * 15:1 περιτμηθῆτε WH Treg NA28] περιτέμνησθε RP † 15:1 τῷ WH Treg NA28] - RP ‡ 15:2 δὲ WH Treg NA28] οὖν RP § 15:3 τε WH Treg NA28] - RP * 15:4 Ἱεροσόλυμα Treg] Ἱερουσαλὴμ WH NA28 RP † 15:4 παρεδέχθησαν WH Treg NA28] ἀπεδέχθησαν RP ‡ 15:4 ἀπὸ WH Treg NA28] ὑπὸ RP § 15:6 τε WH Treg NA28] δὲ RP * 15:7 ζητήσεως WH Treg NA28] συζητήσεως RP † 15:7 ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς WH Treg NA28] ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο RP ‡ 15:8 δούς WH Treg NA28] + αὐτοῖς RP § 15:9 οὐθὲν WH Treg NA28] οὐδὲν RP * 15:14 λαὸν WH Treg NA28] + ἐπὶ RP † 15:16 κατεσκαμμένα NA28 RP] κατεστραμμένα WH Treg ‡ 15:17 κύριος WH Treg NA28] + ὁ RP § 15:17 ταῦτα WH Treg NA28] + πάντα RP

- 18 γνωστά ἀπ' αἰῶνος*
- 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν,
- 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι† τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ‡ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος·
- 21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.
- 22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ§ Παύλῳ καὶ Βαρναβᾶ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον* Βαρσαββᾶν καὶ Σιλᾶν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,
- 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν† Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι‡ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν.
- 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἔξελθόντες§ ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν* οἷς οὐ διεστειλάμεθα,
- 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν ἔκλεξαμένοις† ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρναβᾶ καὶ Παύλῳ,
- 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 27 ἀπεστάλακαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σιλᾶν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.
- 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ‡ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες§,
- 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν* καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.
- 30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἠκατήλθον† εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν·
- 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.
- 32 Ἰούδας τε καὶ Σιλᾶς, καὶ αὐτοὶ προφηῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν·
- 33 ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς‡.
- 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρναβᾶς διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.
- 36 Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρναβᾶν Παῦλος§· Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς* κατὰ πόλιν πᾶσαν† ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν.
- 37 Βαρναβᾶς δὲ ἐβούλετο‡ συμπαραλαβεῖν καὶ§ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μᾶρκον·
- 38 Παῦλος δὲ ἤξιου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαμβάνειν* τοῦτον.
- 39 ἐγένετο ἁρξοξυσμὸς ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρναβᾶν παραλαβόντα τὸν Μᾶρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον,

* 15:18 αἰῶνος WH Treg NA28] + ἐστὶν τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ RP † 15:20 ἀπέχεσθαι WH Treg NA28] + ἀπὸ RP ‡ 15:20 τοῦ NA28 RP] - WH Treg § 15:22 τῷ WH Treg NA28] - RP * 15:22 καλούμενον WH Treg NA28] ἐπικαλούμενον RP † 15:23 αὐτῶν WH Treg NA28] + τάδε RP ‡ 15:23 πρεσβύτεροι WH Treg NA28] + καὶ οἱ RP § 15:24 ἔξελθόντες Treg NA28 RP] - WH * 15:24 ὑμῶν WH Treg NA28] + λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον RP † 15:25 ἐκλεξαμένοις WH Treg NA28] ἐκλεξαμένους RP ‡ 15:28 πνεύματι τῷ ἁγίῳ WH Treg NA28] ἁγίῳ πνεύματι RP § 15:28 τούτων τῶν ἐπάναγκες WH Treg NA28] τῶν ἐπάναγκες τούτων RP * 15:29 πνικτῶν WH Treg NA28] πνικτοῦ RP † 15:30 κατήλθον WH Treg NA28] ἦλθον RP ‡ 15:33 ἀποστείλαντας αὐτούς WH Treg NA28] + ἀποστόλους RP; + 34 ἔδοξε δὲ τῷ Σιλᾶ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ TR § 15:36 πρὸς Βαρναβᾶν Παῦλος WH Treg NA28] Παῦλος πρὸς Βαρναβᾶν RP * 15:36 ἀδελφοὺς WH Treg NA28] + ἡμῶν RP † 15:36 πόλιν πᾶσαν WH Treg NA28] πᾶσαν πόλιν RP ‡ 15:37 ἐβούλετο WH Treg NA28] ἐβουλεύσατο RP § 15:37 καὶ WH Treg NA28] - RP * 15:38 συμπαραλαμβάνειν WH Treg NA28] συμπαραλαβεῖν RP † 15:39 δὲ WH Treg NA28] οὖν RP

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σιλᾶν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν,
41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

16

1 Κατήντησεν δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλλήνος,

2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν·

3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, ἥδειςαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν.

4 ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρέδιδον αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις·

5 αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

6 Διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

7 ἔλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ·

8 παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

9 καὶ ὄραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδὼν τις ἦν ἑστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν.

10 ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐναγγελίσασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν Πόλιν·

12 κακεῖθεν εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἤμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.

13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομιζόμεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξιν.

14 καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἥς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.

15 ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχὴν παιδίσκηνα τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα φύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη·

17 αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ

‡ 15:40 κυρίου WH Treg NA28] θεοῦ RP § 15:41 τὴν WH NA28] - Treg RP * 16:1 καὶ WH Treg NA28] - RP
† 16:1 εἰς WH Treg NA28] - RP ‡ 16:1 γυναικὸς WH Treg NA28] + τινος RP § 16:3 ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ WH Treg NA28] τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην RP * 16:4 παρέδιδον WH Treg NA28] παρέδιδουν RP † 16:4 καὶ WH Treg NA28] + τῶν RP ‡ 16:4 Ἱεροσολύμοις WH Treg NA28] Ἱερουσαλήμ RP § 16:6 Διῆλθον WH Treg NA28] Διελθόντες RP * 16:6 καὶ WH Treg NA28] + τὴν RP † 16:7 δὲ WH Treg NA28] - RP ‡ 16:7 εἰς WH Treg NA28] κατὰ RP § 16:7 πορευθῆναι WH Treg NA28] πορεύεσθαι RP * 16:7 Ἰησοῦ WH Treg NA28] - RP † 16:9 διὰ WH Treg] + τῆς NA28 RP ‡ 16:9 τῷ Παύλῳ ὤφθη WH Treg NA28] ὤφθη τῷ Παύλῳ RP § 16:9 Μακεδὼν τις ἦν WH Treg NA28] τις ἦν Μακεδὼν RP * 16:9 καὶ WH Treg NA28] - RP † 16:10 εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP ‡ 16:10 θεὸς WH Treg NA28] κύριος RP § 16:11 οὖν WH Treg RP] δὲ NA28 * 16:11 ἀπὸ WH Treg NA28] + τῆς RP † 16:11 δὲ WH Treg NA28] τε RP ‡ 16:11 Νέαν Πόλιν WH Treg NA28] Νεάπολιν RP § 16:12 κακεῖθεν WH Treg NA28] ἐκεῖθεν τε RP * 16:12 πρώτη τῆς μερίδος WH Treg NIV] πρώτη τῆς μερίδος τῆς RP; πρώτης μερίδος τῆς em NA28 † 16:12 ταύτῃ WH Treg NA28] αὐτῇ RP ‡ 16:13 πύλης WH Treg NA28] πόλεως RP § 16:13 ἐνομιζόμεν προσευχὴν WH Treg NA28] ἐνομιζέτο προσευχή RP * 16:14 τοῦ NA28 RP] - WH Treg † 16:15 μένετε WH Treg NA28] μέναιτε RP ‡ 16:16 τὴν WH Treg NA28] - RP § 16:16 φύθωνα WH Treg NA28] φύθωνος RP * 16:16 ὑπαντῆσαι WH Treg NA28] ἀπαντῆσαι RP † 16:17 κατακολουθοῦσα WH Treg NA28] κατακολουθήσασα RP

θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

19 Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σιλᾶν εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας,

20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες,

21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὓσιν.

22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν,

23 πολλὰς ἑπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς·

24 ὃς παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτούς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σιλᾶς προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι·

26 ἄφρων δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου, ἠνεώχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.

27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἠμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους.

28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλη ὁ Παῦλος λέγων· Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες γὰρ ἔσμεν ἐνθάδε.

29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾶ,

30 καὶ προαγαγὼν αὐτούς ἔξω ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

31 οἱ δὲ εἶπαν· Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου συνπᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 καὶ παραλαβὼν αὐτούς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα,

34 ἀναγαγὼν τε αὐτούς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν καὶ ἠγαλλίασατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· Απόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.

36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι Ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.

37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακὴν· καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.

38 ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν,

39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως.

‡ 16:17 ὑμῖν WH Treg NA28] ἡμῖν RP § 16:18 δὲ WH Treg NA28] + ὁ RP * 16:18 ἐν WH Treg NA28] + τῷ RP
 † 16:23 τε Treg NA28 RP] δὲ WH ‡ 16:24 λαβὼν WH Treg NA28] εἰληφώς RP § 16:24 ἠσφαλίσατο αὐτῶν WH
 Treg NA28] αὐτῶν ἠσφαλίσατο RP * 16:26 δὲ WH Treg NA28] τε RP † 16:27 τὴν WH Treg NA28] - RP ‡ 16:28
 φωνῇ μεγάλη ὁ Παῦλος RP] φωνῇ μεγάλη Παῦλος Treg; μεγάλη φωνῇ ὁ Παῦλος NA28; Παῦλος μεγάλη φωνῇ WH § 16:29
 τῷ NA28 RP] - WH Treg * 16:31 Ἰησοῦν WH Treg NA28] + χριστόν RP † 16:32 κυρίου Treg NA28 RP] θεοῦ WH
 ‡ 16:32 σὺν WH Treg NA28] καὶ RP § 16:33 πάντες Treg NA28 RP] ἅπαντες WH * 16:34 οἶκον WH NA28] + αὐτοῦ
 Treg RP † 16:34 ἠγαλλίασατο WH Treg NA28] ἠγαλλίατο RP ‡ 16:36 τούτους RP NA28] - WH Treg § 16:37
 ἡμᾶς WH Treg NA28] - RP * 16:38 ἀπήγγειλαν WH Treg NA28] Ἀνήγγειλαν RP † 16:38 ἐφοβήθησαν δὲ WH
 Treg NA28] καὶ ἐφοβήθησαν RP ‡ 16:39 ἀπελθεῖν ἀπὸ WH Treg NA28] ἐξελθεῖν RP

40 ἐξεληθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες ἑπαρέκαλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς* καὶ ἐξῆλθαν.

17

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγή τῶν Ἰουδαίων.

2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,

3 διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός, ὁ Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

4 καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾷ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι* τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς† πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες‡ τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν§ εἰς τὸν δῆμον·

6 μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον* Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν,

7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσοσι, βασιλέα ἕτερον λέγοντες† εἶναι Ἰησοῦν.

8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα,

9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τὸν νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σιλᾶν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήεσαν§·

11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκη, οἵτινες ἐδέξαντο τὸ* λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως.

12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.

13 ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βερούϊα κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κάκει σαλεύοντες καὶ ταρασσόντες† τοὺς ὄχλους.

14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως‡ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε§ ὃ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ.

15 οἱ δὲ καθιστάνοντες* τὸν Παῦλον ἤγαγον† ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν‡ Σιλᾶν καὶ τὸν Τιμόθεον ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν ἐξήεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντος§ κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν.

17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.

§ 16:40 ἀπὸ WH NA28] ἐκ Treg RP * 16:40 παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς WH Treg NA28] τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτούς RP * 17:1 τὴν WH Treg NA28] - RP † 17:1 ἦν WH Treg NA28] + ἡ RP ‡ 17:3 ὁ χριστός, ὁ WH NA28] χριστός Treg; ὁ χριστός RP § 17:4 πλῆθος πολὺ WH Treg NA28] πολὺ πλῆθος RP * 17:5 ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι WH Treg NA28] Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες RP † 17:5 ἄνδρας τινὰς WH Treg NA28] τινὰς ἄνδρας RP ‡ 17:5 καὶ ἐπιστάντες WH Treg NA28] ἐπιστάντες τε RP § 17:5 προαγαγεῖν WH Treg NA28] ἀγαγεῖν RP * 17:6 ἔσυρον WH Treg NA28] + τὸν RP † 17:7 ἕτερον λέγοντες WH Treg NA28] λέγοντες ἕτερον RP ‡ 17:10 διὰ WH Treg NA28] + τῆς RP § 17:10 τῶν Ἰουδαίων ἀπήεσαν WH Treg NA28] ἀπήεσαν τῶν Ἰουδαίων RP * 17:11 τὸ WH RP] - Treg NA28 † 17:13 καὶ ταρασσόντες WH Treg NA28] - RP ‡ 17:14 ἕως WH Treg NA28] ὡς RP § 17:14 ὑπέμεινάν τε WH Treg NA28] ὑπέμεινον δὲ RP * 17:15 καθιστάνοντες WH Treg NA28] καθιστῶντες RP † 17:15 ἤγαγον WH Treg NA28] + αὐτὸν RP ‡ 17:15 τὸν WH Treg NA28] - RP § 17:16 θεωροῦντος WH Treg NA28] θεωροῦντι RP

18 τινές δὲ καὶ * τῶν Ἐπικουρείων ἠκαὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καὶ τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ· Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.

19 ἐπιλαβόμενοι ἠτεῖ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον Πάγον ἤγαγον, λέγοντες· Δυναμέθα γινῶναι τίς ἢ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ;

20 ξενίζοντα γὰρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γινῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι.

21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἠνυκαίρουν ἢ ἠλέγειν τι ἢ ἠκούειν τι καινότερον.

22 Σταθεὶς ἠδὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ·

23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· Ἀγνώστῳ θεῷ. ὁ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἔγωγ καταγγέλλω ὑμῖν.

24 ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ

25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἠάνθρωπίνων ἠθεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν ἠκαὶ τὰ πάντα·

26 ἐποίησέν τε ἐξ ἠένος ἠπάν ἠέθνος ἠάνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ ἠπαντὸς προσώπου* τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὀροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν,

27 ζητεῖν τὸν ἠθεὸν ἠεῖ ἠρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὔροιεν, καὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἠένος ἐκάστου ἠμῶν ὑπάρχοντα.

28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζεῖν χρυσῷ ἠἠ ἀργύρῳ ἠἠ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἠάνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὀμοιον.

30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδῶν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἠαραγγέλλει τοῖς ἠάνθρώποις ἠπάντας ἠπανταχοῦ μετανοεῖν,

31 ἠκαθὸτι ἠἔστησεν ἠμέραν ἐν ἠἠ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὠρίσεν, πίστιν παρασχῶν πᾶσιν ἠαναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 ἠΑκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἠέχλευάζον οἱ δὲ εἶπαν ἠΑκουσόμεθά σου ἠπερὶ τούτου καὶ πάλιν·

33 ἠοὕτως ὁ Παῦλος ἐξἠἠλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν·

34 τινές δὲ ἠάνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ ἠΑρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἠἔτεροι σὺν αὐτοῖς.

18

1 ἠΜετὰ ταῦτα ἠχωρισθεῖς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἠἠλθεν εἰς Κόρινθον.

2 καὶ εὐρών τινα ἠΙουδαῖον ὀνόματι ἠΑκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐλληλυθότα ἀπὸ τῆς ἠΙταλίας καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὸ ἠδιατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς ἠΙουδαίους ἀπὸ τῆς ἠῬώμης, προσἠἠλθεν αὐτοῖς,

* 17:18 καὶ WH Treg NA28] + τῶν RP † 17:19 τε NA28 RP] δὲ WH Treg ‡ 17:20 τίνα θέλει WH Treg NA28] τί ἠν θέλοι RP § 17:21 ἠ WH Treg NA28] καὶ RP * 17:21 τι WH Treg NA28] - RP † 17:22 δὲ WH Treg] + ὁ NA28 RP ‡ 17:23 ὁ WH Treg NA28] ὄν RP § 17:23 τοῦτο WH Treg NA28] τοῦτον RP * 17:24 ὑπάρχων κύριος WH Treg NA28] κύριος ὑπάρχων RP † 17:25 ἠάνθρωπίνων WH Treg NA28] ἠάνθρώπων RP ‡ 17:25 καὶ τὰ WH Treg NA28] κατὰ RP § 17:26 ἐνὸς WH Treg NA28] + αἵματος RP * 17:26 παντὸς προσώπου WH Treg NA28] πᾶν τὸ πρόσωπον RP † 17:27 θεὸν WH Treg NA28] κύριον RP ‡ 17:30 παραγγέλλει Treg NA28 RP] ἠπαγγέλλει WH § 17:30 πάντας WH Treg NA28] πᾶσιν RP * 17:31 καθὸτι WH Treg NA28] διότι RP † 17:32 περὶ τούτου καὶ πάλιν WH Treg NA28] πάλιν περὶ τούτου RP ‡ 17:33 οὕτως WH Treg NA28] καὶ οὕτως RP * 18:1 Μετὰ WH Treg NA28] + δὲ RP † 18:1 χωρισθεῖς WH Treg NA28] + ὁ Παῦλος RP ‡ 18:2 διατεταχέναι WH Treg NA28] τεταχέναι RP § 18:2 ἀπὸ WH Treg NA28] ἐκ RP

³ καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενον παρ' αὐτοῖς καὶ ἠργάζετο * ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ†.

⁴ διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθ' ἐν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας.

⁵ Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος, συνέιχετο τῷ λόγῳ‡ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι § τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

⁶ ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.

⁷ καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν εἰσήλθεν * εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου† Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

⁸ Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο.

⁹ εἶπεν δὲ ὁ κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὄραματος‡ τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης,

¹⁰ διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαὸς ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

¹¹ ἐκάθισεν δὲ ἐν ἑνὶ αὐτὸν καὶ μῆνας ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

¹² Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος * τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι† τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

¹³ λέγοντες ὅτι Παρὰ τὸν νόμον ἀναπέθει οὗτος‡ τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν.

¹⁴ μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ ἔμην § ἡν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὧ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμεν ὑμῶν·

¹⁵ εἰ δὲ ζητήματά * ἐστὶν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοῖ· κριτῆς† ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.

¹⁶ καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

¹⁷ ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες‡ Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ ἐμίμελλεν §

¹⁸ ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἰκανὰς τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχραεῖς τὴν κεφαλὴν *, εἶχεν γὰρ εὐχήν.

¹⁹ κατήντησαν† δὲ εἰς Ἔφεσον, κάκεινους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο‡ τοῖς Ἰουδαίοις.

²⁰ ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μείναι § οὐκ ἐπένευσεν,

²¹ ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ * εἰπὼν† Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου,‡

²² καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν,

²³ καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων § πάντας τοὺς μαθητάς.

²⁴ Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.

* **18:3** ἠργάζετο Treg NA28 RP] ἠργάζοντο WH † **18:3** τῇ τέχνῃ WH Treg NA28] τὴν τέχνην RP ‡ **18:5** λόγῳ WH Treg NA28] πνεύματι RP § **18:5** εἶναι WH Treg NA28] – RP * **18:7** εἰσήλθεν NA28] ἦλθεν WH Treg RP † **18:7** Τιτίου WH Treg NA28] – RP ‡ **18:9** ἐν νυκτὶ δι' ὄραματος WH Treg NA28] δι' ὄραματος ἐν νυκτὶ RP § **18:11** δὲ WH Treg NA28] τε RP * **18:12** ἀνθυπάτου ὄντος WH Treg NA28] ἀνθυπατεύοντος RP † **18:12** ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι Treg NA28 RP] οἱ Ἰουδαῖοι ὁμοθυμαδὸν WH ‡ **18:13** ἀναπέθει οὗτος WH Treg NA28] οὗτος ἀναπέθει RP § **18:14** μὲν WH Treg NA28] + οὐν RP * **18:15** ζητήματά WH Treg NA28] ζητήμά RP † **18:15** κριτῆς WH Treg NA28] + γὰρ RP ‡ **18:17** πάντες WH Treg NA28] + οἱ Ἕλληνες RP § **18:17** ἐμίμελλεν WH Treg NA28] ἐμίμελλεν RP * **18:18** ἐν Κεγχραεῖς τὴν κεφαλὴν WH Treg NA28] τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχραεῖς RP † **18:19** κατήντησαν WH Treg NA28] Κατήντησεν RP ‡ **18:19** διελέξατο WH Treg NA28] διελέχθη RP § **18:20** μείναι WH Treg NA28] + παρ' αὐτοῖς RP * **18:21** ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ WH Treg NA28] ἀλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς RP † **18:21** εἰπὼν WH Treg NA28] + Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα RP ‡ **18:21** Πάλιν WH Treg NA28] + δὲ RP § **18:23** στηρίζων WH Treg] ἐπιστηρίζων NA28 RP

25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ* ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.

26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ· ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἐπίσκολλα καὶ Ἀκύλας† προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ‡.

27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος·

28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

19

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἔλθεῖν* εἰς Ἔφεσον καὶ εὐρεῖν†τινας μαθητάς,

2 εἶπέν ἑ†πρὸς αὐτούς· Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ ἑ†πρὸς αὐτόν· Ἄλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν.

3 εἶπέν ἑ† Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.

4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης†ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν‡ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς ἑ†τὸν Ἰησοῦν.

5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ·

6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ ἑ†Παύλου§χειρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευσον.

7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ ἑ†δώδεκα*

8 εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ ἑ†πείθων†περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.

9 ὡς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ ἑ†Τυράννου‡

10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἕτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ ἑ†κυρίου§ Ἰουδαίους τε καὶ ἑ†Ελλήνας.

11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει* διὰ τῶν χειρῶν Παύλου,

12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἑ†ἀποφέρεσθαι†ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰ νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἑ†ἐκπορεύεσθαι‡

13 ἐπεχείρησαν δὲ τινες ἑ†καὶ§τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ λέγοντες· ἑ†Ὀρκίζω* ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ἑ†ὄν†Παῦλος κηρύσσει.

14 ἦσαν δὲ ἑ†τινος‡σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑ†πτὰ ἑ†υἱοῖ§τοῦτο ποιοῦντες,

15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν ἑ†αὐτοῖς* ἑ†Τὸν†Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι, ὑμεῖς δὲ τίνας ἐστέ;

* 18:25 Ἰησοῦ WH Treg NA28] κυρίου RP † 18:26 Πρίσκολλα καὶ Ἀκύλας WH Treg NA28] Ἀκύλας καὶ Πρίσκολλα RP ‡ 18:26 ὁδὸν τοῦ θεοῦ WH Treg NA28] τοῦ θεοῦ ὁδὸν RP * 19:1 ἐλθεῖν WH Treg RP] κατελθεῖν NA28 † 19:1 εὐρεῖν WH Treg NA28] εὐρών RP ‡ 19:2 τε WH Treg NA28] – RP § 19:2 δὲ WH Treg NA28] + εἶπον RP * 19:3 τε WH Treg NA28] + πρὸς αὐτούς RP † 19:4 Ἰωάννης WH Treg NA28] + μὲν RP ‡ 19:4 τὸν WH Treg NA28] + χριστὸν RP § 19:6 Παύλου WH Treg] + τὰς NA28 RP * 19:7 δώδεκα WH Treg NA28] δεκαδύο RP † 19:8 πείθων WH Treg] + τὰ NA28 RP ‡ 19:9 Τυράννου WH Treg NA28] + τινός RP § 19:10 κυρίου WH Treg NA28] + Ἰησοῦ RP * 19:11 ὁ θεὸς ἐποίει WH Treg NA28] ἐποίει ὁ θεὸς RP † 19:12 ἀποφέρεσθαι WH Treg NA28] ἐπιφέρεσθαι RP ‡ 19:12 ἐκπορεύεσθαι WH Treg NA28] ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν RP § 19:13 καὶ WH Treg NA28] ἀπὸ RP * 19:13 Ὀρκίζω WH Treg NA28] Ὀρκίζομεν RP † 19:13 ὄν WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ 19:14 τινος WH Treg NA28] τινες υἱοῖ RP § 19:14 υἱοῖ WH Treg NA28] οἱ RP * 19:15 αὐτοῖς WH Treg NA28] – RP † 19:15 Τὸν Treg RP] + μὲν WH NA28

16 καὶ ἔφαλόμενος[‡] ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτοὺς[§] ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν κατακυριεύσας ἀμφοτέρων* ἴσχυεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκεῖνου.

17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν[†] φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

18 πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περιεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὔρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος[‡] ἠύξανεν καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα[§] εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

22 ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.

24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις ὀλίγην ἐργασίαν*,

25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν[†] ἐστίν,

26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν[‡] εἰς οὐθέν λογισθῆναι, μέλλειν[†] τε[§] καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος* αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις[†] τῆς συγχύσεως, ὠρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου.

30 Παύλου δὲ[‡] βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί·

31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.

32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον, ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν.

33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου[†] συνεβίβασαν[§] Ἀλέξανδρον προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.

34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων[†] ὥς* ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

35 καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον[†] φησίν· Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἀνθρώπων[‡] οὗ οὐκ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης[§] Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς;

36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.

‡ 19:16 ἐφαλόμενος WH Treg NA28] ἐφαλλόμενος RP § 19:16 ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτοὺς WH Treg NA28] ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος RP * 19:16 κατακυριεύσας ἀμφοτέρων WH Treg NA28] καὶ κατακυριεύσαν αὐτῶν RP † 19:17 ἐπέπεσεν WH NA28 RP] ἔπεσεν Treg ‡ 19:20 τοῦ κυρίου ὁ λόγος WH Treg NA28] ὁ λόγος τοῦ κυρίου RP § 19:21 Ἱεροσόλυμα WH Treg NA28] Ἱερουσαλήμ RP * 19:24 οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν WH Treg NA28] ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην RP † 19:25 ἡμῖν WH Treg NA28] ἡμῶν RP ‡ 19:27 Ἀρτέμιδος ἱερὸν WH Treg NA28] ἱερὸν Ἀρτέμιδος RP § 19:27 τε WH Treg NA28] δὲ RP * 19:27 τῆς μεγαλειότητος WH Treg NA28] τὴν μεγαλειότητα RP † 19:29 πόλις WH Treg NA28] + ὅλη RP ‡ 19:30 Παύλου δὲ WH Treg NA28] Τοῦ δὲ Παύλου RP § 19:33 συνεβίβασαν WH Treg NA28] προεβίβασαν RP * 19:34 ὥς Treg NA28 RP] ὡσεὶ WH † 19:35 ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον Treg NA28 RP] τὸν ὄχλον ὁ γραμματεὺς WH ‡ 19:35 ἀνθρώπων WH Treg NA28] ἄνθρωπος RP § 19:35 μεγάλης WH Treg NA28] + θεᾶς RP

37 ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσούλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν*
 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσιν πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.
 39 εἰ δέ τι ἑραιτέρω†ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.
 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἄποδοῦναι‡λόγον ἑρατῆς συστροφῆς ταύτης. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

20

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον ἑταπεμψάμενος* ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ ἑρακαλέσας† ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν ἑπορεύεσθαι‡εἰς§Μακεδονίαν.
 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ ἑρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα
 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς· γενομένης ἑπιβουλῆς αὐτῷ* ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν ἐγένετο ἑ γνώμης†τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.
 4 συνείπετο δὲ ἑ αὐτῷ‡Σώπατρος ἑ Πύρρου§Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ ἑ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, ἑ Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικός καὶ Τρόφιμος·
 5 οὗτοι ἑ δὲ* ἑπροσελθόντες†ἑμενον ἑμᾶς ἐν Τρωάδι·
 6 ἑμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἑμέρας τῶν ἑζῶμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἑχρι ἑμερῶν πέντε, ἑοῦ‡διετρίψαμεν ἑμέρας ἑπτά.
 7 ἑν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἑμῶν§κλάσαι ἑρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξίναι τῇ ἑπαύριον, ἑρέτεινεν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου.
 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἑκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι·
 9 ἑκαθεζόμενος* δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπνω βαθεῖ διαλεγόμενου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἑπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεγού κάτω καὶ ἦρθη νεκρός.
 10 καταβάς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπεν· Μὴ θορυβεῖσθε, ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἑστιν.
 11 ἀναβάς δὲ καὶ κλάσας ἑτὸν‡ἑρτον καὶ γευσάμενος ἑφ' ἑκανόν τε ὀμιλήσας ἑχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν.
 12 ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ ἑρακεκλήθησαν οὐ μετρίως.
 13 ἑμεῖς δὲ ἑπροελθόντες‡ἐπὶ§τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν ἑἑσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον, οὕτως γὰρ ἑδιατεταγμένος ἦν* μέλλων αὐτὸς πεζεύειν.
 14 ὡς δὲ ἑσυνέβαλλεν†ἑμῖν εἰς τὴν ἑἑσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς Μιτυλήνην,
 15 κάκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἑἀντικρυς‡Χίου, τῇ δὲ ἑτέρα ἑραεβάλομεν εἰς ἑΣάμον§ τῇ ἑδὲ* ἑχομένη ἦλθομεν εἰς Μίλητον·
 16 ἑκεκρίκει†γὰρ ὁ Παῦλος ἑραπλεῦσαι τὴν ἑἑφesson, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ ἑἑσίᾳ, ἑσπευδεν γὰρ εἰ δυνατὸν ἑεἶη‡αὐτῷ τὴν ἑμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς ἑἑεροσόλυμα.

* 19:37 ἡμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν RP † 19:39 περαιτέρω WH Treg NA28] περὶ ἐτέρων RP ‡ 19:40 ἀποδοῦναι WH Treg NA28] δοῦναι RP § 19:40 περὶ WH Treg NA28] – RP * 20:1 ἑταπεμψάμενος WH Treg NA28] ἑπροκαλεσάμενος RP † 20:1 ἑρακαλέσας WH Treg NA28] – RP ‡ 20:1 ἑπορεύεσθαι WH Treg NA28] ἑπορευθῆναι RP § 20:1 εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP * 20:3 ἑπιβουλῆς αὐτῷ WH Treg NA28] + αὐτῷ ἑπιβουλῆς RP † 20:3 γνώμης WH Treg NA28] γνώμη RP ‡ 20:4 αὐτῷ WH NA28] + ἑχρι τῆς ἑἑσίας Treg RP § 20:4 Πύρρου WH Treg NA28] – RP * 20:5 δὲ WH Treg NA28] – RP † 20:5 ἑπροσελθόντες WH Treg RP] ἑπροελθόντες NA28 ‡ 20:6 οὗ WH Treg RP] ὅπου NA28 § 20:7 ἡμῶν WH Treg NA28] τῶν μαθητῶν RP * 20:9 καθεζόμενος WH Treg NA28] καθήμενος RP † 20:11 τὸν WH Treg NA28] – RP ‡ 20:13 ἑπροελθόντες WH Treg NA28] ἑπροελθόντες RP § 20:13 ἐπὶ WH Treg NA28] εἰς RP * 20:13 ἑδιατεταγμένος ἦν WH Treg NA28] ἦν ἑδιατεταγμένος RP † 20:14 ἑσυνέβαλλεν WH Treg NA28] ἑσυνέβαλεν RP ‡ 20:15 ἑἀντικρυς WH Treg NA28] ἀντικρύ RP § 20:15 Σάμον WH Treg NA28] + καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλίῳ RP * 20:15 δὲ WH Treg NA28] – RP † 20:16 κεκρίκει WH Treg NA28] ἑἑκρινεν RP ‡ 20:16 εἶη WH Treg NA28] ἦν RP

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,

19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ ὀδύνης καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων·

20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους,

21 διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν·

22 καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς,

23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν·

24 ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιῶμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν·

26 διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς εἶμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων,

27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ ὑμῖν.

28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου.

29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου,

30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν·

31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρῶν νοουθετῶν ἕνα ἕκαστον.

32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.

33 ἀργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα·

34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὔσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί.

35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ὅτι αὐτὸς εἶπεν Μακάριόν ἐστιν μάλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.

36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν θείσ τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.

37 ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν,

§ 20:19 καὶ WH Treg NA28] + πολλῶν RP * 20:21 εἰς WH Treg NA28] + τὸν RP † 20:21 πίστιν WH Treg NA28] + τὴν RP ‡ 20:21 Ἰησοῦν WH NA28 RP] + χριστόν Treg § 20:22 δεδεμένος ἐγὼ WH Treg NA28] ἐγὼ δεδεμένος RP * 20:22 μοι Treg NA28 RP] ἐμοὶ WH † 20:23 μοι WH Treg NA28] - RP ‡ 20:23 καὶ θλίψεις με WH Treg NA28] με καὶ θλίψεις RP § 20:24 λόγου WH Treg NA28] λόγον RP * 20:24 ποιῶμαι WH Treg NA28] + οὐδὲ ἔχω RP † 20:24 ψυχὴν WH Treg NA28] + μου RP ‡ 20:24 τελειῶσαι NA28 RP] τελειώσω WH Treg § 20:24 μου WH Treg NA28] + μετὰ χαρᾶς RP * 20:25 βασιλείαν WH Treg NA28] + τοῦ Θεοῦ RP † 20:26 διότι WH NA28 RP] διὸ Treg ‡ 20:26 εἶμι WH Treg NA28] ἐγὼ RP § 20:27 πᾶσαν ... Θεοῦ ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῖν πᾶσαν ... Θεοῦ RP * 20:28 προσέχετε WH Treg NA28] + οὖν RP † 20:28 Θεοῦ WH NA28] κυρίου Treg; κυρίου καὶ Θεοῦ RP ‡ 20:28 αἵματος τοῦ ἰδίου WH Treg NA28] ἰδίου αἵματος RP § 20:29 οἶδα WH Treg NA28] γὰρ οἶδα τοῦτο RP * 20:30 ἑαυτῶν WH Treg] αὐτῶν NA28 RP † 20:32 ὑμᾶς WH Treg NA28] + ἀδελφοί RP ‡ 20:32 Θεῷ Treg NA28 RP] κυρίῳ WH § 20:32 οἰκοδομῆσαι WH Treg NA28] ἐποικοδομῆσαι RP * 20:32 τὴν WH Treg NA28] ὑμῖν RP † 20:37 κλαυθμὸς ἐγένετο WH Treg NA28] ἐγένετο κλαυθμὸς RP

38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

21

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ* τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κάκειθεν εἰς Πάταρα·

2 καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.

3 ἄναφάναντες† δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν‡ εἰς Τύρον, ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν§ ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.

4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς* μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν† εἰς Ἱεροσόλυμα‡

5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐξαρτίσαι ἡμᾶς§ τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἕξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι*

6 ἀψησασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἑνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.†‡

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.

8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν§ εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐμείναμεν παρ' αὐτῶ.

9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι* προφητεύουσαι.

10 ἐπιμενόντων† δὲ ἡμέρας πλείους κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος,

11 καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου δήσας ἑαυτοῦ‡ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Τὸν ἄνδρα οὗ ἔστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἔθνῶν.

12 ὥς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ.

13 τότε ἀπεκρίθη§ ὁ Παῦλος· Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ ἐτοιμῶς ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἠσυχάσαμεν εἰπόντες· Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα* γινέσθω†

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα‡

16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνι τινὶ Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀσμένως ἄπεδέξαντο§ ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.

18 τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.

19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.

* 21:1 Κῶ WH Treg NA28] Κῶν RP † 21:3 ἀναφάναντες WH NA28] ἀναφανέντες Treg RP ‡ 21:3 κατήλθομεν WH Treg NA28] κατήχθημεν RP § 21:3 τὸ πλοῖον ἦν WH Treg NA28] ἦν τὸ πλοῖον RP * 21:4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς WH Treg NA28] καὶ ἀνευρόντες RP † 21:4 ἐπιβαίνειν WH Treg NA28] ἀναβαίνειν RP ‡ 21:4 Ἱεροσόλυμα WH Treg NA28] Ἱερουσαλήμ RP § 21:5 ἐξαρτίσαι ἡμᾶς WH Treg] ἡμᾶς ἐξαρτίσαι NA28 RP * 21:5 προσευξάμενοι WH Treg NA28] προσηυξάμεθα RP † 21:6 ἀψησασάμεθα ἀλλήλους καὶ WH Treg NA28] καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους RP ‡ 21:6 ἐνέβημεν WH Treg] ἀνέβημεν NA28; ἐπέβημεν RP § 21:8 ἤλθομεν WH Treg NA28] οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἤλθον RP * 21:9 τέσσαρες παρθένοι WH Treg NA28] παρθένοι τέσσαρες RP † 21:10 δὲ WH Treg NA28] + ἡμῶν RP ‡ 21:11 ἑαυτοῦ WH Treg NA28] τε αὐτοῦ RP § 21:13 τότε ἀπεκρίθη WH Treg NA28] ἀπεκρίθη τότε RP * 21:14 Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα WH Treg NA28] Τὸ θέλημα τοῦ κυρίου RP † 21:14 γινέσθω WH Treg NA28] γενέσθω RP ‡ 21:15 Ἱεροσόλυμα WH Treg NA28] Ἱερουσαλήμ RP § 21:17 ἀπεδέξαντο WH Treg NA28] ἐδέξαντο RP

20 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν* εἶπόν τε† αὐτῶ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις‡ τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν·

21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνουν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθνεσιν περιπατεῖν.

22 τί οὖν ἐστίν; πάντως ἁκούσονται§ ὅτι ἐλήλυθας.

23 τοῦτο οὖν ποιήσον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἁφ'* ἐαυτῶν.

24 τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ἔξυρῆσονται† τὴν κεφαλὴν, καὶ ἔγνωσονται‡ πάντες ὅτι ὧν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσει τὸν νόμον§.

25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἄπεστείλαμεν* ἁκρίναντες† φυλάσσεισθαι αὐτοὺς τὸ τε εἰδωλόθυτον ἁἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.

26 τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσήει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.

27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας§,

28 κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας ἁπανταχῆ* διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.

29 ἦσαν γὰρ ἁπροεωρακότες† Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.

30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 ζητούντων ἁτε† αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπειρῆς ὅτι ὅλη ἁσυγχύννεται§ Ἱερουσαλήμ,

32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς, οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

33 ἁτότε ἐγγίσας* ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσει δυοῖς, καὶ ἐπυρθάνετο ἁτίς† εἶη καὶ τί ἐστίν πεποηκώς.

34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἁεπεφώνουν‡ ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ ἁδυναμένου δὲ αὐτοῦ§ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἁγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.

35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου,

36 ἁἥκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἁκράζοντες* Αἶρε αὐτόν.

37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν ἁτί† πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις;

38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἁάνδρας τῶν σικαρίων;

* 21:20 θεόν WH Treg NA28] κύριον RP † 21:20 εἶπόν τε WH Treg NA28] εἰπόντες RP ‡ 21:20 ἐν τοῖς Ἰουδαίοις WH Treg NA28] Ἰουδαίους RP § 21:22 ἀκούσονται WH Treg NA28] δεῖ πλῆθος συνελθεῖν ἀκούσονται γὰρ RP * 21:23 ἁφ' WH] ἐφ' Treg NA28 RP † 21:24 ἁξυρῆσονται WH Treg NA28] ἁξυρήσονται RP ‡ 21:24 γνῶσονται WH Treg NA28] γνῶσιν RP § 21:24 φυλάσσει τὸν νόμον WH Treg NA28] τὸν νόμον φυλάσσει RP * 21:25 ἀπεστείλαμεν WH Treg] ἐπεστείλαμεν NA28 RP † 21:25 κρίναντες WH Treg NA28] + μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοῦς εἰ μὴ RP ‡ 21:25 καὶ WH Treg NA28] + τὸ RP § 21:27 ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας WH Treg NA28] τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν RP * 21:28 πανταχῆ WH Treg NA28] πανταχοῦ RP † 21:29 προεωρακότες WH Treg NA28] ἐωρακότες RP ‡ 21:31 τε WH Treg NA28] δὲ RP § 21:31 συγχύννεται WH Treg NA28] συγκέχυται RP * 21:33 τότε ἐγγίσας WH Treg NA28] ἐγγίσας δὲ RP † 21:33 τίς WH Treg NA28] + ἁν RP ‡ 21:34 ἐπεφώνουν WH Treg NA28] ἐβῶν RP § 21:34 δυναμένου δὲ αὐτοῦ WH Treg NA28] δυνάμενος δὲ RP * 21:36 κράζοντες WH Treg NA28] κρᾶζον RP † 21:37 τι WH Treg NA28] - RP

³⁹ εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλήσαι πρὸς τὸν λαόν.

⁴⁰ ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἐστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ, πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης ἔπροσεφώνησεν† τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων

22

¹ Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας.

² Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν·

³ Ἐγὼ* εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῶου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον,

⁴ ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,

⁵ ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην ἄζων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν.

⁶ Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ,

⁷ ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις;

⁸ ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἐμέ† Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις.

⁹ οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἔθεάσαντο‡ τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.

¹⁰ εἶπον δέ· Τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρὸς με· Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κάκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.

¹¹ ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

¹² Ἀνανίας δὲ τις ἀνὴρ ἑυλαβῆς § κατὰ τὸν νόμον μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων,

¹³ ἔλθων πρὸς ἐμέ* καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον· κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.

¹⁴ ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,

¹⁵ ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας.

¹⁶ καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλυσαι τὰς ἀμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα ἑαυτοῦ†

¹⁷ Ἐγένετο δὲ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει

¹⁸ καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ παραδέξονται ἑσου‡ μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.

¹⁹ κἀγὼ εἶπον· Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ·

²⁰ καὶ ὅτε ἔξεχύνετο § τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ* αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν ἑκαὶ φυλάσσω τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.

²¹ καὶ εἶπεν πρὸς με· Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

‡ **21:40** προσεφώνησεν WH Treg NA28] προσεφώνει RP * **22:3** Ἐγὼ WH Treg NA28] + μὲν RP † **22:8** ἐμέ WH Treg] με NA28 RP ‡ **22:9** ἐθεάσαντο WH Treg NA28] + καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο RP § **22:12** εὐλαβῆς WH Treg NA28] εὐσεβῆς RP * **22:13** ἐμέ WH Treg] με NA28 RP † **22:16** αὐτοῦ WH Treg NA28] τοῦ κυρίου RP ‡ **22:18** σου WH Treg NA28] + τὴν RP § **22:20** ἐξεχύνετο WH Treg NA28] ἐξεχείτο RP * **22:20** καὶ WH Treg NA28] τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ RP

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον, οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν.

23 κραυγαζόντων† τε αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα,

24 ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν § εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας * μᾶστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτὸν ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

25 ὡς δὲ προέτειναν† αὐτὸν τοῖς ἱμάσις εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἕξεσιν ὑμῖν μαστίξιν;

26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν‡ λέγων· Τί § μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν.

27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ· Λέγε μοι, σὺ * Ῥωμαῖός εἶ; ὁ δὲ ἔφη· Ναί.

28 ἀπεκρίθη † δὲ ὁ χιλιάρχος· Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν‡ δεδεκώς.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ § τῶν Ἰουδαίων ἔλυσεν αὐτόν * καὶ ἐκέλευσεν † συνελθεῖν† τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ † πᾶν‡ τὸ συνέδριον § καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

23

1 ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ * εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;

4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν· Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς;

5 ἔφη τε ὁ Παῦλος· Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι † ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γὰρ † ὅτι Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

6 Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων ἐκραζεν‡ ἐν τῷ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Ῥαββί § Φαρισαίων § περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ * κρίνομαι.

7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ † λαλοῦντος† ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων † καὶ Σαδδουκαίων‡, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος.

8 Σαδδουκαῖοι † μὲν § γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν † μῆτε * ἄγγελον μῆτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφοτέρω.

9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες † τινὲς τῶν γραμματέων† τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος‡

† 22:23 κραυγαζόντων WH Treg NA28] Κραζόντων RP ‡ 22:23 τε WH Treg NA28] δὲ RP § 22:24 ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτὸν ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι RP * 22:24 εἶπας WH Treg NA28] εἰπῶν RP † 22:25 προέτειναν WH Treg NA28] προέτεινεν RP ‡ 22:26 τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν WH Treg NA28] ἀπήγγειλεν τῷ χιλιάρχῳ RP § 22:26 τί WH Treg NA28] Ὅρα τί RP * 22:27 σὺ WH Treg NA28] εἰ σὺ RP † 22:28 δὲ WH Treg NA28] τε RP ‡ 22:29 αὐτὸν ἦν WH Treg NA28] ἦν αὐτὸν RP § 22:30 ὑπὸ WH Treg NA28] παρὰ RP * 22:30 αὐτόν WH Treg NA28] + ἀπὸ τῶν δεσμῶν RP † 22:30 συνελθεῖν WH Treg NA28] ἐλθεῖν RP ‡ 22:30 πᾶν WH Treg NA28] ὅλον RP § 22:30 συνέδριον WH Treg NA28] + αὐτῶν RP * 23:1 ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ NA28 RP] Παῦλος τῷ συνεδρίῳ WH; τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος Treg † 23:5 ὅτι WH Treg NA28] - RP ‡ 23:6 ἐκραζεν WH Treg NA28] ἐκραξεν RP § 23:6 Φαρισαίων WH Treg NA28] Φαρισαίου RP * 23:6 ἐγὼ NA28 RP] - WH Treg † 23:7 λαλοῦντος WH] εἰπόντος NA28 Treg; λαλήσαντος RP ‡ 23:7 καὶ Σαδδουκαίων WH Treg NA28] - RP § 23:8 μὲν Treg NA28 RP] - WH * 23:8 μῆτε WH Treg NA28] μὴ δὲ RP † 23:9 τινὲς τῶν γραμματέων WH Treg NA28] οἱ γραμματεῖς RP ‡ 23:9 ἄγγελος WH Treg NA28] + μὴ θεομαχῶμεν RP

10 πολλῆς δὲ γινομένης ὁστίασεως φοβηθεῖς* ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβάν† ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε‡ εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· Θάρσει§ ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι* ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς λέγοντες μῆτε φαγεῖν μῆτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον.

13 ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι†

14 οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· Ἀναθέματι ἀνεθεμάτισαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.

15 νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως‡ καταγάγη αὐτὸν εἰς§ ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν* παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ.

17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἓνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· Τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε† πρὸς τὸν χιλιάρχον, ἔχει γὰρ ἀπαγγεῖλαί τι‡ αὐτῷ.

18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησίν· Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίαν§ ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι.

19 ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;

20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον* ὡς μέλλον† τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

21 σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς, ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μῆτε φαγεῖν μῆτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἔτοιμοι‡ προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

22 ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον§ παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλήσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ*

23 Καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο† τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός,

24 κτήνη τε παραστήσαι ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα,

25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν‡ τὸν τύπον τοῦτον·

26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.

27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἔξειλάμην§ μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν,

28 βουλόμενός τε* ἐπιγῶναι† τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον‡ εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν.

§ 23:10 γινομένης WH NA28] γενομένης Treg RP * 23:10 φοβηθεῖς WH Treg NA28] εὐλαβηθεῖς RP † 23:10 καταβάν WH Treg NA28] καταβῆναι καὶ RP ‡ 23:10 τε Treg NA28 RP] - WH § 23:11 Θάρσει WH Treg NA28] + Παῦλε RP * 23:12 συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι WH Treg NA28] τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν RP † 23:13 ποιησάμενοι WH Treg NA28] πεποηκότες RP ‡ 23:15 ὅπως WH Treg NA28] + αὔριον RP § 23:15 καταγάγη αὐτὸν εἰς WH Treg NA28] αὐτὸν καταγάγη πρὸς RP * 23:16 τὴν ἐνέδραν WH Treg NA28] τὸ ἔνεδρον RP † 23:17 ἄπαγε WH Treg] ἀπάγαγε NA28 RP ‡ 23:17 ἀπαγγεῖλαί τι WH Treg NA28] τι ἀπαγγεῖλαί RP § 23:18 νεανίαν WH RP] νεανίσκον NA28 Treg * 23:20 τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον WH Treg NA28] εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον RP † 23:20 μέλλον NA28] μέλλον WH Treg; μέλλοντά RP ‡ 23:21 εἰσὶν ἔτοιμοι WH Treg NA28] ἔτοιμοι εἰσὶν RP § 23:22 νεανίσκον WH Treg NA28] νεανίαν RP * 23:22 ἐμέ WH Treg] με NA28 RP † 23:23 τινας δύο WH Treg] δύο τινας NA28 RP ‡ 23:25 ἔχουσαν WH Treg NA28] περιέχουσαν RP § 23:27 ἐξειλάμην WH Treg NA28] + αὐτόν RP * 23:28 τε WH Treg NA28] δὲ RP † 23:28 ἐπιγῶναι WH Treg NA28] γῶναι RP ‡ 23:28 κατήγαγον WH Treg NA28] + αὐτόν RP

29 ὄν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲ § ἔδει ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα*.

30 μνησθείσης δέ μοι ἐπιβουλήσιν εἰς τὸν ἄνδρα† ἔσεσθαι ἔξαυτῆς‡ ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς ἄγειν § πρὸς αὐτὸν ἐπὶ ἑσοῦ*

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ† νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα·

32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἔασαντες τοὺς ἵππεῖς ἄπερχεσθαι‡ σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν·

33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.

34 ἀναγνοὺς ἔδει § καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἑπαρχείας* ἐστὶν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας,

35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατηγοροὶ σου παραγένωνται· ἑκελεύσας† ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ‡ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν §

24

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ ἑπτασφύρων τινῶν* καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.

2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων† γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας

3 πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φήλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.

4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.

5 εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινουῦντα ἑστάσεις‡ πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως,

6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἑκράτησαμεν §

8 παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη ἑταῖ* ὁ Παῦλος νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος ἑυθύμως† τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι,

11 δυναμένου σου ἐπιγνῶναι‡ ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι δώδεκα § ἢς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς* Ἱερουσαλήμ,

12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὖρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν† ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν,

13 οὐδὲ‡ παραστήσαι § δύναμαι ἑσοῖ* περὶ ὧν ἑνὸς† κατηγοροῦσίν μου.

14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἴρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρίῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν‡ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις,

§ 23:29 δὲ WH Treg NA28] - RP * 23:29 ἔχοντα ἔγκλημα WH Treg NA28] ἔγκλημα ἔχοντα RP † 23:30 ἄνδρα WH Treg NA28] + μέλλειν RP ‡ 23:30 ἔξαυτῆς WH NA28] ἐξ αὐτῶν Treg; ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἔξαυτῆς RP § 23:30 λέγειν WH Treg] + τὰ NA28 RP * 23:30 σοῦ WH Treg NA28] + Ἑρρωσο RP † 23:31 διὰ WH Treg NA28] + τῆς RP ‡ 23:32 ἀπερχεσθαι WH Treg NA28] πορεύεσθαι RP § 23:34 δὲ WH Treg NA28] + ὁ ἡγεμῶν RP * 23:34 ἑπαρχείας WH NA28] ἑπαρχίας Treg RP † 23:35 κελεύσας WH Treg NA28] ἑκέλευσέν τε αὐτόν RP ‡ 23:35 τοῦ WH Treg NA28] - RP § 23:35 αὐτόν WH Treg NA28] - RP * 24:1 πρεσβυτέρων τινῶν WH Treg NA28] τῶν πρεσβυτέρων RP † 24:2 διορθωμάτων WH Treg NA28] κατορθωμάτων RP ‡ 24:5 στάσεις WH Treg NA28] στάσιν RP § 24:6 ἐκράτησαμεν WH Treg NA28 RP] + καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν. 7 παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλιάρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, 8 κελεύσας τοὺς κατηγοροὺς αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· TR * 24:10 τε WH Treg NA28] δὲ RP † 24:10 εὐθύμως WH Treg NA28] εὐθυμότερον RP ‡ 24:11 ἐπιγνῶναι WH Treg NA28] γνῶναι RP § 24:11 δώδεκα WH Treg NA28] δεκαδύο RP * 24:11 εἰς WH Treg NA28] ἐν RP † 24:12 ἐπίστασιν WH Treg NA28] ἐπισύστασιν RP ‡ 24:13 οὐδὲ WH NA28] οὔτε Treg RP § 24:13 παραστήσαι WH Treg NA28] + με RP * 24:13 σοι WH Treg NA28] - RP † 24:13 νυνὶ WH Treg NA28] νῦν RP ‡ 24:14 τοῖς ἐν WH Treg NA28] - RP

15 ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσσεσθαι §δικαίων τε καὶ ἀδίκων·

16 ἐν τούτῳ †καὶ* αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν †πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός.

17 δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἔλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην † καὶ προσφοράς,

18 ἐν †αἷς §εὐρόν με ἠγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου,

19 τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς †ἔδει* ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς †ἐμέ†

20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί †εὐρόν †ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου

21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστὼς § ὅτι Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον †ἐφ' * ὑμῶν.

22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ†, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, †εἶπας † Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς·

23 †διαταξάμενος § τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι †αὐτὸν * ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ † ὑπηρετεῖν † αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ †ιδίᾳ †γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαία μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν † Ἰησοῦν §πίστεως.

25 διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος * ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε·

26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ † Παύλου † διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ.

27 Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε † χάριτα † καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25

1 Φῆστος οὖν ἐπιβάς τῇ ἐπαρχείᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας,

2 ἐνεφάνισάν † τε * αὐτῷ † οἱ ἀρχιερεῖς † καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν

3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.

4 ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον † εἰς Καισάρειαν †, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι·

5 Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ † συγκαταβάντες εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ † ἄτοπον κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ. §*

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας † οὐ πλείους ὀκτῶ † ἢ δέκα, καταβάς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

§ 24:15 ἔσσεσθαι WH Treg NA28] + νεκρῶν RP * 24:16 καὶ WH Treg NA28] δὲ RP † 24:16 ἔχειν WH Treg NA28] ἔχων RP † 24:17 ἔλεημοσύνας ... μου παρεγενόμην WH Treg NA28] παρεγενόμην ἔλεημοσύνας ... μου RP

§ 24:18 αἷς WH Treg NA28] οἷς RP * 24:19 ἔδει WH Treg NA28] δεῖ RP † 24:19 ἐμέ WH Treg NA28] με RP † 24:20 εὐρόν WH NA28] + ἐν ἐμοὶ Treg RP § 24:21 ἐν αὐτοῖς ἐστὼς WH Treg NA28] ἐστὼς ἐν αὐτοῖς RP * 24:21 ἐφ' WH Treg NA28] ὑφ' RP † 24:22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ WH Treg NA28] Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ

ἀνεβάλετο αὐτούς RP † 24:22 εἶπας WH Treg NA28] εἰπὼν RP § 24:23 διαταξάμενος WH Treg NA28] + τε RP * 24:23 αὐτὸν WH Treg NA28] τὸν Παῦλον RP † 24:23 ὑπηρετεῖν WH Treg NA28] + ἢ προσέρχεσθαι RP † 24:24

ἰδίᾳ WH Treg NA28] - RP § 24:24 Ἰησοῦν WH NA28] - Treg RP * 24:25 μέλλοντος WH Treg NA28] + ἔσσεσθαι RP † 24:26 Παύλου WH Treg NA28] + ὅπως λύσῃ αὐτόν RP † 24:27 χάριτα WH Treg NA28] χάριτας RP * 25:2 τε WH Treg NA28] δὲ RP † 25:2 οἱ ἀρχιερεῖς WH Treg NA28] ὁ ἀρχιερεὺς RP † 25:4 εἰς Καισάρειαν WH Treg NA28] ἐν

Καισαρείᾳ RP § 25:5 ἐν ὑμῖν φησίν δυνατοὶ WH Treg NA28] δυνατοὶ ἐν ὑμῖν φησίν RP * 25:5 ἄτοπον WH Treg NA28] τούτῳ RP † 25:6 οὐ πλείους ὀκτῶ WH Treg NA28] πλείους RP; ὀκτῶ NIV

7 παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες § αὐτὸν οὐκ ἴσχυον ἀποδείξει,

8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου * ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερόν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον.

9 ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις † χάριν καταθέσθαι ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβάς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι † ἐπ' ἐμοῦ;

10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστὼς § εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα * ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.

11 εἰ μὲν οὖν † ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστὶν ὧν οὔτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

12 τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.

14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον † ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· Ἀνήρ τίς ἐστὶν καταλειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος,

15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδικῆναι §

16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινὰ ἄνθρωπον * πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροὺς τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

17 συνελθόντων οὖν † ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα·

18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον † ὧν ἐγὼ ὑπενόουν § ἡ πονηρῶν *

19 ζητήματα δὲ τινὰ περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων † ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα † κάκει κρίνεσθαι περὶ τούτων.

21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλοσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἄναπέμψω § αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον * ἔβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Αὐρίον † φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν † τε † χιλιάρχους καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν § τῆς πόλεως καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου ἤχθη ὁ Παῦλος.

24 καὶ φησιν ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν * τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν † μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βρωῶντες † μὴ

† 25:7 αὐτὸν WH Treg NA28] - RP § 25:7 καταφέροντες WH Treg NA28] φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου RP * 25:8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου WH Treg NA28] ἀπολογουμένου αὐτοῦ RP † 25:9 θέλων τοῖς Ἰουδαίοις WH Treg NA28] τοῖς Ἰουδαίοις θέλων RP † 25:9 κριθῆναι WH Treg NA28] κρίνεσθαι RP § 25:10 Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστὼς Treg NA28 RP] Ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος WH * 25:10 ἠδίκησα NA28 RP] ἠδίκηκα WH Treg † 25:11 οὖν WH Treg NA28] γὰρ RP † 25:14 διέτριβον WH Treg NA28] διέτριβεν RP § 25:15 καταδικῆναι WH Treg NA28] δίκην RP * 25:16 ἄνθρωπον WH Treg NA28] + εἰς ἀπόλειαν RP † 25:17 οὖν WH] + αὐτῶν Treg NA28 RP † 25:18 ἔφερον WH Treg NA28] ἐπέφερον RP § 25:18 ἐγὼ ὑπενόουν WH Treg NA28] ὑπενόουν ἐγὼ RP * 25:18 πονηρῶν WH Treg NA28] - RP † 25:20 τούτων WH Treg NA28] τούτου RP † 25:20 Ἱεροσόλυμα WH Treg NA28] Ἱερουσαλήμ RP § 25:21 ἀναπέμψω WH Treg NA28] πέμψω RP * 25:22 Φῆστον WH Treg NA28] + ἔφη RP † 25:22 Αὐρίον WH Treg NA28] Ὁ δὲ Αὐρίον RP † 25:23 τε WH Treg NA28] + τοῖς RP § 25:23 ἐξοχὴν WH Treg NA28] + οὖσιν RP * 25:24 ἅπαν WH Treg NA28] πᾶν RP † 25:24 ἐνέτυχόν Treg NA28 RP] ἐνέτυχέν WH † 25:24 βρωῶντες WH Treg NA28] ἐπιβρωῶντες RP

δεῖν αὐτὸν ζῆν[§] μηκέτι.

²⁵ ἐγὼ δὲ ἑκατελαβόμεν^{*} μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου[†] πεπραχέναι, αὐτοῦ[‡] δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν[§]

²⁶ περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω^{*}

²⁷ ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημάναι.

26

¹ Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπεται σοι ὑπὲρ^{*} σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο[†].

² Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγῆμαι ἑμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι[‡],

³ μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν[§] τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι^{*} μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

⁴ Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν[†] ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν τε[‡] Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες[§] Ἰουδαῖοι,

⁵ προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.

⁶ καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς^{*} τοὺς πατέρας ἡμῶν[†] ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος,

⁷ εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐκτενεῖα νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ[‡].

⁸ τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

⁹ Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι·

¹⁰ ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τε[§] τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν^{*} φυλακαῖς κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον,

¹¹ καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἔμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.

¹² Ἐν οἷς[†] πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς[‡] τῶν ἀρχιερέων

¹³ ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους·

¹⁴ πάντων τε[§] καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν^{*} πρὸς με[†] τῇ Ἑβραϊδί διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζεις.

¹⁵ ἐγὼ δὲ εἶπα· Τίς εἶ, κύριε; ὃ δὲ κύριος[‡] εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις·

¹⁶ ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρετήν καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες με[§] ὧν τε ὀφθήσομαί σοι,

¹⁷ ἔξαιρούμενός σε ἐκ^{*} τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε[†]

§ 25:24 αὐτὸν ζῆν WH Treg NA28] ζῆν αὐτὸν RP * 25:25 κατελαβόμεν WH Treg NA28] καταλαβόμενος RP
† 25:25 αὐτὸν θανάτου WH Treg NA28] θανάτου αὐτὸν RP ‡ 25:25 αὐτοῦ WH Treg NA28] καὶ αὐτοῦ RP § 25:25
πέμπειν WH Treg NA28] + αὐτόν RP * 25:26 γράψω WH Treg NA28] γράψαι RP * 26:1 ὑπὲρ WH RP] περὶ Treg
NA28 † 26:1 ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο WH Treg NA28] ἀπελογεῖτο ἐκτείνας τὴν χεῖρα RP ‡ 26:2 σήμερον
ἀπολογεῖσθαι WH Treg NA28] ἀπολογεῖσθαι σήμερον RP § 26:3 ἐθῶν WH Treg NA28] ἠθῶν RP * 26:3 δέομαι
WH Treg NA28] + σου RP † 26:4 τὴν NA28 RP] - WH Treg ‡ 26:4 τε WH Treg NA28] - RP § 26:4 πάντες
WH Treg] + οἱ NA28 RP * 26:6 εἰς WH Treg NA28] πρὸς RP † 26:6 ἡμῶν WH Treg NA28] - RP ‡ 26:7 ὑπὸ
Ἰουδαίων βασιλεῦ WH Treg NA28] βασιλεῦ Ἀγρίππα ὑπὸ Ἰουδαίων RP § 26:10 τε WH Treg NA28] - RP * 26:10 ἐν
WH Treg NA28] - RP † 26:12 οἷς WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 26:12 τῆς WH Treg NA28] + παρὰ RP § 26:14 τε
WH Treg NA28] δὲ RP * 26:14 λέγουσαν WH Treg NA28] λαλοῦσαν RP † 26:14 με WH Treg NA28] + καὶ λέγουσαν
RP ‡ 26:15 κύριος WH Treg NA28] - RP § 26:16 με WH NA28] - Treg RP * 26:17 ἐκ WH Treg NA28] - RP
† 26:17 ἀποστέλλω σε WH Treg NA28] σε ἀποστέλλω RP

18 ἀνοίξαι ὀφθαλμούς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκοτούς εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.

19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ,

20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῶ πρώτον ἔτε§καὶ Ἱεροσολύμοις, ἑπᾶσαν* τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον† μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας.

21 Ἐνεκα τούτων ἔμε Ἰουδαῖοι‡ §συλλαβόμενοι ἔν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.

22 ἐπικουρίας οὖν τυχῶν τῆς ἀπὸ* τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρούμενος μικρῶ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφήται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς,

23 εἰ παθητὸς ὁ χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ ἑταῖρῳ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ ἔφησιν‡ Μαίνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.

25 ὁ δὲ Παῦλος§ Οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι.

26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν ἑκαὶ* παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτὸν† τούτων οὐ πείθομαι ἑοῦθέν‡ οὐ γὰρ ἔστιν§ ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.

27 πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

28 ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον* Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ἑποιῆσαι†

29 ὁ δὲ Παῦλος‡ Εὐζαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν ἑμεγάλῳ§ σου μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος καὶ ἐγώ εἰμι παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

30 Ἐνέστη* ἑταῖρὸς βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἦ τε Βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς,

31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιον‡ ἑτι§σπράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστῳ ἔφη· Ἀπολελυσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27

1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἐτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς.

2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῶ ἑμέλλοντι* πλεῖν εἰς† τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνοιο Θεσσαλονικέως·

3 τῇ τε ἐτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους ἑπορευθέντι‡ ἐπιμελείας τυχεῖν.

4 κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους,

5 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας.

6 κάκει εὐρών ὁ ἑκατοντάρχης§ πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

‡ 26:18 ἐπιστρέψαι WH Treg NA28] ὑποστρέψαι RP § 26:20 τε WH Treg NA28] - RP * 26:20 πᾶσαν WH Treg NA28] εἰς πᾶσαν RP † 26:20 ἀπήγγελλον WH Treg NA28] ἀπαγγέλλων RP ‡ 26:21 με Ἰουδαῖοι WH Treg NA28] οἱ Ἰουδαῖοι με RP § 26:21 συλλαβόμενοι WH Treg RP] + ὄντα NA28 * 26:22 ἀπὸ WH Treg NA28] παρὰ RP † 26:23 τε WH Treg NA28] - RP ‡ 26:24 φησιν WH Treg NA28] ἔφη RP § 26:25 Παῦλος WH Treg NA28] - RP * 26:26 καὶ Treg NA28 RP] - WH † 26:26 αὐτὸν WH] + τι Treg NA28 RP ‡ 26:26 οὐθέν WH Treg NA28] οὐδὲν RP § 26:26 ἔστιν WH Treg NA28] - RP * 26:28 Παῦλον WH Treg NA28] + ἔφη RP † 26:28 ποιῆσαι WH Treg NA28] γενέσθαι RP ‡ 26:29 Παῦλος WH Treg NA28] + εἶπεν RP § 26:29 μεγάλῳ WH Treg NA28] πολλῶ RP * 26:30 Ἀνέστη WH Treg NA28] Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ Ἀνέστη RP † 26:30 τε WH Treg NA28] - RP ‡ 26:31 ἢ δεσμῶν ἄξιον WH Treg NA28] ἄξιον ἢ δεσμῶν RP § 26:31 τι NA28] - WH Treg RP * 27:2 μέλλοντι WH Treg NA28] μέλλοντες RP † 27:2 εἰς WH Treg NA28] - RP ‡ 27:3 πορευθέντι WH Treg NA28] πορευθέντα RP § 27:6 ἑκατοντάρχης WH Treg NA28] ἑκατόνταρχος RP

⁷ Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην,

⁸ μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας ὧ ἔγγυς ἦν πόλις * Ἰασαία†

⁹ Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοῦς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος

¹⁰ λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσσεσθαι τὸν πλοῦν.

¹¹ ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἠμᾶλλον ἐπέειπε‡ ἢ τοῖς ὕπὸ§ Παύλου λεγομένοις.

¹² ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν οἱ πλείονες ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι ἑκεῖθεν* εἴ πως δύναιτο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χώρον.

¹³ Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι ἄραντες ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην.

¹⁴ μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος Ἐυρακύλων†

¹⁵ συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.

¹⁶ νησίον δὲ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Ἰαυδα‡ ἰσχύσαμεν μόλις§ περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης,

¹⁷ ἦν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.

¹⁸ σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιούντο,

¹⁹ καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαν*

²⁰ μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφανόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο ἑλπίς πᾶσα† τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς.

²¹ Πολλῆς τε‡ ἀσιτίας ὑπαρχούσης τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· Ἔδει μὲν, ὧ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδησαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.

²² καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν, ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλην τοῦ πλοίου·

²³ παρέστη γὰρ μοι ταύτῃ τῇ ἄνυκτι§ τοῦ θεοῦ, οὐ εἶμι* ὧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος†

²⁴ λέγων· Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.

²⁵ διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι.

²⁶ εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

²⁷ Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νύξ ἐγένετο διαφορομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινα αὐτοῖς χώραν.

²⁸ καὶ βολίσαντες εὗρον ὄργυιᾶς εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὄργυιᾶς δεκαπέντε·

²⁹ φοβούμενοί τε ἤμῃ που κατὰ‡ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ἠύχοντο ἡμέραν γενέσθαι.

³⁰ τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πύργου ἄγκύρας μελλόντων§ ἐκτείνειν,

* 27:8 ἦν πόλις WH Treg RP] πόλις ἦν NA28 † 27:8 Ἰασαία WH NA28 RP] Ἰασαία Treg ‡ 27:11 ἠμᾶλλον ἐπέειπε WH Treg NA28] ἐπέειπε ἠμᾶλλον RP § 27:11 ὑπὸ WH Treg NA28] + τοῦ RP * 27:12 ἐκεῖθεν WH Treg NA28] κἀκεῖθεν RP † 27:14 Ἐυρακύλων WH Treg NA28] Εὐροκλύδων RP ‡ 27:16 Καῦδα WH Treg NA28] Κλαύδην RP § 27:16 ἰσχύσαμεν μόλις WH Treg NA28] μόλις ἰσχύσαμεν RP * 27:19 ἔρριψαν WH Treg NA28] ἔρριψαμεν RP † 27:20 ἑλπίς πᾶσα WH Treg NA28] πᾶσα ἐλπίς RP ‡ 27:21 τε WH Treg NA28] δὲ RP § 27:23 νυκτὶ WH Treg NA28] + ἄγγελος RP * 27:23 εἶμι WH Treg RP] + ἐγὼ NA28 † 27:23 ἄγγελος WH Treg NA28] - RP ‡ 27:29 ἡμῃ που κατὰ WH Treg NA28] ἡμῃς εἰς RP § 27:30 ἀγκύρας μελλόντων WH Treg NA28] μελλόντων ἀγκύρας RP

31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις· Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.

32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται* τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἶσαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἤμελλεν† γίνεσθαι παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων· Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι·

34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς ἑμεταλαβεῖν‡ τροφῆς, τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξὶ ἄπο§ τῆς κεφαλῆς ἄπολεῖται*

35 εἶπας† δὲ ταῦτα καὶ λαβῶν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν.

36 εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς.

37 ‡μεθα δὲ αἰ πάσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ ἑ διακόσαιο§ ἐβδομήκοντα ἕξ.

38 κορεσθέντες ἑ δὲ* τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.

39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν εἰς ὃν ἑβουλεύοντο† εἰ δύναιντο‡ ἐξῶσαι§ τὸ πλοῖον.

40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωννα τῆ πνεούση κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.

41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἑπέκειλαν* τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς ἑβίας†

42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μὴ τις ἐκκολυμβήσας διαφύγη·

43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης‡ βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρῶτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι,

44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν οὓς δὲ ἐπὶ τινῶν τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

28

1 Καὶ διασωθέντες τότε ἑπέγνωμεν* ὅτι ἑΜελίτη† ἡ νῆσος καλεῖται.

2 οἱ ἑτε‡βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν, ἑἄψαντες§ γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος.

3 συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων ἑτι* πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἑχιδινα ἑἀπο† τῆς θέρμης ἑἐξελοῦσα‡ καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἑπρὸς ἀλλήλους ἑλεγον§· Πάντως φονεύς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν.

5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἑπαθεν οὐδὲν κακόν·

6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἡ καταπίπτειν ἄφρων νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκόντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, ἑμεταβαλόμενοι* ἑλεγον ἑαὐτὸν εἶναι θεόν†.

* 27:32 ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται WH Treg NA28] οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν RP † 27:33 ἡμέρα ἤμελλεν WH Treg NA28] ἤμελλεν ἡμέρα RP ‡ 27:34 μεταλαβεῖν WH Treg NA28] προσλαβεῖν RP § 27:34 ἀπο WH Treg NA28] ἐκ RP * 27:34 ἀπολεῖται WH Treg NA28] πεσεῖται RP † 27:35 εἶπας WH Treg NA28] εἰπὼν RP ‡ 27:37 αἰ πάσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ WH Treg NA28] ἐν τῷ πλοίῳ αἰ πάσαι ψυχαὶ RP § 27:37 διακόσαιο Treg NA28 RP] ὡς WH * 27:38 δὲ WH Treg NA28] + τῆς RP † 27:39 ἐβουλεύοντο WH Treg NA28] ἐβουλεύσαντο RP ‡ 27:39 δύναιντο WH Treg NA28] δυνατόν RP § 27:39 ἐξῶσαι Treg NA28 RP] ἐκῶσαι WH * 27:41 ἐπέκειλαν WH Treg NA28] ἐπώκειλαν RP † 27:41 βίας WH] + τῶν κυμάτων Treg NA28 RP ‡ 27:43 ἑκατοντάρχης WH Treg NA28] ἑκατόνταρχος RP * 28:1 ἐπέγνωμεν WH Treg NA28] ἐπέγνωσαν RP † 28:1 Μελίτη Treg NA28 RP] Μελιτήνη WH ‡ 28:2 τε WH Treg NA28] δὲ RP § 28:2 ἑψαντες WH Treg NA28] ἀνάψαντες RP * 28:3 τι WH Treg NA28] - RP † 28:3 ἀπο WH Treg NA28] ἐκ RP ‡ 28:3 ἐξελοῦσα WH Treg NA28] διεξελοῦσα RP § 28:4 πρὸς ἀλλήλους ἑλεγον WH Treg NA28] ἑλεγον πρὸς ἀλλήλους RP * 28:6 μεταβαλόμενοι WH Treg NA28] μεταβαλλόμενοι RP † 28:6 αὐτὸν εἶναι θεόν WH Treg NA28] θεὸν αὐτὸν εἶναι RP

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίω, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας‡ φιλοφρόνως ἐξένισεν.

8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ ἄδυσεντερίῳ § συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἴασατο αὐτόν.

9 τούτου ἰδέ* γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας† προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο,

10 οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας‡.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν § ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη ἐν τῇ νήσῳ Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκουροῖς.

12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς,

13 ὅθεν περιελόντες* κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους,

14 οὗ εὐρόντες ἀδελφούς παρεκλήθημεν ἑαυτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν.

15 κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἤλθαν‡ εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν § εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ* μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι ἑαυτὸν† τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων,‡

18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί·

19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι ἑκατηγορεῖν §

20 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι, ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περικίμαι.

21 οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν· Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν.

22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς, περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστίν* ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἤκον† πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ πείθων τε ἑαυτούς‡ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν ἀπὸ πρωῆ ἕως ἑσπέρας.

24 καὶ οἱ μὲν ἐπέιθοντο τοῖς λεγομένοις οἱ δὲ ἠπίστουν,

25 ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἐν ὅτι Καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν §

26 ἰλέγων* Πορευθήτη πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· Ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε·

‡ 28:7 τρεῖς ἡμέρας Treg NA28 RP] ἡμέρας τρεῖς WH § 28:8 δυσεντερίῳ WH Treg NA28] δυσεντερία RP * 28:9 δὲ WH Treg NA28] οὖν RP † 28:9 ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας WH Treg NA28] ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ RP ‡ 28:10 τὰς χρείας WH Treg NA28] τὴν χρεῖαν RP § 28:11 ἀνήχθημεν WH Treg NA28] ἤχθημεν RP * 28:13 περιελόντες WH NA28] περιελθόντες Treg RP † 28:14 παρ' WH Treg NA28] ἐπ' RP ‡ 28:15 ἤλθαν WH Treg NA28] ἐξήλθον RP § 28:16 εἰσήλθομεν WH Treg NA28] ἤλθομεν RP * 28:16 ἐπετράπη τῷ Παύλῳ WH Treg NA28] ὁ ἐκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχη τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη RP † 28:17 αὐτὸν WH Treg NA28] τὸν Παῦλον RP ‡ 28:17 Ἐγώ ἄνδρες ἀδελφοί WH Treg NA28] Ἄνδρες ἀδελφοί ἐγὼ RP § 28:19 κατηγορεῖν WH Treg NA28] κατηγορεῖν RP * 28:22 ἡμῖν ἐστίν WH Treg NA28] ἐστίν ἡμῖν RP † 28:23 ἤκον RP] ἤλθον WH Treg NA28 ‡ 28:23 αὐτούς WH Treg NA28] + τὰ RP § 28:25 ὑμῶν WH Treg NA28] ἡμῶν RP * 28:26 λέγων WH Treg NA28] λέγον RP

²⁷ ἔπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς.

²⁸ γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν[†] ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ τοῦτο[‡] σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται[§]

³⁰ Ἐνέμεινεν^{*} δὲ[†] διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν,

³¹ κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως. **‘book’**

[†] **28:28** ἔστω ὑμῖν Treg NA28 RP] ὑμῖν ἔστω WH [‡] **28:28** τοῦτο WH Treg NA28] - RP [§] **28:28** ἀκούσονται WH Treg NA28] + 29 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. RP ^{*} **28:30** Ἐνέμεινεν WH Treg NA28] ~ἔμεινεν RP [†] **28:30** δὲ WH Treg NA28] + ὁ Παῦλος RP

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

- ¹ Παῦλος δούλος Ἰησοῦ* , κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ
² ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις
³ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα,
⁴ τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ
 Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν,
⁵ δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
 ὀνόματος αὐτοῦ,
⁶ ἐν οἷς ἔστε καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
⁷ πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἀγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
 ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
⁸ Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡπερὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν
 καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.
⁹ μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς
 ἀδιαλείπτως μνεῖαν ὑμῶν ποιῶμαι
¹⁰ πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος εἶ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ
 θεοῦ ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς.
¹¹ ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς,
¹² τοῦτο δὲ ἐστὶν συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.
¹³ οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη
 ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
¹⁴ Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί·
¹⁵ οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.
¹⁶ Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον‡ δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι,
 Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι·
¹⁷ δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· Ὁ δὲ
 δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.
¹⁸ Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν
 ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων,
¹⁹ διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς, ὃ θεὸς γὰρ§ αὐτοῖς ἐφανερώσεν.
²⁰ τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοραῖται, ἢ τε ἀίδιος αὐτοῦ
 δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,
²¹ διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλὰ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς
 διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά·
²² φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν,
²³ καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ
 πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἔρπετων.
²⁴ Διὸ* παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ
 ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς†
²⁵ οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ
 κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.
²⁶ Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν
 φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,

* **1:1** Χριστοῦ Ἰησοῦ Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ WH RP † **1:8** περὶ WH Treg NA28] ὑπὲρ RP ‡ **1:16** εὐαγγέλιον
 WH Treg NA28] + τοῦ χριστοῦ RP § **1:19** θεὸς γὰρ WH Treg NA28] γὰρ θεὸς RP * **1:24** Διὸ WH Treg NA28] + καὶ
 RP † **1:24** αὐτοῖς WH Treg NA28] ἑαυτοῖς RP

27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,

29 πεπληρωμένους πάσῃ ἁδικίᾳ ὁπνηρία πλεονεξία κακία, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακοηθείας, ψιθυριστάς,

30 καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὕβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,

31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἁστόργους* ἀνελεήμονας·

32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

2

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις, τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων·

2 οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.

3 λογίζη δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ;

4 ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;

5 κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως* δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ,

6 ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον·

8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ ὀργὴ καὶ θυμὸς‡,

9 θλίψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνου·

10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι·

11 οὐ γὰρ ἐστὶν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ.

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται·

13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου ὁ δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιοθήσονται.

14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν‡ οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος·

15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,

16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ†.

17 Εἰ δὲ‡ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζη καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ

18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου,

19 πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,

‡ 1:27 ἑαυτοῖς Treg NA28 RP] αὐτοῖς WH § 1:29 ἀδικία WH Treg NA28] + πορνεία RP * 1:31 ἀστόργους WH Treg NA28] + ἀσπόνδους RP * 2:5 ἀποκαλύψεως WH Treg NA28] + καὶ RP † 2:8 ἀπειθοῦσι WH Treg NA28] + μὲν RP ‡ 2:8 ὀργὴ καὶ θυμὸς WH Treg NA28] θυμὸς καὶ ὀργή RP § 2:13 [νόμου WH Treg NA28] τοῦ νόμου RP * 2:13 τῷ WH NA28 RP] - Treg † 2:13 [νόμου WH Treg NA28] τοῦ νόμου RP ‡ 2:14 ποιῶσιν WH Treg NA28] ποιῇ RP § 2:16 ἡμέρᾳ ὅτε Treg NA28 RP] ἢ ἡμέρᾳ WH * 2:16 κρίνει WH NA28] κρινεῖ Treg RP † 2:16 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ Treg NIV RP ‡ 2:17 Εἰ δὲ WH Treg NA28] ἴδε RP § 2:17 νόμῳ WH Treg NA28] τῷ νόμῳ RP

²⁰ παιδευτήν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ—

²¹ ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις;

²² ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς;

²³ ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις;

²⁴ τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται.

²⁵ Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖ, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν.

²⁶ ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσει, οὐχ^{*} ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται;

²⁷ καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου.

²⁸ οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομὴ·

²⁹ ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

3

¹ Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;

² πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ^{*} ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ.

³ τί γάρ; εἰ ἠπίστησάν τινες, μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσῃ;

⁴ μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς[†] γέγραπται· Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις[‡] ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

⁵ εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω.

⁶ μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον;

⁷ εἰ δὲ[§] ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἔμῳ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι καγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι,

⁸ καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι Ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.

⁹ Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως, προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι,

¹⁰ καθὼς γέγραπται ὅτι Οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς,

¹¹ οὐκ ἔστιν ὁ^{*} συνίων, οὐκ ἔστιν ὁ[†] ἐκζητῶν τὸν θεόν·

¹² πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν[‡] ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.

¹³ τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν,

¹⁴ ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·

¹⁵ ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα,

¹⁶ σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,

¹⁷ καὶ ὄδον εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν.

¹⁸ οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

¹⁹ Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ·

²⁰ διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

* 2:26 οὐχ WH Treg NA28] οὐχὶ RP * 3:2 γὰρ WH NA28 RP] - Treg † 3:4 καθὼς NA28 RP] καθάπερ WH Treg ‡ 3:4 νικήσεις WH NA28] νικήσης Treg RP § 3:7 δὲ WH NA28] γὰρ Treg RP * 3:11 □ Treg NA28 RP] - WH † 3:11 □ Treg NA28 RP] - WH ‡ 3:12 ἔστιν WH Treg RP] + ὁ NA28

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν,

22 δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας, οὐ γάρ ἐστὶν διαστολή.

23 πάντες γὰρ ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ,

24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῆ ἀυτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

25 ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἀμαρτημάτων

26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιῶντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως.

28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιῶσθαι πίστεϊ ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου.

29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον; οὐχί καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν,

30 εἵπερ εἶς ὁ θεός, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.

31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστανόμεν

4

1 Τί οὖν ἐροῦμεν εὐρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα;

2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα· ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν,

3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα·

5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιῶντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην,

6 καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ὃ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων·

7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι,

8 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἀμαρτίαν.

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ·

11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην,

12 καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως·

14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήρηται ἡ ἐπαγγελία·

15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται, οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ (ὃς ἐστὶν πατὴρ πάντων ἡμῶν,

§ 3:22 πάντας WH Treg NA28] καὶ ἐπὶ πάντας RP * 3:25 διὰ WH Treg] + τῆς NA28 RP † 3:26 τὴν WH Treg NA28] - RP ‡ 3:28 γὰρ WH Treg NA28] οὖν RP § 3:28 δικαιῶσθαι πίστεϊ WH Treg NA28] πίστεϊ δικαιῶσθαι RP * 3:29 οὐχί WH Treg NA28] + δὲ RP † 3:30 εἶπερ WH Treg NA28] ἐπέπερ RP ‡ 3:31 ἱστανόμεν WH Treg NA28] ἱστώμεν RP * 4:1 εὐρηκέναι Treg NA28] - WH RP † 4:1 προπάτορα WH Treg NA28] πατέρα RP ‡ 4:1 ἡμῶν WH Treg NA28] + εὐρηκέναι RP § 4:2 πρὸς WH Treg NA28] + τὸν RP * 4:8 οὗ WH Treg NA28] ὃ RP † 4:9 γὰρ WH Treg NA28] + ὅτι RP ‡ 4:11 λογισθῆναι WH Treg NIV] + καὶ RP NA28 § 4:12 ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως WH Treg NA28] πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ RP * 4:13 εἶναι WH Treg NA28] + τοῦ RP † 4:15 δὲ WH Treg NA28] γὰρ RP

17 καθὼς γέγραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε), κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα·

18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου·

19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ὡς νεκρωμένον, ἑκατονταετῆς που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας,

20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ ἀλλὰ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δούς δόξαν τῷ θεῷ

21 καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι.

22 διὸ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ,

24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλλει λογιζέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγειράντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,

25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν* πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

2 δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχίκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ·

3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται,

4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα.

5 ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει· ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

6 Ἐτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν.

7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν·

8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν.

9 πολλῶν οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.

10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶν μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ·

11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον—

13 ἄχρι γὰρ νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἀμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου,

14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶν μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν.

16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἀμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.

17 εἰ γὰρ τῷ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶν μᾶλλον οἱ τὴν περισσεῖαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἐνός Ἰησοῦ Χριστοῦ.

‡ 4:19 πίστει WH Treg NA28] + οὐ RP § 4:19 σῶμα Holmes WHmarg] + ἤδη WH Treg NA28 RP * 4:22 διὸ Holmes WHmarg] + καὶ WH Treg NA28 RP * 5:1 ἔχομεν NA28 RP] ἔχωμεν WH Treg † 5:3 καυχώμεθα WH NA28 RP] καυχώμενοι Treg ‡ 5:6 Ἐτι γὰρ Treg NA28 RP] Εἴ γε WH § 5:6 ἔτι WH Treg NA28] - RP

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαίωματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς·

19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

20 νόμος δὲ παρεισηλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις,

21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

6

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ἐπιμένωμεν* τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;

2 μὴ γένοιτο· οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;

3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;

4 συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα·

6 τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ,

7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ·

9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει·

10 ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ θεῷ.

11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν† τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ‡

12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν σταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ,

13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ* ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ.

14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει, οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν† ὅτι οὐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο·

16 οὐκ οἶδατε ὅτι ὧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ὧ ὑπακούετε, ἦτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;

17 χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἁμαρτίας ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδασχῆς,

18 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ·

19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.

21 τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος·

22 νυνὶ δέ, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωῆν αἰώνιον.

23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

* 6:1 ἐπιμένωμεν WH Treg NA28] Ἐπιμένομεν RP † 6:11 εἶναι νεκροὺς μὲν WH Treg NA28] νεκροὺς μὲν εἶναι RP; νεκροὺς μὲν NIV ‡ 6:11 Ἰησοῦ WH Treg NA28] + τῷ κυρίῳ ἡμῶν RP § 6:12 ὑπακούειν WH Treg NA28] + αὐτῇ ἐν RP

* 6:13 ὡσεὶ WH Treg NA28] ὡς RP † 6:15 ἁμαρτήσωμεν WH Treg NA28] Ἀμαρτήσομεν RP

7

¹ Ἦ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ;

² ἢ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεταί νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

³ Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ.

⁴ Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ.

⁵ ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἀμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ·

⁶ νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

⁷ Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἀμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν οὐκ ἔγνωμεν εἰ μὴ διὰ νόμου, τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· Οὐκ ἐπιθυμήσεις·

⁸ ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν, χωρὶς γὰρ νόμου ἀμαρτία νεκρά.

⁹ ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἀμαρτία ἀνέζησεν,

¹⁰ ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἢ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον·

¹¹ ἢ γὰρ ἀμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.

¹² ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

¹³ Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο *θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἀμαρτία, ἵνα φανῇ ἀμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον· ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἀμαρτωλὸς ἡ ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

¹⁴ Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικὸς ἐστίν· ἐγὼ δὲ ἰσάρκινός†εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν.

¹⁵ ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ.

¹⁶ εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός.

¹⁷ νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα‡ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία.

¹⁸ οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταιί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν †οὐδ

¹⁹ οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω.

²⁰ εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω *τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία.

²¹ Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται·

²² συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον,

²³ βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν†τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με †ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἀμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.

²⁴ ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;

²⁵ †χάρις‡τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῷ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἀμαρτίας.

8

¹ Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ †Ἰησοῦ*

² ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν †σε†ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

* **7:13** ἐγένετο WH Treg NA28] γέγονεν RP † **7:14** σάρκινός WH Treg NA28] σαρκικός RP ‡ **7:17** οἰκοῦσα Treg NA28 RP] ἐνοικοῦσα WH § **7:18** οὐ WH Treg NA28] + οὐχ εὐρίσκω RP * **7:20** θέλω WH Treg] + ἐγὼ NA28 RP † **7:23** ἐν WH Treg NA28] - RP ‡ **7:25** χάρις Treg] χάρις δὲ WH NA28; εὐχαριστῶ RP * **8:1** Ἰησοῦ WH Treg NA28] + μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα RP † **8:2** σε WH NA28] με Treg NIV RP

³ τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί,

⁴ ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα·

⁵ οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος.

⁶ τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη·

⁷ διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν, τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται·

⁸ οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.

⁹ Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἶπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.

¹⁰ εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.

¹¹ εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἔκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν § ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα* ἐν ὑμῖν.

¹² Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν,

¹³ εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε μέλλετε ἀποθνήσκειν, εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.

¹⁴ ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι ὕιοί εἰσιν θεοῦ†.

¹⁵ οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας ἐν ᾧ κρᾶζομεν· Αββα ὁ πατήρ·

¹⁶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ.

¹⁷ εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἶπερ συμπάσκομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

¹⁸ Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.

¹⁹ ἢ γὰρ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται·

²⁰ τῇ γὰρ ματαιότητι ἢ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἔφ' ἑλπίδι

²¹ ὅτι καὶ αὐτὴ ἢ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ.

²² οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἢ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν·

²³ οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ § τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες ἡμεῖς καὶ* αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.

²⁴ τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς, ὃ γὰρ βλέπει ἵτις† ἐλπίζει;

²⁵ εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

²⁶ Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ἡμῶν· τῇ ἀσθενείᾳ‡ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί ἴπροσευξώμεθα § καθὸ δεῖ οὐκ οἶδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἴυπερεντυγχάνει* στεναγμοῖς ἀλαλήτοις,

²⁷ ὃ δὲ ἔραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

²⁸ Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα ἴσυνεργεῖ† εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὕσιν.

²⁹ ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς·

‡ **8:11** τὸν WH Treg NA28] - RP § **8:11** ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν WH] χριστὸν ἐκ νεκρῶν Treg NA28; τὸν χριστὸν ἐκ νεκρῶν RP * **8:11** τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα Treg RP] τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος WH NA28 † **8:14** υἰοί εἰσιν θεοῦ Treg] υἰοί θεοῦ εἰσιν WH NA28; εἰσιν υἰοί θεοῦ RP ‡ **8:20** ἐφ' WH NA28] ἐπ' RP Treg § **8:23** καὶ αὐτοὶ WH Treg RP NA28] - NIV * **8:23** ἡμεῖς καὶ WH Treg NA28] καὶ ἡμεῖς RP † **8:24** τίς WH NA28] + τί Treg; + τί καὶ RP ‡ **8:26** τῇ ἀσθενείᾳ WH Treg NA28] ταῖς ἀσθενείαις RP § **8:26** προσευξώμεθα WH Treg NA28] προσευξόμεθα RP * **8:26** ὑπερεντυγχάνει WH Treg NA28] + ὑπὲρ ἡμῶν RP † **8:28** συνεργεῖ Treg NA28 RP] + ὁ θεὸς WH

30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται;

33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων·

34 τίς ὁ κατακρινῶν† Χριστὸς § ὁ ἀποθανῶν, μᾶλλον ἢ δὲ* ἔγερθεῖς† ὅς καὶ † ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν·

35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψεις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;

36 καθὼς γέγραπται ὅτι Ἐνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.

38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε δυνάμεις §

39 οὔτε ὑψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

9

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ,

2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου·

3 ἠυχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ* ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα,

4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλίται, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι,

5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων, θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραὴλ·

7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ'· Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.

8 τοῦτ' ἐστὶν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα·

9 ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός.

10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν·

11 μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον† ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη,

12 οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι Ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι·

13 ἢ καθὼς † γέγραπται· Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαῦ ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο·

15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ § λέγει· Ἐλεῖσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτίρω.

16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ.

17 λέγει γὰρ ἢ γραφὴ τῷ Φαραῶ ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δυνάμιν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ·

18 ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει.

‡ 8:34 κατακρινῶν WH NA28] κατακρίνων Treg RP § 8:34 Χριστὸς Treg RP] + Ἰησοῦς WH NA28 * 8:34 δὲ WH Treg NA28] + καὶ RP † 8:34 ἐγερθεῖς Treg NA28 RP] + ἐκ νεκρῶν WH ‡ 8:34 καὶ Treg NA28 RP] – WH § 8:38 ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε δυνάμεις WH Treg NA28] δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα RP * 9:3 ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ WH Treg NA28] αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι RP † 9:11 φαῦλον WH Treg NA28] κακόν RP ‡ 9:13 καθὼς Treg NA28 RP] καθάπερ WH § 9:15 Μωϋσεῖ γὰρ WH Treg NA28] γὰρ Μωϋσεῖ RP

- 19 Ἐρεῖς μοι οὖν*· Τί οὖν†ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν;
- 20 ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε' σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἔρεϊ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι Τί με ἐποίησας οὕτως;‡
- 21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὁ μὲν εἰς τιμὴν σκευὸς ὁ δὲ εἰς ἀτιμίαν;
- 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν,
- 23 καὶ Σίνα γνωρίσει τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευὴ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν,
- 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔθνων;—
- 25 ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην·
- 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη ἑαυτοῖς* Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.
- 27 Ἡσαΐας δὲ κρᾶζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· Ἐὰν ἦ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα† σωθήσεται·
- 28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ ἑσυντέμων‡ ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.
- 29 καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας· Εἰ μὴ κύριος Σαβαώθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμοιώθημεν.
- 30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·
- 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον § δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν.
- 32 διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων* ἑπροσέκοψαν† τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,
- 33 καθὼς γέγραπται· Ἴδου τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ‡ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχυνοθήσεται.

10

- 1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ ἑδέησις* πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ ἑαυτῶν† εἰς σωτηρίαν.
- 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζήλον θεοῦ ἔχουσιν· ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν,
- 3 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἑιδίαν‡ ζητοῦντες στηῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν·
- 4 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.
- 5 Μωϋσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου § ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ.* †‡
- 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· Μὴ εἵπης ἐν τῇ καρδίᾳ σου· Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν·
- 7 ἢ· Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.
- 8 ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν.
- 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσης § ἐν τῷ στόματί σου* κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
- 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν·

* 9:19 μοι οὖν WH Treg NA28] οὖν μοι RP † 9:19 οὖν NA28] – WH Treg RP ‡ 9:20 ὦ ἄνθρωπε μενοῦνγε WH Treg NA28] Μενοῦνγε ὦ ἄνθρωπε RP § 9:23 καὶ Treg NA28 RP] – WH * 9:26 αὐτοῖς WH NA28 RP] – Treg † 9:27 ὑπόλειμμα WH Treg NA28] κατάλειμμα RP ‡ 9:28 συντέμων WH Treg NA28] + ἐν δικαιοσύνῃ ὅτι λόγον συντετημένον RP § 9:31 νόμον WH Treg NA28] + δικαιοσύνης RP * 9:32 ἔργων WH Treg NA28] + νόμου RP † 9:32 προσέκοψαν WH Treg NA28] + γὰρ RP ‡ 9:33 καὶ WH Treg NA28] + πᾶς RP * 10:1 δέησις WH Treg NA28] + ἡ RP † 10:1 αὐτῶν WH Treg NA28] τοῦ Ἰσραὴλ ἐστὶν RP ‡ 10:3 ἑιδίαν WH Treg] + δικαιοσύνην NA28 RP § 10:5 ὅτι τὴν ... νόμου WH] τὴν ... νόμου ὅτι Treg NA28 RP * 10:5 τοῦ NA28 RP] – WH Treg † 10:5 ποιήσας WH] + αὐτὰ Treg NA28 RP ‡ 10:5 αὐτῇ WH Treg] αὐτοῖς NA28 RP § 10:9 ὁμολογήσης Treg NA28 RP] + τὸ ῥῆμα WH * 10:9 σου Treg NA28 RP] + ὅτι WH

11 λέγει γὰρ ἡ γραφή· Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασυχνοθήσεται.

12 οὐ γάρ ἐστὶν διαστολή Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου, ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν·

13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.

14 Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται†εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ ἰσπεύσωσιν‡οὐ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἰκούσωσιν§χωρὶς κηρύσσοντος;

15 πῶς δὲ κηρύξωσιν* ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθὼς†ἔγγραπται· Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων‡τὰ Σάγαθά.

16 ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἡσαΐας γὰρ λέγει· Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;

17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοή διὰ ῥήματος Ἰησοῦ*

18 Ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.

19 ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω†; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτω παροργιῷ ὑμᾶς.

20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· Εὐρέθην ἐν‡τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανῆς ἐγενόμην§τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν.

21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· Ὁλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

11

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπόσωτο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν.

2 οὐκ ἀπόσωτο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἶδατε ἐν Ἡλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ*

3 Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ†θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κάγῳ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου.

4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.

5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν·

6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις‡οὐκέτι γίνεται ἰχάρις.

7 τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν,

8 καθὼς§ἔγγραπται· Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

9 καὶ Δαυὶδ λέγει· Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς,

10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύγκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλωσαὶ αὐτούς.

12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος καὶ τὸ ἥτημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσω μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

† 10:14 ἐπικαλέσονται WH Treg NA28] ἐπικαλέσονται RP ‡ 10:14 πιστεύσωσιν WH Treg NA28] πιστεύσουσιν RP § 10:14 ἀκούσωσιν WH Treg NA28] ἀκούσουσιν RP * 10:15 κηρύξωσιν WH Treg NA28] κηρύξουσιν RP † 10:15 καθὼς Treg NA28 RP] καθάπερ WH ‡ 10:15 εὐαγγελιζομένων WH Treg NA28] + εἰρήνην τῶν εὐαγγελιζομένων RP § 10:15 τὰ NA28 RP] - WH Treg * 10:17 Ἰησοῦ WH Treg NA28] θεοῦ RP † 10:19 Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω WH Treg NA28] οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ RP ‡ 10:20 ἐν Treg NA28] - WH RP § 10:20 ἐγενόμην WH NA28 RP] + ἐν Treg * 11:2 Ἰσραὴλ WH Treg NA28] + λέγων RP † 11:3 τὰ WH Treg NA28] καὶ τὰ RP ‡ 11:6 χάρις WH Treg NA28] + εἰ δὲ ἐξ ἔργων οὐκέτι ἐστὶν χάρις ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον RP § 11:8 καθὼς NA28 RP] καθάπερ WH Treg

13 Ὑμῖν ἡ δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἶμι ἐγὼ ἔθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω,

14 εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;

16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ρίζα ἀγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκαινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πίστεως τῆς ἐλαίας ἐγένου,

18 μὴ κατακαυθῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυθᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ρίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ρίζα σέ.

19 ἐρεῖς οὖν· Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ.

20 καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ·

21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται.

22 Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομία θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήση.

23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς.

24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἤτε ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσέλθῃ,

26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται· Ἦξει ἐκ Σιών ὁ ῥύόμενος ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.

27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας·

29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κληῖσις τοῦ θεοῦ.

30 ὡσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ,

31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἔλεει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν·

32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

33 Ὡ βᾶθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;

35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;

36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

12

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἀγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν·

2 καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως.

* 11:13 δὲ WH Treg NA28] γὰρ RP † 11:13 οὖν WH Treg NA28] - RP ‡ 11:17 ῥίζης WH NA28] + καὶ Treg RP § 11:20 ὑψηλὰ φρόνει WH Treg NA28] ὑψηλοφρόνει RP * 11:21 οὐδὲ WH Treg NIV] μήπως οὐδέ RP NA28 † 11:22 ἀποτομία WH Treg NA28] ἀποτομίαν RP ‡ 11:22 χρηστότης θεοῦ WH Treg NA28] χρηστότητα RP § 11:22 ἐπιμένῃς WH Treg NA28] ἐπιμείνῃς RP * 11:23 ἐπιμένωσι WH Treg NA28] ἐπιμείνωσιν RP † 11:23 ἐστὶν ὁ θεὸς WH Treg NA28] ὁ θεὸς ἐστὶν RP ‡ 11:25 ἤτε Holmes] + ἐν WH Treg; + παρ' NA28 RP § 11:26 ρύόμενος WH Treg NA28] + καὶ RP * 11:30 γὰρ WH Treg NA28] + καὶ RP † 11:31 νῦν WH NA28] - Treg RP * 12:1 εὐάρεστον τῷ θεῷ Treg NA28 RP] τῷ θεῷ εὐάρεστον WH † 12:2 συσχηματίζεσθε WH Treg NA28] συσχηματίζεσθαι RP ‡ 12:2 μεταμορφοῦσθε WH Treg NA28] μεταμορφοῦσθαι RP § 12:2 νοός WH Treg NA28] + ὑμῶν RP

- 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι ἔχοντες * πολλὰ μέλη † ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν,
 5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, † τὸ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη.
 6 ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως,
 7 εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ,
 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδούς ἐν ἀπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι.
 9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ.
 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι,
 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες,
 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες,
 13 ταῖς χρείαις τῶν ἀγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.
 14 εὐλογεῖτε τοὺς † διώκοντας ‡ εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε.
 15 χαίρειν μετὰ † χαιρόντων § κλαίειν μετὰ κλαιόντων.
 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς.
 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοούμενοι κατὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων·
 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες·
 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ, γέγραπται γάρ· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος.
 20 ἀλλὰ ἐὰν * πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13

- 1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω, οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὐσα * † ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.
 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν, οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.
 3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος † τῷ ἀγαθῷ ἔργω ‡ ἀλλὰ † τῷ κακῷ §. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς·
 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν,
 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε, λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.
 7 † ἀπόδοτε * πᾶσι τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν.
 8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν †· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν.
 9 τὸ γάρ· Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ‡ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ §· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.
 11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς * ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι, νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν

* 12:4 πολλὰ μέλη WH Treg NA28] μέλη πολλά RP † 12:5 τὸ WH Treg NA28] ὁ RP ‡ 12:14 διώκοντας WH] + ὑμᾶς Treg NA28 RP § 12:15 χαιρόντων WH Treg NA28] + καὶ RP * 12:20 ἀλλὰ ἐὰν WH Treg NA28] Ἐὰν οὖν RP * 13:1 οὐσα WH Treg NA28] + ἐξουσία RP † 13:1 ὑπὸ WH Treg NA28] + τοῦ RP ‡ 13:3 τῷ ἀγαθῷ ἔργω WH Treg NA28] τῶν ἀγαθῶν ἔργων RP § 13:3 τῷ κακῷ WH Treg NA28] τῶν κακῶν RP * 13:7 ἀπόδοτε WH Treg NA28] + οὖν RP † 13:8 ἀλλήλους ἀγαπᾶν WH Treg NA28] ἀγαπᾶν ἀλλήλους RP ‡ 13:9 τῷ λόγῳ τούτῳ WH Treg NA28] τούτῳ τῷ λόγῳ RP § 13:9 ἐν τῷ WH Treg RP NA28] - NIV * 13:11 ἤδη ὑμᾶς WH NA28] ἤδη ἡμᾶς Treg; ἡμᾶς ἤδη RP

ή σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

¹² ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἡγγικεν. ἄποβαλώμεθα†οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκοτός, ἐνδυσώμεθα δὲ‡ τὰ ὄπλα τοῦ φωτός.

¹³ ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ,

¹⁴ ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπιθυμίας.

14

¹ Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.

² ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει.

³ ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθιοντα μὴ ἐξουθενείτω, ὁ δὲ* μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθιοντα μὴ κρινέτω, ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.

⁴ σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, ἄδυνατεῖ γὰρ† ὁ κύριος‡στῆσαι αὐτόν.

⁵ Ὃς γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῦ πληροφορεῖσθω·

⁶ ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ* καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ.

⁷ Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει·

⁸ ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν.

⁹ εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς†ἀπέθανεν‡καὶ ἔζησεν ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

¹⁰ Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παρασστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ§

¹¹ γέγραπται γάρ· Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ ἅσα γλώσσα ἐξομολογήσεται* τῷ θεῷ.

¹² Ἄρα†ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει‡

¹³ Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέσθαι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον.

¹⁴ οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ§ εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.

¹⁵ εἰ γὰρ* διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν.

¹⁶ μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν.

¹⁷ οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ·

¹⁸ ὁ γὰρ ἐν τούτῳ†δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

¹⁹ ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.

²⁰ μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.

† 13:12 ἀποβαλώμεθα Holmes] ἀποθώμεθα WH Treg NA28 RP ‡ 13:12 ἐνδυσώμεθα δὲ WH Treg NA28] καὶ ἐνδυσώμεθα RP * 14:3 ὁ δὲ WH Treg NA28] καὶ ὁ RP † 14:4 δυνατεῖ γὰρ WH Treg NA28] δυνατὸς γὰρ ἐστὶν RP ‡ 14:4 κύριος WH Treg NA28] θεὸς RP § 14:5 μὲν Treg NIV RP] + γὰρ WH NA28 * 14:6 φρονεῖ WH Treg NA28] + καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ RP † 14:9 Χριστὸς WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 14:9 ἀπέθανεν WH Treg NA28] + καὶ ἀνέστη RP § 14:10 θεοῦ WH Treg NA28] χριστοῦ RP * 14:11 πᾶσα γλώσσα ἐξομολογήσεται WH NA28 RP] ἐξομολογήσεται πᾶσα γλώσσα Treg † 14:12 ἄρα Treg] + οὖν WH NA28 RP ‡ 14:12 δώσει Holmes WH marg] + τῷ θεῷ WH NA28 RP; ἀποδώσει τῷ θεῷ Treg § 14:14 ἑαυτοῦ WH NA28] αὐτοῦ Treg RP * 14:15 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP † 14:18 τούτῳ WH Treg NA28] τούτοις RP

21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ‡·

22 σὺ πίστιν ἣν § ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει·

23 ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγη κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἔστιν*·

15

1 Ὅφειλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.

2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν·

3 καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· Οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ·

4 ὅσα γὰρ προεγράφη, ἔειπ* τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἔγραψεν† ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

5 ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν‡,

6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς § εἰς δόξαν τοῦ* θεοῦ.

8 λέγω ἡμῶν γὰρ† Χριστὸν‡ διάκονον ἡγεγενῆσθαι § περὶ τοῦ ὑπερῆρας ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων,

9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπερῆρας ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν· καθὼς γέγραπται· Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.

10 καὶ πάλιν λέγει· Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

11 καὶ πάλιν· Αἰνεῖτε, ἅπαντα τὰ ἔθνη, τὸν κύριον, καὶ ἔπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.*†

12 καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν.

13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἔστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι ἰσχύος‡ γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἄλλήλους § νουθετεῖν.

15 ἡμῶν γὰρ* δὲ ἔγραψα ὑμῖν† ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ‡ τοῦ θεοῦ

16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν τοῦ Ἰησοῦ § Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερούργουντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

17 ἔχω οὖν τὴν* καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν·

18 οὐ γὰρ τολμήσω ἅτι λαλεῖν† ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,

‡ 14:21 ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ Treg RP] - WH NA28 § 14:22 ἦν WH Treg NA28] - RP * 14:23 ἐστὶν WH Treg NA28] + 24 τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσηγημένου, 25 φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 26 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. RP * 15:4 εἰς Treg NA28 RP] πάντα εἰς WH † 15:4 ἐγράφη WH Treg NA28] προεγράφη RP ‡ 15:5 Χριστὸν Ἰησοῦν WH NA28 RP] Ἰησοῦν Χριστὸν Treg § 15:7 ὑμᾶς Treg NA28 RP] ἡμᾶς WH * 15:7 τοῦ WH Treg NA28] - RP † 15:8 γὰρ WH Treg NA28] δέ RP ‡ 15:8 Χριστὸν WH Treg NA28] + Ἰησοῦν RP § 15:8 γεγενῆσθαι WH NA28 RP] γένεσθαι Treg * 15:11 πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον WH Treg NA28] τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη RP † 15:11 ἐπαινεσάτωσαν WH Treg NA28] ἐπαινεσάτε RP ‡ 15:14 πάσης Treg RP] + τῆς WH NA28 § 15:14 ἀλλήλους WH Treg NA28] ἄλλους RP * 15:15 τολμηρότερον NA28 RP] τολμηροτέρως WH Treg † 15:15 ὑμῖν WH Treg NA28] + ἀδελφοί RP ‡ 15:15 ὑπὸ NA28 RP] ἀπὸ WH Treg § 15:16 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP * 15:17 τὴν WH Treg NA28] - RP † 15:18 τι λαλεῖν WH Treg NA28] λαλεῖν τι RP

19 ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει ἑνεύματος‡ ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλήμ καὶ κύκλω μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,

20 οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον § εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ,

21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· Ὅϊς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται*, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς·

23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἱκανῶν† ἐτῶν,

24 ὡς ἂν‡ πορεύωμαι εἰς τὴν Ἑσπανίαν § ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ—

25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ διακονῶν τοῖς ἀγίοις.

26 εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἀγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.

27 εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν*. εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.

28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς† Ἑσπανίαν·

29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας‡ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν,

31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ † καὶ § ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος † τοῖς ἀγίοις γένηται*,

32 ἵνα ἐν χαρᾷ † ἐλθὼν‡ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος † θεοῦ‡ συναναπαύσωμαι ὑμῖν.

33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

16

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὗσαν † καὶ* διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς,

2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε† ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἀγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῆσι πράγματι, καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ‡.

3 Ἀσπάσαθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἔθνων,

5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσαθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητὸν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἑσπίας § εἰς Χριστόν.

6 ἀσπάσαθε Μαριάμ* ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἑμᾶς†

7 ἀσπάσαθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν‡ τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινες εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ † γέγοναν § ἐν Χριστῷ.

‡ 15:19 πνεύματος NIV] + ἀγίου WH Treg; + θεοῦ RP NA28 § 15:20 φιλοτιμούμενον WH NA28 RP] φιλοτιμοῦμαι Treg * 15:21 Οἷς ... αὐτοῦ ὄψονται Treg NA28 RP] ὄψονται οἷς ... αὐτοῦ WH † 15:23 ικανῶν WH Treg] πολλῶν NA28 RP ‡ 15:24 ἂν WH Treg NA28] ἐὰν RP § 15:24 Ἑσπανίαν WH Treg NA28] + ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς RP * 15:27 εἰσὶν αὐτῶν WH Treg NA28] αὐτῶν εἰσὶν RP † 15:28 εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP ‡ 15:29 εὐλογίας WH Treg NA28] + τοῦ εὐαγγελίου τοῦ RP § 15:31 καὶ WH Treg NA28] + ἵνα RP * 15:31 τοῖς ἀγίοις γένηται WH Treg NA28] γένηται τοῖς ἀγίοις RP † 15:32 ἐλθὼν WH NA28] ἔλθω Treg RP ‡ 15:32 θεοῦ WH NA28] + καὶ Treg RP * 16:1 καὶ WH NA28] – Treg RP † 16:2 αὐτὴν προσδέξησθε NA28 RP] προσδέξησθε αὐτὴν WH Treg ‡ 16:2 ἐμοῦ αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ ἐμοῦ RP § 16:5 Ἑσπίας WH Treg NA28] Ἀχαΐας RP * 16:6 Μαριάμ RP] Μαρίαν WH Treg NA28 † 16:6 ὑμᾶς WH Treg NA28] ἡμᾶς RP ‡ 16:7 Ἰουνίαν WH Treg RP] Ἰουναῖν NA28 § 16:7 γέγοναν WH Treg NA28] γεγόνασιν RP

- 8 ἀσπάσασθε Ἐμπλιᾶτον* τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν κυρίῳ.
 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου.
 10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.
 11 ἀσπάσασθε Ἑρωδίωνα τὸν συγγενῆ† μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ.
 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ.
 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἔμοῦ.
 14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατροβᾶν, Ἑρμᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.‡
 15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἀγίους.
 16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι ἁπασαῖς τοῦ Χριστοῦ.
 17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδασχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνατε* ἀπ' αὐτῶν.
 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν† Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
 19 ἢ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω‡, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.
 20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* μεθ' ὑμῶν.
 21 Ἐσπάζεται† ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.
 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ.
 23 ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος μου καὶ ὄλης τῆς ἐκκλησίας‡. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.
 24 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν§ Ἄμήν* ῥ / ' /book'

* 16:8 Ἐμπλιᾶτον WH NA28 Treg] Ἐμπλιᾶν RP † 16:11 συγγενῆ WH NA28 RP] συγγενῆν Treg ‡ 16:14 Ἑρμῆν Πατροβᾶν Ἑρμᾶν WH Treg NA28] Ἑρμᾶν Πατροβᾶν Ἑρμῆν RP § 16:16 ἁπασαῖς WH Treg NA28] – RP * 16:17 ἐκκλίνατε WH Treg NA28] ἐκκλίνατε RP † 16:18 ἡμῶν WH Treg NA28] + Ἰησοῦ RP ‡ 16:19 ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω WH Treg NA28] Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν RP § 16:19 σοφοὺς Treg NA28] + μὲν WH RP * 16:20 Χριστοῦ Treg RP] – WH NA28 † 16:21 Ἀσπάζεται WH Treg NA28] Ἀσπάζονται RP ‡ 16:23 ὄλης τῆς ἐκκλησίας WH Treg NA28] τῆς ἐκκλησίας ὄλης RP § 16:24 Ἡ χάρις ... ὑμῶν RP] – WH Treg NA28 * 16:24 Ἄμήν RP] 25 τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίζαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσηγημένου, 26 φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνω σοφῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. WH Treg NA28

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

- ¹ Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ* διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς
² τῆ ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῆ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν
 πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν καὶ
 ἡμῶν·†‡
³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
⁴ Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ἡμῶν πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῆ δοθείσης ὑμῖν ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ,
⁵ ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει,
⁶ καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν,
⁷ ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματος, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
⁸ ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
⁹ πιστὸς ὁ θεὸς δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
¹⁰ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα τὸ αὐτὸ
 λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.
¹¹ ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν.
¹² λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
 Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.
¹³ μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;
¹⁴ εὐχαριστῶ* ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον,
¹⁵ ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε†
¹⁶ ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
¹⁷ οὐ γὰρ ἀπέστειλὲν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ
 κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.
¹⁸ Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις
 θεοῦ ἐστίν.
¹⁹ γέγραπται γάρ· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.
²⁰ ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν
 σοφίαν τοῦ κόσμου‡
²¹ ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς
 διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σώσαι τοὺς πιστεύοντας.
²² ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα διαίτουσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν·
²³ ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον ἔθνεσιν* δὲ μωρίαν,
²⁴ αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν.
²⁵ ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων† ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον
 τῶν ἀνθρώπων.
²⁶ Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ
 πολλοὶ εὐγενεῖς·
²⁷ ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα καταισχύνη τοὺς σοφοὺς‡, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ
 κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά,

* **1:1** Χριστοῦ Ἰησοῦ Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ WH RP † **1:2** ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῆ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ Treg] τῆ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ WH NA28 RP ‡ **1:2** αὐτῶν WH Treg NA28] + τε RP § **1:4** μου Treg NA28 RP] - WH * **1:14** εὐχαριστῶ WH NIV] + τῷ θεῷ Treg RP NA28 † **1:15** ἐβαπτίσθητε WH Treg NA28] ἐβάπτισα RP ‡ **1:20** κόσμου WH Treg NA28] + τούτου RP § **1:22** σημεῖα WH Treg NA28] σημεῖον RP * **1:23** ἔθνεσιν WH Treg NA28] Ἕλλησιν RP † **1:25** ἀνθρώπων WH Treg NA28] + ἐστίν RP ‡ **1:27** καταισχύνη τοὺς σοφοὺς WH Treg NA28] τοὺς σοφοὺς καταισχύνη RP

28 καὶ τὰ ὁραθέντα τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ,

29 ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν * ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις,

31 ἵνα καθὼς γέγραπται· Ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

2

1 Κάγῳ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον * τοῦ θεοῦ.

2 οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι† ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον·

3 κάγῳ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς,

4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν ἰπειθοῖ σοφίας‡ ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως,

5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων·

7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν§ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν·

8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν, εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν·

9 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἵνα ὅσα * ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

10 ἡμῖν γὰρ† ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς‡ διὰ τοῦ πνεύματος§ τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.

11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν * εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ.

12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν·

13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος† πνευματικοῖς πνευματικᾶ συγκρίνοντες.

14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ, μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται·

15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει τὰ‡ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.

16 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

3

1 Κάγῳ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην ἡλαλήσαι ὑμῖν * ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς σαρκίνοις† ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ.

2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, ἵνα‡ βρωμα, οὕτω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ§ εἶτι νῦν δύνασθε,

§ 1:28 τὰ Treg NA28] καὶ τὰ WH RP * 1:30 σοφία ἡμῖν WH Treg NA28] ἡμῖν σοφία RP * 2:1 μαρτύριον Treg NIV RP] μυστήριον WH NA28 † 2:2 τι εἰδέναι WH Treg NA28] τοῦ εἰδέναι τι RP ‡ 2:4 πειθοῖ σοφίας Holmes] πειθοῖς σοφίας λόγοις WH Treg NA28; πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις RP § 2:7 θεοῦ σοφίαν WH Treg NA28] σοφίαν θεοῦ RP * 2:9 ὅσα WH Treg] ἃ NA28 RP † 2:10 γὰρ WH] δὲ Treg NA28 RP ‡ 2:10 ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς WH Treg NA28] ὁ θεὸς ἀπεκάλυψεν RP § 2:10 πνεύματος WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * 2:11 ἔγνωκεν WH Treg NA28] οἶδεν RP † 2:13 πνεύματος WH Treg NA28] + ἀγίου RP ‡ 2:15 τὰ NA28] μὲν WH Treg RP * 3:1 ἡλαλήσαι ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῖν ἡλαλήσαι RP † 3:1 σαρκίνοις WH Treg NA28] σαρκικοίς RP ‡ 3:2 οὐ WH Treg NA28] καὶ οὐ RP § 3:2 οὐδὲ WH Treg NA28] οὕτε RP

³ ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις* οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;

⁴ ὅταν γὰρ λέγῃ τις· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ· Ἐγὼ Ἀπολλῶ, ἴσως ἀνθρωποί† ἐστε;

⁵ Τί#οὖν ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δέ ἐστὶν Παῦλος; ἰδὲ δίακονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. §*

⁶ ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠΐξανεν·

⁷ ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ ἀυξάνων θεός.

⁸ ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἓν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον,

⁹ θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

¹⁰ Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα† ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλέπετω πῶς ἐποικοδομεῖ·

¹¹ θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός·

¹² εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον# χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, §

¹³ ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται, ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστὶν τὸ πῦρ αὐτὸ* δοκιμάσει.

¹⁴ εἴ τις τὸ ἔργον μενεῖ ὁ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται·

¹⁵ εἴ τις τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

¹⁶ Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν†;

¹⁷ εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθειρεῖ, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινες ἐστε ὑμεῖς.

¹⁸ Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός,

¹⁹ ἢ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστὶν· γέγραπται γάρ· Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν·

²⁰ καὶ πάλιν· Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶν μάταιοι.

²¹ ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστὶν,

²² εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν#

²³ ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

4

¹ Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρετὰς Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ.

² ὥδε* λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστὸς τις εὑρεθῇ.

³ ἔμοι δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν, ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω·

⁴ οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι, ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν.

⁵ ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτά τοῦ σκοτεινοῦ καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

⁶ Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶν† δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τό· Μὴ ὑπὲρ ἄ# γέγραπται § ἵνα μὴ εἴς ὑπὲρ τοῦ ἐνόου φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου.

⁷ τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβῶν;

* **3:3** ἔρις WH Treg NA28] + καὶ διχοστασίαι RP † **3:4** οὐκ ἀνθρωποί WH Treg NA28] οὐχὶ σαρκικοί RP ‡ **3:5** Τί WH Treg NA28] τίς RP § **3:5** Ἀπολλῶς τί δέ ἐστὶν Παῦλος WH Treg NA28] Παῦλος τίς δὲ Ἀπολλῶς RP * **3:5** δίακονοι WH Treg NA28] ἄλλ' ἢ δίακονοι RP † **3:10** ἔθηκα WH Treg NA28] τέθεικα RP ‡ **3:12** θεμέλιον WH Treg NA28] + τοῦτον RP § **3:12** χρυσόν ἄργυρον WH NA28 RP] χρυσίον ἀργύριον Treg * **3:13** αὐτὸ WH Treg NA28] - NIV RP † **3:16** οἰκεῖ ἐν ὑμῖν Treg NA28 RP] ἐν ὑμῖν οἰκεῖ WH ‡ **3:22** ὑμῶν WH Treg NA28] + ἐστὶν RP * **4:2** ὥδε WH Treg NA28] ὁ δὲ RP † **4:6** Ἀπολλῶν WH Treg NA28] Ἀπολλῶ RP ‡ **4:6** ἄ WH Treg NA28] ὁ RP § **4:6** γέγραπται WH Treg NA28] + φρονεῖν RP

8 Ἦδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρίς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.

9 δοκῶ ἄρα* ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλῳ καὶ ἀνθρώποις.

10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν

12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα,

13 ὀδυσφημούμενοι† παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ Ἰουδαίων‡

15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας, ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.

16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε.

17 διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν ἔμου τέκνον§ ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ* καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.

18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες·

19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφουσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν,

20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀλλ' ἐν δυνάμει.

21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματι τεπραύτητος;

5

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν* ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

2 καὶ ὑμεῖς πεφουσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἄρθῃ† ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας‡

3 Ἐγὼ μὲν γάρ, ἄπῶν§ τῷ σώματι παρῶν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρῶν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον

4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ* συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ†

5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾶ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου‡

6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;

7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν§ ἐτύθη Χριστός·

8 ὥστε ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

9 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις,

* 4:9 γάρ WH Treg NA28] + ὅτι NIV RP † 4:13 δυσφημούμενοι WH NA28] βλασφημούμενοι Treg RP ‡ 4:14 Ἰουδαίων WH NA28] Ἰουδαίων Treg RP § 4:17 μου τέκνον WH Treg NA28] τέκνον μου RP * 4:17 Ἰησοῦ WH NA28] - Treg RP * 5:1 ἔθνεσιν WH Treg NA28] + ὀνομάζεται RP † 5:2 ἄρθῃ WH Treg NA28] ἐξάρθῃ RP ‡ 5:2 ποιήσας Treg RP] πράξας WH NA28 § 5:3 ἀπῶν WH Treg NA28] ὡς ἀπῶν RP * 5:4 Ἰησοῦ WH Treg NA28] + Χριστοῦ RP † 5:4 Ἰησοῦ WH Treg NA28] + Χριστοῦ RP ‡ 5:5 κυρίου WH NA28] + Ἰησοῦ Treg RP § 5:7 ἡμῶν WH Treg NA28] + ὑπὲρ ἡμῶν RP

10 γοῦ* πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις †καὶ† ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε‡ ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελεθῆναι.

11 νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδόρος ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν.

12 τί γάρ †μοι‡ τοὺς ἕξω κρίνεις; οὐχὶ τοὺς ἕσω ὑμεῖς κρίνετε,

13 τοὺς δὲ ἕξω ὁ θεὸς †κρίνει* †ἐξάρατε† τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6

1 Τοῖς ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων;

2 †ἢ* οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων;

3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μή τιγε βιωτικά;

4 βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε;

5 πρὸς ἐντροπήν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν ὁ οὐδὲις σοφὸς† ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνά μέσον τοῦ †ἀδελφοῦ‡ αὐτοῦ,

6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων;

7 ἤδη μὲν †οὖν‡ ὁ δὲ ἡττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε;

8 ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ †τοῦτο* ἀδελφούς.

9 Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι †θεοῦ βασιλείαν† οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται

10 οὔτε †κλέπται οὔτε πλεονέκται‡, †οὐ‡ μέθυσοι, οὐ λοιδόροι, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν †θεοῦ* κληρονομήσουσιν.

11 καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἠγιασθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ† καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντα μοι ἔξεστιν· ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα μοι ἔξεστιν· ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.

13 τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι·

14 ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἠγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

15 οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο.

16 †ἢ* οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνευμᾷ ἐστίν.

18 φεύγετε τὴν πορνείαν· πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστίν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει.

19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ; καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν,

20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν‡

* 5:10 οὐ WH Treg NA28] καὶ οὐ RP † 5:10 καὶ WH Treg NA28] ἢ RP ‡ 5:10 ὠφείλετε WH Treg NA28] ὀφείλετε RP § 5:12 μοι WH Treg NA28] + καὶ RP * 5:13 κρίνει WH Treg] κρινεῖ NA28 RP † 5:13 ἐξάρατε WH Treg NA28] καὶ ἐξαρεῖτε RP * 6:2 ἢ WH Treg NA28] - RP † 6:5 οὐδὲις σοφὸς WH Treg NA28] σοφὸς οὐδὲ εἷς RP ‡ 6:5 ἀδελφοῦ WH Treg NA28 RP] + καὶ τοῦ ἀδελφοῦ em Holmes § 6:7 οὖν WH Treg RP NA28] - NIV * 6:8 τοῦτο WH Treg NA28] ταῦτα RP † 6:9 θεοῦ βασιλείαν WH Treg NA28] βασιλείαν θεοῦ RP ‡ 6:10 κλέπται οὔτε πλεονέκται WH Treg NA28] πλεονέκται οὔτε κλέπται RP § 6:10 οὐ WH Treg NA28] οὔτε RP * 6:10 θεοῦ WH Treg NA28] + οὐ RP † 6:11 Ἰησοῦ RP] Ἰησοῦ Χριστοῦ Treg NA28; ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ WH ‡ 6:16 ἢ WH Treg NA28] - RP § 6:20 ὑμῶν WH Treg NA28] + καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἄτινά ἐστὶν τοῦ θεοῦ RP

7

- 1 Περὶ δὲ ὧν ἔγραψατε* καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι·
 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἕκαστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.
 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν† ἀποδίδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ.
 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή.
 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα ἴνα σχολάσητε‡ τῇ § προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε* ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.
 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν.
 7 θέλω ἴδε† πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα‡ ἐκ θεοῦ, ὁ § μὲν οὕτως, ὁ* δὲ οὕτως.
 8 λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς† ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ·
 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν, κρεῖττον γάρ ἐστιν ἴνα γαμησῶνται‡ ἢ πυροῦσθαι.
 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι
 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω— καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.
 12 τοῖς δὲ λοιποῖς ἴνα λέγω ἐγὼ §, οὐχ ὁ κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν·
 13 καὶ γυνὴ εἴ τις* ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτος† συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα‡.
 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ § ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἁγία ἐστίν.
 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις, ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς* ὁ θεός.
 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;
 17 εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς ἑμέρισεν† ὁ κύριος‡ ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός § οὕτως περιπατεῖτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.
 18 περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ ἐκλήθη τις*; μὴ περιτεμενέσθω.
 19 ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστίν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ.
 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη ἐν ταύτῃ μενέτω.
 21 δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.
 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως† ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλος ἐστίν Χριστοῦ.
 23 τιμῆς ἡγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων.
 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῶ.
 25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι.
 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.
 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζητεῖ λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζητεῖ γυναῖκα·

* 7:1 ἔγραψατε WH NA28] + μοι Treg RP † 7:3 ὀφειλὴν WH Treg NA28] ὀφειλομένην εὐνοϊαν RP ‡ 7:5 σχολάσητε WH Treg NA28] σχολάζητε RP § 7:5 τῇ WH Treg NA28] + νηστεία καὶ τῇ RP * 7:5 ἦτε WH Treg NA28] συνέρησθε RP † 7:7 δὲ WH Treg NA28] γὰρ RP ‡ 7:7 ἔχει χάρισμα WH Treg NA28] χάρισμα ἔχει RP § 7:7 □ ὁ WH Treg NA28] ὁς RP * 7:7 □ ὁ WH Treg NA28] ὁς RP † 7:8 αὐτοῖς WH Treg NA28] + ἐστίν RP ‡ 7:9 γαμησῶνται Treg NA28 RP] γαμῶν WH § 7:12 λέγω ἐγὼ WH Treg NA28] ἐγὼ λέγω RP * 7:13 εἴ τις NA28] ἦτις WH Treg RP † 7:13 οὗτος WH Treg NA28] αὐτός RP ‡ 7:13 τὸν ἄνδρα WH Treg NA28] αὐτόν RP § 7:14 ἀδελφῷ WH Treg NA28] ἀνδρὶ RP * 7:15 ἡμᾶς Treg NIV RP] ὑμᾶς WH NA28 † 7:17 ἐμέρισεν NA28 RP] μεμέρικεν WH Treg ‡ 7:17 κύριος WH Treg NA28] θεός RP § 7:17 θεός WH Treg NA28] κύριος RP * 7:18 κέκληται τις WH Treg NA28] τις ἐκλήθη RP † 7:22 ὁμοίως WH Treg NA28] + καὶ RP

28 ἔὰν δὲ καὶ ἡγαμῆσις οὐχ ἡμαρτες, καὶ ἔὰν γῆμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτεν. θλιψιν δὲ τῆ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φεῖδομαι.

29 τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἔστιν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, §

30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες,

31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον* ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἄρεση†τῷ κυρίῳ·

33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἄρεση†τῆς γυναικί,

34 καὶ § μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἢ ἄγαμος* καὶ ἡ παρθένος† μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ἡ ἅγια καὶ τῷ § σώματι καὶ τῷ § πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἄρεση* τῷ ἀνδρί.

35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον† λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον† τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 Εἰ δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει ἔὰν ἡ ὑέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἀμαρτάνει· γαμείτωσαν.

37 ὃς δὲ ἔστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος § μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ*, τῆρεῖν† τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει†

38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων § τὴν παρθένον ἑαυτοῦ* καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ † μὴ γαμίζων † κρεῖσσον ποιήσει §

39 Γυνὴ δέδεταί* ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἔὰν δὲ † κοιμηθῆ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἔστιν ὃ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ·

40 μακαριωτέρα δὲ ἔστιν ἔὰν οὕτως μείνη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, δοκῶ δὲ † κάγω πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

8

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκοντες ἔχομεν. ἡ γινώσκισ φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

2 εἴ* τις δοκεῖ ἔγνωκεναί† τι, οὐπω † ἔγνω § καθὼς δεῖ γινῶναι·

3 εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς* εἰ μὴ εἶς.

5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὡς περ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί,

6 ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

7 Ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινώσκισ· τινὲς δὲ τῆ συνηθείᾳ† ἔως ἄρτι τοῦ εἰδώλου † ὡς εἰδωλόθυτον

† 7:28 γαμήσις WH Treg NA28] γήμις RP § 7:29 ἔστιν τὸ λοιπὸν WH Treg NA28] τὸ λοιπὸν ἔστιν RP * 7:31 τὸν κόσμον WH Treg NA28] τῷ κόσμῳ τούτῳ RP † 7:32 ἀρέση WH Treg NA28] ἀρέσει RP † 7:33 ἀρέση WH Treg NA28] ἀρέσει RP § 7:34 καὶ WH Treg NA28] – RP * 7:34 ἡ ἄγαμος WH Treg NA28] – RP † 7:34 παρθένος WH Treg NA28] + ἡ ἄγαμος RP † 7:34 τῷ WH Treg NA28] – RP § 7:34 τῷ WH Treg NA28] – RP * 7:34 ἀρέση WH Treg NA28] ἀρέσει RP † 7:35 σύμφορον WH Treg NA28] συμφέρον RP † 7:35 εὐπάρεδρον WH Treg NA28] εὐπρόσεδρον RP § 7:37 ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος WH Treg NA28] ἐδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ RP * 7:37 ἰδίᾳ καρδίᾳ WH Treg NA28] καρδίᾳ αὐτοῦ RP † 7:37 τῆρεῖν WH Treg NA28] τοῦ τῆρεῖν RP † 7:37 ποιήσει WH Treg NA28] ποιεῖ RP § 7:38 γαμίζων WH Treg NA28] ἐγαμίζων RP * 7:38 τὴν παρθένον ἑαυτοῦ Treg] τὴν ἑαυτοῦ παρθένον WH NA28; – RP † 7:38 καὶ ὁ WH Treg NA28] ὁ δὲ RP † 7:38 γαμίζων WH Treg NA28] ἐγαμίζων RP § 7:38 ποιήσει WH Treg NA28] ποιεῖ RP * 7:39 δέδεταί WH Treg NA28] + νόμῳ RP † 7:39 δὲ WH Treg NA28] + καί RP † 7:40 δὲ Treg NA28 RP] γὰρ WH * 8:2 εἶ WH Treg NA28] + δέ RP † 8:2 ἔγνωκεναί WH Treg NA28] εἰδέναί RP † 8:2 οὐπω WH Treg NA28] οὐδέπω οὐδὲν RP § 8:2 ἔγνω WH Treg NA28] ἔγνωκεν RP * 8:4 θεὸς WH Treg NA28] + ἕτερος RP † 8:7 συνηθείᾳ WH Treg NA28] συνειδήσει RP † 8:7 ἔως ἄρτι τοῦ εἰδώλου WH Treg NA28] τοῦ εἰδώλου ἔως ἄρτι RP

ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται.

⁸ βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ ἴσχυται παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα*.

⁹ βλέπετε δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἁσθενέσιν†

¹⁰ ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνώσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;

¹¹ ἀπόλλυται γὰρ‡ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς* δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν.

¹² οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.

¹³ διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9

¹ Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ;*†

² εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι, ἡ γὰρ σφραγίς μου τῆς‡ ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ.

³ Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἐστὶν αὕτη§.

⁴ μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν*.

⁵ μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς;

⁶ ἢ ὁ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρναβᾶς οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἡμῶν ἐργάζεσθαι;

⁷ τίς στρατεύεται ἰδίῳ ὀψωνίῳ ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν‡ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; τίς σπυριμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;

⁸ Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ* λέγει;

⁹ ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· Οὐ κημώσεις† βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ,

¹⁰ ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι‡ ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν§.

¹¹ εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν;

¹² εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας* μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;†

Ἄλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ ἕτινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

¹³ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερά ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται;

¹⁴ οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

§ 8:8 παραστήσει WH Treg NA28] παρίστησιν RP * 8:8 γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα RP] ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν WH NA28; ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεθα Treg † 8:9 ἀσθενέσιν WH Treg NA28] ἀσθενοῦσιν RP ‡ 8:11 ἀπόλλυται γὰρ WH Treg NA28] Καὶ ἀπολείται RP § 8:11 ἐν WH Treg NA28] ἀδελφὸς ἐπὶ RP * 8:11 ὁ ἀδελφὸς WH Treg NA28] - RP * 9:1 ἐλεύθερος οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος WH Treg NA28] ἀπόστολος οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος RP † 9:1 Ἰησοῦν WH Treg NA28] + Χριστὸν RP ‡ 9:2 μου τῆς WH Treg NA28] τῆς μου RP § 9:3 ἐστὶν αὕτη WH Treg NA28] αὕτη ἐστὶν RP * 9:4 πεῖν WH NA28] πιεῖν Treg RP † 9:6 μὴ WH Treg NA28] τοῦ μὴ RP ‡ 9:7 τὸν καρπὸν WH Treg NA28] ἐκ τοῦ καρποῦ RP § 9:7 τίς Holmes Tregmarg] ἢ τίς WH Treg NA28 RP * 9:8 καὶ ... ταῦτα οὐ WH Treg NA28] οὐχὶ καὶ ... ταῦτα RP † 9:9 κημώσεις Treg NA28] φιμώσεις WH RP ‡ 9:10 ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι WH Treg NA28] ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει RP § 9:10 ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν WH Treg NA28] τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι RP * 9:12 ὑμῶν ἐξουσίας WH Treg NA28] ἐξουσίας ὑμῶν RP † 9:12 τίνα ἐγκοπὴν WH Treg NA28] ἐγκοπὴν τίνα RP ‡ 9:13 τὰ WH Treg NA28] - RP § 9:13 παρεδρεύοντες WH Treg NA28] προσεδρεύοντες RP

15 Ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ* τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί, καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ— τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει†.

16 ἂν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα, ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γὰρ μοί ἐστιν ἂν μὴ εὐαγγελίσωμαι§

17 εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι.

18 τίς οὖν μου* ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον† εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω·

20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον‡, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·

21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ§ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ* ἵνα κερδάνω† τοὺς‡ ἀνόμους·

22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν§ ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα* πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

23 πάντα† δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

24 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε.

25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον.

26 ἐγὼ τοῖνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων·

27 ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μὴ πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

10

1 Οὐ θέλω γὰρ* ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον,

2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο† ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ,

3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα‡ ἔφαγον

4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα§, ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἢ πέτρα δὲ* ἦν ὁ Χριστός·

5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ἠδόκησεν ὁ θεός, κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κάκεῖνοι ἐπεθύμησαν.

7 μὴδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν· ὥσπερ γέγραπται· Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.

8 μὴδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπесαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες.

9 μὴδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν† καθὼς‡ τινες αὐτῶν ἐπέειρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων ἀπώλλυντο§

10 μὴδὲ γογγύζετε, καθάπερ* τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.

* 9:15 οὐ κέχρημαι οὐδενὶ WH Treg NA28] οὐδενὶ ἐχρησάμην RP † 9:15 οὐδεὶς κενώσει WH Treg NA28] ἵνα τις κενώσει RP ‡ 9:16 γὰρ WH Treg NA28] δέ RP § 9:16 εὐαγγελίζωμαι WH Treg NA28] εὐαγγελίζωμαι RP * 9:18 μοῦ WH Treg NA28] μοί RP † 9:18 εὐαγγέλιον WH Treg NA28] + τοῦ Χριστοῦ RP ‡ 9:20 μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον WH Treg NA28] – RP § 9:21 θεοῦ WH Treg NA28] θεῶ RP * 9:21 Χριστοῦ WH Treg NA28] Χριστῶ RP † 9:21 κερδάνω WH Treg NA28] κερδήσω RP ‡ 9:21 τοὺς WH Treg NA28] – RP § 9:22 ἀσθενέσιν WH Treg NA28] + ὡς RP * 9:22 γέγονα WH Treg NA28] + τὰ RP † 9:23 πάντα WH Treg NA28] Τοῦτο RP * 10:1 γὰρ WH Treg NA28] δέ RP † 10:2 ἐβαπτίσαντο WH Treg RP] ἐβαπτίσθησαν NA28 ‡ 10:3 πνευματικὸν βρῶμα WH Treg NA28] βρῶμα πνευματικὸν RP § 10:4 πνευματικὸν ἔπιον πόμα WH Treg NA28] πόμα πνευματικὸν ἔπιον RP * 10:4 πέτρα δὲ WH Treg NA28] δὲ πέτρα RP † 10:9 Χριστόν RP NA28] κύριον WH Treg NIV ‡ 10:9 καθὼς WH Treg NA28] + καὶ RP § 10:9 ἀπώλλυντο WH Treg NA28] ἀπώλοντο RP * 10:10 καθάπερ WH Treg NA28] καθὼς καὶ RP

- 11 ταῦτα ἡ δὲ τυπικῶς συνέβαινε ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων καθήνηκεν §
- 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέση,
- 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἑάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι* ὑπενεγκεῖν.
- 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας.
- 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι.
- 16 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ†; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν;
- 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν, οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.
- 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθιόντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν;
- 19 τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστίν, ἢ ὅτι εἰδωλόν § τί ἐστίν;
- 20 ἀλλ' ὅτι ἂ θύουσιν* δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ θύουσιν†, οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.
- 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων.
- 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;
- 23 Πάντα ἕξεσιν· ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα § ἕξεσιν· ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.
- 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου*
- 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν,
- 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
- 27 εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·
- 28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπη· Τοῦτο ἱερόθυτόν § ἐστίν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν*
- 29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;
- 30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
- 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε.
- 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε† καὶ Ἑλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ,
- 33 καθὼς καγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.

11

- 1 μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καγὼ Χριστοῦ.
- 2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς* ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε.
- 3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστίν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός.
- 4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ·

† 10:11 δὲ WH Treg NA28] + πάντα RP ‡ 10:11 τυπικῶς συνέβαινε WH Treg NA28] τύποι συνέβαινον RP § 10:11 καθήνηκεν WH Treg NA28] καθήνησεν RP * 10:13 δύνασθαι WH Treg NA28] + ὑμᾶς RP † 10:16 ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ WH Treg NA28] τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν RP ‡ 10:18 οὐχ WH NA28] οὐχὶ RP Treg § 10:19 εἰδωλόθυτόν τί ... ὅτι εἰδωλόν WH Treg NA28] εἰδωλόν τί ... ὅτι εἰδωλόθυτόν RP * 10:20 θύουσιν NA28] θύουσιν τὰ ἔθνη WH Treg; θύει τὰ ἔθνη RP † 10:20 καὶ οὐ θεῷ θύουσιν WH Treg NA28] θύει καὶ οὐ θεῷ RP ‡ 10:23 Πάντα WH Treg NA28] + μοι RP § 10:23 Πάντα WH Treg NA28] + μοι RP * 10:24 ἑτέρου WH Treg NA28] + ἕκαστος RP † 10:26 κυρίου γὰρ WH Treg NA28] γὰρ κυρίου RP ‡ 10:27 εἰ WH Treg NA28] + δέ RP § 10:28 ἱερόθυτόν WH Treg NA28] εἰδωλόθυτόν RP * 10:28 συνείδησιν WH Treg NA28] + Τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς RP † 10:32 καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε WH Treg NA28] γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις RP ‡ 10:33 σύμφορον WH Treg NA28] συμφέρον RP * 11:2 ὑμᾶς WH Treg NA28] + ἀδελφοί RP † 11:3 τοῦ WH Treg NA28] - RP

5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτω τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς[‡] ἐν γὰρ ἐστὶν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.

6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.

7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ[§] γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν.

8 οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός·

9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.

10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους.

11 πλὴν οὔτε ἡ γυνὴ χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός* ἐν κυρίῳ·

12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ.

13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι;

14 οὐδὲ[†] ἡ φύσις αὐτῆς[‡] διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν,

15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται[§]

16 εἰ δὲ τις δοκεῖ φιλόνηκος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ* ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἥσσον συνέρχεσθε.

18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω.

19 δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα καὶ οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.

20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν,

21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.

22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἶπω ὑμῖν[‡]; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ.

23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο[§] ἔλαβεν ἄρτον

24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν* Τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν[†] τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἐὰν[‡] πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

26 ὡσάκις γὰρ ἐὰν[§] ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον* πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ[†] ἔλθῃ.

27 Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον[‡] ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως[§] ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου.

28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω·

29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων* κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα[†]

30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοὶ καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.

31 εἰ δὲ[‡] ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα·

32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ[§] κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

‡ 11:5 αὐτῆς WH Treg NA28] ἑαυτῆς RP § 11:7 ἡ WH Treg NA28] - RP * 11:11 γυνὴ χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός WH Treg NA28] ἀνὴρ χωρὶς γυναικός οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός RP † 11:14 οὐδὲ WH Treg NA28] ἢ οὐδὲ RP ‡ 11:14 ἡ φύσις αὐτῆς WH Treg NA28] αὐτῆς ἡ φύσις RP § 11:15 δέδοται RP] + αὐτῆς WH Treg NA28 * 11:17 παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ WH NA28 RP] παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν Treg † 11:19 καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 11:22 εἶπω ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῖν εἶπω RP § 11:23 παρεδίδοτο WH Treg NA28] παρεδίδοτο RP * 11:24 εἶπεν WH Treg NA28] + λάβετε φάγετε RP † 11:24 ὑμῶν WH Treg NA28] + κλώμενον RP ‡ 11:25 ἐὰν WH Treg NA28] ἂν RP § 11:26 ἐὰν WH Treg NA28] ἂν RP * 11:26 ποτήριον WH Treg NA28] + τοῦτο RP † 11:26 οὐ WH Treg NA28] + ἂν RP ‡ 11:27 ἄρτον WH Treg NA28] + τοῦτον RP § 11:27 ἀναξίως WH Treg NA28] + τοῦ κυρίου RP * 11:29 πίνων WH Treg NA28] + ἀναξίως RP † 11:29 σῶμα WH Treg NA28] + τοῦ κυρίου NIV RP ‡ 11:31 δὲ WH Treg NA28] γὰρ RP § 11:32 ὑπὸ RP] + τοῦ WH Treg NA28

³³ Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.

³⁴ Ἐἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

12

¹ Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

² οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι.

³ διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει· Ἀνάθεμα Ἦησοῦς* καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· Κύριος Ἦησοῦς† εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

⁴ Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·

⁵ καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος·

⁶ καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσιν, ὁ δὲ ἡγετὴς αὐτῶν ὁ θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

⁷ Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.

⁸ Ὡς μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,

⁹ ἑτέρῳ* πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλω† χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἐνὶ πνεύματι,

¹⁰ ἄλλω ἑνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω* προφητεία, ἄλλω† διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ † γένη γλωσσῶν, ἄλλω ἑρμηνεῖα γλωσσῶν·

¹¹ πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

¹² Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἑστίν καὶ μέλη ἅμα*, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος † πολλὰ ὄντα ἐν ἑστίν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός·

¹³ καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες † εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ ἅμα ἐν πνεύμα ἐποτίσθημεν.

¹⁴ Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν μέρος ἄλλα πολλὰ.

¹⁵ Ἐὰν εἴπη ὁ πούς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

¹⁶ καὶ ἐὰν εἴπη τὸ οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος·

¹⁷ εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;

¹⁸ γυνὴ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκαστὸν αὐτῶν, ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν.

¹⁹ εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέρος, ποῦ τὸ σῶμα;

²⁰ νῦν δὲ πολλὰ ἄμα* μέλη, ἐν δὲ σῶμα.

²¹ οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ· Χρεῖάν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· Χρεῖάν ὑμῶν οὐκ ἔχω·

²² ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν,

²³ καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει,

²⁴ τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει † ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι † περισσοτέραν δούς τιμὴν,

²⁵ ἵνα μὴ ἦ ἰσχύματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

* **11:34** εἴ WH Treg NA28] + δέ RP * **12:3** Ἦησοῦς WH Treg NA28] Ἦησοῦν RP † **12:3** Κύριος Ἦησοῦς WH Treg NA28] Κύριον Ἦησοῦν RP ‡ **12:6** ὁ δὲ Treg NA28 RP] καὶ ὁ WH § **12:6** αὐτὸς WH Treg NA28] + ἐστίν RP * **12:9** ἑτέρῳ WH Treg NA28] + δέ RP † **12:9** ἄλλω Holmes] + δέ WH Treg NA28 RP ‡ **12:9** ἐνὶ WH Treg NA28] αὐτῷ RP § **12:10** ἄλλω Holmes] + δέ WH Treg NA28 RP * **12:10** ἄλλω Treg] + δέ WH NA28 RP † **12:10** ἄλλω Treg] + δέ WH NA28 RP ‡ **12:10** ἑτέρῳ WH Treg NA28] + δέ RP § **12:10** ἄλλω Holmes] + δέ WH Treg NA28 RP * **12:12** πολλὰ ἔχει WH Treg NA28] ἔχει πολλὰ RP † **12:12** σώματος WH Treg NA28] + τοῦ ἐνός RP ‡ **12:13** πάντες WH Treg NA28] + εἰς RP § **12:18** οὐκ WH Treg NA28 RP] νῦν WH Treg * **12:20** μὲν Treg NA28 RP] - WH † **12:24** ἔχει WH Treg RP NA28] + τιμῆς NIV ‡ **12:24** ὑστεροῦντι RP] ὑστερουμένῳ WH Treg NA28 § **12:25** ἰσχύματα WH Treg NA28] ἰσχύματα RP

26 καὶ εἴτε* πάσχει ἐν μέλος† συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἡ μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη.

27 Ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους.

28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα[‡]δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.

29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις;

30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν;

31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ ἡμιζονα[§] καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

13

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 καὶ ἐὰν* ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν[†] ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὅρη ἡμεθιστάναι[‡] ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι.

3 καὶ ἐὰν[§] ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν* παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα ἡκαυθήσομαι[†] ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται ἡ ἀγάπη[‡] οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,

5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν,

6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·

7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει[§] εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.

9 ἐκ μέρους γὰρ* γινώσκωμεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·

10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ[†] τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.

11 ὅτε ἦμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος[‡]· ὅτε[§] γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.

12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.

13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη· τὰ τρία ταῦτα, μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

14

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.

2 ὁ γὰρ λαλῶν γλῶσση οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ* θεῷ, οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια·

3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν.

4 ὁ λαλῶν γλῶσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.

5 θέλω δὲ[†] πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ[‡] ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

* 12:26 εἴτε WH NA28 RP] εἴ τι Treg † 12:26 μέλος WH Treg] ἐν μέλος NA28 RP ‡ 12:28 ἔπειτα WH Treg NA28] εἴτα RP § 12:31 μείζονα WH Treg NA28] κρείττονα RP * 13:2 [καὶ ἐὰν] Treg NA28 RP] κἂν WH † 13:2 [καὶ ἐὰν] NA28 RP] κἂν WH Treg ‡ 13:2 μεθιστάναι Treg NA28] μεθιστάνειν WH RP § 13:3 [καὶ ἐὰν] RP] κἂν WH Treg NA28 * 13:3 [καὶ ἐὰν] Treg NA28 RP] κἂν WH † 13:3 καυθήσομαι NIV] καυθήσομαι Treg RP; καυχῶμαι WH NA28 ‡ 13:4 ἡ ἀγάπη Treg NA28 RP] - WH § 13:8 πίπτει WH Treg NA28] ἐκπίπτει RP * 13:9 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP † 13:10 τὸ WH Treg NA28] τότε τὸ RP ‡ 13:11 ἐλάλουν ... ἐλογιζόμην ὡς νήπιος WH Treg NA28] ὡς νήπιος ἐλάλουν ... ἐλογιζόμην RP § 13:11 ὅτε WH Treg NA28] + δὲ RP * 14:2 ἀλλὰ WH Treg NA28] + τῷ RP † 14:5 δὲ WH Treg NA28] γὰρ RP ‡ 14:5 διερμηνεῖ WH Treg NA28] διερμηνεύει RP

6 Ἦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητεῖᾳ ἢ ἐν διδαχῇ;

7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ ἰδῶ* πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;

8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον ἴφωνην σάλπιγγι† δῶ, τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον;

9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὐσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσσεθε γὰρ εἰς ἄερα λαλοῦντες.

10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν ἴεισιν‡ ἐν κόσμῳ, καὶ ἴουδὲν ἴαφωνον·

11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.

12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.

13 Ἰδιὸ* ὁ λαλῶν γλώσση προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύη.

14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν.

15 τί οὖν ἐστιν; προσεύζομαι τῷ πνεύματι, προσεύζομαι δὲ καὶ τῷ νοί· ψαλῷ τῷ πνεύματι, ψαλῷ δὲ καὶ τῷ νοί·

16 ἐπεὶ ἐὰν ἴεὺλογῆς† πνεύματι‡ ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ιδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ Ἄμην ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν·

17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ἴπαντων ὑμῶν μᾶλλον ἴγλώσσαις* ἴλαλῶ†

19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους ἴτῷ νοί‡ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γίνεσθε.

21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι Ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χερίσιν ἴτέρων ἴλαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει κύριος.

22 ὥστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἢ δὲ προφητεῖα οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.

23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἢ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες ἴλαλῶσιν γλώσσαις*, εἰσέλθωσιν δὲ ιδιώται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δὲ τίς ἄπιστος ἢ ιδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,

25 ἴτὰ† κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσῃ τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι Ὅντως ὁ θεὸς‡ ἐν ὑμῖν ἐστιν.

26 Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἴεκάστος ἴψαλμὸν ἴχει, διδαχὴν ἴχει, ἴἀποκάλυψιν ἴχει, γλῶσσαν ἴχει, ἴερμηνείαν ἴχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω.*

27 εἴτε γλώσση τίς λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω·

28 ἐὰν δὲ μὴ ἴ† διερμηνευτῆς† σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἴαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ.

29 προφητῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν·

30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω.

31 δύνασθε γὰρ καθ' ἴνα πάντες προφητεύειν, ἴνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται

§ 14:6 Ἦν WH Treg NA28] Ἦν RP * 14:7 δῶ WH Treg NA28] διδῶ RP † 14:8 φωνὴν σάλπιγγι Treg RP] σάλπιγγι φωνὴν WH NA28 ‡ 14:10 εἰσιν WH Treg NA28] ἐστὶν RP § 14:10 οὐδὲν WH Treg NA28] + αὐτῶν RP * 14:13 Διὸ WH Treg NA28] Διόπερ RP † 14:16 εὐλογῆς WH Treg NA28] εὐλογήσης RP ‡ 14:16 πνεύματι Treg] ἐν πνεύματι WH NA28; τῷ πνεύματι RP § 14:18 θεῷ WH Treg NA28] + μου RP * 14:18 γλώσσαις WH NA28 RP] γλώσση Treg † 14:18 λαλῶ WH Treg NA28] λαλῶν RP ‡ 14:19 τῷ νοί WH Treg NA28] διὰ τοῦ νοός RP § 14:21 ἐτέρων WH Treg NA28] ἐτέροις RP * 14:23 λαλῶσιν γλώσσαις WH Treg NA28] γλώσσαις λαλῶσιν RP † 14:25 τὰ WH Treg NA28] καὶ οὕτως τὰ RP ‡ 14:25 Ὅντως ὁ θεὸς WH Treg NA28] Ὁ θεὸς ὄντως RP § 14:26 ἴεκάστος WH Treg NA28] + ὑμῶν RP * 14:26 ἀποκάλυψιν ἴχει γλῶσσαν WH Treg NA28] γλῶσσαν ἀποκάλυψιν ἴχει RP † 14:28 διερμηνευτῆς WH NA28 RP] ἐρμηνευτῆς Treg

32 (καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται,

33 οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης), ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ ἄρσενες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν, οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται ταῖς λαλεῖν· ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν* καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

35 εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς ἐπερωτάτωσαν, αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ.

36 ἢ ἄφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξηλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινώσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν ὅτι κυρίου ἐστίν.

38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται*

39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεῦν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις.

40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

15

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε,

2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκὴ ἐπιστεύσατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς,

4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ* κατὰ τὰς γραφάς,

5 καὶ ὅτι ὥφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα·

6 ἔπειτα ὥφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν·

7 ἔπειτα ὥφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν·

8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι ὥφθη κάμοι.

9 ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ·

10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἢ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἢ σὺν ἐμοί.

11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες* ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;

13 εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·

14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.

15 εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἠγείρεν τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἠγείρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.

16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·

17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἢ πίστις ὑμῶν* ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο.

19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

‡ 14:34 γυναῖκες WH Treg NA28] + ὑμῶν RP § 14:34 ἐπιτρέπεται WH Treg NA28] ἐπιτέτραπται RP * 14:34 ὑποτασσέσθωσαν WH Treg NA28] ὑποτάσσεσθαι RP † 14:35 μαθεῖν Treg NA28 RP] μανθάνειν WH ‡ 14:35 λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ WH Treg NA28] ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν RP § 14:37 ἐστίν Holmes] ἐστὶν ἐντολή WH Treg NA28; εἰσὶν ἐντολαί RP * 14:38 ἀγνοεῖται WH NA28] ἀγνοεῖτω Treg RP † 14:39 μου WH Treg NA28] - RP ‡ 14:39 μὴ κωλύετε γλώσσαις WH Treg NA28] γλώσσαις μὴ κωλύετε RP § 14:40 δὲ WH Treg NA28] - RP * 15:4 ἡμέρα τῇ τρίτῃ WH Treg NA28] τρίτῃ ἡμέρᾳ RP † 15:6 πλείονες WH Treg NA28] πλείους RP ‡ 15:6 δὲ WH Treg NA28] + καὶ RP § 15:10 ἢ NA28 RP] - WH Treg * 15:12 ἐν ὑμῖν τινες WH Treg NA28] τινες ἐν ὑμῖν RP † 15:14 ἄρα WH Treg RP] + καὶ NA28 ‡ 15:14 κενὴ WH Treg NA28] + δὲ RP § 15:14 ὑμῶν Treg NA28 RP] ἡμῶν WH * 15:17 ὑμῶν Treg NA28 RP] + ἐστίν WH † 15:19 ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν WH Treg NA28] ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ RP

- 20 Nunὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν ἑκκοιμημένων‡
- 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ἑθανάτος§ καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν·
- 22 ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.
- 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ·
- 24 εἶτα τὸ τέλος, ὅταν ἑ παραδιδῷ* τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν,
- 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι ἑ οὐ†θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
- 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος,
- 27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.
- 28 ὅταν δὲ ὑποταγῆ αὐτῷ τὰ πάντα, ἑ τότε‡αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα§ ἵνα ἡ ὁ θεὸς ἑ πάντα ἐν πᾶσιν.
- 29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ ἑαὐτῶν*
- 30 τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;
- 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν ὑμετέραν ἑκαύχησιν† ἦν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.
- 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.
- 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἡθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.
- 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν ἑλαλῶ‡
- 35 Ἄλλὰ ἐρεῖ τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί, ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;
- 36 ἑἄφρων§ σὺ ὁ σπεῖρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ·
- 37 καὶ ὁ σπεῖρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπεῖρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν·
- 38 ὁ δὲ θεὸς ἑδίδωσιν αὐτῷ* σῶμα καθὼς ἡθέλησεν, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων ἑἴδιον†σῶμα.
- 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν‡, ἄλλη δὲ ἑιχθύων§
- 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
- 41 ἄλλη δόξα ἑλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων, ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.
- 42 Οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπεῖρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·
- 43 σπεῖρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπεῖρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·
- 44 σπεῖρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. ἑΕἰ*ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἑἔστιν καὶ† πνευματικόν.
- 45 οὕτως καὶ γέγραπται· ἑγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἑσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιῶν.
- 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.
- 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος‡ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεῦτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ.

‡ 15:20 κεκοιμημένων WH Treg NA28] + ἐγένετο RP § 15:21 θάνατος WH Treg NA28] ὁ θάνατος RP * 15:24 παραδιδῶ WH NA28] παραδιδῶι Treg; παραδῶ RP † 15:25 οὐ WH Treg NA28] + ἄν RP ‡ 15:28 τότε Treg NIV] + καὶ WH RP NA28 § 15:28 πάντα WH Treg NIV] τὰ πάντα RP NA28 * 15:29 αὐτῶν WH Treg NA28] τῶν νεκρῶν RP † 15:31 καύχησιν RP] + ἀδελφοί WH Treg NA28 ‡ 15:34 λαλῶ WH Treg NA28] λέγω RP § 15:36 ἄφρων WH Treg NA28] ἄφρων RP * 15:38 δίδωσιν αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτῷ δίδωσιν RP † 15:38 ἑἴδιον WH Treg NA28] τὸ ἑἴδιον RP ‡ 15:39 σὰρξ πτηνῶν WH Treg NA28] ἑιχθύων RP § 15:39 ἑιχθύων WH Treg NA28] πτηνῶν RP * 15:44 Εἰ WH Treg NA28] – RP † 15:44 ἑἔστιν καὶ WH Treg NA28] καὶ ἑἔστιν σῶμα RP ‡ 15:47 ἄνθρωπος WH Treg NA28] + ὁ κύριος RP

48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, ἠφορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ.
 50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται* οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.
 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· ἅπαντες†οὐ κοιμηθησόμεθα πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα,
 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥίπῃ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα.
 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.
 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν§ τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.
 55 ποῦ σου, θάνατε, τὸ 'νίκος; ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον';*
 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος·
 57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 58 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

16

1 Περὶ δὲ τῆς λογεῖας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὡσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
 2 κατὰ μίαν ἡμέραν* ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἐὰν†εὐδοῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογεῖται γίνωνται.
 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὐς ἐὰν†δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ·
 4 ἐὰν δὲ ἄξιον ᾖ § τοῦ κάμει πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.
 5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω, Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι,
 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ* ἢ καὶ†παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι.
 7 οὐ θέλω γὰρ†ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν, ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ§
 8 ἔπιμενῶ* δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς·
 9 θύρα γάρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.
 10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς, τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ†
 11 μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με† ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
 12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.
 13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
 14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γίνεσθω.
 15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν ἑαυτούς·
 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιοῦτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.

§ 15:49 φορέσομεν NA28] φορέσωμεν WH Treg RP * 15:50 δύναται WH Treg NA28] δύνανται RP † 15:51 πάντες WH Treg NA28] + μὲν RP ‡ 15:54 φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ Treg NA28 RP] - WH § 15:54 ἀθανασίαν Treg NA28 RP] τὴν ἀθανασίαν WH * 15:55 νίκος ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον WH Treg NA28] κέντρον Ποῦ σου Ἄϊδη τὸ νίκος RP * 16:2 σαββάτου WH Treg NA28] σαββάτων RP † 16:2 ἐὰν WH Treg NA28] ἂν RP ‡ 16:3 ἐὰν WH NA28 RP] ἂν Treg § 16:4 ἄξιον ᾖ WH Treg NA28] ἢ ἄξιον RP * 16:6 παραμενῶ Treg NA28 RP] καταμενῶ WH † 16:6 καὶ Treg NA28 RP] - WH ‡ 16:7 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP § 16:7 ἐπιτρέψῃ WH Treg NA28] ἐπιτρέπη RP * 16:8 ἐπιμενῶ Treg NA28 RP] ἐπιμένω WH † 16:10 καὶ WH NA28 Treg RP] ἐγώ WH ‡ 16:11 με WH NA28 RP] ἐμέ Treg

¹⁷ χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ἑμέτερον **§** ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν,

¹⁸ ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

¹⁹ Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. Ἄσπάζεται* ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα[†] σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.

²⁰ ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

²¹ Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.

²² εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον[‡] ἤτω ἀνάθεμα. Μαράνα θά[§].

²³ ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ* μεθ' ὑμῶν.

²⁴ ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ[†] **'/book'**

§ 16:17 ὑμέτερον WH Treg NA28] ὑμῶν RP * **16:19** ἀσπάζεται WH NA28] ἀσπάζονται Treg RP † **16:19** Πρίσκα WH Treg NA28] Πρίσκιλλα RP ‡ **16:22** κύριον WH Treg NA28] + Ἰησοῦν Χριστόν RP **§ 16:22** Μαράνα θά NA28] Μαράν ἀθά WH Treg RP * **16:23** Ἰησοῦ WH Treg NA28] + Χριστοῦ RP † **16:24** Ἰησοῦ WH Treg NA28] + Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

¹ Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ* διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῆ ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ τῆ οὔσης ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἀγίοις πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ·

² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως,

⁴ ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

⁵ ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.

⁶ εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως† τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν,

⁷ καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ἡμῶν‡ εἰδότες ὅτι ὡς§κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.

⁸ Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ* τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς ἡγενομένης†ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν‡, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν·

⁹ ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιοῦτες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς·

¹⁰ ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται§ εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται,

¹¹ συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν* τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

¹² Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁγιότητι†καὶ εὐλικρινείᾳ ἡμῶν, ὅτι οὐκ§ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς·

¹³ οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι*ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε,

¹⁴ καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν†ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

¹⁵ Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην ἄνωγον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν‡, ἵνα δευτέραν ἡμῶν §σχῆτε*

¹⁶ καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

¹⁷ τοῦτο οὖν βουλόμενος†μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλευόμεαι κατὰ σάρκα βουλευόμεαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναὶ ναὶ καὶ τὸ Οὐ οὐ;

¹⁸ πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν‡Ναὶ καὶ Οὐ.

¹⁹ ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ§ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς* ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν·

* **1:1** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † **1:6** εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως WH NA28] - Treg RP ‡ **1:7** ὑμῶν WH NA28] + εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας Treg RP § **1:7** ὡς WH Treg NA28] ὡσπερ RP * **1:8** ὑπὲρ WH NA28 RP] περὶ Treg † **1:8** ἡγενομένης WH Treg NA28] + ἡμῖν RP ‡ **1:8** ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν WH Treg NA28] ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν RP § **1:10** ῥύσεται WH Treg NA28] ῥύεται RP * **1:11** ἡμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν RP † **1:12** ἁγιότητι WH Treg NIV] ἀπλότητι RP NA28 ‡ **1:12** τοῦ WH Treg NA28] - RP § **1:12** οὐκ Treg NIV RP] καὶ οὐκ WH NA28 * **1:13** ὅτι WH Treg NA28] + καὶ RP † **1:14** ἡμῶν WH NA28] - Treg NIV RP ‡ **1:15** πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν WH Treg NA28] ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον RP § **1:15** χάριν Treg NA28 RP] χαρὰν WH * **1:15** σχῆτε WH Treg NA28] ἔχητε RP † **1:17** βουλόμενος WH Treg NA28] βουλευόμενος RP ‡ **1:18** ἔστιν WH Treg NA28] ἐγένετο RP § **1:19** τοῦ θεοῦ γὰρ WH Treg NA28] γὰρ τοῦ θεοῦ RP * **1:19** Ἰησοῦς Χριστὸς Treg NA28 RP] Χριστὸς Ἰησοῦς WH

20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί· †διὸ[†]καὶ †δι' αὐτοῦ[‡] τὸ Ἀμήν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

21 ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός,

22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἤλθον εἰς Κόρινθον.

24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

2

1 ἔκρινα γὰρ* ἑμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν·

2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ †τίς[†]ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;

3 καὶ †ἔγραψα[‡]τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην †σχῶ[§]ἄφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν.

4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρῶν, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς.

6 ἱκανὸν τῷ τοιοῦτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων,

7 ὥστε τούναντίον †μᾶλλον* ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μὴ πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος.

8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·

9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.

10 ὧ δέ τι χαρίζεσθε, κάγῳ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι[†] κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,

11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν κυρίῳ,

13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·

15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμέν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σφζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις,

16 οἷς μὲν ὁσμὴ †ἐκ[‡]θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ †ἐκ[§]ζωῆς εἰς ζωὴν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;

17 οὐ γὰρ ἐσμεν ὡς οἱ †πολλοί* καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ †κατέναντι[†]θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

3

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς †συνιστάνειν* †ἡ[†]μὴ χρῆζομεν ὡς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ἡμῶν[‡]

2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων·

3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζώντος, οὐκ ἐν πλαξίν λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαξίν καρδίαις σαρκίναίς.

4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν.

† 1:20 διὸ WH Treg NA28] - RP ‡ 1:20 δι' αὐτοῦ WH Treg NA28] ἐν αὐτῷ RP * 2:1 γὰρ WH NA28] δὲ Treg RP

† 2:2 τίς WH Treg NA28] + ἐστιν RP ‡ 2:3 ἔγραψα WH Treg NA28] + ὑμῖν RP § 2:3 σχῶ WH Treg NA28] ἔχω RP

* 2:7 μᾶλλον Treg NA28 RP] - WH † 2:10 ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι WH Treg NA28] εἴ τι κεχάρισμαι ὧ RP ‡ 2:16 □ἐκ WH Treg NA28] - RP § 2:16 □ἐκ WH Treg NA28] - RP * 2:17 πολλοὶ WH Treg NA28] λοιποὶ RP † 2:17 κατέναντι

WH Treg NA28] κατενώπιον τοῦ RP * 3:1 συνιστάνειν WH NA28 RP] συνιστᾶν Treg † 3:1 ἡ WH Treg NA28] εἰ RP

‡ 3:1 ὑμῶν WH Treg NA28] +συστατικῶν RP

⁵ οὐχ ὅτι ἄφ' ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἐσμεν § λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν* ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ,

⁶ ὅς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος, τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

⁷ Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν† ἐντετυπωμένη‡ λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην,

⁸ πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;

⁹ εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ § τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης* δόξῃ.

¹⁰ καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξαμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν† τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης·

¹¹ εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

¹² Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,

¹³ καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ‡ πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου.

¹⁴ ἀλλὰ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας § τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι* ἐν Χριστῷ καταργεῖται,

¹⁵ ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται† Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται·

¹⁶ ἡνίκα δὲ ἐὰν‡ ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.

¹⁷ ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα ἑκκυρίου § ἐλευθερία.

¹⁸ ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

4

¹ Διὰ τοῦτο, ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν*

² ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας § συνιστάνοντες† ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνειδήσιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

³ εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον,

⁴ ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι‡ τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.

⁵ οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν § κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.

⁶ ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπών· Ἐκ σκότους φῶς λάμψει* ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ†

⁷ Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν·

⁸ ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι,

⁹ διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλείπομενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι,

§ 3:5 ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἐσμεν WH Treg NA28] ἱκανοὶ ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν RP * 3:5 αὐτῶν WH] αὐτῶν Treg; ἑαυτῶν NA28 RP † 3:7 γράμμασιν WH NA28 RP] γράμματι Treg ‡ 3:7 ἐντετυπωμένη WH Treg NA28] + ἐν RP § 3:9 τῇ διακονίᾳ Treg NA28] ἡ διακονία WH RP * 3:9 δικαιοσύνης WH Treg NA28] + ἐν RP † 3:10 εἵνεκεν WH Treg NA28] ἔνεκεν RP ‡ 3:13 αὐτοῦ WH Treg NA28] ἑαυτοῦ RP § 3:14 ἡμέρας WH Treg NA28] - RP * 3:14 ὅτι WH Treg NA28] ὅ τι RP † 3:15 ἂν ἀναγινώσκηται WH Treg NA28] ἀναγινώσκειται RP ‡ 3:16 δὲ ἐὰν WH NA28] δὲ ἂν Treg RP § 3:17 κυρίου WH Treg NA28] + ἐκεῖ RP * 4:1 ἐγκακοῦμεν WH Treg NA28] ἐκκακοῦμεν RP † 4:2 συνιστάνοντες WH NA28] συνιστάντες Treg; συνιστῶντες RP ‡ 4:4 αὐγάσαι WH Treg NA28] + αὐτοῖς RP § 4:5 Χριστὸν Ἰησοῦν WH Treg RP] Ἰησοῦν Χριστὸν NA28 * 4:6 λάμψει WH Treg NA28] λάμψαι RP † 4:6 Χριστοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP NA28

10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ·

11 αἰεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.

12 ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν,

14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.

15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἕξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἕσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα.

17 τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν,

18 μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα, τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

5

1 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνου καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες,

3 εἶ γε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα.

4 καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκηνῷ στενάζομεν βαρούμενοι ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

5 ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δὸς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος.

6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου,

7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους—

8 θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον·

9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομισθῆται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

12 οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ.

13 εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.

14 ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο ὅτι εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον·

15 καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

16 Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἶς καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.

‡ 4:10 τοῦ WH Treg NA28] + κυρίου RP § 4:12 ὁ WH Treg NA28] + μὲν RP * 4:14 τὸν Holmes WHmarg] + κύριον WH Treg NA28 RP † 4:14 σὺν WH Treg NA28] διὰ RP ‡ 4:16 ἐγκακοῦμεν WH Treg NA28] ἐκκακοῦμεν RP § 4:16 ἕσω ἡμῶν WH Treg NA28] ἕσωθεν RP * 4:17 ἡμῶν Treg NA28 RP] - WH * 5:3 εἶ γε WH NA28 RP] εἶ περ Treg † 5:3 ἐνδυσάμενοι WH Treg NIV RP] ἐκδυσάμενοι NA28 ‡ 5:5 ὁ WH Treg NA28] + καὶ RP § 5:10 φαῦλον WH Treg NA28] κακόν RP * 5:12 οὐ WH Treg NA28] + γὰρ RP † 5:12 μὴ ἐν WH Treg NA28] οὐ RP ‡ 5:14 ὅτι WH Treg NA28] + εἰ RP § 5:16 εἰ WH Treg NA28] + δὲ RP

17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν ἱκανά*

18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς,

19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσειν ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ.

21 ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

6

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς·

2 λέγει γάρ· Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας·

3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία,

4 ἀλλ' ἐν παντὶ ἑσυστάμενοι ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις,

5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,

6 ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ,

7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν,

8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς,

9 ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι,

10 ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται·

12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχθοις ὑμῶν·

13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομία, ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;

15 τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελιάρ, ἢ τίς μερίς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;

16 τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμεν ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μου λαός.

17 διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς·

18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

7

1 ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθάρισωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν.

3 πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω, προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν.

* 5:17 καινά WH Treg NA28] + τὰ πάντα RP † 5:18 διὰ WH Treg NA28] + Ἰησοῦ RP ‡ 5:21 τὸν WH Treg NA28] + γὰρ RP * 6:4 συνιστάμενοι WH] συνιστάντες NA28 Treg; συνιστῶντες RP † 6:14 ἢ τίς WH Treg NA28] Τίς δὲ RP ‡ 6:15 Χριστοῦ WH Treg NA28] Χριστῷ RP § 6:16 ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμεν WH Treg NA28] Ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε RP * 6:16 μου WH Treg NA28] μοι RP * 7:3 πρὸς κατάκρισιν οὐ WH Treg NA28] Οὐ πρὸς κατάκρισιν RP

⁴ πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπεριοσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

⁵ Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν[†] ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι— ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι—

⁶ ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·

⁷ οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἢ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὄδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆσαι.

⁸ ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην (βλέπω[‡] ὅτι ἡ ἐπιστολή ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς),

⁹ νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν, ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.

¹⁰ ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται[§] ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

¹¹ ἴδου γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν ἴλυπηθῆναι^{*} πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἀγνοῦς εἶναι[†] τῷ πράγματι.

¹² ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἔνεκεν[‡] τοῦ ἀδικήσαντος, ἢ οὐδὲ[§] ἔνεκεν^{*} τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἔνεκεν[†] τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

¹³ διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα.[‡]

Ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·

¹⁴ ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ Ἐκαύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη.

¹⁵ καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.

¹⁶ χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

8

¹ Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας,

² ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἢ περισσεΐα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεΐα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος^{*} τῆς ἀπλότητος αὐτῶν·

³ ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ἢ παρὰ[†] δύναμιν, αὐθαίρετοι

⁴ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους—

⁵ καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ,

⁶ εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην·

⁷ ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν[‡] ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

⁸ Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·

[†] 7:5 ἔσχηκεν WH NA28 RP] ἔσχηκεν Treg [‡] 7:8 βλέπω WH Treg] βλέπων WHapp; βλέπω γὰρ NA28 RP § 7:10 ἐργάζεται WH Treg NA28] κατεργάζεται RP * 7:11 λυπηθῆναι WH Treg NA28] + ὑμᾶς RP † 7:11 εἶναι WH Treg NA28] + ἐν RP ‡ 7:12 ἔνεκεν WH Treg NA28] εἶνεκεν RP § 7:12 οὐδὲ Treg NA28 RP] ἀλλ' οὐδὲ WH * 7:12 ἔνεκεν WH Treg NA28] εἶνεκεν RP † 7:12 ¹ ἔνεκεν WH Treg NA28] εἶνεκεν RP ‡ 7:13 ἡμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν RP § 7:14 ἡ Treg NA28 RP] - WH * 8:2 τὸ πλοῦτος WH Treg NA28] τὸν πλοῦτον RP † 8:3 παρὰ WH Treg NA28] ὑπὲρ RP ‡ 8:7 ἡμῶν ἐν ὑμῖν WH NA28] ὑμῶν ἐν ἡμῖν Treg NIV RP

⁹ γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεΐᾳ πλουτήσητε.

¹⁰ καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλαιν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι·

¹¹ νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλαιν οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.

¹² εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχη §εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.

¹³ οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ἠὲ ὑμῖν* θλιψίς· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος

¹⁴ ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης·

¹⁵ καθὼς γέγραπται· Ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν.

¹⁶ Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ ἰδιδόντι† τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου,

¹⁷ ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων ἀυθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς.

¹⁸ συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν—

¹⁹ οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν ἰσὺν† τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν ἰσὺν τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν—

²⁰ στελλόμενοι τοῦτο μὴ τις ἡμᾶς μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν,

²¹ ἠὲ προνοοῦμεν γὰρ* καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.

²² συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.

²³ εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

²⁴ τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχίσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἔνδεικνύμενοι† εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

9

¹ Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους περισσὸν μοί ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν,

² οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, καὶ τὸ* ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

³ ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε,

⁴ μὴ πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους κατασχυρθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν† ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ἰσὺν†

⁵ ἀναγκαῖον οὖν ἠγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς ἵνα προέλθωσιν εἰς §ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν ἰσὺν προεπηγγελμένην* εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμὴν εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.

⁶ Τοῦτο δέ, ὁ σπεύρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπεύρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.

⁷ ἕκαστος καθὼς ἰσὺν† τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός.

⁸ ἰσὺν† δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·

⁹ (καθὼς γέγραπται· Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα·

§ 8:12 ἔχη WH Treg NA28] + τις RP * 8:13 ὑμῖν WH Treg NA28] + δὲ RP † 8:16 διδόντι WH Treg RP] δόντι NA28 ‡ 8:19 σὺν NA28 RP] ἐν WH Treg § 8:19 αὐτοῦ NA28 RP] – WH Treg * 8:21 προνοοῦμεν γὰρ WH Treg NA28] προνοοῦμενοι RP † 8:24 ἐνδεικνύμενοι Treg NA28] ἐνδείξασθε WH RP * 9:2 τὸ WH Treg NA28] ὁ ἐξ RP † 9:4 λέγωμεν WH Treg RP] λέγω NA28 ‡ 9:4 ταύτη WH Treg NA28] + τῆς καυχίσεως RP § 9:5 εἰς WH NA28 RP] πρὸς Treg * 9:5 προεπηγγελμένην WH Treg NA28] προκατηγγελμένην RP † 9:7 προήρηται WH Treg NA28] προαιρεῖται RP ‡ 9:8 δυνατεῖ WH Treg NA28] Δυνατὸς RP

10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν ἱσπόρον § τῷ σπεύροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν ἱχορηγήσει* καὶ ἱπληθυνεῖ† τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ ἱαύξησει‡ τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·)

11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ—

12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἀγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ—

13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,

14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούτων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.

15 ἱχάρις § τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ αὐτοῦ δωρεᾶ.

10

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραύτητος καὶ ἐπιεικειᾶς τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς·

2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρῶν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἣ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινὰς τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.

3 ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα—

4 τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων — λογισμοὺς καθαιροῦντες

5 καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,

6 καὶ ἐν ἐτοιμῷ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ'* ἑαυτοῦ ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ οὕτως καὶ ἱἡμεῖς†

8 ἐάν ἱτε‡ γὰρ § περισσότερόν τι καυχῶμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἥς ἔδωκεν ὁ ἱκύριος* εἰς οἰκοδομήν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνηθήσομαι,

9 ἱνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν·

10 ὅτι Αἱ ἐπιστολαὶ μὲν†, φησὶν, βαρεῖαι καὶ ἱσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενῆς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.

11 τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτοὺς τισὶν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν.

13 ἡμεῖς δὲ ἱοὐκ‡ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν—

14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ—

15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες ἀξαναομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν,

16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι.

17 Ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω·

18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν ἱσυνιστάνων § ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

§ 9:10 σπόρον Treg NA28] σπέρμα WH RP * 9:10 χορηγήσει WH Treg NA28] χορηγήσαι RP † 9:10 πληθυνεῖ WH Treg NA28] πληθύναι RP ‡ 9:10 αὐξήσει WH Treg NA28] αὐξήσαι RP § 9:15 χάρις WH Treg NA28] + δὲ RP * 10:7 ἐφ' WH Treg NA28] ἀφ' RP † 10:7 ἡμεῖς WH Treg NA28] + Χριστοῦ RP ‡ 10:8 τε WH NA28 RP] – Treg § 10:8 γὰρ WH Treg NA28] + καὶ RP * 10:8 κύριος WH Treg NA28] + ἡμῖν RP † 10:10 ἐπιστολαὶ μὲν WH Treg NA28] μὲν ἐπιστολαὶ RP ‡ 10:13 οὐκ WH Treg NA28] οὐχὶ RP § 10:18 συνιστάνων WH Treg NA28] συνιστῶν RP

11

1 Ὁφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι*† ἀφροσύνης† ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου.

2 ζῆλῳ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζῆλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παραστήσαι τῷ Χριστῷ·

3 φοβοῦμαι δὲ μή πως, ὡς ὁ ὄφρις ἐξηπάτησεν Εὐαν‡ ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῆ§ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος· καὶ τῆς ἀγνότητος* τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς† ἀνέχεσθε†

5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων·

6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες‡ ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.

7 Ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;

8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβῶν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν,

9 καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐθενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἑμαυτὸν ὑμῖν§ ἐτήρησα καὶ τηρήσω.

10 ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας.

11 διὰ τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν.

12 Ὁ δὲ ποιῶ καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελώντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς.

13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ·

14 καὶ οὐ θαῦμα* αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός·

15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξη ἄφρονα εἶναι— εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχῆσωμαι·

17 ὃ λαλῶ οὐ κατὰ κύριον λαλῶ†, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.

18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ‡σάρκα, κἀγὼ καυχῆσομαι.

19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες·

20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς§ δέρει.

21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήκαμεν* ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ.

22 Ἐβραῖοί εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλιταὶ εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγώ.

23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως†, ἐν θανάτοις πολλάκις·

24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον,

25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·

26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἔθνων, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλοις,

* 11:1 τι WH Treg NA28] - RP † 11:1 ἀφροσύνης WH Treg NA28] τῇ ἀφροσύνῃ RP ‡ 11:3 ἐξηπάτησεν Εὐαν WH Treg NA28] Εὐαν ἐξηπάτησεν RP § 11:3 φθαρῆ WH Treg NA28] οὕτως φθαρῆ RP * 11:3 καὶ τῆς ἀγνότητος WH Treg NA28] - RP † 11:4 ἀνέχεσθε WH NA28] ἠνείχεσθε RP; ἀνείχεσθε Treg ‡ 11:6 φανερώσαντες WH Treg NA28] φανερωθέντες RP § 11:9 ἑμαυτὸν ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῖν ἑμαυτὸν RP * 11:14 θαῦμα WH Treg NA28] θαυμαστόν RP † 11:17 κατὰ κύριον λαλῶ WH Treg NA28] λαλῶ κατὰ κύριον RP ‡ 11:18 κατὰ Treg NA28] + τὴν WH RP § 11:20 εἰς πρόσωπον ὑμᾶς WH Treg NA28] ὑμᾶς εἰς πρόσωπον RP * 11:21 ἡσθενήκαμεν WH Treg NA28] ἡσθενήσαμεν RP † 11:23 φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως WH Treg NA28] πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως RP

27 ἡ κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῶ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι·

28 χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἢ ἐπίστασις μοι ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι.

31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ὧν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

32 ἐν Δαμασκῶ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με

33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

12

1 Καυχᾶσθαι δεῖ οὐ συμφέρον μὲν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου.

2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῶ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων— εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν— ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.

3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον— εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν

4 ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.

5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχῆσομαι, ὑπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις*

6 ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μὴ τι εἰς ἐμὲ λογισθῆται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ,

7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων. διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατανᾶ ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι*.

8 ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῆ ἀπ' ἐμοῦ·

9 καὶ εἴρηκέν μοι· Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται ἥδιστα οὐ μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατὸς εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὠφείλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι. οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι·

12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημεῖοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν.

13 τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἠσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

14 Ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς, οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθῆσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ ἥσον ἀγαπῶμαι;

16 ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλω ὑμᾶς ἔλαβον.

17 μὴ τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;

‡ 11:27 κόπῳ WH Treg NA28] ἐν κόπῳ RP § 11:28 ἐπίστασις WH Treg NA28] ἐπισύστασις RP * 11:28 μοι WH Treg NA28] μου RP † 11:31 Ἰησοῦ WH Treg NA28] + Χριστοῦ RP ‡ 11:32 πόλιν Δαμασκηνῶν WH Treg NA28] Δαμασκηνῶν πόλιν RP § 11:32 με WH Treg NA28] + θέλων RP * 12:1 δεῖ WH Treg NA28] δη RP † 12:1 συμφέρον μὲν WH Treg NA28] συμφέρει μοι RP ‡ 12:1 δὲ WH Treg NA28] γὰρ RP § 12:3 χωρὶς WH Treg NA28] ἐκτὸς RP * 12:5 ἀσθενείας WH Treg NA28] + μου RP † 12:6 τι NA28 RP] - WH Treg ‡ 12:7 διὸ WH Treg NA28] - RP § 12:7 Σατανᾶ WH Treg NA28] Σατᾶν RP * 12:7 ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι WH NA28 RP] - Treg † 12:9 δύναμις WH Treg NA28] + μου RP ‡ 12:9 τελεῖται WH Treg NA28] τελειοῦται RP § 12:9 μου Treg NA28 RP] - WH * 12:10 καὶ WH NA28] ἐν Treg RP † 12:11 ἄφρων WH Treg NA28] + καυχώμενος RP ‡ 12:12 ὑπομονῇ WH Treg NA28] + ἐν RP § 12:12 τε WH NA28] - Treg RP * 12:13 ἠσώθητε WH Treg NA28] ἠτήθητε RP † 12:14 τοῦτο WH Treg NA28] - RP ‡ 12:14 καταναρκήσω WH Treg NA28] + ὑμῶν RP § 12:15 εἰ WH Treg NA28] + καὶ RP * 12:15 ἀγαπῶν Treg NA28 RP] ἀγαπῶ WH

18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;

19 Ἐπάλαι†δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; Ἐκατέναντι‡θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν. τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς,

20 φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὐρῶ ὑμᾶς, ἀγῶ εὐρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε, μή πως ἔρις§ ἔζηλος* θυμοί, ἐριθειᾶι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι·

21 μὴ πάλιν ἔλθόντος μου† Ἐταπεινώση‡με§ ὁ θεὸς μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενήθσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἧ ἔπραξαν.

13

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.

2 προεῖρηκα καὶ προλέγω ὡς παρῶν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν Ἐνῦν* τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι,

3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ· ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν,

4 καὶ Ἐγὰρ†ἔσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ Ἐζήσομεν‡σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

5 Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς§ ἐν ὑμῖν* εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε.

6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.

7 Ἐεὐχόμεθα†δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.

8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· Ἐτοῦτο‡καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.

10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρῶν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι§, εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων Ἐὐμῶν* ἔρ' / 'book'

† 12:19 Πάλαι WH Treg NA28] Πάλιν RP ‡ 12:19 κατέναντι WH Treg NA28] Κατενώπιον τοῦ RP § 12:20 ἔρις WH NA28] ἔρεις Treg RP * 12:20 ζήλος WH Treg NA28] ζήλοι RP † 12:21 ἐλθόντος μου WH Treg NA28] ἐλθόντα με RP ‡ 12:21 ταπεινώση WH NA28] ταπεινώσει Treg RP § 12:21 με WH Treg NA28] – RP * 13:2 ὑν WH Treg NA28] + γράφω RP † 13:4 γὰρ WH Treg NA28] + εἰ RP ‡ 13:4 ζήσομεν WH Treg NA28] ζησόμεθα RP § 13:5 Ἰησοῦς Χριστὸς WH RP NA28] Χριστὸς Ἰησοῦς Treg NIV * 13:5 ὑμῖν WH Treg NA28] + ἐστίν RP † 13:7 εὐχόμεθα WH Treg NA28] εὐχόμει RP ‡ 13:9 τοῦτο WH Treg NA28] + δὲ RP § 13:10 ὁ κύριος ἔδωκέν μοι WH Treg NA28] ἔδωκέν μοι ὁ κύριος RP * 13:13 ὑμῶν WH Treg NA28] + Ἀμῆν RP

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

¹ Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

² καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·

³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν* Ἰησοῦ Χριστοῦ,

⁴ τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ† τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος‡ πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,

⁵ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

⁶ Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον,

⁷ ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μὴ τινές εἰσιν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

⁸ ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ἔγναγγερίζηται§ ὑμῖν* παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

⁹ ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

¹⁰ Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; ἢ εἶ† ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.

¹¹ Γνωρίζω γὰρ‡ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον·

¹² οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, ὅτε§ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹³ Ἦκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν,

¹⁴ καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.

¹⁵ ὅτε δὲ ἔγναγγελλεν* ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ

¹⁶ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,

¹⁷ οὐδὲ ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

¹⁸ Ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία† ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἰστορήσαι Ἐκκλησίαν‡ καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε·

¹⁹ ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.

²⁰ Ἄ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.

²¹ Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.

²² ἦμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ,

²³ μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει,

²⁴ καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

* **1:3** καὶ κυρίου ἡμῶν Treg RP] ἡμῶν καὶ κυρίου WH NA28 † **1:4** ὑπὲρ WH NA28] περὶ Treg RP ‡ **1:4** αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος WH Treg NA28] ἐνεστῶτος αἰῶνος RP § **1:8** εὐαγγελίζεται Treg NA28 RP] εὐαγγελίσθητι WH * **1:8** ὑμῖν WH Treg RP NA28] - NIV † **1:10** εἰ WH Treg NA28] + γὰρ RP ‡ **1:11** γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP § **1:12** οὔτε WH NA28 RP] οὐδὲ Treg * **1:15** εὐδόκησεν Holmes WHmarg] + ὁ θεὸς WH Treg NA28 RP † **1:18** ἔτη τρία Treg NA28 RP] τρία ἔτη WH ‡ **1:18** Ἐκκλησίαν WH Treg NA28] Πέτρον RP

2

1 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρναβᾶ συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον·

2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μὴ πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον.

3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἑλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι·

4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισηλθον κατασκοπεῖσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν*

5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς.

6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι— ὁποῖοι ποτε ἦσαν οὐδὲν μοι διαφέρει· πρόσωπον θεοῦ† ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει— ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο,

7 ἀλλὰ τούναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς,

8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη,

9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρναβᾶ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς* εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν·

10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς § εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν·

12 πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον* ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς.

13 καὶ† συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρναβᾶς συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.

14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾶ § ἔμπροσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς ζῆς §, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;* †

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί,

16 εἰδότες † δὲ § ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ §, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται* πᾶσα σὰρξ.

17 εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο·

18 εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν ἑσυστάνω†

19 ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω· Χριστῷ συνεσταύρωμαι·

20 ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ † τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

3

1 Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν* οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς ἑπροεγράφη† ἐσταυρωμένος;

2 τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;

* 2:4 καταδουλώσουσιν WH Treg NA28] καταδουλώσονται RP † 2:6 θεὸς Treg RP] ὁ θεὸς WH NA28 ‡ 2:9 ἡμεῖς WH Treg NA28] + μὲν RP § 2:11 Κηφᾶς WH Treg NA28] Πέτρος RP * 2:12 ἦλθον WH NA28 RP] ἦλθεν Treg † 2:13 καὶ WH Treg RP NA28] - NIV ‡ 2:14 Κηφᾶ WH Treg NA28] Πέτρῳ RP § 2:14 καὶ ... Ἰουδαϊκῶς ζῆς WH Treg NA28] ζῆς καὶ ... Ἰουδαϊκῶς RP * 2:14 οὐκ WH Treg RP] οὐχὶ NA28 † 2:14 πῶς WH Treg NA28] τί RP ‡ 2:16 δὲ WH Treg NA28] - RP § 2:16 Ἰησοῦ Χριστοῦ NA28 RP] Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg * 2:16 ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται WH Treg NA28] διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου RP † 2:18 συνιστάνω WH Treg NA28] συνίστημι RP ‡ 2:20 υἱοῦ τοῦ θεοῦ WH NA28 RP] θεοῦ καὶ Χριστοῦ Treg * 3:1 ἐβάσκανεν WH Treg NA28] + τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι RP † 3:1 προεγράφη WH Treg NA28] + ἐν ὑμῖν RP

- 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε;
 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἶ γε καὶ εἰκῆ.
 5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
 7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοὶ εἰσίν[‡] Ἀβραὰμ.
 8 προῖδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ θεὸς προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι Ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.
 9 ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραὰμ.
 10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν ὑπὸ κατάραν εἰσίν, γέγραπται γὰρ ὅτι[§] Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἔμμενει* πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά.
 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται,
 12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' Ὁ ποιήσας ἑαυτὸν[‡] ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται[‡] Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου,
 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ[§], ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.
 15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται.
 16 τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει· Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός.
 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ* ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη[†] γεγωνὸς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός.
 19 Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ[‡] ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου·
 20 ὁ δὲ μεσίτης ἑνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστιν.
 21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἂν[§] ἦν ἡ δικαιοσύνη.
 22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.
 23 Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκλειόμενοι* εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.
 24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·
 25 ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἔσμεν.
 26 πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδώσαθε·
 28 οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θήλυ·
 ἁπάντες[†] γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 29 εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατ'[‡] ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

[‡] 3:7 υἱοὶ εἰσίν WH Treg NA28] εἰσὶν υἱοὶ RP § 3:10 ὅτι WH Treg NA28] - RP * 3:10 ἔμμενει WH Treg NA28] + ἐν RP † 3:12 αὐτὰ WH Treg NA28] + ἄνθρωπος RP ‡ 3:13 ὅτι γέγραπται WH Treg NA28] γέγραπται γάρ RP § 3:14 Χριστῷ Ἰησοῦ NA28 RP] Ἰησοῦ Χριστῷ WH Treg * 3:17 θεοῦ WH Treg NA28] + εἰς Χριστόν RP † 3:17 τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη WH Treg NA28] ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα RP ‡ 3:19 οὗ Treg NA28 RP] ἂν WH § 3:21 ἐκ νόμου ἂν Treg NA28] ἐν νόμῳ ἂν WH; ἂν ἐκ νόμου RP * 3:23 συγκλειόμενοι WH Treg NA28] συγκεκλεισμένοι RP † 3:28 πάντες WH NA28 RP] ἅπαντες Treg ‡ 3:29 κατ' WH Treg NA28] καὶ κατ' RP

4

- 1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὢν,
 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς.
 3 οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα* δεδουλωμένοι·
 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ
 γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,
 5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.
 6 ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν† κρᾶζον·
 Αββὰ ὁ πατήρ.
 7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος ἑδὶα θεοῦ‡.
 8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ§ οὔσι θεοῖς·
 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ
 πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν ἑδουλεύειν* θέλετε;
 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς.
 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.
 12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε·
 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον,
 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ἑμῶν† ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον
 θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.
 15 ἑποῦ‡ οὖν§ ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν
 ἑξορύξαντες* ἐδώκατέ μοι.
 16 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;
 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.
 18 καλὸν ἑδὶζηλοῦσθαι ἐν καλῶ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς,
 19 ἑτέκνα‡ μου, οὐς πάλιν ὠδίνω ἑμέχρις§ οὔ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·
 20 ἠθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
 21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε;
 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας·
 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας ἑδὶ* ἐπαγγελίας.
 24 ἄτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γὰρ εἰσιν δύο διαθηκαί, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν
 γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἀγάρ,
 25 τὸ ἑδὶ† Ἀγάρ‡ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλεῖ γὰρ μετὰ
 τῶν τέκνων αὐτῆς·
 26 ἠ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἣτις ἐστὶν ἑμήτηρ§ ἡμῶν·
 27 γέγραπται γὰρ· Εὐφράνθητι, στεῖρα ἠ οὐ τίκτουςα, ῥῆξον καὶ βόησον, ἠ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ
 τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἠ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.
 28 ἑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ*·
 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν.
 30 ἀλλὰ τί λέγει ἠ γραφή; Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ ἑκληρονομήσει† ὁ
 υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.
 31 ἑδιό‡ ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

* 4:3 ἡμεθα WH NA28] ἡμεν Treg RP † 4:6 ἡμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν RP ‡ 4:7 διὰ θεοῦ WH Treg NA28] θεοῦ
 διὰ Χριστοῦ RP § 4:8 φύσει μὴ WH Treg NA28] μὴ φύσει RP * 4:9 δουλεύειν NA28 RP] δουλεύσαι WH Treg † 4:14
 ὑμῶν WH Treg NA28] μου τὸν RP ‡ 4:15 ποῦ WH Treg NA28] τίς RP § 4:15 οὖν WH Treg NA28] + ἦν RP * 4:15
 ἐξορύξαντες WH Treg NA28] + ἄν RP † 4:18 δὲ WH Treg NA28] + τὸ RP ‡ 4:19 τέκνα Treg NA28] τεκνία WH RP
 § 4:19 μέχρις WH Treg NA28] ἄχρι RP * 4:23 δι' WH Treg NA28] διὰ τῆς RP † 4:25 δὲ WH NA28] γὰρ RP Treg
 ‡ 4:25 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP § 4:26 μήτηρ WH Treg NA28] + πάντων RP * 4:28 ὑμεῖς δέ ... τέκνα ἐστέ
 Treg NA28] ἡμεῖς δέ ... τέκνα ἐσμὲν WH RP † 4:30 κληρονομήσει WH Treg NA28] κληρονομήση RP ‡ 4:31 διό WH
 Treg NA28] Ἄρα RP

5

- 1 τῆ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν· στήκετε οὖν[†] καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.*
 2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.
 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὄλον τὸν νόμον ποιῆσαι.
 4 κατηγγήθητε ἄπο[†] Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιούσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε.
 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.
 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.
 7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἡ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;
 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς.
 9 μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.
 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἐὰν[§] ἦ.
 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.
 12 ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
 13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις·
 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡμεπλήρωται* ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν[†]
 15 εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνυτε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
 16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε.
 17 ἡ γὰρ[‡] σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς, ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται[§], ἵνα μὴ ἂ ἐὰν* θέλητε ταῦτα ποιῆτε.
 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.
 19 φανερὰ δὲ ἐστὶν[†] τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,
 20 εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος[‡], θυμοί, ἐριθειᾶι, διχοστασίαι, αἰρέσεις,[‡]
 21 φθόνος[§] μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς* προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.
 22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
 23 πραῦτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος.
 24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ[†] τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.
 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

6

- 1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῆ ἀνθρώπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραύτητος, σκοπῶν ἑαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς.
 2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε* τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.
 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι μηδὲν ὦν, φρεναπατᾶ ἑαυτόν[†].

* 5:1 ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν στήκετε οὖν WH Treg NA28] οὖν ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν στήκετε RP † 5:4 ἀπο WH Treg NA28] + τοῦ RP ‡ 5:7 τῆ NA28 RP] - WH Treg § 5:10 ἐὰν WH Treg NA28] ἂν RP * 5:14 μεπλήρωται WH Treg NA28] πληροῦται RP † 5:14 ἑαυτόν WH Treg NA28] ἑαυτόν RP ‡ 5:17 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP § 5:17 ἀλλήλοις ἀντίκειται WH Treg NA28] ἀντίκειται ἀλλήλοις RP * 5:17 ἐὰν WH Treg NA28] ἂν RP † 5:19 ἐστὶν WH Treg NA28] + μοιχείᾳ RP ‡ 5:20 ἔρις ζῆλος WH Treg NA28] ἔρις ζῆλοι RP § 5:21 φθόνος WH NA28] + φόνος Treg RP * 5:21 καθὼς WH Treg NA28] + καὶ RP † 5:24 Χριστοῦ RP] + Ἰησοῦ WH Treg NA28 * 6:2 ἀναπληρώσετε Treg NA28] ἀναπληρώσατε WH RP † 6:3 φρεναπατᾶ ἑαυτόν WH Treg NA28] ἑαυτόν φρεναπατᾶ RP

4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον,

5 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.

7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὁ γὰρ ἑάν̄σπειρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει·

8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.

9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἑγκακῶμεν§ καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.

10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν* ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

11 ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ.

12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα†τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ‡ μὴ§διώκωνται·

13 οὐδὲ γὰρ οἱ ἑπιτεμνόμενοι* αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῆσωνται.

14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται ἑκάγῳ†κόσμῳ.

15 οὔτε γὰρ‡ περιτομή τί ἔστιν§οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.

16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω, ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα ἑαυτοῦ* Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν. 'p' / 'book'

‡ 6:7 ἐάν WH NA28 RP] ἂν Treg § 6:9 ἐγκακῶμεν WH Treg NA28] ἐκκακῶμεν RP * 6:10 ἔχομεν Treg NA28 RP] ἔχωμεν WH † 6:12 ἵνα WH Treg NA28] + μὴ RP ‡ 6:12 Χριστοῦ NA28 Treg RP] + Ἰησοῦ WH § 6:12 μὴ WH Treg NA28] – RP * 6:13 ἐπιτεμνόμενοι WH Treg NA28] ἐπιτετεμμένοι RP † 6:14 ἐκάγῳ WH Treg NA28] + τῷ RP ‡ 6:15 οὔτε γὰρ WH Treg NA28] ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε RP § 6:15 ἐστιν WH Treg NA28] ἰσχύει RP * 6:17 τοῦ WH Treg NA28] + κυρίου RP

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

¹ Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ* διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἀγίοις τοῖς οὖσιν Ἰέν Ἐφέσω† και πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

² χάρις ὑμῖν και εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν και κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐλογητὸς ὁ θεὸς και πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογία πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ,

⁴ καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἀγίους και ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ,

⁵ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

⁶ εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ ἧς‡ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ,

⁷ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος§ τῆς χάριτος αὐτοῦ

⁸ ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφία και φρονήσει

⁹ γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ

¹⁰ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς και τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν αὐτῷ,

¹¹ ἐν ᾧ και ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

¹² εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ·

¹³ ἐν ᾧ και ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ και πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἀγίῳ,

¹⁴ ὃ* ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

¹⁵ Διὰ τοῦτο κάγω, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ και τὴν ἀγάπην τὴν† εἰς πάντας τοὺς ἀγίους,

¹⁶ οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἡμειάν‡ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

¹⁷ ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῶῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας και ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ,

¹⁸ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸ εἶδέναι ὑμᾶς τίς§ἐστιν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, ἡ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀγίοις,

¹⁹ και τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ

²⁰ ἣν ἐνήργηκεν* ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἑκ†νεκρῶν, και ἑκάθισας‡ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις

²¹ ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς και ἐξουσίας και δυνάμεως και κυριότητος και παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ και ἐν τῷ μέλλοντι·

²² και πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, και αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῆ ἐκκλησία,

²³ ἣτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

2

¹ Και ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν και ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν*

* **1:1** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † **1:1** ἐν Ἐφέσω WH Treg NA28 RP] - WHapp ‡ **1:6** ἧς WH Treg NA28] ἐν ἧ RP § **1:7** τὸ πλοῦτος WH Treg NA28] τὸν πλοῦτον RP * **1:14** ὃ WH NA28] ὅς Treg RP † **1:15** ἀγάπην τὴν Treg NA28 RP] - WH ‡ **1:16** ἡμειάν WH Treg NA28] + ὑμῶν RP § **1:18** τίς WH Treg NA28] και τίς RP * **1:20** ἐνήργηκεν WH] ἐνήργησεν Treg NA28 RP † **1:20** ἐκ WH Treg NA28] + τῶν RP ‡ **1:20** ἐκάθισας WH Treg NA28] ἐκάθισεν RP * **2:1** ὑμῶν WH Treg NA28] - RP

² ἐν αἷς ποτε περιπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας·

³ ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεθα†τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί·

⁴ ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς,

⁵ καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ— χάριτί ἐστε σεσωσμένοι

⁶ καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

⁷ ἵνα ἐνδείξῃται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις ‘τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος‡ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ’ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

⁸ τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι ἠδὲ πιστεῶς· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον·

⁹ οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι.

¹⁰ αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

¹¹ Διὸ μνημονεύετε ὅτι ‘ποτὲ ὑμεῖς* τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου,

¹² ὅτι ἤτε†τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.

¹³ νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἷ ποτε ὄντες μακρὰν ‘ἐγενήθητε ἐγγύς‡ ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.

¹⁴ αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ,

¹⁵ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ‘αὐτῷ§ εἷς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην,

¹⁶ καὶ ἀποκατάλαξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ·

¹⁷ καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην* ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ ‘εἰρήνην τοῖς ἐγγύς·

¹⁸ ὅτι δι’ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγήν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.

¹⁹ ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ†ξένοι καὶ ἀροικοί, ἀλλὰ ‘ἐστὲ συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,

²⁰ ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ‡,

²¹ ἐν ᾧ ἡ πᾶσα§ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὕξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ,

²² ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

3

¹ Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν—

² εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς·

³ ἡ κατὰ* ἀποκάλυψιν ἠγνώρισθη†μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ,

⁴ πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ,

⁵ ὃ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἠγνώρισθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι,

⁶ εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμετόχα τῆς ἐπαγγελίας ‘ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ‡ διὰ τοῦ εὐαγγελίου,

† 2:3 ἡμεθα WH Treg NA28] ἡμεν RP ‡ 2:7 τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος WH Treg NA28] τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον RP § 2:8 διὰ WH Treg NA28] + τῆς RP * 2:11 ποτὲ ὑμεῖς WH Treg NA28] ὑμεῖς ποτὲ RP † 2:12 ἦτε WH Treg NA28] + ἐν RP ‡ 2:13 ἐγενήθητε ἐγγύς WH Treg NA28] ἐγγύς ἐγενήθητε RP § 2:15 αὐτῷ WH] αὐτῷ Treg NA28; ἐαυτῷ NIV RP * 2:17 εἰρήνην WH Treg NA28] – RP † 2:19 ἐστὲ WH Treg NA28] – RP ‡ 2:20 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP § 2:21 πᾶσα WH Treg RP NA28] + ἡ NIV * 3:3 κατὰ Holmes WH marg] ὅτι κατὰ WH Treg NA28 RP † 3:3 ἠγνώρισθη WH Treg NA28] ἠγνώρισέν RP ‡ 3:6 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ RP

7 οὗ ἐγενήθη ἡ δὲ διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης* μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ—

8 ἔμοι τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη— ἵνα τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελισθῶμαι ἵνα τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος † τοῦ Χριστοῦ,

9 καὶ φωτίσῃ πάντας ἡ δὲ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι*

10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ,

11 κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,

12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ ἡ προσαγωγή ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 διὸ αἰτούμεθα μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν.

14 Τοῦτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα*

15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται,

16 ἵνα ἡ δὲ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος † τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἕσω ἄνθρωπον,

17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ· ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι,

18 ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ ὕψος καὶ βάθος ἡ δὲ,

19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,

21 αὐτῷ ἡ δὲ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

4

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἣς ἐκλήθητε,

2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,

3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης·

4 ἐν σώμα καὶ ἐν πνεύμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν·

5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα·

6 εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν*

7 Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡ ἡ χάρις ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.

8 διὸ λέγει· Ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἕδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

9 τὸ δὲ Ἀνέβη τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη ἡ δὲ εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;

10 ὁ καταβάς αὐτὸς ἐστὶν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρῶσῃ τὰ πάντα.

11 καὶ αὐτὸς ἕδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,

12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,

13 μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ,

§ 3:7 ἐγενήθη WH Treg NA28] ἐγενόμην RP * 3:7 τῆς δωρεᾶς WH Treg NA28] τὴν δωρεᾶν RP † 3:8 τοῖς WH Treg NA28] ἐν τοῖς RP ‡ 3:8 τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος WH Treg NA28] τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον RP

§ 3:9 πάντας Treg NA28 RP] - WH * 3:9 κτίσαντι WH Treg NA28] + διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † 3:11 τῷ WH Treg NA28] - RP ‡ 3:12 καὶ WH Treg NA28] + τὴν RP § 3:13 ἐγκακεῖν WH Treg NA28] ἐκκακεῖν RP * 3:14 πατέρα WH Treg NA28] + τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † 3:16 δῶ WH Treg NA28] δῶ RP ‡ 3:16 τὸ πλοῦτος WH Treg NA28] τὸν πλοῦτον RP § 3:18 ὕψος καὶ βάθος WH Treg NA28] βάθος καὶ ὕψος RP * 3:21 καὶ WH Treg NA28] - RP

* 4:6 πᾶσιν WH Treg NA28] + ἡμῖν RP † 4:7 ἡ WH NA28 RP] - Treg ‡ 4:8 ἕδωκεν NA28] καὶ ἕδωκεν WH Treg RP

§ 4:9 κατέβη WH Treg NA28] + πρῶτον RP

14 ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδεῖαν τῆς πλάνης,

15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Ἰησοῦς*

16 ἕξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὐξῆσιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ ἡ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν,

18 ἡσκοτωμένοι τῆς διανοίας ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν,

19 οἵτινες ἀπηληγότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.

20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν,

21 εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ,

22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης,

23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν,

24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.

26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἡ ἐπίσπαροργισμῶ ὑμῶν,

27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ἑαυτοῦ ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν*, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι.

29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν.

30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ.

32 Ἦ γίνεσθε εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἔχαρισατο ὑμῖν†

5

1 γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά,

2 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν† προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα‡ ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις,

4 καὶ αἰσχροῦ καὶ μωρολογίας ἢ εὐτραπείας, ἃ οὐκ ἀνήκεν§, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.

5 τοῦτο γὰρ ἴστε* γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ.

6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις, διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

7 μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν·

* 4:15 Χριστός WH Treg NA28] ὁ Χριστός RP † 4:17 τὰ WH Treg NA28] + λοιπὰ RP ‡ 4:18 ἡσκοτωμένοι WH Treg NA28] ἡσκοτισμένοι RP § 4:26 ἐπὶ WH Treg] + τῷ NA28 RP * 4:28 ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν Treg NA28] ταῖς χερσὶν τὸ ἀγαθόν WH; τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσὶν RP † 4:32 γίνεσθε Holmes WHmarg] + δὲ WH Treg NA28 RP ‡ 4:32 ὑμῖν WH Treg NA28] ἡμῖν RP * 5:2 ἡμᾶς RP NA28] ὑμᾶς WH Treg † 5:2 ἡμῶν RP NA28 Treg] ὑμῶν WH ‡ 5:3 ἀκαθαρσία πᾶσα WH Treg NA28] πᾶσα ἀκαθαρσία RP § 5:4 ἃ οὐκ ἀνήκεν WH Treg NA28] τὰ οὐκ ἀνήκοντα RP * 5:5 ἴστε WH Treg NA28] ἔστε RP † 5:5 ὅ WH Treg NA28] ὅς RP

8 ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε,
 9 ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ ἁγίου ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ,
 10 δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ·
 11 καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε,
 12 τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ λέγειν·
 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται,
 14 πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶν. διὸ λέγει· Ἐγειρε, ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
 καὶ ἐπιφάνουσι σοὶ ὁ Χριστὸς.
 15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί,
 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν.
 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε* τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου·
 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,
 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς† ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες‡ τῇ
 καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ,
 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ
 πατρί,
 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ.
 22 Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἄνδράσιν§ ὡς τῷ κυρίῳ,
 23 ὅτι ἀνήρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς* σωτὴρ τοῦ
 σώματος.
 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες ἑαυτοῖς† ἄνδράσιν ἐν παντί.
 25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας§ καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν
 παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς,
 26 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,
 27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς* ἑαυτῷ ἕνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν
 τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἡ ἀγία καὶ ἄμωμος.
 28 οὕτως ὀφείλουσιν καὶ† οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα· ὁ ἀγαπῶν
 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ,
 29 οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ
 Χριστὸς‡ τὴν ἐκκλησίαν,
 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ§
 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν* πατέρα† καὶ τὴν‡ μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ
 γυναικὶ§ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
 33 πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ
 ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

6

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ, τοῦτο γὰρ ἐστὶν δίκαιον·
 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ,
 3 ἵνα εὖ σοὶ γένηται καὶ ἔση μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.

‡ 5:9 φωτὸς WH Treg NA28] πνεύματος RP § 5:15 ἀκριβῶς πῶς WH NA28] πῶς ἀκριβῶς Treg RP * 5:17 συνίετε
 WH Treg NA28] συνιέντες RP † 5:19 ἑαυτοῖς WH Treg RP] + ἐν NA28 ‡ 5:19 ψάλλοντες WH NA28] + ἐν Treg RP
 § 5:22 ἀνδράσιν WH NA28] + ὑποτασσέσθωσαν Treg; + ὑποτάσσεσθε RP * 5:23 αὐτὸς WH Treg NA28] καὶ αὐτὸς ἐστὶν
 RP † 5:24 ὡς WH Treg NA28] ὡσπερ RP ‡ 5:24 τοῖς WH Treg NA28] + ἰδίοις RP § 5:25 γυναῖκας WH Treg
 NA28] + ἑαυτῶν RP * 5:27 αὐτὸς WH Treg NA28] αὐτὴν RP † 5:28 καὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 5:29 Χριστὸς
 WH Treg NA28] κύριος RP § 5:30 αὐτοῦ WH Treg NA28] + ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ RP * 5:31
 τὸν WH NA28 RP] - Treg † 5:31 πατέρα WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP ‡ 5:31 τὴν WH NA28 RP] - Treg § 5:31
 τῇ γυναικὶ Treg] πρὸς τὴν γυναῖκα WH NA28 RP

⁴ Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ κυρίου.

⁵ Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς ‘κατὰ σάρκα κυρίοις’* μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ,

⁶ μὴ κατ’ ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ’ ὡς ἡ δοῦλοι† Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἐκ ψυχῆς

⁷ μετ’ εὐνοίας δουλεύοντες, ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις,

⁸ εἰδότες ὅτι ἕκαστος, ὃ ἂν ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο ἑκομίζεται ἑκ τῆς κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος.‡§*

⁹ Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ ‘αὐτῶν καὶ ὑμῶν† ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ’ αὐτῷ.

¹⁰ Ἐπιτοῦ λοιποῦ‡ ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

¹¹ ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου·

¹² ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ ἑσκότους§ τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

¹³ διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι.

¹⁴ στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,

¹⁵ καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης,

¹⁶ ἑν* πᾶσιν ἀναλαμβάνοντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησθε πάντα τὰ βέλη τοῦ ἑσκότους† πεπευρωμένα σβέσαι·

¹⁷ καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου ἑδέξασθε‡ καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὃ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ,

¹⁸ διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ § ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,

¹⁹ καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου

²⁰ ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

²¹ Ἴνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς* τὰ κατ’ ἐμέ, τί πράσσω, πάντα ἑγνωρίσει ὑμῖν† Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ,

²² ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

²³ Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

²⁴ ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἑσκότῳ‡ ἑρ / / book’

* **6:5** κατὰ σάρκα κυρίοις WH Treg NA28] κυρίοις κατὰ σάρκα RP † **6:6** δοῦλοι WH Treg NA28] + τοῦ RP ‡ **6:8** ἕκαστος ὃ ἂν Treg] ἕκαστος ἕαν τι WH NA28; ὃ ἕαν τι ἕκαστος RP § **6:8** κομίζεται WH Treg NA28] κομίζεται RP

* **6:8** παρὰ WH Treg NA28] + τοῦ RP † **6:9** αὐτῶν καὶ ὑμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν αὐτῶν RP ‡ **6:10** Τοῦ λοιποῦ WH Treg NA28] Τὸ λοιπὸν ἀδελφοί μου RP § **6:12** ἑσκότους WH Treg NA28] + τοῦ αἰῶνος RP * **6:16** ἐν WH Treg NA28] ἐπὶ RP † **6:16** πονηροῦ Holmes WH marg Treg marg] + τὰ WH Treg NA28 RP ‡ **6:17** ἑδέξασθε WH Treg NA28] ἑδέξασθε RP § **6:18** αὐτὸ WH Treg NA28] + τοῦτο RP * **6:21** εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς WH NA28 RP] καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε Treg † **6:21** γνωρίσει ὑμῖν WH Treg NA28] ὑμῖν γνωρίσει RP ‡ **6:24** ἑσκότῳ WH Treg NA28] + Ἀμῆν RP

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

¹ Παῦλος καὶ Τιμόθεος δούλοι Ἰησοῦ* πᾶσιν τοῖς ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις·

² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεΐα ὑμῶν

⁴ πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος,

⁵ ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς† πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν,

⁶ πεποιοῦνς αὐτὸ τοῦτο ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Ἰησοῦ‡·

⁷ καθὼς ἐστὶν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συγκοινωνοῦς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας·

⁸ μάρτυς γάρ ἔμους‡ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Ἰησοῦ*.

⁹ καὶ τοῦτο προσεύχομαι ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,

¹⁰ εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ,

¹¹ πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν† διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

¹² Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν,

¹³ ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλω τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν,

¹⁴ καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιοῦντας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν ἰλόγον‡ λαλεῖν.

¹⁵ Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν·

¹⁶ οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμει,‡*

¹⁷ οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἄγνως, οἰόμενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου'.

¹⁸ τί γάρ; πλὴν ὅτι† παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω· ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι,

¹⁹ οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,

²⁰ κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.

²¹ ἐμοὶ γάρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος.

²² εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου— καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω·

²³ συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῶν γὰρ‡ μᾶλλον κρεῖσσον,

²⁴ τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν‡ τῇ σαρκὶ ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς.

²⁵ καὶ τοῦτο πεποιοῦνς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ* πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,

* **1:1** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † **1:5** τῆς WH Treg NA28] – RP ‡ **1:6** Χριστοῦ Ἰησοῦ Treg NA28 RP] Ἰησοῦ Χριστοῦ WH § **1:8** μου WH Treg NA28] + ἐστὶν RP * **1:8** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † **1:11** καρπὸν δικαιοσύνης τὸν WH Treg NA28] καρπῶν δικαιοσύνης τῶν RP ‡ **1:14** λόγον RP NA28] + τοῦ θεοῦ WH Treg NIV § **1:16** 16–17 ἀγάπης ... κείμει WH Treg NA28] ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἄγνως, οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου RP * **1:16** ἐριθείας ... δεσμοῖς μου WH Treg NA28] ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμει RP † **1:18** ὅτι WH Treg NA28] – RP ‡ **1:23** γὰρ WH Treg NA28] – RP § **1:24** ἐν Treg NA28 RP] – WH * **1:25** παραμενῶ WH Treg NA28] συμπαραμενῶ RP

26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἔμοι διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὸν ἰακούω† τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,

28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων (ἧτις ἔστιν αὐτοῖς‡ ἔνδειξις ἀπωλείας, ἡμῶν§ δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ,

29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν),

30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἶδετε ἐν ἔμοι καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἔμοι.

2

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,

2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονουῦντες,

3 μηδὲν κατ' ἐριθείαν ἢ κατὰ* κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν,

4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι† ἰσκοποῦντες‡ ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστοι§

5 τοῦτο φρονεῖτε* ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ,

7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος

8 ἔταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ·

9 διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸ† ὑπερύψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ † τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα,

10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάντων γόνου κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων,

11 καὶ πάντα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς.

12 Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπήκουσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῶ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε,

13 † θεὸς‡ γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.

14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν,

15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον§ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ

16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἔμοι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα.

17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·

18 τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καγὼ εὐψυχῶ γνοῦς τὰ περὶ ὑμῶν.

20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει,

21 οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ*.

22 τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἔμοι ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς·

24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

† 1:27 ἀκούω WH Treg NA28] ἀκούσω RP ‡ 1:28 ἐστὶν αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτοῖς μὲν ἐστὶν RP § 1:28 ὑμῶν WH Treg NA28] ὑμῖν RP * 2:3 μηδὲ κατὰ WH Treg NA28] ἢ RP † 2:4 ἕκαστοι WH Treg] ἕκαστος NA28 RP ‡ 2:4 σκοποῦντες WH Treg NA28] σκοπεῖτε RP § 2:4 ἕκαστοι WH Treg NA28] ἕκαστος RP * 2:5 φρονεῖτε WH Treg NA28] γὰρ φρονεῖσθε RP † 2:9 τὸ WH Treg NA28] - RP ‡ 2:13 θεὸς WH Treg NA28] ὁ θεὸς RP § 2:15 ἄμωμα μέσον WH Treg NA28] ἀμώμητα ἐν μέσῳ RP * 2:21 Ἰησοῦ Χριστοῦ Treg NA28] Χριστοῦ Ἰησοῦ WH RP

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς,
 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς[†] καὶ ἀδημονῶν διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν.
 27 καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον Ἰθανάτω[‡] ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν[§], οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.
 28 σπουδαιότερως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε κάγῳ ἀλυπότερος ὦ.
 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,
 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον Ἰησοῦ^{*} μέχρι θανάτου ἠγγισεν, ἠαραβολευσάμενος[†] τῆ ψυχῆ ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

3

1 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.
 2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομὴν.
 3 ἡμεῖς γὰρ ἐσμὲν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες,
 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί.
 Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθένας ἐν σαρκί, ἐγὼ μάλλον·
 5 περιτομῆ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
 6 κατὰ Ἰζήλος^{*} διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.
 7 Ἀλλὰ ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν.
 8 ἀλλὰ ἡμενοῦνγε[†] καὶ ἠγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθη, καὶ ἠγοῦμαι Ἰσκύβαλα[‡] ἵνα Χριστὸν κερδήσω
 9 καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει,
 10 τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ Ἰκοινωνίαν[§] παθημάτων αὐτοῦ, Ἰσυμμορφιζόμενος^{*} τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,
 11 εἴ πως καταστήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν Ἰτὴν ἐκ[†] νεκρῶν.
 12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ ἸΧριστοῦ[‡]
 13 ἀδελφοί, ἐγὼ ἑμαυτὸν Ἰουλογίζομαι κατειληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος,
 14 κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς^{*} τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει·
 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ Ἰστοιχεῖν[†]
 17 Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς·
 18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν οὐς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ,
 19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες.

† 2:26 ὑμᾶς Treg NA28 RP] + ιδεῖν WH ‡ 2:27 θανάτω Treg NA28 RP] θανάτου WH § 2:27 ἠλέησεν αὐτόν WH Treg NA28] αὐτόν ἠλέησεν RP * 2:30 Χριστοῦ Treg NA28] Κυρίου WH; τοῦ Χριστοῦ RP † 2:30 παραβολευσάμενος WH Treg NA28] παραβουλευσάμενος RP * 3:6 ζήλος WH Treg NA28] ζήλον RP † 3:8 μενοῦνγε WH NA28] μέν οὖν Treg RP ‡ 3:8 σκύβαλα WH Treg NA28] + εἶναι RP § 3:10 κοινωνίαν WH Treg] τὴν κοινωνίαν τῶν NA28 RP * 3:10 συμμορφιζόμενος WH Treg NA28] συμμορφούμενος RP † 3:11 τὴν ἐκ WH Treg NA28] τῶν RP ‡ 3:12 Χριστοῦ Treg] Χριστοῦ Ἰησοῦ WH NA28; τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ RP § 3:13 οὐ Treg RP NA28] οὐπω WH NIV * 3:14 εἰς WH Treg NA28] ἐπὶ RP † 3:16 στοιχεῖν WH Treg NA28] + κανόνι τὸ αὐτὸ φρονεῖν RP

²⁰ ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,

²¹ ὃς μετασηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν[‡]σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ[§] τὰ πάντα.

4

¹ ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

² Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ.

³ ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, ἡγήσειε σύζυγε*, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

⁴ Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.

⁵ τὸ ἐπεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἐγγύς·

⁶ μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετ' εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν·

⁷ καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

⁸ Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφρημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·

⁹ ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

¹⁰ Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε ἠκαιρεῖσθε δέ.

¹¹ οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω, ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἶμι αὐτάρκης εἶναι·

¹² οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι·

¹³ πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί ἑμε[†]

¹⁴ πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.

¹⁵ Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππηῖοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι,

¹⁶ ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε.

¹⁷ οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.

¹⁸ ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ θεῷ.

¹⁹ ὁ δὲ θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος[‡] αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

²⁰ τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

²¹ Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοί ἀδελφοί.

²² ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καισαροῦ οἰκίας.

²³ ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος[§] ἡμῶν* ἄρ' /book'

‡ 3:21 ἡμῶν WH Treg NA28] + εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ RP § 3:21 αὐτῷ WH] αὐτῷ Treg NA28; ἑαυτῷ RP * 4:3 ἡγήσειε σύζυγε WH Treg NA28] σύζυγε ἡγήσειε RP † 4:13 με WH Treg NA28] + Χριστῷ RP ‡ 4:19 τὸ πλοῦτος WH Treg NA28] τὸν πλοῦτον RP § 4:23 τοῦ πνεύματος WH Treg NA28] πάντων RP * 4:23 ὑμῶν WH Treg NA28] + Ἀμην RP

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

¹ Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ* διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς
² τοῖς ἐν ἸΚολοσσαῖς† ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν‡
³ Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ§ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε ἑπεὶ* ὑμῶν προσευχόμενοι,
⁴ ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε† εἰς πάντας τοὺς ἀγίους
⁵ διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου
⁶ τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ‡ ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·
⁷ ἡ καθὼς§ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν* ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ,
⁸ ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.
⁹ Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παύομεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ,
¹⁰ ἡ περιπατῆσαι† ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκείαν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει‡ τοῦ θεοῦ,
¹¹ ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς,
¹² εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι ἡμᾶς§ εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί,
¹³ ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,
¹⁴ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·
¹⁵ ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως,
¹⁶ ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα* ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἡ καὶ† ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται·
¹⁷ καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν,
¹⁸ καὶ αὐτός ἐστιν‡ ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἔστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων,
¹⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι
²⁰ καὶ δι' αὐτοῦ§ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, ἡ [δι' αὐτοῦ]· εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν* τοῖς οὐρανοῖς·
²¹ καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς—
²² νυνὶ δὲ ἡ ἀποκατηλλάγητε† ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου— παραστήσαι ὑμᾶς ἀγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ,

* **1:1** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † **1:2** Κολοσσαῖς WH NA28] Κολοσσαῖς Treg RP ‡ **1:2** ἡμῶν WH Treg NA28] + καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ RP § **1:3** θεῷ WH NA28] + καὶ Treg RP * **1:3** περὶ WH NA28 RP] ὑπὲρ Treg † **1:4** ἣν ἔχετε WH Treg NA28] τὴν RP ‡ **1:6** κόσμῳ WH Treg NA28] + καὶ RP § **1:7** καθὼς WH Treg NA28] + καὶ RP * **1:7** ἡμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν RP NA28 † **1:10** περιπατῆσαι WH Treg NA28] + ὑμᾶς RP ‡ **1:10** τῇ ἐπιγνώσει WH Treg NA28] εἰς τὴν ἐπίγνωσιν RP § **1:12** ὑμᾶς WH NA28] ἡμᾶς Treg RP * **1:16** πάντα WH Treg NA28] + τὰ RP † **1:16** καὶ WH NA28] + τὰ Treg RP ‡ **1:18** ἐστὶν Treg NA28 RP] + ἡ WH § **1:20** δι' αὐτοῦ WH RP NA28] - Treg NIV * **1:20** ἐν WH Treg NA28] ἐπὶ RP † **1:22** ἀποκατηλλάγητε Holmes] ἀποκατήλλαξεν WH Treg NA28 RP

23 εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν Ἰαση[‡] κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία,

25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,

26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, — ἡ νῦν[§] δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ,

27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃ^{*} ἐστὶν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης.

28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Ἰησοῦ[†]

29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

2

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ^{*} ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἐόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,

2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, Ἰσυμβιασθέντες[†] ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος[‡] τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ[§] Χριστοῦ,

3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ^{*} γνώσεως ἀπόκρυφοι.

4 τοῦτο[†] λέγω ἵνα μηδεὶς[‡] ὑμᾶς παραλογίζεται ἐν πιθανολογίᾳ.

5 εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε,

7 ἔρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι[§] τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, Ἰπερσεύοντες^{*} ἐν εὐχαριστίᾳ.

8 Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.

9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,

10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας,

11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος[†] τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ,

12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ[‡] ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ[§] νεκρῶν.

13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν^{*} τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκός ὑμῶν, συνεζωποποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ· χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,

14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ.

15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

‡ 1:23 πάση WH Treg NA28] + τῇ RP § 1:26 οὖν WH Treg NA28] οὖνι RP * 1:27 ὅ WH Treg NA28] ὅς RP
† 1:28 Χριστῷ WH Treg NA28] + Ἰησοῦ RP * 2:1 ὑπὲρ WH Treg NA28] περι RP † 2:2 συμβιασθέντες WH Treg NA28] συμβιασθέντων RP ‡ 2:2 πᾶν πλοῦτος WH NA28] πᾶν τὸ πλοῦτος Treg; πάντα πλοῦτον RP § 2:2 θεοῦ WH Treg NA28] + καὶ πατρός καὶ τοῦ RP * 2:3 καὶ WH Treg NA28] + τῆς RP † 2:4 τοῦτο WH NA28] + δὲ Treg RP ‡ 2:4 μηδεὶς WH Treg NA28] μὴ τις RP § 2:7 βεβαιούμενοι WH Treg NA28] + ἐν RP * 2:7 περσεύοντες Treg NA28] + ἐν αὐτῇ WH RP † 2:11 σώματος WH Treg NA28] + τῶν ἀμαρτιῶν RP ‡ 2:12 βαπτισμῷ Treg NA28] βαπτίσματι WH RP § 2:12 ἐκ WH Treg NA28] + τῶν RP * 2:13 ἐν NA28 RP] - WH Treg

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νομηνίας ἢ σαββάτων,
 17 ἃ ἔστιν σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.
 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἔδώρακεν ἐμβατεύων, εἰκὴ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
 19 καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβάζομενον αὖξει τὴν αὖξιν τοῦ θεοῦ.
 20 Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε.
 21 Μὴ ἄψη μηδὲ γεύση μηδὲ θίγης,
 22 ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρῆσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων;
 23 ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

3

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος.
 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
 3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ.
 4 ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν* τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
 5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη† τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρία,
 6 δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.
 7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε ὅτε ἐζήτε ἐν τούτοις§
 8 νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.
 9 μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους· ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,
 10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν,
 11 ὅπου οὐκ ἔνι Ἑλλήν καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ* πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.
 12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἡγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραῦτητα, μακροθυμίαν,
 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἕαν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ κύριος† ἐχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς.
 14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥ ἔστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος.
 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ§ βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.
 16 ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νοθετοῦντες ἑαυτοὺς ἠψαλοῖς* ὕμνοις† ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι, ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις§ ὑμῶν τῷ θεῷ*
 17 καὶ πᾶν ὅ τι† ἐὰν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ§ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
 18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς* ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ.
 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς.
 20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα, τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν† ἐν κυρίῳ.

† 2:16 ἢ Treg RP] καὶ WH NA28 ‡ 2:17 τοῦ WH Treg NA28] - RP § 2:18 ἃ WH Treg NA28] + μὴ RP * 3:4 ὑμῶν Treg NA28] ἡμῶν WH RP † 3:5 μέλη WH Treg NA28] + ὑμῶν NIV RP ‡ 3:6 ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας RP NA28] - WH Treg NIV § 3:7 τούτοις WH Treg NA28] αὐτοῖς RP * 3:11 τὰ Treg NA28 RP] - WH † 3:13 κύριος WH Treg NA28] Χριστός RP ‡ 3:14 ὅ WH Treg NA28] ἣτις RP § 3:15 Χριστοῦ WH Treg NA28] θεοῦ RP * 3:16 ψαλοῖς WH Treg NA28] + καὶ RP † 3:16 ὕμνοις WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 3:16 ἐν WH RP] + τῇ Treg NA28 § 3:16 ταῖς καρδίαις WH Treg NA28] τῇ καρδίᾳ RP * 3:16 θεῷ WH Treg NA28] κυρίῳ RP † 3:17 ὅ τι Treg NA28 RP] ὅτι WH ‡ 3:17 ἐὰν WH Treg NA28] ἄν RP § 3:17 θεῷ WH Treg NA28] + καὶ RP * 3:18 τοῖς WH Treg NA28] + ἰδιοῖς RP † 3:20 εὐάρεστόν ἐστὶν WH Treg NA28] ἐστὶν εὐάρεστον RP

21 οί πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.

22 οί δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις[‡] ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίας, φοβούμενοι τὸν ἄκυριον[§]

23 ὁ^{*} ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις,

24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἄπολήμψεσθε[†] τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ[‡] κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε·

25 ὁ γὰρ[§] ἀδικῶν κομίζεται ὁ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωποληψία.

4

1 οί κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ^{*}

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ,

3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλήσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι,

4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλήσαι.

5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ,

8 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα ἄγνωτε[†] τὰ περὶ ἡμῶν[‡] καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν,

9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωρίσουσιν τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μᾶρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρναβᾶ (περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς δέξασθε αὐτόν),

11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς, οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.

12 ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Ἰησοῦ[§] πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα ἵσταθῆτε^{*} τέλειοι καὶ ἡπεληροφορημένοι[†] ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ.

13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον[‡] ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἰεραπόλει.

14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκάς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς.

15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νύμφαν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῆς[§] ἐκκλησίαν.

16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Ἰαοδικέῳ^{*} ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνωτῆτε.

17 καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ· Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν[†] 'p / ' / book'

[‡] 3:22 ὀφθαλμοδουλίαις WH Treg RP] ὀφθαλμοδουλίᾳ NA28 § 3:22 κύριον WH Treg NA28] θεόν RP * 3:23 ὁ WH Treg NA28] καὶ πᾶν ὁ τι RP † 3:24 ἀπολήμψεσθε WH Treg NA28] λήψεσθε RP ‡ 3:24 τῷ WH Treg NA28] + γὰρ RP § 3:25 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP * 4:1 οὐρανῷ WH Treg NA28] οὐρανοῖς RP † 4:8 γνῶτε WH Treg NA28] γνῶ RP ‡ 4:8 ἡμῶν WH Treg NA28] ὑμῶν RP § 4:12 Χριστοῦ RP] + Ἰησοῦ WH Treg NA28 * 4:12 σταθῆτε WH Treg NA28] στήτε RP † 4:12 πεπληροφορημένοι WH Treg NA28] πεπληρωμένοι RP ‡ 4:13 πολὺν πόνον WH Treg NA28] ζῆλον πολὺν RP § 4:15 Νύμφαν καὶ ... οἶκον αὐτῆς WH NA28] Νυμφᾶν καὶ ... οἶκον αὐτῶν Treg; Νυμφᾶν καὶ ... οἶκον αὐτοῦ RP * 4:16 Λαοδικέων WH Treg NA28] Λαοδικαίων RP † 4:18 ὑμῶν WH Treg NA28] + Ἀμῆν RP

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

¹ Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη*

² Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν ἡμεῖς ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ἀδιαλείπτως

³ μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,

⁴ εἰδότες, ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ† τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν,

⁵ ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορία πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς·

⁶ καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου,

⁷ ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον† πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ.

⁸ ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελέλυθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἔχειν ἡμᾶς† λαλεῖν τι·

⁹ αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ,

¹⁰ καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

2

¹ Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν,

² ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.

³ ἢ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας† οὐδὲ ἐν δόλῳ,

⁴ ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ θεῷ† τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

⁵ οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς,

⁶ οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων,

⁷ δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἡπιοὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν* τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα·

⁸ οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε†

⁹ Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς† καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ.

¹⁰ ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὀσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,

¹¹ καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ

¹² παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ

* **1:1** εἰρήνη WH Treg NA28] + ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † **1:2** μνεῖαν WH Treg NA28] + ὑμῶν RP ‡ **1:4** θεοῦ Treg RP] τοῦ θεοῦ WH NA28 § **1:5** καὶ WH] + ἐν Treg NA28 RP * **1:5** ἐν Treg NA28 RP] - WH † **1:7** τύπον WH Treg NA28] τύπους RP ‡ **1:7** ἐν WH Treg NA28] - RP § **1:8** καὶ WH Treg] + ἐν τῇ NA28 RP * **1:8** ἀλλ' WH Treg NA28] ἀλλὰ καὶ RP † **1:8** ἔχειν ἡμᾶς WH Treg NA28] ἡμᾶς ἔχειν RP ‡ **1:10** ἐκ WH Treg NA28] ἀπὸ RP * **2:3** οὐδὲ WH Treg NA28] οὔτε RP † **2:4** θεῷ WH Treg NA28] τῷ θεῷ RP ‡ **2:5** ἐν Treg NA28 RP] - WH § **2:7** ἡπιοὶ Treg NIV RP] νήπιοι WH NA28 * **2:7** ἐὰν WH Treg NA28] ἄν RP † **2:8** ἐγενήθητε WH Treg NA28] γεγένησθε RP ‡ **2:9** νυκτὸς WH Treg NA28] + γὰρ RP § **2:12** περιπατεῖν WH Treg NA28] περιπατήσαι RP

θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

¹³ Ἔτι διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἀληθῶς ἐστὶν λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

¹⁴ Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων

¹⁵ τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας καὶ ἡμᾶς ἐκδιωζάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων,

¹⁶ κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ.

¹⁷ Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.

¹⁸ Διότι ἠεληθήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δῖς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς.

¹⁹ τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως— ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς— ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;

²⁰ Ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

3

¹ Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι,

² καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συνεργὸν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπερὲς τῆς πίστεως ὑμῶν

³ τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·

⁴ καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε.

⁵ διὰ τοῦτο καγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπέειρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

⁶ Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς,

⁷ διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως,

⁸ ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ.

⁹ τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἢ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν,

¹⁰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

¹¹ Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς·

¹² Ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,

¹³ εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ·

* **2:13** Καὶ WH Treg NA28] - RP † **2:13** ἀληθῶς ἐστὶν WH] ἐστὶν ἀληθῶς Treg NA28 RP ‡ **2:15** τοὺς WH Treg NA28] + ἰδίους RP § **2:16** ὀργὴ WH Treg RP NA28] + τοῦ θεοῦ NIV * **2:18** διότι WH Treg NA28] διό RP * **3:2** συνεργὸν NA28] διάκονον WH Treg RP † **3:2** θεοῦ WH Treg NA28] + καὶ συνεργὸν ἡμῶν RP ‡ **3:2** ὑπὲρ WH Treg NA28] ὑμᾶς περὶ RP § **3:7** ἀνάγκη καὶ θλίψει WH Treg NA28] θλίψει καὶ ἀνάγκη RP * **3:11** Ἰησοῦς WH Treg NA28] + Χριστός RP † **3:13** Ἰησοῦ WH Treg NA28] + Χριστοῦ RP ‡ **3:13** αὐτοῦ WH Treg NIV RP] + ἀμὴν NA28

4

1 Λοιπὸν οὖν* ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα† καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε‡, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον.

2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

3 τοῦτο γὰρ ἐστὶν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἀγιασμός ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,

4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἀγιασμῷ καὶ τιμῇ,

5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν,

6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος ὁ κύριος § περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα.

7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἀγιασμῷ.

8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν ὁ καὶ* ὁ διδόντα† τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν, αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους·

10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,

11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ὁ ταῖς‡ χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν,

12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἕξω καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν ὁ κοιμωμένων § ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ.

15 τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας·

16 ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ, καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον,

17 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα.

18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

5

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι,

2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι* ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται.

3 ὅταν† λέγωσιν· Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος ὡσπερ ἡ ὥδιν τῆ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.

4 ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς ὁ κλέπτῃς‡ καταλάβῃ,

5 πάντες ὁ γὰρ § ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας. οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους·

6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς* οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.

7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν·

8 ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας·

* 4:1 οὖν Treg NA28 RP] - WH † 4:1 ἵνα WH Treg NA28] - RP ‡ 4:1 καθὼς καὶ περιπατεῖτε WH Treg NA28] - RP § 4:6 κύριος WH Treg NA28] ὁ κύριος RP * 4:8 καὶ NA28 RP] - WH Treg † 4:8 διδόντα WH Treg NA28] δόντα RP ‡ 4:11 ταῖς WH Treg NIV] + ἰδίας RP NA28 § 4:13 κοιμωμένων WH Treg NA28] κεκοιμημένων RP * 5:2 ὅτι WH Treg NA28] + ἡ RP † 5:3 ὅταν WH Treg NA28] + γὰρ RP ‡ 5:4 κλέπτῃς Treg NA28 RP] κλέπτῃς WH § 5:5 γὰρ WH Treg NA28] - RP * 5:6 ὡς WH Treg NA28] + καὶ RP

⁹ ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

¹⁰ τοῦ ἀποθανόντος ἡμῶν ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.

¹¹ διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

¹² Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,

¹³ καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς §

¹⁴ παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας.

¹⁵ ὄρατε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῶ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε* εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.

¹⁶ πάντοτε χαίρετε,

¹⁷ ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε,

¹⁸ ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.

¹⁹ τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε,

²⁰ προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε·

²¹ πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε,

²² ἀπὸ παντὸς εἵδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

²³ Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς, καὶ ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθεῖη.

²⁴ πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

²⁵ Ἀδελφοί, προσεύχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν.

²⁶ ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφούς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

²⁷ Ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. §

²⁸ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν* 'p /' /book'

† 5:10 περὶ WH Treg] ὑπὲρ NA28 RP ‡ 5:13 ὑπερεκπερισσοῦ WH NA28 RP] ὑπερεκπερισσῶς Treg § 5:13 ἑαυτοῖς WH NA28 RP] αὐτοῖς Treg * 5:15 διώκετε WH Treg] + καὶ NA28 RP † 5:25 προσεύχεσθε Treg RP] + καὶ WH NA28 ‡ 5:27 ἐνορκίζω WH Treg NA28] Ὀρκίζω RP § 5:27 τοῖς WH Treg NA28] + ἀγίοις RP * 5:28 ὑμῶν WH Treg NA28] + Ἀμὴν RP

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

¹ Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ·

² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς* καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους,

⁴ ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς† ἐν ὑμῖν ἐγκαυχᾶσθαι‡ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε,

⁵ ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε,

⁶ εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν

⁷ καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ

⁸ ἐν ᾧ φλογὶ πυρός§, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ,

⁹ οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,

¹⁰ ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

¹¹ εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρῶσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει,

¹² ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2

¹ Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,

² εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοδὸς ᾧ μὴδὲ* θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου†

³ μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἄνομίας‡ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

⁴ ὁ ἀντικείμενος καὶ υπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ§ καθίσει ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός.

⁵ οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;

⁶ καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ* καιρῷ·

⁷ τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται.

⁸ καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος Ἰησοῦς† ἀνελεῖ‡ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσῃ τὴν ἐπιφανεία τῆς παρουσίας αὐτοῦ,

⁹ οὗ ἔστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους

¹⁰ καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ᾧ ἀδικίας§ τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς·

* **1:2** πατρὸς WH NIV] + ἡμῶν Treg RP NA28 † **1:4** αὐτοὺς ἡμᾶς WH Treg NA28] ἡμᾶς αὐτοὺς RP ‡ **1:4** ἐγκαυχᾶσθαι WH Treg NA28] καυχᾶσθαι RP § **1:8** φλογὶ πυρός Treg] πυρὶ φλογός WH NA28 RP * **2:2** μὴδὲ WH Treg NA28] μήτε RP † **2:2** κυρίου WH Treg NA28] Χριστοῦ RP ‡ **2:3** ἀνομίας WH Treg NA28] ἀμαρτίας RP § **2:4** θεοῦ WH Treg NA28] + ὡς θεὸν RP * **2:6** ἑαυτοῦ NA28 RP] αὐτοῦ WH Treg † **2:8** Ἰησοῦς WH Treg NA28] – RP ‡ **2:8** ἀνελεῖ WH Treg NA28] ἀναλώσει RP § **2:10** ἀδικίας WH Treg NA28] τῆς ἀδικίας ἐν RP

- 11 καὶ διὰ τοῦτο ἡπέμπει* αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει,
 12 ἵνα κριθῶσιν ἡπάντες†οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇἄληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες ἡτῇ ἀδικίᾳ.
 13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἴλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἡἀπαρχὴν§εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,
 14 εἰς ἡὸ* ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.
 16 Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἡθεὸς†ἡὸἡπατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δούς παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
 17 παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ ἡστηρίξει§ἐν παντὶ ἡἔργῳ καὶ λόγῳ* ἀγαθῷ.

3

- 1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχη καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς,
 2 καὶ ἵνα ἡῤυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων, οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.
 3 πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ κύριος, ὃς στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
 4 πεποιθήσαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἡἔφ' ὑμᾶς, ὅτι ἡἡπαραγγέλλομεν* καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.
 5 ὁ δὲ κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
 6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡἡμῶν†Ἰησοῦ Χριστοῦ στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἡἡν ἡπαρελάβοσανἡπαρ' ἡμῶν.
 7 αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἡἡτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν
 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ ἡνυκτὸς καὶ ἡμέρας§ ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν·
 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἡἡαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.
 10 καὶ γὰρ ὅτε ἡἡμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι μηδὲ ἐσθιέτω.
 11 ἀκούομεν γὰρ τινὰς περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους·
 12 τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἡἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ* ἵνα μετὰ ἡἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἡἡαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.
 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἡἡἐγκακῆσητε†καλοποιοῦντες.
 14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε, ἡμὴἡἡσυναναμίγνυσθαι§αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ·
 15 καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.
 16 Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
 17 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω.
 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ἡἡμῶν* ἡἡp / ἡἡbook'

* 2:11 πέμπει WH Treg NA28] πέμψει RP † 2:12 πάντες WH Treg NA28] ἡἡπάντες RP ‡ 2:12 τῇ WH Treg NA28] ἐν τῇ RP § 2:13 ἀπαρχὴν NA28] ἀπ' ἀρχῆς WH Treg NIV RP * 2:14 ὃ WH Treg RP] + καὶ NA28 † 2:16 θεὸς Treg] ὁ θεὸς WH NA28 RP ‡ 2:16 ὃ WH Treg NA28] καὶ RP § 2:17 στηρίξει WH Treg NA28] + ὑμᾶς RP * 2:17 ἔργῳ καὶ λόγῳ WH Treg NA28] λόγῳ καὶ ἔργῳ RP * 3:4 παραγγέλλομεν WH Treg NA28] + ὑμῖν RP † 3:6 ἡμῶν Treg RP NA28] - WH NIV ‡ 3:6 παρελάβοσαν NA28] παρελάβετε WH Treg NIV; παρελάβον RP § 3:8 νυκτὸς καὶ ἡμέρας WH Treg NA28] νύκτα καὶ ἡμέραν RP * 3:12 ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ WH Treg NA28] διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † 3:13 ἐγκακῆσητε WH Treg NA28] ἐκκακῆσητε RP ‡ 3:14 μὴ WH Treg NA28] καὶ μὴ RP § 3:14 συναναμίγνυσθαι WH Treg NA28] συναναμίγνυσθε RP * 3:18 ὑμῶν WH Treg NA28] + ἡἡμῖν RP

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

¹ Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ* κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Ἰησοῦ† τῆς ἐλπίδος ἡμῶν

² Τιμοθέε γνησίω τέκνω ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ ἁπατρὸς‡ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

³ Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἕτεροδιδασκαλεῖν

⁴ μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις§παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει—

⁵ τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου,

⁶ ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν,

⁷ θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

⁸ Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται,

⁹ εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίω νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοιοι δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἀμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολώαις καὶ μητρολώαις, ἀνδροφόνοις,

¹⁰ πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύστασι, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῆ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται,

¹¹ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπίστεύθη ἐγώ.

¹² Ἐγὼ τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν,

¹³ τὸ ἄπρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ,

¹⁴ ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

¹⁵ πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλοὺς σῶσαι· ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ,

¹⁶ ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθη, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς‡ τὴν ἁπάσαν§μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

¹⁷ τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, ἁμόνῳ* θεῷ, τιμῇ καὶ δόξᾳ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

¹⁸ Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα ἁπαρτεύῃ† ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν,

¹⁹ ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπώσαμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν·

²⁰ ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

2

¹ Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων,

² ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.

³ τούτο* καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ,

⁴ ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

* **1:1** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † **1:1** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ RP ‡ **1:2** πατὴρ WH Treg NA28] + ἡμῶν RP § **1:4** ἐκζητήσεις WH Treg NA28] ζητήσεις RP * **1:12** Χάριν WH Treg NA28] καὶ χάριν RP † **1:13** τὸ WH Treg NA28] τὸν RP ‡ **1:16** Χριστὸς Ἰησοῦς WH Treg NA28] Ἰησοῦς Χριστὸς RP § **1:16** ἁπάσαν WH Treg NA28] πᾶσαν RP * **1:17** μόνῳ WH Treg NA28] + σοφῷ RP † **1:18** στρατεῖα WH Treg NA28 RP] στρατεύση Treg * **2:3** τοῦτο WH Treg NA28] + γὰρ RP

5 εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,
 6 ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίους·
 7 εἷς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος— ἀλήθειαν ἄλλοι οὐ ψεύδομαι— διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν
 πίστει καὶ ἀληθείᾳ.
 8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς
 καὶ ἁγιασμοῦ‡
 9 ὡσαύτως ἁγίου καὶ ἁγίας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ *σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ
 ἐν πλέγμασιν ἁγίου καὶ χρυσοῦ καὶ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῶ πολυτελεῖ,
 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσεβείαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν.
 11 γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν ἀσπασίᾳ ὑποταγῆ·
 12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἄνδρος, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.
 13 Ἄδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὕα·
 14 καὶ Ἄδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἔξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν.
 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῶ μετὰ
 σωφροσύνης.

3

1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.
 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον,
 φιλόξενον, διδακτικόν,
 3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην * ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,
 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·
 5 (εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται;)
 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεῖς εἰς κρίμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου.
 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμὸν ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ
 διαβόλου.
 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοῦς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῶ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,
 9 ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει.
 10 καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖτωσαν ἀνεγκλητοὶ ὄντες.
 11 γυναικας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστάς ἐν πᾶσιν.
 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων·
 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται καὶ πολλὴν παρησίαν ἐν
 πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἔλθεῖν πρὸς σὲ ἐν τάχει‡,
 15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος,
 στυλὸς καὶ ἑδραῖωμα τῆς ἀληθείας·
 16 καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὁ ὅς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
 ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὥφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν
 δόξῃ.

4

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες
 πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων
 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,

† 2:7 λέγω WH Treg NA28] + ἐν Χριστῷ RP ‡ 2:8 διαλογισμοῦ Treg NA28 RP] διαλογισμῶν WH § 2:9 καὶ Treg NA28] - WH; + τὰς RP * 2:9 καὶ WH Treg NA28] ἢ RP † 2:9 χρυσοῦ WH NA28] χρυσοῦ Treg RP ‡ 2:12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ WH Treg NA28] Γυναικὶ δὲ διδάσκειν RP § 2:14 ἔξαπατηθεῖσα WH Treg NA28] ἀπατηθεῖσα RP * 3:3 πλήκτην WH Treg NA28] + μὴ αἰσχροκερδῆ RP † 3:7 δὲ WH Treg NA28] + αὐτὸν RP ‡ 3:14 ἐν τάχει WH Treg NA28] τάχιον RP § 3:16 Ὅς WH Treg NA28] θεός RP

³ κωλυόντων γαμείν, απέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνώκοσι τὴν ἀλήθειαν.

⁴ ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον,

⁵ ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

⁶ Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος Ἰησοῦ*, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣ παρηκολούθηκας,

⁷ τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν·

⁸ ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος, ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.

⁹ πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος,

¹⁰ εἰς τοῦτο γὰρ† κοπιῶμεν καὶ ὄνειδιζόμεθα‡ ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

¹¹ Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.

¹² μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ§ ἐν πίστει, ἐν ἀγνεΐᾳ.

¹³ ἔως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

¹⁴ μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.

¹⁵ ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἡ* πᾶσιν·

¹⁶ ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

5

¹ Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς,

² πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνεΐᾳ.

³ Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.

⁴ εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις, τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

⁵ ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἠλπικεν ἐπὶ θεῷ* καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·

⁶ ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν.

⁷ καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ᾦσιν·

⁸ εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα† οἰκείων οὐ προνοεῖ‡ τὴν πίστιν ἠρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

⁹ Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγонуῖα, ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή,

¹⁰ ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἔτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν.

¹¹ νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμείν θέλουσιν,

¹² ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν·

¹³ ἅμα δὲ καὶ ἀργαί μανθάνουσιν, περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.

¹⁴ βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμείν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λαιδορίας χάριν·

¹⁵ ἥδη γὰρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ.

¹⁶ εἴ τις§ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκεῖτω* αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις

* 4:6 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † 4:10 γὰρ WH Treg NA28] + καὶ RP ‡ 4:10 ὄνειδιζόμεθα RP] ἀγωνιζόμεθα WH Treg NA28 § 4:12 ἀγάπη WH Treg NA28] + ἐν πνεύματι RP * 4:15 ἡ WH Treg NA28] + ἐν RP * 5:5 θεὸν NA28] τὸν θεὸν WH Treg RP † 5:8 μάλιστα WH Treg NA28] + τῶν RP ‡ 5:8 προνοεῖ WH NA28 RP] προνοεῖται Treg § 5:16 τις WH Treg NA28] + πιστὸς ἡ RP * 5:16 ἐπαρκεῖτω WH NA28 RP] ἐπαρκεῖσθω Treg

ἐπαρκέση.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ·

18 λέγει γὰρ ἡ γραφή· Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων·

20 Ἦ τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

21 διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξης χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν.

22 χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει.

23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνω ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν, προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·

25 ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ* Ἦ πρόδηλα† καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

6

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημηται.

2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει.

3 εἴ τις ἐτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις, τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημῖαι, ὑπόνοιαι πονηραί,

5 διαπαραιριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν*

6 ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκειᾶς·

7 οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, Ἦ οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·

8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.

9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν·

10 ρίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύνας πολλὰς.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ‡ ταῦτα φεῦγε· δώκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, Ἦ πραῦπαθίαν§

12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

13 παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶοντος* τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,

14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἀσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

15 ἦν καιροῖς ἰδίους δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,

† 5:20 τοὺς Treg NA28 RP] + δὲ WH ‡ 5:21 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ RP § 5:23 στόμαχον WH Treg NA28] + σου RP * 5:25 ἔργα τὰ καλὰ WH Treg NA28] καλὰ ἔργα RP † 5:25 πρόδηλα WH Treg NA28] + ἐστὶν RP * 6:5 εὐσέβειαν WH Treg NA28] + Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων RP † 6:7 ὅτι WH Treg NA28] δηλον ὅτι RP ‡ 6:11 θεοῦ WH Treg NA28] τοῦ θεοῦ RP § 6:11 πραῦπαθίαν WH Treg NA28] πραότητα RP * 6:13 ζῶοντος WH Treg NA28] ζῶοποιούντος RP

¹⁶ ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον· ἀμήν.

¹⁷ Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν μηδὲ ἠλπικένοι ἐπὶ[†]πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ[‡]θεῶ[‡]τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν,

¹⁸ ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,

¹⁹ ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως[§]ζωῆς.

²⁰ Ὡ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,

²¹ ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.*

Ἡ χάρις ἔμεθ' ὑμῶν'. 'p' / 'book'

[†] 6:17 ἐπὶ WH Treg NA28] ἐν τῷ RP [‡] 6:17 θεῶ WH Treg NA28] + τῷ ζῶντι RP [§] 6:19 ὄντως WH Treg NA28] αἰωνίου RP * 6:21 μεθ' ὑμῶν WH Treg NA28] μετὰ σοῦ Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

¹ Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ* διὰ θελήματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

² Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνω· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

³ Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου, νυκτὸς καὶ ἡμέρας

⁴ ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ

⁵ ὑπόμνησιν ἁβών† τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.

⁶ δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου·

⁷ οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

⁸ Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δυνάμιν θεοῦ,

⁹ τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἀγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθείσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,

¹⁰ φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ‡, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,

¹¹ εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος§

¹² δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι, οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστὶν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

¹³ ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

¹⁴ τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἀγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

¹⁵ Οἶδας τοῦτο ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἐρμογένης.

¹⁶ δῶν ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν, καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη·

¹⁷ ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ Ἰσπουδαίως* ἐζήτησέν με καὶ εὔρεν—

¹⁸ δῶν αὐτῷ ὁ κύριος εὔρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ— καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

2

¹ Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

² καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι.

³ Ἐπαισχυνθῶν* ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ†.

⁴ οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ·

⁵ ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ·

⁶ τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.

⁷ νόει ὁ‡λέγω· δώσει§ γὰρ σοὶ ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν.

⁸ Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγεγεμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου·

* **1:1** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP † **1:5** λαβών WH Treg NA28] λαμβάνων RP ‡ **1:10** Ἰησοῦ Χριστοῦ RP] Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28 § **1:11** διδάσκαλος WH NA28] + ἐθνῶν Treg RP * **1:17** σπουδαίως WH Treg NA28] σπουδαιότερον RP † **2:3** συγκακοπάθησον WH Treg NA28] Σὺ οὖν κακοπάθησον RP ‡ **2:3** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ χριστοῦ RP ‡ **2:7** ὁ WH Treg NA28] ἃ RP § **2:7** δώσει WH Treg NA28] δῶν RP

- 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος. ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται·
 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου.
 11 πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν·
 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἄρνησόμεθα* κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·
 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἄρνήσασθαι† ἑαυτὸν οὐ δύναται.
 14 Ταῦτα ὑπομίμησθε, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου‡ μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.
 16 τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιίτασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας,
 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομῆν ἔξει· ὧν ἔστιν Ὑμέναιος καὶ Φίλητος,
 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες* ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινῶν πίστιν.
 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· Ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ Ἄποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.
 20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν·
 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκευὸς εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, εὐχρηστον† τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.
 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.
 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννώσι μάχας·
 24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλὰ ἡπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον,
 25 ἐν πραύτῃ παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε ἄδωη‡ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,
 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκεῖνου θέλημα.

3

- 1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί·
 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,
 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι,
 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι,
 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου.
 6 ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες* γυναικάρια σεσωρευμένα ἀμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,
 7 πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.
 8 ὃν τρόπον δὲ Ἰάννης καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν.
 9 ἄλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον, ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
 10 Σὺ δὲ παρηκολούθησάς† μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,

* 2:12 ἀρνησόμεθα WH Treg NA28] ἀρνούμεθα RP † 2:13 ἀρνήσασθαι RP] + γὰρ WH Treg NA28 ‡ 2:14 κυρίου RP] θεοῦ WH Treg NA28 § 2:14 ἐπ' WH Treg NA28] εἰς RP * 2:18 λέγοντες WH Treg] + τὴν NA28 RP † 2:21 εὐχρηστον WH Treg NA28] καὶ εὐχρηστον RP ‡ 2:25 δῶη NA28] δῶη WH Treg; δῶ RP * 3:6 αἰχμαλωτίζοντες WH Treg NA28] αἰχμαλωτεύοντες RP † 3:10 παρηκολούθησάς WH Treg NA28] παρηκολούθηκας RP

11 τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἴους διωγμούς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριος.

12 καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς[‡] ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται·

13 πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων[§] ἔμαθες,

15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερά^{*} γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγμόν[†] πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ,

17 ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐζηρισμένος.

4

1 Ἐγὼ διαμαρτύρομαι^{*} ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ·

2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγχον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ.

3 ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς υἱαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας[§] ἑαυτοῖς ἐπισωρεύουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν,

4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέφουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται.

5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου^{*} ἐφέστηκεν.

7 τὸν καλὸν ἀγῶνα[†] ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα·

8 λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως·

10 Δημᾶς γὰρ με ἔγκατέλειπεν[‡] ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκην εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν·

11 Λουκάς ἐστίν ὁ μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ, ἔστιν γὰρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν,

12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.

13 τὸν φαιλόνην, ὃν ἀπέλιπον[§] ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο— ἀποδώσει^{*} αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ—

15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ ἀντέστη[†] τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία οὐδεὶς μοι παρεγένετο[‡] ἀλλὰ πάντες με ἔγκατέλιπον[§] μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν—

17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν^{*} πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος.

‡ 3:12 ζῆν εὐσεβῶς WH Treg] εὐσεβῶς ζῆν NA28 RP § 3:14 τίνων WH Treg NA28] τίνος RP * 3:15 ἱερά WH] τὰ ἱερά Treg NA28 RP † 3:16 ἔλεγμόν WH Treg NA28] ἔλεγχον RP * 4:1 Διαμαρτύρομαι WH Treg NA28] + οὖν ἐγὼ RP † 4:1 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ RP ‡ 4:1 καὶ WH Treg NA28] κατὰ RP § 4:3 ἰδίας ἐπιθυμίας WH Treg NA28] ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας RP * 4:6 ἀναλύσεώς μου WH Treg NA28] ἐμῆς ἀναλύσεως RP † 4:7 καλὸν ἀγῶνα WH Treg NA28] ἀγῶνα τὸν καλὸν RP ‡ 4:10 ἐγκατέλειπεν Treg NA28 RP] ἐγκατέλειπεν WH § 4:13 ἀπέλιπον Treg NA28 RP] ἀπέλειπον WH * 4:14 ἀποδώσει WH Treg NA28] ἀποδῶν RP † 4:15 ἀντέστη WH Treg NA28] ἀνθέστηκεν RP ‡ 4:16 παρεγένετο WH Treg NA28] συμπαρεγένετο RP § 4:16 ἐγκατέλιπον Treg NA28 RP] ἐγκατέλειπον WH * 4:17 ἀκούσωσιν WH Treg NA28] ἀκούσῃ RP

18 ῥύσεται[†] με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.

20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ᾤκέλιπον[‡] ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα.

21 Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 Ὁ κύριος[§] μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν* ῥ / ' /book'

[†] 4:18 ῥύσεται WH Treg NA28] Καὶ ῥύσεται RP [‡] 4:20 ἀπέλιπον Treg NA28 RP] ἀπέλειπον WH [§] 4:22 κύριος WH Treg NA28] + Ἰησοῦς χριστὸς RP * 4:22 ὑμῶν WH Treg NA28] + Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

¹ Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν

² ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων

³ ἐφάνέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους, τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ,

⁴ Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις ἔχει* εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ† τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

⁵ Τούτου χάριν ἔδωκεν ἀπέλιπόν#σε ἐν Κρήτῃ ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην,

⁶ εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα.

⁷ δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδῃ, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ,

⁸ ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ,

⁹ ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

¹⁰ Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἔτι ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς* περιτομῆς,

¹¹ οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν.

¹² εἴπεν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρηῖτες ἀεὶ ψεῦσαι, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί·

¹³ ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,

¹⁴ μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν.

¹⁵ πάντα† καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμιάνεται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.

¹⁶ θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2

¹ Σὺ δὲ λάλει ἅ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ.

² πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ.

³ Πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους ἢ μὴδὲ* οἴνω πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους,

⁴ ἵνα ἠσωφρονίζωσι† τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,

⁵ σώφρονας, ἀγνάς, οἰκουργούς‡ ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημηθῇ.

⁶ Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν·

⁷ περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἠαφθορίαν§ ἠσεμνότητα*

⁸ λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ μὴδὲν ἔχων ἠλέγειν περὶ ἡμῶν† φαῦλον.

⁹ Δούλους ἰδίους δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν, εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,

* **1:4** καὶ WH Treg NA28] ἔλεος RP † **1:4** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ RP ‡ **1:5** ἀπέλιπόν Treg NA28] ἀπέλειπόν WH; κατέλιπόν RP § **1:10** καὶ RP NA28] - WH Treg NIV * **1:10** τῆς WH Treg NA28] - RP † **1:15** πάντα WH Treg NA28] + μὲν RP * **2:3** μὴδὲ WH Treg] μὴ NA28 RP † **2:4** ἠσωφρονίζωσι WH NA28 RP] ἠσωφρονίζουσιν Treg ‡ **2:5** οἰκουργούς WH Treg NA28] οἰκουρούς RP § **2:7** ἠαφθορίαν WH Treg NA28] ἀδιαφθορίαν RP * **2:7** σεμνότητα WH Treg NA28] + ἠαφθορίαν RP † **2:8** ἠλέγειν περὶ ἡμῶν WH Treg NA28] περὶ ἡμῶν ἠλέγειν RP

10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ ἑπάσαν πίστιν‡ ἐνδεικνυμένους ἀγαθὴν, ἵνα τὴν§ διδασκαλίαν ἔτῃν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ* σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις

12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,

13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ†,

14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθάρῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

3

1 Ὑπομίμησε αὐτοὺς ἄρχαῖς* ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι,

2 μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένουςπραῦτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

3 ἦμεν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους.

4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ,

5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ † ἄ† ἐποιήσαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος‡ ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου,

6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν,

7 ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι ἡμεῖς γεννηθῶμεν§ κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

8 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιουῖσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτα † ἐστίν* καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις·

9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις† καὶ μάχας νομικὰς περιίτασο, εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι.

10 αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ,

11 εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει, ὧν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν, ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

13 Ζηναῖν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν‡ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη.

14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρεῖας, ἵνα μὴ ᾧσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων ἡμῶν§ ἔρ' / 'book'

‡ 2:10 πᾶσαν πίστιν WH Treg NA28] πίστιν πᾶσαν RP § 2:10 τὴν WH Treg NA28] - RP * 2:11 θεοῦ WH Treg NA28] + ἡ RP † 2:13 Ἰησοῦ Χριστοῦ NA28 RP] Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg * 3:1 ἀρχαῖς WH Treg NA28] + καὶ RP † 3:5 ἄ WH Treg NA28] ᾧν RP ‡ 3:5 τὸ αὐτοῦ ἔλεος WH Treg NA28] τὸν αὐτοῦ ἔλεον RP § 3:7 γεννηθῶμεν WH Treg NA28] γενώμεθα RP * 3:8 ἐστίν WH Treg NA28] + τὰ RP † 3:9 ἔρεις Treg NA28 RP] ἔριν WH ‡ 3:13 Ἀπολλῶν WH NA28] Ἀπολλῶν Treg RP § 3:15 ὑμῶν WH Treg NA28] + Ἀμῆν RP

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

- 1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν
 2 καὶ Ἀπφία τῇ ἁδελφῇ* καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·
 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνεΐαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,
 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις ἑπρὸς† τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
 6 ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ ἑτοῦ‡ ἐν ἡμῖν εἰς ἑΧριστόν§
 7 ἑχαρὰν* γὰρ ἑπολλὴν ἑσχον† καὶ παρὰ κλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.
 8 Διό, πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἑχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,
 9 διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἑΧριστοῦ Ἰησοῦ‡—
 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς ἑδεσμοῖς§ Ὀνήσιμον,
 11 τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον νυνὶ ἑδὲ* σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον,
 12 ὃν ἀνέπεμψά ἑσοι αὐτόν, τοῦτ' ἑστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα†.
 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ ἑμοι διακονῆ‡ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου,
 14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθὸν σου ἦ ἄλλὰ κατὰ ἐκούσιον·
 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὦραν ἵνα αἰώνιον αὐτόν ἀπέχῃς,
 16 οὐκέτι ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ.
 17 Εἰ οὖν με ἑχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ.
 18 εἰ δὲ τι ἠδίκησέν σε ἠ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἑλλόγα§
 19 ἐγὼ Παῦλος ἑγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις.
 20 ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν ἑΧριστῷ*
 21 πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἑγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ἑἀ† λέγω ποιήσεις.
 22 ἄμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν, ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
 23 ἑἈσπάζεταί‡ σε ἑΕπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
 24 Μᾶρκος, ἑἈρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.
 25 ἑἩ χάρις τοῦ ἑκυρίου§ Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ἑὴμῶν* ἑρ / ἑbook'

* **1:2** ἀδελφῆ WH Treg NA28] ἀγαπητῆ RP † **1:5** πρὸς NA28 RP] εἰς WH Treg ‡ **1:6** τοῦ WH NA28 RP] - Treg § **1:6** Χριστόν WH Treg NA28] + Ἰησοῦν RP * **1:7** χαρὰν WH Treg NA28] Χάριν RP † **1:7** πολλὴν ἑσχον WH Treg NA28] ἑχομεν πολλὴν RP ‡ **1:9** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NA28] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP § **1:10** δεσμοῖς WH Treg NA28] + μου RP * **1:11** δὲ WH Treg RP] + καὶ NA28 † **1:12** σοι αὐτόν ... σπλάγχνα WH Treg NA28] σὺ δὲ αὐτόν ... σπλάγχνα προσλαβοῦ RP ‡ **1:13** μοι διακονῆ WH Treg NA28] διακονῆ μοι RP § **1:18** ἑλλόγα WH Treg NA28] ἑλλόγει RP * **1:20** Χριστῷ WH Treg NA28] κυρίῳ RP † **1:21** ἑ WH Treg NA28] ὁ RP ‡ **1:23** Ἀσπάζεταί WH Treg NA28] Ἀσπάζονται RP § **1:25** κυρίου WH NA28] + ἡμῶν Treg RP * **1:25** ἡμῶν WH Treg NA28] + Ἀμῆν RP

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

- ¹ Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις
- ² ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας*.
- ³ ὃς ὦν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως, 'δι' αὐτοῦ† καθαρισμόν τῶν ἀμαρτιῶν ποιησάμενος‡ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς,
- ⁴ τοσοῦτω κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.
- ⁵ Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;
- ⁶ ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ.
- ⁷ καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·
- ⁸ πρὸς δὲ τὸν υἱόν· Ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, 'καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος § ῥάβδος τῆς βασιλείας ¶ σου*
- ⁹ ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου·
- ¹⁰ καί· Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί·
- ¹¹ αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,
- ¹² καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, ὡς ἱμάτιον† καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.
- ¹³ πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέν ποτε· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
- ¹⁴ οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

2

- ¹ Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς* τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε παραρῶμεν.
- ² εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,
- ³ πῶς ἡμεῖς ἐκφευζόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας, ἥτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,
- ⁴ συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν;
- ⁵ Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν·
- ⁶ διεμαρτύρατο δὲ πού τις λέγων· Τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;
- ⁷ ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας ἑαυτόν†

* **1:2** ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας WH Treg NA28] τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν RP † **1:3** δι' αὐτοῦ Holmes] αὐτοῦ WH Treg NA28; αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ RP ‡ **1:3** τῶν ἀμαρτιῶν ποιησάμενος WH Treg NA28] ποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν RP § **1:8** καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος WH Treg NA28] ῥάβδος εὐθύτητος ἡ RP * **1:8** σου Treg NA28 RP] αὐτοῦ WH † **1:12** ὡς ἱμάτιον WH Treg NA28] - RP * **2:1** προσέχειν ἡμᾶς WH Treg NA28] ἡμᾶς προσέχειν RP † **2:7** αὐτόν NA28 RP] + καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου WH Treg

⁸ πάντα υπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ· ἐν τῷ γὰρ[‡] ὑποτάξει[§] τὰ πάντα οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. νῦν δὲ οὐπὼ ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα·

⁹ τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως ἄνευ^{*} θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσεται θανάτου.

¹⁰ Ἐπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι.

¹¹ ὅ τε γὰρ ἀγιαζῶν καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἐνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,

¹² λέγων· Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε·

¹³ καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ· καὶ πάλιν· Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.

¹⁴ Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινωνήκεν αἵματος καὶ σαρκός[†], καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον,

¹⁵ καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας.

¹⁶ οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται.

¹⁷ ὅθεν ὠφείλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ·

¹⁸ ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

3

¹ Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν^{*}

² πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ὡς καὶ Μωϋσῆς ἔν[†] τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

³ πλείονος γὰρ οὗτος δόξης[‡] παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν·

⁴ πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ[§] πάντα κατασκευάσας θεός.

⁵ καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων,

⁶ Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὁ^{*} οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἔαν[†] τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος[‡] κατάσχωμεν.

⁷ Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε,

⁸ μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

⁹ οὗ ἔπειρασαν[§] οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ^{*} καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου

¹⁰ τεσεράκοντα ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ[†] καὶ εἶπον· Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου·

¹¹ ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

¹² βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος,

¹³ ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ Σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν[‡] ἀπάτη τῆς ἀμαρτίας·

¹⁴ μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν[§], ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

‡ 2:8 τῷ γὰρ WH Treg NA28] γὰρ τῷ RP § 2:8 ὑποτάξει Holmes WHmarg] + αὐτῷ WH Treg NA28 RP * 2:9 χωρὶς Holmes] χάριτι WH Treg NA28 RP † 2:14 αἵματος καὶ σαρκός WH Treg NA28] σαρκός καὶ αἵματος RP * 3:1 Ἰησοῦν WH Treg NA28] + Χριστόν RP † 3:2 ἐν Holmes WHmarg] + ὄλῳ WH Treg NA28 RP ‡ 3:3 οὗτος δόξης WH Treg NA28] δόξης οὗτος RP § 3:4 δὲ WH Treg NA28] + τὰ RP * 3:6 ὁς Holmes] οὗ WH Treg NA28 RP † 3:6 ἐὰν WH Treg] ἐάνπερ NA28 RP ‡ 3:6 ἐλπίδος NA28] + μέχρι τέλους βεβαίαν WH Treg RP § 3:9 ἐπειρασαν WH Treg NA28] + με RP * 3:9 ἐν δοκιμασίᾳ WH Treg NA28] ἐδοκιμασάν με RP † 3:10 ταύτη WH Treg NA28] ἐκεῖνη RP ‡ 3:13 τις ἐξ ὑμῶν WH Treg NA28] ἐξ ὑμῶν τις RP § 3:14 τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν WH Treg NA28] γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ RP

15 ἐν τῷ λέγεσθαι· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.

16 τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως;

17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;

18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;

19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

4

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῆ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι·

2 καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι, ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ ἰσχυροποιήσασιν τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν.

3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν· Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων,

4 εἶρηκεν γὰρ που περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως· Καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ,

5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐηγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθείαν,

7 πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προεῖρηται· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν·

8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.

9 ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ·

10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὡςπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

11 σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας.

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἰσχυρὸς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας·

13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας·

15 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖν ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, ἰσχυροποιήσασιν* δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας.

16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαίρον βοήθειαν.

5

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,

2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν,

3 καὶ ἵνα αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ αὐτοῦ προσφέρειν ἰσχυροποιήσασιν ἁμαρτιῶν.

4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἰσχυροποιήσασιν καὶ ἁμαρτιῶν.

* 4:2 συγκεκερασμένους WH Treg RP NA28] συγκεκερασμένους NIV † 4:3 εἰς Holmes WH marg] + τὴν WH Treg NA28 RP ‡ 4:7 προεῖρηται WH Treg NA28] εἶρηται RP § 4:12 καὶ WH Treg NA28] τε καὶ RP * 4:15 πεπειρασμένους WH Treg NA28] πεπειραμένους RP * 5:3 δι' αὐτήν WH Treg NA28] διὰ ταύτην RP † 5:3 αὐτοῦ Holmes] ἑαυτοῦ WH Treg RP; αὐτοῦ NA28 ‡ 5:3 περὶ WH Treg NA28] ὑπὲρ RP § 5:4 καθὼςπερ WH Treg NA28] καθάπερ RP

⁵ Οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·

⁶ καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ,

⁷ ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρῦων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,

⁸ καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,

⁹ καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο ἅπασιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ* αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου,

¹⁰ προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ.

¹¹ Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς·

¹² καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς ἵνα ἴνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, ἵνα οὐ στερεᾶς τροφῆς.

¹³ πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν·

¹⁴ τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

6

¹ Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανόιας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν,

² βαπτισμῶν ἡ διδασχῆν* ἐπιθέσεώς τε†χειρῶν, ἀναστάσεώς ἡ τε νεκρῶν καὶ κρίματος αἰωνίου.

³ καὶ τοῦτο ἡ ποιήσομεν‡ἐάνπερ ἐπιτρέπη ὁ θεός.

⁴ Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου

⁵ καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,

⁶ καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.

⁷ γῆ γὰρ ἡ πιόυσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλακίς§ ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ·

⁸ ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

⁹ Πεπεισμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν·

¹⁰ οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν ἡ καὶ* τῆς ἀγάπης ἥς ἐνεδειξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.

¹¹ ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφάν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους,

¹² ἵνα μὴ νωθοὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομοῦντων τὰς ἐπαγγελίας.

¹³ Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ,

¹⁴ λέγων· Ἐἰ†μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε·

¹⁵ καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.

¹⁶ ἄνθρωποι‡γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος·

¹⁷ ἐν ᾧ περισσότερο βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδειξάτω τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὄρκω,

* 5:9 πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ WH Treg NA28] τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν RP † 5:12 τινὰ WH NA28] τίνα Treg RP ‡ 5:12 οὐ WH] καὶ οὐ Treg NA28 RP * 6:2 διδασχῆν WH] διδασχῆς Treg NA28 RP † 6:2 τε Treg NA28 RP] - WH ‡ 6:3 ποιήσομεν WH Treg NA28] ποιήσωμεν RP § 6:7 ἐρχόμενον πολλακίς WH Treg NA28] πολλακίς ἐρχόμενον RP * 6:10 καὶ WH Treg NA28] + τοῦ κόπου RP † 6:14 Εἰ WH Treg NA28] ἦ RP ‡ 6:16 ἄνθρωποι WH Treg NA28] + μὲν RP

18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Ἐθεόν[§] ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος·

19 ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς, ἄσφαλῆ* τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος,

20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

7

1 Οὗτος γὰρ ὁ *Μελχισέδεκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν,

2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης,

3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 †εωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος ᾧ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.

5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ·

6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ‡ καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν.

7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.

8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ.

9 καὶ ὡς ἔπος εἶπεῖν, δι' Ἀβραάμ καὶ Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται,

10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ Ἐμελχισέδεκ[§]

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς* †νενομοθέτηται † τίς ἔτι χρεῖα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν λέγεσθαι;

12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.

13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ·

14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν †περὶ ἱερέων οὐδὲν‡ Μωϋσῆς ἐλάλησεν.

15 Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισέδεκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος,

16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς Ἐσαρκίνης[§] γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου,

17 †μαρτυρεῖται* γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ.

18 ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενές καὶ ἀνωφελές,

19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες,

21 ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· Ὡμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα†,

22 κατὰ †τοσοῦτο‡ κρείττονος[§] διαθήκης γέγονεν ἕγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσὶν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·

24 ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην·

§ 6:18 θεόν WH Treg RP] τὸν θεόν NA28 * 6:19 ἀσφαλή WH NA28 RP] ἀσφαλὴν Treg * 7:1 ὁ WH NA28 RP] ὃς Treg † 7:4 ᾧ WH Treg] + καὶ NA28 RP ‡ 7:6 Ἀβραάμ WH Treg NA28] τὸν Ἀβραάμ RP § 7:10 Μελχισέδεκ WH Treg NA28] ὁ Μελχισέδεκ RP * 7:11 αὐτῆς WH Treg NA28] αὐτῆ RP † 7:11 νενομοθέτηται WH Treg NA28] νενομοθέτητο RP ‡ 7:14 περὶ ἱερέων οὐδὲν WH Treg NA28] οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης RP § 7:16 σαρκίνης WH Treg NA28] σαρκικῆς RP * 7:17 μαρτυρεῖται WH Treg NA28] μαρτυρεῖ RP † 7:21 αἰῶνα WH Treg NA28] + κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ RP ‡ 7:22 τοσοῦτο WH Treg NA28] τοσοῦτον RP § 7:22 κρείττονος Treg RP] καὶ κρείττονος WH NA28

25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἦ καὶ* ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος·

27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὡσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ (τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας)·

28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἰόν, εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

8

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

2 τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, ἢ οὐκ* ἄνθρωπος.

3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ.

4 εἰ μὲν ἴσθι* ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ἴσθι* τῶν προσφερόντων κατὰ ἴσθι* τὰ δῶρα·

5 (οἷτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχηρμάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν, Ὅρα γάρ, φησὶν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει)·

6 ἴσθι* δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος·

8 μεμφομένη γὰρ αὐτοῦς* λέγει· Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰουδα διαθήκην καινήν,

9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος.

10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.

11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γνωθὶ τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ* ἕως μεγάλου αὐτῶν.

12 ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν* καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

13 ἐν τῷ λέγειν Καινήν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην, τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9

1 Εἶχε μὲν ἴσθι* ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον κοσμικόν.

2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη ἐν ἣ ἦ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται Ἅγια·

3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη Ἅγια Ἁγίων†,

4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἣ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης,

* 7:26 καὶ WH Treg NA28] – RP * 8:2 οὐκ WH Treg NA28] καὶ οὐκ RP † 8:4 οὐκ WH Treg NA28] γὰρ RP ‡ 8:4 ὄντων WH Treg NA28] + τῶν ἱερέων RP § 8:4 νόμον WH Treg NA28] τὸν νόμον RP * 8:6 οὐκ WH Treg NA28 RP] οὐκ WH † 8:8 αὐτοῦ WH NA28] αὐτοῖς RP Treg ‡ 8:11 μικροῦ WH Treg NA28] + αὐτῶν RP § 8:12 αὐτῶν WH Treg NA28] + καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν RP * 9:1 οὐκ Holmes WH marg] + καὶ WH Treg NA28 RP † 9:3 Ἅγια Ἁγίων WH NA28 RP] τὰ ἅγια τῶν ἁγίων Treg

⁵ ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἰλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

⁶ Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίσαισι οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες,

⁷ εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἑνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων,

⁸ τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν,

⁹ ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεσθηκότα, καθ' ἣν[‡]δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,

¹⁰ μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, ἁδικαιώματα[§]σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

¹¹ Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν ἁγενομένων* ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

¹² οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσηλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος.

¹³ εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων[†] καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,

¹⁴ πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεὶ τὴν συνείδησιν ἡμῶν[‡]ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

¹⁵ Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἔστιν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

¹⁶ ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου·

¹⁷ διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ ἡμίποτε[§]ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος.

¹⁸ ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται·

¹⁹ λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν* νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν ἁγίων[†]μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν,

²⁰ λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός·

²¹ καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν.

²² καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεςις.

²³ Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

²⁴ οὐ γὰρ εἰς χειροποιήτα εἰσηλθεν ἅγια[‡] Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

²⁵ οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὡσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἑνιαυτὸν ἐν αἵματι ἄλλοτρίῳ,

²⁶ ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἁγνὸς[§]δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας*διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.

²⁷ καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,

²⁸ οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

‡ 9:9 ἦν WH Treg NA28] ὄν RP § 9:10 δικαιώματα WH NA28] καὶ δικαιώματα Treg; καὶ δικαιώμασιν RP * 9:11 γενομένων WH NA28] μελλόντων Treg RP † 9:13 τράγων καὶ ταύρων WH Treg NA28] ταύρων καὶ τράγων RP ‡ 9:14 ἡμῶν WH NA28] ὑμῶν Treg RP § 9:17 μήποτε Treg NA28 RP] μὴ τότε WH * 9:19 τὸν WH Treg NA28] – RP † 9:19 μόσχων NIV] + καὶ τῶν τράγων WH Treg NA28; καὶ τράγων RP ‡ 9:24 εἰσηλθεν ἅγια WH Treg NA28] ἅγια εἰσηλθεν ὁ RP § 9:26 νυὶ WH Treg NA28] νῦν RP * 9:26 ἁμαρτίας NIV RP] τῆς ἁμαρτίας WH Treg NA28

10

1 Σκιάν γάρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἅς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές οὐδέποτε ἴδύναται* τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι·

2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἀμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ† κεκαθαρισμένους‡

3 ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἀμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν,

4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἀμαρτίας.

5 διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·

6 ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἀμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.

7 τότε εἶπον· Ἴδου ἦκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου.

8 ἀνώτερον λέγων ὅτι Ἐθυσίας καὶ προσφορὰς‡ καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἀμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας, αἵτινες κατὰ ἴ νόμον§ προσφέρονται,

9 τότε εἶρηκεν· Ἴδου ἦκω τοῦ ποιῆσαι* τὸ θέλημά σου· ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.

10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἔσμεν† διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἀμαρτίας.

12 ὁ οὗτος‡ δὲ μίαν ὑπὲρ ἀμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ,

13 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ,

14 μιᾶ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἀγιαζομένους.

15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι§

16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν* αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς,

17 καὶ† τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ ἴ μνησθήσομαι‡ ἔτι·

18 ὅπου δὲ ἄφεις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἀμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ,

20 ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,

22 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ·

23 κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·

24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων,

25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον ὅσω βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκουσίως γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,

27 φοβερὰ δὲ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζήλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.

28 ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει·

29 πόσω δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνουβρίσας.

* **10:1** δύναται NA28] δύνανται WH Treg RP † **10:2** κεκαθαρισμένους WH Treg NA28] κεκαθαρμένους RP ‡ **10:8**

Θυσίας καὶ προσφορὰς WH Treg NA28] Θυσίαν καὶ προσφορὰν RP § **10:8** νόμον WH Treg NA28] τὸν νόμον RP

* **10:9** ποιῆσαι WH Treg NA28] + ὁ θεός RP † **10:10** ἐσμεν WH Treg NA28] + οἱ RP ‡ **10:12** οὗτος WH Treg

NA28] αὐτὸς RP § **10:15** εἰρηκέναι WH Treg NA28] προειρηκέναι RP * **10:16** τὴν διάνοιαν WH Treg NA28] τῶν

διανοιῶν RP † **10:17** καὶ WH Treg RP NA28] ὕστερον λέγει καὶ NIV ‡ **10:17** μνησθήσομαι WH Treg NA28] μνησθῶ

RP

³⁰ οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἄνταποδώσω[§] καὶ πάλιν· Ἐκρινεῖ κύριος* τὸν λαὸν αὐτοῦ.

³¹ φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.

³² Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων,

³³ τοῦτο μὲν ὄνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γεννηθέντες·

³⁴ καὶ γὰρ τοῖς ἁδελφοῖς[†] συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς[‡] κρείττονα ὑπαρξιν[§] καὶ μένουσαν.

³⁵ μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει ἡμετέραν μισθαποδοσίαν*,

³⁶ ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσθητε τὴν ἐπαγγελίαν·

³⁷ ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονίσει·

³⁸ ὁ δὲ δίκαιός μου[†] ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.

³⁹ ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

11

¹ Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων·

² ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

³ Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων ἄλλοτινόν^{*} γεγονέναι.

⁴ Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ[†], καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι ἡλαλεῖ[‡]

⁵ Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ἠύρισκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως[§] μεμαρτύρηται εὐαρεστηκέναι τῷ θεῷ,

⁶ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστηῆσαι, πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται.

⁷ Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

⁸ Πίστει* καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελεθῆναι εἰς τόπον[†] ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.

⁹ Πίστει παρῶκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἄλλοτριαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·

¹⁰ ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός.

¹¹ Πίστει καὶ αὐτῇ Σάρρα[‡] δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας[§] ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον·

¹² διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.

¹³ Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες* τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοὶ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

¹⁴ οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.

§ 10:30 ἀνταποδώσω WH Treg NA28] + λέγει κύριος RP * 10:30 Κρινεῖ κύριος WH Treg NA28] κύριος κρινεῖ RP † 10:34 δεσμίους WH Treg NA28] δεσμοῖς μου RP ‡ 10:34 ἑαυτοῦς WH Treg NA28] ἑαυτοῖς RP § 10:34 ὑπαρξιν WH Treg NA28] + ἐν οὐρανοῖς RP * 10:35 μεγάλην μισθαποδοσίαν WH Treg NA28] μισθαποδοσίαν μεγάλην RP † 10:38 μου WH Treg NA28] - RP * 11:3 τὸ βλεπόμενον WH Treg NA28] τὰ βλεπόμενα RP † 11:4 τοῦ θεοῦ WH NA28 RP] τῷ θεῷ Treg ‡ 11:4 λαλεῖ WH Treg NA28] λαλεῖται RP § 11:5 μεταθέσεως WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * 11:8 Πίστει WH NA28 RP] + ὁ Treg † 11:8 τόπον WH Treg NA28] τὸν τόπον RP ‡ 11:11 αὐτῇ Σάρρα Holmes WH marg] αὐτῇ Σάρρα WH Treg RP; αὐτῇ Σάρρα στεῖρα NA28 § 11:11 ἡλικίας WH Treg NA28] + ἔτεκεν RP * 11:13 λαβόντες NA28 RP] κομισάμενοι WH Treg

15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἡ μνημονεύουσιν† ἀφ' ἧς ἐξέβησαν‡ εἶχον ἄν καιρὸν ἀνακάμψαι·

16 νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν, ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,

18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται ἡ σπέρμα,

19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.

20 Πίστει καὶ Σπερι μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ.

21 πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.

22 πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.

24 πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ,

25 μᾶλλον ἐλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν,

26 μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὄνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ, ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.

27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως, τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὀρῶν ἐκατέρησεν.

28 πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγη αὐτῶν.

29 Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς* ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.

30 πίστει τὰ τεῖχη Ἰεριχῶ ἔπεσαν† κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.

31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπόλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείπει με γὰρ‡ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεῶν, Βαράκ, Σαμφῶν§ Ἰεφθάε, Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν,

33 οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,

34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης* ἔδυναμώθησαν† ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων·

35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν·

36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς·

37 ἐλιθάσθησαν, ἐπίσθησαν‡ ἐν φόνῳ μαχαίρης§ ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι,

38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος ἐπὶ* ἔρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς·

39 καὶ† πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,

40 τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

† 11:15 μνημονεύουσιν Treg] ἐμνημόνευον WH NA28 RP ‡ 11:15 ἐξέβησαν WH Treg NA28] ἐξήλθον RP § 11:20 καὶ WH Treg NA28] - RP * 11:29 γῆς WH Treg NA28] - RP † 11:30 ἔπεσαν WH Treg NA28] ἔπεσον RP ‡ 11:32 με γὰρ WH Treg NA28] γὰρ με RP § 11:32 Σαμφῶν WH Treg NA28] τε καὶ Σαμφῶν καὶ RP * 11:34 μαχαίρης WH Treg NA28] μαχαίρας RP † 11:34 ἐδυναμώθησαν WH Treg NA28] ἐνεδυναμώθησαν RP ‡ 11:37 ἐπίσθησαν Treg NA28] ἐπειράσθησαν ἐπίσθησαν WH; ἐπίσθησαν ἐπειράσθησαν RP § 11:37 μαχαίρης WH Treg NA28] μαχαίρας RP * 11:38 ἐπὶ WH Treg NA28] ἐν RP † 11:39 καὶ Holmes] + οὗτοι WH Treg NA28 RP

12

¹ Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,

² ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.

³ Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτοὺς* ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

⁴ οὕτω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι,

⁵ καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἣτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται, Ἰέ μου, μὴ ὀλιγῶρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·

⁶ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

⁷ εἰς παιδείαν ὑπομένετε· ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ;

⁸ εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι· καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστε·

⁹ εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν;

¹⁰ οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ.

¹¹ πᾶσα δὲ* παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

¹² Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε,

¹³ καὶ τροχιάς ὀρθὰς ποιεῖτε† τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον.

¹⁴ Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον,

¹⁵ ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μὴ τις ρίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῆ καὶ δι' αὐτῆς‡ μίανθῶσιν πολλοί§

¹⁶ μὴ τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδετο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ*

¹⁷ ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη, μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

¹⁸ Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ† καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ‡ καὶ θυέλλῃ

¹⁹ καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο ἡμῶν § προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον·

²⁰ οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· Κἂν θηρίον θίγη τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·

²¹ καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος.

²² ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἰερουσαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει

²³ καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς*, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,

²⁴ καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ.

²⁵ Βλέπετε μὴ παραιτήσηθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον† ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν‡ χρηματίζοντα, ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι·

²⁶ οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ § σείσω* οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.

* 12:3 ἑαυτοὺς WH] ἑαυτὸν NA28 Treg; αὐτὸν RP † 12:7 γὰρ WH Treg NA28] + ἐστὶν RP ‡ 12:8 καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστε WH Treg NA28] ἐστε καὶ οὐχ υἱοὶ RP § 12:9 πολὺ WH Treg] πολὺ δὲ NA28; πολλῶ RP * 12:11 δὲ Treg NA28 RP] μὲν WH † 12:13 ποιεῖτε WH Treg NA28] ποιήσατε RP ‡ 12:15 δι' αὐτῆς WH NA28] διὰ ταύτης Treg RP § 12:15 πολλοί NA28 RP] οἱ πολλοί WH Treg * 12:16 ἑαυτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ RP † 12:18 ψηλαφωμένῳ WH Treg NA28] + ὄρει RP ‡ 12:18 ζόφῳ WH Treg NA28] σκότῳ RP § 12:19 μὴ Treg NA28 RP] – WH * 12:23 ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς WH Treg NA28] ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων RP † 12:25 ἐξέφυγον WH Treg NA28] ἔφυγον RP ‡ 12:25 ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν WH Treg NA28] τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι RP § 12:25 πολὺ WH Treg NA28] πολλῶ RP * 12:26 σείσω WH Treg NA28] σείω RP

27 τὸ δὲ Ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τῶν σαλευομένων† μετάθεσιν ὡς πεπονημένων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.

28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς ἱλατρεύωμεν‡εὐαρέστως τῷ θεῷ μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους§,

29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

13

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω.

2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε, διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.

3 μιμησθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχομένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος, πόρνους γὰρ* καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός.

5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν· Οὐ μὴ σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μὴ σε ἔγκαταλίπω†

6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· Κύριος ἐμοὶ βοηθός, ἄφοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμῆσθε τὴν πίστιν.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιουῖσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες§

10 ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῆ σκηνῆ λατρεύοντες.

11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς·

12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγίαση διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν.

13 τοίνυν ἐξερχόμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὄνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες,

14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν·

15 δι' αὐτοῦ οὖν* ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

16 τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε, τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέικετε, αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες, ἀλυσιτελεῖς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν, ἱκετόμεθα† γὰρ ὅτι καλὴν συνειδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.

19 περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,

21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ‡ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν§τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας* ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως, καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.

23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν† Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς.

† 12:27 τῶν σαλευομένων Holmes WHmarg] τὴν τῶν σαλευομένων WH Treg NA28; τῶν σαλευομένων τὴν RP ‡ 12:28 λατρεύωμεν WH Treg NA28] λατρεύομεν RP § 12:28 εὐλαβείας καὶ δέους WH Treg NA28] αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας RP * 13:4 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP † 13:5 ἔγκαταλίπω WH Treg NA28] ἔγκαταλείπω RP ‡ 13:6 οὐ WH] καὶ οὐ Treg NA28 RP § 13:9 περιπατοῦντες WH Treg NA28] περιπατήσαντες RP * 13:15 οὖν Treg NA28 RP] - WH † 13:18 πειθόμεθα WH Treg NA28] πεποίθαμεν RP ‡ 13:21 παντὶ WH NA28] + ἔργω Treg RP § 13:21 ἡμῖν WH NA28] ὑμῖν Treg RP * 13:21 αἰῶνας Holmes] + τῶν αἰώνων WH Treg NA28 RP † 13:23 ἡμῶν WH Treg NA28] - RP

²⁴ ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἀγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

²⁵ ἢ χάρις μετὰ πάντων ἱὺμῶν‡ ‘/book’

ΙΑΚΩΒΟΥ

- 1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
 2 Πᾶσαν χαρὰν ἠγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις,
 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν·
 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ᾖτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.
 5 Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ
 μὴ* ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ·
 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος, ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ·
 7 μὴ γὰρ οἴεσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ κυρίου
 8 ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
 9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ,
 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.
 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
 12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δοκίμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἔπηγγείλατο† τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.
 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι Ἄπο θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα.
 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος·
 15 εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
 16 μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.
 17 Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.
 18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
 19 Ἦ† Ἰστε‡ ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω Ἦδὲ§ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν,
 20 ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται*.
 21 διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσεῖαν κακίας ἐν πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.
 22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ ἄκροαταὶ μόνον† παραλογιζόμενοι ἑαυτοὺς.
 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ,
 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν.
 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, Ἦ‡ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
 26 Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς Ἦ‡ μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν Ἦ‡ αὐτοῦ* ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν Ἦ‡ αὐτοῦ† τούτου μάταιος ἢ θρησκεῖα.
 27 Θρησκεῖα καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ Ἦ‡ τῷ‡ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

* 1:5 μὴ WH Treg NA28] οὐκ RP † 1:12 ἐπηγγείλατο WH Treg NA28] + ὁ κύριος RP ‡ 1:19 Ἦ† Ἰστε WH Treg NA28] Ὡστε RP § 1:19 δὲ WH Treg NA28] - RP * 1:20 οὐκ ἐργάζεται WH Treg NA27] οὐ κατεργάζεται NA28 RP † 1:22 ἀκροαταὶ μόνον WH Treg] μόνον ἀκροαταὶ NA28 RP ‡ 1:25 οὐκ WH Treg NA28] οὗτος οὐκ RP § 1:26 εἶναι WH Treg NA28] + ἐν ὑμῖν RP * 1:26 αὐτοῦ Treg NA28 RP] ἑαυτοῦ WH † 1:26 αὐτοῦ Treg NA28 RP] ἑαυτοῦ WH ‡ 1:27 τῷ WH Treg NA28] - RP

2

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης;

2 ἂν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς* συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι,

3 ἐπιβλέψῃτε δὲ† ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἶπητε‡ Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε· Σὺ στήθι ἢ κάθου ἐκεῖ§ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου,

4 οὐ* διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ† πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν;

6 ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια;

7 οὐκ αὐτοὶ βλασημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς;

8 Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφὴν Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε·

9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται.

10 ὅστις γὰρ ὄλον τὸν νόμον τῆς τήρησιν, πταίση† δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.‡

11 ὁ γὰρ εἰπὼν· Μὴ μοιχεύσης§ εἶπεν καὶ· Μὴ φονεύσης* εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις φονεύεις† δέ, γέγονας παραβάτης νόμου.

12 οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι.

13 ἢ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος‡ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 Τί§ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;

15 ἂν* ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχουσιν καὶ λειπόμενοι† τῆς ἐφημέρου τροφῆς,

16 εἶπῃ δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δώτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί‡ ὄφελος;

17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα§, νεκρά ἐστὶν καθ' ἑαυτήν.

18 Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Σὺ πίστιν ἔχεις κἀγὼ ἔργα ἔχω. δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἄχωρίς* τῶν ἔργων† κἀγὼ σοὶ δεῖξω‡ ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν§

19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός*· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουν.

20 θέλεις δὲ γνῶναι, ὧ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή† ἐστὶν;

21 Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;

22 βλέπετε ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη,

23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἢ λέγουσα· Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραάμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη.

24 ὁρᾶτε‡ ὅτι ἐξ ἔργων δικαιούται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον.

25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;

* 2:2 εἰς WH Treg NA28] + τὴν RP † 2:3 ἐπιβλέψῃτε δὲ WH NA28] καὶ ἐπιβλέψῃτε Treg RP ‡ 2:3 εἶπητε WH Treg NA28] + αὐτῷ RP § 2:3 ἢ κάθου ἐκεῖ WH NA28] ἐκεῖ ἢ κάθου Treg NA27; ἐκεῖ ἢ κάθου ὧδε RP * 2:4 οὐ WH Treg NA27] καὶ οὐ NA28 RP † 2:5 τῷ κόσμῳ WH Treg NA28] τοῦ κόσμου RP ‡ 2:10 τήρησιν πταίση WH Treg NA28] τηρήσει πταίσει RP § 2:11 μοιχεύσης WH Treg NA28] μοιχεύσεις RP * 2:11 φονεύσης WH Treg NA28] φονεύσεις RP † 2:11 μοιχεύεις φονεύεις WH Treg NA28] μοιχεύσεις φονεύσεις RP ‡ 2:13 ἔλεος WH Treg NA28] ἔλεον RP § 2:14 τί WH] + τὸ Treg NA28 RP * 2:15 ἐὰν WH Treg NA28] + δὲ RP † 2:15 λειπόμενοι WH Treg NA27] + ὧσιν NA28 RP ‡ 2:16 τί WH] + τὸ Treg NA28 RP § 2:17 ἔχῃ ἔργα WH Treg NA28] ἔργα ἔχῃ RP * 2:18 χωρὶς WH Treg NA28] ἐκ RP † 2:18 ἔργων WH Treg NA28] + σου RP ‡ 2:18 σοὶ δεῖξω WH Treg NA28] δεῖξω σοὶ RP § 2:18 πίστιν WH Treg NA28] + μου RP * 2:19 εἷς ἐστὶν ὁ θεός Treg NA28] εἷς θεός ἐστὶν WH; ὁ θεός εἷς ἐστὶν RP † 2:20 ἀργή WH Treg NA28] νεκρά RP ‡ 2:24 ὁρᾶτε WH Treg NA28] + τοίνυν RP

26 ὡςπερ γὰρ § τὸ σῶμα χωρὶς* πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτως καὶ ἡ πίστις γ' χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστίν.

3

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα·

2 πολλὰ γὰρ πατρίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ παταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὄλον τὸ σῶμα.

3 εἰ δέ* τῶν ἵππων τοὺς χαλινούς εἰς† τὰ στόματα βάλλομεν γ' εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὄλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν.

4 ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν‡ ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἡ ὄρμη τοῦ εὐθύνοντος βούλεται §.

5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστίν καὶ ἄμεγάλα ἀρχεῖ* .†

Ἰδοὺ ἡλικὸν πῦρ ἡλικὴν ὕλην ἀνάπτει·

6 καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας‡ ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὄλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.

7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίω δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ·

8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων §. ἀκατάστατον* κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου.

9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον† καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας·

10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι.

11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν;

12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἄλυκόν‡ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας.

14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.

15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης·

16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.

17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπιεικὴς, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος § ἀνυπόκριτος·

18 καρπὸς δέ* δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεύρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

4

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν* μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;

2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς·

3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.

§ 2:26 γὰρ Treg NA28 RP] - WH * 2:26 χωρὶς WH NA28] + τῶν Treg RP * 3:3 εἰ δὲ WH Treg NA28] ἴδε RP
 † 3:3 εἰς WH Treg NA28] πρὸς RP ‡ 3:4 ἀνέμων σκληρῶν WH Treg NA28] σκληρῶν ἀνέμων RP § 3:4 ἡ ...
 βούλεται WH Treg NA28] ἂν ἡ ... βούληται RP * 3:5 μεγάλα ἀρχεῖ WH Treg NA28] μεγαλαρχεῖ RP † 3:5 ἡλικὸν
 WH Treg NA28] ὀλίγον RP ‡ 3:6 ἀδικίας WH Treg NA28] + οὕτως RP § 3:8 δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων WH
 Treg NA28] δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι RP * 3:8 ἀκατάστατον WH Treg NA28] ἀκατάσχετον RP † 3:9 κύριον WH
 Treg NA28] θεὸν RP ‡ 3:12 οὔτε ἄλυκόν WH Treg NA28] Οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἄλυκόν καὶ RP § 3:17 ἀδιάκριτος
 WH Treg NA28] + καὶ RP * 3:18 δὲ WH Treg NA28] + τῆς RP * 4:1 πόθεν WH Treg NA28] - RP

4[†]μοιχαλίδες[†] οὐκ οἶδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστίν; ὃς ἐὰν οὖν βουλευθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.

5[†] ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφή λέγει· Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατώκισεν[§] ἐν ἡμῖν;

6[†] μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν· διὸ λέγει· Ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.

7[†] ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν·

8[†] ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιῖ^{*} ὑμῖν· καθαρῖσατε χεῖρας, ἀμαρτωλοί, καὶ ἀγνίστατε καρδίας, δίψυχοι.

9[†] ταλαιπωρήσατε καὶ πενήθησατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μετατραπήτω[†] καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν·

10[†] ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου[‡] καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11[†] Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἡσκρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτὴς.

12[†] εἷς ἐστίν^{*} νομοθέτης καὶ κριτὴς[†], ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων[‡] τὸν πλησίον[§]

13[†] Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· Σήμερον ἡ^{*} αὔριον πορευσόμεθα[†] εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν[‡] ἐκεῖ ἐνιαυτὸν[§] καὶ ἔμπορευσόμεθα^{*} καὶ κερδήσομεν[†]

14[†] οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ[‡] τῆς αὔριον ποία[§] ἡ ζωὴ ὑμῶν· ἀτμὶς γὰρ ἐστε^{*} ἡ[†] πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα[‡] καὶ ἀφανιζομένη·

15[†] ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· Ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ[§] καὶ ζήσομεν^{*} καὶ ποιήσομεν[†] τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

16[†] νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρὰ ἐστίν.

17[†] εἰδοὶ οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἀμαρτία αὐτῶ ἐστίν.

5

1[†] Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις.

2[†] ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἰμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν,

3[†] ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν· ὡς πῦρ ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.

4[†] ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος^{*} ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὄτα Κυρίου Σαβαῶθ εἰσεληλύθασιν[†]

5[†] ἔτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν[‡] ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς.

6[†] κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν;

7[†] Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ[§] ἕως λάβῃ^{*} πρόϊμον καὶ ὄψιμον.

8[†] μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίζατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν.

9[†] μὴ στενάζετε, ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν.[†]

† 4:4 μοιχαλίδες WH Treg NA28] Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες RP ‡ 4:4 ἐὰν WH NA28] ἂν Treg RP § 4:5 κατώκισεν WH Treg NA28] κατώκησεν RP * 4:8 ἐγγιῖ Treg NA28 RP] ἐγγίσει WH † 4:9 μετατραπήτω WH NA28] μεταστραφήτω Treg RP ‡ 4:10 κυρίου WH Treg NA27] τοῦ κυρίου NA28 RP § 4:11 ἡ WH Treg NA28] καὶ RP * 4:12 ἐστίν WH] + ὁ Treg NA28 RP † 4:12 καὶ κριτὴς WH Treg NA28] - RP ‡ 4:12 ὁ κρίνων WH Treg NA28] ὃς κρίνεις RP § 4:12 πλησίον WH Treg NA28] ἕτερον RP * 4:13 ἡ WH Treg NA28] καὶ RP † 4:13 πορευσόμεθα WH Treg NA28] πορευσόμεθα RP ‡ 4:13 ποιήσομεν WH NA28] ποιήσωμεν Treg RP § 4:13 ἐνιαυτὸν WH Treg NA28] + ἐνα RP * 4:13 ἔμπορευσόμεθα WH Treg NA28] ἔμπορευσόμεθα RP † 4:13 κερδήσομεν WH Treg NA28] κερδήσωμεν RP ‡ 4:14 τὸ Treg NA28 RP] - WH § 4:14 ποία WH NA28] + γὰρ Treg RP * 4:14 ἐστε WH Treg NA28] ἔσται RP † 4:14 ἡ Treg NA28 RP] - WH ‡ 4:14 ἔπειτα WH Treg NA28] + δὲ RP § 4:15 θελήσῃ Treg NA28 RP] θέλη WH * 4:15 ζήσομεν WH Treg NA28] ζήσωμεν RP † 4:15 ποιήσομεν WH Treg NA28] ποιήσωμεν RP * 5:4 ἀφυστερημένος WH Treg] ἀπεστερημένος NA28 RP † 5:4 εἰσεληλύθασιν NA28 RP] εἰσεληλύθαν WH Treg ‡ 5:5 ὑμῶν WH Treg NA28] + ὡς RP § 5:7 αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτόν RP * 5:7 λάβῃ WH Treg NA28] + ὑετὸν RP † 5:9 ἀδελφοί κατ' ἀλλήλων WH Treg NA28] κατ' ἀλλήλων ἀδελφοί RP

10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἄδελφοί‡ τῆς κακοπαθίας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἱ ἐλάλησαν ἐν§ τῷ ὀνόματι κυρίου.

11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας* τὴν ὑπομονὴν Ἰώβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἶδετε† ὅτι πολὺσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος‡ καὶ οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ Ναὶ ναὶ καὶ τὸ Οὐ οὐ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν§ πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω.

14 ἄσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν* ἀλείψαντες ἑαυτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου·

15 καὶ ἡ εὐχή τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κὰν ἁμαρτίας ἦ πεπονηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.

16 ἔξομολογεῖσθε ὁὔν† ἀλλήλοις ἑαυτῶν ἁμαρτίας‡ καὶ εὐχεσθε§ ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.

17 Ἥλιος ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῆ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ·

18 καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκεν* καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί μου† ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν,

20 γινωσκέτω‡ ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ§ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. ‘p’ / ‘book’

‡ 5:10 ἀδελφοί WH Treg NA28] + μου RP § 5:10 ἐν WH Treg NA28] - RP * 5:11 ὑπομείναντας WH Treg NA28] ὑπομένοντας RP † 5:11 εἶδετε WH Treg NA28] ἴδετε RP ‡ 5:11 ὁ κύριος WH Treg NA28] - RP § 5:12 ὑπὸ κρίσιν WH Treg NA28] εἰς ὑπόκρισιν RP * 5:14 αὐτόν Treg NA28 RP] - WH † 5:16 οὐὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 5:16 τὰς ἁμαρτίας WH Treg NA28] τὰ παραπτώματα RP § 5:16 εὐχεσθε Treg NA28 RP] προσεύχεσθε WH * 5:18 ὑετὸν ἔδωκεν WH NA28 RP] ἔδωκεν ὑετὸν Treg † 5:19 μου WH Treg NA28] - RP ‡ 5:20 γινωσκέτω Treg NA28 RP] γινώσκετε WH § 5:20 αὐτοῦ WH NA28] - Treg RP

ΠΕΤΡΟΥ Α

¹ Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,

² κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

³ Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,

⁴ εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς

⁵ τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.

⁶ ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ ῥέον* ῥυπηθέντες† ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς,

⁷ ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως ῥυτιμώτερον‡ χρυσοῦ τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εὐρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν§ ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁸ ὃν οὐκ ἰδόντες* ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες πιστεύοντες δὲ ῥαγαλλιᾶσθε† χαρᾷ ἀνεκκλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ,

⁹ κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ῥυτιμῶν‡ σωτηρίαν ψυχῶν.

¹⁰ Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφηταὶ οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες,

¹¹ ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας·

¹² οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἀ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ῥυτιμῶν§ πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ᾧ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

¹³ Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες τελείως, ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹⁴ ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις,

¹⁵ ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,

¹⁶ διότι γέγραπται ῥέον* Ἅγιοι ῥεσεσθε† ὅτι ἐγὼ ῥάγιος‡

¹⁷ Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε·

¹⁸ εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,

¹⁹ ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ,

²⁰ προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου§ τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς

²¹ τοὺς δι' αὐτοῦ ῥιστοὺς* εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

²² Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ῥαληθείας† εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον ῥεκ‡ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς,

* **1:6** ῥέον WH Treg] + ἐστίν NA28 RP † **1:6** λυπηθέντες WH Treg NA27 RP] λυπηθέντας NA28 ‡ **1:7** πολυτιμώτερον WH Treg NA28] πολὺ τιμώτερον RP § **1:7** δόξαν καὶ τιμὴν WH Treg NA28] τιμὴν καὶ εἰς δόξαν RP * **1:8** ἰδόντες WH Treg NA28] εἰδότες RP † **1:8** ἀγαλλιᾶσθε Treg NA28 RP] ἀγαλλιᾶτε WH ‡ **1:9** ὑμῶν Treg NA28 RP] - WH § **1:12** ὑμᾶς WH Treg] + ἐν NA28 RP * **1:16** ὅτι WH NA27] - Treg NA28 RP † **1:16** ῥεσεσθε WH Treg NA28] γίνεσθε RP ‡ **1:16** ῥάγιος WH Treg NA28] + εἰμι NA27 RP § **1:20** ἐσχάτου WH Treg NA28] ἐσχάτων RP * **1:21** ῥιστοὺς WH Treg NA28] πιστεύοντας RP † **1:22** ἀληθείας WH Treg NA28] + διὰ πνεύματος RP ‡ **1:22** ἐκ WH Treg NIV] + καθαρᾶς RP NA28

23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ ἡμένοντος §

24 διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἡ αὐτῆς * ὡς ἄνθος † χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν·

25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

2

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις * καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς,

2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ ἀυξηθῆτε εἰς σωτηρίαν †,

3 εἰ ‡ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος.

4 Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον

5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς εἰς Σιεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους * θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ·

6 διότι περιέχει ἐν † γραφῇ· Ἴδου τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ‡ ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατασχυνηθῆ.

7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν § δὲ λίθος * ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας

8 καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου· οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες· εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.

9 Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·

10 οἳ ποτε οὐ λαὸς νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἳ οὐκ ἠλεημένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς·

12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν †, ἵνα, ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων εἰσπορευόμενοι ‡ δοξάσωσι τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

13 Ὑποτάγητε § πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι,

14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν

15 (ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιούντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν)·

16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι *.

17 πάντας τιμῆσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε † τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

18 Οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς.

19 τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως·

20 ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιῶντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ.

§ 1:23 μένοντος WH Treg NA28] + εἰς τὸν αἰῶνα RP * 1:24 αὐτῆς WH Treg NA28] ἀνθρώπου RP † 1:24 ἄνθος WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * 2:1 ὑποκρίσεις Treg NA28 RP] ὑπόκρισιν WH † 2:2 εἰς σωτηρίαν WH Treg NA28] - RP ‡ 2:3 εἰ WH Treg NA28] εἶπερ RP § 2:5 εἰς WH Treg NA28] - RP * 2:5 εὐπροσδέκτους WH Treg NA28] + τῷ NA27 RP † 2:6 ἐν WH Treg NA28] + τῇ RP ‡ 2:6 ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν Treg NA28 RP] ἐκλεκτὸν ἀκρογωνιαῖον WH § 2:7 ἀπιστοῦσιν WH Treg NA28] ἀπειθοῦσιν RP * 2:7 λίθος WH Treg NA28] λίθον RP † 2:12 ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν WH Treg NA28] ἔχοντες καλήν ἐν τοῖς ἔθνεσιν RP ‡ 2:12 ἐποπτεύοντες WH Treg NA28] ἐποπτεύσαντες RP § 2:13 Ὑποτάγητε WH Treg NA28] + οὖν RP * 2:16 θεοῦ δοῦλοι WH Treg NA28] δοῦλοι θεοῦ RP † 2:17 ἀγαπᾶτε WH Treg NA28] ἀγαπήσατε RP

21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν[‡] ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ·

22 ὃς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·

23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως·

24 ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ ἠμώλωπι[§] δίαθήτε.

25 ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα ἠπλάνώμενοι* ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

3

1 Ὅμοίως* γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα ἠκαὶ[†] εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἀνευ λόγου κερδηθήσονται

2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνῆν ἀναστροφήν ὑμῶν.

3 ὣν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος,

4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ ἠπραέως καὶ ἠσυχίου[‡] πνεύματος, ὃ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελής.

5 οὕτως γὰρ ποτε καὶ αἱ ἄγιοι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἠεἰς[§] θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν,

6 ὡς Σάρρα ἠύπήκουσεν* τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιῶσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ ἠσυκληρονόμοις[‡] χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχνοὶ, ἠταπεινόφρονες[‡]

9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας τούναντίον δὲ ἠεὐλογοῦντες[§] ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἠμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν ἠγλώσσαν* ἀπὸ κακοῦ καὶ ἠχείλη[†] τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον,

11 ἐκκλινάτω ἠδὲ[‡] ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν·

12 ὅτι ὁφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὤτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

13 Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ἠζηλωταὶ[§] γέννησθε;

14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε,

15 κύριον δὲ τὸν ἠΧριστὸν* ἠαγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἠἔτοιμοι[†] αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτιοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,

16 ἠἀλλὰ[‡] μετὰ πραύτητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ὧ ἠκαταλαεῖσθε[§] καταισχυθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν.

17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιῶντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιῶντας.

18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἠπαξ περὶ ἀμαρτιῶν ἠἔπαθεν* δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἠὑμᾶς[†] προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεῖς μὲν σαρκὶ ζωοποιηθεῖς δὲ πνεύματι·

‡ 2:21 ὑμῶν WH Treg NA28] ἠμῶν RP § 2:24 μώλωπι WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP * 2:25 πλάνώμενοι WH Treg NA28] πλάνώμενα RP * 3:1 Ὅμοίως WH Treg] + αἱ NA28 RP † 3:1 καὶ Treg NA28 RP] - WH ‡ 3:4 πραέως καὶ ἠσυχίου Treg NA28 RP] ἠσυχίου καὶ πραέως WH § 3:5 εἰς WH Treg NA28] ἐπὶ RP * 3:6 ὑπήκουσεν Treg NA28 RP] ὑπήκουεν WH † 3:7 συκληρονόμοις WH Treg NA28] συκληρονόμοι RP ‡ 3:8 ταπεινόφρονες WH Treg NA28] φιλόφρονες RP § 3:9 εὐλογοῦντες WH Treg NA28] + εἰδότες RP * 3:10 γλώσσαν WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP † 3:10 χεῖλη WH Treg NA28] + αὐτοῦ RP ‡ 3:11 δὲ WH Treg NA28] - RP § 3:13 ζηλωταὶ WH Treg NA28] μιμηταὶ RP * 3:15 Χριστὸν WH Treg NA28] θεὸν RP † 3:15 ἔτοιμοι WH Treg NA28] + δὲ RP ‡ 3:16 ἀλλὰ WH Treg NA28] - RP § 3:16 καταλαεῖσθε WH NA28] καταλαοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν Treg RP * 3:18 ἔπαθεν RP NA28] ἀπέθανεν WH Treg NIV † 3:18 ὑμᾶς WH NA28 RP] ἠμᾶς Treg

19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν,
 20 ἀπειθήσασιν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ εἰς ἣν ὀλίγοι[‡] τοῦτ' ἔστιν ὀκτώ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος.
 21 ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν[§] σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ρύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 22 ὅς ἐστιν ἐν ὀρειᾷ^{*} θεοῦ πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

4

1 Χριστοῦ οὖν ἁπαθόντος^{*} σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ ἁπαθὼν[†] σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας[‡]
 2 εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον.
 3 ἄρκετος γὰρ[§] ὁ παρεληλυθὼς χρόνος^{*} τὸ βούλημα[†] τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι[‡] πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίαις.
 4 ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες·
 5 οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρίναι[§] ζῶντας καὶ νεκρούς·
 6 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπου σαρκὶ ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
 7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἡγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς^{*} προσευχάς·
 8 πρὸ πάντων[†] τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει[‡] πλήθος ἁμαρτιῶν·
 9 φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ[§]
 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ·
 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἡς^{*} χορηγεῖ ὁ θεός· ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἔστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
 12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος,
 13 ἀλλὰ καθὼς κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.
 14 εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται[†]
 15 μὴ γὰρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος·
 16 εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι[‡] τοῦτω.
 17 ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ;
 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;
 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ^{*} πιστῶ κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν[†] ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

[‡] 3:20 ὀλίγοι WH Treg NA28] ὀλίγοι RP § 3:21 καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν WH Treg NA28] ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς RP * 3:22 δεξιᾷ WH Treg] + τοῦ NA28 RP * 4:1 παθόντος WH Treg NA28] + ὑπὲρ ἡμῶν RP † 4:1 παθὼν WH Treg NA28] + ἐν RP ‡ 4:1 ἁμαρτίας Treg NA28 RP] ἁμαρτίαις WH § 4:3 γὰρ WH Treg NA28] + ἡμῖν RP * 4:3 χρόνος WH Treg NA28] + τοῦ βίου RP † 4:3 βούλημα WH Treg NA28] θέλημα RP ‡ 4:3 κατειργάσθαι WH Treg NA28] κατεργάσασθαι RP § 4:5 ἔχοντι κρίναι Treg NA28 RP] κρίνονται WH * 4:7 εἰς WH Treg NA28] + τὰς RP † 4:8 πάντων WH Treg NA28] + δὲ RP ‡ 4:8 καλύπτει WH Treg NA28] καλύψει RP § 4:9 γογγυσμοῦ WH Treg NA28] + γογγυσμῶν RP * 4:11 ἡς WH Treg NA28] ὡς RP † 4:14 ἀναπαύεται WH Treg NA28] + κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται RP ‡ 4:16 ὀνόματι WH Treg NA27] μέρει NA28 RP § 4:18 ὁ Treg NA28 RP] + δὲ WH * 4:19 θεοῦ WH Treg NA28] + ὡς RP † 4:19 αὐτῶν Treg NA28 RP] - WH

5

¹ Πρεσβυτέρους οὖν* ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός,

² ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, ἐπίσκοποῦντες†μη ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως ἑκατὰ θεόν‡, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως,

³ μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου·

⁴ καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

⁵ ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις. πάντες δὲ ἑλληλοῖς§ τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.

⁶ Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ,

⁷ πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

⁸ νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τινὰ* ἑκαταπιεῖν†

⁹ ὥς ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ‡κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

¹⁰ ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ§ ὀλίγον παθόντας αὐτὸς ἑκαταρτίσει* στηρίξει, σθενώσῃ, ἑμελιώσῃ†

¹¹ ἑαυτῷ‡ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων§· ἀμήν.

¹² Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ· εἰς ἣν ἑστήτε*

¹³ ἀσπάζεται ὑμᾶς ἢ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτῇ καὶ Μᾶρκος ὁ υἱός μου.

¹⁴ ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ† /book

* 5:1 οὖν WH Treg NA27] τοὺς NA28 RP † 5:2 ἐπίσκοποῦντες Treg NA28 RP] - WH ‡ 5:2 κατὰ θεόν Treg NA28] - WH RP § 5:5 ἑλληλοῖς WH Treg NA28] + ὑποτασσόμενοι RP * 5:8 τινὰ NA28] τινὰ RP; - WH Treg † 5:8 καταπιεῖν WH Treg NA28] καταπίη RP ‡ 5:9 τῷ WH Treg NA27] - NA28 RP § 5:10 Χριστῷ WH NA28] + Ἰησοῦ Treg NA27 RP * 5:10 καταρτίσει WH Treg NA28] κατάρτισαι ὑμᾶς RP † 5:10 ἑμελιώσῃ NA28 RP] - WH Treg ‡ 5:11 αὐτῷ WH Treg NA28] + ἢ δόξα καὶ RP § 5:11 τῶν αἰώνων Treg NIV RP] - WH NA28 * 5:12 στήτε WH Treg NA28] ἐστήκατε RP † 5:14 Χριστῷ WH Treg NA28] + Ἰησοῦ ἀμήν RP

ΠΕΤΡΟΥ Β

¹ Ἐν Συμεῶν* Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἰσοτίμοις ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ·

² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπίγνωσι τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

³ Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ†,

⁴ δι' ὧν τὰ ἁγία καὶ μέγιστα ἡμῖν‡ ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ ἁκόσμῳ ἐπιθυμίας φθορᾶς.

⁵ καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδῆν πασαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,

⁶ ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν,

⁷ ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην·

⁸ ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν·

⁹ ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων*

¹⁰ διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλησιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε·

¹¹ οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹² Διὸ ἠμελλήσω†αὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκω περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας.

¹³ δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμι ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει,

¹⁴ εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι·

¹⁵ σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

¹⁶ Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.

¹⁷ λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν‡, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα—

¹⁸ καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει§.

¹⁹ καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνω φαίνοντι ἐν ἀσχηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·

²⁰ τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίᾳ ἐπιλύσεως οὐ γίνεται,

²¹ οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ἡ προφητεία ποτέ*, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἁπὸ†θεοῦ ἄνθρωποι.

* **1:1** Συμεῶν Treg NA28 RP] Συμων WH † **1:3** ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ Treg NA28] διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς WH RP ‡ **1:4** τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν WH NA28] μέγιστα καὶ τίμια ἡμῖν Treg; τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα RP § **1:4** τῷ WH Treg NA28] – RP

* **1:9** ἁμαρτημάτων Treg] ἁμαρτιῶν WH NA28 RP † **1:12** μελλήσω WH Treg NA28] οὐκ ἀμελήσω RP ‡ **1:17** Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν WH NA28] οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός Treg RP § **1:18** ἁγίῳ ὄρει WH Treg NA28] ὄρει τῷ ἁγίῳ RP * **1:21** προφητεία ποτέ WH Treg NA28] ποτέ προφητεία RP † **1:21** ἀπὸ WH NA28] ἄγιοι Treg RP

2

¹ Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινήν ἀπώλειαν·

² καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται·

³ καὶ ἐν πλεονεξία πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἄργεϊ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει*

⁴ Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ Ἰσραὴλ ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους,

⁵ καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας,

⁶ καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας Ἰακώβου καταστροφῆς κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων Ἰακώβου τεθεικώς,

⁷ καὶ δίκαιον Λῶτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο—

⁸ βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν—

⁹ οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ρύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν,

¹⁰ μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονούντας.

Τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν, βλασφημοῦντες,

¹¹ ὅπου ἄγγελοι ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν βλάσφημον κρίσιν.

¹² οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα ἡγενηθέντα φυσικῶς εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται,

¹³ ἀδικούμενοι μισθὸν ἀδικίας· ἠδονὴν ἠγοῦμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντροφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευχόμενοι ὑμῖν,

¹⁴ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπάστους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα,

¹⁵ καταλιπόντες εὐθείαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσὸρ ὅς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν

¹⁶ ἔλεξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.

¹⁷ Οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὀμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται.

¹⁸ ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθειρόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους,

¹⁹ ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ὧ γὰρ τις ἠττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται.

²⁰ εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἠττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χεῖρονα τῶν πρώτων.

* 2:3 νυστάζει WH Treg NA28] νυστάζει RP † 2:4 Ἰσραὴλ RP NA28] σιροὶς WH Treg NIV ‡ 2:6 καταστροφῆ Treg NA28 RP] - WH NIV § 2:6 ἀσεβέσιν WH NA27] ἀσεβεῖν Treg NA28 RP * 2:8 ὁ Treg NA28 RP] - WH † 2:11 αὐτῶν Holmes WHmarg] + παρὰ κυρίῳ WH Treg NA28 RP; + παρὰ κυρίου NA27 ‡ 2:12 ἡγενηθέντα φυσικῶς WH Treg NA28] φυσικῶς ἡγενηθέντα RP § 2:12 καὶ φθαρήσονται WH Treg NA28] καταφθαρήσονται RP * 2:13 ἀδικούμενοι WH NA28] κομιούμενοι Treg RP † 2:13 ἀπάταις WH NA28 RP] ἀγάπαις Treg ‡ 2:14 ἀκαταπάστους Treg NA28 RP] ἀκαταπάστους WH § 2:15 καταλιπόντες Treg NA28 RP] καταλείποντες WH NA27 * 2:15 Βοσὸρ Treg RP NA28] Βεῶρ WH NIV † 2:17 καὶ ὀμίχλαι WH Treg NA28] νεφέλαι RP ‡ 2:17 σκότους WH Treg NA28] + εἰς αἰῶνα RP § 2:18 ὀλίγως WH Treg NA27] ὄντως NA28 RP * 2:18 ἀποφεύγοντας WH Treg NA28] ἀποφυγόντας RP † 2:19 καὶ Treg RP] - WH NA28 ‡ 2:20 κυρίου WH Treg NA28 RP] + ἡμῶν NA27

²¹ κρείττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν ἵποστρέψαι § ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς·

²² ἠσμβέβηκεν* αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· Ὑς λουσαμένη εἰς ἠκυλισμὸν† βορβόρου.

3

¹ Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν,

² μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος,

³ τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων* τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ† ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι

⁴ καὶ λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

⁵ λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ,

⁶ δι' ὧν‡ ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο·

⁷ οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ § λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

⁸ Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.

⁹ οὐ βραδύνει ἠκύριος* τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδύτητα ἠγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἠμᾶς† μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.

¹⁰ ἤξει δὲ ἠμέρα‡ κυρίου ὡς ἠκλέπτῃ§ ἐν ἧ ὁ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα ἠλυθήσεται* καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα ἠεῦρεθήσεται†

¹¹ Τούτων οὕτως‡ πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὔσεβείαις,

¹² προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται·

¹³ καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

¹⁴ Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὔρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ,

¹⁵ καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν ἠδοθεῖσαν αὐτῷ § σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν,

¹⁶ ὡς καὶ ἐν πάσαις ἠταῖς* ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν ἠαῖς† ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι ἠστρεβλοῦσιν‡ ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

¹⁷ ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ,

¹⁸ ἀξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἠ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἠμέραν αἰῶνος. ἠἀμῆν § ἠρ / ἠbook'

§ 2:21 ἠποστρέψαι WH Treg NA28] ἠπιστρέψαι RP * 2:22 ἠσμβέβηκεν WH Treg NA28] + δὲ RP † 2:22 ἠκυλισμὸν WH Treg NA28] ἠκύλισμα RP * 3:3 ἐσχάτων WH Treg NA28] ἐσχάτου RP † 3:3 ἐν ἐμπαιγμονῇ WH Treg NA28] - RP ‡ 3:6 δι' ὧν WH Treg NA27 RP] δι' ὧν NA28 § 3:7 αὐτῷ WH NA28] αὐτοῦ Treg RP * 3:9 κύριος WH Treg NA28] ὁ κύριος RP † 3:9 ὠμᾶς WH Treg NA28] ἠμᾶς RP ‡ 3:10 ἠμέρα WH Treg NA28] ἠ ἠμέρα RP § 3:10 κλέπτῃ WH Treg NA28] + ἐν νυκτί RP * 3:10 ἠλυθήσεται WH Treg NA28] λυθήσονται RP † 3:10 εὔρεθήσεται WH Treg NA27] κατακαῖσεται RP; οὐχ εὔρεθήσεται em NA28 ‡ 3:11 οὕτως WH NA28] οὖν Treg RP § 3:15 ἠδοθεῖσαν αὐτῷ WH Treg NA28] αὐτῷ ἠδοθεῖσαν RP * 3:16 ταῖς NA28 RP] - WH Treg NA27 † 3:16 αῖς WH Treg NA28] οἷς RP ‡ 3:16 ἠστρεβλοῦσιν WH Treg NA27 RP] ἠστρεβλώσουσιν NA28 § 3:18 ἠμῆν Treg NA27 RP] - WH NA28

ΙΩΑΝΝΟΥ Α

¹ Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς—

² καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν—

³ ὃ ἐωράκαμεν καὶ* ἀκηκόαμεν ἀπαγγέλλομεν ἡμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ·

⁴ καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς† ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἢ πεπληρωμένη.

⁵ Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν‡ οὐδεμία.

⁶ Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν·

⁷ Ἐὰν ἡμεῖς ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἶμα Ἰησοῦ* τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

⁸ Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν†.

⁹ Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστὶν καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθάρσιν ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

¹⁰ Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

2

¹ Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἀμάρτητε. καὶ ἐὰν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον,

² καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστὶν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

³ Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

⁴ Ὁ λέγων ὅτι* ἔγνωκα αὐτόν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν·

⁵ ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἔσμεν·

⁶ Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιπάτησεν καὶ ἑαυτὸς† περιπατεῖν.

⁷ Ἄγαπητοί‡ οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε§

⁸ πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.

⁹ Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.

¹⁰ Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν·

¹¹ ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

¹² Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

¹³ γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς· γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν.

* **1:3** καὶ WH Treg NA28] - RP † **1:4** ἡμεῖς WH Treg NA28] ὑμῖν RP ‡ **1:5** ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν NA28 RP] οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ WH Treg § **1:7** δὲ WH Treg NA27 RP] - NA28 * **1:7** Ἰησοῦ WH Treg NA28] + Χριστοῦ RP † **1:8** οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν WH NA28 RP] ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν Treg * **2:4** ὅτι WH Treg NA28] - RP † **2:6** αὐτὸς WH Treg] + οὕτως NA28 RP ‡ **2:7** Ἀγαπητοί WH Treg NA28] Ἀδελφοί RP § **2:7** ἠκούσατε WH Treg NA28] + ἀπ' ἀρχῆς RP

14 Ἐγραψα* ὑμῖν, παιδιά, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα· ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς· ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐὰν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ·

16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν·

17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ, ὃ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἄντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.

19 Ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἦσαν‡, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν.

20 καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου ἔκαὶ οἴδατε ἅπαντες*

21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν.

22 τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

23 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει†.

24 Ὑμεῖς‡ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανῶντων ὑμᾶς.

27 καὶ ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ ἔμεινεν ἐν ὑμῖν§, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ ἑαυτοῦ* χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, ἔμνετε† ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἑὰν‡ φανερωθῇ ἰσχυρῶς παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνοῦμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι* δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

3

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, ἔσμεν*. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς† ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

2 ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἔσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. οἴδαμεν‡ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστίν.

3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν.

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἀμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἀμαρτάνει· πᾶς ὁ ἀμαρτάνων οὐχ ἐώρακεν αὐτόν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

7 Ἐτεκνία* μηδεὶς πλανᾶτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν·

8 ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἀμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

* 2:14 ἔγραψα WH Treg NA28] Γράφω RP † 2:18 ὅτι WH Treg NA28] + ὁ RP ‡ 2:19 ἐξ ἡμῶν ἦσαν WH Treg NA28] ἦσαν ἐξ ἡμῶν RP § 2:20 καὶ Treg NA28 RP] - WH * 2:20 πάντες WH NA28] πάντα Treg RP † 2:23 ὁ ὁμολογῶν ... ἔχει WH Treg NA28] - RP ‡ 2:24 ὑμεῖς WH Treg NA28] + οὖν RP § 2:27 μένει ἐν ὑμῖν WH Treg NA28] ἐν ὑμῖν μένει RP * 2:27 αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτὸ RP † 2:27 μένετε WH Treg NA28] μενεῖτε RP ‡ 2:28 ἐὰν WH Treg NA28] ὅταν RP § 2:28 σχῶμεν WH Treg NA28] ἔχωμεν RP * 2:29 ὅτι WH RP] + καὶ NA28 Treg * 3:1 καὶ ἔσμεν WH Treg NA28] - RP † 3:1 ἡμᾶς WH Treg NA28] ὑμᾶς RP ‡ 3:2 οἴδαμεν WH Treg NA28] + δὲ RP § 3:5 ἀμαρτίας WH Treg NA28] + ἡμῶν RP * 3:7 τεκνία WH Treg NA27 RP] παιδιά NA28 WH marg

9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται.

10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

11 Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους·

12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

13 Ἦ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί† εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

14 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν δὲ μένει ἐν τῷ θανάτῳ.

15 πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ* μένουσαν.

16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι†

17 ὃς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία‡ μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσει ἀλλὰ ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

19 ἐν τούτῳ γινώσκμεθα* ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὴν καρδίαν† ἡμῶν

20 ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα.

21 ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν‡ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν,

22 καὶ ὁ ἐὰν δαίτῳμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν† τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν‡

24 καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

4

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 ἐν τούτῳ γινώσκετε* τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν,

3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν† Ἰησοῦν‡ ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστὶν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ·

5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.

6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν.

† 3:13 μὴ WH Treg RP] καὶ μὴ NA28 ‡ 3:13 ἀδελφοί WH Treg NA28] + μου RP § 3:14 ἀγαπῶν WH Treg NA28] + τὸν ἀδελφόν RP * 3:15 αὐτῷ WH Treg NA28] ἐαυτῷ RP † 3:16 θεῖναι WH Treg NA28] τιθέναι RP

‡ 3:18 Τεκνία WH Treg NA28] + μου RP § 3:19 ἐν WH] καὶ ἐν Treg NA28 RP * 3:19 γινώσκμεθα WH Treg NA28] γινώσκομεν RP † 3:19 τὴν καρδίαν WH NA28] τὰς καρδίας Treg RP ‡ 3:21 μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν Treg] μὴ

καταγινώσκῃ WH; ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ NA28; ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν RP § 3:22 ἐὰν Treg NA28 RP] ἂν WH

* 3:22 ἀπ' WH Treg NA28] παρ' RP † 3:23 πιστεύσωμεν WH NA28 RP] πιστεύωμεν Treg ‡ 3:23 ἡμῖν WH Treg

NA28] - RP * 4:2 γινώσκετε WH Treg NA28] γινώσκειται RP † 4:3 τὸν WH Treg NA28] - RP ‡ 4:3 Ἰησοῦν WH

Treg NA28] + Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα RP

8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν.

9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.

10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήκαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμόν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.

12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν*.

13 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.

14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου.

15 ὃς ἐὰν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ.

16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. §

Ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.

17 ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν* ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.

20 ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι Ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἐώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐ ἐώρακεν· οὐ δύναται ἀγαπᾶν.

21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

5

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ* πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.

2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν†

3 αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν, καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν,

4 ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν·

5 τίς δέ ἐστιν‡ ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἔλθων δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστὶν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια.

7 ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες,

8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν.

9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι* αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ† ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ὁ θεὸς ἡμῖν‡, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν.

§ 4:10 ἠγαπήκαμεν WH NA28] ἠγαπήσαμεν Treg RP * 4:12 ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν NA28] τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν WH Treg; τετελειωμένη ἐστίν ἐν ἡμῖν RP † 4:15 ἐὰν WH NA28] ἂν Treg RP ‡ 4:15 Ἰησοῦς Treg NA28 RP] +Χριστός WH § 4:16 μένει WH NA28 RP] - Treg * 4:19 ἀγαπῶμεν WH Treg NA28] + αὐτόν RP † 4:20 οὐ WH Treg NA28] πῶς RP * 5:1 καὶ Treg NA28 RP] - WH † 5:2 ποιῶμεν WH Treg NA28] τηρῶμεν RP ‡ 5:5 δέ ἐστίν Treg NA28] ἐστίν δὲ WH; ἐστίν RP § 5:6 ἐν WH Treg NA28] - RP * 5:9 ὅτι WH Treg NA28] ἦν RP † 5:10 αὐτῷ WH] αὐτῷ Treg NA28 RP; ἑαυτῷ NA27 ‡ 5:11 ὁ θεὸς ἡμῖν WH] ἡμῖν ὁ θεὸς Treg NA28 RP

12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον*, ἵνα πιστεύουσιν† εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

14 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν.

15 καὶ ἐὰν‡οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὁ ἔὰν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν ἵνα ἀπὸ αὐτοῦ.

16 ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀμαρτάνοντα ἀμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἀμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἀμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.

17 πᾶσα ἀδικία ἀμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἀμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἀμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν* καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ.

19 οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.

20 οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν† τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων‡ 'p' / 'book'

§ 5:13 ὑμῖν WH Treg NA28] + τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ RP * 5:13 ἔχετε αἰώνιον WH Treg NA28] αἰώνιον ἔχετε RP † 5:13 τοῖς πιστεύουσιν WH Treg NA28] καὶ ἵνα πιστεύητε RP ‡ 5:15 ἐὰν WH NA28 RP] ἂν Treg § 5:15 ἀπὸ WH Treg NA28] παρ' RP * 5:18 αὐτόν WH Treg NA27] ἑαυτόν NA28 RP † 5:20 γινώσκωμεν NA28 RP] γινώσκομεν WH Treg ‡ 5:21 εἰδώλων WH Treg NA28] + Ἀμῖν RP

ΙΩΑΝΝΟΥ Β

¹ Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῆ κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν,

² διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα·

³ ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ *θεοῦ πατρός, καὶ ἱερὰ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

⁴ Ἐχάρην λίαν ὅτι εὑρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός.

⁵ καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν ἱερὰν γράφων σοι† ἀλλὰ ἦν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.

⁶ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή ἐστίν‡, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε.

⁷ ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον§ εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος.

⁸ βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε* ἅ ἐίργασάμεθα† ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἱερὰ ἀπολάβητε‡

⁹ πᾶς ὁ ἱερὰ πρὸς αὐτὸν καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ* τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ ἱερὰ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.

¹⁰ εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·

¹¹ ὁ λέγων γὰρ† αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

¹² Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθη διὰ χάρτου καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι‡ πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἱερὰν§ πεπληρωμένη ἦ*.

¹³ Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς† 'p' / 'book'

* **1:3** παρὰ WH Treg NA28] + κυρίου RP † **1:5** καινήν γράφων σοι Treg NA27] γράφων σοι καινήν WH NA28 RP ‡ **1:6** ἡ ἐντολή ἐστίν WH Treg NA28] ἐστίν ἡ ἐντολή RP § **1:7** ἐξῆλθον WH Treg NA28] εἰσηλθόν RP * **1:8** ἀπολέσητε WH Treg NA28] ἀπολέσωμεν RP † **1:8** εἰργασάμεθα WH RP NA28] εἰργάσαθε Treg NIV ‡ **1:8** ἀπολάβητε WH Treg NA28] ἀπολάβωμεν RP § **1:9** ἱερὰν WH Treg NA28] ἱερὰ RP * **1:9** διδαχῆ WH Treg NA28] + τοῦ Χριστοῦ RP † **1:11** λέγων γὰρ WH Treg NA28] γὰρ λέγων RP ‡ **1:12** γενέσθαι WH Treg NA28] ἐλθεῖν RP § **1:12** ἱερὰν WH Treg] ἱερὰ NA28 RP * **1:12** πεπληρωμένη ἦ WH NA27] ἡ πεπληρωμένη Treg NA28 RP † **1:13** ἐκλεκτῆς WH Treg NA28] + Ἀμῆν RP

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ

- 1 Ὁ πρεσβύτερος Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.
- 2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχὴ.
- 3 Ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.
- 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν* ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ† ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
- 5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τῷ‡ ξένους,
- 6 οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ·
- 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἔθνικῶν§
- 8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν* τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.
- 9 Ἐγραψά τι† τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.
- 10 διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.
- 11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἐώρακεν τὸν θεόν.
- 12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας‡ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν.
- 13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι§, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράφειν*
- 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν†, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.
- 15 Εἰρήνη σοι. ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα. 'p' / 'book'

* 1:4 χαράν Treg NA28 RP] χάριν WH † 1:4 τῇ WH Treg NA27] - NA28 RP ‡ 1:5 τοῦτο WH Treg NA28] εἰς τοὺς RP § 1:7 ἐθνικῶν WH Treg NA28] ἐθνῶν RP * 1:8 υπολαμβάνειν WH Treg NA28] ἀπολαμβάνειν RP † 1:9 τι WH Treg NA28] - RP ‡ 1:12 οἶδας WH Treg NA28] οἶδατε RP § 1:13 γράψαι σοι WH Treg NA28] γράφειν RP * 1:13 γράφειν WH Treg NA28] γράψαι RP † 1:14 σε ἰδεῖν WH Treg NA28] ἰδεῖν σε RP

ΙΟΥΔΑ

¹ Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἡγαπημένοις* καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς·

² ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

³ Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν†σωτηρίας ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.

⁴ παρεῖσδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον ἄδελφόν†καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

⁵ Ὑπομῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ§ ἅπαντα* ὅτι Ἰησοῦς†λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν,

⁶ ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν·

⁷ ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις‡ ἐκπορευύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

⁸ Ὅμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μαιίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν.

⁹ ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· Ἐπιτιμήσαι σοι κύριος.

¹⁰ οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.

¹¹ οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κόρε ἀπώλοντο.

¹² οὗτοί εἰσιν οἱ§ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες συνευαχούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δις ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα,

¹³ κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται.

¹⁴ Προεφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ λέγων· Ἴδου ἦλθεν κύριος ἐν ἀγίαις μυριάσιν αὐτοῦ,

¹⁵ ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξει ἅπαντας τοὺς ἀσεβεῖς* περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.

¹⁶ οὗτοί εἰσιν γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας ἑαυτῶν†πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.

¹⁷ Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

¹⁸ ὅτι ἔλεγον ὑμῖν‡ Ἐπ' ἐσχάτου χρόνου§ ἔσονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.

¹⁹ οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.

* **1:1** ἡγαπημένοις WH Treg NA28] ἡγίασμένοις RP † **1:3** ἡμῶν WH Treg NA28] - RP ‡ **1:4** δεσπότην WH Treg NA28] + θεόν RP § **1:5** ὑμᾶς ἅπαξ NA28 RP] ἅπαξ ὑμᾶς NIV; ἅπαξ WH Treg; ὑμᾶς NA27 * **1:5** πάντα WH Treg NA28] τοῦτο RP † **1:5** Ἰησοῦς NA28] κύριος WH Treg; ὁ κύριος NIV RP; ὁ κύριος ἅπαξ NA27 ‡ **1:7** τρόπον τούτοις WH Treg NA28] τούτοις τρόπον RP § **1:12** οἱ WH Treg NA28] - RP * **1:15** πάντας τοὺς ἀσεβεῖς WH Treg NIV] + αὐτῶν RP; πᾶσαν ψυχὴν NA28 † **1:16** αὐτῶν WH Treg RP] ἑαυτῶν NA28 ‡ **1:18** ὑμῖν WH NA28] + ὅτι Treg NA27 RP § **1:18** Ἐπ' ἐσχάτου χρόνου WH Treg NA28] Ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου NA27; ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ RP

²⁰ ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει*, ἐν πνεύματι ἀγίῳ προσευχόμενοι,

²¹ ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

²² καὶ οὐς μὲν ἔλεᾶτε ἑδιακρινομένους,†‡

²³ οὐς δὲ σῶζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὐς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

²⁴ Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ἑὺμᾶς§ ἀπταίστους καὶ στησαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει

²⁵ ἑμόνῳ* θεῷ σωτῆρι ἡμῶν ἑδιὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν† ἑδόξα‡ μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία ἑπρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος§ καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. /book'

* **1:20** ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει WH Treg NA28] τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς RP † **1:22** 22-23 ἐλεᾶτε WH NA28] ἐλεεῖτε RP; ἐλέγχετε Treg ‡ **1:22** διακρινομένους οὐς δὲ σῶζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες οὐς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ Treg NA28] διακρινομένους σῶζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες οὐς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ WH; διακρινομένοι οὐς δὲ ἐν φόβῳ σῶζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες RP § **1:24** ἑμᾶς WH Treg NA28] αὐτοῦς RP * **1:25** μόνῳ WH Treg NA28] + σοφῷ RP † **1:25** διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν WH Treg NA28] - RP ‡ **1:25** δόξα WH Treg NA28] + καὶ RP § **1:25** πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος WH Treg NA28] - RP

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

¹ Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,

² ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν.

³ μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα, ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

⁴ Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ* ὧν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ,

⁵ καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. Τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ ἴψαντι† ἡμᾶς ἑκ‡ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ—

⁶ καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ— αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων§· ἀμήν.

⁷ Ἴδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ’ αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν.

⁸ Ἐγὼ εἶμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὡ, λέγει κύριος, ὁ θεός, ὁ ὧν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

⁹ Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ ἑταῖρος* ἐν† τῇ θλίψει καὶ‡ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἑν Ἰησοῦ§ ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἑκαὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

¹⁰ ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν* μεγάλην ὡς σάλπιγγος

¹¹ λεγούσης· Ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν.

¹² Ἐκαὶ† ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ’ ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς,

¹³ καὶ ἐν μέσῳ τῶν‡ λυχνιῶν ὅμοιον ἑὶδόν§ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσαῖν·

¹⁴ ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός,

¹⁵ καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ ἑπεπωρωμένης* καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν,

¹⁶ καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ ἑκαὶ αὐτοῦ† ἀστέρας ἑπτὰ, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

¹⁷ Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ’ ἐμὲ λέγων· Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἶμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος,

¹⁸ καὶ ὁ ζῶν— καὶ ἐγενόμην νεκρός καὶ ἰδοὺ ζῶν εἶμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν ἑαίωνων‡ καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου.

¹⁹ γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει ἑγίνεσθαι§ μετὰ ταῦτα.

²⁰ τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ἑοὺς* εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶν, καὶ αἱ λυχνίαὶ αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶν.

* **1:4** ἀπὸ WH Treg NA28] + θεοῦ RP † **1:5** λύσαντι WH Treg NA28] λούσαντι RP ‡ **1:5** ἐκ WH Treg NA28] ἀπὸ RP § **1:6** τῶν αἰώνων Treg NA28 RP] - WH * **1:9** συγκοινωνός WH Treg NA28] κοινωνός RP † **1:9** ἐν WH Treg NA28] + Χριστῷ RP ‡ **1:9** καὶ WH Treg NA28] + διὰ RP § **1:9** Ἰησοῦ WH Treg NA28] + Χριστοῦ RP * **1:10** ὀπίσω μου φωνὴν WH Treg NA28] φωνὴν ὀπίσω μου RP † **1:12** Καὶ WH Treg NA28] + ἐκεῖ RP ‡ **1:13** τῶν WH NA28] + ἑπτὰ Treg RP § **1:13** υἱὸν WH NA28] υἱῷ Treg RP * **1:15** πεπωρωμένης WH Treg NA28] πεπωρωμένοι RP † **1:16** χειρὶ αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτοῦ χειρὶ RP ‡ **1:18** αἰώνων WH Treg NA28] + ἀμήν RP § **1:19** γίνεσθαι WH Treg RP] γενέσθαι NA28 * **1:20** οὗς WH Treg NA28] ὧν RP

2

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς * ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν·

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν ἴκονον καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοῦς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους † καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς·

3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες §.

4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφήκες.

5 μνημόνευε οὖν πόθεν ἴκονος * καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι † καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσης.

6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαΐτων, ἃ κἀγὼ μισῶ.

7 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ †.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς § ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν·

9 Οἶδά σου * τὴν θλιψὴν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ.

10 ἴδου † φοβοῦ ἃ μέλλεις ἴκονειν † ἴδου § μέλλει ἴκονειν * ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἔξετε † θλιψὴν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

11 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν·

13 Οἶδα † ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, καὶ § κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου † καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις * Ἀντιπᾶς, ὁ μάρτυς μου † ὁ πιστὸς μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ.

14 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ † Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἴκονειν § ἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι·

15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν * Νικολαΐτων ὁμοίως.

16 μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου.

17 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω ἴκονειν † τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς † ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ·

19 Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν § καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.

* 2:1 τῆς Treg NA28 RP] τῷ WH † 2:2 κόπον WH Treg NA28] + σου RP † 2:2 ἀποστόλους WH Treg NA28] + εἶναι RP § 2:3 οὐ κεκοπίακες WH Treg NA28] οὐκ ἐκοπίασας RP * 2:5 πέπτωκας Treg NA28 RP] πέπτωκες WH † 2:5 σοι WH Treg NA28] + ταχύ RP † 2:7 Θεοῦ WH Treg NA28] + μου RP § 2:8 τῆς Treg NA28 RP] τῷ WH * 2:9 σου WH Treg NA28] + τὰ ἔργα καὶ RP † 2:10 μὴδὲν NA28 RP] μὴ WH Treg † 2:10 πάσχειν WH Treg NA28] παθεῖν RP § 2:10 ἴδου WH Treg NA28] + δὴ RP * 2:10 βάλλειν WH Treg NA28] βαλεῖν RP † 2:10 ἔξετε Treg NA28 RP] ἔχητε WH † 2:13 Οἶδα WH Treg NA28] + τὰ ἔργα σου καὶ RP § 2:13 καὶ WH Treg NA28] - RP * 2:13 ἡμέρας WH Treg NA28] + ἐν αἷς RP † 2:13 μου WH Treg NA28] - RP † 2:14 ἐδίδασκεν τῷ WH Treg NA28] ἐδίδαξεν τὸν RP § 2:14 φαγεῖν WH Treg NA28] καὶ φαγεῖν RP * 2:15 διδαχὴν WH] + τῶν Treg NA28 RP † 2:17 αὐτῷ WH Treg NA28] + φαγεῖν RP † 2:18 τῆς Treg NA28 RP] τῷ WH § 2:19 ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν WH NA28 RP] πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην Treg

20 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν ἄνθρωπον ἡ ἄνθρωπον ἡ λέγουσα ἑαυτὴν προφήτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα.

21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοήσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.

22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς·

23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἔραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.

24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βραχέα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος·

25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἴξω.

26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν,

27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβεται

28 ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.

29 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

3

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας·

Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ.

2 γίνου γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν*, οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου·

3 μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας καὶ τήρει, καὶ μετανόησον· ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἴξω ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνῶς ποῖαν ὥραν ἴξω ἐπὶ σέ·

4 ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα* ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν.

5 ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

6 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν Δαυὶδ ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει*

8 Οἶδά σου τὰ ἔργα— ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεωγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν— ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.

9 ἰδοὺ δίδω ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται— ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἴξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνώσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε.

10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου.

12 ὁ νικῶν ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἣ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν.

* 2:20 γυναῖκα WH Treg NA28] + σοῦ RP † 2:20 λέγουσα WH Treg NA28] λέγει RP ‡ 2:22 μετανοήσωσιν Treg NA28 RP] μετανοήσουσιν WH § 2:27 συντριβεται WH Treg NA28] συντριβήσεται RP * 3:2 ἔμελλον ἀποθανεῖν WH Treg NA28] ἔμελλες ἀποβάλλειν RP † 3:2 τὰ Treg NA28 RP] - WH ‡ 3:3 ἴξω WH Treg NA28] + ἐπὶ σε RP § 3:3 γνῶς WH NA28 RP] γνώση Treg * 3:4 ἔχεις ὀλίγα WH Treg NA28] ὀλίγα ἔχεις RP † 3:5 οὕτως WH Treg NA28] οὕτος RP ‡ 3:7 Δαυὶδ WH Treg NA28] τοῦ Δαυὶδ RP § 3:7 καὶ κλείων WH Treg NA28] αὐτὴν εἴ μὴ ὁ ἀνοίγων RP * 3:7 ἀνοίγει WH Treg NA28] ἀνοίξει RP † 3:9 δίδω WH Treg NA28] δίδωμι RP ‡ 3:9 ἴξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν WH Treg NA28] ἴξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν RP § 3:9 ἐγὼ WH Treg NA28] - RP * 3:12 καταβαίνουσα WH Treg NA28] καταβαίνει RP

13 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικεῖα ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ Ἄμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἄληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ·

15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἢ ζεστός.

16 οὕτως, ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου.

17 ὅτι λέγεις ὅτι Πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν* χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός,

18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον † πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλη καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλούριον ἔγχρῖσαι † τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς.

19 ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε* οὖν καὶ μετανόησον.

20 Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δεῖπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.

21 ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.

22 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

4

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων· Ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι. μετὰ ταῦτα

2 εὐθέως* ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος,

3 καὶ ὁ καθήμενος † ὅμοιος ὀράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὀράσει σμαραγδίνῳ †.

4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου ἑξήκοντι τέσσαρες, καὶ ἐπὶ τοὺς ἑθρόνους* εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθήμενους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.

5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἃ εἰσὶν ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ,

6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν·

7 καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχων* τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ·

8 καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἑνὲν αὐτῶν ἔχων* ἀνά πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· Ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ †, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,

† 3:14 καὶ Treg NA28 RP] + ὁ WH † 3:16 οὔτε WH Treg NA28] οὐ RP § 3:17 ὅτι WH Treg NA28] - RP * 3:17 οὐδὲν WH Treg NA28] οὐδενὸς RP † 3:17 καὶ WH Treg NA28] + ὁ RP † 3:18 παρ' ἐμοῦ χρυσίον WH Treg NA28] χρυσίον παρ' ἐμοῦ RP § 3:18 ἐγχρῖσαι WH Treg NA28] ἵνα ἐγχρῖση RP * 3:19 ζήλευε WH Treg NA28] ζήλωσον RP † 3:20 καὶ NA28 RP] - WH Treg * 4:2 εὐθέως WH Treg NA28] Καὶ εὐθέως RP † 4:3 καὶ ὁ καθήμενος WH Treg NA28] - RP † 4:3 ὅμοιος ὀράσει σμαραγδίνῳ WH Treg NA28] ὁμοίως ὀρασις σμαραγδίνων RP § 4:4 θρόνοι WH Treg RP] θρόνους NA28 * 4:4 θρόνους WH Treg NA28] + τοὺς RP † 4:4 ἐν Treg NA28 RP] - WH † 4:5 ἃ WH NA28] αἶ Treg; αὐτοῦ αἶ RP § 4:5 τὰ WH Treg NA28] - RP * 4:7 ἔχων WH Treg NA28] ἔχον RP † 4:7 τὸ πρόσωπον ὡς WH Treg NA28] πρόσωπον RP † 4:8 καθ' ἐν WH NA28 RP] ἕκαστον Treg § 4:8 αὐτῶν WH Treg NA28] - RP * 4:8 ἔχων WH Treg NA28] ἔχον RP † 4:9 δώσουσιν WH Treg NA28] δώσιν RP † 4:9 τῷ θρόνῳ Treg NA28] τοῦ θρόνου WH RP

10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες·

11 Ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν[§] λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ* πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

5

1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν* κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ.

2 καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Τίς ἄξιος ἀνοίξει τὸ βιβλίον καὶ λύσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ;

3 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ[‡] οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ[§] ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοίξει τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό.

4 καὶ ἐγώ* ἔκλαιον πολὺ ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὐρέθη ἀνοίξει τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό·

5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυὶδ, ἀνοίξει[†] τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἔστηκός[‡] ἐσφαγμένον, ἔχων[§] κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἱ* εἰσὶν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, ἀπεσταλμένοι[†] εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

7 καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.

8 καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμουσᾶς θυμιαμάτων, αἶ εἰσὶν αἱ[‡] προσευχαὶ τῶν ἁγίων·

9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοίξει τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ[§] ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους,

10 καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν* καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύουσιν[†] ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα[‡] φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων,

12 λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστιν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ[§] πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

13 καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης* καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα[†] ἤκουσα λέγοντας· Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ[‡] καὶ τῷ ἄρνιῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων[§]

14 καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον* Ἀμήν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

6

1 Καὶ εἶδον ὅτε* ἤνοιξεν τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνῇ βροντῆς· Ἔρχου[†]

§ 4:11 ἡμῶν WH Treg NA28] + ὁ ἅγιος RP * 4:11 τὰ WH Treg NA28] - RP * 5:1 ὄπισθεν WH Treg NA28] ἔξωθεν RP † 5:2 ἄξιος WH Treg NA28] + ἐστὶν RP ‡ 5:3 οὐρανῷ WH Treg NA28] + ἄνω RP § 5:3 οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ WH Treg NA28] οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε RP * 5:4 ἐγώ WH Treg RP] - NA28 † 5:5 ἀνοίξει WH Treg NA28] ὁ ἀνοίγων RP ‡ 5:6 ἐστηκός WH NA28 RP] ἐστηκώς Treg § 5:6 ἔχων WH Treg NA28] ἔχον RP * 5:6 οἱ WH Treg NA28] ἂ RP † 5:6 ἀπεσταλμένοι WH Treg NA28] ἀποστελλόμενα RP ‡ 5:8 αἱ WH Treg NA28] - RP § 5:9 θεῷ WH NA28] + ἡμᾶς Treg RP * 5:10 βασιλείαν WH Treg NA28] βασιλεῖς RP † 5:10 βασιλεύουσιν WH Treg] βασιλεύουσιν NA28 RP ‡ 5:11 ἤκουσα WH Treg NA28] + ὡς RP § 5:12 καὶ WH Treg NA28] + τὸν RP * 5:13 θαλάσσης Treg NA28] + ἐστὶν WH RP † 5:13 πάντα WH Treg NA28] πάντας RP ‡ 5:13 τῷ θρόνῳ NA28] τοῦ θρόνου WH Treg RP § 5:13 αἰώνων WH Treg NA28] + Ἀμήν RP * 5:14 ἔλεγον WH Treg NA28] λέγοντα τὸ RP * 6:1 ὅτε WH Treg NA28] ὅτι RP † 6:1 ἔρχου WH Treg NA28] + καὶ ἴδε RP

² και 'ειδον, και' ιδου ἵππος λευκός, και' ο καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, και' ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, και' ἐξήλθεν νικῶν και' ἵνα νικήσῃ.‡

³ Και' ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν §, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· Ἔρχου.

⁴ και' *ἐξήλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, και' τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς † και' ἵνα ἀλλήλους σφάζουσιν † και' ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

⁵ Και' ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου. και' † εἶδον ‡ και' ιδου ἵππος μέλας, και' ο καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

⁶ και' ἤκουσα ὡς § φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, και' τρεῖς χοίνικες † κριθῶν * δηναρίου· και' τὸ ἔλαιον και' τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης.

⁷ Και' ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα † φωνὴν † τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου ‡

⁸ και' εἶδον, και' ιδου ἵππος χλωρός, και' ο καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος, και' ὁ ἄδης ἠκολούθει † μετ' αὐτοῦ †, και' ἐδόθη † αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ και' ἐν λιμῷ και' ἐν θανάτῳ και' ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς. § * †

⁹ Και' ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ και' διὰ τὴν † μαρτυρίαν † ἣν εἶχον.

¹⁰ και' ἔκραξαν φωνῇ μεγάλη λέγοντες· Ἔως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος και' ἀληθινός, οὐ κρίνεις και' ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

¹¹ και' ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ στολὴ λευκή, και' ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα † ἀναπαύσονται § ἕτι χρόνον † μικρόν * ἕως † πληρωθῶσιν † και' οἱ σύνδουλοι αὐτῶν † και' οἱ ἀδελφοὶ † αὐτῶν οἱ μέλλοντες † ἀποκτενεσθαι § ὡς και' αὐτοί.

¹² Και' εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, και' σεισμὸς μέγας ἐγένετο, και' ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας * ὡς σάκκος τρίχινος, και' ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα,

¹³ και' οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ † βάλλει † τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη,

¹⁴ και' ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, και' πᾶν ὄρος και' νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν.

¹⁵ και' οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς και' οἱ μεγιστᾶνες και' οἱ χιλιάρχοι και' οἱ πλούσιοι και' οἱ ἰσχυροὶ και' πᾶς δοῦλος και' ἐλεύθερος ἔκρυσαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπῆλαια και' εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων·

¹⁶ και' λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν και' ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς και' κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου και' ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου,

¹⁷ ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς † αὐτῶν † και' τίς δύναται σταθῆναι;

7

¹ † Μετὰ * τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ † πᾶν † δένδρον.

² και' εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα θεοῦ ζῶντος, και' ἔκραξεν φωνῇ μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν και' τὴν θάλασσαν,

‡ 6:2 εἶδον και' WH Treg NA28] - RP § 6:3 σφραγίδα τὴν δευτέραν WH Treg NA28] δευτέραν σφραγίδα RP * 6:4 και' WH Treg NA28] - RP † 6:4 σφάζουσιν WH Treg NA28] σφάζωσιν RP ‡ 6:5 εἶδον WH Treg NA28] ἴδε RP § 6:6 ὡς WH Treg NA28] - RP * 6:6 κριθῶν WH Treg NA28] κριθῆς RP † 6:7 φωνὴν WH Treg NA28] - RP ‡ 6:7 ἔρχου WH Treg NA28] + και' ἴδε RP § 6:8 εἶδον και' WH Treg NA28] - RP * 6:8 μετ' αὐτοῦ WH Treg NA28] αὐτῷ RP † 6:8 αὐτοῖς WH Treg NA28] αὐτῶ RP ‡ 6:9 μαρτυρίαν WH Treg NA28] + τοῦ ἀρνίου RP § 6:11 ἀναπαύσονται WH Treg NA28] ἀναπαύσονται RP * 6:11 μικρόν WH Treg NA28] - RP † 6:11 πληρωθῶσιν WH NA28] πληρώσωσιν Treg RP ‡ 6:11 αὐτῶν WH Treg NA28] + και' RP § 6:11 ἀποκτενεσθαι WH Treg NA28] ἀποκτενεσθαι RP * 6:12 ἐγένετο μέλας WH Treg NA28] μέλας ἐγένετο RP † 6:13 βάλλει WH Treg NA28] βαλοῦσα RP ‡ 6:17 αὐτῶν WH Treg NA28] αὐτοῦ RP * 7:1 Μετὰ WH NA28] Και' μετὰ Treg RP † 7:1 πᾶν WH NA28] τι Treg RP

³ λέγων· Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι[‡]σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

⁴ Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν[§]στεσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἑσφραγισμένοι* ἐκ πάσης φυλῆς υἰῶν Ἰσραὴλ·

⁵ ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἑσφραγισμένοι†

ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες,

⁶ ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Μανασσὴ δώδεκα χιλιάδες,

⁷ ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Ἰσσαχάρ δώδεκα χιλιάδες,

⁸ ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες,‡

ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδες ἑσφραγισμένοι.

⁹ Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι ἑαυτὸν[§]οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες* ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες† ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·

¹⁰ καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· Ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

¹¹ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ,

¹² λέγοντες· Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

¹³ Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον;

¹⁴ καὶ εἶρηκα[‡]αὐτῷ· Κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι· Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν ἑαυτὰς[§] ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

¹⁵ διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου* τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθημένος ἐπὶ τοῦ θρόνου[†] σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

¹⁶ οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ[†]διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα,

¹⁷ ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου[†] ποιμανεῖ[‡]αὐτούς, καὶ ὀδηγήσει[§]αὐτούς ἐπὶ ζωῆς πηγᾶς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

8

¹ Καὶ ὅταν* ἦνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον.

² καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

³ Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα δώσει[†]ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.

‡ 7:3 ἄχρι WH Treg NA28] + οὐ RP § 7:4 ἑκατὸν WH Treg NA28] + καὶ RP * 7:4 ἑσφραγισμένοι WH Treg NA28] ἑσφραγισμένων RP † 7:5 ἑσφραγισμένοι WH Treg NA28] ἑσφραγισμένοι RP ‡ 7:8 ἑσφραγισμένοι WH Treg NA28] ἑσφραγισμένοι RP § 7:9 αὐτὸν WH Treg NA28] – RP * 7:9 ἐστῶτες WH Treg NA28] ἐστῶτας RP † 7:9 φοίνικες WH Treg NA28] φοίνικας RP ‡ 7:14 εἶρηκα WH Treg NA28] εἶπον RP § 7:14 αὐτὰς WH Treg NA28] – RP * 7:15 τοῦ θρόνου WH Treg NA28] τῷ θρόνῳ RP † 7:16 οὐδὲ WH Treg NA28] οὐδ' οὐ RP ‡ 7:17 ποιμανεῖ WH Treg NA28] ποιμαίνει RP § 7:17 ὀδηγήσει WH Treg NA28] ὀδηγεῖ RP * 8:1 ὅταν WH Treg NA28] ὅτε RP † 8:3 δώσει WH Treg NA28] δώσει RP

⁴ καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

⁵ καὶ εἶληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγένισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

⁶ Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν.

⁷ Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

⁸ Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα ἑπυρίσκειόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἶμα,

⁹ καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν†

¹⁰ Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.

¹¹ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται· ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

¹² Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνη τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

¹³ Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

9

¹ Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου·

² καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου· μεγάλης καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄηρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

³ καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς.

⁴ καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων

⁵ καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον.

⁶ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὐρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.

⁷ Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἠτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων,

⁸ καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν,

⁹ καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον·

‡ 8:6 αὐτοὺς WH] αὐτοὺς Treg NA28; ἑαυτοὺς RP § 8:8 πυρὶ WH Treg NA28] - RP * 8:9 τῶν WH Treg NA28] - RP

† 8:9 διεφθάρησαν WH Treg NA28] διεφθάρη RP ‡ 8:11 ὁ WH NA28 RP] - Treg § 8:12 ἡ ἡμέρα μὴ φάνη τὸ τρίτον αὐτῆς WH Treg NA28] τὸ τρίτον αὐτῆς ἡ ἡμέρα μὴ φάνη RP * 8:13 τοὺς κατοικοῦντας WH Treg NA28] τοῖς κατοικοῦσιν RP

* 9:2 μεγάλης WH Treg NA28] καιομένης RP † 9:2 ἐσκοτώθη WH NA28] ἐσκοτίσθη Treg RP

‡ 9:4 ἀδικήσουσιν WH NA28] ἀδικήσωσιν Treg RP § 9:4 μετώπων WH Treg NA28] + αὐτῶν RP * 9:5 αὐτοῖς Treg NA28] αὐταῖς WH RP † 9:5 βασανισθῶσιν WH Treg NA28] βασανισθῶσιν RP ‡ 9:6 φεύγει WH Treg

NA28] φεύξεται RP § 9:6 ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν WH Treg NA28] ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος RP * 9:7 ὅμοιοι χρυσοῦ WH

Treg NA28] χρυσοῖ RP

10 καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν† ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε.

11 ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν‡ ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἐβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, καὶ ἐν§ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν* κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,

14 λέγοντα† τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.

15 καὶ‡ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.

16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἵππικοῦ§ δισμυριάδες* μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

17 καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον.

18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, †ἐκ† τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφουσιν‡ ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, †οὐδὲ§ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ †προσκυνήσουσιν* τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδῶλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν †δύνανται† οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν,

21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν †φαρμάκων‡ αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

10

1 Καὶ εἶδον †ἄλλον* ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν† αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός,

2 καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ †βιβλαρίδιον‡ ἠνεωγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς,

3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὡσπερ λέων μυκάται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς.

4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, ἤμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς.

5 καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἤρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν,

6 καὶ †ᾠμοσεν§ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται·

† 9:10 ἡ ἐξουσία αὐτῶν WH Treg NA28] ἐξουσίαν ἔχουσιν τοῦ RP ‡ 9:11 ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν WH Treg NA28] ἔχουσαι βασιλέα ἐπ' αὐτῶν RP § 9:11 καὶ ἐν WH Treg NA28] ἐν δὲ RP * 9:13 τῶν WH Treg NIV] + τεσσάρων RP NA28 † 9:14 λέγοντα WH Treg NA28] λέγουσαν RP ‡ 9:15 καὶ WH Treg NA28] + εἰς τὴν RP § 9:16 ἵππικοῦ WH Treg NA28] ἵππου RP * 9:16 δισμυριάδες WH NA28] δύο μυριάδες Treg; μυριάδες RP † 9:18 ἐκ WH Treg NA28] ἀπὸ RP ‡ 9:19 ὄφουσιν WH Treg NA28] ὄφρων RP § 9:20 οὐδὲ NA28] οὐ WH RP; οὔτε Treg * 9:20 προσκυνήσουσιν WH Treg NA28] προσκυνήσουσιν RP † 9:20 δύνανται WH Treg NA28] δύναται RP ‡ 9:21 φαρμάκων WH NA28] φαρμακείων Treg RP * 10:1 ἄλλον WH Treg NA28] - RP † 10:1 τὴν κεφαλὴν WH Treg] τῆς κεφαλῆς NA28 RP ‡ 10:2 βιβλαρίδιον WH Treg NA28] βιβλίον RP § 10:6 ᾠμοσεν RP] + ἐν WH Treg NA28

7 ἄλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθῃ τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους* τοὺς προφήτας.

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν ἑλαλοῦσαν† μετ' ἐμοῦ καὶ ἑλέγουσαν‡ Ὑπαγε λάβε τὸ βιβλίον§ τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

9 καὶ ἄπῃλθα* πρὸς τὸν ἄγγελον λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον† καὶ λέγει μοι· Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.

10 καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον‡ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.

11 Καὶ λέγουσίν μοι· Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς † καὶ § ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

11

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· Ὑγεῖρε* καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ.

2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν† τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας † τεσεεράκοντα‡ δύο.

3 καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα, † περιβεβλημένοι§ σάκκους.

4 Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς † ἐστῶτες*

5 καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐτοὺς† ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.

6 οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν‡, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὡς ἂν θελήσωσιν§.

7 Καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.

8 καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη.

9 καὶ * βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἔθνων τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς † καὶ ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν† τεθῆναι εἰς μνήμα.

10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται‡ καὶ δῶρα πέμπουσιν§ ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφηταὶ ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσηλθεν ἐν αὐτοῖς*, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας † ἐπέπεσεν‡ ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς·

12 καὶ ἤκουσαν‡ φωνῆς μεγάλης § ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἑλεγούσης* αὐτοῖς· Ἀνάβατε† ὦδε, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.

* 10:7 ἑαυτοῦ δούλους WH Treg NA28] δούλους αὐτοῦ RP † 10:8 λαλοῦσαν WH Treg NA28] λαλοῦσα RP ‡ 10:8 λέγουσαν WH Treg NA28] λέγουσα RP § 10:8 βιβλίον WH Treg NA28] βιβλιδάριον RP * 10:9 ἀπῃλθα WH NA28] ἀπῃλθον Treg RP † 10:9 βιβλαρίδιον WH Treg NA28] βιβλιδάριον RP ‡ 10:10 βιβλαρίδιον WH Treg NA28] βιβλίον RP § 10:11 καὶ WH Treg NA28] + ἐπὶ RP * 11:1 Ὑγεῖρε WH Treg NA28] Ὑγεῖραι RP † 11:2 ἔξωθεν WH Treg NA28] ἔξω RP ‡ 11:2 τεσεεράκοντα Treg] + καὶ WH NA28 RP § 11:3 περιβεβλημένοι NA28 RP] περιβεβλημένους WH Treg * 11:4 ἐστῶτες WH Treg NA28] ἐστῶσαι RP † 11:5 θελήσῃ αὐτοὺς WH NA28] αὐτοὺς θελήσῃ Treg; θέλει αὐτοὺς RP ‡ 11:6 τὴν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν WH Treg NA28] τὸν οὐρανὸν ἐξουσίαν κλεῖσαι RP § 11:6 ἐν πάσῃ πληγῇ ὡς ἂν θελήσωσιν WH Treg NA28] ὡς ἂν θελήσωσιν ἐν πάσῃ πληγῇ RP * 11:9 καὶ WH Treg NA28] - RP † 11:9 ἀφίουσιν WH Treg NA28] ἀφήσουσιν RP ‡ 11:10 εὐφραίνονται WH Treg NA28] εὐφρανθήσονται RP § 11:10 πέμπουσιν WH Treg NA28] δώσουσιν RP * 11:11 ἐν αὐτοῖς WH Treg NA28] εἰς αὐτούς RP † 11:11 ἐπέπεσεν WH Treg NA28] ἔπεσεν RP ‡ 11:12 ἤκουσαν WH Treg NA28] ἤκουσα RP § 11:12 φωνῆς μεγάλης WH Treg NA28] φωνὴν μεγάλην RP * 11:12 λεγούσης WH Treg NA28] λέγουσαν RP † 11:12 Ἀνάβατε WH Treg NA28] Ἀνάβητε RP

13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ[‡] ἐγένετο σεισμός μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη[§] ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἔβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγοντες* Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

16 Καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι[†] ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ,

17 λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας.

18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους[‡], καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.

19 Καὶ ἠνοίγη ὁ θναὸς τοῦ θεοῦ[†] ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ* ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμοὶ[†] καὶ χάλαζα μεγάλη.

12

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα,

2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα· καὶ κράζει* ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.

3 καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρός[†], ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα,

4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη.

5 καὶ ἔτεκεν υἱόν, ἄρσεν[‡] ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἠρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ.

6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἠτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέψωσιν* αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ[†] τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,

8 καὶ οὐκ ἴσχυσεν[‡] οὐδὲ τόπος εὐρέθη αὐτῶν[§] ἐτι ἐν τῷ οὐρανῷ.

9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην— ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ[†] τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς[‡] ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός.

11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου·

‡ 11:13 ὥρα WH Treg NA28] ἡμέρα RP § 11:14 ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη WH Treg NA28] ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ RP * 11:15 λέγοντες WH NA28] λέγουσαι Treg RP † 11:16 θεοῦ καθήμενοι WH NA28] θεοῦ οἱ κάθηνται Treg; θρόνου τοῦ θεοῦ καθήμενοι RP ‡ 11:18 τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους WH Treg NA28] τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις RP § 11:19 ὁ WH Treg NA28] - RP * 11:19 αὐτοῦ WH Treg NA28] τοῦ κυρίου RP † 11:19 καὶ σεισμοὶ WH Treg NA28] - RP * 12:2 καὶ κράζει WH NA28] κράζει Treg; ἔκραζεν RP † 12:3 μέγας πυρρός WH NA28] πυρρός μέγας Treg RP ‡ 12:5 ἄρσεν WH Treg NA28] ἄρρενα RP § 12:6 ἀπὸ WH Treg NA28] ὑπὸ RP * 12:6 τρέψωσιν WH NA28] τρέφουσιν Treg; ἐκτρέψωσιν RP † 12:7 τοῦ WH Treg NA28] - RP ‡ 12:8 ἴσχυσεν WH NA28 RP] ἴσχυσαν Treg § 12:8 αὐτῶν WH Treg NA28] αὐτῶ RP * 12:9 ὁ WH Treg NA28] - RP † 12:10 κατήγωρ WH NA28] κατήγορος Treg RP ‡ 12:10 αὐτοὺς WH NA28] αὐτῶν Treg RP

12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν*, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενά.

14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφeos.

15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιῆσῃ.

16 καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἠνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμόν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

17 καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

18 καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

13

1 Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα* βλασφημίας.

2 καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην.

3 καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη. καὶ ἔθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου,

4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι ὅτι ἔδωκεν* τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσεσράκοντα* δύο.

6 καὶ ἠνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας* πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας.

7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.

8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐρανοῦ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ* ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

9 Εἴ τις ἔχει οὖς ἀκουσάτω.

10 εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων.

12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιῆσέν αὐτῷ. καὶ ποιῆσεν τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν* τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου

§ 12:12 οἱ NA28] - WH Treg RP * 12:12 τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν WH Treg NA28] τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάσσει RP
† 12:14 αἱ WH Treg NA28] - RP ‡ 12:14 ὅπου τρέφεται WH Treg NA28] ὅπως τρέφεται RP § 12:18 ἐστάθη
WH Treg NA28] ἐστάθη RP * 13:1 ὀνόματα WH Treg RP NA28] ὄνομα NIV † 13:3 ὡς WH Treg NA28] ὡσεὶ RP
‡ 13:3 ἐθαυμάσθη WH Treg NA28] ἐθαύμασεν RP § 13:3 ὅλη ἡ γῆ WH NA28 RP] ἐν ὅλῃ τῇ γῆ Treg * 13:4 ὅτι
ἔδωκεν WH Treg NA28] τῷ δεδωκότι RP † 13:4 δύναται WH Treg NA28] δύνατος RP ‡ 13:5 βλασφημίας WH
Treg NA28] βλασφημίαν RP § 13:5 ἐξουσία WH Treg NA28] + πόλεμον RP * 13:5 τεσεσράκοντα Treg RP] + καὶ
WH NA28 † 13:6 βλασφημίας WH Treg NA28] βλασφημίαν RP ‡ 13:8 αὐτὸν WH Treg NA28] αὐτῷ RP § 13:8
οὗ WH Treg NA28] ὧν RP * 13:8 αὐτοῦ WH Treg NA28] - RP † 13:10 εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν WH
NA28] εἰς αἰχμαλωσίαν Treg; ἔχει αἰχμαλωσίαν RP ‡ 13:10 ἀποκτανθῆναι NA28] ἀποκτενεῖ δεῖ WH Treg RP § 13:12
ποιεῖ WH Treg NA28] ἐποίει RP * 13:12 προσκυνήσουσιν WH Treg NA28] προσκυνήσουσιν RP

αὐτοῦ.

¹³ καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῆ† ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν εἰς‡ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

¹⁴ καὶ πλανᾷ τὸς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὅς ἔχει* τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν†.

¹⁵ καὶ ἐδόθη αὐτῷ‡ δοῦναι πνεῦμα§ τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα* καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου καὶ ποιήσῃ ἵνα ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν.

¹⁶ καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν† αὐτοῖς χάραγμα‡ ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν,

¹⁷ καὶ ἵνα μή τις δύνηται§ ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

¹⁸ ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου, ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν· καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ* ἑξακόσιοι ἐξήκοντα ἕξ†.

14

¹ Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἐστὸς* ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ† ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

² καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ὡς κιθαρῶδων κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.

³ καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.

⁴ οὗτοι εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοι§ οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ* οὗτοι† ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ,

⁵ καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη‡ ψεῦδος· ἄμωμοί§ εἰσιν.

⁶ Καὶ εἶδον ἄλλον* ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσει ἐπὶ† τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλώσσαν καὶ λαόν,

⁷ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν θεὸν‡ καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι§ τὸν οὐρανὸν καὶ* τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.

⁸ Καὶ ἄλλος δεύτερος ἄγγελος† ἠκολούθησεν λέγων· Ἔπεσεν, ἔπεσεν‡ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ§ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη.

⁹ Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,

† 13:13 ἵνα καὶ πῦρ ποιῆ WH Treg NA28] καὶ πῦρ ἵνα RP ‡ 13:13 καταβαίνειν εἰς WH Treg NA28] καταβαίνειν ἐπὶ RP § 13:14 τοὺς WH Treg NA28] + ἐμοὺς τοὺς RP * 13:14 ὅς ἔχει WH Treg NA28] ὁ εἶχεν RP † 13:14 τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν WH Treg NA28] καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρης RP ‡ 13:15 αὐτῷ Treg NA28 RP] αὐτῇ WH § 13:15 δοῦναι πνεῦμα WH Treg NA28] πνεῦμα δοῦναι RP * 13:15 ἵνα WH Treg NA28] - RP † 13:16 δῶσιν WH Treg NA28] δώσωσιν RP ‡ 13:16 χάραγμα WH Treg NA28] χαράγματα RP § 13:17 δύνηται WH Treg NA28] δύναται RP * 13:18 αὐτοῦ WH NA28] + ἐστὶν Treg RP † 13:18 ἑξακόσιοι ἐξήκοντα ἕξ WH NA28] ἑξακόσια ἐξήκοντα ἕξ RP; χξζ' Treg * 14:1 ἐστὸς WH Treg NA28] ἐστηκὸς RP † 14:1 αὐτοῦ WH Treg NA28] + ἀριθμὸς RP ‡ 14:3 ὡς WH Treg NA28] - NIV RP § 14:4 οὗτοι WH Treg NA28] + εἰσιν RP * 14:4 ὑπάγει NA28 RP] ὑπάγει WH Treg † 14:4 οὗτοι WH Treg NA28] + ὑπὸ Ἰησοῦ RP ‡ 14:5 ἐν ... αὐτῶν οὐχ εὐρέθη WH Treg NA28] οὐχ εὐρέθη ἐν ... αὐτῶν RP § 14:5 ἄμωμοί WH NA28] + γάρ Treg RP * 14:6 ἄλλον WH Treg NA28] - RP † 14:6 ἐπὶ WH Treg NA28] - RP ‡ 14:7 θεὸν WH Treg NA28] κύριον RP § 14:7 τῷ ποιήσαντι WH Treg NA28] αὐτὸν τὸν ποιήσαντα RP * 14:7 καὶ WH Treg NA28] + τὴν RP † 14:8 δεύτερος ἄγγελος WH Treg RP] ἄγγελος δεύτερος NA28 ‡ 14:8 ἔπεσεν WH Treg NA28] - RP § 14:8 ἡ WH Treg NA28] - RP

10 καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἀγίων* καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου.

11 καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 Ὡδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἀγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγουσῆς· Γράψον· Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. Ἔτι, λέγει† τὸ πνεῦμα, ἵνα ἄναπαήσονται‡ ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ γὰρ§ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον υἱὸν* ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὄξυ.

15 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κρᾶζων ἐν φωνῇ μεγάλη τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.

16 καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης† τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὄξυ.

18 καὶ ἄλλος ἄγγελος‡ ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ§ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν ἠφωνῆ* μεγάλη τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ λέγων· Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.

19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν.

20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

15

1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνας αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ.

3 καὶ ἄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου λέγοντες· Μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου, κύριε, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοὶ σου, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων*.

4 τίς οὐ μὴ ἠφοβηθῆ† κύριε, καὶ ἠδοξάσει‡ τὸ ὄνομά σου, ὅτι μόνος ὁ§ ὅσιος§ ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ,

6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἔνδεδυμένοι* ἠλίον† καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσαῆς.

7 καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσαῆς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζώντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

* 14:10 ἀγγέλων ἀγίων WH Treg NA28] τῶν ἀγίων ἀγγέλων RP † 14:13 ναί, λέγει WH Treg NA28] λέγει Ναί RP

‡ 14:13 ἀναπαήσονται WH Treg NA28] ἀναπαύσονται RP § 14:13 γὰρ WH Treg NA28] δὲ RP * 14:14 υἱὸν WH NA28] υἱὸς Treg RP † 14:16 τῆς νεφέλης WH Treg NA28] τὴν νεφέλην RP ‡ 14:18 ἄγγελος Holmes WHmarg] + ἐξῆλθεν WH Treg NA28 RP § 14:18 ὁ WH NA28] - Treg RP * 14:18 φωνῇ WH Treg NA28] κραυγῇ RP

* 15:3 αἰώνων WH NIV] ἐθῶν Treg RP NA28 † 15:4 φοβηθῆ WH Treg NA28] + σε RP ‡ 15:4 δοξάσει WH Treg NA28] δοξάση RP § 15:4 ὅσιος WH Treg NA28] ἅγιος RP * 15:6 ἐνδεδυμένοι WH Treg NA28] οἱ ἦσαν ἐνδεδυμένοι RP † 15:6 λίθων NA28 RP] λίθον WH Treg

16

1 Καὶ ἤκουσα ‘μεγάλης φωνῆς* ἐκ τοῦ ναοῦ λεγοῦσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· Ὑπάγετε καὶ ἔκχέετε† τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

3 Καὶ ὁ δευτέρος‡ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ἠζωῆς§ ἀπέθανεν ἠτὰ* ἐν τῇ θαλάσσει.

4 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς ἠκαὶ† τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.

5 καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· Δίκαιος εἶ, ὁ ‡ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας,

6 ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἠδέδωκας§ πιεῖν· ἄξιοί εἰσιν.

7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· Ναί, κύριε, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἰ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος* ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι ἠτούς ἀνθρώπους ἐν πυρί†.

9 καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα· καὶ ἠέβλασφήμησαν‡ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν§ ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἔσκοτωμένη, καὶ ἔμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,

11 καὶ ἠέβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἠλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν* ποταμὸν τὸν μέγαν ἠτὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἠλίου.

13 καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα ἠτρία ἀκάθαρτα† ὡς βάτραχοι·

14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἠἔκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἠἡμέρας‡ τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος—

15 Ἴδου ἔρχομαι ὡς κλέπτῆς. μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἠμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἠσχημοσύνην αὐτοῦ—

16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον ἠΕβραΐστὶ ἠΑρμαγεδῶν.

17 Καὶ ὁ ἠβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα— καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἠἐκ§ τοῦ ἠναοῦ* ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· Γέγονεν—

18 καὶ ἐγένοντο ἠστραπαὶ καὶ ἠφωναὶ καὶ βρονταὶ†, καὶ σεισμὸς ἠἐγένετο‡ μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἠἄφ’ οὔ ἠἄνθρωποι ἐγένοντο§ ἐπὶ τῆς γῆς τηλικούτος σεισμὸς οὔτω μέγας,

19 καὶ ἐγένετο ἠ πόλις ἠ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἰ πόλεις τῶν ἠἐθνῶν ἠἔπεσαν· καὶ Βαβυλῶν ἠ μεγάλη ἠἐμνήσθη ἠἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ·

20 καὶ πᾶσα νῆσος ἠἔφυγεν, καὶ ὀρη οὐχ ἐυρέθησαν.

* 16:1 μεγάλης φωνῆς WH NA28] φωνῆς μεγάλης Treg RP † 16:1 ἐκχέετε WH NA28] ἐκχάετε Treg RP ‡ 16:3 δευτέρος WH Treg NA28] + ἠἄγγελος RP § 16:3 ζωῆς WH Treg NA28] ζῶσα RP * 16:3 τὰ WH Treg NA28] - RP † 16:4 καὶ WH Treg NA28] + εἰς RP ‡ 16:5 ὁ WH NA28 RP] - Treg § 16:6 δέδωκας WH Treg NA28] ἔδωκας RP * 16:8 τέταρτος WH Treg NA28] + ἠἄγγελος RP † 16:8 τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί WH Treg NA28] ἐν πυρί τοὺς ἀνθρώπους RP ‡ 16:9 ἠέβλασφήμησαν WH Treg NA28] + οἱ ἠἄνθρωποι RP § 16:9 τὴν WH Treg NA28] - RP * 16:12 τὸν WH Treg NA28] - RP † 16:13 τρία ἀκάθαρτα WH Treg NA28] ἀκάθαρτα τρία RP ‡ 16:14 ἠἡμέρας WH Treg NA28] + ἠἐκείνης RP § 16:17 ἐκ WH Treg NA28] ἀπὸ RP * 16:17 ναοῦ WH Treg NA28] + τοῦ οὐρανοῦ RP † 16:18 φωναὶ καὶ βρονταὶ WH Treg NA28] βρονταὶ καὶ φωναὶ RP ‡ 16:18 ἐγένετο WH Treg NA28] - RP § 16:18 ἠἄνθρωποι ἐγένοντο WH] οἱ ἠἄνθρωποι ἐγένοντο RP; ἠἄνθρωπος ἐγένετο Treg NA28

21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

17

1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· Δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων* πολλῶν,

2 μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς.

3 καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα† ὀνόματα βλασφημίας, ἔχων‡ κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα.

4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, †καὶ κεχρυσωμένη † χρυσίω* καὶ λίθω τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς,

5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον, Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.

6 καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων † καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ.

Καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα·

7 καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· Διὰ τί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ σοὶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα·

8 τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει‡ καὶ θαυμασθήσονται § οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται † τὸ ὄνομα* ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων † τὸ θηρίον ὅτι ἦν† καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται.

9 Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλὰὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς † ἑπτὰ εἰσιν‡·

10 οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὕτω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον † αὐτὸν δεῖ § μεῖναι,

11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν. καὶ † αὐτὸς* ὄγδοός ἐστιν καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.

12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὕτω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου.

13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν†, καὶ‡ τὴν δύναμιν † καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόνασιν.

14 οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.

16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτήν καὶ † γυμνήν § καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτήν κατακαύσουσιν ἐν πυρί·

17 ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι † μίαν γνώμην* καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι † τελεσθῆσονται† οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ.

18 καὶ ἡ γυνὴ ἦν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

* 17:1 ὑδάτων WH Treg NA28] τῶν ὑδάτων τῶν RP † 17:3 γέμοντα WH NA28] γέμον τὰ Treg; γέμον RP ‡ 17:3 ἔχων WH NA28] ἔχον Treg RP § 17:4 καὶ WH Treg NA28] – RP * 17:4 χρυσίω WH NA28 RP] χρυσῷ Treg † 17:6 καὶ WH Treg NA28] – RP ‡ 17:8 ὑπάγει WH NA28] ὑπάγειν Treg RP § 17:8 θαυμασθήσονται WH NA28] θαυμάσονται Treg RP * 17:8 τὸ ὄνομα WH Treg NA28] τὰ ὀνόματα RP † 17:8 τὸ θηρίον ὅτι ἦν WH Treg NA28] ὅτι ἦν τὸ θηρίον RP ‡ 17:9 ἑπτὰ εἰσιν WH Treg NA28] εἰσιν ἑπτὰ RP § 17:10 αὐτὸν δεῖ WH Treg NA28] δεῖ αὐτὸν RP * 17:11 αὐτὸς WH NA28 RP] οὗτος Treg † 17:13 γνώμην ἔχουσιν WH Treg NA28] ἔχουσιν γνώμην RP ‡ 17:13 καὶ WH Treg NA28] + τὴν RP § 17:16 γυμνήν WH Treg NA28] + ποιήσουσιν αὐτήν RP * 17:17 μίαν γνώμην WH Treg NA28] γνώμην μίαν RP † 17:17 τελεσθῆσονται WH Treg NA28] τελεσθῶσιν RP

18

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· Ὑπέσεν, ἔπεσεν†Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον ἑδαιμονίων‡καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου ἑκαὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου ἀκαθάρτου§ καὶ μεμισημένου,

3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς ἔπεπτικαν* πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· Ἔξέλθατε† ὁ λαός μου, ἐξ αὐτῆς‡, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε·

5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.

6 ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε§τὰ*διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν·

7 ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμόν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.

8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν.

9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτήν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς,

10 ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς λέγοντες· Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλῶν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου.

11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν† ἐπ' αὐτήν‡ ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι,

12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν§καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας* καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου,

13 καὶ κιννάμων καὶ ἄμμων† καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα‡, καὶ ἵππων καὶ ρεδῶν καὶ σωματῶν, καὶ ψυχᾶς ἀνθρώπων.

14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς§ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι*οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν†.

15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,

16 λέγοντες‡ Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη§χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ*

17 ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.

Καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν

* **18:2** ἐν WH Treg NA28] - RP † **18:2** ἔπεσεν WH NA28] - Treg RP ‡ **18:2** δαιμονίων WH Treg NA28] δαιμόνων RP § **18:2** καὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου ἀκαθάρτου NA28] - WH Treg NIV RP * **18:3** πέπτικαν WH Treg RP] πέπωκαν NA28 † **18:4** Ἔξέλθατε WH Treg NA28] ἔξελεθε RP ‡ **18:4** ὁ λαός μου, ἐξ αὐτῆς WH NA28] ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου Treg RP § **18:6** διπλώσατε WH Treg NA28] + αὐτῇ RP * **18:6** τὰ WH Treg NA28] - RP † **18:11** κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν WH Treg NA28] κλαύσουσιν καὶ πενθήσουσιν RP ‡ **18:11** αὐτήν WH Treg NA28] αὐτῇ RP § **18:12** μαργαριτῶν WH Treg NA28] μαργαρίτου RP * **18:12** πορφύρας WH Treg NA28] πορφυροῦ RP † **18:13** καὶ ἄμμων WH Treg NA28] - RP ‡ **18:13** κτήνη καὶ πρόβατα WH Treg NA28] πρόβατα καὶ κτήνη RP § **18:14** σου τῆς ... ψυχῆς WH Treg NA28] τῆς ... ψυχῆς σου RP * **18:14** οὐκέτι WH NA28 RP] - Treg † **18:14** οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν WH Treg NA28] αὐτὰ οὐ μὴ εὐρης RP ‡ **18:16** λέγοντες WH Treg NA28] καὶ λέγοντες RP § **18:16** κεχρυσωμένη Treg RP] + ἐν WH NA28 * **18:16** μαργαρίτη WH Treg NA28] μαργαρίταις RP

18 καὶ ἔκραξαν†βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

19 καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκραξαν‡κλαίοντες καὶ ἔπενθοῦντες§λέγοντες· Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ἣ ἔπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.

20 Εὐφραίνου ἐπ' αὐτῆ, οὐρανέ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς ἑμίλιον* μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· Οὕτως ὀρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι.

22 καὶ φωνὴ κιθαρῶδων καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῆ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι,

23 καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνη ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη,

24 καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα†προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

19

1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων· Ἀλληλουϊά· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις* τοῦ θεοῦ ἡμῶν,

2 ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἣτις ἔφθειρεν†τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς.

3 καὶ δευτέρον εἶρηκαν‡ Ἀλληλουϊά· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

4 καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ§ λέγοντες· Ἀμήν, Ἀλληλουϊά.

5 Καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· Αἰνεῖτε τῷ θεῷ* ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, †καὶ†οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, †λεγόντων‡ Ἀλληλουϊά, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος, ὁ †θεός§ ὁ παντοκράτωρ.

7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν* καὶ δώσομεν†τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοιμάσεν ἑαυτήν,

8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον †λαμπρὸν‡καθαρόν, τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν.

9 Καὶ λέγει μοι· Γράψον· Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσιν.

10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν§ Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ †μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεωγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν †πιστὸς καλούμενος* καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ.

12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ†φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων‡ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός,

† 18:18 ἔκραξαν WH] ἔκραζον Treg NA28 RP ‡ 18:19 ἔκραξαν WH] ἔκραζον Treg NA28 RP § 18:19 πενθοῦντες WH Treg NA28] + καὶ RP * 18:21 μύλινον WH NA28] μύλον Treg RP † 18:24 αἷμα WH Treg NA28] αἷματα RP * 19:1 δόξα καὶ ἡ δύναμις WH Treg NA28] δύναμις καὶ ἡ δόξα RP † 19:2 ἔφθειρεν WH Treg NA28] διέφθειρεν RP ‡ 19:3 εἶρηκαν WH Treg NA28] εἶρηκεν RP § 19:4 τῷ θρόνῳ WH Treg NA28] τοῦ θρόνου RP * 19:5 τῷ θεῷ WH Treg NA28] τὸν θεὸν RP † 19:5 καὶ Treg NA28 RP] – WH ‡ 19:6 λεγόντων WH Treg NA28] λέγοντες RP § 19:6 θεός Holmes WHmarg] + ἡμῶν WH Treg NA28 RP * 19:7 ἀγαλλιῶμεν WH Treg NA28] ἀγαλλιώμεθα RP † 19:7 δώσομεν WH] δώσωμεν NA28; δώμεν Treg RP ‡ 19:8 λαμπρὸν WH Treg NA28] + καὶ RP § 19:10 μαρτυρία WH Treg NA28] + τοῦ RP * 19:11 πιστὸς καλούμενος WH Treg] καλούμενος πιστὸς NA28 RP † 19:12 αὐτοῦ WH Treg RP] + ὡς NA28 ‡ 19:12 ἔχων WH Treg NA28] + ὀνόματα γεγραμμένα καὶ RP

13 καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον ἑββαμμένον [§]σαίματι, καὶ ἑκέκληται * τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

14 καὶ τὰ [†]στρατεύματα ἑτὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν.

15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία [‡]ὄξεϊα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἕνα [§]ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν * φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ,

18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν [†] καὶ [‡]σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν [†] καὶ μεγάλων.

19 καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι ἑτὸν [§]πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ [†] μετ' αὐτοῦ ὁ * ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς [†] τῆς καιομένης [†] ἐν θείῳ.

21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελεύσει ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

20

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος *, ὅς ἐστιν Διάβολος καὶ ὁ ἑΣατανᾶς [†] καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη,

3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἑπλανῆσῃ [‡] ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ [§]ταῦτα δεῖ [†] λυθῆναι αὐτὸν * μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ [†] χίλια [†] ἔτη.

5 [†] οἱ [‡]λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ [§] χίλια [†] ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ,

8 καὶ * ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ [†] καὶ Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς [†] αὐτῶν [†] ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

§ 19:13 βεβαμμένον Treg NA28 RP] ῥεραντισμένον WH * 19:13 κέκληται WH Treg NA28] καλεῖται RP † 19:14 τὰ WH NA28 RP] - Treg ‡ 19:15 ρομφαία WH Treg NA28] + δίστομος RP § 19:17 ἕνα WH Treg NA28] - RP * 19:17 ἔκραξεν Treg RP] + ἐν WH NA28 † 19:18 αὐτῶν NA28 RP] αὐτοῦς WH Treg ‡ 19:18 καὶ WH Treg NA28] τε καὶ RP § 19:19 τὸν WH Treg NA28] - RP * 19:20 μετ' αὐτοῦ ὁ WH Treg NA28] ὁ μετ' αὐτοῦ RP † 19:20 τῆς καιομένης WH Treg NA28] τὴν καιομένην RP * 20:2 ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος WH Treg NA28] τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον RP † 20:2 Σατανᾶς WH Treg NA28] + ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὄλην RP ‡ 20:3 πλανήσῃ WH Treg NA28] πλανᾷ RP § 20:3 μετὰ WH Treg NA28] καὶ μετὰ RP * 20:3 λυθῆναι αὐτὸν WH NA28] αὐτὸν λυθῆναι Treg RP † 20:4 χίλια WH Treg NA28] τὰ χίλια RP ‡ 20:5 οἱ WH NA28] Καὶ οἱ Treg RP § 20:6 χίλια RP] τὰ χίλια WH Treg NA28 * 20:8 καὶ WH NA28] + τὸν Treg RP † 20:8 αὐτῶν WH Treg NA28] - RP

⁹ καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἔκύκλευσαν[‡] τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ[§] καὶ κατέφαγεν αὐτούς·

¹⁰ καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτούς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός καὶ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

¹¹ Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ’ αὐτοῦ^{*}, οὗ ἀπὸ τοῦ[†] προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς.

¹² καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοιχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοιχθη, ὃ ἐστὶν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

¹³ καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

¹⁴ καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ θάνατος ὁ δευτερός[‡] ἐστὶν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός.

¹⁵ καὶ εἴ τις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ[§] τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

21

¹ Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.

² καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

³ καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου^{*} λεγούσης· Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ’ αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ[†] αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ’ αὐτῶν ἔσται[‡],

⁴ καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ[§] τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι.^{*} τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν.

⁵ Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα[†]. καὶ λέγει[‡] Γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί[§] εἰσιν.

⁶ καὶ εἶπέν μοι· Γέγοναν. ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ ὼ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.^{*}

⁷ ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός.

⁸ τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις[†] καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμάκοις καὶ εἰδωλοάτραις καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δευτερός.

⁹ Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, τῶν γεμόντων[‡] τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ’ ἐμοῦ λέγων· Δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα[§] τοῦ ἄρνιου.

¹⁰ καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν^{*} τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ,

‡ 20:9 ἐκύκλευσαν WH NA28] ἐκύκλωσαν Treg RP § 20:9 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ WH NA28] ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Treg; ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ RP * 20:11 ἐπ’ αὐτοῦ WH] ἐπ’ αὐτόν NA28 RP; ἐπάνω αὐτοῦ Treg † 20:11 τοῦ WH Treg NA28] – RP ‡ 20:14 θάνατος ὁ δευτερός WH NA28 RP] δευτερός θάνατος Treg § 20:15 τῇ βίβλῳ WH Treg NA28] τῷ βιβλίῳ RP * 21:3 θρόνου WH NA28] οὐρανοῦ Treg RP † 21:3 λαοὶ WH Treg NA28] λαὸς RP ‡ 21:3 μετ’ αὐτῶν ἔσται WH Treg] ἔσται μετ’ αὐτῶν RP; μετ’ αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός NA28 § 21:4 ἐκ WH Treg NA28] ἀπὸ RP * 21:4 ἔτι. WH] ἔτι, ὅτι Treg NA28 RP † 21:5 καινὰ ποιῶ πάντα WH Treg NA28] πάντα καινὰ ποιῶ RP ‡ 21:5 λέγει WH NA28] + μοι Treg RP § 21:5 πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ WH Treg NA28] ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ RP * 21:6 Γέγοναν, ἐγὼ WH] Γέγοναν ἐγὼ εἰμι Treg NA28; Γέγονα RP † 21:8 ἀπίστοις WH Treg NA28] + καὶ ἀμαρτωλοῖς RP ‡ 21:9 τῶν γεμόντων WH Treg NA28] γεμούσας RP § 21:9 νύμφην τὴν γυναῖκα WH Treg NA28] γυναῖκα τὴν νύμφην RP * 21:10 πόλιν WH Treg NA28] + τὴν μεγάλην RP

11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·

12 ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν† ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα ἃ ἔστιν‡ τῶν δώδεκα φυλῶν§ υἱῶν Ἰσραὴλ·

13 ἀπὸ ἁνατολῆς* πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς·

14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων† θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.

16 καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον‡ τὸ πλάτος, καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους§ δώδεκα χιλιάδων* τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν.

17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου.

18 † καὶ † ἡ ἐνδύμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ·

19 † † θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασις, ὁ δεῦτερος σάπφιρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος,

20 ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἕνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος·

21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὑαλὸς διαυγής.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ, ὁ γὰρ κύριος, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον.

23 καὶ ἡ πόλις οὐ χρειαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ, ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.

24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν§ εἰς αὐτήν·

25 καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ,

26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἔθνων εἰς αὐτήν.

27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν καὶ ποιῶν* βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

22

1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν* ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου

2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς· καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἁποδιδούνη† τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἔθνων.

3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ,

4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

† 21:12 τοῖς πυλῶσιν WH NA28 RP] τοὺς πυλῶνας Treg ‡ 21:12 ἐστὶν WH] + τὰ ὀνόματα Treg NA28; + ὀνόματα RP

§ 21:12 φυλῶν WH Treg NA28] + τῶν RP * 21:13 ἀνατολῆς WH Treg NA28] ἀνατολῶν RP † 21:14 ἔχων

WH Treg NA28] ἔχον RP ‡ 21:16 ὅσον WH Treg RP] + καὶ NA28 § 21:16 σταδίους Treg RP] σταδίων WH NA28

* 21:16 χιλιάδων WH Treg NA28] + δώδεκα RP † 21:18 καὶ WH NA28] + ἦν Treg RP ‡ 21:19 οἱ WH NA28 RP]

καὶ οἱ Treg § 21:24 τὴν δόξαν αὐτῶν WH Treg NA28] αὐτῷ δόξαν καὶ τιμὴν τῶν ἔθνων RP * 21:27 ποιῶν Holmes

WH marg] ὁ ποιῶν WH Treg NA28; ποιοῦν RP * 22:1 ποταμὸν WH Treg NA28] + καθαρὸν RP † 22:2 ἀποδιδούνη

WH NA28] ἀποδιδούνη Treg RP

⁵ καὶ νῦξ οὐκ ἔσται ἔτι‡ καὶ οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν§ φωτὸς* λύχνου καὶ φω̄ς† ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίσει ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

⁶ Καὶ εἶπέν§ μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ* κύριος, ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν, ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει·

⁷ καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

⁸ Καγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα.

⁹ καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον.

¹⁰ Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν.

¹¹ ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

¹² Ἴδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔστιν αὐτοῦ.

¹³ ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ* τέλος.

¹⁴ Μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν†, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.

¹⁵ ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φάρμακοι καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

¹⁶ Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγὼ εἰμι ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος Δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς, ὁ πρωῖνός.

¹⁷ καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· Ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· Ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

¹⁸ Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῆ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·

¹⁹ καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

²⁰ Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· Ναί· ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν· ἔρχου* κύριε Ἰησοῦ.

²¹ Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων‡

‡ 22:5 ἔτι WH Treg NA28] ἐκεῖ RP § 22:5 οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν WH Treg NA28] χρεῖαν οὐκ ἔχουσιν RP * 22:5 φωτὸς WH Treg NA28] - RP † 22:5 φω̄ς WH] φωτὸς Treg NA28 RP ‡ 22:5 ἐπ' WH Treg NA28] - RP § 22:6 εἶπέν WH Treg NA28] λέγει RP * 22:6 ὁ WH Treg NA28] - RP † 22:11 ῥυπαρευθήτω RP] ῥυπανθήτω WH Treg NA28 ‡ 22:12 ἐστὶν WH Treg NA28] ἔσται RP § 22:13 ἡ WH NA28 RP] - Treg * 22:13 τὸ WH NA28 RP] - Treg † 22:14 πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν WH Treg NA28] ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ RP ‡ 22:18 ἐπιθήσει WH Treg NA28] ἐπιθήσει RP § 22:19 ἀφελεῖ WH Treg NA28] ἀφέλοι RP * 22:20 ἔρχου WH Treg NA28] Ναί ἔρχου RP † 22:21 Ἰησοῦ Treg NA28] + Χριστοῦ WH RP ‡ 22:21 πάντων NA28] τῶν ἁγίων WH Treg; τῶν ἁγίων. ἀμήν NIV; πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν RP

Preface

The Society of Biblical Literature, in keeping with its mission to foster biblical scholarship, is pleased to sponsor, in association with Logos Bible Software, a new, critically edited edition of the Greek New Testament. *The Greek New Testament: SBL Edition* (SBLGNT), which is freely available in electronic form (<http://sblgnt.com>), will be useful to students, teachers, translators, and scholars in a wide variety of settings and contexts.

Why a new edition? The many benefits and features of the widely used “standard text” of the Greek New Testament (i.e., the Nestle-Aland and United Bible Societies editions) are well known and widely appreciated, but it does not meet the needs of all users. For example, many scholars and students, especially those living in underresourced regions, do not have easy access to an up-to-date, critically edited Greek New Testament in electronic form. Thus, teachers who wish to include portions of the Greek New Testament in class assignments or use the Greek New Testament in their own scholarly research and publications often must input the Greek text letter by letter, which is both tedious and subject to error. Students writing exegetical papers face similar obstacles and challenges.

To address this need, the SBLGNT is available in electronic form so that any scholar or student may freely download all or portions of the text for personal study and research as well as for limited use in scholarly publications (see the End-User License Agreement). In addition, the text has been encoded in a Unicode-compliant font, SBL Greek, so that users can exchange their work easily without having to purchase a proprietary Greek font. In short, a contemporary, critically edited text of the Greek New Testament is now widely and freely available.

The new text may have other benefits as well. The standard text is viewed by some of those who use it as a “final” text to be passively accepted rather than a “working” text subject to verification and improvement. For example, the exegetical habits of some scholars and students seem to reflect a belief that all the important text-critical work has already been completed, that one can more or less equate the standard Greek New Testament with the “original” text. With a mindset such as this, it is not surprising that entire commentaries have been written that simply take the standard text as printed and scarcely discuss textual matters.

In circumstances such as these, the existence of an alternative critically edited text—the SBLGNT differs from the standard text in more than 540 variation units—will help to remind readers of the Greek New Testament that the text-critical task is not finished. Moreover, by reminding readers of the continuing need to pay attention to the variant readings preserved in the textual tradition, it may also serve to draw attention to a fuller understanding of the goal of New Testament textual criticism: both identifying the earliest text and also studying all the variant readings for the light they shed on how particular individuals and faith communities adopted, used, and sometimes altered the texts that they read, studied, and transmitted.

We trust that users of the SBLGNT will find that it meets its stated aims as well as their expectations of it. Obviously, numerous individuals deserve our thanks for their efforts to bring this idea to fruition, but the SBL and Logos would like to express special gratitude to two individuals for their careful, painstaking, and thoughtful work: Michael W. Holmes, who edited the SBLGNT and wrote the introduction to it; and Rick Brannan of Logos Bible Software, who developed the technical infrastructure for the project. Without the scholarship and expertise of Mike and Rick, we would not have been able to advance this significant dimension of critical New Testament research and teaching. foster biblical scholarship, is pleased to sponsor, in association with Logos

Bible Software, a new, critically edited edition of the Greek New Testament. *The Greek New Testament: SBL Edition* (SBLGNT), which is freely available in electronic form (<http://sblgnt.com>), will be useful to students, teachers, translators, and scholars in a wide variety of settings and contexts.

Why a new edition? The many benefits and features of the widely used “standard text” of the Greek New Testament (i.e., the Nestle-Aland and United Bible Societies editions) are well known and widely appreciated, but it does not meet the needs of all users. For example, many scholars and students, especially those living in underresourced regions, do not have easy access to an up-to-date, critically edited Greek New Testament in electronic form. Thus, teachers who wish to include portions of the Greek New Testament in class assignments or use the Greek New Testament in their own scholarly research and publications often must input the Greek text letter by letter, which is both tedious and subject to error. Students writing exegetical papers face similar obstacles and challenges.

To address this need, the SBLGNT is available in electronic form so that any scholar or student may freely download all or portions of the text for personal study and research as well as for limited use in scholarly publications (see the End-User License Agreement). In addition, the text has been encoded in a Unicode-compliant font, SBL Greek, so that users can exchange their work easily without having to purchase a proprietary Greek font. In short, a contemporary, critically edited text of the Greek New Testament is now widely and freely available.

The new text may have other benefits as well. The standard text is viewed by some of those who use it as a “final” text to be passively accepted rather than a “working” text subject to verification and improvement. For example, the exegetical habits of some scholars and students seem to reflect a belief that all the important text-critical work has already been completed, that one can more or less equate the standard Greek New Testament with the “original” text. With a mindset such as this, it is not surprising that entire commentaries have been written that simply take the standard text as printed and scarcely discuss textual matters.

In circumstances such as these, the existence of an alternative critically edited text—the SBLGNT differs from the standard text in more than 540 variation units—will help to remind readers of the Greek New Testament that the text-critical task is not finished. Moreover, by reminding readers of the continuing need to pay attention to the variant readings preserved in the textual tradition, it may also serve to draw attention to a fuller understanding of the goal of New Testament textual criticism: both identifying the earliest text and also studying all the variant readings for the light they shed on how particular individuals and faith communities adopted, used, and sometimes altered the texts that they read, studied, and transmitted.

We trust that users of the SBLGNT will find that it meets its stated aims as well as their expectations of it. Obviously, numerous individuals deserve our thanks for their efforts to bring this idea to fruition, but the SBL and Logos would like to express special gratitude to two individuals for their careful, painstaking, and thoughtful work: Michael W. Holmes, who edited the SBLGNT and wrote the introduction to it; and Rick Brannan of Logos Bible Software, who developed the technical infrastructure for the project. Without the scholarship and expertise of Mike and Rick, we would not have been able to advance this significant dimension of critical New Testament research and teaching.

Errata

The following errata have been corrected in this electronic edition:

Mt 3:16c SBL incorrectly cites RP as reading ἠνεώχθησαν αὐτῶ; it actually reads ἀνεώχθησαν αὐτῶ.

Mt 13:28 SBL cites the RP and NIV readings without accentuation.

Mt 25:1 SBL cites RP as reading αὐτῶν, when the accentuation should be αὐτῶν.

Mt 25:7 SBL cites RP as reading αὐτῶν, when the accentuation should be αὐτῶν.

Mk 1:1 SBL incorrectly cites RP as reading υἱοῦ τοῦ θεοῦ; it actually reads χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ (the apparatus should have a preceding “+”).

Mk 1:13 SBL incorrectly cites RP as reading τεσσαράκοντα; it actually reads τεσσαράκοντα.

Mk 3:19 (3:20 SBL) SBL incorrectly cites RP as reading ἔρχεται; it actually reads ἔρχονται.

Mk 4:37 SBL cites RP as reading γεμίζεσθα; it actually reads γεμίζεσθαι.

Mk 6:33 SBL marks a textual variant on the final αὐτοῖς in the text, but there is no corresponding entry in the apparatus. The entry should indicate that RP adds καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν, while WH, Treg, NIV omit.

Mk 10:4 SBL cites RP as reading Μωϋσῆς; it actually reads Μωσῆς.

Mk 10:47 SBL cites RP as reading υἱός, when the accentuation should be υἱός.

Mk 11:24 SBL cites RP as reading ἂν προσευχόμενοι αἰτήσθε, when the spacing should be ἂν προσευχόμενοι αἰτήσθε.

Lk 6:2 SBL cites RP as reading εἶπαν αὐτοῖς; it actually reads εἶπον αὐτοῖς.

Lk 6:5 SBL cites Treg RP as reading ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ σαββάτου; Treg RP actually read ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Lk 9:9 SBL cites RP as reading ὁ Ἡρώδης; it actually reads Ἡρώδης.

Lk 9:56 SBL cites RP as reading υἱός, when the accentuation should be υἱός.

Lk 18:13 SBL cites RP as reading ἔτυπτε; it actually reads ἔτυπτεν.

Lk 19:16 SBL cites RP as reading προσηργάσατο; it actually reads προσειργάσατο.

Lk 19:35 SBL cites RP as omitting αὐτῶν; it actually substitutes ἐαυτῶν.

Lk 22:19-20 SBL cites RP as reading ἐκχυννόμενον; it actually reads ἐκχυνόμενον.

Lk 22:49 SBL cites RP as reading εἶπαν αὐτῶ; it actually reads εἶπον αὐτῶ.

Jn 1:39 SBL cites RP as reading ἦλθαν; it actually reads ἦλθον.

Jn 4:21 SBL cites RP as reading πιστευέ; it actually reads πιστευσόν.

Jn 5:10 SBL cites RP as reading κράβαττον; it actually reads κράββατον.

Jn 6:44 SBL cites RP as reading ἐμέ and Treg as reading με; RP actually reads με, and Treg actually reads ἐμέ.

Jn 8:29 SBL cites RP as reading ὁ πατήρ; RP actually reads μόνον ὁ πατήρ (the apparatus should have a preceding “+”).

Jn 8:41 SBL cites RP as reading Εἶπαν; it actually reads Εἶπον.

Jn 10:13 SBL cites RP as reading Ὅδε; it actually read Ὁ δέ.

Jn 10:32 SBL cites RP as reading λιθάζετε ἐμέ; it actually reads λιθάζετε με.

Jn 14:16 SBL cites RP as reading ἧ μένη; it actually reads μένη (so the “+” should be removed from the RP reading).

Jn 16:32 SBL cites RP as reading νῦν; it actually reads καὶ νῦν (the apparatus should have a preceding “+”).

Ac 4:9 SBL marks a textual variant at the final σέσωσται in the text, but does not record any corresponding variation in the apparatus. All of the cited editions appear to agree here.

Ac 5:19 SBL cites Treg RP as reading ἦνοιξε; Treg RP actually read ἦνοιξεν.

Ac 7:22 SBL cites RP as reading Μωϋσῆς; it actually reads Μωσῆς.

Ac 15:7 SBL cites RP as reading ὑμῖν; it actually reads ἡμῖν.

Ac 15:33 SBL cites RP as reading ἀποστείλαντας αὐτούς ἀποστόλους; it actually reads ἀποστόλους (the “+” should be removed from the RP reading).

Ac 18:3 SBL cites RP as reading ἠργάζετο; it actually reads εἰργάζετο.

Ac 20:3 SBL cites RP as reading ἐπιβουλῆς αὐτῷ αὐτῷ ἐπιβουλῆς; it actually reads αὐτῷ ἐπιβουλῆς (the “+” should be removed from the RP reading).

Ac 21:13 SBL cites RP as reading Ἀπεκρίθη τότε; it actually reads Ἀπεκρίθη τε.

Ac 22:24 SBL cites RP as reading εἰσάγεσθαι; it actually reads ἄγεσθαι.

Ac 23:27 SBL cites RP as reading ἐξελάμην; it actually reads ἐξειλόμην.

Ro 2:8 SBL cites Treg NIV RP as reading ἀπειθοῦσι; Treg NIV RP actually read ἀπειθοῦσιν.

Ro 7:18 SBL cites RP as reading οὐ οὐχ εὐρίσκω; it actually reads οὐχ εὐρίσκω (the “+” should be removed from the RP reading).

Ro 9:15 SBL cites RP as reading Μωϋσεῖ; it actually reads Μωϋσῆ.

1Co 9:2 SBL cites RP as reading τῆς μου; it actually reads τῆς ἐμῆς.

1Co 14:26 SBL cites RP as reading γλῶσσαν ἀποκάλυψιν ἔχει; it actually reads γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν

1Co 16:10 SBL cites RP as reading κἀγώ; it actually reads καὶ ἐγώ.

2Co 3:16 SBL cites RP as reading δὲ ἄν; it actually reads δ' ἄν.

Php 3:16 SBL cites RP as reading αὐτὸ, when the accentuation should be αὐτό.

Php 4:23 SBL cites RP as reading Ἀμην, when the accentuation should be Ἀμήν.

2Th 2:12 SBL cites RP as reading ἅπαντες and Treg as reading πάντες; RP actually reads πάντες, and Treg reads ἅπαντες.

2Th 3:12 SBL cites RP as reading Χριστου, when the accentuation should be χριστοῦ.

Tit 2:4 SBL cites NIV RP as reading σωφρονίζωσι; NIV RP actually read σωφρονίζωσιν.

Heb 4:2 SBL cites RP as reading συγκεκρασμένους; it actually reads συγκεκραμένους. WH also has the orthographic subvariant συνκεκρασμένους.

Heb 12:3 SBL cites RP as reading αὐτὸν, when the accentuation should be αὐτόν.

1Pe 3:4 SBL cites RP as reading πραέως; it actually reads πραέος.

1Pe 4:9 SBL incorrectly cites RP as reading γογγυσμοῦ γογγυσμῶν; it actually reads γογγυσμῶν (the “+” should be removed from the RP reading).

Re 8:12 SBL cites RP as reading τὸ τρίτον αὐτῆς ἢ ἡμέρα μὴ φάνη; it actually reads τὸ τρίτον αὐτῆς μὴ φάνη ἢ ἡμέρα.

Re 11:2 SBL cites RP as reading τεσσεράκοντα; it actually reads τεσσαράκοντα.

Re 12:3 SBL cites RP as reading πυρρός; it actually reads πυρὸς.

Re 13:5 SBL cites RP as reading τεσσεράκοντα; it actually reads τεσσαράκοντα.

Re 13:14 SBL cites RP as reading μαχαίρης; it actually reads μαχαίρας.

Re 18:3 SBL cites RP as reading πέπτωκαν; it actually reads πεπτώκασιν.

SBL does not capitalize the first word of the paragraph in the following references: Mt 13:54; 27:24; Mk 11:25; 12:24; 13:9; Lk 2:33; Ro 11:7; 1Ti 5:23.

Appendix: The SBLGNT in Comparison to ECM

In the Catholic letters, the SBLGNT differs from the ECM at thirty-nine places. These places and the differences are listed below.¹

Ref.	SBLGNT	ECM
------	--------	-----

James

2:4	οὐ διεκρίθητε] και οὐ διεκρίθητε
2:14	τί ὄφελος] τί τὸ ὄφελος
2:16	τί ὄφελος] τί τὸ ὄφελος
4:12	νομοθέτης] •ὁ• νομοθέτης
5:4	ἀφυστερημένος] ἀπεστερημένος

1 Peter

1:6	δέον] δέον ἐστίν
1:6	λυπηθέντες] •λυπηθέντας•
1:12	πνεύματι] •έν• πνεύματι
1:16	γέγραπται ὅτι] γέγραπται
1:22	ἐκ καρδίας] ἐκ •καθαρᾶς καρδίας•
2:5	θεῶ] •τῶ• θεῶ
2:25	ἀλλὰ] ἀλλ'
3:1	γυναῖκες] •αἱ• γυναῖκες
3:22	θεοῦ] •τοῦ• θεοῦ
4:16	ὄνόματι] μέρει
5:9	ἐν τῷ κόσμῳ] •έν κόσμῳ•
5:11	αἰῶνας τῶν αἰώνων] αἰῶνας •

2 Peter

1:9	ἁμαρτημάτων] •ἁμαρτιῶν•
2:6	ἀσεβέσιν] •ἀσεβεῖν•
2:11	αὐτῶν] αὐτῶν παρὰ κυρίῳ
2:19	τούτῳ καὶ] τούτῳ •
2:20	κυρίου] κυρίου •ἡμῶν•
3:6	δι' ὧν] δι' ὧν
3:10	εὑρεθήσεται] οὐχ εὑρεθήσεται
3:16	στρεβλοῦσιν] •στρεβλώσουσιν•
3:18	αἰῶνος. ἀμήν] αἰῶνος. •

1 John

¹ **o**: Occasionally the ECM places bold dots around certain readings in its text. Sometimes the bold dots signal “alternative readings which were considered of equal value” by the ECM editorial committee, and sometimes they mark instances where “the reasons for the reading in the primary line were regarded as superior, but not sufficiently to rule out with complete confidence the claims of the indicated alternative reading” (ECM, *The Letters of Peter*, 24*). Whenever the ECM readings given below are marked by bold dots in the text, these dots have been duplicated (or adapted as necessary) in the list.

1:7	ἐὰν δὲ ἐν] ἐὰν • ἐν
2:6	περιπατεῖν] οὕτως περιπατεῖν
2:16	ἀλλὰ] ἀλλ'
2:29	ὅτι πᾶς] •ὅτι καί• πᾶς
3:13	μὴ θαυμάζετε] •καί• μὴ θαυμάζετε
3:19	ἐν τούτῳ] Καὶ ἐν τούτῳ
3:21	μὴ καταγινώσκη ἡμῶν] ἡμῶν μὴ καταγινώσκη
5:10	αὐτῷ] αὐτῷ
5:11	ὁ θεὸς ἡμῖν] •ἡμῖν ὁ θεός•
5:18	αὐτόν] ἑαυτόν

2 John

12	χαρὰ ὑμῶν] χαρὰ ἡμῶν
----	-----------------------

Jude

15	πάντας τοὺς ἀσεβεῖς] πᾶσαν ψυχὴν
16	ἐπιθυμίας αὐτῶν] •ἐπιθυμίας ἑαυτῶν•